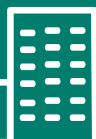

Słupsk

GMINNY PROGRAM REWITALIZACJI MIASTA SŁUPSKA

DO 2032

Gminny Program Rewitalizacji Miasta Słupska do 2032 roku

Aktualizacja programu 2017-2025+

Słupsk, grudzień 2025 roku

Spis treści

1. Wstęp	5
2. Podstawowa charakterystyka obszaru rewitalizacji	8
2.1. Wyznaczenie obszaru rewitalizacji	8
2.2. Charakterystyka obszaru rewitalizacji.....	16
2.2.1. Wprowadzenie	16
2.2.2. Rys historyczny	17
2.2.3. Położenie i struktura kwartałów	21
2.2.4. Sposób zagospodarowania terenu i dominujące funkcje	25
2.2.5. Struktura własności.....	28
2.2.6. Planowanie przestrzenne	30
2.2.7. Demografia	33
3. Część diagnostyczna	45
3.1. Pogłębiona diagnoza obszaru rewitalizacji w sferze społecznej.....	45
3.1.1. Bezrobocie	46
3.1.2. Ubóstwo.....	53
3.1.3. Inne aspekty ubóstwa- zadłużenia czynszowe i eksmisje	59
3.1.4. Przestępczość i bezpieczeństwo	61
3.1.5 Inne problemy społeczne	65
3.1.6. Zdrowie	78
3.1.7. Edukacja	80
3.1.8. Aktywność obywatelska i kulturalna mieszkańców obszaru rewitalizowanego	85
3.2. Pogłębiona diagnoza w sferze technicznej, gospodarczej, przestrzenno-funkcjonalnej i środowiskowej.....	96
3.2.1. Mieszkalnictwo.....	96
3.2.2. Gospodarka	102
3.2.3. Przestrzeń publiczna i komunikacja	110
3.3. Analiza lokalnych potencjałów obszaru rewitalizacji	157
3.3.1. Organizacje pozarządowe.....	159
3.3.2. Instytucje kultury	162
3.3.3. Potencjał aktywności obywatelskiej	167
3.4 Podsumowanie części diagnostycznej.....	169

4. Część planistyczna	178
4.1. Wizja i cele rewitalizacji	178
4.1.1 Opis wizji obszaru rewitalizacji Miasta Słupska 2032.....	178
4.1.2. Cele i planowane kierunki działań służące minimalizacji negatywnych zjawisk.....	181
4.2 Przedsięwzięcia rewitalizacyjne	190
4.2.1. Podstawowe przedsięwzięcia rewitalizacyjne	191
4.2.2. Pozostałe dopuszczalne przedsięwzięcia rewitalizacyjne	404
5. Część zarządcza	424
5.1. Struktura zarządzania przygotowaniem Gminnego Programu Rewitalizacji i jego aktualizacji	424
5.1.2. Aktualizacja Gminnego Programu Rewitalizacji w 2025 roku.	426
5.2. Struktura zarządzania realizacją GPR	427
5.3. Mechanizmy włączania interesariuszy w proces rewitalizacji i opracowywania GPR	432
5.3.1. Udział interesariuszy rewitalizacji w procesie tworzenia Gminnego Programu Rewitalizacji	433
5.3.2 Udział interesariuszy na etapie wdrażania Gminnego Programu Rewitalizacji	462
5.4. Harmonogram realizacji Gminnego Programu Rewitalizacji oraz szacunkowe ramy finansowe wraz ze wskazaniem środków finansowych ze źródeł publicznych i prywatnych ..	464
5.5. Określenie niezbędnych zmian w uchwałach	468
5.5.1. Określenie niezbędnych zmian w uchwałach podejmowanych w trybie ustawy z dnia 21 czerwca 2001 r. o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie Kodeksu Cywilnego.....	468
5.5.2.Określenie niezbędnych zmian w uchwale, o której mowa w art. 7 ust. 3 ustawy o rewitalizacji	468
5.6. Ustanowienie Specjalnej Strefy Rewitalizacji	468
5.7. Określenie niezbędnych zmian w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Słupska	470
5.8. Określenie niezbędnych zmian w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego	471
5.9. Miejscowy Plan Rewitalizacji.....	473
5.10. Koszty zarządzania programem	474
5.11 Proces opiniowania GPR.....	475

5.12. Mechanizmy integrowania działań oraz przedsięwzięć rewitalizacyjnych.....	476
5.13. Monitoring i ewaluacja Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta Słupska	480
5.13.1. Procedura monitoringu i oceny Gminnego Programu Rewitalizacji.....	481
5.13.2. Procedura ewaluacji.....	488
5.13.3 System wprowadzania zmian w reakcji na zmienność otoczenia	489
6. Powiązanie GPR z dokumentami strategicznymi.....	491
6.1. Powiązanie Gminnego Program Rewitalizacji Miasta Słupska z krajowymi dokumentami strategicznymi	491
6.1.1 Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030 (KSRR 2030)	492
6.1.2 Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju (SOR)	492
6.1.3 Krajowa Polityka Miejska 2030 (KPM 2030)	493
6.2. Powiązanie Gminnego Program Rewitalizacji Miasta Słupsk z dokumentami strategicznymi Województwa Pomorskiego.....	494
6.2.1 Strategia Rozwoju Województwa Pomorskiego 2030.....	494
6.2.2 Plan zagospodarowania przestrzennego województwa pomorskiego 2030	495
6.3. Powiązanie Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta Słupska z innymi dokumentami strategicznymi Miasta oraz na poziomie ponadlokalnym.....	496
6.3.1 Strategia rozwoju miasta Słupska do roku 2030	496
6.3.2 Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w mieście Słupsku na lata 2019 – 2025+ ze szczególnym uwzględnieniem obszaru rewitalizacji – POLITYKA SPOŁECZNA SŁUPSK 2025+.....	497
6.3.3 Miejski Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Uzależnień na 2022 rok	498
6.3.4 Słupski Program Wspierania Rodziny i Rozwoju Pieczy Zastępczej na lata 2021-2023	499
6.3.5 Plan adaptacji do zmian klimatu dla Miasta Słupska (MPA).....	499
6.3.6 Program Ochrony Środowiska dla Miasta Słupska na lata 2021-2024 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2025-2028.....	500
6.3.7 Program gospodarowania mieszkaniowym zasobem Miasta Słupska na lata 2022-2026 ...	500
6.3.8 Strategia Rozwoju Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Słupsk-Ustka na lata 2022-2030...	500
6.3.9 Strategia Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych dla Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Słupsk-Ustka.....	501
Spis rysunków, tabel, wykresów	503
Załączniki.....	509

1. Wstęp

Przemiany społeczno-gospodarcze na przestrzeni ostatnich dekad ujawniły szereg niekorzystnych zjawisk i procesów na obszarach miejskich, w przypadku Słupska szczególnie widocznych na terenie Śródmieścia, miasta lokacyjnego i Podgrodzia. W efekcie tych przemian doszło do degradacji tkanki miejskiej (w zakresie zużycia technicznego i funkcjonalnego zarówno infrastruktury komunalnej, jak i substancji mieszkaniowej), poluzowania więzi społecznych oraz spadku kapitału społecznego. Na ten stan nakładają się niekorzystne procesy demograficzne i przestrzenne, wśród nich przede wszystkim: niekontrolowane rozpraszanie zabudowy miejskiej, wyprowadzanie się mieszkańców Słupska do gmin ościennych, wyludnianie się centrum miasta i spadek liczby mieszkańców oraz wzrost znaczenia transportu samochodowego. Narastające problemy społeczne, zmniejszenie poczucia bezpieczeństwa, postępująca degradacja infrastruktury i zmniejszenie atrakcyjności przestrzeni publicznej, wzajemnie się napędzając, przypieczętowują kryzys w jaki niewątpliwie weszło słupskie centrum po przemianach ustrojowych. Sytuacja ta wymaga zdecydowanego i konsekwentnego planu przeciwdziałania wskazanym negatywnym zjawiskom. Rewitalizacja to aktualnie najbardziej kompleksowa odpowiedź na degradację społeczną, gospodarczą, przestrzenną, techniczną i środowiskową polskich miast.

Zgodnie z art. 2 ust. 1 Ustawy o rewitalizacji z dnia 9 października 2015 r. rewitalizacja to: „proces wyprowadzania ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych, prowadzony w sposób kompleksowy, poprzez zintegrowane działania na rzecz lokalnej społeczności, przestrzeni i gospodarki, skoncentrowany terytorialnie, prowadzony przez interesariuszy rewitalizacji na podstawie gminnego programu rewitalizacji”. Interesariuszami rewitalizacji są przede wszystkim mieszkańcy miasta i obszaru rewitalizowanego, właściciele i użytkownicy nieruchomości (w tym wspólnoty i spółdzielnie mieszkaniowe), podmioty prowadzące działalność gospodarczą, organizacje pozarządowe, miasto i jego jednostki.

Jak wskazano powyżej, prowadzenie procesu rewitalizacji odbywać się ma na podstawie gminnego programu rewitalizacji. Gminny program rewitalizacji to dokument o charakterze strategicznym, określający kierunki i działania na rzecz rewitalizacji miasta, stanowiący podstawę do podjęcia interwencji z zakresu rewitalizacji na obszarach szczególnej koncentracji zjawisk kryzysowych o podłożu społecznym, gospodarczym, przestrzennym i środowiskowym.

Rewitalizacja to nie remont. Do końca 2015 roku wiele miast w Polsce realizowało, w szczególności w oparciu o fundusze unijne, projekty polegające na renowacji (przynajmniej

częściowej) rynków, głównych ulic handlowych, czy budynków użyteczności publicznej. Sama estetyzacja przestrzeni miejskich nie stanowi jednak rewitalizacji. Podstawowym wyzwaniem rewitalizacji jest pobudzenie lub uruchomienie mechanizmów rozwojowych, które sprawiają, że nawet po zakończeniu interwencji, obszar rewitalizacji będzie nadal się rozwijał. O skuteczności działań i sukcesie rewitalizacji można będzie mówić tylko wtedy, gdy interwencje publiczne realizowane w ramach procesu rewitalizacji stanowią będą impuls do dalszej zmiany, szczególnie w zakresie inwestycji sektora prywatnego oraz do jeszcze głębszych przekształceń tego obszaru.

Miasto Słupsk, Uchwałą nr XXVI/318/16 Rady Miejskiej w Słupsku z dnia 28 czerwca 2016 r., przystąpiło do opracowania Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta. Gminny Program Rewitalizacji został opracowany dla obszaru rewitalizacji wyznaczonego Uchwałą nr XXIII/276/16 Rady Miejskiej w Słupsku z dnia 30 marca 2016 r., obejmującego teren Śródmieścia, Podgrodzia oraz Starego Miasta. Jego podstawowym celem było znalezienie rozwiązań, w oparciu o czynny udział mieszkańców i innych podmiotów wyznaczonego obszaru rewitalizacji, które przywrócą temu obszarowi utraconą wartość społecznie użyteczną oraz zwiększą jego atrakcyjność osiedleńczą, środowiskową, turystyczną i kulturową.

Zgodnie z Ustawą o rewitalizacji Gminny Program Rewitalizacji powinien zawierać co najmniej:

- Szczegółową diagnozę obszaru rewitalizacji, obejmującą analizę negatywnych zjawisk oraz lokalnych potencjałów występujących na terenie tego obszaru.
- Opis powiązań programu rewitalizacji z dokumentami strategicznymi i planistycznymi miasta.
- Wizję stanu obszaru po przeprowadzeniu rewitalizacji (planowany efekt rewitalizacji).
- Cele rewitalizacji oraz odpowiadające zidentyfikowanym potrzebom rewitalizacyjnym kierunki działań mających na celu eliminację lub ograniczenie negatywnych zjawisk.
- Opis przedsięwzięć rewitalizacyjnych, w szczególności o charakterze społecznym oraz gospodarczym, środowiskowym, przestrzenno-funkcjonalnym lub technicznym, w tym:
 - listę planowanych podstawowych przedsięwzięć rewitalizacyjnych,
 - charakterystykę pozostałych dopuszczalnych przedsięwzięć rewitalizacyjnych.
- Mechanizmy integrowania działań oraz przedsięwzięć rewitalizacyjnych.
- Szacunkowe ramy finansowe gminnego programu rewitalizacji wraz z szacunkowym wskazaniem środków finansowych ze źródeł publicznych i prywatnych.
- Opis struktury zarządzania realizacją gminnego programu rewitalizacji.
- Opis systemu monitorowania i oceny gminnego programu rewitalizacji.

- Określenie niezbędnych zmian w uchwałach dotyczących gospodarki mieszkaniowej miasta.
- Wskazanie, czy na obszarze rewitalizacji ma zostać ustanowiona Specjalna Strefa Rewitalizacji, wraz ze wskazaniem okresu jej obowiązywania.
- Wskazanie zakresu niezbędnych zmian w Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Miasta, wskazanie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego koniecznych do uchwalenia albo zmiany.
- W przypadku wskazania konieczności uchwalenia miejscowego planu rewitalizacji, wskazanie granic obszarów, dla których plan ten będzie procedowany, łącznie z procedurą scaleń i podziałów nieruchomości, a także wytyczne w zakresie jego ustaleń.
- Załącznik graficzny przedstawiający ustalenia GPR na mapie w skali co najmniej 1:5000.

Gminny Program Rewitalizacji Miasta Słupska do 2032 roku zachowuje w pełni strukturę wskazaną w Ustawie o rewitalizacji, zalecaną także przez Urząd Marszałkowski Województwa Pomorskiego, prowadzący Wykaz programów rewitalizacji gmin województwa. W Gminnym Programie Rewitalizacji wykorzystano w szczególności rozwiązania i rekomendacje wypracowane w ramach projektu pilotażowego realizowanego w ramach Konkursu „Modelowa rewitalizacja miast” pn. „Opracowanie modelu rewitalizacji społecznej, gospodarczej, przestrzennej i środowiskowej obszarów śródmiejskich na przykładzie Miasta Słupska”, współfinansowanego przez Unię Europejską ze środków Funduszu Spójności w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna 2014-2020.

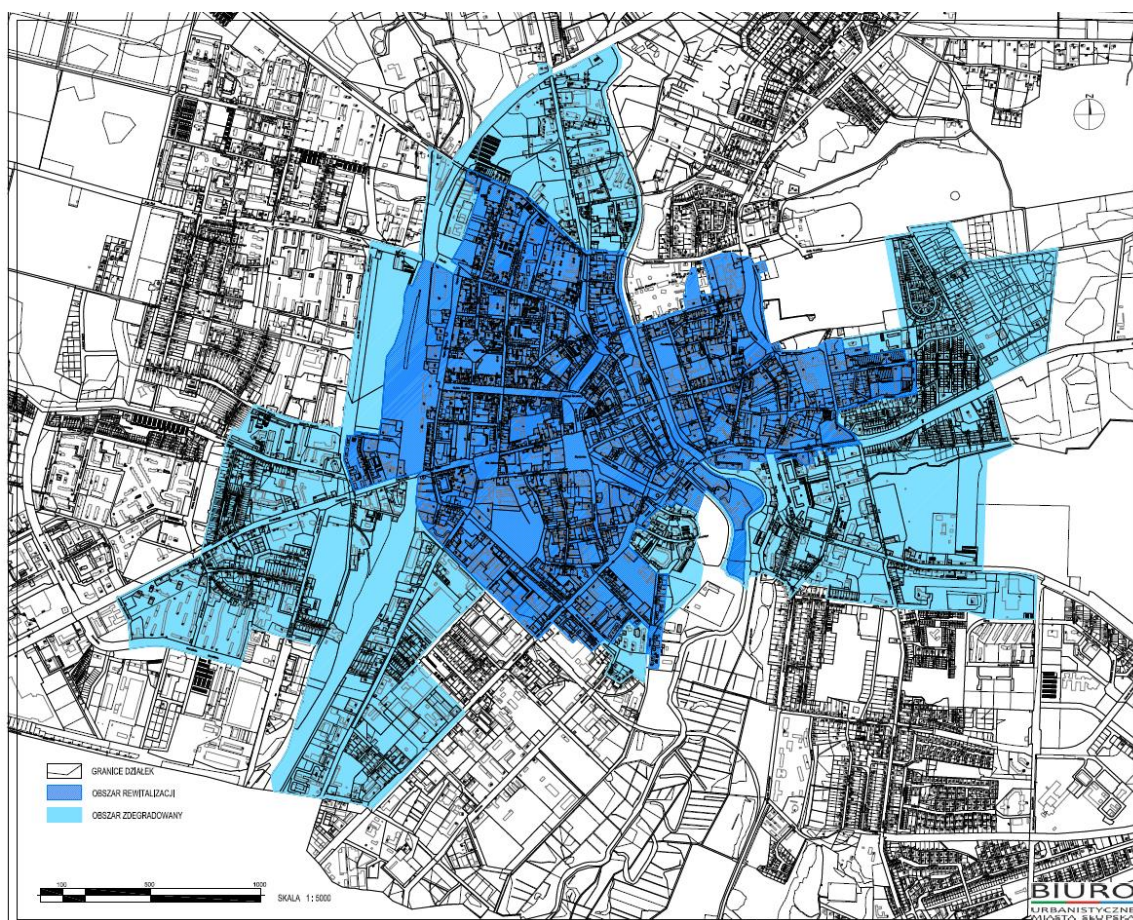
W 2024 r. podjęto decyzję o aktualizacji Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta Słupska na lata 2017-2025+. Rada Miejska w Słupsku podjęła Uchwałę nr LXXI/1009/ z dnia 24 kwietnia 2024 roku w sprawie przystąpienia do zmiany Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta Słupska na lata 2017 – 2025+.

2. Podstawowa charakterystyka obszaru rewitalizacji

2.1. Wyznaczenie obszaru rewitalizacji

Uzasadnienie potrzeb rewitalizacyjnych w obszarze miasta Słupska, w oparciu o przeprowadzoną analizę wewnętrzną przyczyn degradacji, charakterystykę zjawisk kryzysowych oraz delimitację obszarów zdegradowanych zawiera „Raport z delimitacji obszarów zdegradowanych dla Miasta Słupska” stanowiący załącznik do Uchwały Nr XXIII/276/16 Rady Miejskiej w Słupsku z dnia 30 marca 2016 r. w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie Miasta Słupska. Gminny Program Rewitalizacji stanowi odpowiedź na problemy i potrzeby zdiagnozowane na etapie delimitacji oraz pogłębionej analizy i diagnozy przeprowadzonej na etapie przygotowywania dokumentu. Zgodnie z zapisami Ustawy o rewitalizacji, Gminny Program Rewitalizacji (GPR) został sporządzony dla obszaru rewitalizacji, wyznaczonego Uchwałą nr XXIII/276/16 Rady Miejskiej w Słupsku. Granice obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji określone zostały w załączniku nr 1 do ww. Uchwały.

Ryc. 1. Obszar zdegradowany i obszar rewitalizacji w Słupsku

Źródło: opracowanie własne Urzędu Miejskiego w Słupsku

Obszar rewitalizacji obejmuje tereny Śródmieścia, Podgrodzia oraz miasta lokacyjnego (Starego Miasta), charakteryzujące się dużą koncentracją negatywnych zjawisk społecznych oraz skorelowanych z nimi negatywnych zjawisk gospodarczych, przestrzenno-funkcjonalnych i technicznych. Teren ten zamieszkuje ok. 24 % ludności miasta, a jego powierzchnia wynosi ok. 272 ha, co stanowi ok. 6,30 % powierzchni Słupska.

W celu wyznaczenia obszarów kryzysowych przyjęto metodę polegającą na wyznaczeniu jednostek przestrzennych, na poziomie których nastąpiło i następować będzie agregowanie danych cząstkowych, pozwalających na:

- wykonanie audytu miejskiego, co umożliwiło określenie zasięgu obszarowego i ludnościowego terenów zdegradowanych,
- identyfikację zakresu działań, które z uwagi na niewystarczające środki finansowe winny być kumulowane w wybranych fragmentach struktury miejskiej, cechujących się największym natężeniem zjawisk kryzysowych, przy jednoczesnej koncentracji lokalnych potencjałów,
- stałe i pogłębione monitorowanie zmian zachodzących w wyniku wdrożenia planów rewitalizacyjnych – podstawa wypracowania procedury audytowania miasta i obszaru rewitalizacji,
- dokonywanie modyfikacji przyjętych planów działań i ich dostosowanie do aktualnie obserwowanych trendów,
- czytelne i transparentne przedstawienie lokalnej społeczności sposobu wyboru obszarów kryzysowych wskazanych do rewitalizacji.

Wyznaczając jednostki urbanistyczne dla Słupska, wykorzystano zespoły danych zgodne z poniższym schematem.

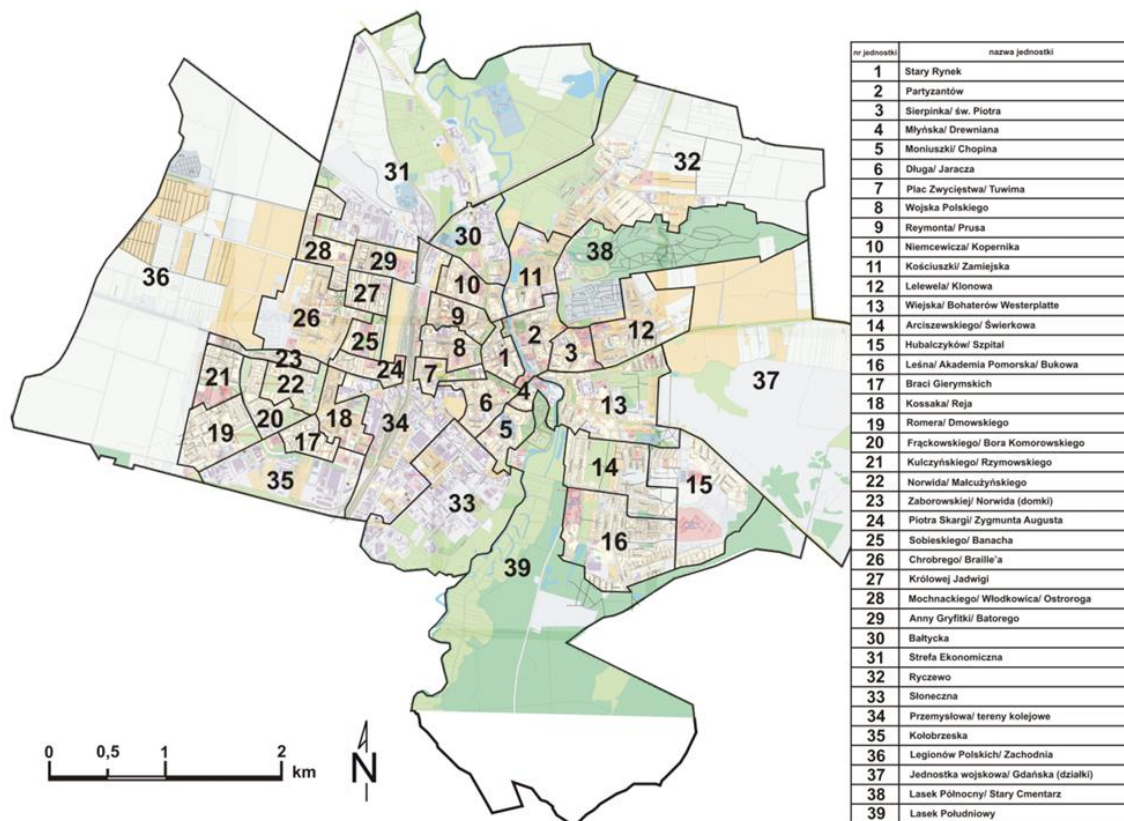
Ryc. 2. Zespoły danych wykorzystane na potrzeby wyznaczenia jednostek urbanistycznych

Źródło: Raport z delimitacji obszarów zdegradowanych dla Miasta Słupska

Szczegółowy opis sposobu wyznaczenia jednostek urbanistycznych na obszarze Miasta Słupska wskazano w „Raporcie z delimitacji obszarów zdegradowanych dla Miasta Słupska”.

Ryc. 3. Podział delimitacyjny Słupska

Źródło: Raport z delimitacji obszarów zdegradowanych dla Miasta Słupska

Dysponując podziałem Miasta na jednostki urbanistyczne wystąpiono do gestorów danych o przekazanie informacji niezbędnych do opracowania wskaźników przyjętych do delimitacji:

Tabela 1. Źródła i typy danych wykorzystywane w audycie miejskim

Kategoria danych	Źródło danych	Zakres danych
Demografia	Urząd Miejski w Słupsku (Wydział Centrum Obsługi Mieszkańca)	- Wiek - Płeć - Miejsce zamieszkania
Bezrobocie	Powiatowy Urząd Pracy w Słupsku	- Liczba bezrobotnych - Liczba długotrwale bezrobotnych - Liczba bezrobotnych z wykształceniem gimnazjalnym lub poniżej
Pomoc społeczna	Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Słupsku	Liczba korzystających z pomocy społecznej

Kategoria danych	Źródło danych	Zakres danych
		- Wartość pomocy społecznej - Liczba osób pobierających zasiłek pielęgnacyjny
Działalność gospodarcza	Urząd Miejski w Słupsku (Wydział Centrum Obsługi Mieszkańca, Wydział Zarządzania Nieruchomościami i Biznesu)	Liczba zarejestrowanych podmiotów działalności gospodarczej
Bezpieczeństwo	Komenda Miejska Policji w Słupsku	- Liczba przestępstw - Liczba przestępstw przeciwko rodzinie i opiece
Mieszkalnictwo	Zarządcy nieruchomości, Przedsiębiorstwo Gospodarki Mieszkaniowej Sp. z o.o., Wydział Polityki Mieszkaniowej UM w Słupsku	- Rok budowy - Powierzchnia użytkowa części mieszkaniowej - Źródło ciepła

Źródło: Opracowanie własne na podstawie: Założenia do projektu wytycznych dotyczących programowania przedsięwzięć w celu ubiegania się o środki finansowe w ramach RPO WP na lata 2014 - 2020, UM WP

W odpowiedzi Miasto uzyskało ok. 70 000 danych cząstkowych przypisanych do wykazów adresowych, co stanowi bogatą bazę do stworzenia narzędzia analitycznego, służącego do gromadzenia, przetwarzania i wizualizowania danych, trendów oraz zjawisk zachodzących w organizmie miejskim.

Zgodnie z „Założeniami do projektu wytycznych dotyczących programowania przedsięwzięć w celu ubiegania się o środki finansowe w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego na lata 2014 – 2020”, przyjętymi przez Urząd Marszałkowski Województwa Pomorskiego, do sporządzenia delimitacji obszarów zdegradowanych podlegających rewitalizacji przyjęto analizę porównawczą jednostek urbanistycznych, opartą na zestawie wskaźników cząstkowych oraz syntetycznych wskaźników degradacji, pozwalającą na obiektywne określenie stopnia zróżnicowania rozwoju społeczno-gospodarczego poszczególnych obszarów miasta. Wykorzystanie wskaźników obowiązkowych (na tle średnich wartości w regionie) oraz wskaźników fakultatywnych (odniesionych do średnich wartości na całym obszarze miasta) miało za zadanie pozyskanie pełnego obrazu, dotyczącego wszystkich jednostek urbanistycznych miasta i wskazanie tych, na terenie których występują największe problemy związane z wykluczeniem oraz predysponowanych do objęcia kompleksowymi przedsięwzięciami rewitalizacyjnymi.

Przyjęte wskaźniki odpowiadały obowiązkowym pięciu podsystemom: społecznemu, gospodarczemu, przestrzenno-funkcjonalnemu, technicznemu i środowiskowemu. Jednocześnie zaproponowane wskaźniki spełniają kryteria ustawowe. Oprócz wskaźników określonych przez Urząd Marszałkowski bądź zaproponowanych przez Miasto, dla obszaru wytypowanego do rewitalizacji na podstawie analizy wspomnianych wcześniej kryteriów, w celu pogłębienia wiedzy o obszarze rewitalizacji i doboru właściwych narzędzi, Miasto Słupsk dodatkowo przeprowadziło analizę kilkunastu kolejnych czynników, obejmujących takie aspekty, jak: aktywność obywatelska, edukacja (w tym: promocja do następnych klas, wyniki egzaminów), rozmieszczenie form wsparcia oferowanego przez Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie, rozmieszczenie działalności gospodarczych.

Tabela 2. Lista wskaźników delimitacyjnych: obowiązkowych w podsystemie gospodarczym i przestrzenno - funkcjonalnym.

Kryteria	Gospodarcze	Gospodarcze	Gospodarcze	Przestrzenno-funkcjonalne	Przestrzenno-funkcjonalne
Wskaźnik	Odsetek osób w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności	Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarki narodowej na 100 osób	Odsetek osób bezrobotnych z wykształceniem gimnazjalnym lub poniżej w ogólnej liczbie bezrobotnych	Udział budynków mieszkalnych wybudowanych przed rokiem 1970 w ogólnej ich liczbie	Przeciętna powierzchnia użytkowa lokalu na osobę (m ²)
Wartość referencyjna	16,4	11,6	28,3	42,3	23,0
Typ wskaźnika	destymulanta	stymulanta	destymulanta	destymulanta	stymulanta

Źródło: Opracowanie własne na podstawie: Założenia do projektu wytycznych dotyczących programowania przedsięwzięć w celu ubiegania się o środki finansowe w ramach RPO WP na lata 2014 - 2020, UM WP

Tabela 3. Lista wskaźników delimitacyjnych: obowiązkowych w podsystemie społecznym

Kryteria	Społeczne	Społeczne	Społeczne	Społeczne
Wskaźnik	Liczba osób korzystających z zasiłków pomocy społecznej na 1 tys. mieszkańców	Liczba długotrwale bezrobotnych wśród osób w wieku produkcyjnym	Liczba przestępstw na 1 tys. ludności	Liczba przestępstw przeciwko rodzinie i opiece na 10 tys. ludności
Wartość referencyjna	52,9	2,4	27,7	6,3
Typ wskaźnika	destymulanta	destymulanta	destymulanta	destymulanta

Źródło: Opracowanie własne na podstawie: Założenia do projektu wytycznych dotyczących programowania przedsięwzięć w celu ubiegania się o środki finansowe w ramach RPO WP na lata 2014 - 2020, UM WP

Tabela 4. Lista wskaźników delimitacyjnych: fakultatywnych w podsystemie społecznym i gospodarczym

Kryteria	Społeczne	Społeczne	Społeczne	Gospodarcze
Wskaźnik	Wartość pomocy społecznej na osobę	Poziom bezrobocia	Odsetek osób pobierających zasiłek pielęgnacyjny	Przyrost działalności gospodarczej
Wartość referencyjna	122,58	11,44	3,39	21,94
Typ wskaźnika	destymulanta	destymulanta	destymulanta	stymulanta

Źródło: Opracowanie własne na podstawie: Założenia do projektu wytycznych dotyczących programowania przedsięwzięć w celu ubiegania się o środki finansowe w ramach RPO WP na lata 2014 - 2020, UM WP

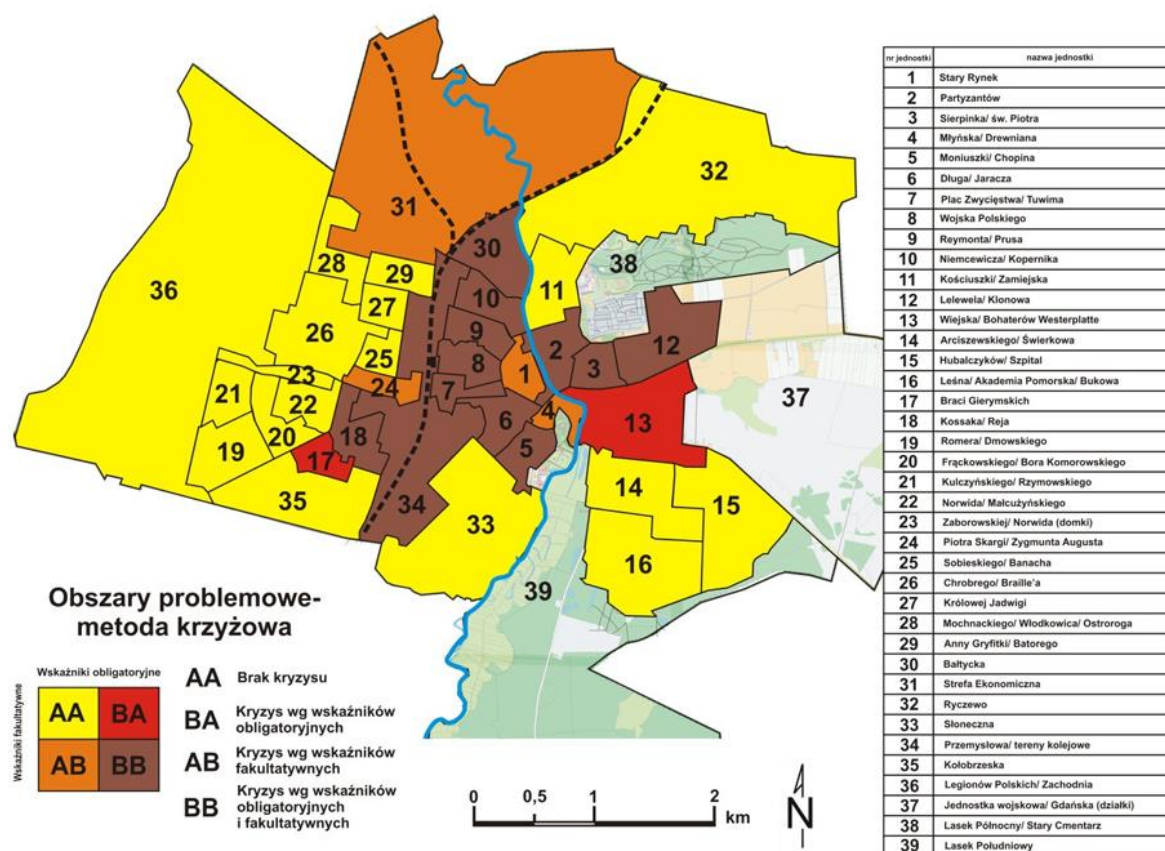
Tabela 5. Lista wskaźników delimitacyjnych: fakultatywnych w podsystemie przestrzenno-funkcjonalnym, technicznym i środowiskowym

Kryteria	Przestrzenno-funkcjonalne, techniczne i środowiskowe			
Wskaźnik	Udział procentowy budynków generujących niską emisję	Udział procentowy budynków wymagających remontu	Powierzchnia terenów zielonych na osobę	Udział budynków objętych ochroną konserwatorską w ogólnej ich liczbie
Wartość referencyjna	57,27	31,91	93,94	24,32
Typ wskaźnika	destymulanta	destymulanta	stymulanta	destymulanta

Źródło: Opracowanie własne na podstawie: Założenia do projektu wytycznych dotyczących programowania przedsięwzięć w celu ubiegania się o środki finansowe w ramach RPO WP na lata 2014 - 2020, UM WP

Ostatecznego wskazania obszarów o najmniej korzystnych wartościach wskaźników, wytypowanych do dalszych prac w ramach Gminnego Programu Rewitalizacji dokonano syntezując obszary kryzysowe, wyznaczone na bazie wskaźników obligatoryjnych oraz obszarów wyznaczonych na bazie wskaźników fakultatywnych, wskazując w pierwszej kolejności te jednostki urbanistyczne, które w obu kategoriach uznane zostały za kryzysowe, w drugiej zaś kolejności te, które uznane zostały za kryzysowe w części obligatoryjnej. W efekcie wyznaczono 6 obszarów kryzysowych preferowanych do ujęcia w GPR, dla których planowane powinny być różnego rodzaju interwencje.

Ryc. 4. Jednostki urbanistyczne objęte kryzysem wg grup wskaźników

Źródło: Raport z delimitacji obszarów zdegradowanych dla Miasta Słupska

W wyniku przeprowadzonej delimitacji przedłożono pod konsultacje społeczne obszar rewitalizacji, składający się z jednostek urbanistycznych nr: 1-3 oraz 6-10. W ramach prac nad wyznaczeniem ostatecznego kształtu obszaru rewitalizacji, Miasto Słupsk, w trakcie konsultacji społecznych, uwzględniło zgłoszone uwagi, które wskazywały nowe ulice bezpośrednio graniczące z pierwotnym obszarem rewitalizacji. Ostatecznie, w wyniku przeprowadzonych konsultacji społecznych, obszar rewitalizacji został poszerzony do 272 ha, co po powiększeniu miasta w 2023 r. stanowiło 5,16% jego powierzchni.

Granice obszaru wyznaczają ulice: Towarowa, Sobieskiego, Szczecińska, bocznicą kolejową do ulicy Lutostawskiego, Szymanowskiego, Rybacka, Moniuszki, Prosta, Zamkowa wraz z Wyspą Młyńską, Garncarska, prof. Lotha, Raszyńska, Lipowa, Druyffa, Obrońców Wybrzeża, Josepha, Kaszubska, Kościuszki, Przechodnia, Kilińskiego, Wandy, Tramwajowa, Poniatowskiego, Niemcewicza i tory kolejowe.

Przeprowadzona ocena stopnia aktualności wskazała na konieczność opracowania aktualizacji GPR. Podstawą do oceny aktualności założeń GPR była ewaluacja Gminnego

Programu Rewitalizacji Miasta Słupska na lata 2017-2025+ za okres 2017-2022 (ewaluacja mid – term).

W badaniu ewaluacyjnym do oceny stanu realizacji Gminnego Programu Rewitalizacji wzięto pod uwagę stopień zaawansowania przedsięwzięć (rzeczowy i finansowy) oraz stopień, w jakim przedsięwzięcia przyczyniły się do osiągnięcia założonych celów. W obu przypadkach stan zaawansowania był bardzo wysoki, jak na zaledwie 5 lat od momentu uchwalenia Programu i wynosił odpowiednio dla postępu finansowego blisko 72% i około 65% dla postępu rzeczowego (kolejne 28% zadań z listy podstawowej znajdowało się w fazie realizacji). Jednak w związku z koniecznością zapewnienia trwałości osiągniętych już rezultatów, wprowadzenia do dokumentu zadań zgłaszanych przez mieszkańców i innych interesariuszy procesu rewitalizacji w trakcie spotkań, spacerów badawczych, prac nad innymi dokumentami strategicznymi (np. Strategią ponadlokalną, Strategią Rozwoju Miasta Słupska do 2030 roku), a także w związku z wynikami monitoringu GPR za lata 2020-2022, wskazującymi na występowanie w dalszym ciągu kryzysu społeczno – gospodarczego na OR, stwierdzono, że konieczne jest jak najszybsze wszczęcie procedury aktualizacji Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta Słupska i ujęcie w nim nowych zadań. Niezbędne jest zaktualizowanie części diagnostycznej dokumentu w celu jak najdokładniejszego zbadania potrzeb OR i jego mieszkańców.

Ponadto, jak wskazał Komitet Rewitalizacji, konieczne jest zapewnienie środków na bieżące utrzymanie i funkcjonowanie obiektów oraz przestrzeni powstałych w wyniku przeprowadzonych inwestycji, a także na utrzymanie programów, które zostały opracowane na potrzeby realizacji Gminnego Programu Rewitalizacji.

Pełna treść raportu z ewaluacji dostępna jest pod adresem: [Sprawozdanie z ewaluacji Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta Słupska na lata 2017-2025+ za okres 2017-2022 \(ewaluacja mid – term\) - Biuletyn Informacji Publicznej Miasta Słupska](#)

2.2. Charakterystyka obszaru rewitalizacji

2.2.1. Wprowadzenie

Obszar rewitalizacji obejmuje swym zasięgiem historyczne założenia urbanistyczne miasta lokacyjnego, Podgrodzia i Śródmieścia, które pomimo zawitych losów miasta zachowały w większości swą historyczną strukturę przestrzenną, z gęstą kwartałową zabudową, o dominującej funkcji mieszkaniowej. Jedynie w przypadku dużego fragmentu miasta lokacyjnego, nowe budynki, zlokalizowane w miejscu zniszczonej w 1945 r. tkanki miejskiej, przybrały formę punktowej zabudowy, utrzymanej w duchu modernistycznym. Przełomowy rok 1945 przyniósł także niemal całkowitą wymianę ludności. Pomimo zerwania ciągłości historycznej, pomorscy osadnicy zasiedlający Słupsk stosunkowo szybko zaczęli organizować życie swojej nowej małej ojczyzny. Kolejne losy łagodnie obeszły się ze słupskim Śródmieściem i Podgrodzem (praktycznie brak zniszczeń wojennych, z wyjątkiem ulicy Garncarskiej oraz wyburzeń w okresie PRL-u). Pomimo olbrzymiej wartości urbanistycznej i architektonicznej, obszary te, wskutek wieloletnich zaniedbań oraz prowadzonej polityki planistycznej i mieszkaniowej, często wynikającej po prostu z braku środków finansowych, uległy daleko posuniętej degradacji technicznej.

Na wspomniane procesy miały niewątpliwie wpływ dokonane w ostatniej dekadzie zmiany społeczne, szczególnie te, związane ze zmianą stylu życia oraz zmianą oczekiwań wobec przestrzeni publicznej, zwłaszcza ludzi młodych i klasy średniej. Znalazły one swój wyraz chociażby w atomizacji społeczeństwa, tryumfie idei „domku za miastem”, a co z tym związane, skokowym wzroście znaczenia transportu samochodowego w procesie przemieszczania. Pogłębiło to niezwykle szkodliwy proces postępującej suburbanizacji, powiązany z zajęciem obszarów centralnych miasta przez gorzej sytuowane grupy mieszkańców, borykające się często z wieloma problemami natury społecznej.

Znaczący wpływ na funkcjonowanie obszaru rewitalizacji w Słupsku oraz jego wizerunek miały zrealizowane działania rewitalizacyjne oraz wydarzenia ostatnich lat. Pandemia COVID-19 czy też wojna w Ukrainie wywarły znaczący wpływ na funkcje, które znajdują się na obszarze rewitalizacji lub się tu rozwinęły. Niewątpliwie duża dynamika zmian zaszła także w wymiarze gospodarczym, co dotyczy nie tylko samego obszaru rewitalizacji, ale ogólnie miasta i regionu. Rozwój gospodarczy przyczynił się do zdecydowanej poprawy na rynku pracy, spadku bezrobocia, spadku zasięgu pomocy społecznej. W Słupsku pojawiła się znaczna grupa migrantów zarobkowych, pochodzących z różnych stron świata. Wzrost dochodów mieszkańców i napływ migrantów wpłynął z kolei pozytywnie na rozwój usług i małych firm bezpośrednio na obszarze rewitalizacji.

Dotychczasowe działania rewitalizacyjne zaczęły przynosić efekty m.in. w zakresie postrzegania centrum Słupska jako miejsca atrakcyjnego do życia. Mieszkańcy obszaru rewitalizacji nie boją się wyrażać swojej dumy z bycia słupszczanami, do czego przyczyniły się działania promocyjne takie jak: spacerowe badania, spotkania, informacje regularnie publikowane na stronach internetowych miasta.

Niniejszy rozdział stanowi próbę przedstawienia diagnozy stanu obszaru rewitalizacji, która będzie punktem odniesienia dla pakietu ramowych i szczegółowych działań, które mają na celu wyprowadzenie obszaru rewitalizacji ze stanu kryzysu. Jednocześnie mając pełną świadomość że program rewitalizacji może stać się wyłącznie narzędziem do pozyskania środków zewnętrznych na zadania inwestycyjne, które wprawdzie przynoszą szybkie, ale niestety często nietrwałe rezultaty, planowane przemiany należy oprzeć przede wszystkim na lokalnych potencjałach, w tym kapitale społecznym, entuzjazmie i zaangażowaniu lokalnej społeczności, bez których proces rewitalizacji nie może się udać. W związku z tym, diagnoza ma na celu określenie potencjałów, na których można oprzeć rewitalizację w Słupsku.

Niech przestrożą będą słowa wypowiedziane przez prekursorkę odnowy miast, Jane Jacobs, która niemal 60 lat temu stwierdziła:

„Istnieje pewien sentymentalny mit, według którego zgromadzenie wystarczających środków pozwoliłoby w ciągu dekady postawić na nogi wszystkie podupadłe dzielnice... . Miałoby to także zatrzymać odpływ klasy średniej, a tym samym pieniędzy z jej podatków, a może nawet zaradzić problemom komunikacyjnym. Spójrzmy jednak na to, co powstało za pierwsze przeznaczone na ten cel miliardy. Osiedla dla najuboższych, które stają się jeszcze gorszymi ogniskami przestępczości, wandalizmu i społecznego marazmu niż slumsy, które miały zastąpić. Osiedla dla klasy średniej będące arcydziełami nudy i przeregulowania, szczelnie odciętych od dopływu miejskiej ikry. Luksusowe osiedla, które swoją nedorzecznosc z różnym skutkiem nadrabiają jałową krzykliwością. Centra kultury, gdzie nie może utrzymać się porządna księgarnia. Centra wielofunkcyjne, które nie przyciągają nikogo oprócz bezdomnych dysponujących węższym niż inni wachlarzem miejsc do przesiadywania. Centra handlowe, które są pozbawionymi połotu imitacjami sieciowego handlu z przedmieścia. Ciągi spacerowe wiodące znikąd donikąd, nietknięte stopami spacerowiczów. Autostrady patroszące wielkie miasta. To nie jest odnowa. To nie jest odnowa miast, to jest ich pustoszenie”.

2.2.2. Rys historyczny

Niemal cały obszar rewitalizacji obejmuje historyczne założenia urbanistyczne, których rodowód często sięga czasów średniowiecznych. Najstarsza osada (VII/VIII w.), ulokowana we

współczesnych granicach Słupska, zlokalizowana była na wyspie, usytuowanej pomiędzy nieistniejącymi obecnie odnogami rzeki. Stanowi ona dzisiejsze wzgórze, ze stojącym na nim neogotyckim kościołem św. Ottona (lit.C)

Ryc. 5. Zarys rozwoju przestrzennego miasta lokacyjnego i Pogrodzia

Źródło: opracowanie własne Urzędu Miejskiego w Słupsku

Na dawnej wyspie założono gród, otoczony wałem drewniano-ziemnym oraz fosą. Uwarunkowania fizjograficzne oraz historyczne i polityczno-gospodarcze w znacznym stopniu zadecydowały o lokalizacji grodu – siedziby władzy wojskowej i administracyjnej. Taką lokalizację zdeterminowało także istnienie w tym miejscu przeprawy przez Stupię na ważnym szlaku handlowo – komunikacyjnym Szczecin - Gdańsk (obecnie obszar między ulicami Partyzantów,

Ojca Pio, Henryka Pobożnego, Garncarską, Szkolną, Armii Krajowej). Przeszłość znajduje odzwierciedlenie zarówno w przedwojennej, jak i powojennej nazwie zwyczajowej tej części miasta: Podgrodzie.

Tereny lewobrzeżne Słupi były intensywnie zasiedlane od połowy XIII w. W 1310 r. margrabiowie brandenburscy wystawili dla Słupska nowy przywilej lokacyjny na prawie lubeckim – tworzące się miasto otrzymało kwadratowy rynek z ortogonalną siatką ulic, co z kolei wpłynęło bezpośrednio na rozwój miasta pod względem przestrzennym, urbanistycznym i gospodarczo-administracyjnym. Relokowane miasto otrzymało więc nowy układ przestrzenny, który, mimo zniszczeń z okresu II Wojny Światowej, zachował się (z pewnymi zmianami) do dziś.

Przez blisko 400 lat Słupsk rozwijał się niemal wyłącznie w obrębie murów miejskich. Dopiero XIX wiek przyniósł wyraźną ekspansję zabudowy, która dzięki daleko posuniętej regulacji prawnej do dzisiaj odznacza się uporządkowaniem i wysokim stopniem zagospodarowania. Kierunek tej ekspansji wyznaczyły warunki naturalne. Zachodnia krawędź moreny jest mocniej oddalona od koryta rzeki niż krawędź wschodnia, tym samym i spadki są dużo łagodniejsze. Właśnie te dogodniejsze cechy terenowe zdecydowały o rozbudowie miasta w stronę Szczecina w drugiej połowie XIX w., kiedy to ówczesny Stolp wszedł w fazę rozkwitu.

Bezpośrednim impulsem początku zabudowy terenów, dziś zajętych przez Śródmieście, stało się przeprowadzenie linii kolejowej na zachód od miasta lokacyjnego. W roku 1869 połączyła ona Słupsk z Koszalinem, a rok później z Gdańskiem. Plan miasta z 1875 r. wg A. Müllera ukazuje podział terenów miasta na poszczególne kwartały wraz z wyznaczeniem ciągów komunikacyjnych na wschód i zachód od miasta lokacyjnego. Planowany układ bazuje na powiązaniu promienistego układu głównych traktów komunikacyjnych z geometrycznie ułożonymi kwartałami zabudowy.

Początek XX w. przyniósł realizację planów z końca XIX w., pomiędzy średniowiecznym założeniem miejskim a linią kolejową powstała zabudowa mieszkaniowa o zwartym charakterze, z niewielką liczbą kwartałów przeznaczonych na założenia fabryczno-przemysłowe.

Fot. 1. Fotografia przedstawiająca nowo wytyczoną ulicę Dworcową, w kierunku dworca kolejowego, lata 70 XIX w.

Źródło: <https://www.facebook.com/dawny.slupsk/>

Zabudowa miasta w latach 50 i 60-tych XX w. skupiła się na terenach, które uległy zniszczeniu podczas II Wojny Światowej – głównie objęta obszar miasta lokacyjnego. Powstały wówczas założenia bez odniesienia do historycznego układu miasta i skali zabudowy, wprowadzono nowe podziały kwartałów i częściowo zmieniono układ komunikacyjny, przez co zniekształcono pierwotny średniowieczny układ przestrzenny.

2.2.3. Położenie i struktura kwartałów

Obszar rewitalizacji zajmuje 272 ha, co stanowi 5,16% powierzchni miasta. W większości położony jest w kotlinie morenowej, utworzonej w dolinie meandrującej Słupi, na dwóch wyniesieniach wysoczyzny, rozciętych rzeką, czego efektem jest, jak na miasto położone na Niżu Polskim, duże urozmaicenie form terenu. W połączeniu z niekorzystnym układem komunikacyjnym (koncentracja potoków ruchu w historycznym centrum miasta) oraz kumulacją źródeł niskiej emisji w najniższej położonych rejonach miasta, skutkuje to znaczącym pogorszeniem jakości powietrza oraz środowiska akustycznego na przeważającym obszarze śródmiejskiej zabudowy mieszkaniowej. Charakterystycznym elementem w krajobrazie obszaru rewitalizacji jest mocno nachylony skłon moreny po stronie wschodniej (obejmujący częściowo teren

Podgrodzia), przeciętany licznymi dolinkami. W czasach średniowiecznych wykorzystywane były one do prowadzenia szlaków handlowych, a dziś głównych dróg wylotowych m.in. do Gdańska, Łeby, czy na Kaszuby.

Obszar rewitalizacji stanowi szeroko rozumiane serce miasta, zajmujące także geograficznie centrum struktury miejskiej. Charakteryzuje się zwartą i gęstą zabudową o dominującej funkcji mieszkaniowej. Od strony zachodniej graniczy z osiedlami mieszkaniowymi wybudowanymi po 1960 r., pełniącymi rolę „miejskich sypialni”. Niestety, położenie w bezpośrednim sąsiedztwie największego skupiska mieszkańców Słupska nie znajduje odzwierciedlenia w żywotności gospodarczej i kulturalnej obszaru rewitalizacji. Jedną z przyczyn tego stanu było odcięcie wspomnianych fragmentów miasta terenami kolejowymi, co z uwagi na brak dogodnych połączeń rowerowych i pieszych wydłuża znacznie dystans, jaki należy pokonać w celu uczestnictwa w życiu miasta. Jest to także jedna z przyczyn, dla których wspomniane osiedla ciążą do „alternatywnego serca Miasta”, jakim stało się zlokalizowane przy ulicy Szczecińskiej Centrum Handlowe JANTAR. Ta sytuacja może jednak ulec zmianie w najbliższej przyszłości. W 2026 r. planowane jest otwarcie nowego dworca kolejowego z szerokim tunelem, a tym samym zniknie bariera dzieląca przestrzeń miejską.

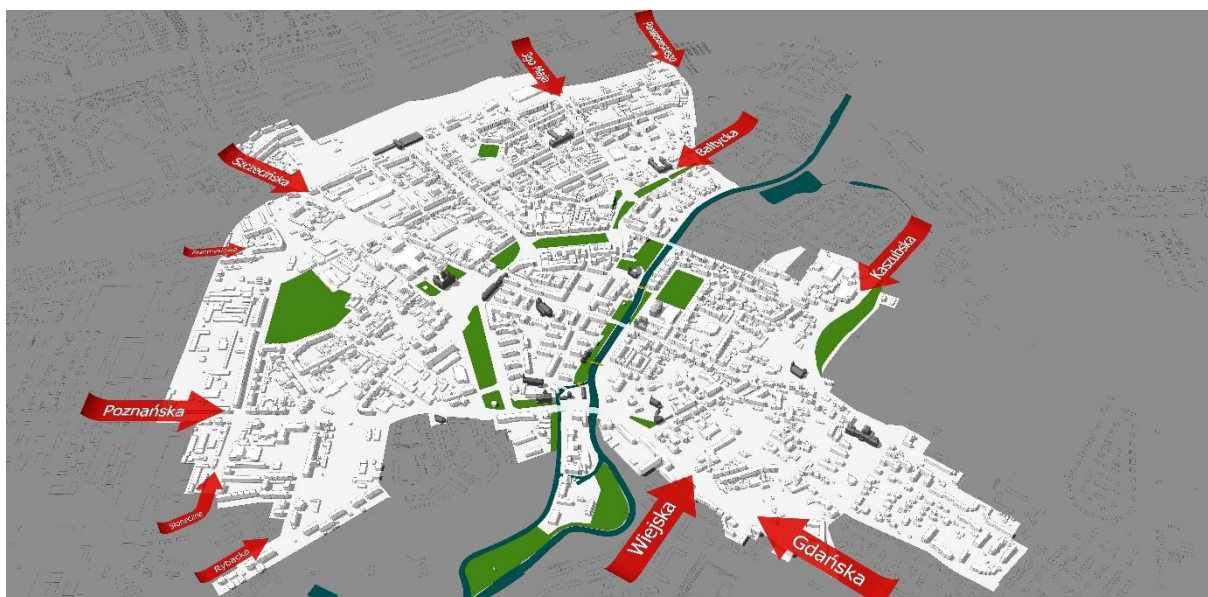
Istotną barierą funkcjonalno-przestrzenną, którą w dużej części udało się już rozwiązać w wyniku działań rewitalizacyjnych, był brak przepraw pieszych i pieszo-rowerowych na rzece Słupi. Tym samym nie wykorzystywano olbrzymiego potencjału przyrodniczego, krajobrazowego i kulturowego rzeki i jej otoczenia. Inwestycje zrealizowane w ramach projektu „Łamiemy bariery, łączymy pokolenia – rewitalizacja Obszaru Podgrodzia, Starego Miasta i Śródmieścia Miasta Słupska” finansowanego w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego dla Województwa Pomorskiego na lata 2014-2020, zmieniły zasadniczo obraz bulwarów. Od 2022 r. funkcjonują tu trzy nowe kładki łączące Stare Miasto z Pogrodziem. Łączą one m.in. kompleks spichlerzy z Basztą Czarownic i Rynkiem Rybackim. Budowie kładek towarzyszyły inne inwestycje poprawiające funkcjonalność i estetykę terenów nad rzeką Słupią. Dokonano tu przebudowy ciągów pieszych, budowy drogi dla rowerów, rewaloryzacji terenów zielonych i stworzono nowe place i skwery zieleni. W ramach inwestycji odtworzona została dawna ulica Kręta, otwierająca przestrzeń pomiędzy budynkiem biblioteki, a murami miejskimi. Park przed biblioteką zaadaptowany został na potrzeby ogrodu literackiego. Dzięki tym kompleksowym działaniom bulwary rzeki Słupi stały się najchętniej odwiedzanym miejscem odpoczynku na obszarze rewitalizacji.

Jak pokazują doświadczenia związane z zagospodarowaniem bulwarów rzeki Słupi, zapewnienie spójności przestrzennej należy traktować jako jedno z priorytetowych wyzwań rewitalizacji

w Słupsku. Jest to o tyle ważne, że z racji niewielkiej rozpiętości przestrzennej obszaru zabudowy Słupska, nie przekraczającej 5 km (rozpiętość obszaru rewitalizacji rzędu 2 km), miasto posiada odpowiednie warunki, aby stać się kompaktowym „Miastem bliskim”.

Trzeba mieć jednak na uwadze, że obszar rewitalizacji nie jest obszarem zamkniętym, tzn. występujące deficyty i potencjały obejmują także tereny sąsiednie, a część przyczyn zachodzących w mieście negatywnych trendów ma swoją genezę poza obszarem rewitalizacji (np. intensywne przekształcanie gruntów rolnych na tereny budownictwa mieszkaniowego w gminach ościennych, lokalizacja wielofunkcyjnego centrum handlowo – rozrywkowego na obrzeżach miasta przy ulicy Szczecińskiej, brak alternatywnego połączenia osiedli: Niepodległości i Batorego z Osiedlem Akademickim i Szpitalem Wojewódzkim – południowy etap ringu miejskiego). Działania realizowane w sąsiedztwie funkcjonalnym będą mieć istotny wpływ na jakość życia na obszarze rewitalizacji. Przykładem jest projekt utworzenia ringu miejskiego. Prace nad nim trwają, a planowane ich zakończenie to pierwsza połowa 2026 roku. Inwestycja ta pozwoli na spięcie ulic Poznańskiej z Bohaterów Westerplatte, co połączy drogę krajową nr 21 z obwodnicą Słupska w ciągu S6 i drogą wojewódzką 210. Droga ta ma szczególne znaczenie dla Słupska i regionu, ponieważ umożliwi komunikację z pominięciem ścisłego centrum miasta. Tym samym znacząco wpłynie na poprawę jakości życia mieszkańców obszaru rewitalizacji.

Ryc. 7. Główne wloty komunikacyjne obszaru rewitalizacji

Źródło: opracowanie własne Urzędu Miejskiego w Słupsku, stan grudzień 2024 r.

W strukturze obszaru rewitalizacji wyodrębnić można trzy struktury nadrzędne, tj. „centralną” miasta lokacyjnego, wyodrębnioną miejskimi plantami, z kwadratowym rynkiem i sąsiadującym mniejszym placem – Placem Mariackim, oraz siatką ulic opartych o ciąg wschód – zachód (ulice: Kowalska i Nowobramska) i północ – południe (ulice: Grodzka i Mostnika). Kwartály zabudowy, dostosowane kształtem do przebiegu obwarowań miejskich, zostały wtórnie zniekształcone w wyniku powojennej odbudowy, „obrzeżne”: Podgrodzia i Śródmieścia, z dość typową dla założeń XIX – wiecznych osiedli zabudowy kwartałowej strukturą przestrzenną, opartą o regularną siatkę ulic, przecinających się w większości przypadków pod kątem prostym, wyznaczających kwartály pierzejowej zabudowy, z przestronnymi wnętrzami (największe podwórza przekraczają powierzchnię 4,5 ha).

Ryc. 8. Podział na kwartały zabudowy

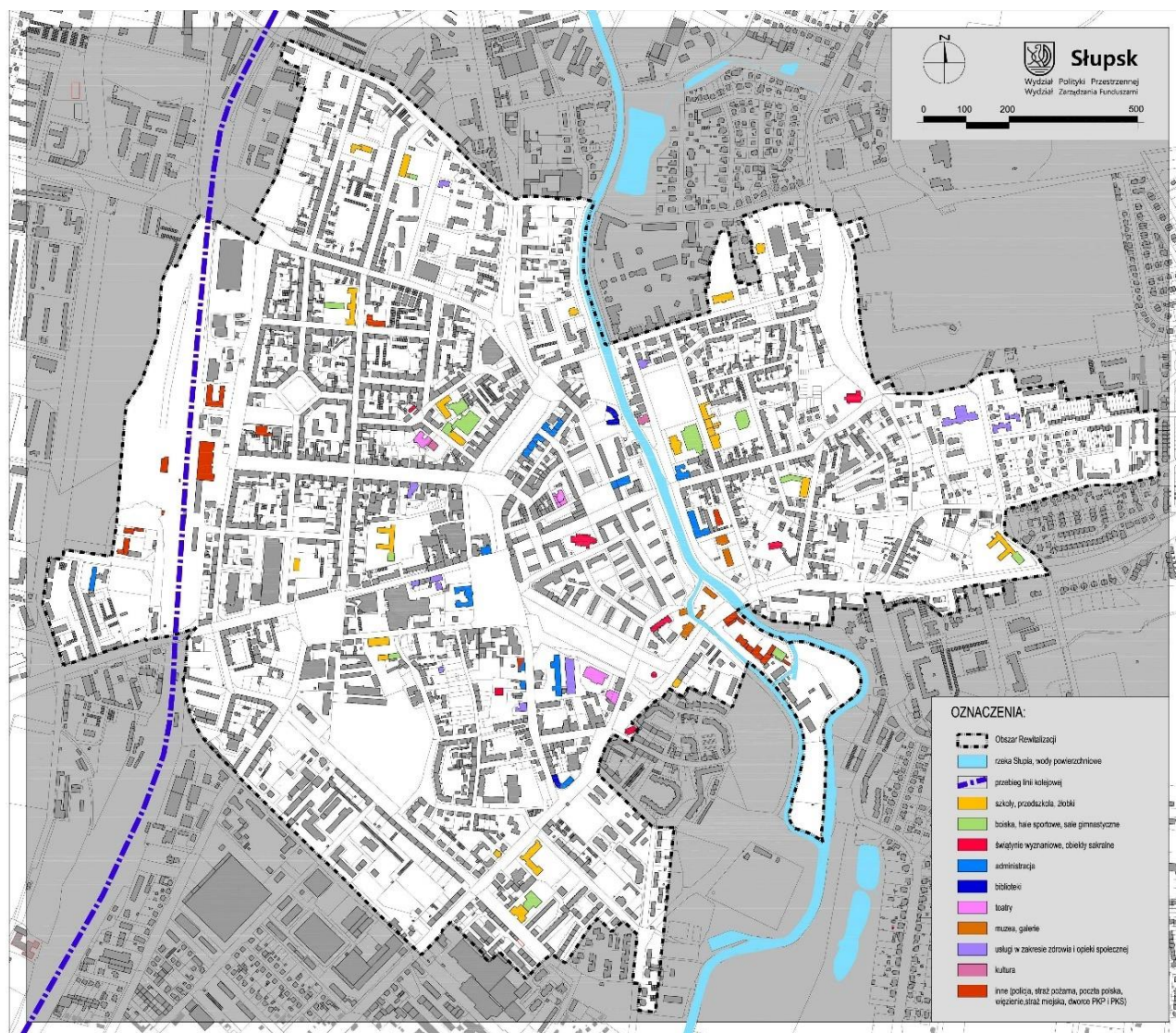
Źródło: opracowanie własne Urzędu Miejskiego w Słupsku, stan grudzień 2024 r.

2.2.4. Sposób zagospodarowania terenu i dominujące funkcje

Gęstość zabudowy w kwartałach obszaru rewitalizacji wynosi około 48%. W ostatnich latach gęstość zabudowy ulegała nieznacznemu zwiększeniu. Wiele luk w zabudowie np. na ul. Kopernika i Wita Stwosza zostało zabudowanych. Budynki wielorodzinne powstały także na ul. Rybackiej, Płowieckiej, Długiej. Zabudowano cały kwartał ograniczony ul. Wileńską, Żeromskiego, Mickiewicza, Wojska Polskiego. Jednak w tym samym czasie prowadzono również liczne wyburzenia, co w efekcie skutkowało stosunkowo niewielkim wzrostem powierzchni zabudowy (w ciągu ostatnich 10 lat wzrost o około 2 pkt. proc.). Dla obszaru Śródmieścia i miasta lokacyjnego wskaźnik ten kształtuje się na poziomie 54%, a dla obszaru Podgrodzia na poziomie około 40%, co wiąże się głównie z dużymi przestrzeniami porozbiórkowymi i niezagospodarowanymi w rejonie ulic: Curie-Skłodowskiej, Dąbrówki, Sierpinka i św. Piotra. Jednocześnie, omawiany wskaźnik, nawet na obszarze Śródmieścia, nie należy do najwyższych dla tego typu struktur przestrzennych. Przyczynia się do tego dość nietypowy dla zabudowy przejowej z przełomu XIX i XX w. brak oficyn i zabudowy substandardowej. Bez wątpienia, sytuacja ta pozwala na zagospodarowanie wnętrza kwartałów na przestrzenie integrujące mieszkańców i tworzenie małych enklaw zieleni na obszarach wykazujących olbrzymi deficyt zieleni parkowej. Wciąż stosunkowo duży udział powierzchni niezabudowanej (rejon ul. Sierpinka i Długiej) umożliwia wprowadzenie uzupełniającej zabudowy mieszkaniowej, której liczbę można

wstępnie oszacować na ponad 1000 mieszkań. Na obszarze rewitalizacji mamy do czynienia z wyraźną koncentracją budynków użyteczności publicznej.

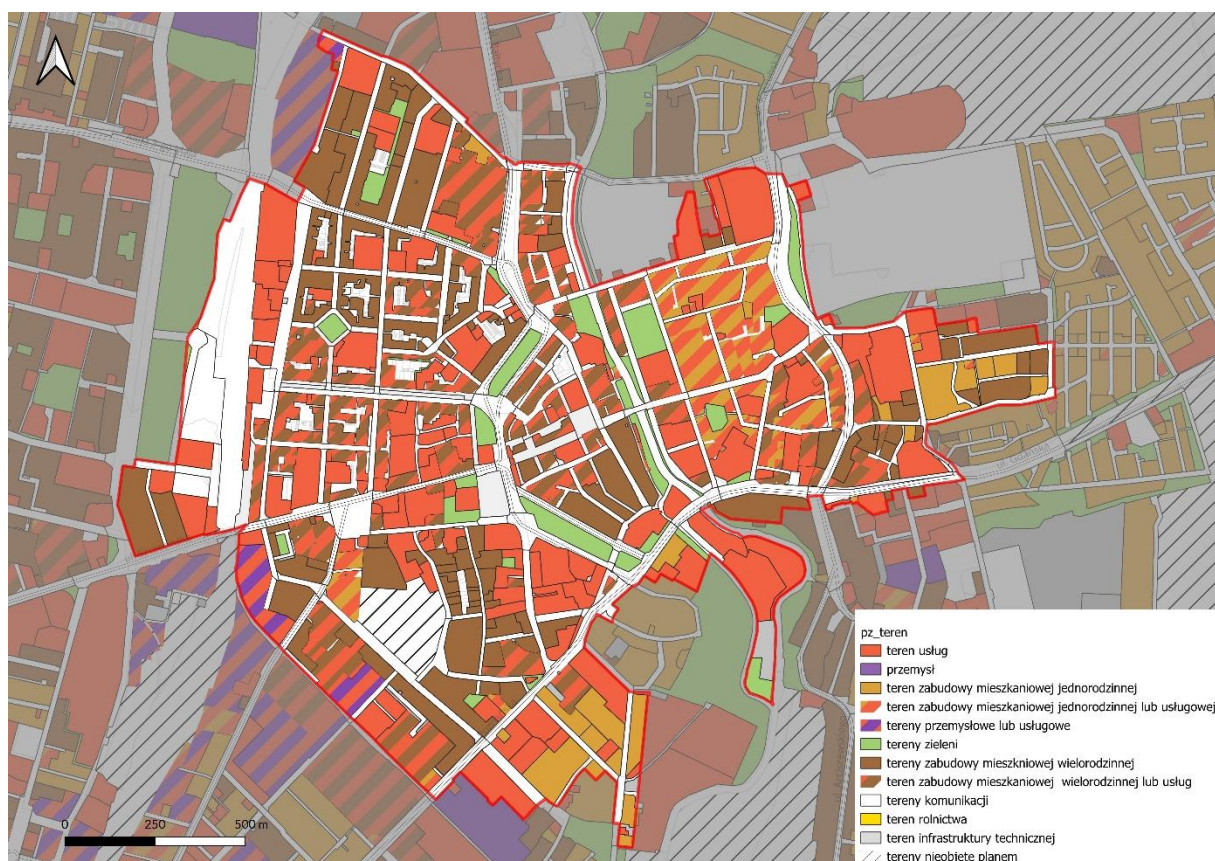
Ryc. 9. Ważniejsze obiekty użyteczności publicznej

Źródło: opracowanie własne Urzędu Miejskiego w Słupsku, stan grudzień 2024 r.

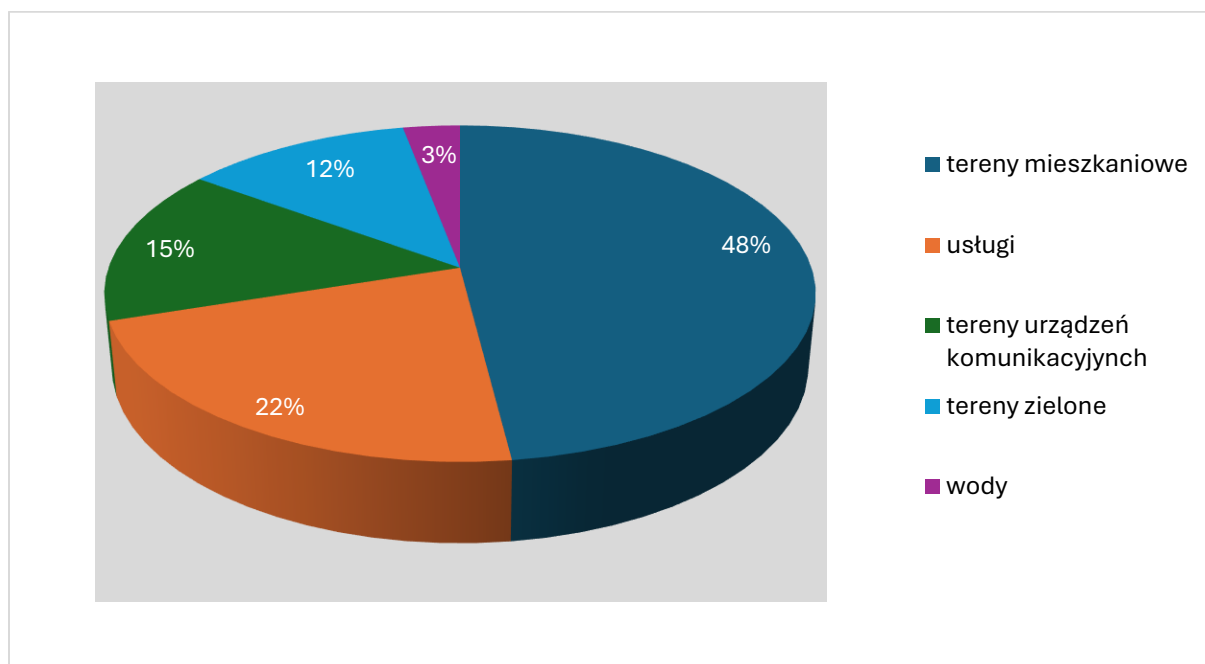
Obszar rewitalizacji charakteryzuje się wyraźną dominacją funkcji mieszkaniowej, która zajmuje niemal połowę zagospodarowanego terenu (42% zajmuje budownictwo wielorodzinne, 6% budownictwo jednorodzinne). Podstawową formą zabudowy, w przypadku ulic stanowiących szkielet komunikacyjny obszaru rewitalizacji i ulic handlowych (Wojska Polskiego, Mickiewicza, Sienkiewicza, Nowobramska, Mostnika, Armii Krajowej), są budynki 4-kondygnacyjne z lokalami użytkowymi w parterach. Poza lokalami użytkowymi w budynkach mieszkalnych, niemal ¼ obszaru zajęta jest pod prowadzenie usług: handlu, oświaty, kultury, administracji, zdrowia, sakralnych. Obszar rewitalizacji charakteryzuje się dużym zróżnicowaniem funkcji, typowym dla dzielnic śródmiejskich i staromiejskich.

Ryc. 10. Funkcje terenu

Źródło: opracowanie własne Urzędu Miejskiego w Słupsku, stan grudzień 2024 r.

Wykres 1. Wykorzystanie terenu wg dominującej funkcji

Źródło: opracowanie własne, stan grudzień 2024 r.

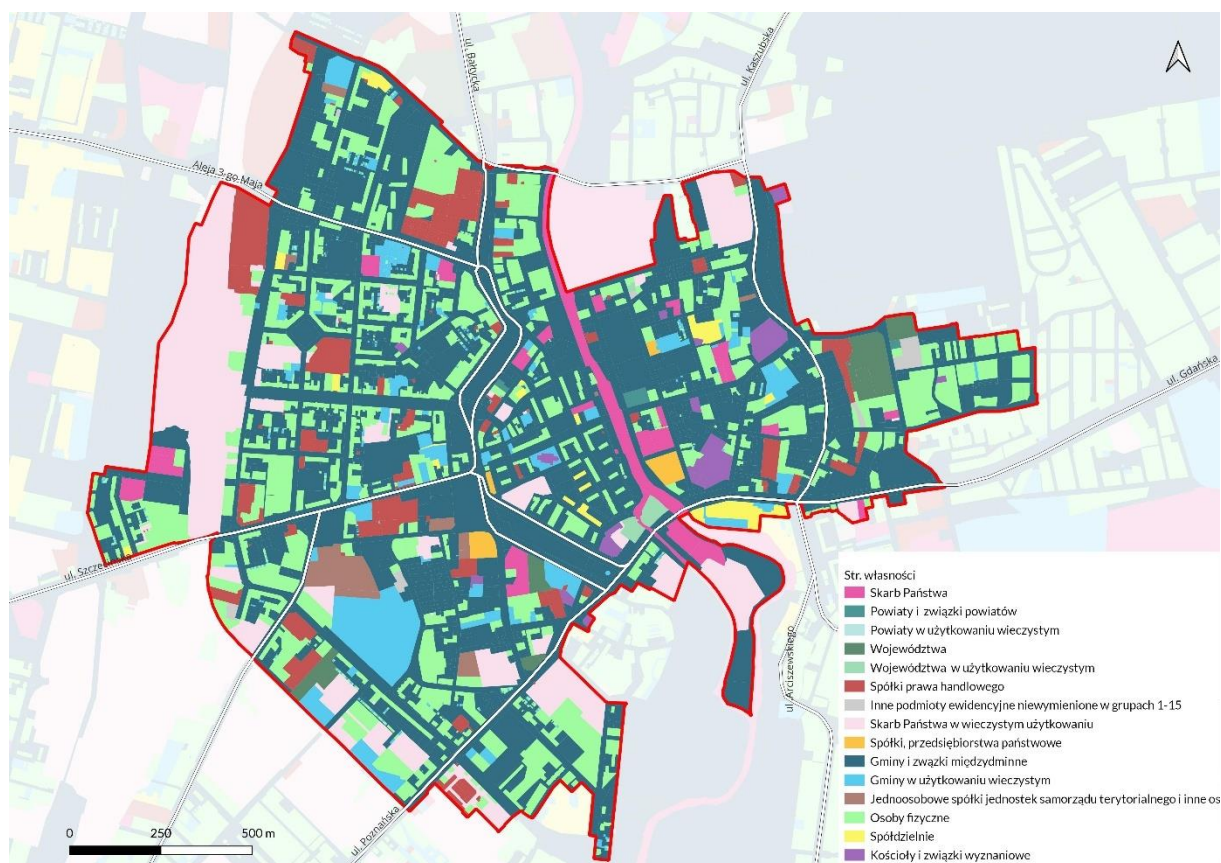
2.2.5. Struktura własności

W przeciwieństwie do pozostałego obszaru miasta, w obszarze rewitalizacji Miasto zachowało znaczący udział własnościowy. Grunty własne stanowią ok. 60% powierzchni, jednak w większości obejmują tereny publiczne tj. parki, skwery, ciągi komunikacyjne: ulice, chodniki, tereny placówek oświatowych. Miasto wciąż posiada także duży udział własnościowy, około 50%, w powierzchni podwórek. Udział ten z roku na rok ulega zmniejszeniu, w związku z przekształceniami własnościowymi.

Procent powierzchni przekazanej w użytkowanie wieczyste kształtuje się na poziomie około 20% i w większości obejmuje grunty wspólnot mieszkaniowych (kamienice, jak i pojedyncze działki przynależne). Niestety wciąż dominują kamienice, które Miasto przekazało zawiązującym się w nich wspólnotom mieszkaniowym jedynie po obrysie budynków, bez wydzielonej działki przynależnej.

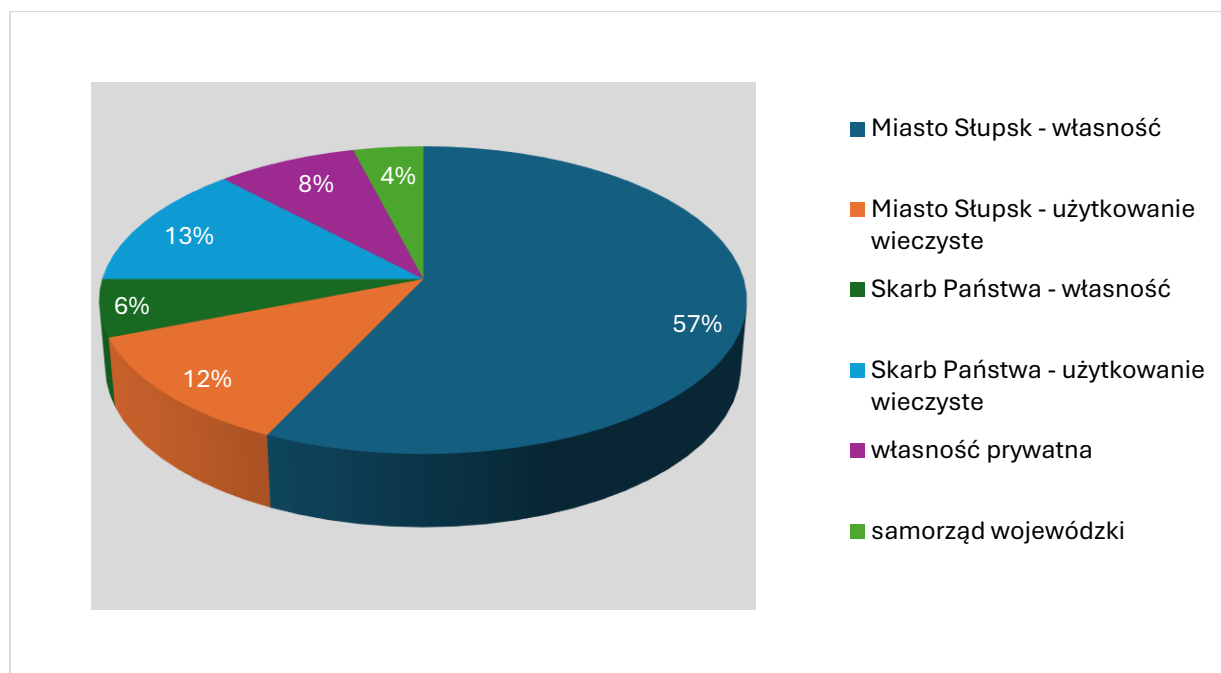
W podwórkach, na zapleczach kamienic, sprzedano i wydzierżawiono wiele obiektów gospodarczych oraz wolnostojących garaży. W znacznym stopniu utrudnia to, a czasem wręcz uniemożliwia, wypracowanie spójnej, kompleksowej koncepcji zagospodarowania wnętrza kwartałów.

Ryc. 11. Struktura władania

Źródło: opracowanie własne Urzędu Miejskiego w Słupsku, stan grudzień 2024 r.

Wykres 2. Struktura własności

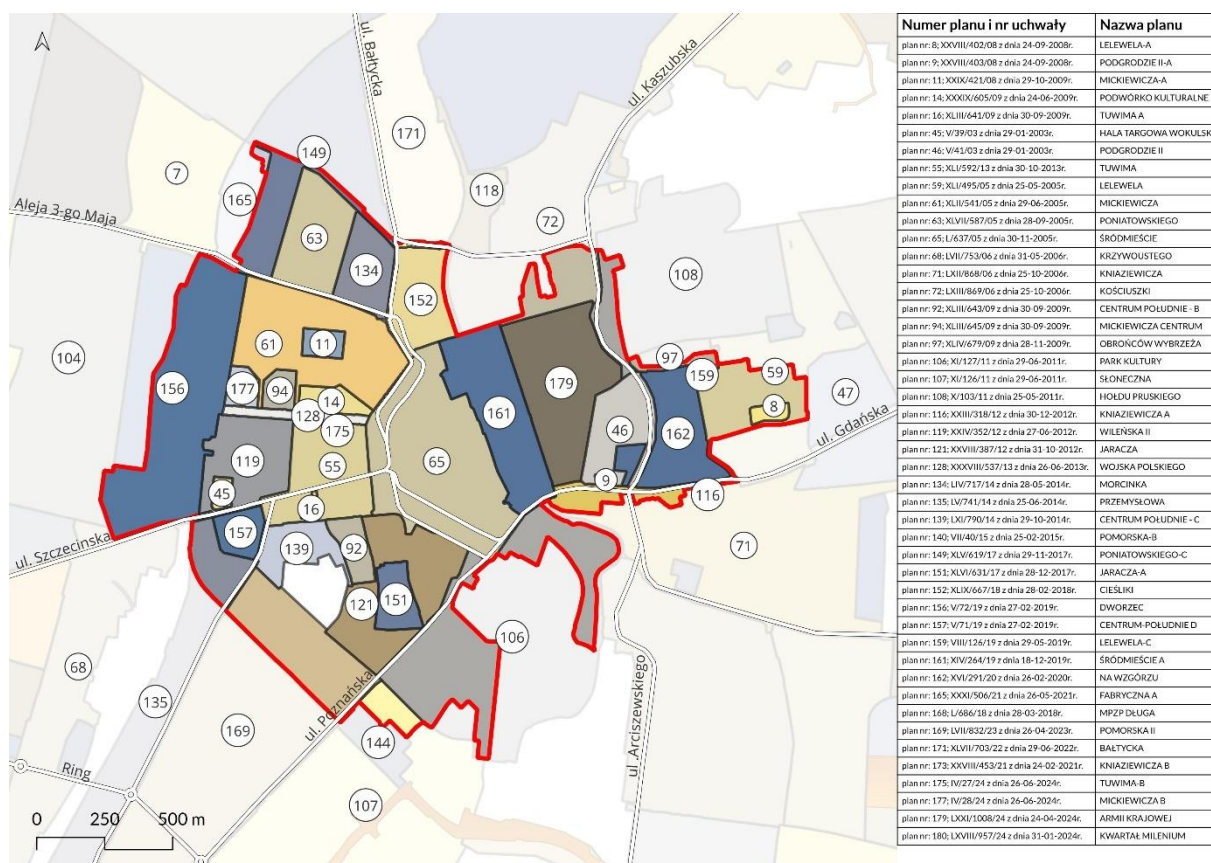
Źródło: opracowanie własne, stan grudzień 2024 r.

2.2.6. Planowanie przestrzenne

Obszar rewitalizacji niemal w całości, bo w 97 %, pokryty jest obowiązującymi miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego.

Jednocześnie Miasto, przy zachowaniu zasad przewidywalności działań i prymatu ładu przestrzennego nad interesem poszczególnych inwestorów, prowadzi aktywną politykę przestrzenną przejawiającą się bieżącą aktualizacją planów wymagających dostosowania do panujących trendów gospodarczych i społecznych, bądź umożliwiających zwiększenie możliwości inwestycyjnych.

Ryc. 12. Pokrycie miasta Słupska miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego – rozmieszczenie planów obowiązujących i będących w trakcie opracowania

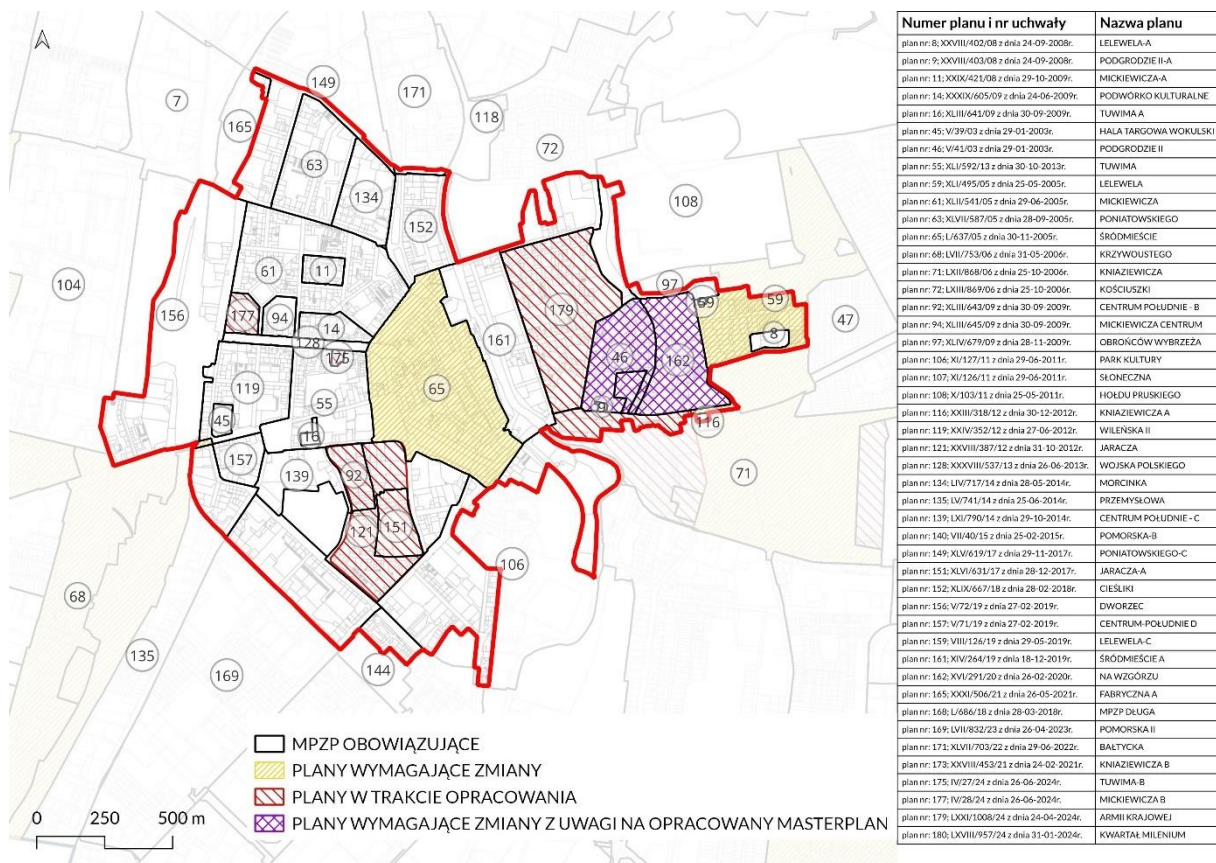
Źródło: opracowanie własne Urzędu Miejskiego w Słupsku, stan grudzień 2024 r.

Na obszarze rewitalizacji identyfikuje się potrzebę zmiany miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego. Dotyczy to następujących planów (numer, nazwa i uchwała):

- Nr 9 przyjęty uchwałą nr XXVIII/403/08 Rady Miejskiej w Słupsku z dnia 24.09.2008 r.
- Nr 46 Podgródzie II, przyjęty uchwałą nr V/41/03 Rady Miejskiej w Słupsku z dnia 29.01.2003r.,

- Nr 59 Lelewela, przyjęty uchwałą nr XLI/495/05 Rady Miejskiej w Słupsku z dnia 25.05.2025r.,
- Nr 65 Śródmieście, przyjęty uchwałą nr L/63705 Rady Miejskiej w Słupsku z dnia 30.11.2005r.,
- Nr 116 Kniażewicza A, przyjęty uchwałą nr XXIII/318/12 Rady Miejskiej w Słupsku z dnia 30.05.2012r.,
- Nr 159 Lelewela-C, przyjęty uchwałą nr VIII/126/19 Rady Miejskiej w Słupsku z dnia 29.05.2019r.,
- Nr 162 Na Wzgórzu, przyjęty uchwałą nr XVI/291/20 Rady Miejskiej w Słupsku z dnia 26.02.2020r.

Ryc. 13. Aktualność miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego

Źródło: opracowanie własne Urzędu Miejskiego w Słupsku, stan grudzień 2024 r.

Tabela 6. Rejestr obowiązujących MPZP na obszarze rewitalizacji

Nr	Nazwa	Nr uchwały i data	Aktualność
8	Lelewela-A	XXVII/402/08 z dnia 24.09.2008 r.	Aktualny na czas sporządzania GPR
9	Podgrodzie II-A	XXVIII/403/08 z dnia 24.09.2008 r.	Wymaga aktualizacji
11	Mickiewicza-A	XXIX/421/08 z dnia 29.10.2009 r.	Aktualny na czas sporządzania GPR
14	Podwórko Kulturalne	XXXIX/605/09 z dnia 24.06.2009 r.	Aktualny na czas sporządzania GPR
16	Tuwima A	XLIII/641/09 z dnia 30.09.2009 r.	Aktualny na czas sporządzania GPR
45	Hala Targowa Wokulski	V/39/03 z dnia 29.01.2003 r.	Aktualny na czas sporządzania GPR
46	Podgrodzie II	V/41/03 z dnia 29.01.2003 r.	Wymaga zmiany
55	Tuwima	XLI/592/13 z dnia 30.10.2013 r.	Aktualny na czas sporządzania GPR
59	Lelewela	XLI/495/05 z dnia 25.05.2005 r.	Wymaga zmiany
61	Mickiewicza	XLII/541/05 z dnia 29.06.2005 r.	Aktualny na czas sporządzania GPR
63	Poniatowskiego	XLVII/587/05 z dnia 28.09.2005 r.	Aktualny na czas sporządzania GPR
65	Śródmieście	L/637/05 z dnia 30.11.2005 r.	Wymaga zmiany
68	Krzywoustego	LVII/753/06 z dnia 31.05.2006 r.	Aktualny na czas sporządzania GPR
71	Kniażewicza	LXII/868/06 z dnia 25.10.2006 r.	Aktualny na czas sporządzania GPR
72	Kościuszki	LXIII/869/06 z dnia 25.10.2006 r.	Aktualny na czas sporządzania GPR
92	Centrum Południe - B	XLIII/643/09 z dnia 30.09.2009 r.	Aktualny na czas sporządzania GPR
94	Mickiewicza Centrum	XLIII/645/09 z dnia 30.09.2009 r.	Aktualny na czas sporządzania GPR
97	Obrońców Wybrzeża	XLIV/679/09 z dnia 28.11.2009 r.	Aktualny na czas sporządzania GPR
106	Park Kultury	XI/127/11 z dnia 29.06.2011 r.	Aktualny na czas sporządzania GPR
107	Słoneczna	XI/126/11 z dnia 29.06.2011 r.	Aktualny na czas sporządzania GPR
108	Hołdu Pruskiego	X/103/11 z dnia 25.05.2011 r.	Aktualny na czas sporządzania GPR
116	Kniażewicza	XXIII/318/12 z dnia 30.12.2012 r.	Wymaga zmiany
119	Wileńska II	XXIV/352/12 z dnia 27.06.2012 r.	Aktualny na czas sporządzania GPR
121	Jaracza	XXVIII/387/12 z dnia 31.10.2012 r.	Aktualny na czas sporządzania GPR
128	Wojska Polskiego	XXXVIII/537/13 z dnia 26.06.2013 r.	Aktualny na czas sporządzania GPR
134	Morcinka	LIV/717/14 z dnia 28.05.2014 r.	Aktualny na czas sporządzania GPR

Nr	Nazwa	Nr uchwały i data	Aktualność
135	Przemysłowa	LV/741/14 z dnia 25.06.2014 r.	Aktualny na czas sporządzania GPR
139	Centrum Południe - C	LXI/790/14 z dnia 29.10.2014 r.	Aktualny na czas sporządzania GPR
140	Pomorska - B	VII/40/15 z dnia 25.02.2015 r.	Aktualny na czas sporządzania GPR
151	Jaracza - A	XLVI/631/17 z dnia 28.12.2017 r.	Aktualny na czas sporządzania GPR
152	Cieśliki	XLIX/667/18 z dnia 28.02.2018 r.	Aktualny na czas sporządzania GPR
156	Dworzec	V/72/19 z dnia 27.02.2019 r.	Aktualny na czas sporządzania GPR
157	Centrum-Południe D	V/71/19 z dnia 27.02.2019 r.	Aktualny na czas sporządzania GPR
159	Lelewela-C	VIII/126/19 z dnia 29.05.2019 r.	Wymaga zmiany
161	Śródmieście - A	XIV/264/19 z dnia 29.05.2019 r.	Aktualny na czas sporządzania GPR
162	Na Wzgórzu	XVI/291/20 z dnia 28.02.2020 r.	Wymaga zmiany
165	Fabryczna A	XXXI/506/21 z dnia 26.05.2021 r.	Aktualny na czas sporządzania GPR
168	MPZP Długa	L/686/18 z dnia 28.03.2018 r.	Aktualny na czas sporządzania GPR
169	Pomorska II	LVII/832/23 z dnia 26.04.2023 r.	Aktualny na czas sporządzania GPR
171	Bątycka	XLVII/703/22 z dnia 29.06.2022 r.	Aktualny na czas sporządzania GPR
173	Kniażewicza B	XXVIII/453/21 z dnia 24.02.2021 r.	Aktualny na czas sporządzania GPR
175	Tuwima B	IV/27/24 z dnia 26.06.2024 r.	Aktualny na czas sporządzania GPR
177	Mickiewicza B	IV/28/24 z dnia 26.06.2024 r.	Aktualny na czas sporządzania GPR
179	Armii Krajowej	LXXXI/1008/24 z dnia 24.04.2024 r.	Aktualny na czas sporządzania GPR
180	Kwartal Milenium	LXVIII/957/24 z dnia 31.01.2024 r.	Aktualny na czas sporządzania GPR

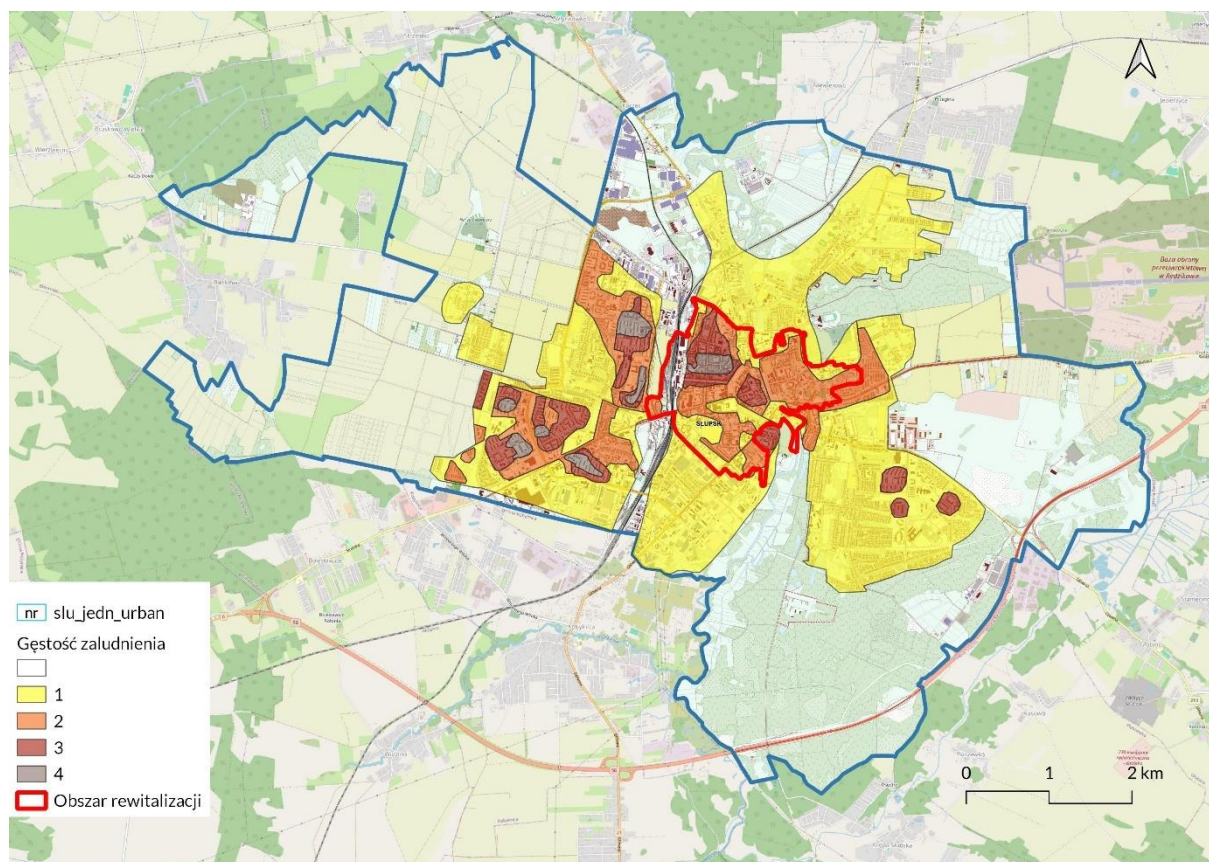
Źródło: opracowanie własne Urzędu Miejskiego w Słupsku, stan listopad 2025 r.

2.2.7. Demografia

Słupsk, z gęstością zaludnienia wynoszącą ponad 1607 os/km², plasuje się w czołówce najgęściej zaludnionych miast Polski. Szczególna koncentracja ludności występuje na powojennych osiedlach mieszkaniowych z tzw. „wielkiej płyty”, zlokalizowanych w zachodniej części miasta. W rejonach lokalizacji wieżowców wartość ta przekracza nawet 240 os/ha. Nieco mniejszym zagęszczeniem ludności odznaczają się tereny zwartej pierzejowej zabudowy śródmiejskiej, rozlokowanej wzdłuż osi ulicy Wojska Polskiego, gdzie wskaźnik gęstości zaludnienia także

przekracza 200 os/ha. Obserwuje się tu wzrost wskaźników zaludnienia, co jest konsekwencją dogęszczania zabudowy.

Ryc. 14. Rozmieszczenie mieszkańców Słupska

Źródło: opracowanie własne Urzędu Miejskiego w Słupsku, stan grudzień 2024 r.

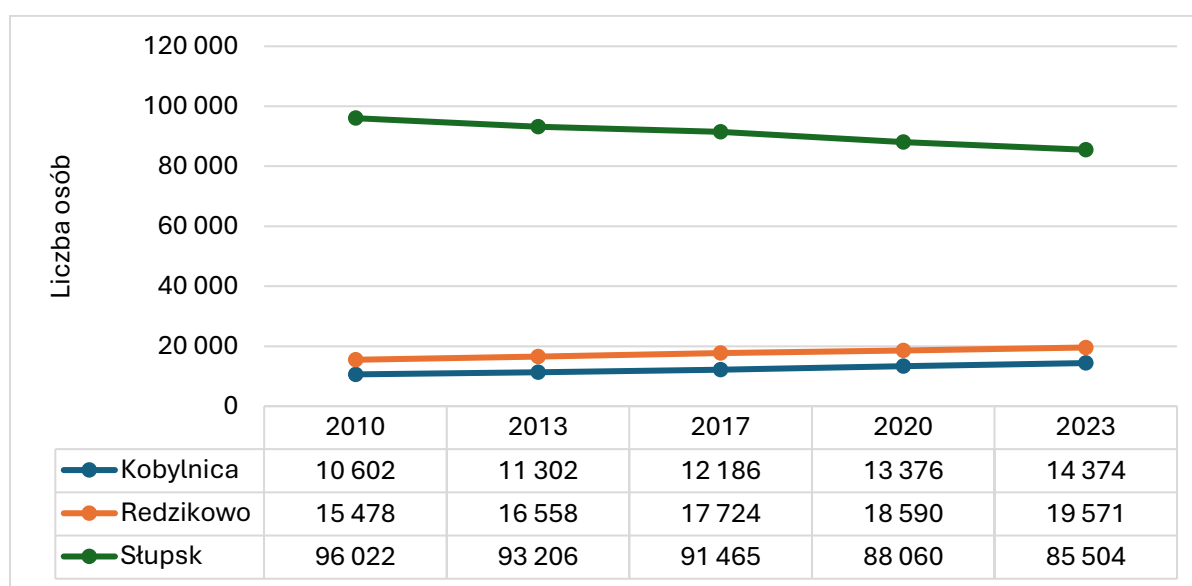
Miasto boryka się z narastającymi problemami natury demograficznej, co szczególnie widoczne jest na obszarze rewitalizacji. Na ogólnopolski trend starzenia się społeczeństwa nakłada się zjawisko rozlewania się Miasta, które z uwagi na bardzo małą powierzchnię oraz brak nowych terenów inwestycyjnych, a także „agresywną” politykę gmin ościennych, przybiera szczególnie silne natężenie. W latach od 2010 do 2023 wg danych GUS liczba mieszkańców Słupska zmniejszyła się o prawie 11%. W tym czasie odnotowano wzrost liczby mieszkańców gminy Kobylnica o 35,6%, a gminy Redzikowo (wcześniej gminy Słupsk) o 26,4%.

Brak atrakcyjnych terenów pod budownictwo mieszkaniowe to główna przestanka wyprowadzek mieszkańców do sąsiednich gmin. Jednocześnie niska podaż wolnych terenów pod mieszkalnictwo przekłada się na małą atrakcyjność zabudowy oferowanej przez deweloperów w zakresie domów jednorodzinnych w zabudowie szeregowej lub bliźniaczej. W następstwie braku terenów inwestycyjnych w nadzwyczaj szybkim tempie zmniejsza się liczba ludności

Stupska. Bez wątpienia Stupsk znajduje się „w grupie miast o największym spadku ludności w latach 1999- 2018 spośród 49 stolic województw do 1998 r.”¹

Proces ten dodatkowo napędzany był przez wiele lat postępującą degradacją społeczną i techniczną centralnych rejonów Miasta (Śródmieścia i Podgrodzia). Próba powstrzymania tego trendu była kluczowym wyzwaniem dla procesu rewitalizacji. Wskutek zrealizowanych inwestycji (nowa zabudowa, wyburzenia) oraz ze względu na czynniki zewnętrzne (m. in. napływ migrantów, rozwój gospodarczy) dynamika degradacji obszaru rewitalizacji została zahamowana. Konieczna jest jednak kontynuacja tych działań.

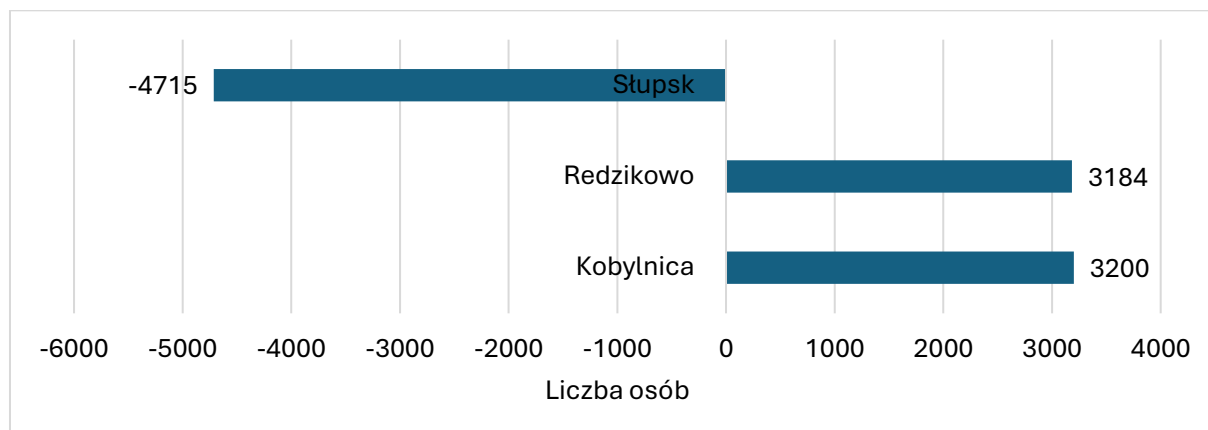
Wykres 3. Liczba mieszkańców Stupska oraz gmin wiejskich: Redzikowo i Stupsk w latach 2010, 2013, 2017, 2020, 2023

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

¹¹ Za: Uchwała Nr XIV/169/25 Rady Miejskiej w Stupsku z dnia 26 marca 2025 r. w sprawie wystąpienia z wnioskiem o dokonanie zmiany granic Miasta Stupska

Wykres 4. Saldo migracji wewnętrznych w okresie od 2010 do 2023 r. w Stupsku, gminie Redzikowo i Kobylnica

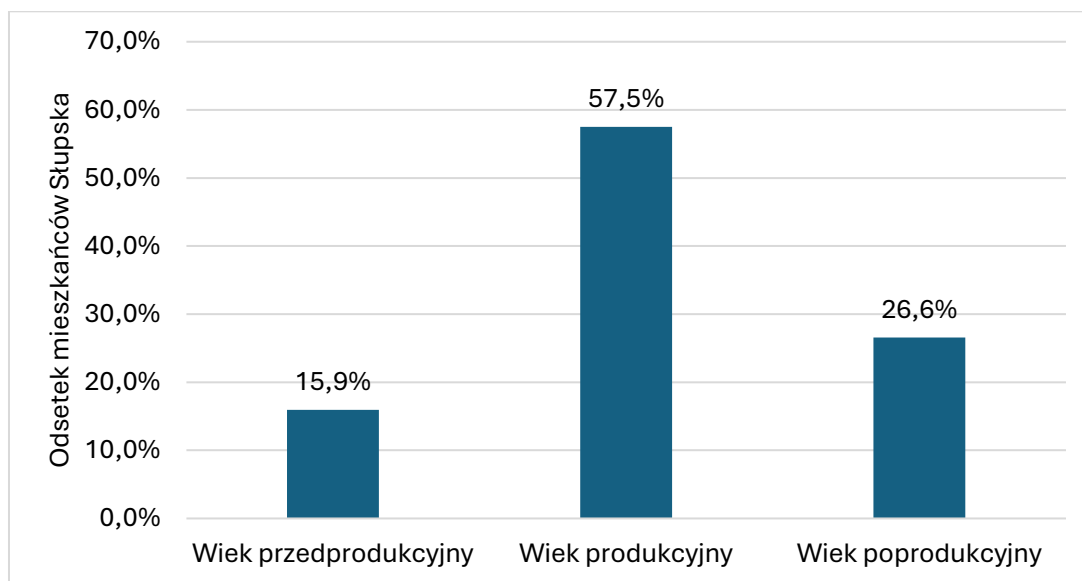
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Wskaźnik obciążenia demograficznego, pozwalający ocenić sytuację demograficzną danego terenu i wskazać możliwości rozwojowe danego społeczeństwa, osiąga szczególnie wysokie wartości w wybranych rejonach obszaru rewitalizacji. Zgodnie z danymi z ewidencji ludności za 2023 r. – 26,6% ludności obszaru rewitalizacji osiągnęło wiek poprodukcyjny, co oznaczało zauważalny wzrost w stosunku do 2015 r., kiedy to udział ten wynosił 19,2%. Ogółem na obszarze rewitalizacji w 2023 r. było 5555 osób w wieku poprodukcyjnym. W perspektywie długoterminowej udział starszych mieszkańców może rosnąć, co wynika ze struktury demograficznej, w której przeważa ilościowo wyż demograficzny lat 70-tych. Na tle miasta obszar rewitalizacji posiada nieznacznie korzystniejszą strukturę wieku mieszkańców, choć różnice te nie są znaczące. Obszar rewitalizacji charakteryzuje się przy tym znacznym zróżnicowaniem pod względem miejsc koncentracji ludności w wieku poprodukcyjnym. Najwyższy odsetek ludności w wieku poprodukcyjnym na obszarze rewitalizacji dotyczy rejonu miasta lokacyjnego oraz wschodniej części Podgrodzia. Najniższe udziały ludności w wieku poprodukcyjnym dotyczą południowych rejonów Śródmieścia.

Spółeczeństwa starzejące się muszą zmierzyć się z koniecznością zabezpieczenia odpowiedniej opieki społecznej i medycznej nad osobami starszymi, a także z malejącym popytem na niektóre usługi, w tym usługi publiczne (np. edukacyjne). Różne grupy wiekowe mieszkańców zgłaszają odmienne oczekiwania dotyczące aranżacji przestrzeni publicznej, czy oferty instytucji publicznych. Brak odpowiedniego poziomu wymiany pokoleniowej na rynku pracy często prowadzi do deficytu odpowiednio wykwalifikowanych kadr (zwłaszcza specjalistycznych), a to z kolei powoduje zahamowanie rozwoju lokalnych przedsiębiorstw. Warto jednak zwrócić uwagę na fakt, że stosunkowo najkorzystniejsza na tle obszaru rewitalizacji jest sytuacja demograficzna w rejonie ulic Długiej i Ogrodowej oraz w zachodniej części Podgrodzia (rejon ulic Szarych

Szeregów i Partyzantów), które charakteryzują się jednocześnie najwyższymi wartościami wskaźników obrazujących kryzys społeczny.

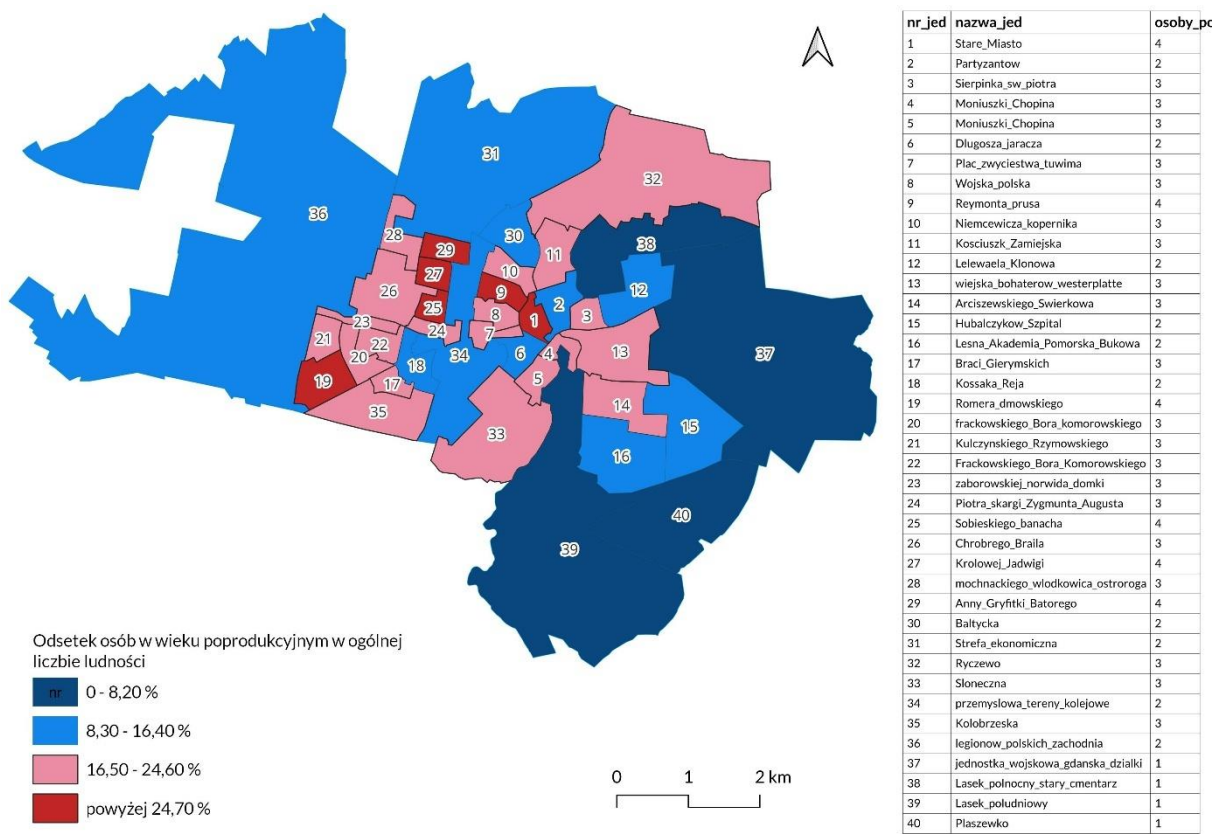
Wykres 5. Struktura wieku mieszkańców obszaru rewitalizacji w 2023 r.

Źródło: opracowanie własne

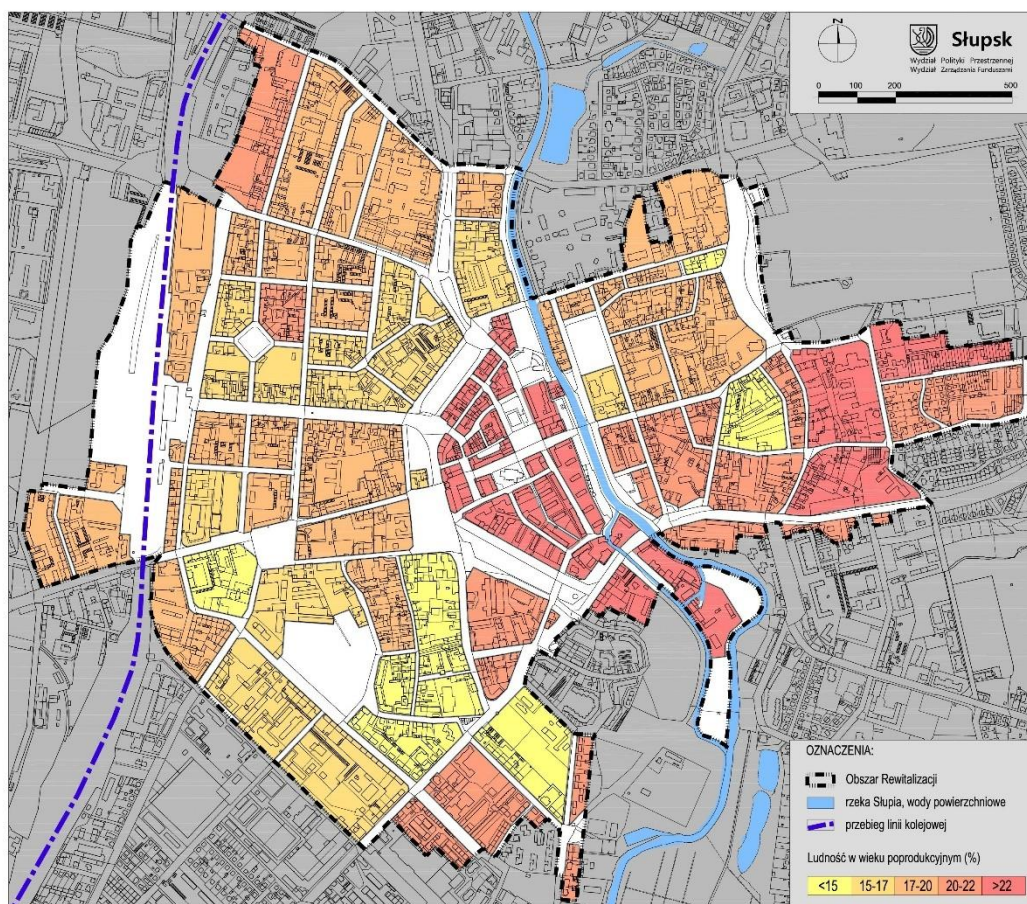
Należy wskazać, że dane GUS dot. stanu ludności różnią się od danych meldunkowych UM Stupsk o 5797 osób, co stanowi 7,23%. Uwzględniając ten współczynnik do liczby meldunków na obszarze rewitalizacji można przyjąć, że na obszarze rewitalizacji mieszka 22 412 osób.

Ryc. 15. Odsetek osób w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności w Słupsku

Źródło: opracowanie własne Urzędu Miejskiego w Słupsku, stan grudzień 2024 r.

Ryc. 16. Odsetek osób w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności na obszarze rewitalizacji

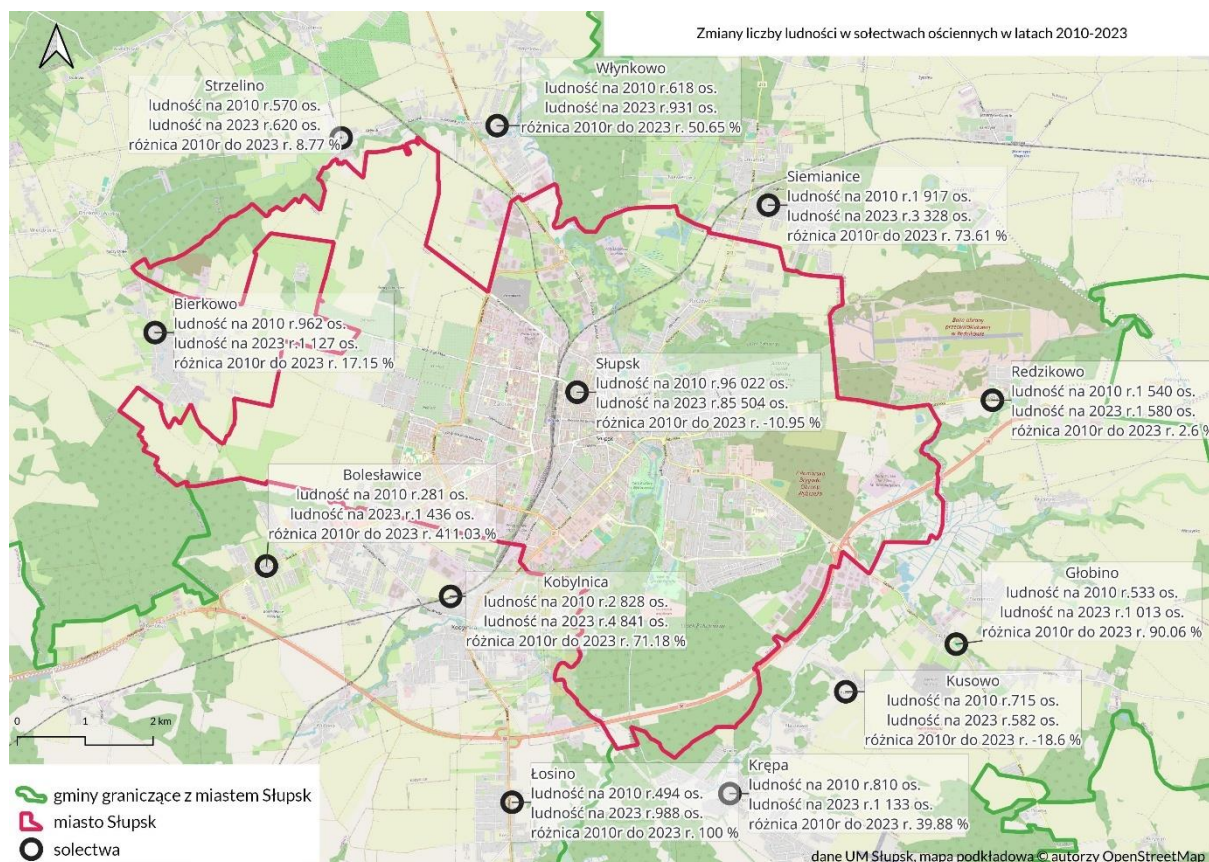
Źródło: opracowanie własne Urzędu Miejskiego w Słupsku, stan grudzień 2024 r.

W okres transformacji ustrojowej Słupsk wszedł jako miasto przeszło stutysięczne. Odwrócenie trendu wzrostowego liczby ludności nastąpiło w połowie ostatniej dekady minionego wieku. Obserwacje pozwalają sądzić, że główną przyczyną tego stanu jest migracja tuż za granice miasta, na co wskazują zmiany liczby mieszkańców gmin Kobylnica i Redzikowo.

W przeciwieństwie do miasta gminy ościennie są w stanie zaproponować dużą liczbę działek pod zabudowę indywidualną, po znacznie niższych niż w mieście cenach. Proces ten jest tym łatwiejszy, że przenosiny „za miasto”, wciąż w przypadku Słupska w stosunkowo niewielkim stopniu pociągają za sobą utrudnienia tradycyjnie przypisywane suburbanizacji, jak chociażby trudności komunikacyjne. Stan ten powoli ulega zmianie, np. obecny układ komunikacyjny przestaje być drożny w relacji Słupsk – Siemianice, najpopularniejszej destynacji osób wymeldowujących się z obszaru rewitalizacji. Jednocześnie istniejąca infrastruktura społeczna gmin ościennych nie zawsze jest w stanie zaspokajać potrzeby lokalnej społeczności, a mieszkańcy terenów podmiejskich nadal dojeżdżają do pracy na terenie Słupska. Niewątpliwie kłopoty te powinny stanowić argument w zatrzymaniu mieszkańców miasta i stać się jednym

z istotnych elementów kampanii „Zostaję w mieście”, „Zostaję na obszarze rewitalizacji”, uzupełnionej o paletę zachęt i zwolnień.

Ryc. 17. Zmiany liczby ludności w mieście Słupsk i gminach ościennych w latach 2010-2023

Źródło: opracowanie własne Urzędu Miejskiego w Słupsku, stan grudzień 2024 r.

Większość nowych osiedli podmiejskich zlokalizowanych jest w odległości zaledwie 4 – 6 km od stanowiącego niemal geograficzny środek miasta – Placu Zwycięstwa. Szczególnie dotkliwie odpływ osób w wieku produkcyjnym dotyka właśnie Śródmieście i Podgródzie, czyli największe skupiska kamienicznej zabudowy mieszkaniowej, posiadające walory historyczne i architektoniczne. Niektóre kwartały (np. w rejonie ul. Rybackiej, Płowieckiej, Wileńskiej) z racji powstania nowej zabudowy wielorodzinnej odznaczają się dużym przyrostem liczby ludności. Generalnie jednak bilans nadal jest ujemny. Należy przy tym zwrócić uwagę, że obszar rewitalizacji stał się miejscem zamieszkania dla wielu tysięcy migrantów zarówno z Ukrainy, jak i Ameryki Pd. Dane z logowań telefonii komórkowej pochodzące z roku 2024 wskazują, że liczba użytkowników Słupska (dane dobowe) jest wyraźnie wyższa niż dane podawane przez GUS oraz dane z systemu ludności UM Słupsk. Znaczący wzrost liczby migrantów na obszarze rewitalizacji stanowi istotne, wielowymiarowe wyzwanie, w szczególności dla wymiaru usług publicznych, integracji społecznej, mieszkalnictwa.

Zatrzymanie trendu odpływu ludności, zwłaszcza w wieku produkcyjnym, a w dalszej perspektywie jego odwrócenie, warunkować będzie powodzenie całego procesu rewitalizacji. To właśnie obecność ludzi młodych, osób w wieku produkcyjnym, decyduje o intensywności rozwoju strefy usług w obszarach centralnych miast. To właśnie od tych grup często wychodzą propozycje obywatelskiego zaangażowania. Ze względu na większą stabilność finansową łatwiej również im udźwignąć wymagający olbrzymich nakładów finansowych proces renowacji zabytkowej substancji mieszkaniowej. Ponadto należy zwrócić uwagę na potrzebę integracji społecznej coraz liczniejszej grupy migrantów.

Tabela 7. Ludność w wieku przedprodukcyjnym, produkcyjnym i poprodukcyjnym w Słupsku w 2011, 2013, 2015 i 2023 r.

Rok	Wiek przedprodukcyjny	Wiek produkcyjny	Wiek poprodukcyjny
2011	16,2	65,0	18,8
2013	15,9	63,4	20,6
2015	15,9	61,5	22,6
2023	15,3	56,2	27,8
Zmiana w pkt %	-0,6	-5,3	5,2

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Tabela 8. Ludność w wieku przedprodukcyjnym, produkcyjnym i poprodukcyjnym na obszarze rewitalizacji w 2013, 2015 i 2023 r.

Rok	Wiek przedprodukcyjny	Wiek produkcyjny	Wiek poprodukcyjny
2013	17,0	64,2	18,8
2015	16,9	63,9	19,2
2023	15,9 (wg. meldunków 3 302)	57,5 (wg. meldunków 12 014)	26,6 (wg. meldunków 5 555)
Zmiana w pkt %	-1,0	-6,4	7,4

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z ewidencji ludności UM Słupsk

Tabela 9. Ruch naturalny w Słupsku w 2011, 2013, 2015 i 2023 r.

Rok	Urodzenia żywe	Zgony ogółem	Zgony niemowląt	Przyrost naturalny
2011	817	881	2	-64
2013	776	979	4	-203
2015	771	1007	0	-236
2023	550	1011	3	-461

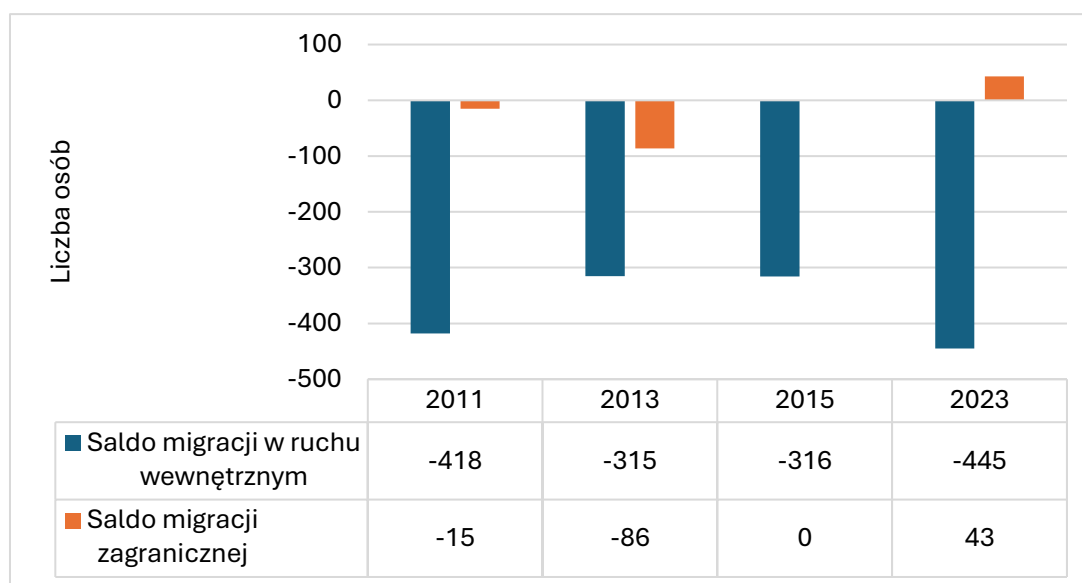
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Tabela 10. Migracje wewnętrzne i zagraniczne w Słupsku w 2011, 2013, 2015 i 2023 r.

Rok	Zameldowania w ruchu wewnętrznym	Zameldowania z zagranicy	Wymeldowania w ruchu wewnętrznym	Wymeldowania z zagranicę
2011	809	52	1227	67
2013	898	67	1213	153
2015	862	Bd.	1178	Bd.
2023	845	59	1300	16

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Wykres 6. Saldo migracji w Słupsku w 2011, 2013, 2015 i 2023 r.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS (uwaga: dla 2015 r. brak danych dla salda migracji zagranicznych)

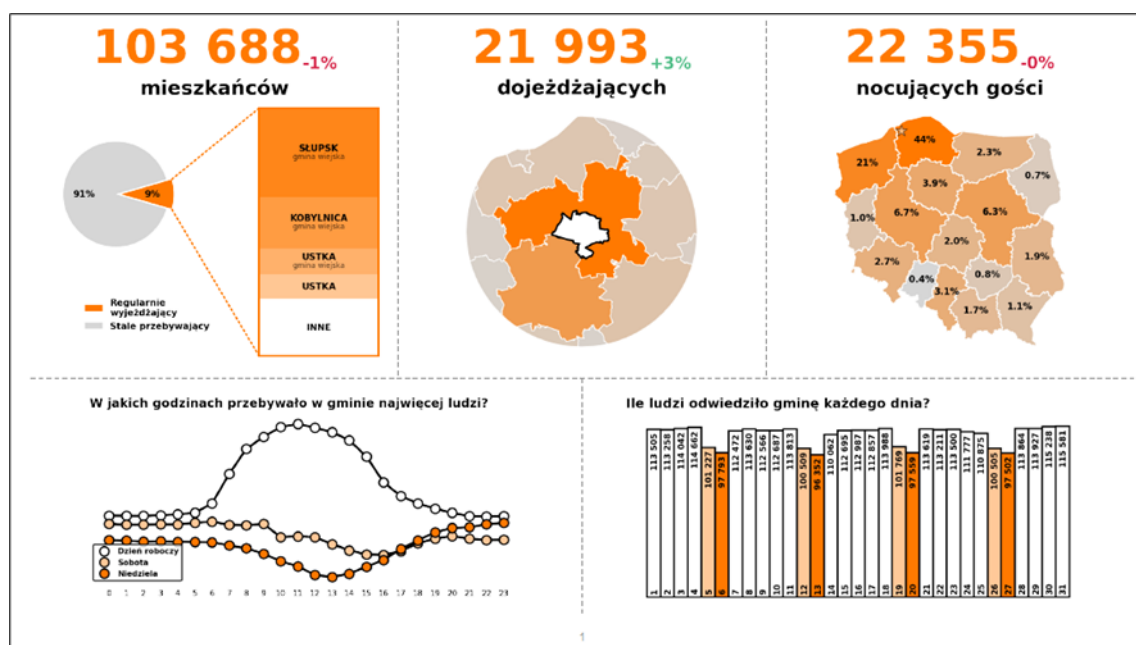
W obszarze rewitalizacji wciąż dominującą grupą wiekową są osoby w wieku produkcyjnym (57,5%, wg stanu z 2023 r.) . Niemniej należy zwrócić uwagę, iż udział tej kategorii ludności charakteryzował się znaczącym spadkiem. W 2015 r. udział ten wynosił 64%. Trend spadku ludności w wieku produkcyjnym dotyczył całego miasta, a wpływ na to miało zjawisko starzenia się społeczeństwa i jednocześnie odpływu migracyjnego na tereny podmiejskie.

Podobnie jak w przypadku ludności w wieku poprodukcyjnym, także w przypadku wieku produkcyjnego widoczne było znaczące zróżnicowanie obszaru rewitalizacji. Wysoki udział ludności w wieku produkcyjnym był m. in. w rejonach ulicy Szkolnej (66,7%), czy też Szymanowskiego (64,7%), niemniej w przeważającej części obszaru nie przekraczał 60%. Zatrzymanie i przyciąganie młodych osób do obszaru rewitalizacji to jedno z kolejnych wyzwań. Niestety, ujemne saldo migracji, szczególnie silnie odczuwane w obszarze rewitalizacji, skutkuje stale zmniejszającą się liczbą osób w wieku produkcyjnym zamieszkujących centralne rejony

miasta. Fakt ten nie tylko negatywnie wpływa na życie gospodarcze miasta, ale także z racji ucieczki na przedmieścia osób najbardziej kreatywnych, znajduje odzwierciedlenie w coraz niższym wskaźniku aktywności społecznej i trudności wyłonienia naturalnych liderów, tak pożądanych na obszarach dotkniętych kryzysem społecznym.

Oceniając statystyki demograficzne, warto wspomnieć jeszcze o raporcie statystycznym opartym o pomiary logowań dla telefonii komórkowej (październik 2024 r.), które jasno wskazują, że w praktyce w mieście i na obszarze rewitalizacji może być więcej mieszkańców niż wynika z oficjalnych danych a liczna użytkowników miasta sięga stu kilkunastu tysięcy osób.

Ryc. 18. Podsumowanie statystyczne dotyczące demografii dnia roboczego dla miasta Słupska.

Źródło: opracowanie własne Urzędu Miejskiego w Słupsku, stan październik 2024 r.

Badania oparte o pomiary logowań dla telefonii komórkowe wskazują, iż w październiku 2024 r. w Słupsku przebywało 103 688 mieszkańców – czyli osób, które spędziły tam najwięcej nocy w ciągu miesiąca. Jednocześnie 9% z nich regularnie wyjeżdżało do innych gmin, takich jak Redzikowo, Kobylnica, Ustka i inne miejscowości w regionie, co oznacza, że regularnie opuszcza granice miasta prawie co dziesiąty mieszkaniec. Na to, dokąd najczęściej się udają, wskazuje udział poszczególnych kierunków w ogólnym ruchu wyjazdowym.

W październiku zaobserwowano 21 993 osób dojeżdżających na teren miasta w godzinach 9:00–15:00 w dni robocze. Są to przede wszystkim pracownicy, studenci czy osoby załatwiające sprawy służbowe i urzędowe. Ponadto Słupsk odwiedziło 22 355 nocujących gości – czyli osób spoza miasta, które spędziły tu co najmniej jedną noc, ale nie przebywały regularnie w ciągu dnia.

Najliczniej przybywali goście z województwa pomorskiego (44%) oraz zachodniopomorskiego (21%), co potwierdza duże znaczenie regionalne miasta.

Analiza dobowych przepływów ludności pokazuje, że w dni robocze (poniedziałek–piątek) liczba osób obecnych w mieście zaczyna wyraźnie rosnąć od godziny 6:00. Jest to prawdopodobnie związane z dojazdami do pracy oraz szkoły. W weekendy natomiast (soboty i niedziele) trend jest odwrotny – ludność zaczyna opuszczać miasto już od godziny 8:00. Dopiero około godziny 16:00–17:00 widoczny jest ponowny wzrost liczby osób, co może mieć związek z powrotami z zakupów, wypadów za miasto lub aktywności rekreacyjnych poza Słupskiem.

Ciekawie prezentują się też dane dotyczące osób określanych mianem „odwiedzających” – czyli takich, które spędziły w mieście co najmniej 4 godziny danego dnia. Od poniedziałku do piątku ich liczba oscyluje między 111 000 a 115 000. W sobotę spada do około 101 000, natomiast w niedzielę wynosi około 97 000 osób. Sugeruje to, że w dni robocze Słupsk przyciąga wyraźnie większy ruch, związany ze stałą aktywnością zawodową, usługową i edukacyjną.

3. Część diagnostyczna

3.1. Pogłębiona diagnoza obszaru rewitalizacji w sferze społecznej

Zagadnienia społeczne obejmują liczne powiązane ze sobą zjawiska, których natura jest często złożona, a przyczyny wielorakie, niejednoznaczne i trudne do opisanie. Właśnie ta wieloaspektowość i zmienność utrudnia właściwe rozpoznanie problemów społecznych trawiących obszar rewitalizacji, a co za tym idzie także przygotowanie właściwej i ukierunkowanej odpowiedzi na zachodzące negatywne procesy. Wymusza także konieczność oparcia prowadzonych badań w większym stopniu na wywiadach, niż na twardych danych statystycznych, które nakreślać powinny jedynie kontekst dla prowadzonych prac analitycznych.

Analizując stan deficytów społecznych obszaru miasta oraz wydzielonego obszaru rewitalizacji należy zwrócić uwagę na ścisłe powiązanie licznych zjawisk przenikających się i wzajemnie na siebie oddziałujących, które przy obecnie obowiązującym systemie prawnym są niemożliwe do rozłącznego analizowania i uzyskania pełnego obrazu deficytów i sposobów zapobiegania im.

Są to m.in.:

- bezrobocie, w tym szczególnie długotrwałe pozostawanie bez zatrudnienia, dziedziczne bezrobocie,
- ubóstwo, w tym również ubóstwo dziedziczne, wielopokoleniowe,
- stan zasobów służących zapobieganiu deficytom wychowawczym (rodziny zastępcze, pogotowia rodzinne, rodzinne domy dziecka),
- przestępczość, w szczególności przestępczość przeciwko rodzinie,
- rozluźnienie więzi społecznych,
- trudności w integracji społecznej coraz liczniejszej grupy migrantów,
- pogarszający się stan zdrowia psychicznego, w szczególności młodego pokolenia.

Problemy społeczne zidentyfikowane na obszarze rewitalizacji takie jak problemy rodzin związane z trudnościami w pełnieniu określonych ról, czy też związane z opieką nad osobami starszymi i zależnymi (zwłaszcza w kontekście starzejącego się społeczeństwa), skutkują koniecznością zwiększenia dostępności do określonych usług społecznych. Usługi społeczne, to usługi realizowane przez podmioty niebędące podmiotami leczniczymi, skierowane do osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym i ich rodzin, w tym przede wszystkim: seniorów, osób z niepełnosprawnościami i chorobami przewlekłymi, dzieci i młodzieży, opiekunów osób zależnych, które umożliwiają tym osobom niezależne życie w środowisku

lokalnym. Usługi społeczne zapobiegają odizolowaniu osób od rodziny i społeczności lokalnej, a gdy nie jest to możliwe gwarantują tym osobom warunki życia jak najbardziej zbliżone do warunków domowych i rodzinnych oraz umożliwiają podtrzymanie więzi rodzinnych i sąsiedzkich. Integralnym elementem usług społecznych jest prewencja, która ma zapobiegać umieszczaniu osób (niepełnosprawnych i seniorów) w opiece instytucjonalnej, a w przypadku dzieci – rozdzieleniu dziecka z rodziną i umieszczeniu go w pieczy zastępczej.

Obecność na obszarze rewitalizacji coraz większej grupy migrantów, w tym również z rejonów świata odmiennych kulturowo, np. z Ameryki Południowej, stanowi wyzwanie dla spójności społecznej. Wymaga podejmowania działań integrujących i wspierających, zarówno w odniesieniu do migrantów, jak też lokalnej społeczności. Kluczowa pozostaje nauka języka, niemniej integracja dotyczy szeregu wymiarów funkcjonowania, w szczególności edukacji, aktywności kulturalnej, rynku pracy.

Kolejnym istotnym problemem identyfikowanym na obszarze rewitalizacji jest pogarszający się stan zdrowia psychicznego. Coraz liczniejsze bodźce zewnętrzne, m. in. związane z użytkowaniem technologii informacyjno-komunikacyjnych, mają szczególnie negatywny wpływ na zdrowie osób młodych. Wymaga do podejmowania działań wspierających i profilaktycznych, które sprzyjać będą dbaniu o ogólny dobrostan, np. poprzez zdrową dietę, regularną aktywność fizyczną, czy też wystarczający sen. Ważne jest również zarządzanie stresem, rozwijanie relacji społecznych oraz pielęgnowanie pasji i zainteresowań. Wymaga to również rozwijania systemu wsparcia dla osób, które znalazły się w kryzysie psychicznym.

3.1.1. Bezrobocie

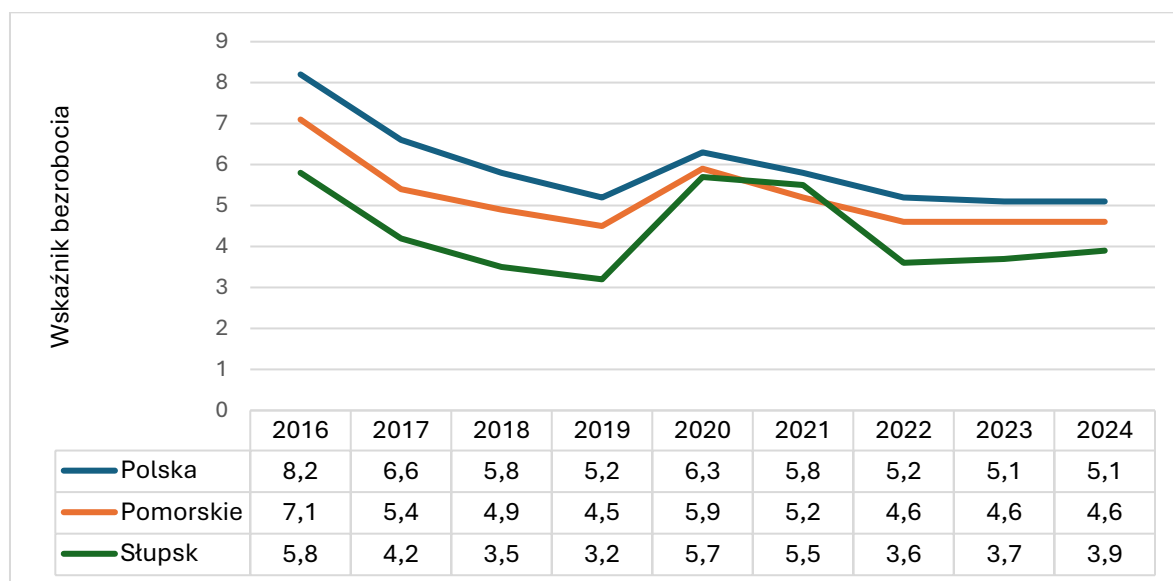
Zjawisko bezrobocia, szczególnie bezrobocia długotrwałego, stanowi kluczową barierę i zagrożenie dla rozwoju społeczno-gospodarczego lokalnych społeczności. Osoba zarejestrowana w Urzędzie Pracy otrzymuje status osoby długotrwale bezrobotnej wówczas, gdy pozostawała bezrobotna łącznie przez okres ponad 12 miesięcy w okresie ostatnich 2 lat, z wyłączeniem okresów odbywania stażu i przygotowania zawodowego dorosłych. Osoby te z każdym miesiącem oddalają się od możliwości znalezienia zatrudnienia, ponieważ ich kwalifikacje zawodowe dezaktualizują się. Przyczynami przedłużania się okresu pozostawania bez pracy większości osób długotrwale bezrobotnych jest również niskie wykształcenie oraz brak kwalifikacji zawodowych i doświadczenia zawodowego. To właśnie osoby długotrwale bezrobotne stają się często klientami ośrodków pomocy społecznej. Osoby i rodziny, w których występuje problem długotrwałego bezrobocia, uzależniają się od korzystania z pomocy społecznej, a w konsekwencji tracą umiejętności radzenia sobie w trudnych sytuacjach, przyjmują postawę

bierności i coraz bardziej oddalają się od rynku pracy. Objęcie tych osób kompleksowym wsparciem oraz pomoc w powrocie na rynek pracy jest podstawowym warunkiem zapobiegania wykluczeniu społecznemu. Bezrobocie długotrwałe jest wysoce niekorzystne społecznie, wpływa bowiem zarówno na warunki bytowe rodziny (długotrwały brak stałego wynagrodzenia), jak i na kondycję psychiczną i społeczną osoby pozostającej bez pracy. Przeciągający się stan braku zatrudnienia w znacznej części przypadków prowadzi do pojawienia się apatii, zniechęcenia do poszukiwania pracy, a przede wszystkim zanikania posiadanych kwalifikacji i niemożności „bycia na bieżąco” ze standardami i technologiami wykorzystywanymi w wyuczonym zawodzie. Czynniki te pogłębiają stan wykluczenia zawodowego i społecznego, często prowadząc do pojawienia się zjawisk niekorzystnych społecznie: patologii, zatrudnienia w „szarej strefie” czy bezdomności.

Zgodnie z danymi dla Miasta Słupska, na dzień 31 grudnia 2016 roku w ewidencji osób bezrobotnych Powiatowego Urzędu Pracy w Słupsku liczba osób bezrobotnych na terenie Miasta Słupska wynosiła 2208 osób, z czego 968 stanowiły osoby długotrwale bezrobotne, co stanowiło aż 43,84 % wszystkich osób bezrobotnych w mieście. W 2024 r. liczba osób bezrobotnych w Słupsku była zdecydowanie niższa. Na dzień 31 grudnia 2024 r. było to ogółem 1449 osób. Oznacza to spadek o 34,4%.

Spadek bezrobocia w Słupsku obrazują dane dot. bezrobocia rejestrowanego. Na koniec 2024 roku stopa bezrobocia rejestrowanego, czyli udział zarejestrowanych bezrobotnych w cywilnej ludności aktywnej zawodowo, wyniosła w Słupsku 3,9 %, przy średniej krajowej wynoszącej 5,1 % a wojewódzkiej 4,6 %. Od 2016 roku odnotowano zauważalny spadek tego wskaźnika. W okresie pandemii COVID-19, tj. w latach 2020 i 2021, odnotowano wzrost wskaźników bezrobocia.

Wykres 7. Bezrobocie rejestrowane w Słupsku, województwie pomorskim, kraju w okresie od 2016 do 2024 r.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS, dostęp kwiecień 2025 r.

W przypadku obszaru wyznaczonego do rewitalizacji powyższa sytuacja na koniec 2016 roku przedstawiała się następująco: liczba osób bezrobotnych w ewidencji Powiatowego Urzędu Pracy w Słupsku to 958, w tym 475 długotrwale bezrobotnych, co stanowiło aż 49,58 % wszystkich osób bezrobotnych z tego terenu i 49% osób długotrwale bezrobotnych w mieście. Wśród osób długotrwale bezrobotnych zarówno na obszarze rewitalizacji, jak i całego miasta, przeważały kobiety, które, podobnie jak w skali ogólnokrajowej, były bardziej narażone na dezaktywizację zawodową, spowodowaną wypełnianiem obowiązków rodzinnych i mniejszą liczbą ofert pracy dla kobiet. Ponad 1/3 osób bezrobotnych na obszarze rewitalizacji stanowiły osoby powyżej 50 roku życia, osoby bezrobotne do 30 roku życia to ok. 1/4 osób bezrobotnych.

Na koniec 2024 roku sytuacja w zakresie bezrobocia na obszarze rewitalizacji uległa zmianie. Wg danych Powiatowego Urzędu Pracy w Słupsku było tu ogółem 523 osób bezrobotnych, w tym 156 długotrwale bezrobotnych. Oznacza to, że spadek liczby bezrobotnych był dynamiczniejszy, niż w skali całego miasta i wynosił 45,9% w stosunku do danych dla 2016 roku. Zmniejszył się również udział osób długotrwale bezrobotnych i wyniósł on w 2023 r. 29,8% ogółu bezrobotnych.

W 2024 roku około połowę bezrobotnych stanowiły kobiety, co jest kolejną istotną zmianą charakterystyki bezrobocia na obszarze rewitalizacji od 2016 roku, kiedy to kobiety stanowiły większość. Na obszarze rewitalizacji mieszkało przy tym około 50% ogółu osób bezrobotnych ze Słupska z wykształceniem gimnazjalnym i zawodowym oraz 40% z wykształceniem zasadniczym zawodowym, co wskazuje na wyraźną koncentrację tego zjawiska w skali całego miasta. Wysoki poziom koncentracji na obszarze rewitalizacji widoczny był również w przypadku

osób bezrobotnych z niepełnosprawnością. Pomimo spadku, bezrobocie na obszarze rewitalizacji na tle miasta nadal charakteryzowało się znaczną koncentracją.

Tabela 11. Dane nt. bezrobocia w Słupsku i na obszarze rewitalizacji w 2024 r.

Bezrobotni	Obszar rewitalizacji	Słupsk	Obszar rewitalizacji jako % dla Słupska
Bezrobotni ogółem	523	1449	36,1
Kobiety	260	692	37,9
Do 25 roku życia	48	259	18,9
Pow. 50 roku życia	154	433	36,6
Wykształcenie wyższe	65	259	26,1
Wykształcenie policealne i średnie zawodowe	98	316	32,6
Wykształcenie średnie ogólnokształcące	68	204	35,3
Wykształcenie zasadnicze zawodowe	119	315	40,4
Wykształcenie gimnazjalne i podstawowe	169	365	50,0
Niepełnosprawni w stopniu lekkim	19	44	47,1
Niepełnosprawni w stopniu lekkim	42	156	29,6
Niepełnosprawni w stopniu lekkim	2	5	44,4

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych PUP, stan 31.12.2024 r.

Szczególną koncentrację bezrobocia na obszarze rewitalizacji notowano w rejonie ulic Kołtątaja, Mickiewicza, Wileńskiej, Lelewela. Notowano tu zarówno najwyższe wartości wskaźników liczby osób bezrobotnych w relacji do liczby mieszkańców (od 3,2 do 4,6 osób bezrobotnych na 100 mieszkańców, przy średniej dla obszaru rewitalizacji wynoszącej 2,5), jak też największą liczbę osób bezrobotnych ogółem z obszaru rewitalizacji (22,3% ogółu bezrobotnych). Ogółem ponad 50% osób bezrobotnych z obszaru rewitalizacji mieszkała w rejonie następujących ulic: Kołtątaja, Mickiewicza, Wileńska, Niemcewicza, Lelewela, Wojska Polskiego, Małachowskiego, Wolności, Długa, Solskiego, Tuwima, Paderewskiego, Armii Krajowej, Krasińskiego, Chopina.

Należy przy tym stwierdzić, iż rozwój gospodarczy w Słupsku i w kraju w istotnym zakresie zmniejszył skalę bezrobocia na obszarze rewitalizacji. Zmiany jakie zaszły w ciągu kilku ostatnich lat na rynku pracy były dynamiczne. Poziom bezrobocia na obszarze rewitalizacji nie odbiega od średniej dla miasta. Niemniej problemem są rosnące oczekiwania finansowe odnośnie wynagrodzenia za pracę przy niskim wykształceniu i kompetencjach.

Problem bezrobocia dotyczy w dużym stopniu osób, które utraciły kontakt z rynkiem pracy, uzależniły się od systemu pomocy społecznej. Większość bezrobotnych, w opinii przedstawicieli

Powiatowego Urzędu Pracy, (wywiady zrealizowane w listopadzie 2024 r.), to osoby, które faktycznie nie zamierzają pracować. W odniesieniu do tej grupy trudno wskazać działania, które mogłoby doprowadzić do ich aktywizacji zawodowej.

Rynek pracy w Polsce i w Słupsku mierzy się z deficytem kadr, które jest szczególnie dotkliwy dla wybranych branż. W Słupsku, jak też na obszarze rewitalizacji, widoczny był napływ obcokrajowców z różnych stron Świata (np. z Ukrainy, Gruzji, Ameryki Południowej), którzy uzupełnili w części braki kadrowe lokalnych firm.

Długotrwałe bezrobocie jest często ściśle powiązane z korzystaniem z różnych źródeł wsparcia, zarówno z pomocy społecznej, jak i różnych innych możliwości pozyskania dodatkowych środków finansowych i materialnych. Z wywiadów z pracownikami PUP wynika, że osoby zarejestrowane jako bezrobotne często posiadają niskie wykształcenie, są bierne, nie mają wysokich aspiracji życiowych i co więcej, wykazują dość wyraźnie postawę roszczeniową i duże oczekiwania co do przyszłej pracy, na którą miałyby się ewentualnie zdecydować. Oprócz takich przyczyn jak niepełnosprawność, niskie kwalifikacje, wiek, powody długotrwałego pozostawania bez pracy to także zbyt mała dysproporcja pomiędzy wysokością przyznawanych form wsparcia finansowego a minimalnym wynagrodzeniem brutto, przyzwolenie społeczne na korzystanie, nawet w sposób długotrwały ze wsparcia, spadek umiejętności pracy w grupie, adaptacji w nowym środowisku, czy też nieuporządkowany system przyznawania wsparcia przez różne organizacje udzielające pomocy zarówno w formie rzeczowej, jak i finansowej (kumulowanie wsparcia).

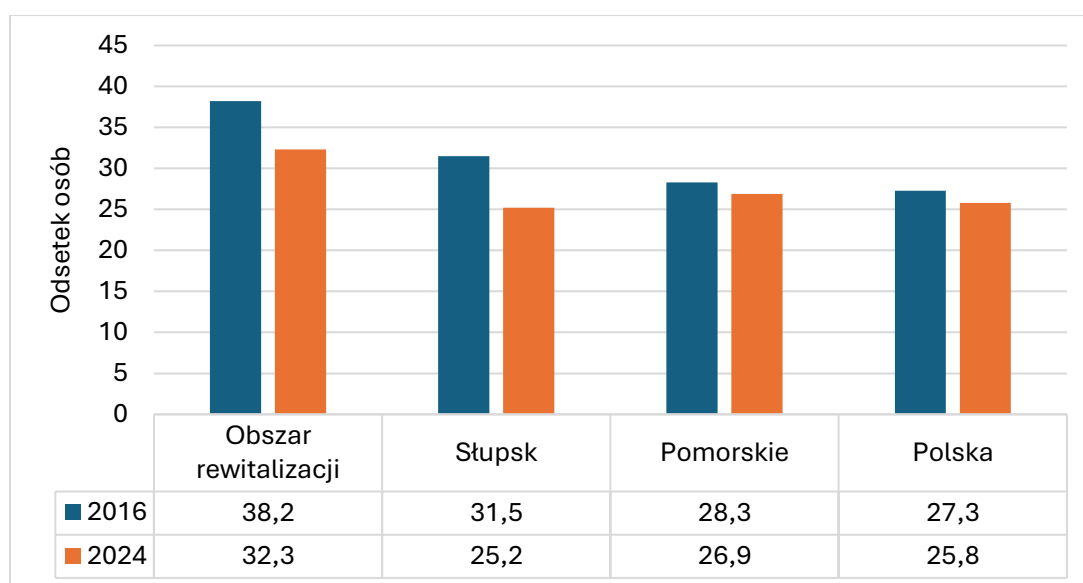
Kolejnym problem demotywującym przed podjęciem pracy jest zadłużenie (głównie alimentacyjne). Osoby z tymi problemami nie chcą podejmować legalnej pracy z obawy przed zajęciem większej części wynagrodzenia przez komornika. Część z nich podejmuje pracę w „szarej strefie”. Grupę tą w zdecydowanej większości stanowią mężczyźni, część z nich nie ma statusu osoby bezrobotnej i pozostaje w kręgu osób biernych zawodowo. Wg danych MOPR w Słupsku za 2023 r. na obszarze rewitalizacji było 643 dłużników alimentacyjnych wobec 1422 ogółem w mieście. Stanowiło to zatem 45% wszystkich dłużników alimentacyjnych ze Słupska.

Zgodnie z „Raportem z delimitacji obszarów zdegradowanych dla Miasta Słupska”, osoby bezrobotne z wykształceniem niepełnym lub wykształceniem gimnazjalnym przeważały na tych obszarach, na których rozpoznano wysoki stopień bezrobocia długotrwałego. Stan ten zasadniczo nie zmienił się od tego momentu. Wg danych PUP z grudnia 2024 r. udział osób bezrobotnych z wykształceniem gimnazjalnym i poniżej w ogóle bezrobotnych wynosił na obszarze rewitalizacji 32%, przy 25% dla Słupska. Na obszarze rewitalizacji mieszkało ogółem 46% osób bezrobotnych (169 osób) z tej kategorii w ujęciu całego miasta (365 osób). Wskazuje to na koncentrację tego

zjawiska na obszarze rewitalizacji. Obrazuje również zależność pomiędzy bezrobociem długotrwałym, apatią i brakiem chęci rozwoju (co prowadzi do trwania w obecnym, nie pożądanym stanie) oraz niskim i malejącym poziomem kompetencji osób pozostających bez zatrudnienia. Niskie kwalifikacje skutkują brakiem zainteresowania pracodawców, co pogłębia tym samym negatywne następstwa zjawiska. Na obszarze rewitalizacji problem ten szczególnie dotyczy rejonu ulic: Kołtątaja, Lelewela, Mickiewicza, Niemcewicza.

W 2024 r. wśród bezrobotnych z obszaru rewitalizacji ponad 32% stanowiły osoby o wykształceniu podstawowym lub co najwyżej gimnazjalnym. Była to wartość wyraźnie wyższa od notowanych na tle miasta, województwa pomorskiego i kraju. Od 2016 r. na obszarze rewitalizacji notowano spadek udziału tej kategorii osób bezrobotnych, niemniej skala tego problemu jest nadal znacząca.

Wykres 8. Odsetek osób bezrobotnych z wykształceniem gimnazjalnym lub poniżej w ogólnej liczbie bezrobotnych

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych PUP, stan 31.12.2024 r.

„Największym problemem jest brak motywacji do podjęcia pracy, szczególnie wśród osób z wykształceniem podstawowym/gimnazjalnym, dotarcie do tych osób, zmotywowanie ich do doksztalcenia jest trudne, nie jest łatwo pozyskać kandydatów do skorzystania z różnych form wsparcia oferowanych przez PUP.”

[Przedstawiciel PUP w Słupsku – badania jakościowe na potrzeby opracowania GPR]

Istniejący system zabezpieczenia społecznego realizowany poprzez świadczenia z pomocy społecznej oraz świadczenia rodzinne nie sprzyja aktywizacji zawodowej. Dominuje model udzielania wsparcia, w tym finansowego, który nie wymaga podejmowania aktywności od osób

ubiegających się o otrzymanie wsparcia. W przypadku aktywizacji w ramach pomocy społecznej stosowany jest kontrakt socjalny, który stanowi swoistą umowę pomiędzy pracownikiem socjalnym (przedstawicielem instytucji państwowej) a osobą korzystającą ze wsparcia, podopieczny zobowiązuje się do np. kontynuacji lub uzupełnienia wykształcenia, wzięcia udziału w różnego rodzaju szkoleniach, a instytucja finansuje i pomaga mu w realizacji postanowień umowy. Jeżeli osoba korzystająca ze wsparcia unika podjęcia aktywizacji i w sposób uporczywy nie współpracuje w celu przywrócenia go na rynek pracy, pracownik socjalny może ograniczyć przyznaną pomoc zgodnie z art. 11 ust 1 i 2 ustawy o pomocy społecznej. Osoby korzystające z pomocy wielokrotnie wykazują się wówczas swoistą kreatywnością i łączą formy pomocy finansowej oraz materialnej otrzymanej w ramach zasobów Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie z innymi źródłami pomocy np. Caritasu czy Banku Żywności. Ustawa w tych przypadkach nie przewiduje okresu karencji ograniczenia przyznawanych środków pomocowych, więc osoba korzystająca ze wsparcia finansowego już kolejnego miesiąca może wystąpić o wsparcie finansowe w pełnej należnej jej wysokości. Ograniczenie jest zatem krótkotrwałe i ma znikome działanie motywujące.

„Nie oplatą im się pracować, uchylają się od płacenia alimentów, nie jest im potrzebna praca, aby żyć, jest często taki paradoks, że bez pracy mają wyższe dochody, niż gdyby podjęli pracę”.

[Wywiad z pracownikiem MOPR w Słupsku, badania jakościowe na potrzeby opracowania GPR]

Ponadto należy zwrócić uwagę, iż klienci pomocy społecznej, szczególnie długotrwale korzystający ze wsparcia, są zorientowani o możliwościach pozyskania środków i wsparcia z różnych źródeł. W swoisty sposób integrują się, wymieniają się informacjami i wiedzą nabytą w wyniku powtarzalności schematu. W efekcie, powszechnym staje się, zwłaszcza na obszarze rewitalizacji zjawisko dziedziczenia umiejętności nabytych przez rodziców i powtarzalności przez kolejne pokolenia niechęci do podejmowania pracy. Powyższy schemat powoduje nie tylko utrwalanie procesu pozostawania bez pracy, ale jednocześnie buduje wzorzec rodziny, w której to głównym żywicielem rodziny nie jest żaden z rodziców, a instytucje udzielające wsparcia. Dzieci wychowujące się w takich rodzinach bardzo często przenoszą w sposób bezpośredni opisane wzorce do swoich domów. Nie rzadko zdarza się, iż kartotekę w Miejskim Ośrodku Pomocy Rodzinie w Słupsku posiadają trzy pokolenia z tej samej rodziny. Szczególne nasilenie tego zjawiska widać w obszarze rewitalizacji, co ma również swoje bezpośrednie potwierdzenie w raporcie z delimitacji obszarów zdegradowanych dla Miasta Słupska.

„Na obszarze rewitalizowanym ważna będzie ścisła współpraca z pomocą społeczną, bo osoby długotrwale bezrobotne wymagają specjalnego podejścia, tym osobom nie wystarczy wydać

skierowanie do pracy, mamy wspólnego klienta z pomocą społeczną i musimy ich aktywizować kompleksowo, np. w CIS-ach.”

[Przedstawiciel PUP w Słupsku, badania jakościowe na potrzeby opracowania GPR]

3.1.2. Ubóstwo

Ubóstwo, to pojęcie, które z jednej strony określa warunki życia jednostki, a z drugiej strony wskazuje na nierówności i sprzeczności występujące w społeczeństwie. Chociaż ubóstwo jest zjawiskiem wielowymiarowym, to w polityce społecznej podstawowe znaczenie ma ubóstwo ekonomiczne, oceniane na podstawie wyników badań budżetów gospodarstw domowych. Zgodnie z art. 8 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej, wg stanu na 01.01.2025 r., prawo do świadczeń pieniężnych przysługuje osobom mieszczącym się w następujących kryteriach dochodu:

- osobie samotnie gospodarującej, której dochód nie przekracza kwoty 1010 zł,
- osobie w rodzinie, w której dochód na osobę nie przekracza kwoty 823 zł,
- rodzinie, której dochód nie przekracza sumy kwot kryterium dochodowego na osobę w rodzinie.

Głównymi przesłankami do udzielenia wsparcia pomocy społecznej w 2023 r. Słupsku były: długotrwała lub ciężka choroba, ubóstwo i niepełnosprawność. Warto zwrócić uwagę na znaczący wzrost liczby udzielanych świadczeń pomocy społecznej rodzinom z powodu alkoholizmu (wzrost o prawie 50% w okresie od 2016 do 2023 roku) oraz z powodu narkomanii (wzrost o ponad 80%). Na stałym poziomie utrzymuje się liczba świadczeń pomocy społecznej z powodu bezdomności. Ogółem w 2023 r. pomocy z tego powodu udzielono 149 osobom.

Znacząco spadła liczba świadczeń pomocy społecznej, której przyczyną było bezrobocie, a umiarkowany spadek dotyczył także powodów związanych z niepełnosprawnością i długotrwałą chorobą. W stosunku do 2016 roku nastąpiło wyraźne przesunięcie głównych powodów przyznania pomocy społecznej z bezrobocia na problemy generowane przez stan zdrowia i wiek.

Tabela 12. Główne przyczyny przyznania pomocy społecznej rodzinom w Słupsku

Przyczyny przyznania pomocy społecznej	2016 r.	2023 r.	Zmiana %
ubóstwo	2426	1234	-49,1
bezdomność	151	149	-1,3
potrzeba ochrony macierzyństwa	535	90	-83,2
bezrobocie	1553	486	-68,7
niepełnosprawność	1783	1208	-32,2
długotrwała lub ciężka choroba	1840	1538	-16,4
bezzadność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego	778	85	-89,1
przemoc w rodzinie	102	15	-85,3
alkoholizm	302	446	47,7
narkomania	22	40	81,8
trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	65	33	-49,2

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS, dostęp kwiecień 2025 r.

Na obszarze rewitalizacji wciąż widoczna jest koncentracja pomocy społecznej realizowanej za pośrednictwem MOPR. Wskazują na to dane odnoszące się do liczby świadczeń pomocy społecznej przyznawanych rodzinom. Mając na uwadze, że obszar rewitalizacji zamieszkały był przez około ¼ ogółu mieszkańców Słupska, odsetek osób korzystających z pomocy społecznej wynoszący około 50% należy uznać za wysoki. Dotyczy to takich przyczyn przyznania pomocy społecznej jak ubóstwo, bezrobocie, niepełnosprawność, długotrwała lub ciężka choroba, bezzadność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, alkoholizm, narkomania, trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego. Ilościowo dominującymi przyczynami przyznania pomocy społecznej mieszkańcom obszaru rewitalizacji w 2023 r. były kolejno: długotrwała lub ciężka choroba, ubóstwo, niepełnosprawność, bezrobocie, alkoholizm.

Tabela 13. Główne przyczyny przyznania pomocy społecznej rodzinom w Słupsku i na obszarze rewitalizacji w 2023 r.

Przyczyny przyznania pomocy społecznej	Liczba rodzin - Słupsk	Liczba rodzin na OR	Udział obszaru rewitalizacji (%)
ubóstwo	1234	596	48,3
potrzeba ochrony macierzyństwa	90	19	21,1
bezrobocie	486	228	46,9
niepełnosprawność	1208	502	41,6
długotrwała lub ciężka choroba	1538	624	40,6

Przyczyny przyznania pomocy społecznej	Liczba rodzin - Słupsk	Liczba rodzin na OR	Udział obszaru rewitalizacji (%)
bezzadność w sprawach opiekuńczo- wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego	85	44	51,8
alkoholizm	446	226	50,7
narkomania	40	16	40,0
trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	33	17	51,5

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych MOPR w Słupsku

Tabela 14. Główne przyczyny przyznania pomocy społecznej rodzinom w Słupsku i na obszarze rewitalizacji w 2023 r. – liczba osób w rodzinach

Przyczyny przyznania pomocy społecznej	Liczba osób w rodzinach – Słupsk	Liczba osób w rodzinach na OR	Udział obszaru rewitalizacji (%)
ubóstwo	1895	920	48,5
potrzeba ochrony macierzyństwa	431	75	17,4
bezrobocie	1021	485	47,5
niepełnosprawność	1721	744	43,2
długotrwała lub ciężka choroba	2229	953	42,8
bezzadność w sprawach opiekuńczo- wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego	304	157	51,6
alkoholizm	533	293	55,0
narkomania	50	20	40,0
trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	40	26	65,0

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych MOPR w Słupsku

Koncentracja pomocy społecznej na obszarze rewitalizacji widoczna jest w liczbie osób korzystających z pomocy, jak też w wartościach pomocy. Wg danych MOPR w 2023 r. 45% wartości pomocy społecznej w Słupsku kierowana była do mieszkańców obszaru rewitalizacji (spośród osób mających obywatelstwo polskie). Liczba obywateli polskich korzystających z pomocy z obszaru rewitalizacji stanowiła 50,5% wszystkich korzystających z tej pomocy w skali miasta. W Słupsku i na obszarze rewitalizacji przebywa przy tym coraz liczniejsza grupa migrantów, którzy również są objęci wsparciem pomocy społecznej. Ogółem z prawie 1 tys. obywateli Ukrainy korzystających z pomocy społecznej 37% mieszkało na obszarze rewitalizacji.

Tabela 15. Zasięg i wartość pomocy społecznej w Słupsku i na obszarze rewitalizacji w 2023 r.

Wybrane wskaźniki odnoszące się do pomocy społecznej	Słupsk (zł)	Obszar rewitalizacji (zł)	Udział % obszaru rewitalizacji (Słupsk jako 100%)
Wartość pomocy społecznej ogółem (obywatele PL)	9 688 104,29	4 394 588,10	45,4
Wartość pomocy społecznej na osobę (obywatele PL)	385,92	346,47	89,8
Liczba osób korzystających z pomocy społecznej (obywatele PL)	2092	1057	50,5
Liczba osób korzystających z zasiłku stałego (obywatele PL)	822	370	45,0
Wartość pomocy społecznej ogółem (obywatele UA)	384 264,20	177 388,34	46,2
Wartość pomocy społecznej na osobę (obywatele UA)	491,39	501,10	102,0
Liczba osób korzystających z pomocy społecznej (obywatele UA)	952	354	37,2
Liczba osób korzystających z zasiłku stałego (obywatele UA)	23	21	91,3
Wartość pomocy społecznej na ogółem (obywatele PL+UE)	10 072 368,49	4 571 976,44	45,4
Wartość pomocy społecznej na osobę (obywatele PL+UE)	275,74	270,02	97,9
Liczba osób korzystających z pomocy społecznej (obywatele PL+UE)	3044	1411	46,4
Liczba osób korzystających z zasiłku stałego (obywatele PL+UE)	845	391	46,3

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych MOPR w Słupsku

W opinii osób pracujących w miejskich instytucjach pomocy społecznej do kluczowych problemów wpływających na skalę i stopień ubóstwa należy zaliczyć stan zdrowia.² Główną grupę wiekową na obszarze stanowią osoby starsze, a wśród nich osoby samotne (w tej grupie większość to kobiety). Niepełnosprawność, wiek senioralny oraz dysfunkcyjne rodziny to najczęstsze przyczyny objęcia pomocą społeczną na obszarze rewitalizacji. Występuje tu zjawisko

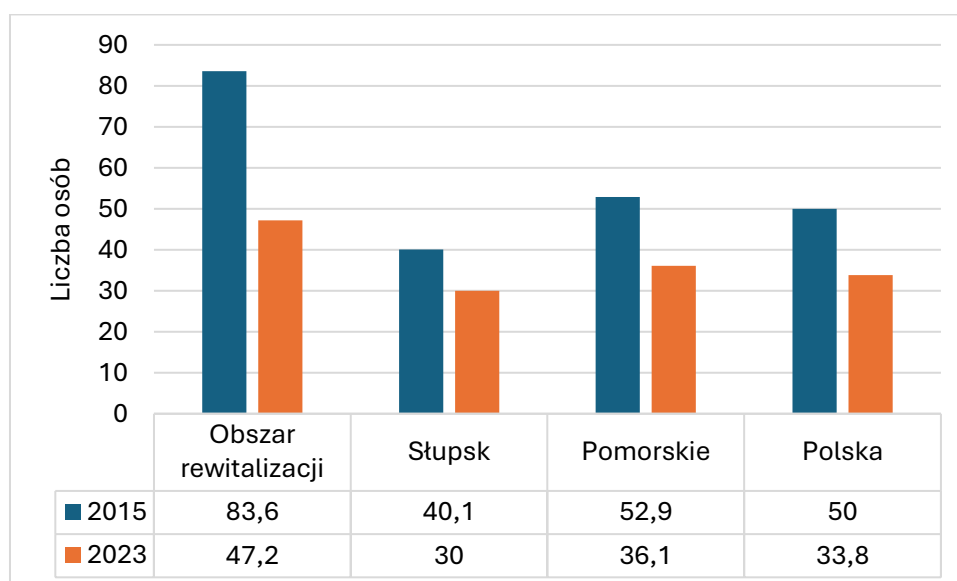
² Wywiady zrealizowane w listopadzie 2024 r.

dziedziczenia problemów przez kolejne pokolenie (np. niechęć do pracy, uzależnienia, itp.). Dość powszechnym problemem jest zadłużenie czynszowe.

Ekspertsi podkreślają, iż jest kilka powodów dziedziczenia i utrwalania się problemów społecznych i zjawiska wykluczenia społecznego. Wśród najczęściej wskazywanych przez osoby pracujące z mieszkańcami terenów rewitalizowanych podczas pogłębionych wywiadów jakościowych czynników jest: brak pracy, niskie wykształcenie, uzależnienia (starsi – alkohol, młodszy – narkotyki, dopalacze). Splot tych czynników skutkuje uzależnieniem od systemu pomocy społecznej sporej grupy mieszkańców obszarów rewitalizowanych. Instytucje pomocy społecznej dla wielu stały się głównym źródłem utrzymania oraz miejscem pozyskiwania różnych dóbr i usług powodując zanik etosu pracy i nawyku pracy.

Liczba osób, które zgodnie z ustawą z 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej są uprawnione do ubiegania się o przyznanie świadczenia pieniężnego, przypadająca na tysiąc mieszkańców, pozwala ocenić stopień zubożenia ludności oraz skalę występowania problemów społecznych na danym obszarze. Jak wynika z danych statystycznych udostępnionych przez Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Słupsku za rok 2023, liczba osób korzystających z zasiłków pomocy społecznej na obszarze rewitalizacji była prawie 2 krotnie wyższa niż średnia dla całego miasta oraz zauważalnie wyższa w odniesieniu do wartości referencyjnych dla Polski i województwa pomorskiego. Warto przy tym odnotować znaczący spadek zasięgu pomocy społecznej na obszarze rewitalizacji pomiędzy 2015 a 2023 r.

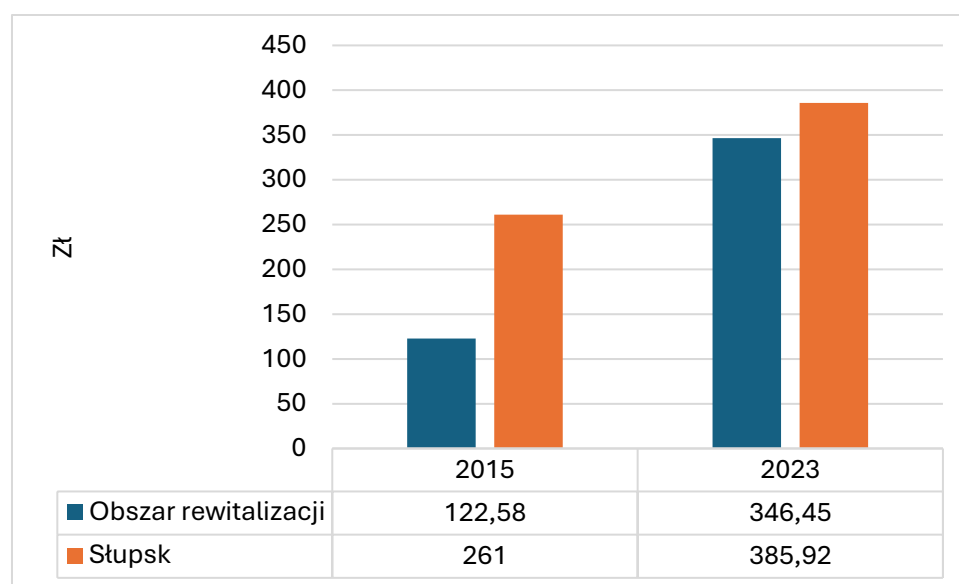
Wykres 9. Liczba osób korzystających z zasiłków pomocy społecznej na 1 tys. ludności

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych MOPR w Słupsku oraz GUS

W 2023 r. różnica kwoty świadczeń pomocy społecznej przypadają na osobę nie różniła się zasadniczo pomiędzy obszarem rewitalizacji a średnią dla całego miasta. W 2015 r. na obszarze rewitalizacji wysokość świadczeń udzielanych przez MOPR była ponad 2-krotnie wyższa niż średnia dla całego miasta. Wskazuje to na dużą zmianę jak zasła w tym czasie. W problemach społecznych miasta zaczynają dominować te generowane przez zły stan zdrowia i wiek. Ponadto w tym okresie wyraźnie poprawiła się sytuacja na rynku pracy i znacząco zmniejszyła się skala zasięgu problemów społecznych na obszarze rewitalizacji.

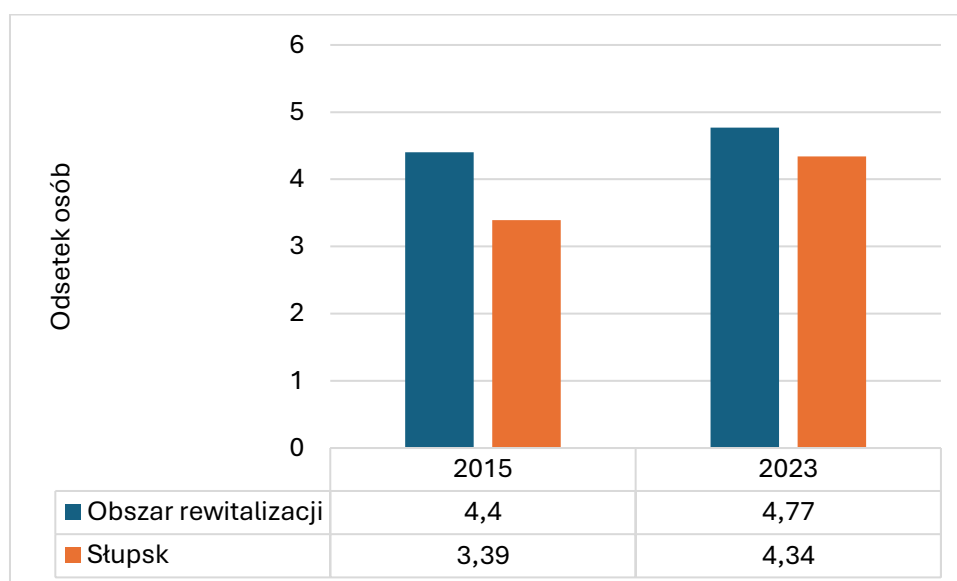
Wykres 10. Wartość pomocy społecznej na osobę

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych MOPR w Słupsku

Istotną przyczyną korzystania ze wsparcia instytucji pomocy społecznej jest niepełnosprawność. Wg danych MOPR w Słupsku za 2023 r. na obszarze rewitalizacji 1069 osób pobierało zasiłek pielęgnacyjny. Stanowiło to 30,97% ogółu osób pobierających ten zasiłek w Słupsku. Zasiłek pielęgnacyjny jest to świadczenie przyznawane w celu częściowego pokrycia wydatków wynikających z konieczności zapewnienia opieki i pomocy innej osoby osobie w związku z niezdolnością do samodzielnej egzystencji. Porównanie danych z 2015 i 2023 r. wskazuje na wzrost odsetka osób pobierających zasiłek pielęgnacyjny na obszarze rewitalizacji i ogółem w Słupsku.

Wykres 11. Odsetek osób pobierających zasiłek pielęgnacyjny

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych MOPR w Stupsku

3.1.3. Inne aspekty ubóstwa - zadłużenia czynszowe i eksmisje

Gmina, jako podstawowa jednostka samorządowa, zobowiązana jest także do realizacji zadań związanych z ustawowym obowiązkiem zapewnienia lokali socjalnych, lokali zamiennych oraz pomieszczeń tymczasowych. Jednym z kryterium oznaczenia poziomu ubóstwa i wykluczenia jest liczba wyroków eksmisyjnych z lokali mieszkalnych. Ich liczba jest również pośrednią informacją o zadłużeniu mieszkańców miasta w poszczególnych jego obszarach. Wg danych z kontroli prowadzonej w Przedsiębiorstwie Gospodarki Mieszkaniowej w Stupsku w latach 2018-2020 zrealizowano łącznie 267 wyroków o eksmisję, w tym 224 z prawem do lokalu socjalnego oraz 43 bez prawa do najmu lokalu socjalnego. Ze względu na niewystarczającą liczbę lokali najmu socjalnego oraz pomieszczeń tymczasowych, czas oczekiwania na realizację eksmisji trwa nawet do kilku lat. 90% wyroków o eksmisję dotyczy komunalnego zasobu mieszkaniowego. Oznacza to, że problemem ten koncentruje się głównie na obszarze rewitalizacji.

Podstawową przyczyną eksmisji są zadłużenia czynszowe. W Stupsku ponad 60% mieszkańców lokali gminnych posiada zadłużenie względem Miasta. Problem nieptacenia rachunków mocno dotyka także wspólnoty mieszkaniowe.

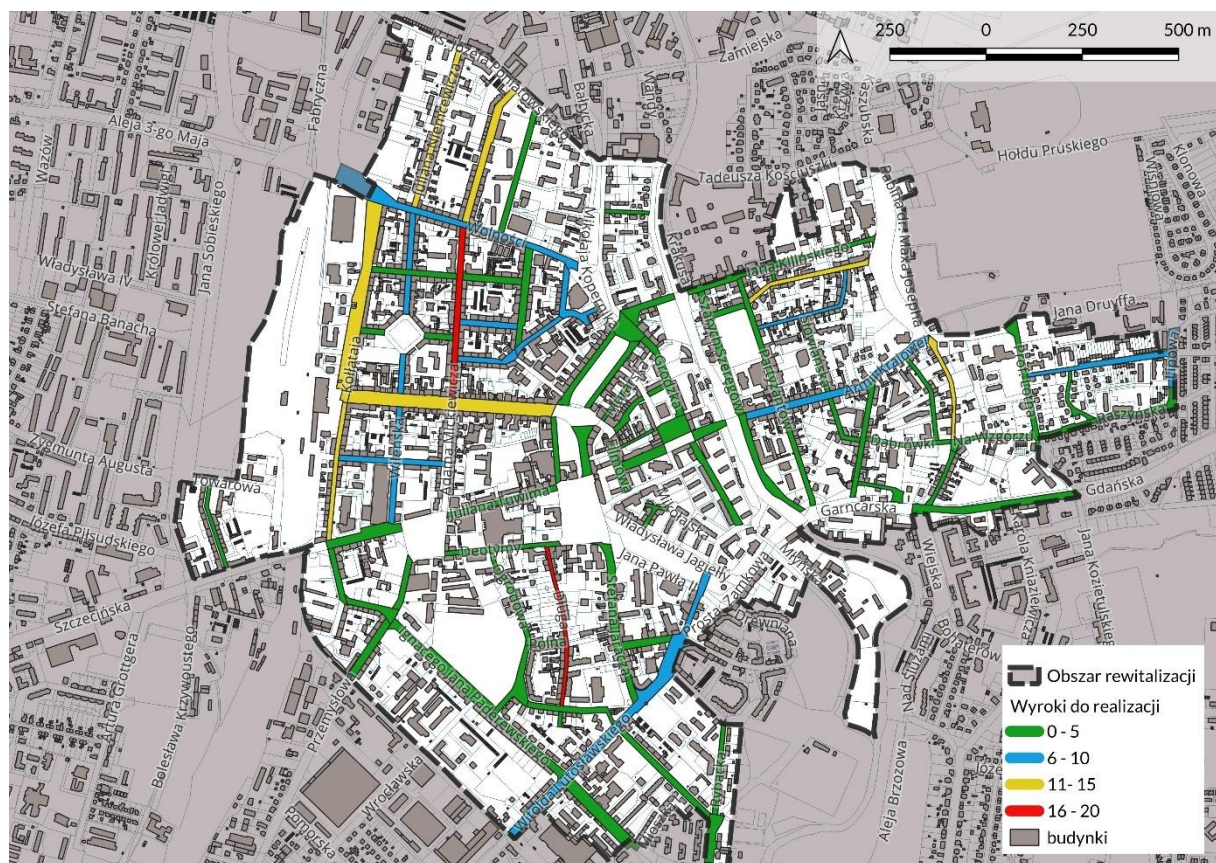
Przedsiębiorstwo Gospodarki Mieszkaniowej Sp. z o.o. w Stupsku kilka lat temu wprowadziło w życie program skierowany do zadłużonych najemców. Procedura oddłużeniowa ma na celu ułatwić mieszkańcom spłatę zaległych należności o. Istnieje możliwość redukcji długu na trzy sposoby:

1. Rozłożenia zadłużenia na 24 raty, odroczenie terminu płatności oraz częściowego umorzenia zadłużenia na wniosek dłużnika do Komisji ds. Ulg i Umorzeń
2. Zamiany mieszkania na tańsze w utrzymaniu i o niższym standardzie, z najemcą innego lokalu komunalnego, który będzie zainteresowany przejęciem długu.
3. Odpracowanie zadłużenia poprzez udział w programie „Dozorca”.

Niestety, niewielka liczba osób korzysta z proponowanych form spłaty zadłużenia.

Rozkład przestrzenny wyroków eksmisyjnych na obszarze rewitalizacji wskazuje na wyraźne zagęszczenie problemu długotrwałego zalegania z opłatami za lokale mieszkalne w rejonie Podgrodzia (m. in. Św. Piotra, Sierpinka), w jednostce urbanistycznej 12 (Lelewela/Klonowa), a w ramach Śródmieścia i Starego Miasta w rejonie ulic: Mickiewicza, Długiej, Wojska Polskiego, Hugona Kołłątaja, Stefana Małachowskiego, Juliana Niemcewicza.

Ryc. 19. Natężenie wyroków eksmisyjnych

Źródło: opracowanie własne Urzędu Miejskiego w Słupsku, stan grudzień 2024 r.

Eksmisja, jako sposób rozwiązywania problemów społecznych jest metodą ostateczną i generującą koszty ekonomiczne, społeczne i psychologiczne. Jednocześnie tworzenie skupisk lokali socjalnych, w których umieszczane są rodziny eksmitowane z lokali komunalnych na obszarze rewitalizacji w rejon ulic (np. ul. Lelewela, Niemcewicza, Przemysłowa), na których

występuje skomasowanie wszelkich dysfunkcji (alkoholizm, przemoc, dziedziczna bezradność, długotrwałe bezrobocie) nie tylko nie sprzyja wyjściu z kryzysu, ale w wielu przypadkach powoduje nasilenie problemu, utrwalenie i przekazywanie kolejnemu pokoleniu negatywnych postaw i zachowań. Dlatego konieczne jest stosowanie rozwiązań, które będą monitorować stopniowe zadłużanie przez lokatorów zajmowanych mieszkań i pozwolą wprowadzić działania zapobiegające eksmisjom.

3.1.4. Przestępczość i bezpieczeństwo

Dekadę temu na obszarze rewitalizacji występowało dosyć duże poczucie braku bezpieczeństwa, na co wskazywały prowadzone w przeszłości badania z mieszkańcami. Na terenie tym zauważalne były wybryki chuligańskie, a także problemy z alkoholem. Szczególnie w miejscach najbardziej zdewastowanych, nasilało się zjawisko poczucia braku bezpieczeństwa. Diagnozę tę potwierdzały rozmowy z mieszkańcami, które były prowadzone w ramach badań w 2015 r. w obszarze Śródmieścia, oraz badań jakościowych prowadzonych w 2017 r., opinie pracowników socjalnych Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Słupsku oraz administratorów budynków mieszkaniowych zlokalizowanych w obszarze rewitalizacji. Zgodnie z badaniami CBOS 90% Polaków ocenia swoje miejsce zamieszkania, jako bezpieczne i spokojne. Wśród mieszkańców obszaru rewitalizowanego w Słupsku, grupa ta była mniejsza i stanowiła 75%. Warto jednak podkreślić, iż wyniki wskazywały, że mieszkańcy Starego Miasta i Podgrodzia byli bardziej przekonani o bezpieczeństwie i spokoju swojej okolicy (32% odpowiedzi „zdecydowanie tak” w stosunku do 6% analogicznych odpowiedzi w Śródmieścia). Wyraźnie widać także, że o wiele bezpieczniej na badanych obszarach czuli się mężczyźni (87% wskazań pozytywnych). Jeśli chodzi o kobiety, to aż 31% nie uważała ich za bezpieczne, a 26% obawiała się, że może się stać ofiarą przestępstwa.

Ryc. 20. Ocena obszaru rewitalizacji przez mieszkańców pod kątem bezpieczeństwa

CZY PANA(I) ZDANIEM MIEJSCE, W KTÓRYM PAN(I) MIESZKA MOŻNA NAZWAĆ BEZPIECZ- NYM, SPOKOJNYM?		
Miejsca ,w którym mieszkam, nie można nazwać ani bezpiecz- nym ani spokojnym	31%*	12%
Obawiam się że mogę się stać ofiara przestępstwa	26%	6%

Źródło: badania jakościowe – wywiady z mieszkańcami obszaru rewitalizacji marzec/kwiecień 2017 r.

* skumulowane wartości dla odpowiedzi: "zdecydowanie nie" i "raczej nie"

Mieszkańcy dopytywani w czasie spacerów badawczych, co wywołuje poczucie zagrożenia wskazywali, iż przede wszystkim zachowania i sposób bycia grup osób stojących przed kamienicami – zaczepki słowne, wyzwiska, ubliżanie przechodniom. Ponadto wskazali, że ulice są zbyt słabo oświetlone, część lamp nie działa. Jednocześnie mieszkańcy podkreślają, że sytuacja na przestrzeni lat się poprawia.

Wśród społeczności miasta niektóre ulice z obszaru rewitalizacji miały złą opinię, jako najbardziej niebezpieczne i najbardziej zaniedbane miejsca. Z jednej strony jest to pewnego rodzaju stereotyp, z drugiej strony jednak często na tych terenach zamieszkuje dużo osób, które mają lub miały problemy z prawem, z uzależnieniami i borykają się z problemami finansowymi. Jednocześnie fakt braku zorganizowanych zajęć dla osób młodych, wysokie bezrobocie, a także mało atrakcyjna okolica, zaniedbana przestrzeń wspólna, wpływają na dalsze jej niszczenie przez mieszkańców. Młodzi ludzie często, niejako dla zabawy, dewastują przestrzeń publiczną, spożywają alkohol i zażywają narkotyki, co wpływa na wzrost zachowań kryminogennych w obszarze. Problemy społeczne są dziedziczone często od wielu pokoleń. Wśród młodzieży dochodzi do wczesnej inicjacji alkoholowej i narkotykowej.

Analiza liczby przestępstw popełnianych w poszczególnych częściach miasta wyraźnie wskazuje, że obszary o najwyższych wskaźnikach przestępczości to teren ścisłego centrum miasta – Śródmieścia, jednostki Nr 6, 7 i 8. Potwierdza to, że rejony o największej dewastacji kumulują działania kryminogenne obserwowane w szczególności w obszarze rewitalizacji.

Miejsca niebezpieczne w Słupsku, w opinii uczestników spotkań fokusowych to ul.: Długa, Szczecińska, Niemcewicza, Wojska Polskiego, Prusa oraz Park Pianistyki Polskiej.

Wg aktualnych danych Policji w 2024 r. na obszarze rewitalizacji odnotowano łącznie 1328 przestępstw. Ponadto 30% przestępstw miało miejsce w rejonie ulic: Szczecińskiej, Wolności, Kołtątaja, Tuwima.

Na obszarze rewitalizacji w 2024 r. odnotowano względnie niedużą liczbę przestępstw przeciwko zdrowiu i życiu. Łącznie było to 45 takich zdarzeń. Trudno w tym przypadku wskazać na koncentrację tego typu przestępstw. Najwięcej ich odnotowano w rejonach ul. Sienkiewicza (4) oraz ul. Mickiewicza (3) i Kopernika (3).

Zdecydowanie więcej, bo 579 przestępstw na obszarze rewitalizacji dotyczyło mienia. Można zatem mówić o znacznej skali uciążliwości tego typu zdarzeń. W tym przypadku można już wskazać na wyraźną koncentrację zjawiska. Najwięcej, bo 97 przestępstw Policja odnotowała na ul. Wolności, następnie w rejonie ul. Tuwima (41) i Kołtątaja (38). Prawie 60% przestępstw

przeciwko mieniu na obszarze rewitalizacji odnotowano na następujących ulicach (wg największej liczby popełnionych przestępstw): Wolności, Tuwima, Kołłątaja, Grodzka, Kilińskiego, Wojska Polskiego, Mickiewicza, Kopernika, Wileńska, Przemysłowa, Rybacka, Gdańska, Płowiecka, Lutostawskiego gdzie stwierdzono minimum 10 przestępstw tej kategorii.

W 2024 r. na obszarze rewitalizacji odnotowano łącznie 128 przestępstw przeciwko rodzinie i opiece. W tym przypadku największą liczbę przestępstw odnotowano na ul. Długiej (9), Szczecińskiej (9), Kołłątaja (8), Mickiewicza (5), Poniatowskiego (5), Armii Krajowej (5), Niemcewicza (5), Lutostawskiego (5). Stanowiło to łącznie 43% wszystkich przestępstw z tej kategorii na obszarze rewitalizacji.

Wyniki badań z mieszkańcami obszaru rewitalizacji, które zrealizowano w listopadzie 2024 r. wskazują na względnie dobry poziom oceny poczucia bezpieczeństwa. Około $\frac{3}{4}$ badanych deklaruje poczucie bezpieczeństwa w miejscu zamieszkania. Odmiennego zdania było 13,4% badanych. Jednocześnie blisko połowa respondentów przyznaje, że napotyka w miejscach publicznych osoby mogące budzić zaniepokojenie (np. pijące alkohol, zachowujące się agresywnie), a $\frac{2}{5}$ dostrzega zagrożenia związane z ruchem drogowym oraz przypadki wandalizmu w okolicy.

Z wywiadów pogłębianych zrealizowanych w tym samym czasie wynika, iż mieszkańcy mogą odczuwać pogorszenie poczucia bezpieczeństwa ze względu na dużą obecność obcokrajowców w mieście. Do tego dochodzą kwestie słabego oświetlenia przestrzeni publicznych. Na obszarze rewitalizacji zdarzają się akty wandalizmu. Te zdarzenia i zjawiska mogą kształtować subiektywne odczucie braku bezpieczeństwa wśród mieszkańców obszaru rewitalizacji.

Jednocześnie jeśli spróbuje się porównać poczucie bezpieczeństwa notowane w trakcie badań z mieszkańcami w 2015 i 2017 r. do aktualnych wyników badań, można wnioskować, iż nastąpiła poprawa. Koreluje to z polepszeniem się sytuacji na rynku pracy, zmniejszeniem się zasięgu pomocy społecznej, a tym samym zmniejszaniem się skali notowanych problemów społecznych. Wpływ na poprawę poczucia bezpieczeństwa miały również działania realizowane na obszarze rewitalizacji, które dotyczyły m. in. zagospodarowania przestrzeni publicznych, np. Bulwarów rzeki Słupi.

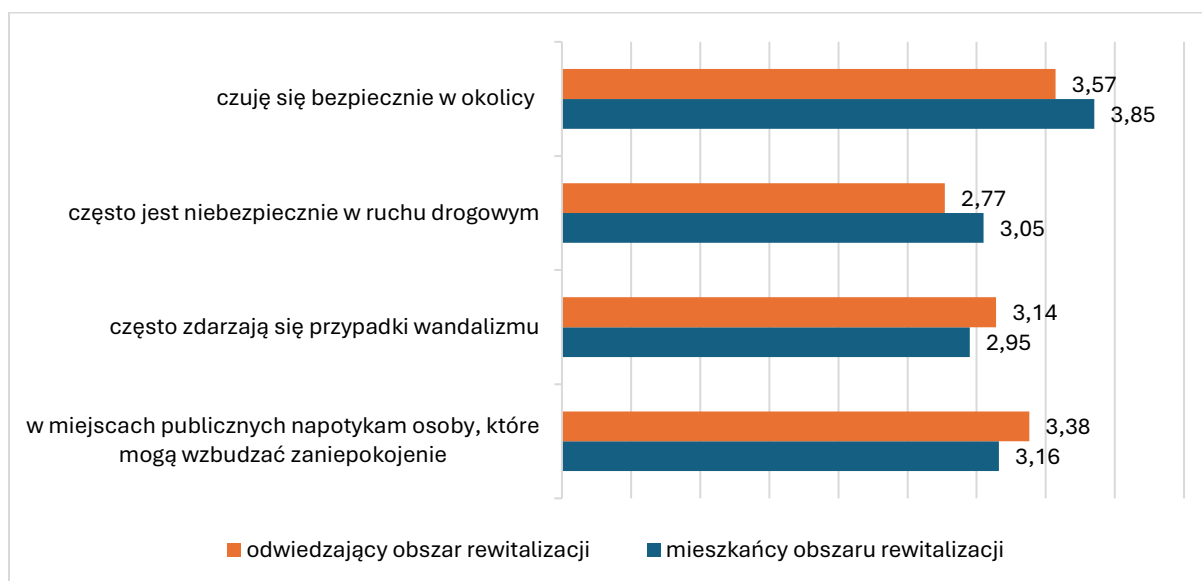
Tabela 16. Poczucie bezpieczeństwa [mieszkańcy obszaru rewitalizacji]; n=149

	Zdecydowanie się nie zgadzam	Raczej się nie zgadzam	Nie mam zdania	Raczej się zgadzam	Zdecydowanie się zgadzam	NIE	TAK
często zdarzają się kradzieże	18,1%	36,9%	13,4%	20,8%	10,7%	55,0%	31,5%
w miejscach publicznych napotykam osoby, które mogą wzbudzać zaniepokojenie	10,7%	24,8%	14,8%	36,9%	12,8%	35,5%	49,7%
często zdarzają się przypadki wandalizmu: zniszczone ławki, przystanki, połamane drzewa	12,8%	32,9%	14,1%	27,5%	12,8%	45,7%	40,3%
często jest niebezpiecznie w ruchu drogowym	10,7%	30,2%	16,8%	27,5%	14,8%	40,9%	42,3%
czuję się bezpiecznie w okolicy mojego miejsca zamieszkania	4,0%	9,4%	10,1%	50,3%	26,2%	13,4%	76,5%

Źródło: Raport z badań zrealizowanych w I etapie prac opracowania aktualizacji Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta Słupska na lata 2017-2025+

Analiza porównawcza opinii mieszkańców obszaru rewitalizacji oraz osób go odwiedzających (mieszkających w innych rejonach miasta) wskazuje na znaczące różnicowanie opinii odnoszących się do bezpieczeństwa. Mieszkańcy obszaru rewitalizacji częściej niż pozostali mieszkańcy Słupska, korzystający z przestrzeni obszaru rewitalizacji, deklarują, że czują się tu bezpiecznie oraz w mniejszym stopniu deklarują zauważenie występowania wandalizmu. To naturalny mechanizm, związany z oswojeniem przestrzeni, w której funkcjonuje się na co dzień. Mieszkańcy obszaru rewitalizacji wskazują częściej od pozostałych mieszkańców kwestie związane z ruchem drogowym, jako skutkujące spadkiem bezpieczeństwa.

Wykres 12. Zestawienie opinii dotyczących bezpieczeństwa; n=300

Źródło: Raport z badań zrealizowanych w I etapie prac opracowania aktualizacji Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta Słupska na lata 2017-2025+

3.1.5 Inne problemy społeczne

3.1.5.1. Starzejące się społeczeństwo

Obszar rewitalizacji charakteryzuje się niekorzystną strukturą demograficzną. Widoczny jest odpływ młodych osób z obszaru rewitalizacji. Młode osoby, które często opuszczają obszar rewitalizacji – emigrują do większych ośrodków (np. Trójmiasto) lub wybierają bardziej atrakcyjne dzielnice miasta lub wyprowadzają się do podstupskich miejscowości. Większość odpływu migracyjnego ludności z obszaru rewitalizacji (około 75%) jest związana z wyprowadzką poza miasto, niemniej w jego w bliskie sąsiedztwo (głównie najbliższe miejscowości poza granicami Słupska).

Starzejące się społeczeństwo wymusza konieczność zabezpieczenia odpowiedniej opieki społecznej i medycznej nad osobami starszymi, a także wraz z malejącym popytem na niektóre usługi, w tym usługi publiczne (np. edukacyjne) rezygnację lub częściowe ich ograniczenie. . Brak odpowiedniego poziomu wymiany pokoleniowej na rynku pracy, często prowadzi do deficytu odpowiednio wykwalifikowanych kadr (zwłaszcza specjalistycznych) i przez to zahamowania rozwoju lokalnych przedsiębiorstw oraz spadku atrakcyjności inwestycyjnej danego terenu.

Wysoki udział osób w wieku poprodukcyjnym kształtuje wyzwania dla polityki społecznej, dotyczące wdrażania skutecznych działań ukierunkowanych na rozwiązywanie problemów, z którymi borykają się osoby starsze. Problemy te związane są zarówno z pogorszeniem stanu zdrowia (choroby, niepełnosprawność, kłopoty w radzeniu sobie w codziennych sprawach), jak

również z osłabieniem więzi społecznych (ograniczenie kontaktów, wycofanie się z życia społecznego, samotność). Jednocześnie realnym problemem dla osób starszych są bariery architektoniczne, które stanowią dla nich znaczące utrudnienie ograniczając dostęp do przestrzeni publicznych, czy miejsc integracji społecznej.

Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Słupsku prowadzi na obszarze rewitalizacji: Dzienny Dom Pomocy Społecznej „Bezpieczna Przystań”; który w formie pomocy półstacjonarnej realizuje zadania służące utrzymaniu ludzi starszych w ich naturalnym środowisku. Odbiorcami usług oferowanych przez ośrodek są seniorzy, którzy ze względu na wiek, chorobę lub niepełnosprawność mają trudności w prowadzeniu gospodarstwa domowego lub przystosowaniu się w miejscu zamieszkania przez co wymagają pomocy w zaspokajaniu niezbędnych potrzeb życiowych. Z Dziennego Domu Pomocy Społecznej w Słupsku skorzystało w 2023 roku 86 osób, w tym 38 było mieszkańcami obszaru rewitalizacji. Warto dodać, że obecny DDPS zlokalizowany jest miejscu z licznymi barierami architektonicznymi, jednak w 2027 r. zostanie przeniesiony do nowego obiektu na Podgrodziu, zaprojektowanego specjalnie pod te funkcje.

W Słupsku istnieje grupa seniorów aktywnych, samodzielnych, dla których pobyt w DDPS nie jest atrakcyjny, stąd zasadne jest realizowanie także innych form wsparcia grupowego, np. kluby, koła zainteresowań czy centrum dla seniorów. Warto podkreślić, iż środowiska seniorskie należą do jednych z najbardziej aktywnych grup społecznych na obszarze rewitalizacji. Działają tu zarówno organizacje pozarządowe, w których aktywnie realizują się osoby starsze, jak też prężnie funkcjonuje Uniwersytet Trzeciego Wieku.

Kluczowe kwestie zgłaszane przez tych seniorów w badaniach jakościowych prowadzonych na obszarze rewitalizacji (wywiady, spacery badawcze, focusy), na które powinno się zwrócić uwagę realizując proces rewitalizacji były następujące:

- Zapewnienie szerokiego gronu odbiorców różnych form aktywności
- Zapewnienie ławek i toalet w przestrzeni publicznej
- Przyjazne ciągi komunikacyjne: schodki, zejścia z barierkami, chodniki o równych powierzchniach pozwalające przejść np. z balkonikiem czy o kulach
- Miasto dla pieszych, a nie dla aut – likwidacja miejsc parkingowych na chodnikach
- Organizowanie miejsc spotkań dla seniorów w przestrzeni publicznej. Powinny to być miejsca łączące różne funkcje – możliwość czytania, wypicia kawy, rozmowy z innymi osobami oraz pozwalające na potężnie wizyty w nim ze spacerem.

Znaczna część osób nie jest zainteresowana wsparciem o charakterze grupowym i oczekuje wsparcia indywidualnego w domu. W Słupsku to MOPR realizuje wsparcie indywidualne w postaci usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych. Usługi te są zadaniem własnym Miasta Słupska. Z tej formy pomocy korzystają głównie osoby w podeszłym wieku, samotnie gospodarujące, obłożnie chore, z niepełnosprawnościami. Z roku na rok zapotrzebowanie na usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze rośnie. Jednocześnie MOPR stara się systematycznie poszerzać paletę usług dedykowanych osobom potrzebującym wsparcia.

Usługi opiekuńcze realizowane przez Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Słupsku są kluczowym elementem systemu opieki społecznej i zdrowotnej, są zgodne z ideą deinstytucjonalizacji czyli rozproszonych usług, świadczonych bezpośrednio w miejscu zamieszkania.

Mieszkańcy z obszaru rewitalizacji stanowią znaczną grupę wśród odbiorców usług opiekuńczych realizowanych przez MOPR (około 40%).

Tabela 17. Zestawienie ilości Usługobiorców, dla których świadczone były usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze realizowane przez Dział Usług Opiekuńczych i Specjalistycznych Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Słupsku na terenie Miasta Słupsk w roku 2020 i 2023

Wyszczególnienie	Ogółem	Obszar rewitalizacji	% usług realizowanych na obszarze rewitalizacji
Liczba usługobiorców w 2020 r.	414	164	39,61
Liczba usługobiorców w 2023 r.	427	175	40,98

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych MOPR w Słupsku

Porównując dane, w 2023 r. liczba osób objętych pomocą w formie usług opiekuńczych wzrosła o 13 względem 2020 r. (z 414 do 427), co stanowi wzrost o około 3,14%. Wzrost dotyczy zarówno ogólnej liczby odbiorców, jak i liczby odbiorców z terenu rewitalizowanego. Zauważalny był wzrost liczby odbiorców objętych opieką z terenu rewitalizowanego, zarówno w liczbach bezwzględnych, jak i w procentowym udziale w całkowitej liczbie odbiorców. Wzrost w latach 2020 – 2023 o 11 usługobiorców (7,3%) wskazuje na dalszą koncentrację osób i rodzin wymagających wsparcia w funkcjonowaniu i wzrost zapotrzebowania na usługi opiekuńcze na obszarze rewitalizowanym. W roku 2024 r. tendencja wzrostowa utrzymywała się, co z potwierdza, że osoby w wieku poprodukcyjnym nie wyprowadzają się z obszaru rewitalizacji, spędzają tu starość i wymagają wsparcia w codziennym funkcjonowaniu.

Drugim dużym narzędziem wykorzystywanym przez MOPR w Słupsku na rzecz mieszkańców miasta z niepełnosprawnościami są rządowe programy „Asystent osobisty osoby niepełnosprawnej” oraz „Asystent osobisty osoby z niepełnosprawnością”. Celem Programów było wprowadzenie usługi asystenta jako formy ogólnodostępnego wsparcia dla osób niepełnosprawnych posiadających orzeczenie o znacznym lub umiarkowanym stopniu niepełnosprawności. Osoby te miały możliwość skorzystania z pomocy asystenta m.in. przy wykonywaniu codziennych czynności, załatwieniu spraw urzędowych czy podejmowaniu aktywności społecznej. Program miał na celu również przeciwdziałanie dyskryminacji i wykluczeniu społecznemu osób niepełnosprawnych poprzez umożliwienie im uczestnictwa w wydarzeniach społecznych, kulturalnych czy sportowych.

W latach 2019-2020 wsparciem w ramach programu asystentury były objęte 64 osoby, w tym 35 osób zamieszkujących na terenie rewitalizacji. Zrealizowano 6980,5 godziny w tym około 3815 godzin na rzecz osób zamieszkujących tereny rewitalizowane. W roku 2023 z programu skorzystało 139 osób, w tym 45 osób zamieszkujących na terenach objętych rewitalizacją. Zrealizowano 26 933 godziny z czego około 8707,5 godzin na obszarach rewitalizowanych. Z roku na roku coraz więcej osób z niepełnosprawnościami wyraża chęć korzystania z usług asystenta osobistego.

Tabela 18. Zestawienie liczby Usługobiorców, dla których świadczone były usługi w ramach programów „Asystent osobisty osoby niepełnosprawnej” oraz „Asystent osobisty osoby z niepełnosprawnością”

Wyszczególnienie	Ogółem	Obszar rewitalizacji	% usług realizowanych na obszarze rewitalizacji
Asystent osobisty w 2020 r.	64	35	54,68
Asystent osobisty w 2023 r.	139	45	32,37

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych MOPR w Słupsku

Kolejnym Programem na rzecz osób z niepełnosprawnościami, z którego skorzystał MOPR była „Opieka wytchnieniowa” realizowana w edycji 2020 oraz edycji 2023. W 2020 roku w ramach tego przedsięwzięcia osoby niepełnosprawne i ich opiekunowie mogli udać się na maksymalnie dwutygodniowy pobyt całodobowy w ośrodku rehabilitacyjnym lub innym miejscu wskazanym przez uczestnika programu, bądź jego opiekuna. Program dawał możliwość czasowego odciążenia opiekunów lub członków rodziny osób niepełnosprawnych, w tym dzieci, od ich codziennych obowiązków wynikających ze sprawowanej opieki i zapewniał im przestrzeń na regenerację. Łącznie zrealizowano 119 pobyków całodobowych dla 9 osób, z czego 63 dni dla 5 osób zamieszkujących na obszarze rewitalizacji. W 2023 roku zrealizowano 189 pobyków

całodobowych z czego skorzystało 15 osób, w tym 98 dni dla 7 osób z terenów rewitalizacji. Oprócz form wyjazdowych odbyły się również analogiczne pobyty dzienne, polegające na zapewnieniu opieki na d osobą z niepełnosprawnością przez okres jednego dnia lub kilku godzin w momencie wyjścia z miejsca zamieszkania opiekunów tych osób. Zrealizowano 4932 godziny dla 27 osób, z czego 1820 godzin dla 10 osób były realizowane na terenie rewitalizacji. Działania te stanowią istotne wsparcie dla rodzin, gdyż umożliwiają realizację szeregu innych aktywności. Umożliwiają osobom z niepełnosprawnościami oraz ich rodzinom realizację prawa do niezależnego życia, zwiększają ich samodzielność i aktywne uczestnictwo w życiu społecznym, zawodowym i kulturalnym, a także pomagają zapobiegać wykluczeniu społecznemu i eliminują konieczności pobytu w instytucjach opieki.

Tabela 19. Zestawienie liczby Usługobiorców, dla których świadczone były usługi w ramach programów opieki wytchnieniowej

Wyszczególnienie	Ogółem	Obszar rewitalizacji	% usług realizowanych na obszarze rewitalizacji
Opieka wytchnieniowa pobyt dzienny w 2020 r.	Nie realizowano	Nie realizowano	-
Opieka wytchnieniowa pobyt dzienny w 2023 r.	27	10	37,03
Opieka wytchnieniowa pobyt całodobowy w 2020 r.	9	5	56
Opieka wytchnieniowa pobyt całodobowy w 2023 r.	15	7	46,66

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych MOPR w Słupsku

Kolejną usługą skierowaną do osób starszych, ale także dla osób z niepełnosprawnościami, jest teleopieka. Jest to program realizowany przez Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Słupsku od października 2014 r. Teleopieka umożliwia całodobowe monitorowanie zdrowia i bezpieczeństwa osób objętych usługą, dając możliwość szybkiego wezwania pomocy w przypadku zagrożenia życia lub zdrowia.

O Teleopiekę mogą starać się mieszkańcy obszaru, którzy ukończyli 60 rok życia, a także wszystkie osoby niepełnosprawne i samotne. Uczestnicy programu otrzymają opaskę SOS tzw. „bransoletkę życia” oraz czujnik ruchu. Całodobowy monitoring użytkowników prowadzony jest przez wyspecjalizowany podmiot zewnętrzny, który w przypadku wystąpienia niepożądanych

zdarzeń za pośrednictwem opaski SOS może nawiązać głosowy kontakt i poinformować o zagrożeniu, a w razie konieczności wezwać służby ratunkowe. Osoby korzystające z systemu teleopieki mogą również skorzystać z usługi „złotej rączki”, czyli drobnych napraw w domach uczestników projektu.³ Z bezpłatnej pomocy tzw. złotej rączki, w drobnych naprawach domowych, mogą skorzystać mieszkańcy Słupska powyżej 65. roku życia. W pierwszej kolejności są to osoby samotne, niepełnosprawne i z niskimi dochodami. Z bezpłatnej pomocy można skorzystać, kontaktując się z Centrum Integracji Społecznej w Słupsku lub ze stowarzyszeniem Horyzont. Drobne naprawy można zgłosić przez infolinię.

Teleopieka, czyli zdalny nadzór nad osobami starszymi i chorymi, może się sprawdzać jako forma wsparcia, ale jej skuteczność zależy od wielu czynników. Z jednej strony teleopieka oferuje poprawę bezpieczeństwa i komfortu życia, umożliwiając szybszą reakcję w sytuacjach awaryjnych i monitorowanie stanu zdrowia w domu. Z drugiej strony, istnieją ograniczenia, takie jak koszty, potencjalne problemy z niezawodnością sprzętu czy brak pełnej substytucyjności dla tradycyjnej opieki osobistej.

3.1.5.2. Problemy rodzin z obszaru rewitalizacji

Niezwykle ważnym elementem systemu polityki społecznej Miasta jest wsparcie kierowane do rodzin dysfunkcyjnych, rodzin zastępczych oraz osób doświadczających przemocy w rodzinie. Obecnie funkcjonujący system, mimo zaangażowania wielu osób i środków, biorąc pod uwagę potrzeby, pozostaje niewystarczający.

W Słupsku, w przypadku niemożności zapewnienia dziecku opieki i wychowania przez rodziców, sprawowana jest piecza zastępcza. Niestety, podobnie jak cały kraj, tak i Miasto Słupsk, pomimo bardzo zintensyfikowanych działań promujących zakładanie rodzin zastępczych, boryka się z ogromnym deficytem rodzin zastępczych. Rolę organizatora rodzinnej pieczy zastępczej w mieście Słupsk pełni Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie, jednak tak jak w przypadku rodzin objętych asystenturą rodziny, aby zapewnić bezpieczeństwo i prawidłowy rozwój dzieci znajdujących się w rodzinnej pieczy zastępczej, niezbędne i konieczne są również inne formy wsparcia.

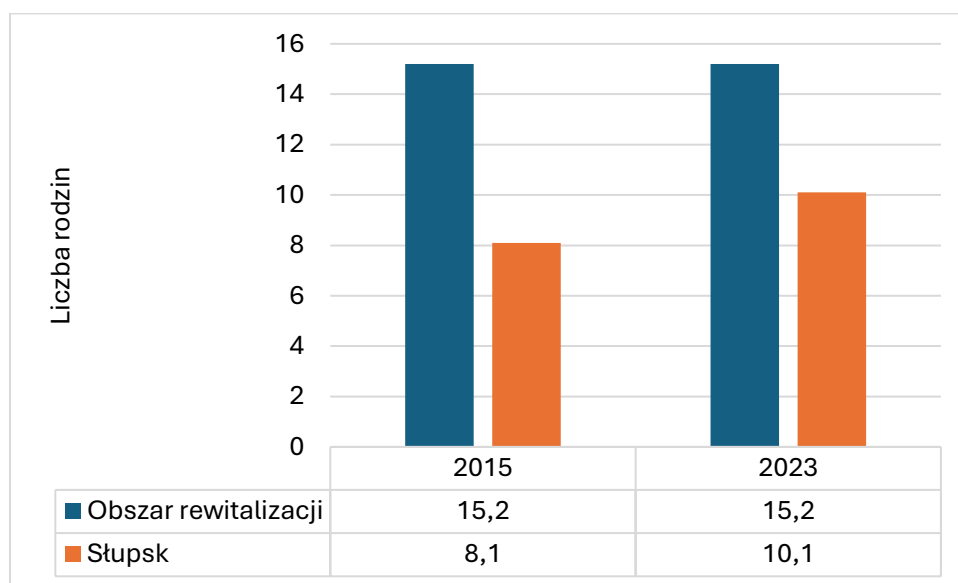
W Słupsku dostrzega się szczególne nasilenie negatywnych skutków bezradności w sprawach opiekuńczo – wychowawczych. W 2023 r. w Słupsku było ogółem 86 rodzin objętych wsparciem asystenta, w których było łącznie 200 dzieci. Na obszarze rewitalizacji wsparciem asystenta

³ Źródło: , dostęp 28.04.2025 r.

objęto 34 rodziny , w tym 86 dzieci. Oznacza to, że na obszarze rewitalizowanym zamieszkuje 39,5% rodzin objętych wsparciem asystentów rodziny.

Z wywiadów przeprowadzonych z pracownikami pełniącymi funkcję asystentów rodzin wynika, że niezbędnym jest uzupełnienie systemu wsparcia i stworzenie odpowiedniej infrastruktury, dzięki której pomoc będzie udzielana w sposób kompleksowy i celowy. Mogłoby to zmniejszyć liczbę dzieci umieszczanych w rodzinach zastępczych i innych placówkach.

Wykres 13. Liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych MOPR w Stupsku

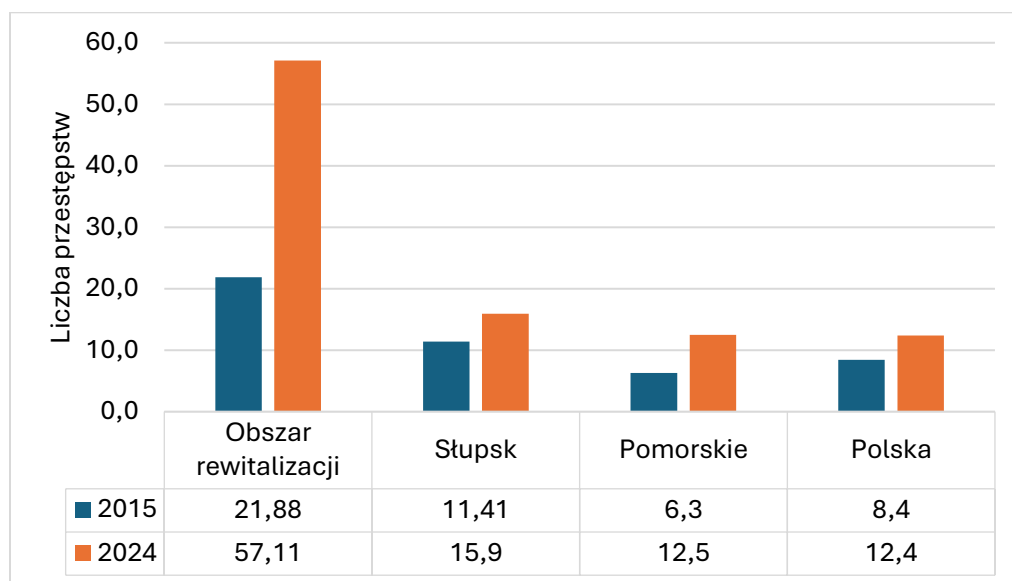
3.1.5.3 Przemoc w rodzinie

Szczególnej uwagi wymaga zjawisko przemocy w rodzinie oraz związana z tym potrzeba objęcia wsparciem osób doświadczających takiej przemocy. Skala zjawiska przemocy w rodzinie nie maleje, zaś wsparcie w tym zakresie cały czas pozostaje niewystarczające, co potwierdzają wybrane dane statystyczne. Niepokojącym zjawiskiem jest malejąca liczba rodzin objętych procedurą „Niebieskiej Karty”, jeśli pod uwagę weźmie się rosnące statystyki przestępczości przeciwko rodzinie i opiece. Liczba rodzin objętych procedurą „Niebieskiej Karty” w 2023 r. w Stupsku wyniosła zaledwie 15, co oznacza bardzo duży spadek względem 2015 r., kiedy to takich rodzin było 156. Wskazuje to, że przemoc w rodzinie nie jest zgłaszana.

Zjawisko wzmożonej liczby przypadków przestępstw przeciwko rodzinie i opiece jest szczególnie widoczne w obszarze rewitalizacji. Liczba przestępstw przeciwko rodzinie i opiece w układzie przestrzennym pokrywa się w znacznym stopniu ze wskaźnikami przestępczości ogółem, a także z rozkładem wskaźnika obejmującego zasiłki pomocy rodzinnej i poziom długotrwałego

bezrobocia. Jak wynika z danych statystycznych, na obszarze rewitalizacji w 2024 r. odnotowano łącznie 128 przestępstw przeciwko rodzinie i opiece. W tym czasie Policja odnotowała w skali miasta łącznie 135 przestępstw z tej kategorii, co wskazuje na szczególną koncentrację tego problemu na obszarze rewitalizacji. Niepokojący jest także wzrost tej kategorii przestępczości, szczególnie widoczny na obszarze rewitalizacji.

Wykres 14. Porównanie liczby przestępstw przeciw rodzinie i opiece na 10 tys. ludności na obszarze rewitalizacji, w Słupsku, województwie i kraju w 2015 i 2024 r. –

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS oraz Policji

Jak wynika ze sprawozdań opracowanych przez Komendę Miejską Policji, jednym z głównych czynników powodujących konieczność podjęcia interwencji przez Policję jest awanturowanie się osób i przemoc domową jest nadużywanie alkoholu. Szczególnie dotyczy to interwencji domowych, gdzie osoba awanturująca się stwarza swoim zachowaniem zagrożenie dla siebie i innych domowników, niejednokrotnie używając wobec nich przemocy.

Powstrzymanie sprawców przemocy domowej, pomaganie ofiarom może być prowadzone na wiele sposobów. Oprócz interwencji policji, prokuratury i sądów, mogą i powinni być pomocni sąsiedzi, pracownicy socjalni, lekarze i pielęgniarki, pedagodzy, organizacje pozarządowe i samorząd gminny. Dlatego też za pierwszy cel strategiczny w Gminnym Programie Rewitalizacji Miasta Słupska wybrano Integrację i spójność społeczną, obejmującą m.in. wzmacnianie więzi międzyludzkich i przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu, którego często doświadczają ofiary przemocy w rodzinie. Istotą przemocy domowej jest przewaga sił sprawcy nad osobą krzywdzoną, a także poczucie anonimowości sprawcy. Dostarczanie wsparcia społecznego i pomocy psychologicznej ofiarom oraz powstrzymywanie sprawców powinno zmniejszać poczucie

anonimowości sprawcy oraz wytworzyć poczucie naganności aktu przemocy bez względu na powód jego dokonania.

3.1.5.4. Migracje

Na obszarze rewitalizacji obserwuje się napływ nowych mieszkańców, w tym migrantów spoza Polski. Duża liczba migrantów, którzy związali się ze Słupskiem to obywatele Ukrainy, w tym spora liczba osiedliła się po wybuchu wojny w Ukrainie. Druga, liczna (szczególnie w ostatnich 2 latach) grupa to mieszkańcy Ameryki Południowej (głównie Kolumbii), którzy są imigrantami zarobkowymi. Równie liczna grupa to obywatele Filipin, Tajlandii i Indonezji – Azji Południowo-Wschodniej.

W opinii liderów i osób związanych z pomocą społeczną w Słupsku różnice kulturowe implikują problemy społeczne wynikające z braku integracji społecznej i zrozumienia potrzeb mieszkańców i grup migrantów. Identyfikuje się brak oferty aktywności społecznej/ czasu wolnego dedykowanej migrantom. Do tego legislacja mocno ogranicza możliwe wsparcie dla obcokrajowców (legislacyjne warunki przebywania na terytorium RP). Integrację utrudnia także bariera językowa. W systemie edukacji na obszarze rewitalizacji pojawili się uczniowie posługujący się tylko językiem hiszpańskim. Brakuje jednak nauczycieli, którzy posługują się tym językiem. W związku z tym widoczne są inicjatywy społeczne oraz wsparcie miasta, które próbuje przeciwdziałać tym deficytom. Oddolne inicjatywy służące integracji migrantów realizowane są m. in. przez Bałtycką Galerię Sztuki Współczesnej. Temat integracji migrantów jest jednym z obszarów wsparcia organizacji pozarządowych, realizowanych w ramach Programu Współpracy Miasta Słupska z organizacjami pozarządowymi. Inicjatywy te powinny być kontynuowane, mając na uwadze to, że grupy migrantów są coraz liczniejsze.

Większość migrantów to migranci zarobkowi, którzy zatrudniani są przez agencje pracy tymczasowej w okolicznych fabrykach zajmujących się przetwórstwem. Wielu z nich postanowiło na stałe związać się z regionem, osiedlili się tu, zakładają rodziny, kupują mieszkania (w szczególności obywatele Ukrainy).

Na potrzeby diagnostyczne Miasto Słupsk zleciło badanie o liczebności oraz charakterystyce populacji a także analizę kierunków i intensywności przemieszczeń pomiędzy wybranymi obszarami gmin Kobylnica i Redzikowo a miastem Słupsk (dane jednej z firm telekomunikacyjnych, generowane podczas świadczenia usług sieciowych, które zostały zanonimizowane i zagregowane według lokalizacji, czasu, częstotliwości przebywania oraz przepływów, czyli zmian lokalizacji. Przetworzone zostały wyłącznie dane użytkowników, którzy wyrazili zgodę na wykorzystanie danych transmisyjnych, w tym lokalizacyjnych, w celu stworzenia

anonimowych wyników statystycznych). Na podstawie tych danych możemy wysnuć wnioski dotyczące migrantów zamieszkujących obszar rewitalizacji (jeden z badanych obszarów).

W przypadku cudzoziemców uznawano ich za mieszkańców danego obszaru, jeśli w danym miesiącu spędzili ponad 7 nocy w tym obszarze. Charakterystyczna dla większości obszarów jest wyraźna obecność obywateli Ukrainy – w całym Słupsku w marcu 2024 odnotowano 4806 Ukraińców, co czyni ich najliczniejszą grupą wśród obcokrajowców.

W pierwszej części pomiaru, w marcu 2024 r., w obszarze 9 (granice administracyjne miasta Słupska) odnotowano 4 806 mieszkańców z ukraińskimi kartami SIM. Kolejne pomiary pokazały wahania liczebności: w maju spadek do 3 245, w lipcu lekki wzrost do 3 526, a w październiku wyraźny skok do 5 773. Łącznie daje to średnio ok. 4 300 Ukraińców miesięcznie w 2024 r. W wydzielonym obszarze rewitalizacji (obszar 10) trend był podobny, lecz skala niższa: od 1 401 osób w marcu, przez 917 w maju i 1 069 w lipcu, po 1 833 w październiku; średnia dla całego roku wynosi tu ok. 1 300 osób.

Brak odczytów MCC dla krajów Ameryki Południowej, Azji, Afryki wynika z kilku czynników technicznych i ekonomicznych. Po pierwsze, skala przyjazdów spoza Europy jest niska; przy liczebności < 5 kart SIM dane są maskowane przez systemy anonimizacji i nie trafiają do zbiorczych tabel. Po drugie, koszt roamingu poza UE (brak regulacji „Roam-Like-at-Home”) skłania migrantów do wyłączenia krajowych kart SIM, przez co stacje bazowe nie rejestrują ich obecności. Po trzecie, zamiana na polskie karty prepaid następuje z reguły bardzo szybko – zakup lokalnej karty to wydatek kilku złotych i natychmiastowe obniżenie kosztów połączeń, dlatego już po paru godzinach od przyjazdu logowania odbywają się z kodem MCC 260 (Polska), a nie kraju macierzystego. Wszystkie te mechanizmy sprawiają, że realna obecność przybyszów z odległych regionów świata „chowa się” w statystyce pod lokalnym kodem kraju MCC lub poniżej progu publikacji wyników.

3.1.5.5. Bezdomność

Zauważalnym problemem na obszarze rewitalizacji jest zjawisko bezdomności. Problem ten narasta (osoby bezdomne często są widywane w pustostanach).

Cykliczne badania socjodemograficzne środowiska osób bezdomnych w mieście Słupsku, prowadzone regularnie w okresie 2010 – 2019 wskazywały na w miarę stałą liczbę osób dotkniętych tym kryzysem, oscylującą w granicach 200 – 220 osób. W latach 2020 – 2023 badania tego typu nie były prowadzone, przede wszystkim ze względu na pandemię. W lutym 2024 r., na zlecenie Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej przeprowadzono ogólnopolskie badania

dotyczące osób w kryzysie bezdomności. Zgodnie z przyjętą metodologią, badaniami objęto także uchodźców wojennych z Ukrainy, którzy przebywali w miejscach zakwaterowania zbiorowego, gdyż ta grupa osób wypełnia także definicję „osoby bezdomnej” zarówno w rozumieniu przepisów krajowych, jaki i wytycznych unijnych.

Badania wykazały znaczący wzrost listy osób przebywających w Słupsku. W 2019 roku było ich 191, zaś w 2024 – 545, w tej liczbie ujęto 230 obywateli Ukrainy. Na potrzeby niniejszej analizy, dla zachowania porównywalności danych z ostatnich dwóch badań, dalsze statystyki będą dotyczyć 314 bezdomnych obywateli Polski przebywających w Słupsku ujętych w badaniu w lutym 2024 r. W porównaniu do 2019 r., przy zachowaniu podobnej metodologii badań, liczba osób bezdomnych w Słupsku wzrosła o 64%. Znamienne, a także warte głębszego przeanalizowania jest to, że 191 osób (60%), głównie mężczyzn pochodzi spoza Słupska (w 2019 r. 41% osób bezdomnych pochodziło spoza Słupska), a więc zgodnie z uregulowaniami wynikającymi art. 101 ust. 2 ustawy o pomocy społecznej, gminą właściwą miejscowo dla tych osób jest gmina ostatniego miejsca zameldowania na pobyt stały. Choć gmina właściwa miejscowo jest zobowiązana do zwrotu wydatków gminie, która przyznała świadczenia w miejscu pobytu, to miasto Słupsk, jako miejsce przebywania osób bezdomnych ponosi inne, trudne do oszacowania koszty, głównie społeczne (np. żebractwo, zanieczyszczanie przestrzeni miejskich, czy miejsc użyteczności publicznej, koszty utrzymania miejsc w ogrzewalni, które nie podlegają refundacji z gminy właściwej miejscowo, koszty przyznawania świadczeń z pomocy społecznej, zwiększone obciążenie SOR-u). Przytoczone dane wskazują, że miasto Słupsk jest z jakiś powodów atrakcyjne dla osób bezdomnych pochodzących z terenów z innych gmin, skoro z własnej woli decydują się na pobyt w Słupsku lub pojawiają się inne czynniki determinujące to niepokojące zjawisko.

Proces „przyciągania”, czy wewnętrznej migracji osób w kryzysie bezdomności do większych aglomeracji miejskich jest czymś naturalnym, a Słupsk jest trzecim, co do wielkości, po Gdańsku i Gdyni, miastem w województwie pomorskim. Nie bez znaczenia jest położenie Słupska blisko Ustki, do której w okresie wakacji przyjeżdżają także osoby bezdomne z innych części kraju, licząc na możliwość utrzymania się z żebractwa. Po zakończeniu sezonu wakacyjnego, część z tych osób pozostaje na tym terenie. Ponadto w Słupsku funkcjonuje kilka placówek i hosteli zapewniających wsparcie i okresowe schronienie, w których także przebywają osoby, nie będące nigdy zameldowane w Słupsku. Dodatkowo, opisane zjawisko wzmacniać może dostęp do pustostanów, głównie na obszarze rewitalizacji, mnogość ogrodów działkowych, stosunkowa łatwość pozyskania surowców wtórnych możliwych do spieniężenia, a także wszelkie bezpłatne i powszechne inicjatywy społeczne, typu: wydawanie żywności, spotkania dla ubogich, lodówka społeczna, dostęp do używanej odzieży – czyli takie działalności, które pomagają przetrwać nawet

osobom, które nie korzystają z instytucjonalnych form pomocy. Inne pojedyncze przypadki, osób bezdomnych, które pozostały w Słupsku związane są np. z opuszczeniem szpitala, czy dawnej Izby Wyrzeźwień. Z doświadczeń pracowników socjalnych MOPR w Słupsku wynika, że zdarzają się przypadki zachęcania bezdomnych przez urzędników z pobliskich gmin do przyjazdu do Słupska, postrzeganego, jako miasta, w którym łatwiej funkcjonować osobie bez mieszkania. Mamy tutaj do czynienia z pewnym paradoksem, im miasto bardziej się rozwija, im większy, bardziej powszechny jest dostęp do usług, czy form wsparcia, im większa wrażliwość i hojność mieszkańców, tym więcej przybywa osób bezdomnych.

W kontekście bezdomności na obszarze rewitalizowanym, to mapa miejsc niemieszkalnych sporządzona w 2023 r. przez streetworkerów wskazywała 63 miejsca pobytu osób w kryzysie bezdomności, z czego 30 (47,6%) z nich ulokowane były na obszarze rewitalizowanym., w szczególności w rejonie dworca PKP i centralnych rejonów miasta. Obszar rewitalizacji stanowił 6,3% powierzchni miasta, tak więc odsetek miejsc niemieszkalnych zlokalizowanych na obszarze rewitalizowanym stanowi o stosunkowo dużej "atrakcyjności" tego terenu, w kontekście jego wykorzystania przez osoby bezdomne poszukujące schronienia. Wpływ na to ma niewątpliwie charakter dominującej zabudowy mieszkalnej, która w przeważającej większości składa się z kamienic, z dostępnymi strychami, dużą liczbą komórek, garaży, czy pustostanów przeznaczonych do wyburzenia. Obszar rewitalizowany, nawet jeśli nie stanowi miejsca względnie stałego pobytu osób bezdomnych, to stanowi miejsce, w którym te osoby przebywają w ciągu dnia, choćby ze względu na zlokalizowanie na tym terenie Jadłodajni MOPR oraz wielu sklepów, w obrębie których parają się żebractwem. Z kolei prowadzone budowy, pustostany i duże ilości innych mieszkańców, ułatwiają zdobywanie surowców wtórnych.

Pozostałe dane statystyczne pochodzące z lutowego badania:

- 238 (75%) osób bezdomnych, to mężczyźni, kobiet było 76 (25%);
- wśród osób bezdomnych jest 9 dzieci, przebywających wraz rodzicami w miejscach niemieszkalnych;
- 40 osób (12%) w kryzysie bezdomności przebywało w pustostanach, opuszczonych strychach, altankach, rzadziej wiatach śmietnikowych, czy klatkach schodowych – jest to grupa narażona na szczególne niebezpieczeństwa, zwłaszcza w okresie jesienno – zimowym, w tym utraty życia i zdrowia;
- 261 osób (83%) twierdziło, że w bezdomność popadło w ciągu ostatnich 5 lat;
- główne, deklarowane źródła dochodu to: zasiłek z pomocy społecznej 132 osoby (42%), zbieractwo 51 osób (16%), żebractwo 44 osoby (14%), praca „na czarno” 38 osób (12%);

- główne oczekiwania to: schronienie 137 osób (43%), mieszkanie 113 osób (36%), wsparcie finansowe 82 osoby (26%), znamienne jest to, że 77 osób (25%) nie oczekuje żadnego wsparcia – może to wskazywać na znaczący zanik potrzeb, najprawdopodobniej związanych z ich deprywacją lub brakiem odpowiedniej oferty pomocowej lub brakiem wiedzy na temat zasad i możliwości skorzystania z pomocy.

W latach 2019 – 2023, czyli w okresie, w którym zdiagnozowano tak znaczący wzrost liczby osób w kryzysie bezdomności, w Słupsku rozbudowany został system wsparcia m.in. poprzez:

- utworzenie mieszkania treningowego dla bezdomnych kobiet;
- reorganizację i rozszerzenie oferty ogrzewalni poprzez uruchomienie świetlicy dziennego pobytu i łaźni;
- podniesienie jakości usług i rotacja mieszkańców w mieszkaniu treningowym dla bezdomnych mężczyzn;
- utworzenie Punktu pielęgnacyjno – higienicznego;
- rozwój streetworkingu;
- uruchomienie lodówki społecznej i wieszaka wymiany ciepła;
- utworzenie Centrum Integracji Społecznej i mieszkań wspomaganych dla osób z niepełnosprawnościami fizycznymi, z usług których osoby w kryzysie bezdomności korzystają w znaczącym zakresie.

Pomimo rozbudowanego i różnorodnego systemu wsparcia, niezadawalająca jest liczba osób wychodzących z kryzysu bezdomności. Mieszkania z zasobów komunalnych w ciągu roku otrzymują 1-2 osoby, niewielu jest stać na wynajęcie stancji. Dającym do myślenia jest fakt, że w ciągu roku więcej osób bezdomnych trafia do domów pomocy społecznej, niż uzyskuje lokal z zasobów miejskich. Zwiększenie dostępności tanich mieszkań jest podstawowym czynnikiem sprzyjającym wychodzeniu z bezdomności.

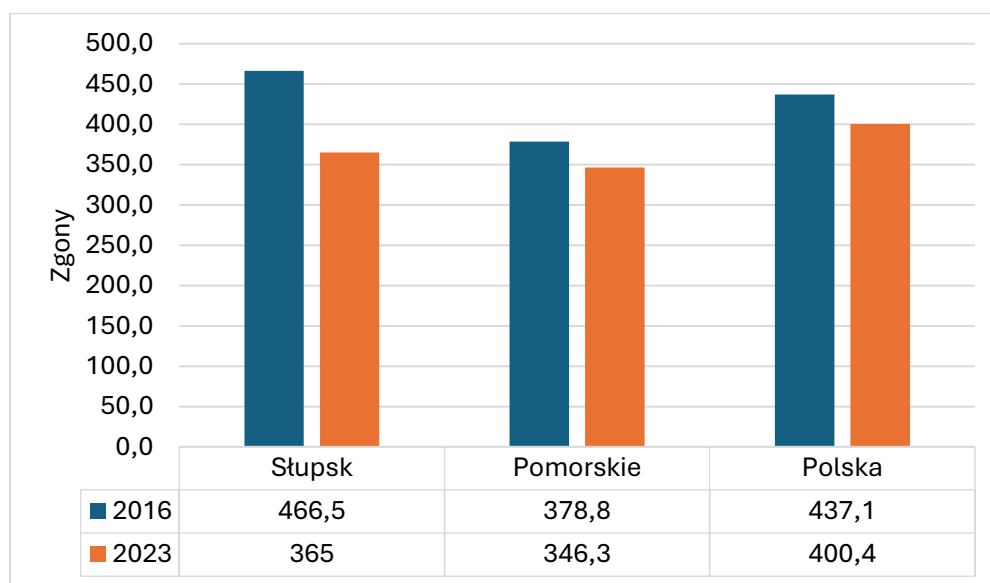
Uwzględnieni w badaniu i wskazani na wstępie obywatele Ukrainy, w przeważającej większości kobiety z dziećmi, przebywający w miejscach zakwaterowania zbiorowego, wciąż mają zapewnione schronienie, w dużym stopniu finansowane ze środków pochodzących z budżetu państwa. Działania zmierzające do wygaszania tej formy wsparcia, stanowią realne zagrożenie typową bezdomnością dla tych osób i rodzin.

3.1.6. Zdrowie

Na podstawie danych demograficznych Miasta Słupska można jednoznacznie powiedzieć, że Mieszkańcy Słupska od 1998 roku zaliczani są do społeczeństwa starego demograficznie.

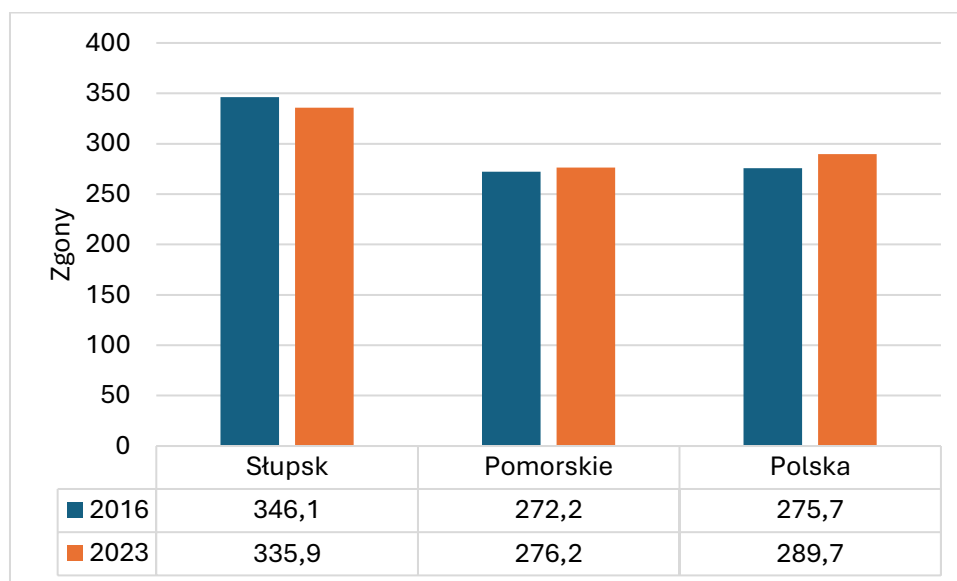
Starzenie się społeczeństwa stanowi wyzwanie dla służb publicznych, w tym pomocy społecznej i opieki zdrowotnej. Tym samym zmienia się zapotrzebowanie na rodzaj świadczeń zdrowotnych, ze wskazaniem na działania interdyscyplinarne, gdzie fundamentem bezpieczeństwa zdrowotnego słupskiej społeczności będzie lekarz geriatra, a wraz z nim system działań interdyscyplinarnych z zastosowaniem najnowszych technologii, zapewniających szeroko pojętą opiekę w środowisku zamieszkania jak i w przygotowanych do tego celu instytucjach. Do głównych przyczyn zgonów mieszkańców Słupska w 2023 r. należy zaliczyć choroby układu krążenia oraz nowotwory. Na tle kraju i województwa Słupsk charakteryzował się wyraźnie wyższymi wskaźnikami zgonów z powodu nowotworów.

Wykres 15. Zgony osób z powodu chorób układu krążenia na 100 tys. ludności

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Wykres 16. Zgony z powodu nowotworów ogółem na 100 tys. ludności

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Zapewnienie kompleksowej opieki zdrowotnej dla rosnącej liczby osób starszych zamieszkujących obszar rewitalizacji, połączonej z systemem telemedycyny i teleopieki oraz przygotowanie programów profilaktycznych, zwłaszcza dotyczących chorób układu krążenia stanowić będzie jedno z podstawowych wyzwań systemowych stojących przed Miastem w kolejnych dekadach.

Biorąc pod uwagę postępujące zjawisko starzenia się społeczeństwa w mieście Stupsk i na obszarze rewitalizacji, priorytetem staje się zwiększenie dostępu dla osób starszych, chorych i niepełnosprawnych do specjalistycznej opieki medycznej, w tym do poradni geriatrycznej oraz do całodobowych placówek pomocy społecznej. Ograniczony dostęp dla osób starszych, chorych i niepełnosprawnych do specjalistycznej opieki medycznej wynika z niedoszacowania potrzeb i niskich kontraktów Narodowego Funduszu Zdrowia. Brakuje w Stupsku poradni geriatrycznej, nie udało się pozyskać lekarzy specjalistów do współpracy.

Usługi z zakresu opieki zdrowotnej na obszarze rewitalizacji świadczy Samodzielny Publiczny Miejski Zakład Opieki Zdrowotnej w Stupsku. Na obszarze rewitalizacji znajdują się dwie przychodnie, Przychodnia Rejonowa przez ul. Juliana Tuwima 37 oraz Przychodnia Rejonowa przy ul. Wojska Polskiego 49. Obie przychodnie wymagają modernizacji, m. in. ze względu na rosnącą liczbę pacjentów.

Przychodnia Rejonowa przy ul. Juliana Tuwima 37 świadczy usługi z zakresu podstawowej opieki zdrowotnej, stomatologii, ambulatoryjnej opieki specjalistycznej (Poradnia Chirurgii Urazowo-

Ortopedycznej, Poradnia Chirurgii Ogólnej), diagnostyki laboratoryjnej, rentgenodiagnostyki, leczenia ran przewlekłych.

Przychodnia Rejonowa przy ul. Wojska Polskiego 49 świadczy usługi z zakresu podstawowej opieki zdrowotnej (poradnie lekarzy POZ dla dzieci), ambulatoryjnej opieki specjalistycznej (poradnia ginekologiczno – położnicza), medycyny pracy.

Istotnym problemem społecznym jest stan zdrowia psychicznego. Pozytywnie w tym kontekście należy ocenić działania realizowane w Centrum Zdrowia Psychicznego w Słupsku, zlokalizowanym na obszarze rewitalizacji. Potrzebne jest jednak wzmocnienie profilaktyki dla dzieci w zakresie zdrowia psychicznego.

Diagnostuje się potrzebę wzmocnienia Punktu Interwencji Kryzysowej. Pracuje tu tylko jeden konsultant na stałe i jeden na umowę zlecenie. Jest to zdecydowanie za mało w stosunku do potrzeb. Brakuje formalnych/ legalnych kanałów informacyjnych – formalnego konta na FB (jest prywatne osoby prowadzącej punkt), maila, kalendarza elektronicznego. Te rozwiązania powinny być formalnie nadane z urzędu (MOPR, UM). Punkt oferuje wsparcie psychologiczne, prawne, schronienie dla osób w przemocy i grup wsparcia (dzieci, kobiety). Oferuje wsparcie dla dzieci i kobiet, osób współuzależnionych. Widoczne jest przy tym nasilenie się problemów związanych z uzależnieniem od alkoholu i przemocą w rodzinie. Konieczne jest rozwijanie form wsparcia. Najczęstsze formy przemocy to emocjonalna, manipulacja, stalking, ekonomiczna.

3.1.7. Edukacja

Na obszarze objętym rewitalizacją znajduje się następujące placówki:

- 6 przedszkoli miejskich (Przedszkole Miejskie nr 1, 2, 4, 5, 6 i 7),
- 5 publicznych szkół podstawowych (Szkola Podstawowa nr 1, Szkoła Podstawowa nr 2, Szkoła Podstawowa nr 6 oraz Szkoła Podstawowa nr 9 i Szkoła Podstawowa nr 11),
- Niepubliczna Szkoła Podstawowa nr 7 im. Marii Curie-Skłodowskiej w Słupsku,
- 5 szkół ponadpodstawowych (I Liceum Ogólnokształcące, II Liceum Ogólnokształcące z Oddziałami Dwujęzycznymi, V Liceum Ogólnokształcące, Zespół Szkół Mechanicznych i Logistycznych, Zespół Szkół Technicznych),
- 2 placówki oświatowe (Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy oraz Młodzieżowy Dom Kultury).

Wg stanu z grudnia 2024 r. do przedszkoli zlokalizowanych na obszarze rewitalizacji uczęszczało łącznie 654 dzieci.

Tabela 20. Przedszkola z obszaru rewitalizacji

Lp.	Nazwa placówki	Liczba przedszkolaków
1.	Przedszkole Miejskie Nr 1 "Zaczarowany Ogród" w Słupsku	119
2.	Przedszkole Miejskie Nr 2 „Zamkowy Ogród” w Słupsku	122
3.	Przedszkole Miejskie Nr 4 "Królestwo Skrzatów" w Słupsku	119
4.	Przedszkole Miejskie Nr 5 "Wesoła Piąteczka" w Słupsku	98
5.	Przedszkole Miejskie Nr 6 "Kasztanowy Domek" w Słupsku	94
6.	Przedszkole Miejskie Nr 7 "Kolorowe Kredki" w Słupsku	102
	Razem	654

Źródło: opracowanie własne Urzędu Miejskiego w Słupsku, stan grudzień 2024 r.

Do miejskich szkół podstawowych z obszaru rewitalizacji w 2024 r. uczęszczało 1910 dzieci.

Tabela 21. Publiczne szkoły podstawowe z obszaru rewitalizacji

Lp.	Nazwa placówki	Liczba uczniów
1.	Szkoła Podstawowa Nr 1 im. Henryka Sienkiewicza w Słupsku	391
2.	Szkoła Podstawowa Nr 2 im. Tadeusza Kościuszki w Słupsku	381
3.	Szkoła Podstawowa Nr 6 im. Ludwika Waryńskiego w Słupsku	460
4.	Szkoła Podstawowa Nr 9 im. Kmdra Por. Stanisława Hryniewieckiego w Słupsku	303
5.	Szkoła Podstawowa Nr 11 im. Mikołaja Kopernika w Słupsku	375
	Razem	1910

Źródło: opracowanie własne Urzędu Miejskiego w Słupsku, stan grudzień 2024 r.

Do szkół ponadpodstawowych na obszarze rewitalizacji w 2024 r. uczęszczało łącznie 2701 uczniów, w tym większość z nich nie była mieszkańcami Słupska.

Tabela 22. Szkoły ponadpodstawowe z obszaru rewitalizacji

Lp.	Nazwa placówki	Liczba uczniów ze Słupska	Liczba uczniów spoza Słupska	Liczba uczniów
1.	I Liceum Ogólnokształcące im. Bolesława Krzywoustego w Słupsku	256	299	555
2.	II Liceum Ogólnokształcące im. Adama Mickiewicza w Słupsku	192	275	467

3.	V Liceum Ogólnokształcące im. Zbigniewa Herberta w Słupsku	198	342	540
4.	Zespół Szkół Technicznych	230	268	498
5.	Zespół Szkół Mechanicznych i Logistycznych	274	367	641
	Razem	1150	1551	2701

Źródło: opracowanie własne Urzędu Miejskiego w Słupsku, stan grudzień 2024 r.

3.1.7.1 Szkolnictwo podstawowe

Dane Okręgowej Komisji Egzaminacyjnej w Gdańsku dotyczące egzaminu ósmoklasisty z 2024 r. wskazują, iż na obszarze rewitalizacji w Słupsku najwyższe wyniki osiągnęli uczniowie ze Szkoły Podstawowej nr 6, a najgorsze uczniowie ze Szkoły Podstawowej nr 2. Szczególnie niskie wyniki na obszarze rewitalizacji dotyczyły egzaminu z matematyki. Były one wyraźnie niższe od średniej dla Słupska i województwa pomorskiego. Niskie wyniki w nauce mogą wiele przyczyn, zarówno natury psychologicznej, jak i środowiskowej. Ważne jest, aby zdiagnozować źródło problemu, aby móc skutecznie pomóc dziecku. Możliwe przyczyny to m.in. specyficzne trudności w uczeniu się (dysleksja, dysgrafia, dyskalkulia), problemy emocjonalne (lęk, depresja, niska samoocena), brak odpowiednich warunków do nauki w domu, trudności w koncentracji, czy nadmierny stres związany z ocenami i oczekiwaniami.

Tabela 23. Wyniki egzaminów ósmoklasisty z 2024 r.

Nazwa jednostki oświatowej	Język polski	Matematyka	Język angielski
SP nr 1, ul. Witolda Lutostawskiego 23	50	28	46
SP nr 2, ul. Henryka Pobożnego 2	37	30	42
SP nr 6, ul. Stefana Starzyńskiego 6	50	34	60
SP nr 9, ul. Stanisława Małachowskiego 9	49	32	59
Słupsk	53	42	64
Województwo pomorskie	58	46	61

Źródło: Okręgowa Komisja Egzaminacyjna w Gdańsku

Najniższą frekwencję uczestnictwa w zajęciach w roku szkolnym 2023-2024 w Słupsku odnotowano w Szkole Podstawowej nr 9, która znajduje się na obszarze rewitalizacji. W pozostałych szkołach z obszaru rewitalizacji frekwencja nie odbiegała od średniej miejskiej.

Tabela 24. Frekwencja w szkołach podstawowych – rok szkolny 2023/2024

Szkoła Podstawowa	Położenie na obszarze rewitalizacji	Frekwencja (%)
Szkoła Podstawowa Nr 1	Tak	85,01
Szkoła Podstawowa Nr 2	Tak	85,40
Szkoła Podstawowa Nr 3		88,42
Szkoła Podstawowa Nr 4		89,02
Szkoła Podstawowa Nr 5		84,98
Szkoła Podstawowa Nr 6	Tak	86,70
Szkoła Podstawowa Nr 8		86,87
Szkoła Podstawowa Nr 9	Tak	82,06
Szkoła Podstawowa Nr 10		91,00
Szkoła Podstawowa Nr 11	Tak	87,00

Źródło: opracowanie własne Urzędu Miejskiego w Słupsku

3.1.7.2. Szkolnictwo gimnazjalne

Ze względu na zmiany w systemie edukacji w 2019 roku analiza dot. szkolnictwa gimnazjalnego została usunięta.

3.1.7.3. Szkolnictwo ponadgimnazjalne

Wyniki nauczania na poziomie szkół ponadgimnazjalnych nie będą poddane analizie w związku z dużym odsetkiem uczniów zamieszkałych poza obszarem rewitalizacji (dotyczy to około 90% uczniów).

3.1.7.4. Podsumowanie

W obszarze polityki edukacyjnej w Słupsku, w tym na obszarze rewitalizacji realizowane wiele inicjatyw i działań. Głównym ich celem było systematyczne podnoszenie jakości kształcenia oraz wyrównywanie szans edukacyjnych wszystkich uczniów, niezależnie od ich sytuacji społecznej i ekonomicznej. Priorytetem była również dbałość o rozwój indywidualnych talentów i zainteresowań uczniów poprzez tworzenie sprzyjających warunków do ich odkrywania i doskonalenia.

Opracowana przez Urząd Miejski w Słupsku diagnoza wskazuje na następujące wnioski odnośnie wychowania przedszkolnego:

- sieć przedszkoli publicznych w mieście jest optymalna i spełnia oczekiwania społeczne, o czym świadczy wysoki wskaźnik uprzedzszkolnienia, jak również fakt, iż nadal miasto dysponuje wolnymi miejscami,
- biorąc pod uwagę ostatnie lata, zauważa się wzrost dzieci z deficytami (większa liczba orzeczeń o potrzebie kształcenia specjalnego oraz opinii o potrzebie wczesnego wspomagania rozwoju), co wymaga analizy dotychczasowej sieci przedszkolnej w kierunku przekształcenia przedszkola ogólnodostępnego w integracyjne,
- we wszystkich przedszkolach, dla których miasto Słupsk jest organem prowadzącym edukacja przedszkolna prowadzona jest na wysokim poziomie, nauczanie odbywa się w oparciu o nowoczesne i atrakcyjne metody, które są dostosowane do potrzeb i możliwości dzieci,
- w przedszkolach zatrudnieni są nauczycieli z pełnymi kwalifikacjami (nauczyciele dyplomowani stanowią 53,9%, nauczyciele mianowani 20,25%, nauczyciele początkowi i kontraktowi 25,82%), którzy chętnie podejmują się uzupełnienia wykształcenia o nowe kwalifikacje, a także doskonalą swoje kompetencje,
- w ramach wymiany doświadczeń nauczyciele słupskich przedszkoli współpracują z nauczycielami, między innymi z: Kołobrzegu, Gdańska, Poznania i Łodzi,
- nauczyciele przedszkoli chętnie korzystają z różnorodnych programów, w ostatnim czasie 15 z 20 przedszkoli miejskich otrzymało dofinansowanie w ramach Narodowego Programu Rozwoju Czytelnictwa 2.0.

W odniesieniu do placówek przedszkolnych zlokalizowanych na obszarze rewitalizacji diagnozuje się następujące potrzeby:

- zdobywanie dodatkowych kwalifikacji przez nauczycieli (logopeda, pedagog specjalny),
- kształcenie i wsparcie psychologów,
- zwiększenie intensywności zajęć ogólnorozwojowych rozwijających dużą motorykę, mających duży wpływ na sferę emocjonalną i poznawczą dzieci.

W odniesieniu do kształcenia ponadpodstawowego możliwe jest sformułowanie następujących wniosków:

- uczniowie szkół podstawowych znajdujących się w obszarze rewitalizacji osiągają wyniki edukacyjne niższe niż uczniowie uczęszczający do szkół poza tym obszarem, a także niższe niż średnia dla województwa pomorskiego. Jest to szczególnie widoczne w zakresie przedmiotów takich jak matematyka oraz język angielski,

- wskazuje się na konieczność wzmocnienia działań ukierunkowanych na wykształcenie prawidłowych postaw i nawyków, wyrównywanie szans edukacyjnych zwłaszcza w przedmiotach matematyczno – przyrodniczych i w językach obcych, których znajomość jest dziś kluczowa dla kontynuacji nauki,
- ważne jest diagnozowanie źródeł problemu niskich wyników w nauce, aby móc skutecznie pomóc dziecku.

Opracowany raport pod tytułem „Potrzeby edukacyjne i rozwojowe szkół zawodowych, dla których organem prowadzącym jest miasto Słupsk – jakość kształcenia” wskazuje na następujące rekomendacje dla szkół zawodowych:

- należy organizować dodatkowe kursy dla uczniów celem podnoszenia kwalifikacji w sposób zróżnicowany dla uczniów poszczególnych szkół. Jednak zaleca się organizację kursu prawa jazdy kat. B,
- należy umożliwić nauczycielom oraz instruktorom praktycznej nauki zawodu możliwość uczestnictwa w kursach lub szkoleniach doskonalących, możliwość odbywania staży i praktyk oraz możliwość podjęcia nauki na studiach podyplomowych,
- powinno się doposażyć szkoły w sprzęt komputerowy oraz oprogramowanie zawodowe,
- należy organizować wyjazdy edukacyjne dla uczniów, dodatkowe zajęcia z doradztwa zawodowego, dodatkowe staże/praktyki zawodowe dla uczniów u potencjalnych pracodawców oraz należy tworzyć klasy patronackie, dedykowane określonym branżom i pracodawcom,
- wskazane jest aby organizować dla uczniów dodatkowe zajęcia: tematyczne koła zainteresowań i koła zawodowe,
- powinno się uwzględniać potrzeby uczniów i nauczycieli w sposób dostosowany do profilu szkoły.

Należy również dążyć do zwiększania aktywności i samodzielności młodzieży, w tym poprzez pilotażowe powoływanie spółdzielni uczniowskich,

3.1.8. Aktywność obywatelska i kulturalna mieszkańców obszaru rewitalizowanego

3.1.8.1 Frekwencja wyborcza

Niska aktywność obywatelska mieszkańców obszaru rewitalizowanego przejawia się m.in. w poziomie korzystania z czynnego prawa wyborczego wyrażonego frekwencją wyborczą. Znamienne jest to, że najniższym zainteresowaniem mieszkańców cieszyły się w odniesieniu do

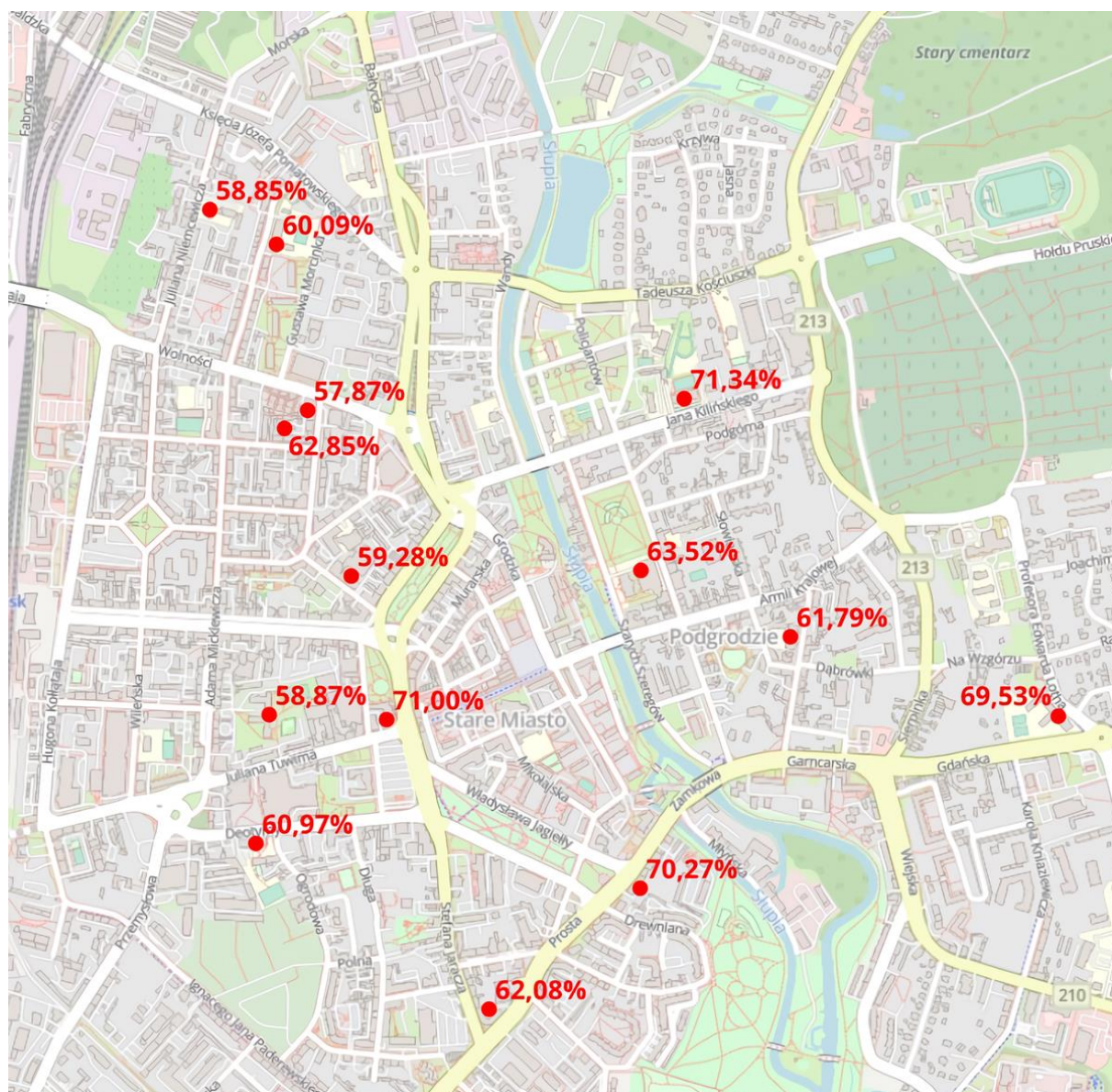
ostatnich 3 wyborów, wybory samorządowe. Najniższą frekwencją w wyborach samorządowych odnotowano na obszarze rewitalizacji w obwodach wyborczych nr 23, 24, 25 i 29. Ogółem na obszarze rewitalizacji notowano zauważalnie niższą frekwencję wyborczą w stosunku do średniej dla Słupska. W przypadku wyborów samorządowych z 2024 r. na 16 obwodów wyborczych jedynie w trzech notowano frekwencję przekraczającą średnią miejską. W przypadku wyborów parlamentarnych z 2023 r. średnią dla miasta przekroczone w czterech obwodach, w przypadku wyborów Prezydenta w 2021 r. w 6 obwodach.

Tabela 25. Frekwencja w wyborach

Jednostka terytorialna/ obwód	Wybory samorządowe 2024 r.	Wybory do parlamentu 2023 r.	Wybory Prezydenta RP 2021 r. (1 tura)
23. Małachowskiego	33,14%	64,65%	56,67%
24. Mickiewicza	32,21%	61,38%	55,42%
25. Niemcewicza	32,30%	61,71%	57,18%
26. Mickiewicza	37,71%	66,38%	59,65%
27. Niedziałkowskiego	35,69%	63,86%	58,39%
28. Plac Zwycięstwa	43,23%	73,23%	65,05%
29. Starzyńskiego	29,90%	59,46%	55,65%
30. Jaracza	35,66%	64,23%	57,74%
31. Deotymy	37,89%	65,38%	60,46%
32. Lutostawskiego	40,70%	70,58%	63,44%
33. Szymanowskiego	42,77%	73,23%	64,58%
34. Pobożnego	36,15%	64,21%	59,27%
35. Szarych Szeregów	37,78%	65,27%	59,54%
37. Zamkowa	44,36%	73,95%	66,42%
38. Kilińskiego	43,82%	75,41%	68,09%
39. Lotha	41,38%	74,49%	65,26%
Słupsk	43,62%	73,41%	63,07%
Województwo pomorskie	51,42%	75,29%	65,55%

Źródło: Krajowe Biuro Wyborcze

Ryc. 21. Frekwencja w wyborach do parlamentu 2023 r. w centralnych rejonach Słupska

Źródło: opracowanie własne

Niska frekwencja w wyborach samorządowych wskazuje, że mogą wystąpić trudności z zaangażowaniem mieszkańców w niektóre działania rewitalizacyjne. Dotychczasowe obserwacje poczynione w trakcie konsultacji społecznych, spotkań informacyjnych czy warsztatów pokazują, że mieszkańcy byli najbardziej zainteresowani możliwością uzyskania wsparcia na remonty kamienic. Znacznie mniej interesowały ich sprawy przestrzeni publicznej, co więcej propozycje odnowy podwórek i otwierania ich dla ogółu społeczeństwa spotykały się często z brakiem akceptacji będącej wynikiem obaw związanych przede wszystkim ze spodziewanym brakiem poczucia bezpieczeństwa i ingerencji w ich najbliższe otoczenie.

Świadczy to o atomizacji lokalnej społeczności i spadku poczucia wspólnotowości ograniczającej się do mieszkańców danej kamienicy.

Na obszarze rewitalizacji obserwuje się postępujący proces wycofania z życia społecznego. Potrzebna jest zatem długotrwała praca animatorów i instytucji (samorządowych, organizacji pozarządowych itp.), aby stopniowo doprowadzić do wzrostu aktywności społecznej, integracji i spójności społecznej.

3.1.8.2. Niewystarczające uczestnictwo w życiu kulturalnym

Chociaż centrum Miasta skupia większość słupskiego życia kulturalnego ze względu na lokalizację na jego obszarze najważniejszych instytucji kultury, mieszkańcy obszaru rewitalizacji rzadko angażowali się w życie kulturalne miasta, co potwierdziły wyniki badań prowadzonych w 2015 r. na potrzeby opracowania koncepcji rewitalizacji obszaru Śródmieścia. Podczas prowadzonej wówczas debaty stwierdzono, że mieszkańcy obszaru nie zauważają nowych inwestycji w kulturę, rzadko słyszą o wydarzeniach kulturalnych w mieście. Potrafią oni wskazać jedynie imprezy cykliczne odbywające się na Placu Zwycięstwa, jednocześnie oceniając je jako mało atrakcyjne. Badani przyznali, iż rzadko korzystają albo wcale nie korzystają z oferty Teatru Nowego i Filharmonii, nie znają ich repertuaru i nie są nim zainteresowani. Jednocześnie, jak stwierdzili, najmniej brakuje im dostępu do kultury, nie spędzają też czasu wolnego w kinie, w teatrze czy wyszukując atrakcje kulturalne oferowane przez miasto. Jak podkreślili nie interesuje ich taka forma spędzania czasu, również z powodu możliwości finansowych.

Z kolei badania jakościowe (w formie wywiadów IDI m.in. z mieszkańcami) prowadzone w 2015 r. na potrzeby opracowania Diagnozy Polityki Kulturalnej Miasta Słupska wskazują, że działania ukierunkowane na podnoszenie kapitału społecznego powinny uwzględniać włączające, integrujące i edukacyjne funkcje kultury, jednocześnie wskazując, że „Osoby zagrożone wykluczeniem społecznym, osoby bezrobotne, trudno odnajdują się w sytuacji. Dla nich wyjście do teatru to raczej gwarantowana trauma, bo nie potrafią się odnaleźć w takiej sytuacji”. Grupa odbiorców kultury w mieście jest raczej wąska i bardzo wielu mieszkańców z miejskiej oferty kulturalnej prawdopodobnie nie korzysta wcale. Wielokrotnie zdarza się, że na spektaklach czy koncertach spotykają się te same osoby. Badania jakościowe prowadzone w 2025 r. wskazują, iż problem ograniczonego zasięgu odbioru oferty kulturalnej jest ciągle aktualny. Warto tu dodatkowo zwrócić uwagę na deficyt oferty kulturalnej, która dedykowana jest młodzieży. Wskazują na to m. in. opinie młodych osób, które uczestniczyły w spotkaniu warsztatowym w maju 2025 r. W ich opinii brakuje tu miejsc o charakterze wielofunkcyjnym, zdolnych do organizacji wydarzeń kulturalnych (np. koncertów) przy jednoczesnym zapewnieniu stref

umożliwiających wycofanie się i kontemplację. Wskazuje to na potrzebę rozwijania bardziej różnorodnej i być może alternatywnej oferty kultury.

Z analizy przeprowadzonej przez Zespół ds. kulturalno – edukacyjnych Zespołu ds. opracowania Gminnego Programu Rewitalizacji wynikało, że na obszarze rewitalizacji występują m. in.:

- niski udział mieszkańców w wydarzeniach kulturalnych i sportowych z powodu bierności, wycofania z życia publicznego i społecznego, a także z pobudek ekonomicznych,
- słaba współpraca instytucji kultury ze szkołami z obszaru rewitalizacji, co uniemożliwia dotarcie z atrakcyjną i zrozumiałą ofertą kulturalną do młodzieży w celu wykształcenia kolejnych, młodych odbiorców kultury,
- stałe, wąskie grono odbiorców, głównie spoza obszaru rewitalizacji,
- brak oferty kulturalnej w domach dla osób starszych,
- brak miejsc dla seniorów i dla międzypokoleniowej wymiany,
- problemy infrastrukturalne instytucji kultury zlokalizowanych w centrum Miasta,
- brak obiektów koncertowych i widowiskowych, w tym przeniesienie życia kulturalnego i rozrywkowego mieszkańców na teren Centrum Handlowego JANTAR, do którego udają się mieszkańcy w czasie wolnym

Taka diagnoza wskazała na potrzebą wzmocnienia działań z zakresu kultury i jej promocji. Do 2024 r. realizowano na obszarze rewitalizacji szereg działań, które przynoszą pozytywne zmiany. Przede wszystkim powstały nowe miejsca i przestrzenie dla aktywności kulturalnej oraz rozwinęły się nowe formy aktywności kulturalnej.

Na obszarze rewitalizacji w Słupsku występuje szczególna koncentracja funkcji i oferty dedykowanej aktywności społecznej i kulturalnej mieszkańców, która od 2015 r. wyraźnie się rozwinęła. Mieszkańcy tej części miasta mają możliwość uczestnictwa w tej ofercie. Organizowanych jest tu wiele imprez, z których korzystają również mieszkańcy obszaru rewitalizacji. Przykładem są m.in. „Urodziny Ratusza”, „Lato w Mieście” (działanie dedykowane dla organizacji pożytku publicznego), koncert „Komeda Jazz Festival” (filharmonia), szereg działań i inicjatyw realizowanych na bulwarach z budżetu obywatelskiego, w tym cykliczne jarmarki oraz SALWA Festiwal.

3.1.8.3 Więzy społeczne, lokalna tożsamość i wizerunek obszaru rewitalizacji

Na obszarze rewitalizacji diagnozowano wyraźne rozluźnienie więzi społecznych. Diagnozowano też wyraźny niedosyt lokalnych liderów i lidererek. Tylko 18% badanych (badanie ankietowe wśród 106 mieszkańców obszaru rewitalizowanego, IV 2017 r.) potrafiło wskazać osobę, która cieszy się

szacunkiem lokalnej społeczności, często angażuje się w sprawy sąsiedztwa, dzielnicy i mobilizuje ludzi do działania. Spośród wymienionych z nazwiska osób nie powtarzało się ani jedno, byli to zwykli sąsiedzi angażujący się w sprawy lokatorów, gospodarze wspólnot itp. Jedynie 12% respondentów z terenów nad rzeką i na jej prawym brzegu (Stare Miasto i Podgrodzie) i 10% z terenów po drugiej stronie i dalej od rzeki (Śródmieście) wskazało na znajomość działalności prowadzonej w sąsiedztwie przez organizacje (NGO) lub grupy mieszkańców. Jednocześnie mieszkańcy obszaru rewitalizowanego rzadko brali udział w wydarzeniach aktywizujących lokalną społeczność, gdzie można było wspólnie zrobić coś dla ulicy, najbliższej okolicy czy sąsiedztwa. 72% badanych przyznało, że nie uczestniczyło w tego typu wydarzeniach wcale (82% ze Starego Miasta i Podgrodzia i 67% ze Śródmieścia). Ponad połowa badanych mieszkańców obszaru rewitalizowanego wyraźnie wskazała, że brakuje im miejsc, w których mogliby się spotkać. Jednocześnie mieszkańcy zgłaszali, że niezbędne w budowaniu więzi społecznych są:

- przestrzenie pozwalające na wspólne, aktywne, bezpłatne spędzanie czasu,
- nowi mieszkańcy – ich zachowanie pokazuje, iż można dbać o swoje sąsiedztwo, jego czystość, estetykę, angażować się we wspólne przedsięwzięcia,
- promieniujące energią podmioty, podejmujące nowe aktywności i włączające w nie mieszkańców – np. księgarnia prowadząca czytanie książek dla dzieci,
- instytucje prowadzące tzw. działania outreachowe, czyli sięgające poza mury budynku, instytucji, bezpośrednio pracujące z osobami w terenie; streetworking podwórkowy.

Powyższe problemy są nadal aktualne, co potwierdzają wyniki badań z mieszkańcami oraz opinie liderów z 2025 r. Wynika z nich, iż obszar aktywności społecznej ogranicza się do wybranych grup społecznych, w szczególności seniorów i organizacji pozarządowych.

Widoczne są pewne działania, np. szkół plastycznych, czy środowisk seniorskich, ale nie jest to jakiś duży ich wymiar. Organizowane są różne konkursy dla organizacji, czy stowarzyszeń, które za zadanie mają aktywizację społeczną mieszkańców.

[Wypowiedź osoby nadzorującą pracę miejskich instytucji kultury, NGO, badania jakościowe prowadzone na potrzeby tworzenia GPR]

Młodzież z kolei wskazuje na potrzebę rozwijania przestrzeni, w której mogą spędzać wolny czas w swoim gronie. Wnioski z warsztatów z młodzieżą (maj 2025 r.) wskazują na potrzebę kompleksowego podejścia do planowania i zarządzania przestrzeniami miejskimi, uwzględniającego partycypację młodych mieszkańców. Kluczowe jest stworzenie bezpiecznych, funkcjonalnych i estetycznych miejsc, które będą odpowiadały na zróżnicowane potrzeby

młodzieży, jednocześnie promując pozytywne postawy społeczne. Tym samym istotne jest włączenie młodych osób w planowanie działań rozwojowych na obszarze rewitalizacji.

Średnia długość zamieszkania pod aktualnym adresem, na obszarze rewitalizowanym wynosiła 25 lat, czyli dość długo. Jednocześnie niepokojący był fakt, że połowa ankietowanych mieszkańców obszaru rewitalizowanego zadeklarowała, że zdecydowałoby się na przeprowadzkę, jeśli miałyby taką możliwość. Najmniej chętne do zmiany miejsca zamieszkania były osoby w wieku emerytalnym, czyli 65 i więcej (74% niechętnych przenosinom). Mniejsza skłonność do wyprowadzki występowała również wśród właścicieli lokali własnościowych, 64% spośród nich jest niechętnych wyprowadzce. Na pytanie, co musiałoby się zmienić w najbliższej okolicy, by chcieli w niej pozostać, mieszkańcy wskazywali przede wszystkim poprawę infrastruktury mieszkaniowej, technicznej (głównie przyłączenie centralnego ogrzewania) oraz stanu dróg i chodników. W dalszej kolejności wymieniane były: wzrost poziomu bezpieczeństwa i zmniejszenie hałasu (zwykle w odniesieniu do Śródmieścia), poprawa więzi sąsiedzkich, poprawa wyglądu i czystości najbliższej okolicy (zwykle w odniesieniu do Śródmieścia) oraz lepszy dostęp do placów zabaw oraz infrastruktury dla dzieci i młodzieży, a także terenów zielonych.

„Życie tętni na Zatorzu i w Galerii handlowej. A życie seniorów tętni w domu i na Jaracza (dzienny dom pomocy). W przestrzeni publicznej nie ma miejsca dla nas.”

[Wypowiedź seniora, badania jakościowe prowadzone na potrzeby tworzenia GPR r.]

Badania zrealizowane z mieszkańcami, niemal dekadę po diagnozie opisanej powyżej, wskazują na poprawę szeregu aspektów jakości życia na obszarze rewitalizacji, a co za tym idzie także jego wizerunku.

Wyniki badania przeprowadzonego z mieszkańcami obszaru rewitalizacji w listopadzie 2024 r., wskazują, iż blisko trzy czwarte (73%) uczestników badania deklaruje, że odczuwają zadowolenie z życia w okolicy swojego miejsca zamieszkania. Dwie trzecie badanych (68%) utrzymuje kontakty międzysąsiedzkie, a nieznacznie mniejszy odsetek (64%) przyznaje, że czuje się mocno związany z zamieszkiwaną okolicą. Niemniej warto zauważyć, że tylko połowa respondentów jest zdania, że w okolicy ich zamieszkania organizowane są inicjatywy społeczne, w które mogą się oni zaangażować. Oznacza to jednak, iż druga połowa badanych nie dostrzega tego potencjału. Wskazuje to na konieczność kontynuowania już realizowanych działań.

Tabela 26. Poczucie przynależności i relacje ze społecznością lokalną [mieszkańcy obszaru rewitalizacji]; n=149

	Zdecydowanie się nie zgadzam	Raczej się nie zgadzam	Nie mam zdania	Raczej się zgadzam	Zdecydowanie się zgadzam	NIE	TAK
jestem zadowolona(-y) z życia w okolicy mojego miejsca zamieszkania	7,4%	14,1%	6,0%	47,0%	25,5%	21,5%	72,5%
czuję się mocno związana(-y) z okolicą miejsca zamieszkania	8,7%	10,7%	16,8%	33,6%	30,2%	19,4%	63,8%
myślę, że mieszkańcy okolicy mojego miejsca zamieszkania mają wpływ na jej rozwój	11,4%	8,7%	20,1%	36,9%	22,8%	20,1%	59,7%
utrzymuję kontakty międzysąsiedzkie	8,7%	12,8%	10,1%	42,3%	26,2%	21,5%	68,5%
są miejsca, w których mogę spotkać się z sąsiadami i swobodnie porozmawiać	10,1%	17,4%	12,1%	37,6%	22,8%	27,5%	60,4%
podejmowane są inicjatywy społeczne, w które mogę się zaangażować	11,4%	15,4%	22,8%	34,2%	16,1%	26,8%	50,3%
dostępne są miejsca, w których mogę skorzystać z usług kultury	10,7%	16,8%	18,1%	32,9%	21,5%	27,5%	54,4%

Źródło: Raport z badań zrealizowanych w I etapie prac opracowania aktualizacji Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta Słupska na lata 2017-2025+

Wydział Współpracy, Kultury i Promocji Urzędu Miasta w Słupsku pełni rolę kluczowego łącznika pomiędzy różnymi grupami interesariuszy, odbiorców oferty dedykowanej aktywności mieszkańców. Jest organizatorem współpracy pomiędzy instytucjami kultury, lokalną telewizją, firmami (sponsorami). Punktem ciężkości jest współpraca wielosektorowa. Na obszarze rewitalizacji działa Teatr Rondo i Nowy Teatr, Filharmonia. Sporo wydarzeń jest organizowanych w obszarze „Bulwarów nad Stupią”.

Inicjatywy społeczne w Słupsku wspiera tzw. „Akumulator Społeczny”. Jest to fundusz mający na celu pobudzanie aktywności społecznej mieszkanki i mieszkańców Pomorza. Skierowany jest do grup nieformalnych i organizacji pozarządowych, działających na rzecz dobra wspólnego, budowany jest w partnerstwie organizacji pozarządowych z województwa pomorskiego.

W ratuszu na pierwszym piętrze znajduje się przestrzeń wystawowa (działają tu szkoły plastyczne oraz korzystają z tego miejsca seniorzy – niemniej jest ono wykorzystane w niepełnym stopniu). W budynku przymurnym powstała przestrzeń na działania kulturalne, w której mogą realizować się różne organizacje. Są tu organizowane „Warsztaty Rzemiosł Dawnych”. Podobną rolę pełni baszta. Obiekt ten został odbudowany wraz z fragmentem muru i budynkiem przymurnym i pełni funkcje społeczne poprzez realizację różnych programów na rzecz mieszkańców miasta.

W budynku zostały połączone różne funkcje i pokolenia. Powstało tu miejsce dla aktywnych seniorów, placówka wsparcia dziennego, miejsce na warsztaty zawodów ginących oraz Słupska Sala Historyczna, w której odbywają się ciekawe wystawy dot. Słupska i jego dziejów (np. dot. prasy słupskiej, browarnictwa czy szewstwa). Oferta uzupełnia działania miasta na rzecz lokalnych społeczności.

Potencjał kultury wzmocniony został również dzięki powstaniu nowej siedziby Nowego Teatru im. Witkacego w Słupsku (ul. Lutostawskiego 1). Od 2020 r. mieszkańcy mogą korzystać z nowoczesnego, funkcjonalnego obiektu, w którym realizowany jest bogaty repertuar wydarzeń artystycznych. Nowy Teatr im. Witkacego w Słupsku zaprezentował pomiędzy 1 września 2024 a 31 sierpnia 2025 roku 154 spektakle (142 przedstawienia własne – w tym 126 spektakli w siedzibie teatru oraz 16 spektakli na wyjeździe), pokazał na słupskiej scenie 13 spektakli gościnnych oraz 20 przedstawień i koncertów impresaryjnych). Spektakle w siedzibie teatru zobaczyło ponad 26 tysięcy widzów przy ponad 83 % frekwencji.⁴

Dwie trzecie uczestniczących w badaniu z listopada 2024 r. respondentów z obszaru rewitalizacji (67%) jest zdania, że w okolicy ich miejsca zamieszkania jest wystarczająco dużo miejsc – jak place zabaw czy boiska – gdzie dzieci mogą spędzać czas na powietrzu. Mniej niż połowa uczestników badania (48%) uważa natomiast, że dzieci i młodzież mogą korzystać z bogatej oferty pozaszkolnych zajęć edukacyjnych. Jednocześnie analizy pogłębione, w tym badania jakościowe, wskazują na ciągły deficyt takich miejsc w wybranych rejonach obszaru rewitalizacji. Brak przestrzeni rekreacyjnych dotyczy m. in. Podgrodzia.

⁴ Za: <https://nowyteatr.pl/>

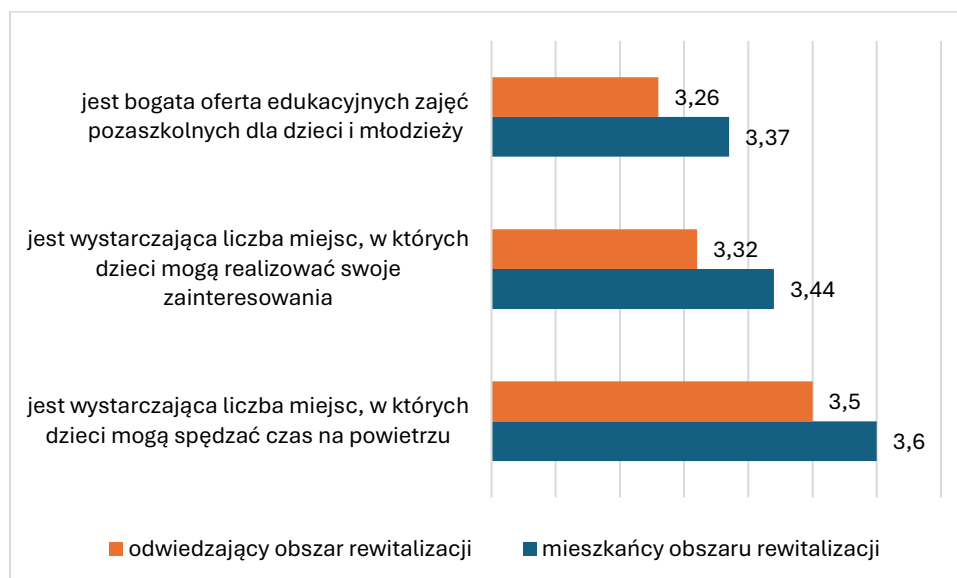
Tabela 27. Ocena oferty dla dzieci i młodzieży [mieszkańcy obszaru rewitalizacji]; n=149

	Zdecydowanie się nie zgadzam	Raczej się nie zgadzam	Nie mam zdania	Raczej się zgadzam	Zdecydowanie się zgadzam	NIE	TAK
jest wystarczająca liczba miejsc, w których dzieci mogą spędzać czas na powietrzu	7,4%	13,4%	12,8%	45,0%	21,5%	20,8%	66,5%
jest wystarczająca liczba miejsc, w których dzieci mogą realizować swoje zainteresowania	8,7%	16,1%	15,4%	41,6%	18,1%	24,8%	59,7%
jest bogata oferta edukacyjnych zajęć pozaszkolnych dla dzieci i młodzieży	4,0%	18,8%	29,5%	31,5%	16,1%	22,8%	47,6%

Źródło: Raport z badań zrealizowanych w I etapie prac opracowania aktualizacji Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta Słupska na lata 2017-2025+

We wszystkich omawianych aspektach mieszkańcy obszaru rewitalizacji lepiej niż ankietowani z innych rejonów oceniali ofertę skierowaną do dzieci. Jednocześnie opinie młodych osób z obszaru rewitalizacji wskazują na potrzebę inwestowania w rozwiązania sprzyjające ich potrzebom społecznym, w szczególności w przestrzeń i miejsca, gdzie mogą się spotykać w sposób nieskrępowany w swoim gronie.

Wykres 17. Zestawienie opinii dotyczących oferty dla dzieci i młodzieży; n=300

Źródło: Raport z badań zrealizowanych w I etapie prac opracowania aktualizacji Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta Słupska na lata 2017-2025+

Istotnym partnerem instytucji publicznych w realizacji działań dedykowanych aktywności mieszkańców są organizacje pozarządowe. Największymi sukcesami Słupska we wspieraniu

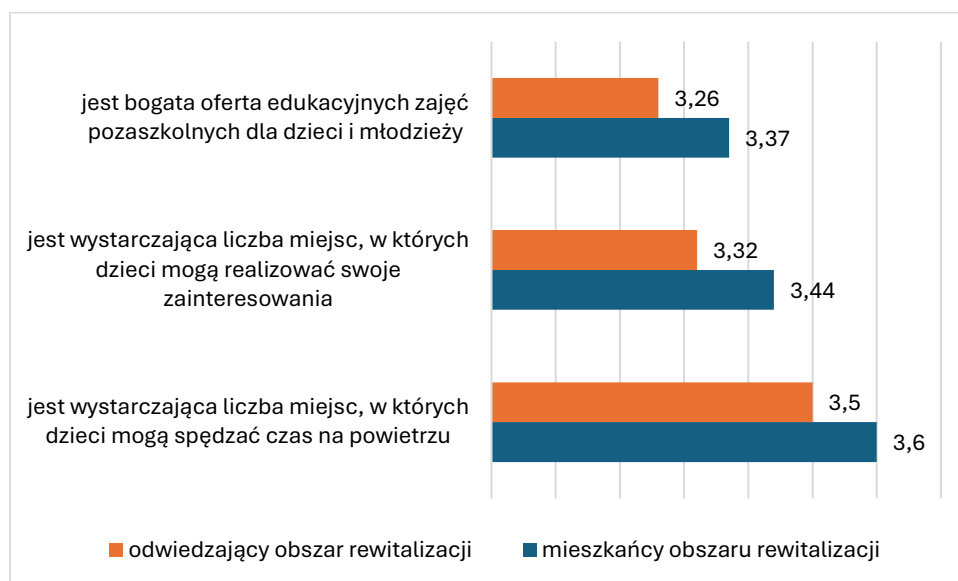
aktywności społecznej są Słupskie Centrum Organizacji Pozarządowych i Ekonomii Społecznej (SCOPIES), oraz baszta i budynek przymurny jako Kasztel Pokoleń, które tworzą przestrzeń dla inicjatyw społecznych. Niemniej nadal diagnozuje się deficyt miejsc dedykowanych pod działalność organizacji pozarządowych. Wspartych w ramach SCOPIES organizacji nie stać na najem pomieszczeń na własne potrzeby na rynkowych zasadach.

W mieście funkcjonuje Budżet Obywatelski oraz realizowany jest Program Współpracy Miasta Słupska z organizacjami pozarządowymi. Są to ważne narzędzia wspierające aktywność mieszkańców poprzez włączenie organizacji społecznych. Aktywność mieszkańców wspierają inicjatywy takie jak, Młodzieżowa Rada Miasta, czy też program "Erasmus+". Działają tu również aktywnie organizacje pozarządowe, których celem jest wspieranie aktywności społecznej. Przykładem takiej organizacji jest Centrum Inicjatyw Obywatelskich.

W porównaniu do 2015 r., należy zauważyć, iż dzięki licznym działaniom w procesie rewitalizacji udało się rozbudzić ciekawość mieszkańców. Organizowane regularnie spacerów badawcze cieszą się niemałą frekwencją.

Do deficytów w procesie rewitalizacji należy zaliczyć małą liczbę liderów lokalnych, którzy mogą prowadzić działania społeczne i aktywizujące. W zakresie oferty kulturalnej identyfikuje się potrzebę kreowania działań na rzecz młodzieży. Identyfikuje się potrzebę utworzenia infrastruktury dedykowanej młodzieży (Słupskie Centrum Młodzieży).

Wykres 18. Zestawienie opinii dotyczących oferty dla dzieci i młodzieży; n=300

Źródło: Raport z badań zrealizowanych w I etapie prac opracowania aktualizacji Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta Słupska na lata 2017-2025+

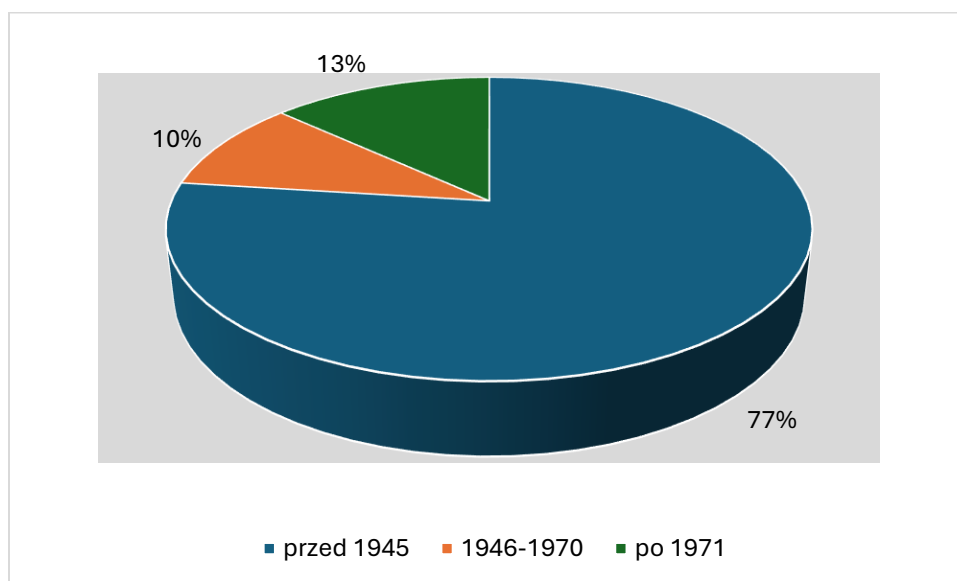
We wszystkich omawianych aspektach mieszkańcy obszaru rewitalizacji lepiej niż pozostali ankietowani oceniali ofertę skierowaną do dzieci i młodzieży; respondenci odwiedzający omawiane osiedla częściej natomiast nie posiadali wiedzy na ten temat.

3.2. Pogłębiona diagnoza w sferze technicznej, gospodarczej, przestrzenno-funkcjonalnej i środowiskowej

3.2.1. Mieszkalnictwo

Na obszarze rewitalizacji wyróżnić należy dwie odmienne struktury mieszkaniowe. Pierwsza, obejmująca ok. 10% powierzchni omawianego obszaru, zlokalizowana w granicach miasta lokacyjnego, zabudowana została budynkami (blokami) wielorodzinnymi, których geneza wiąże się z odbudową zniszczonego w marcu 1945 r. Starego Miasta. Drugą grupę, obejmującą pozostały obszar rewitalizacji, stanowią kamienice, które w przeważającej mierze tworzą zwarte pierzeje. Ich powstanie jest konsekwencją realizacji planów z końca XIX wieku, obejmujących utworzenie zwartej struktury urbanistycznej, opartej na zachodzie o linię kolejową, powiązanej funkcjonalnie i kompozycyjnie z miastem lokacyjnym, zaś na wschodzie zajmującą przestrzeń od koryta Słupi po rejon szpitala miejskiego (rejon ul. prof. Lotha). Dwa elementy składające się na ową strukturę: zabudowa i plan, zostały na tyle wcielone w życie, że można stwierdzić, iż projekt ten stał się niemal dziełem skończonym. Dominacja funkcji mieszkaniowej i niewielka odległość od centrum miasta, zdecydowały o kształcie intensywnej zabudowy ulic. Regułą było wznoszenie dużych czynszowych kamienic o bogatym wystroju, zwłaszcza przy głównych ulicach, m.in.: Wojska Polskiego, Alei Sienkiewicza, Anny Łajming, Armii Krajowej. Wobec braku zniszczeń wojennych oraz niemal całkowitego zagospodarowania działek budowlanych, obszar ten praktycznie nie dawał możliwości wznoszenia nowych obiektów. W efekcie, prawie cała substancja mieszkaniowa (liczona wg. ilości budynków) ma genezę przedwojenną – tj. 77%, zaś ok. 87% powstało przed 1970 r., a jedynie około 13% po 1970 r. W ujęciu ilościowym było łącznie 931 budynków powstałych do 1970 r. z całkowitej liczby 931 budynków znajdujących się na obszarze rewitalizacji. W konsekwencji średni wiek zabudowy obszaru rewitalizacji zbliża się do 100 lat.

Wykres 19. Podział budynków na obszarze rewitalizacji wg roku zabudowy

Źródło: opracowanie własne Urzędu Miejskiego w Słupsku, stan grudzień 2024 r.

Blisko stuletni okres eksploatacji zabudowy przy niewystarczających nakładach finansowych na remonty jest przyczyną złego stanu technicznego dużej części budynków mieszkaniowych. Największy stopień zużycia budynków występuje na Podgrodziu, zwłaszcza w rejonie ulic: Długosza, św. Piotra, Sierpinka oraz Śródmieścia w rejonie ulic: Kołtątaja, Wyspiańskiego, Prusa. Wszędzie tam ponad 70% budynków wymaga remontu, często generalnego. Obiekty w złym stanie technicznym są ponadto wyburzane, czego przykładem była ul. Długa i Ogrodowa. Jeszcze gorszy stan techniczny wykazują obiekty komunalne zlokalizowane w obszarze rewitalizacji. Na obszarze rewitalizacji aż 693 budynki nadal wymagają remontu, co stanowi prawie 65% wszystkich obiektów. W przypadku budynków komunalnych odsetek ten wynosi około 75%. Skala tego zjawiska jest również znaczna, bo problem ten dotyczy aż 110 budynków z ogólnej liczby 147 budynków komunalnych znajdujących się na obszarze rewitalizacji. Jedynie 25 budynków było w bardzo dobrym stanie techniczny, 6 w dobrym, a 6 w średnim.

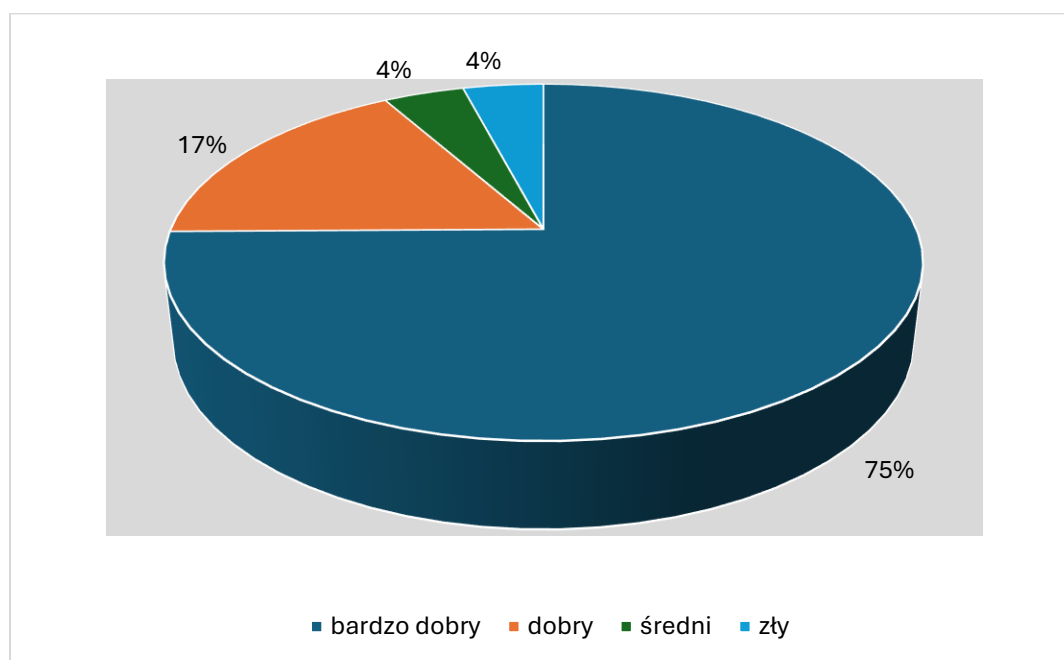
Tabela 28. Sposób oceny stanu technicznego budynków komunalnych Miasta Słupska

Klasyfikacja stanu technicznego budynku	Kryterium oceny budynku
Bardzo dobry	Budynki nowo wybudowane lub po kapitalnym remoncie, wyposażone w pełne media (np. centralne ogrzewanie, ciepła woda), o stopniu zużycia nieprzekraczającym 10%.
Dobry	Budynki dobrze utrzymane i konserwowane, odpowiadające wymogom normatywnym, o stopniu zużycia nieprzekraczającym 20%.
Średni	Budynki utrzymane należycie, gdzieśkolwiek występują ewentualne

	uszkodzenia i ubytki niezagrożające bezpieczeństwu użytkowników lokali, o stopniu zużycia nieprzekraczającym 70%. Wymagana jest bieżąca konserwacja oraz roboty remontowe i naprawcze pojedynczych elementów obiektu.
Zły	Elementy budynku posiadają znaczne uszkodzenia, okres ich użytkowania przekroczył trwałość techniczną. Wymagany jest kompleksowy remont lub przeznaczenie budynku do rozbiórki. Stopień zużycia przekraczający 70%.

Źródło: opracowanie własne Urzędu Miejskiego w Słupsku

Wykres 20. Ocena stanu technicznego budynków komunalnych Miasta Słupska na obszarze rewitalizacji wg stanu na dzień 31 grudnia 2024 roku

Źródło: opracowanie własne Urzędu Miejskiego w Słupsku

Tak duży udział obiektów, które wymagają pilnych i kompleksowych prac modernizacyjnych i remontowych, a co za tym idzie konieczność poniesienia olbrzymich nakładów finansowych, stanowi istotne wyzwanie dla miasta.

Pomimo złego stanu technicznego, wyposażenie obiektów mieszkalnych w podstawowe media jest bardzo wysokie. Praktycznie do wszystkich budynków doprowadzone zostały przyłącza gazowe. Niemal 100% lokali korzysta z bieżącej wody i kanalizacji. W chwili obecnej w kamienicach praktycznie nie występują już toalety zlokalizowane na piętrach (korytarzach).

Miasto w miarę swoich możliwości finansowych realizuje inwestycje poprawiające stan techniczny kamienic. Na obszarze rewitalizacji udało się do tej pory wyremontować około 120 kamienic. Dla części udało się tutaj pozyskać środki z finansowania zewnętrznego. Miasto

posiada zaawansowane plany modernizacji/ remontów kolejnych 26 budynków na obszarze rewitalizacji, również z włączeniem do ciepła systemowego. Planowane są działania takie jak: izolacja ścian fundamentów, izolacja ścian, wymiana stolarki okiennej i drzwiowej, docieplenie połaci dachów, wymiana obróbki blacharskiej, wymiana instalacji elektrycznej, poprawa wentylacji obiektów, poprawa standardów klatek schodowych. Ponadto w Słupsku funkcjonuje program dotacji na remonty kamienic, w ramach którego można otrzymać dofinansowanie na modernizację budynków znajdujących się w Specjalnej Strefie Rewitalizacji. Maksymalna kwota dotacji to 100 tysięcy złotych dla nieruchomości, a dotacja może pokryć do 50% kosztów netto remontu. Środki z budżetu miasta mogą być przeznaczone na różnorodne prace, w tym remonty i przebudowy części wspólnych budynków, a także konserwację i restaurację nieruchomości niewpisanych do rejestru zabytków. Do tej pory w wyniku tej inicjatywy w ciągu 4 lat wsparto 30 budynków, m. in. przy ulicach Grodzkiej, Niemcewicza, Anny Łajming czy Armii Krajowej.

Przygotowywania obiektów/ kamienic do prac remontowych trwa w Słupsku już od jakiegoś czasu. Mieszkańcy wielokrotnie byli informowani o zamierzeniach (jest widoczny pozytywny odbiór zamiaru działań remontowych). W Słupsku prowadzona była również akcja likwidacji garaży i zabudowy substandardowej (z sukcesem). Aktualnie mieszkańcy dostrzegają pozytywne zmiany zachodzące na obszarze rewitalizacji. Około 70% badanych mieszkańców w listopadzie 2024 r. oceniło korzystnie stan techniczny budynków oraz przestrzeni w okolicy swojego zamieszkania.

Tabela 29. Ocena elementów związanych z infrastrukturą mieszkaniową [mieszkańcy obszaru rewitalizacji]; n=149

	Zdecydowanie się nie zgadzam	Raczej się nie zgadzam	Nie mam zdania	Raczej się zgadzam	Zdecydowanie się zgadzam	NIE	TAK
budynki mieszkalne są w dobrym stanie technicznym	5,4%	14,1%	12,8%	48,3%	19,5%	19,5%	67,8%
bezpośrednie sąsiedztwo budynków mieszkalnych jest zadbane i funkcjonalne	4,7%	10,7%	14,1%	47,0%	23,5%	15,4%	70,5%

Źródło: Raport z badań zrealizowanych w I etapie prac opracowania aktualizacji Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta Słupska na lata 2017-2025+

Do problemów związanych z realizacją działań na rzecz poprawy stanu technicznego budynków należy zaliczyć wysokie koszty takich inwestycji. Spora część budynków jest wpisana do ewidencji zabytków, co utrudnia remonty/ adaptacje/ przebudowy). Często koszty modernizacji/ remontów

niektórych budynków przewyższają koszty budowy nowego obiektu. Spora część budynków znajduje się w ewidencji zabytków, co powoduje, że nie mogą być zburzone. Problemem są również aspekty własnościowe – część obiektu jest prywatna, a część jest miasta, to utrudnia działania remontowe. Trudno jest pozyskać środki na działania poprawiające standard lokalizacji komunalnych. Trudno również o dostępność dobrych „ekip” budowlanych (miasto posiada przykre doświadczenia sprzed lat).

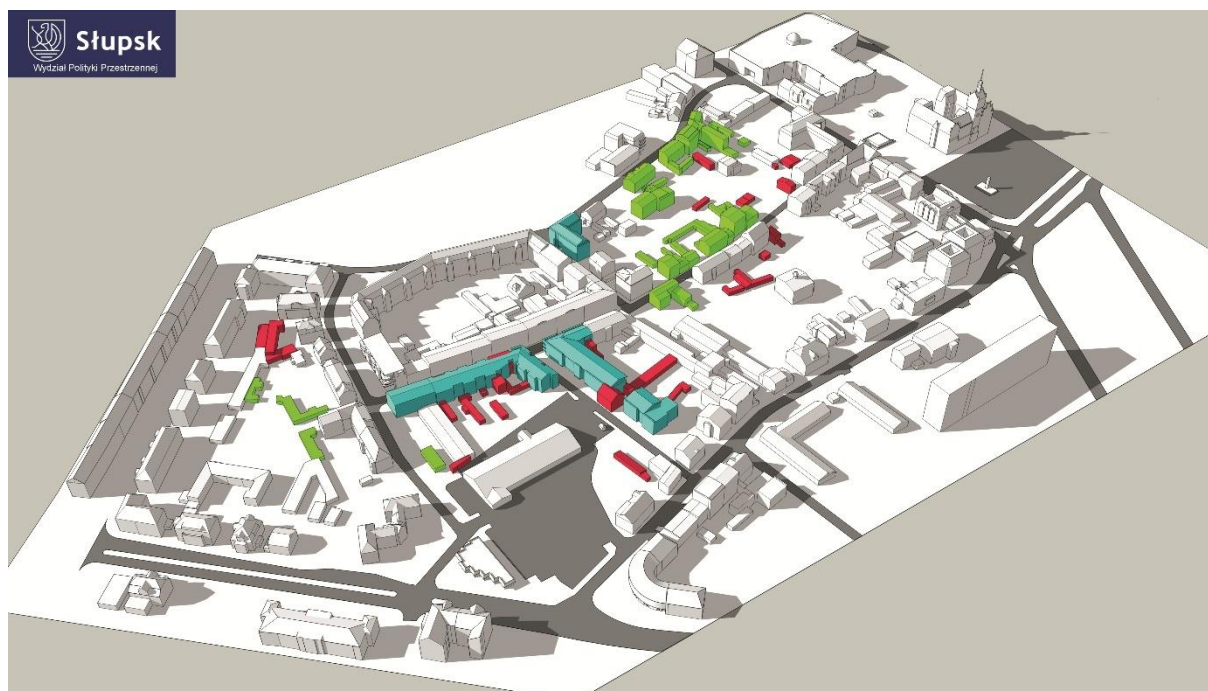
Do problemów obszaru rewitalizacji należy zaliczyć małą liczbę wolnych lokali komunalnych, z których znaczny odsetek wymaga remontu. Praktycznie wszystkie lokale komunalne korzystają ze starych, nieefektywnych źródeł ciepła. Miasto realizuje program „lokal za remont” (działanie to polega na możliwości otrzymania mieszkania komunalnego poza kolejką, pod warunkiem wyremontowania go na własny koszt).

O dużym popycie na lokale komunalne świadczy fakt, iż większość z tych lokali znajdujących się w co najmniej średnim stanie technicznym jest zagospodarowana. Miasto prowadzi politykę aktywizowania społecznego poprzez udostępnianie lokali użytkowych na zasadach użyczenia, głównie dla stowarzyszeń, czy fundacji.

W planach Miasta jest stopniowe uwalnianie przestrzeni pod nową zabudowę poprzez wyburzenia budynków w złym stanie technicznym. Dotyczy to głównie rejonu ul. Sierpinka i św. Piotra. Planuje się również zakończenie procesu wyburzeń w okolicy ul. Ogrodowej. Zwolnione tereny inwestycyjne mają zostać przeznaczone pod pierzejowe budownictwo mieszkaniowe, w tym społeczne, dla którego inwestorem będą spółki miejskie (Słupskie Towarzystwo Budownictwa Społecznego, Przedsiębiorstwo Gospodarki Mieszkaniowej) i podmioty prywatne.

Pomimo złego stanu technicznego, wyposażenie obiektów mieszkalnych w podstawowe media jest bardzo wysokie. Praktycznie do wszystkich budynków doprowadzone zostały przyłącza gazowe. Niemal 100% lokali korzysta z bieżącej wody i kanalizacji.

Ryc. 22. Wyburzenia na obszarze rewitalizacji w okolicy ul. Ogrodowej i Długiej (kolor czerwony)

Źródło: opracowanie własne Urzędu Miejskiego w Słupsku

Największym problemem pozostają kwestie związane z zapewnieniem źródeł ciepła i stosunkowo niewielki udział lokali ogrzewanych ciepłem systemowym. Niemal wszystkie obiekty mieszkalne powstałe przed 1945 rokiem wciąż ogrzewane są z indywidualnych źródeł ciepła, z wiodącą rolą pieców opalanych węglem oraz, co niestety nie jest rzadkością, także odpadami. Niska jakość paliw, w połączeniu z niekorzystnym ukształtowaniem terenu, skutkuje pogorszeniem jakości powietrza na przeważającym obszarze miasta, w tym zwłaszcza na obszarze rewitalizacji. Pomimo, iż Słupsk w ostatnich latach jako jedyne ze średnich i dużych miast spełnia normy jakości powietrza (średnie stężenia roczne w normie), to i tak w przypadku stacji pomiarowych zlokalizowanych w centrum miasta kilkadziesiąt razy w ciągu roku przekraczane są normy stężenia pyłu PM10 i niezwykle szkodliwego benzo(a)pirenu. Wprawdzie niemal cały obszar rewitalizacji spenetrowany jest przez sieć ciepłą, to jednak z uwagi na wysokie koszty przebudowy lub budowy nowej instalacji wewnątrz nieruchomości, możliwość zmiany źródła ciepła na sieciowe cieszy się niskim zainteresowaniem wspólnot mieszkaniowych. Jednocześnie niemal wszystkie obiekty budownictwa wielorodzinnego, zwłaszcza powstałe po roku 1960 i wszystkie obiekty użyteczności publicznej podłączone są do sieci ciepłej. Z uwagi na dominującą starszą zabudowę mieszkalną na obszarze rewitalizacji było łącznie 801 budynków (prawie 75% ogółu), w których zlokalizowane były lokalne generujące niską emisję.

Na koniec 2021 roku Miasto było właścicielem 5086 lokali mieszkalnych, co stanowiło ok. 12,5% ogólnej liczby mieszkań w Słupsku. Ich liczba systematycznie maleje.

Największa koncentracja lokali komunalnych miała miejsce na obszarze rewitalizacji. Około 70% ich ogólnej liczby znajdowało się w budynkach wspólnot mieszkaniowych (72 % ich ogólnej powierzchni użytkowej).

Zgodnie z obowiązującym Programem gospodarowania zasobem mieszkaniowym Miasta Słupska na lata 2022-2026, przyjętym Uchwałą Nr XLVI/675/22 Rady Miejskiej w Słupsku z dnia 25 maja 2022 r., lokale komunalne mogą być w pierwszej kolejności wskazywane gospodarstwom domowym zamieszkującym w obszarze rewitalizacji, w przypadku konieczności realizacji działań wynikających z Gminnego Programu Rewitalizacji.

Wg danych na liście oczekujących na najem socjalny lokalu znajduje się 780 gospodarstw, a na najem lokalu na czas nieoznaczony czeka 300 osób. (dane z 2021 r.)

Powyższe dane wskazują, jak olbrzymi deficyt mieszkań socjalnych występuje na terenie Miasta Słupska (640 lokali socjalnych), zwłaszcza na obszarze rewitalizacji (434 lokali socjalnych), w tym na tak wrażliwych polach jak zapewnienie lokali dla dzieci z domów dziecka i rodzin zastępczych.

3.2.2. Gospodarka

Obszar rewitalizacji, z uwagi na śródmiejski charakter zabudowy, dominującą funkcję mieszkaniową oraz obowiązujące przeznaczenie ustalone w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego, nie jest terenem aktywności dużych firm produkcyjnych, a raczej obszarem, na którym przeważają mikro i małe podmioty gospodarcze oraz firmy rodzinne, działające w branży usługowo-handlowej.

Obszar rewitalizacji charakteryzuje się wciąż stosunkowo wysokim wskaźnikiem aktywności gospodarczej, jednak z roku na rok traci dominującą funkcję, zwłaszcza w dziedzinie obejmującej handel i usługi.

W ostatnich latach zauważalna była spadająca dynamika zakładania nowych działalności gospodarczych, co może wiązać się z nasyceniem lokalnego rynku podmiotami gospodarczymi oraz koniecznością konkurowania z przedstawicielami dużych sieci handlowych i usługowych funkcjonujących w mieście, również w jego centrum. Negatywny wpływ na aktywność gospodarczą, w szczególności usług dla ludności, miała pandemia COVID-19.

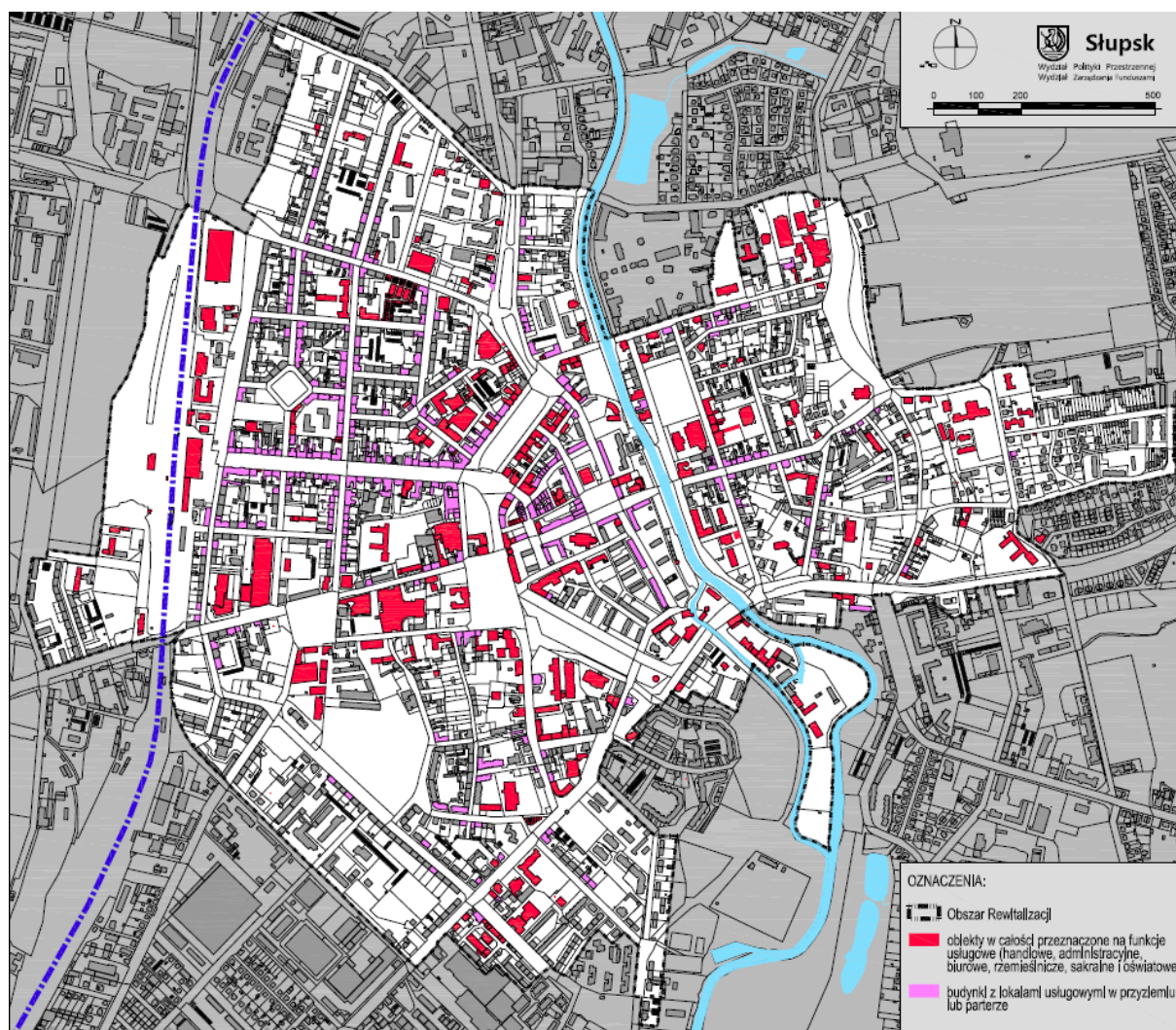
Malejąca liczba nowo zakładanych działalności gospodarczych jest także wynikiem coraz wyższych kosztów prowadzenia działalności oraz coraz mniejszej dostępności wykwalifikowanych i kompetentnych pracowników na lokalnym rynku pracy. Większość funkcjonujących na obszarze rewitalizacji przedsiębiorców podkreśla problemy z pozyskaniem

pracowników, jako czynnika determinującego decyzje dotyczące zamknięcia/zawieszenia prowadzonej działalności gospodarczej. Pozostałe czynniki wpływające na decyzję dotyczącą funkcjonowania w obszarze rewitalizacji to: atrakcyjna lokalizacja, koncentracja potencjalnych klientów, dostępność komunikacyjna oraz funkcjonujące otoczenie biznesowe. W tym kontekście ważna jest także dostępność pozostających w zasobie komunalnym Miasta lokali użytkowych w dobrym stanie technicznym, w atrakcyjnych lokalizacjach i w korzystnych cenach, w stosunku do rynku komercyjnego.

W dłuższej perspektywie czasu wyzwaniem dla gospodarki w Słupsku będzie aktywizacja osób niepracujących. Warto dodać, iż lukę na rynku pracy zapętniają częściowo obcokrajowcy (m.in. z Ukrainy, Ameryki Południowej i Azji Południowo-Wschodniej).

Miasto Słupsk stara się wpierać lokalnych twórców. Służą temu organizowane jarmarki (głównie w święta i okresie wakacyjnym), gdzie głównie wystawiają się mali lokalni rzemieślnicy.

Ryc. 23. Lokalizacja usług w obszarze rewitalizacji

Źródło: opracowanie własne Urzędu Miejskiego w Słupsku

Obiekty, które w całości przeznaczone są pod funkcje usługowe (zarówno: handlowe, biurowe, rzemieślnicze, sakralne, oświatowe i kulturalne) stanowią znaczącą część struktury funkcjonalno – urbanistycznej obszaru rewitalizacji. Są jednocześnie jednym z czynników decydujących o dużym potencjale obszaru rewitalizacji, zapewniając w bezpośrednim otoczeniu miejsca zamieszkania pełną paletę usług.

Prowadzone w listopadzie 2024 r. badania z mieszkańcami wskazują na umiarkowany poziom dostępności oferty usług dla ludności. Opinie badanych mieszkańców charakteryzowały się znacznym zróżnicowaniem. Trzy piąte ankietowanych z obszaru rewitalizacji jest zdania, że w zamieszkiwanej przez nich okolicy jest wystarczająco dużo punktów handlowych, a także, że dostępność opieki zdrowotnej jest wystarczająca. Obszar, który w opinii mieszkańców powinien się rozwinąć to przede wszystkim gastronomia; blisko dwie piąte uważa, że na ich osiedlach brakuje restauracji i kawiarni. Nieznacznie mniejszy odsetek jest zdania, że oferta usług dla

ludności (rzemieślniczych, z branży *beauty* itp.) jest w ich miejscu zamieszkania niewystarczająca.

Tabela 30. Opinie na temat dostępności handlu i usług [mieszkańcy obszaru rewitalizacji]; n=149

	Zdecydowanie się nie zgadzam	Raczej się nie zgadzam	Nie mam zdania	Raczej się zgadzam	Zdecydowanie się zgadzam	NIE	TAK
jest wystarczająca liczba kawiarni i restauracji	16,8%	22,1%	9,4%	34,9%	16,8%	38,9%	51,7%
jest wystarczająca liczba punktów handlowych	8,7%	14,1%	16,1%	36,2%	24,8%	22,8%	61,0%
jest wystarczająca liczba punktów usług dla ludności	13,4%	22,1%	12,1%	32,9%	19,5%	35,5%	52,4%
jest wystarczająca dostępność do punktów opieki zdrowotnej	9,4%	16,1%	14,1%	42,3%	18,1%	25,5%	60,4%

Źródło: Raport z badań zrealizowanych w I etapie prac opracowania aktualizacji Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta Słupska na lata 2017-2025+

Zdecydowana większość respondentów spoza obszaru rewitalizacji (70%) wyraża opinię, że na obszarze rewitalizacji dostępne są miejsca, w których mogą oni skorzystać z oferty kulturalnej. Blisko dwie trzecie (64%) zgadza się, że jest tam wystarczająco dużo punktów handlowych, natomiast trzy piąte (60%) docenia dostępność opieki zdrowotnej. Podobnie jak mieszkańcy omawianych osiedli, również osoby odwiedzające je często w pierwszej kolejności jako brakujący element oferty wskazują na kawiarnie i restauracje (36% uważa, że jest ich zbyt mało).

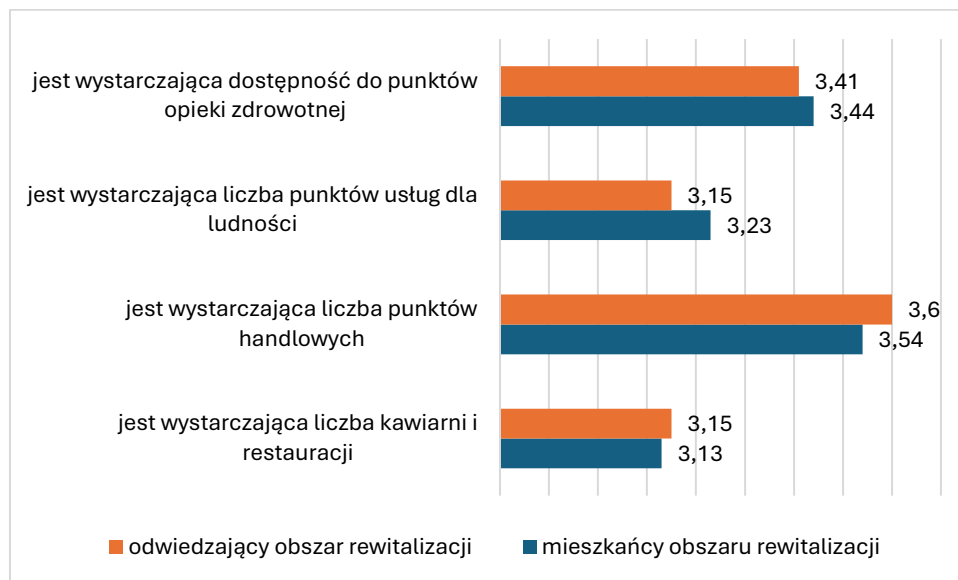
Tabela 31. Opinie na temat dostępności handlu i usług [badani spoza obszaru rewitalizacji]; n=151

	Zdecydowanie się nie zgadzam	Raczej się nie zgadzam	Nie mam zdania	Raczej się zgadzam	Zdecydowanie się zgadzam	NIE	TAK
jest wystarczająca liczba kawiarni i restauracji	4,0%	17,2%	8,6%	51,0%	19,2%	21,2%	70,2%
jest wystarczająca liczba punktów handlowych	12,6%	23,8%	13,9%	35,8%	13,9%	36,4%	49,7%
jest wystarczająca liczba punktów usług dla ludności	4,6%	17,2%	14,6%	41,1%	22,5%	21,8%	63,6%
jest wystarczająca dostępność do punktów opieki zdrowotnej	11,3%	20,5%	21,9%	35,1%	11,3%	31,8%	46,4%

Źródło: Raport z badań zrealizowanych w I etapie prac opracowania aktualizacji Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta Słupska na lata 2017-2025+

Opinie osób zamieszkujących na obszarze rewitalizacji oraz poza nim w zakresie dostępności usług zlokalizowanych na obszarze rewitalizacji są bardzo zbliżone. Mieszkańcy obszaru częściej niż odwiedzający go wskazują na odpowiednią dostępność punktów usługowych (typu rzemieślniczego); rzadziej natomiast wskazują na odpowiednią liczbę punktów handlowych.

Wykres 21. Zestawienie opinii dotyczących usług dla ludności; n=300 (skala 1-5)

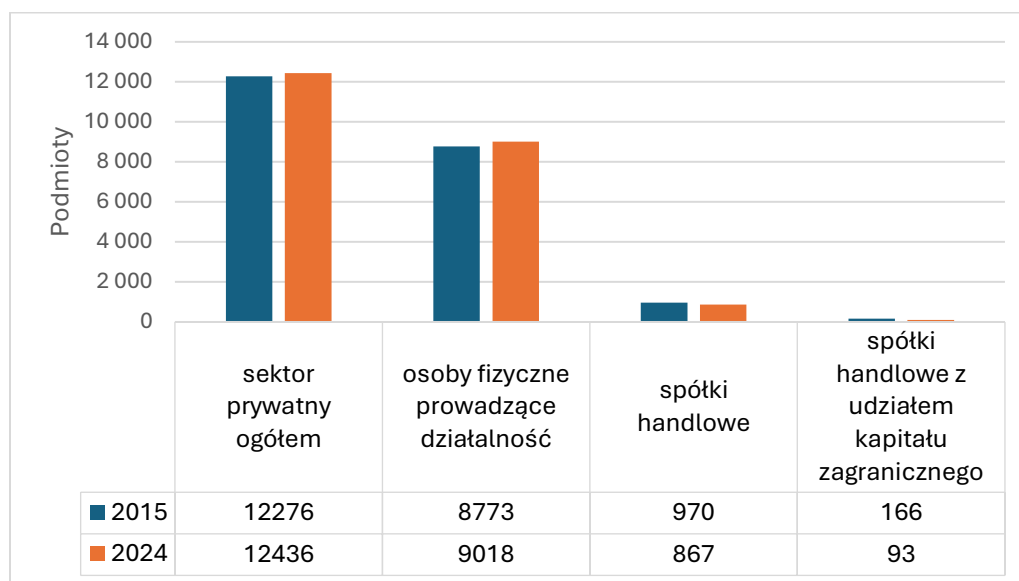
Źródło: Raport z badań zrealizowanych w I etapie prac opracowania aktualizacji Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta Słupska na lata 2017-2025+

Obszar rewitalizacji wpisuje się w ideę miasta kompaktowego, a więc miasta, które zaspokaja potrzeby życiowe w bliskim sąsiedztwie. Niemniej rejon południowo-zachodni, obejmujący ulice: Jaracza, Długą, Ogrodową, Paderewskiego, Rybacką, Chopina oraz cały obszar Podgrodzia, wykazuje w tym aspekcie duży deficyt i wymaga takiego ukierunkowania planów rozwojowych dla tego obszaru miasta, aby wzmocnić funkcje miejskie i lokalne.

Na obszarze rewitalizowanym funkcjonowało łącznie 1887 aktywnych podmiotów gospodarczych (wg stanu na grudzień 2024 r.). Stanowiło to 34,54% wszystkich aktywnych działalności gospodarczych zarejestrowanych w CEIDG na terenie Słupska.

Ogółem w Słupsku w 2024 r. roku było 12 436 podmiotów w rejestrze REGON z sektora prywatnego. Zdecydowaną większość stanowiły osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą. Od 2015 r. nie odnotowano znaczącego wzrostu liczby podmiotów w sektorze prywatnym. Jedną z przyczyn tego zjawiska były migracje osób w wieku produkcyjnym poza Słupsk, głównie na tereny podmiejskie. Wraz z migrującymi mieszkańcami przenoszone były działalności gospodarcze.

Wykres 22. Podmioty prywatne w rejestrze REGON w Słupsku

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Biorąc pod uwagę powierzchnię obszaru rewitalizowanego oraz fakt, że obejmuje ona atrakcyjnie skomunikowane ścisłe centrum miasta, liczba ta świadczy o nie w pełni wykorzystanym potencjale obszaru. Wśród prowadzonych działalności przeważające branże to: działalność handlowa – (szeroko rozumiana sprzedaż detaliczna) i działalność usługowa z zakresu produkcji nieuciążliwej. Około 3,31% podmiotów gospodarczych funkcjonujących na obszarze rewitalizowanym prowadzi działalność w zakresie branż chronionych, zanikających i preferowanych w mieście Słupsku. Listę branż zanikających obejmuje katalog określony w Uchwale Nr XXIII/270/16 Rady Miejskiej w Słupsku z dnia 30 marca 2016 r. w sprawie zwolnienia od podatku od nieruchomości w ramach pomocy de minimis na wsparcie branż chronionych, zanikających i preferowanych na wskazanym obszarze w centrum miasta Słupska.

Tabela 32. Lista branż zanikających na obszarze rewitalizacji

1. Antykwariaty	16. Magiel
2. Brązownictwo i pozłotnictwo	17. Modniarstwo, czapnictwo, kapelusznictwo
3. Filatelistyka	18. Odlewnictwo artystyczne
4. Galerie sztuki	19. Piekarnictwo/ cukiernictwo
5. Garncarstwo	20. Renowacja zabytkowych przedmiotów
6. Gorseciarstwo na miarę	21. Rzeźba w drewnie
7. Grawerstwo w kamieniu i metalu	22. Stolarstwo
8. Introligatorstwo	23. Szewstwo/ szewstwo naprawkowe
9. Kowalstwo artystyczne	24. Szklarstwo
10. Krawiectwo miarowe	25. Sztukatorstwo
11. Krawiectwo naprawkowe	26. Ślusarstwo
12. Kuśnierstwo	27. Tapicerstwo
13. Folusznikarstwo	28. Witrażownictwo
14. Rusznikarstwo	29. Zegarmistrzostwo
15. Lutnictwo	

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych UM Słupsk za rok 2015

Dane wskazują, że obszar rewitalizacji, zamieszkiwany przez niecałą ¼ populacji miasta, skupia ponad połowę przedstawicieli branż ginących i chronionych. Jeszcze większe dysproporcje można zauważyć analizując udział wspomnianych branż w ogólnej liczbie zarejestrowanych działalności. Dla obszaru rewitalizacji wskaźnik ten ponad trzykrotnie przekracza wskaźnik wyliczony dla pozostałej części miasta, co jest poniekąd efektem naturalnej koncentracji usług rzemieślniczych w historycznych dzielnicach Miasta. Koncentracja ta korzystnie wpływa na atrakcyjność obszaru rewitalizacji i winna być wspierana poprzez programy dedykowane wspomnianym branżom.

Największy deficyt działalności prowadzonych na obszarze rewitalizacji odnotowuje się w branżach o charakterze innowacyjnym, z zakresu nowych technologii oraz branż kreatywnych. Pobudzenie powstawania takich działalności jest niezbędne dla przywrócenia atrakcyjności obszaru rewitalizacji oraz uczynienia go miejscem dającym możliwość rozwoju dla młodych i kreatywnych osób. Brakuje również nowoczesnych powierzchni biurowych klasy A (o wysokim standardzie), które mogłyby być przestrzenią dla firm wdrażających nowe technologie, firm z branży IT oraz z branż BPO/SSC (sektora usług dla biznesu i centrów usług wspólnych) – potrzebnych miastu, a jednocześnie nie wymagających wielu nakładów inwestycyjnych. Ważne

jest, że właśnie takimi powierzchniami zainteresowanie wykazują zewnętrzni inwestorzy. Niestety obecnie Miasto takimi powierzchniami nie dysponuje, co często wpływa na decyzję o innej niż Słupsk lokalizacji dla powstających licznie na Pomorzu centrów usług wspólnych, przekreślając także szanse na ściągnięcie kapitału prywatnego na obszar rewitalizacji.

Aby obszar rewitalizacji stał się miejscem interesującym dla młodych, kreatywnych osób, konieczne jest także powstanie przestrzeni co-workingowych i miejsc rozwoju dla tzw. startupów. Dzięki nim osoby z dużym potencjałem znajdą w jednym miejscu przestrzeń dla wymiany doświadczeń, pomysłów, know-how oraz budowania społeczności startupowej. Jest to bardzo ważny element rozwoju obszaru rewitalizacji i poprawy jego konkurencyjności oraz atrakcyjności. Słupska uczelnia wyższa – Uniwersytet Pomorski w Słupsku, w ścisłej współpracy z lokalnymi firmami, z powodzeniem działającymi w sektorze usług IT i obszarze nowych technologii, w swojej ofercie edukacyjnej uruchomiła już pierwszy kierunek z myślą o przyszłych startupach: programowanie aplikacji webowych. Będąc w stałej współpracy z przedsiębiorcami Uczelnia podejmuje szereg działań mających na celu wprowadzanie nowych kierunków kształcenia dla osób zainteresowanych studiami z obszaru informatyki, teleinformatyki, automatyki, nowych technologii i programowania.

Co ważne, obszar rewitalizacji ma doskonałe warunki dla rozwoju startupów. Jest to teren kompaktowy, oferujący stosunkowo niskie koszty prowadzenia działalności gospodarczych, nie wymagających dużych powierzchni inwestycyjnych. Założenie działalności w formie startupa nie wymaga dużych nakładów, co z punktu widzenia młodych mieszkańców obszaru rewitalizacji jest ogromną zaletą. Startup jest doskonałym rozwiązaniem dla kreatywnych i przedsiębiorczych osób, które chcą rozpocząć własną działalność, ale nie stać ich na inwestycje związane z założeniem klasycznej firmy.

Nie bez znaczenia w kontekście zakładania nowych działalności, zwłaszcza przez ludzi młodych, jest brak na obszarze rewitalizacji zaplecza gastronomicznego i rozrywkowego, które w znaczący sposób wpływa na wizerunek całego miasta, postrzeganego jako miasto „starzejące się” i nie dające perspektyw. Obszar rewitalizacji z wszystkimi swoimi potencjałami powinien stano wić centrum nie tylko kulturalnego i społecznego życia miasta, ale także kumulować i inkubować aktywność gospodarczą jego mieszkańców.

Ważnym elementem polityki rozwoju Miasta Słupska powinno być tworzenie przyjaznych warunków dla rozwoju mikro i małej przedsiębiorczości, funkcjonującej w zakresie branż deficytowych i preferowanych właśnie na terenie rewitalizacji. Stąd bardzo ważne jest wspieranie i pobudzanie powstawania na tym obszarze działalności gospodarczych o charakterze

centrotwórczym i kulturotwórczym. Tego typu działalność szczególnie wymaga wprowadzenia narzędzi umożliwiających utrzymanie się na lokalnym rynku usług w warunkach silnej konkurencji.

Działania powinny skupić się na wspieraniu przedsiębiorców prowadzących działalność w centrum miasta, co wpłynie pozytywnie na ożywienie tego obszaru. Należy stworzyć dogodne warunki dla przedsiębiorców prowadzących restauracje, kawiarnie czy klubokawiarnie do prowadzenia swoich działalności na obszarze centrum miasta. Jest to niezbędny element szeroko rozumianej rewitalizacji społeczno-gospodarczej. Takie działania mają na celu poprawę oferty kulturalno – rozrywkowej centrum Miasta i zachęcenie mieszkańców do spędzania na tym terenie czasu wolnego w sposób kreatywny.

Tradycyjne usługi rzemieślnicze takie jak garncarstwo, modniarstwo, kapelusznictwo, antykwariaty, galerie sztuki, klubokawiarnie itp. pomogą przywrócić specyficzny klimat obszaru rewitalizacji. Efektem procesów rewitalizacyjnych powinno być zachowanie zanikających rzemiosł, trwale wpisujących się w krajobraz Starego Miasta, Śródmieścia i Podgrodzia oraz stworzenie dogodnych warunków dla ich dalszego rozwoju.

3.2.3. Przestrzeń publiczna i komunikacja

3.2.3.1. Kontekst ponadlokalny

Obszar rewitalizacji posiada silne powiązania i zależności z innymi rejonami miasta. Pomimo barier przestrzennych i komunikacyjnych, przede wszystkim torów kolejowych, pełni on rolę przestrzeni skupiającej najważniejsze funkcje społeczne, gospodarcze, kulturalne, edukacyjne, handlowe, charakterystyczne dla ośrodków miejskich, których oddziaływanie nie ogranicza się tylko do bezpośredniego otoczenia, ale ma także wymiar ponadlokalny.

Przeprowadzone wywiady i badania wykazywały zapotrzebowanie na wykreowanie „klasycznego” centrum miasta, które nie tylko pozwala na samorealizację, jest przestrzenią dobrą do życia, ale także buduje poczucie dumy i stanowi podwalinę lokalnego patriotyzmu. W ostatnich latach zauważalna była kumulacja działań (tj. bulwary rzeki Stupi, gastronomiczny charakter ul. Nowobramskiej, przebudowa Starego Rynku), które w percepcji mieszkańców mogą być postrzegane właśnie jako „klasyczne” centrum miasta. Pozytywny odbiór efektów tych działań przez mieszkańców i przyjezdnych potwierdza, że jest to właściwy kierunek działań. Proces ten wymaga kontynuowania, w tym dalszej odnowy przestrzeni miejskich. Osiągnięcie tego celu narzuca jednak daleko idącą ingerencję w istniejący układ komunikacyjny, w tym – podniesienie

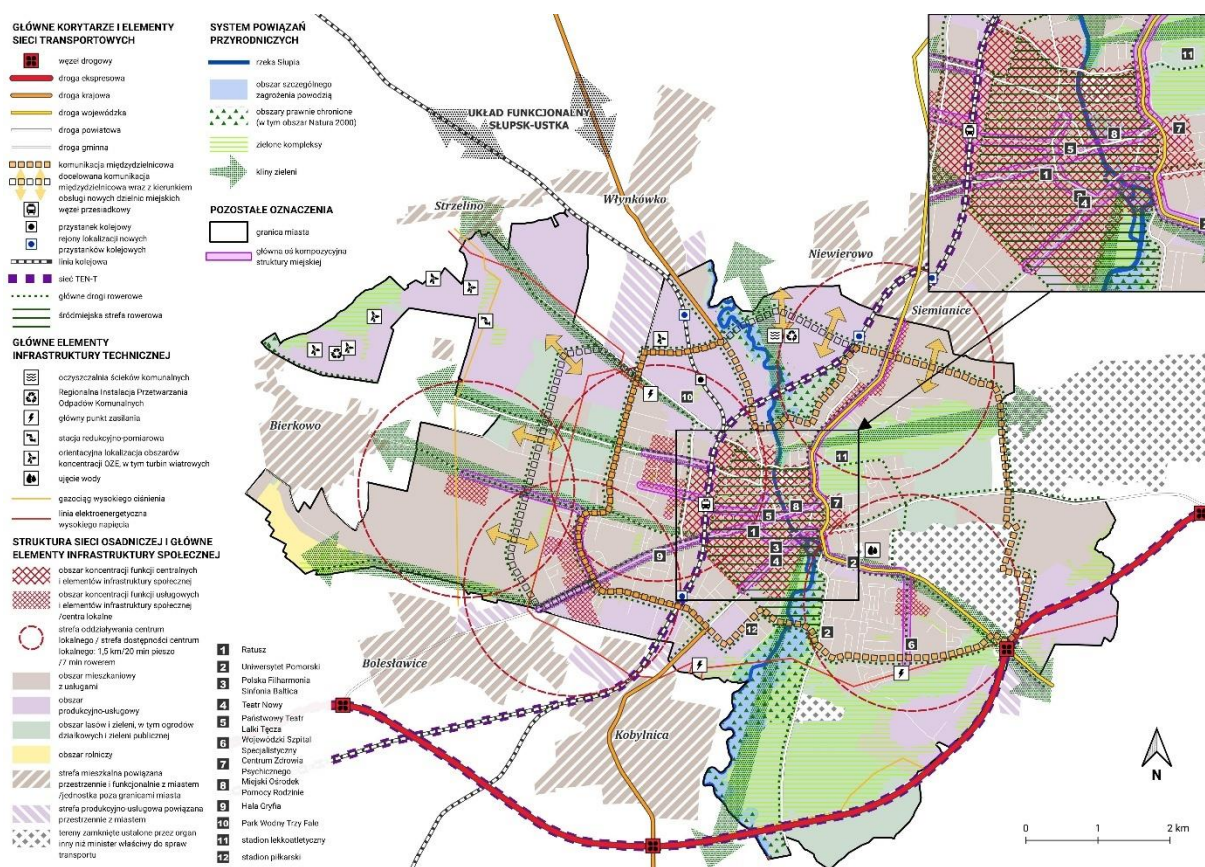
atrakcyjności komunikacji zbiorowej i rowerowej, preferowanej na obszarach ścisłej zabudowy oraz poprawy warunków ruchu pieszego.

3.2.3.2. Położenie obszaru rewitalizacji w kontekście ponadlokalnej sieci transportowej

Przez obszar rewitalizacji przebiega zarówno linia kolejowa, z dworcem kolejowym usytuowanym przy zachodniej granicy obszaru rewitalizacji, jak również ważne drogi transportu kołowego. Oba te rodzaje transportu w odmienny sposób wpływają na obszar rewitalizacji – bliskość dworca PKP podnosi jego atrakcyjność, generuje podróże piesze oraz zwiększa zapotrzebowanie na usługi w jego okolicy. Brak połączenia pieszego i rowerowego pomiędzy Śródmieściem i Zatorzem przez tory kolejowej linii 202 i 405 wpływał negatywnie na atrakcyjność zachodniej części obszaru rewitalizacji, w tym głównej ulicy handlowej – ulicy Wojska Polskiego. W niedługiej przyszłości obraz ten ulegnie zmianie. W Słupsku powstaje nowy dworzec PKP wraz z zielonym otoczeniem. W ramach tej inwestycji utworzone zostanie przejście pod torami, które połączy zachodnią część miasta z główną osią śródmieścia. Znacząco poprawi się dostępność piesza i rowerowa obszaru rewitalizacji dla mieszkańców największych osiedli mieszkaniowych, położonych na zachód od torów kolejowych. W roku 2023 oddany został do użytku nowy, mający charakter Węzła Transportowego integrującego różne rodzaje komunikacji zbiorowej, Dworzec Autobusowy, obsługujący regionalne, krajowe i międzynarodowe linie autobusowe.

Negatywnie na atrakcyjność obszaru rewitalizacji wpływa koncentracja ruchu samochodowego, którego efektem jest degradacja przestrzeni miejskiej, zwiększenie hałasu i pogorszenie jakości powietrza, obniżenie atrakcyjności podróży pieszych i rowerowych, a także obniżenie poziomu bezpieczeństwa na drodze. Intensywny ruch samochodowy, przy równoczesnym braku nadania priorytetu komunikacji zbiorowej, (skutkujący zmniejszeniem jego punktualności) negatywnie wpływa na jakość usług świadczonych przez lokalnych przewoźników.

Ryc. 24. Model funkcjonalno – przestrzenny Słupska wraz z głównymi elementami sieci transportowych

Źródło: opracowanie własne Urzędu Miejskiego w Słupsku

Układ dróg w Słupsku, wykorzystujący historyczny przebieg szlaków handlowych, nie w pełni odpowiada strukturze funkcjonalno – przestrzennej dzisiejszego miasta. Wymaga więc uzupełnień o alternatywne ciągi komunikacyjne, w tym obwodowe, które zapewnią możliwość przemieszczania się po mieście bez konieczności wjazdu na obszar rewitalizacji. Istniejące drogi powinny być poddawane pracom, które służyć będą przede wszystkim poprawie stanu technicznego, z nadaniem priorytetu dla niechronionych uczestników ruchu: pieszych i rowerzystów.

Jednym z większych problemów układu komunikacyjnego obszaru rewitalizacji jest brak alternatywy w obrębie miasta dla połączenia w relacji wschód – zachód, a zwłaszcza brak południowego odcinka ringu miejskiego łączącego osiedla po zachodniej stronie Miasta z Osiedlem Akademickim i Szpitalem Wojewódzkim. Problem ten zostanie rozwiązany w 2026 r. dzięki zakończeniu trwającej inwestycji odejmującej budowę brakującego połączenia między ulicami Poznańską i Bohaterów Westerplatte.

W efekcie, cały ruch we wspomnianych relacjach przejmują drogi główne, przecinające obszar rewitalizacji, zwiększając uciążliwość ruchu drogowego (w tym tranzytu) i znacząco pogarszając stan środowiska. Przykład ten dobitnie pokazuje, że stan obszaru rewitalizacji jest także wypadkową czynników mających swe źródło poza jego granicami.

Przebieg ważnych dróg tranzytowych przez obszar rewitalizacji jest istotnym obciążeniem dla funkcji mieszkaniowych. Dobitym przykładem tego jest Podgórze. Jednym z kluczowych momentów, które zdeterminowały obecny stan Podgrodzia, były plany przebudowy drogi wojewódzkiej nr 213. Planowane poszerzenie arterii, biegnącej przez ulice Świętego Piotra i Sierpinka, przyczyniło się do decyzji o zaniechaniu renowacji zabytkowych kamienic i wstrzymaniu wszelkich inwestycji. Kamienice, które miały zostać wyburzone, by ustąpić miejsca „nowoczesnej” infrastrukturze drogowej, popadały w ruinę, co ostatecznie wpłynęło na degradację zarówno przestrzenną, jak i społeczną tej części miasta. Skutkiem tego był odpływ mieszkańców, zubożenie struktury społecznej oraz pogorszenie warunków mieszkaniowych, które do dziś są istotnym problemem dzielnicy.

W ramach opracowania masterplanu dla obszaru Podgrodzia w Słupsku przeanalizowane zostały możliwości przeprowadzenia drogi wojewódzkiej 213. W części projektowej zaproponowane zostały wariantowe rozwiązania, które uwzględniają potrzeby zarówno ruchu lokalnego, jak i ponadlokalnego. Przy rozwiązywaniu kwestii związanych z funkcjonowaniem drogi, pod uwagę wzięte zostały propozycje przeprowadzenia drogi wypracowane przez UM Słupska oraz założenia Planu Miejscowego. Ponadto uwzględniono zharmonizowanie drogi z miejskim charakterem dzielnicy, wartość związaną z ochroną dziedzictwa oraz potrzeby mieszkańców.

Jednym z proponowanych rozwiązań, które może poprawić funkcjonowanie układu drogowego w Podgrodziu, jest wykorzystanie rezerwy terenowej powstałej po wyburzeniu kamienic do poprawy standardu drogi wojewódzkiej nr 213. Alternatywnie, możliwe jest także usunięcie ruchu tranzytowego z tej drogi oraz obniżenie jej kategorii z wojewódzkiej do gminnej, co pozwoliłoby na lepsze dopasowanie jej funkcji do lokalnych potrzeb.

Ryc. 25. Planowane warianty przebiegu drogi Sierpinka - św. Piotra

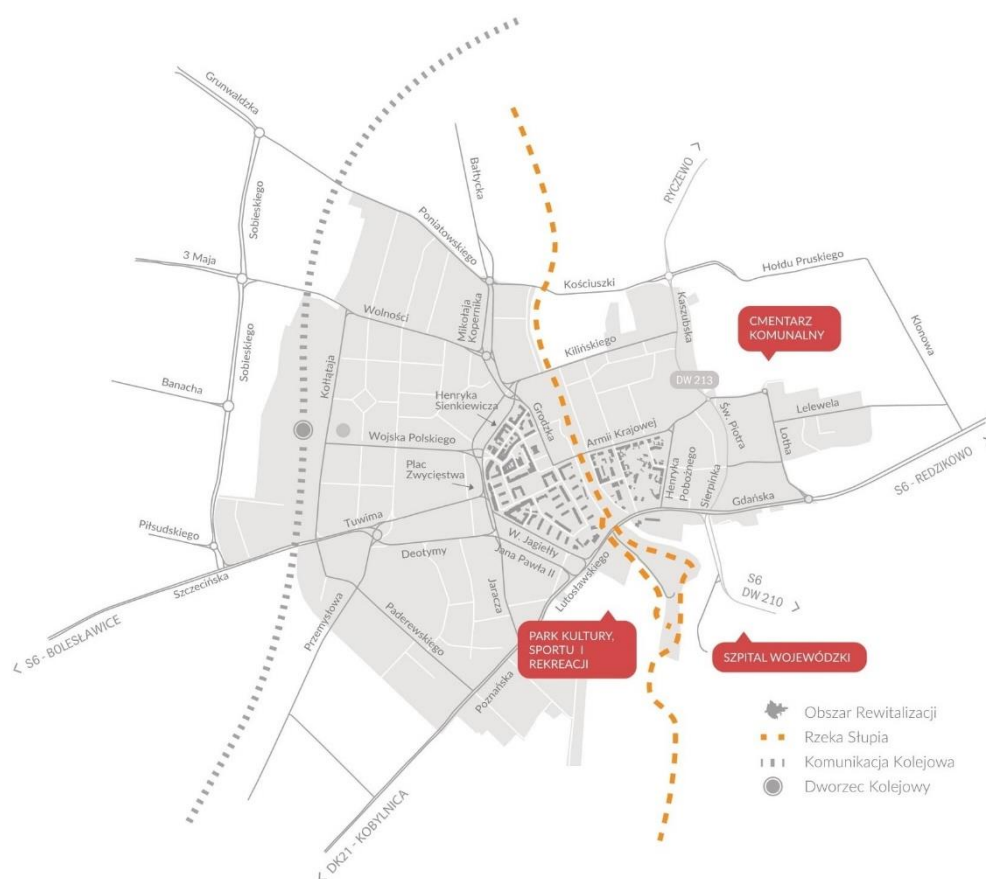

Źródło: opracowanie własne Urzędu Miejskiego w Stupsku

Innym z wyzwań stojących przed Miastem jest dostosowanie infrastruktury drogowej i transportowej do potrzeb starzejącego się społeczeństwa obszaru rewitalizacji.

Ulice w centralnej części miasta charakteryzuje zwarta zabudowa. Ich szerokość waha się znacznie: od 6m na ul. Francesco Nullo do 31m na ul. Wojska Polskiego. Obszar rewitalizacji dotyka dość powszechny w polskich miastach, a szczególnie w ich centrach, konflikt związany z brakiem możliwości dostosowania istniejących pasów drogowych do aktualnego obciążenia ruchem kołowym, czego efektem są z jednej strony powstające miejscowo zatory, zaś z drugiej – olbrzymia presja, by poszerzyć istniejące jezdnie kosztem zwężenia chodników i likwidacji zieleni przyulicznej. Stanowi to wyraźną sprzeczność oczekiwań, mieszkańcy chcieliby bowiem jednocześnie zwiększania powierzchni terenów zieleni.

Ryc. 26. Mapa układu transportowego obszaru rewitalizacji

Źródło: opracowanie własne Urzędu Miejskiego w Słupsku

3.2.3.3 Dostępność piesza obszaru rewitalizacji

Rewitalizowany obszar znajduje się w centralnej części Miasta Słupska, o promieniu ok. 1km. W odległości 2km od niego dostępna jest większa część miasta, natomiast promień 3km obejmuje swoim zasięgiem niemal całe miasto, co świadczy o niezwykle dogodnym komunikacyjnie położeniu, a więc potencjalnej atrakcyjności obszaru. Obszar rewitalizacji dzielą bariery, zarówno naturalne, jak i sztuczne. Utrudniają one lub wręcz uniemożliwiają przemieszczanie w sposób bezpośredni, tj. pieszo i rowerem. Likwidacja tych barier jest jednym z podstawowych celów służących zmianie priorytetu z samochodowego na niezmotoryzowany.

Główną naturalną barierę stanowi rzeka Stupia, która jednocześnie decyduje o potencjalnej dużej atrakcyjności terenu, dlatego niezwykle istotne jest jej wykorzystanie poprzez zagospodarowanie odpowiadające pieszo – rowerowemu charakterowi miejsca. W Stupsku zrealizowano działania, które znacząco poprawiły dostępność pieszą wybranych rejonów. Dotyczy to w szczególności Bulwarów Rzeki Stupi. Bulwary zostały zagospodarowane i dodatkowo powstały tu trzy kładki piesze i pieszo rowerowe, co znacząco usprawniło połączenia tego rejonu i otworzyło przestrzeń Bulwarów na mieszkańców. Proces tworzenia spójnej sieci połączeń pieszych nie został jeszcze

domknięty. Deficyty w tym zakresie widoczne są m. in. w rejonie Mostu Zamkowego i ciągu ul. Wandy.

Fot. 2. Kładka piesza nad Stupią

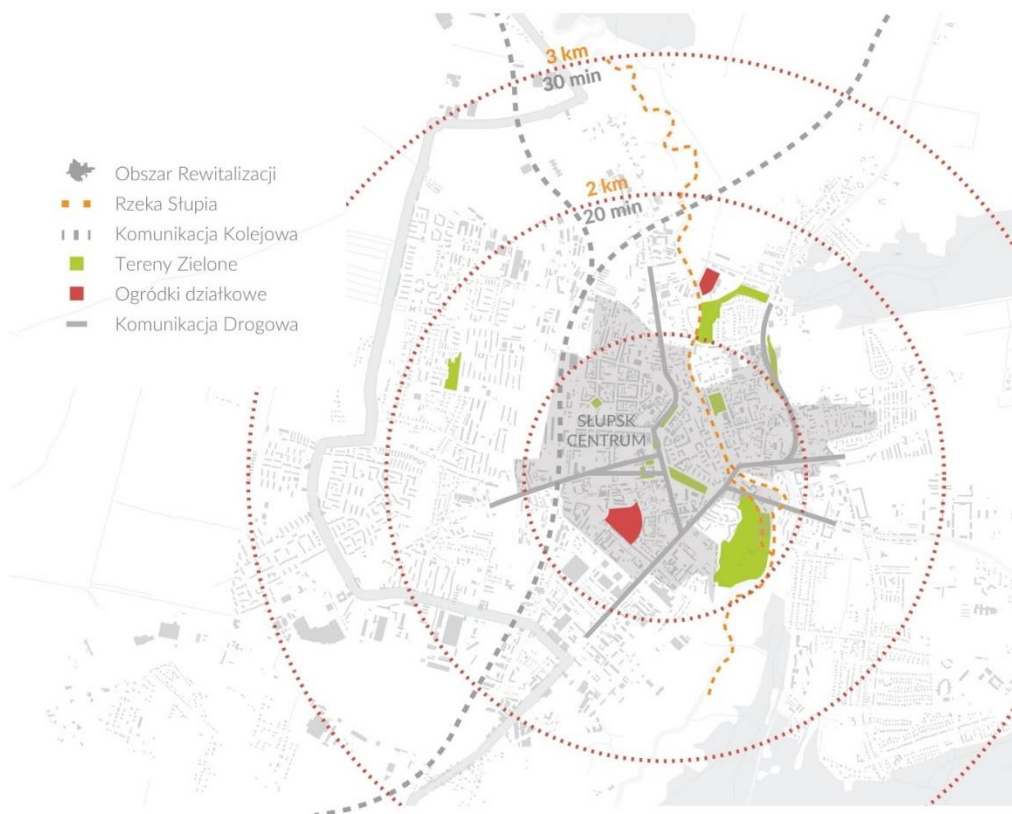

Źródło: zasoby Urzędu Miejskiego w Słupsku

Drogi stanowią potencjalne zagrożenie dla niechronionych uczestników ruchu. Szczegółowa analiza obszaru rewitalizacji wykazała, iż najbardziej korzystne dla strefy śródmiejskiej, o gęstej siatce źródeł i celów podróży, jest uspokojenie ruchu samochodowego, wiążące się z redukcją dopuszczalnej prędkości, stosowaniem mini rond oraz urządzeń bezpieczeństwa ruchu drogowego, jak wyniesienia skrzyżowań i przejść dla pieszych, budowa antyzatok dla pojazdów transportu zbiorowego. Bezpieczeństwo ruchu drogowego wiąże się również z poprawą widoczności – usunięciem barier, jakie stanowią samochody parkujące na chodnikach oraz w miejscach nielegalnych, jak otoczenie przejść dla pieszych. Poważną barierą dla pieszych użytkowników ruchu oraz rowerzystów jest stan infrastruktury dla nich przeznaczonej. Chodniki, których efektywna szerokość zmniejszona jest o parkujące pojazdy, posiadają ubytki oraz nierówności. Barierą, jaką napotykają rowerzyści, jest nieciągła oraz niespójna sieć dróg rowerowych, o niejednorodnej jakości. Wspomniane bariery wymagają usunięcia lub

uporządkowania, w pierwszej kolejności dla osób o obniżonej mobilności, następnie – pozostałych niechronionych uczestników ruchu.

Ryc. 27. Mapa dostępności pieszej obszaru rewitalizowanego

Źródło: opracowanie własne Urzędu Miejskiego w Słupsku

Wzrost liczby pojazdów na przestrzeni ostatnich dekad sprawił, że zwłaszcza w obszarze rewitalizacji ograniczano przestrzeń na chodnikach, poprzez przekształcanie jej w parkingi. W efekcie, w wielu miejscach piesi zostali zepchnięci na margines. Dodatkowo, w wyniku wspomnianych przekształceń, infrastruktura towarzysząca (znaki, słupki, itp.) została skoncentrowana na chodnikach, jeszcze bardziej ograniczając ich przepustowość. Stare ciągi piesze, których przebieg został nakreślony jeszcze w przedwojennym Słupsku, cechuje niska jakość nawierzchni. Do budowy chodników użyto dużych płyt kamiennych, różnego rodzaju kostki kamiennej i betonowej, rozmaitych płytek chodnikowych i innego rodzaju materiałów, służących do utwardzenia ciągów pieszych. Nawet najtrwalsze materiały kamienne, przez dziesięciolecia użytkowania spękały, stały się śliskie i niebezpieczne.

Problemem jest także nieuwzględnianie potrzeb osób niepełnosprawnych, osób starszych, jak i rodziców z dziećmi w wózkach. Poprzeczne uskoki w chodnikach, np. na wysokości zjazdów, wpływają negatywnie na atrakcyjność i sposób odbioru infrastruktury przez jej użytkowników.

Badania zrealizowane w mieszkańcami obszaru rewitalizacji w listopadzie 2024 r. wskazują, iż do głównych problemów w wymiarze komunikacyjnym należy zaliczyć bariery architektoniczne dla osób starszych i z niepełnosprawnościami. Są one likwidowane w ramach przebudowy infrastruktury pasów drogowych. Najlepiej oceniany jest dostęp do komunikacji publicznej.

Tabela 33. Opinie na temat komunikacji [mieszkańcy obszaru rewitalizacji]; n=149

	Zdecydowanie się nie zgadzam	Raczej się nie zgadzam	Nie mam zdania	Raczej się zgadzam	Zdecydowanie się zgadzam	NIE	TAK
chodniki i jezdnie są w odpowiednim stanie technicznym	6,7%	13,4%	16,1%	45,0%	18,8%	20,1%	63,8%
sieć dróg rowerowych jest odpowiednia	8,7%	13,4%	20,8%	34,9%	22,1%	22,1%	57,0%
dostęp do komunikacji miejskiej jest odpowiedni	7,4%	8,7%	13,4%	41,6%	28,9%	16,1%	70,5%
jest wiele barier architektonicznych dla osób starszych i z niepełnosprawnościami	6,7%	28,9%	24,8%	27,5%	12,1%	35,6%	39,6%

Źródło: Raport z badań zrealizowanych w I etapie prac opracowania aktualizacji Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta Słupska na lata 2017-2025+

Biorąc pod uwagę gęstą zabudowę centrum, dobrze rozbudowany i funkcjonujący system komunikacji zbiorowej w obszarze rewitalizacji oraz kompaktowy charakter Słupska, można zauważyć, że większość podróży powinna odbywać się pieszo, przy ewentualnym wykorzystaniu ekologicznych środków transportu (roweru lub komunikacji zbiorowej). W tym celu należy odzyskać przestrzeń publiczną spod dominacji samochodów, zmieniając układ komunikacyjny na ulicach, tworząc ulice jednokierunkowe, pozwalające na zorganizowanie miejsc parkingowych w pasach jezdni.

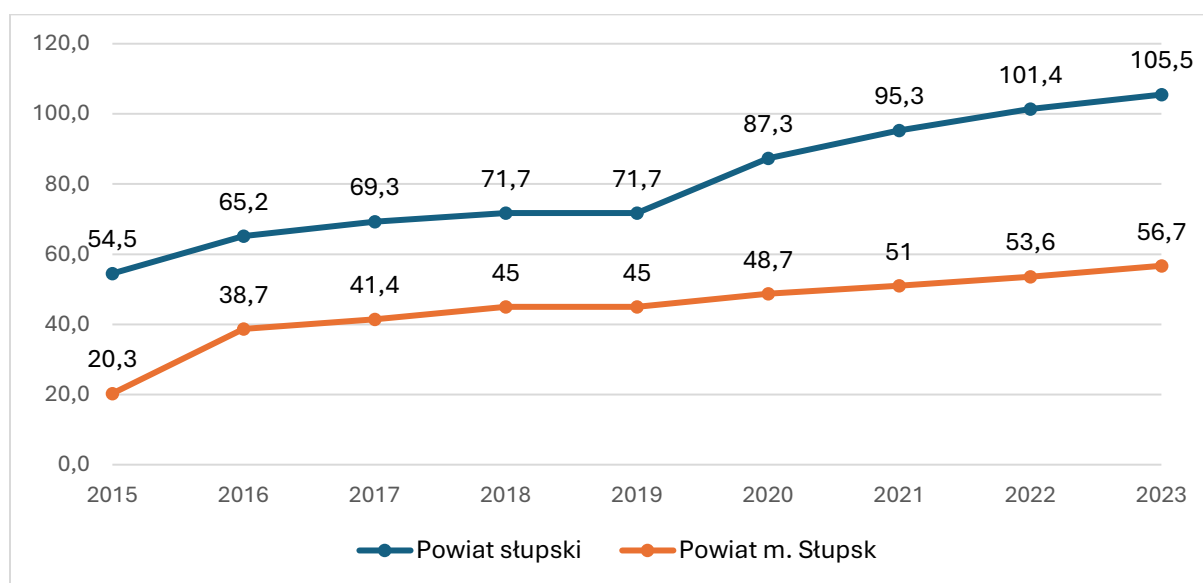
Obszar rewitalizacji, obejmujący Śródmieście, Stare Miasto i Podgródzie stanowi potencjalnie najbardziej atrakcyjną strefę miasta Słupska, zarówno pod kątem osiedleńczym, gospodarczym i turystycznym. Fundamentem zrównoważonej przestrzeni miejskiej jest powrót popularności podróży pieszych i rowerowych, zwłaszcza w centrum miasta, gdzie odległości, ukształtowanie oraz zagospodarowanie terenu nadają wyższy priorytet temu rodzajowi transportu. Poprawa

funkcjonalności przestrzeni miejskiej pozwoli na zwiększenie roli i jakości transportu pieszego i rowerowego, przy uwzględnieniu potrzeb wszystkich grup użytkowników, w szczególności osób o ograniczonej mobilności.

3.2.3.4. Infrastruktura rowerowa

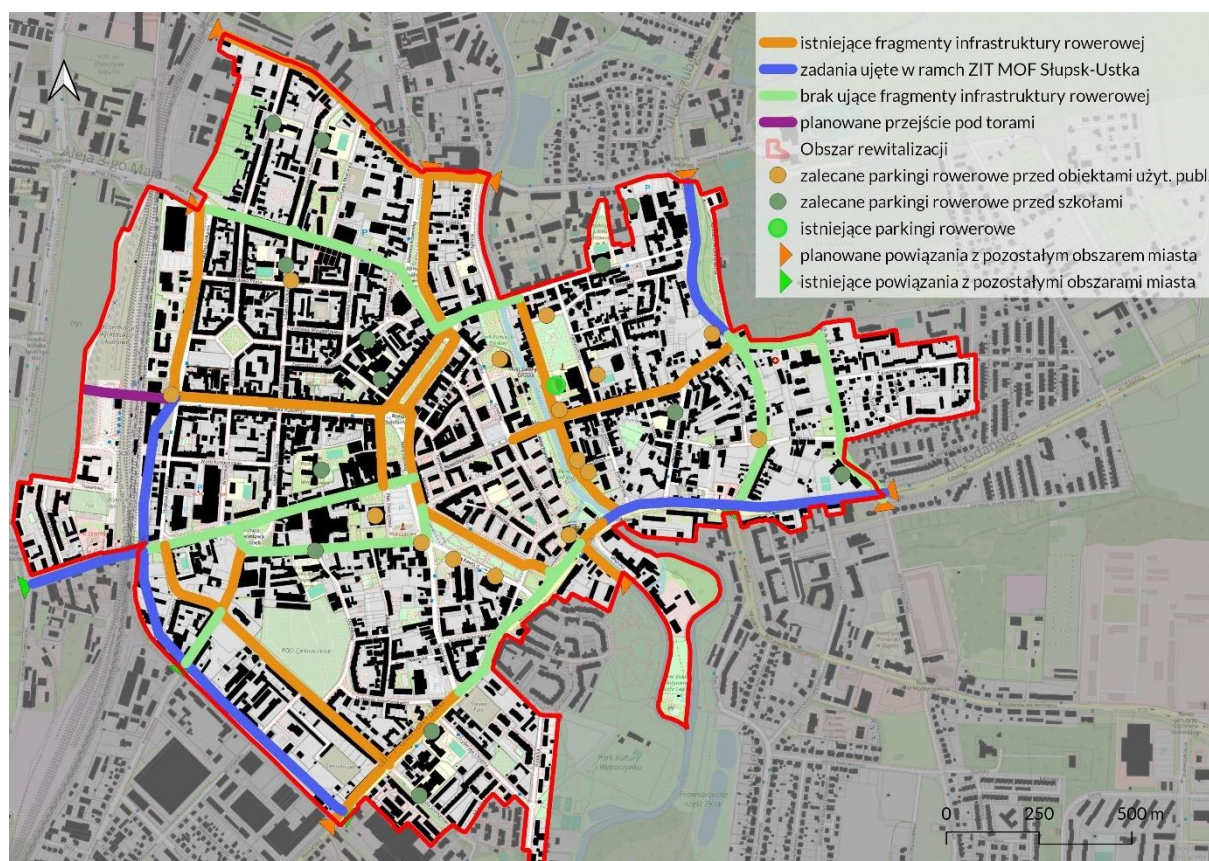
Infrastruktura rowerowa, znajdująca się w obszarze rewitalizacji nie może być rozpatrywana w oderwaniu od pozostałych dróg rowerowych na terenie miasta, które łącznie powinny tworzyć spójną całość w możliwie bezkolizyjnym przebiegu. Zarówno w Słupsku, jak też na terenie sąsiedniego powiatu słupskiego obserwowany był rozwój infrastruktury rowerowej.

Wykres 23. Długość dróg dla rowerów w Słupsku i powiecie słupskim od 2015 do 2023 r

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS, dostęp kwiecień 2025 r.

Ryc. 28. Mapa infrastruktury rowerowej w obszarze objętym rewitalizacją

Źródło: opracowanie własne Urzędu Miejskiego w Słupsku, stan grudzień 2024 r.

Głównym celem rozwoju infrastruktury rowerowej jest promowanie roweru, jako środka wykorzystywanego do transportu w życiu codziennym. Obszar rewitalizacji cechuje obecnie brak spójności w infrastrukturze rowerowej, co stanowi główną barierę w zwiększaniu udziału roweru, jako środka transportu. Pomimo iż samoistnie wykształciły się korytarze, determinujące ruch rowerowy, nadal brakuje właściwej infrastruktury, zapewniającej bezpieczeństwo oraz pozwalającej rozwijać ten rodzaj komunikacji. Centrum miasta cechuje się bardzo dużą ilością punktów docelowych podróży: szkoły, przedszkola, urzędy, centra handlowe. Dlatego w tym obszarze nie powinno skupiać się tylko na infrastrukturze stanowiącej główny szkielet dróg rowerowych, należy także zapewnić odpowiednią infrastrukturę rozprowadzającą ruch rowerowy w poszczególne miejsca. W tym celu na obszarze rewitalizacji część ulic należy przekształcić z dwukierunkowych w jednokierunkowe. Powyższe działanie pozwoli odzyskać znaczne ilości przestrzeni, którą będzie można przeznaczyć m. in. na poprawienie jakości infrastruktury rowerowej. np. poprzez poprowadzenie ruchu rowerowego w ulicach jednokierunkowych pod prąd na zasadach ogólnych.

Do projektowania sieci połączeń należy wykorzystywać nie tylko pasy drogowe, lecz także tereny parków, nieczynną infrastrukturę kolejową (stare torowiska, które miasto może pozyskać na cele użytku publicznego) i inne tereny, stanowiące własność miasta, a zapewniające spójność, podnoszące jakość i konkurencyjność infrastruktury rowerowej. Uzupelnienie liniowej infrastruktury rowerowej o sieć ogólnodostępnych, miejskich i bezpłatnych parkingów rowerowych umożliwiających bezpieczne pozostawienie roweru w znaczący sposób podniesie atrakcyjność ruchu rowerowego, pożądanego na obszarze rewitalizacji. Jednocześnie system parkingów rowerowych uzupełniony powinien zostać o stojaki rowerowe rozproszone przy lokalach usługowych. Dostanie się do centrum miasta jest utrudnione przez „wąskie gardła”, niemniej należy zaznaczyć, że w niedługim czasie ta sytuacja może ulec zmianie. Barrierami w przemieszczaniu są między innymi wiadukty, pod którymi zabrakło miejsca na pasy rowerowe. W tym przypadku warto wspomnieć o przebudowie wiaduktu na ul. Szczecińskiej, która umożliwi poprowadzenie ciągu pieszo-rowerowego pod torami kolejowymi. Realizowana jest również inwestycja dworca PKP, która uwzględni połączenie ul. Sobieskiego z ul. Kołłątaja. Istotna poprawa w możliwościach poruszania się rowerem po obszarze rewitalizacji zaszła dzięki zagospodarowaniu Bulwarów Rzeki Słupi. Niemniej nadal widoczne są luki w nadrzecznej infrastrukturze rowerowej. Konieczna jest przebudowa ulicy Wandy i udrożnienie przejazdu pod Mostem Zamkowym. W Słupsku nie wykorzystano ponadto potencjału nieczynnej infrastruktury kolejowej. Brak także spójności dróg rowerowych na największych skrzyżowaniach. Wymagana jest także dalsza integracja transportu kolejowego i rowerowego w ramach Węzła Transportowego. Dotychczasowe doświadczenia wskazują na bardzo pozytywny odbiór tego typu działań przez rowerzystów, czego najlepszym przykładem jest niemal pełne wykorzystanie parkingu rowerowego zlokalizowanego przed słupskim dworcem kolejowym.

Zrealizowanie wyżej wymienionych działań spowoduje, że infrastruktura rowerowa będzie się cechować dużą konkurencyjnością względem komunikacji samochodowej.

3.2.3.5 Komunikacja zbiorowa

Zarówno obszar rewitalizacji, jak i cały Słupsk odznaczają się wysokim stopniem dostępności przez komunikację zbiorową. Nie oznacza to jednak, że komunikacja zbiorowa nie wymaga zmian i ulepszeń. Część przystanków nie spełnia warunków, jakie spełniać powinna nowoczesna infrastruktura transportu zbiorowego, w tym dostosowania do potrzeb osób niepełnosprawnych (poprzez np. perony przystankowe, systemy głośnomówiące, linie naprowadzające z płytek ryflowanych). Wreszcie, z racji rosnącej liczby samochodów poruszających się po ulicach centrum miasta, konieczne jest nadanie priorytetu komunikacji zbiorowej.

Jednym z kryteriów oceny efektywności i atrakcyjności transportu zbiorowego jest dostępność przystanków. Promień oddziaływania przystanku określa się na 400m. Oznacza to, iż potencjalni pasażerowie powinni znajdować się nie dalej, niż w tej odległości od przystanku, aby podróż transportem zbiorowym była dla nich atrakcyjna. Analizując dostępność wszystkich przystanków w obrębie obszaru rewitalizacji, łatwo zauważyć, iż z każdego miejsca możliwe jest znalezienie przystanku transportu zbiorowego, zlokalizowanego w tym promieniu. Sieć przystanków autobusowych jest wystarczająco gęsta, aby obsłużyć rewitalizowany obszar za pomocą transportu zbiorowego, co stanowi argument za obniżeniem priorytetu podróży indywidualnych wykonywanych samochodami osobowymi. Niemniej ze względu na planowane przekształcenia przestrzenne np. nowy charakter ul. Sierpinka i św. Piotra, gdzie powstanie nowa zabudowa, konieczna będzie w najbliższych latach korekta przebiegu linii autobusowych i jej dostosowanie do głównych skupisk ludzkich i miejsc użyteczności publicznej. Także rejon ul. Paderewskiego, Sygietyńskiego i Wrocławskiej wymaga usprawnienia połączeń komunikacyjnych (optymalnie poprowadzenie ul. Paderewskiego linii komunikacji zbiorowej), co jest niezwykle istotne także w kontekście powstawania nowej zabudowy mieszkaniowej w tym rejonie miasta.

Poza odległością do przystanku, kolejnym kryterium oceny atrakcyjności komunikacji zbiorowej jest odpowiedni stopień jakości infrastruktury okołoprzystankowej, jakość dojścia pieszego na przystanek oraz możliwość bezpiecznego pozostawienia roweru przy przystankach, obsługujących największą liczbę pasażerów. Stan infrastruktury przystanków w obszarze rewitalizacji jest zadowalający, jednak lokalizacja niektórych z nich nie pozwala na zachowanie wymaganej szerokości użytkowej chodnika, co wiąże się z utrudnieniami zarówno dla oczekujących i przesiadających się pasażerów, jak i pozostałych pieszych.

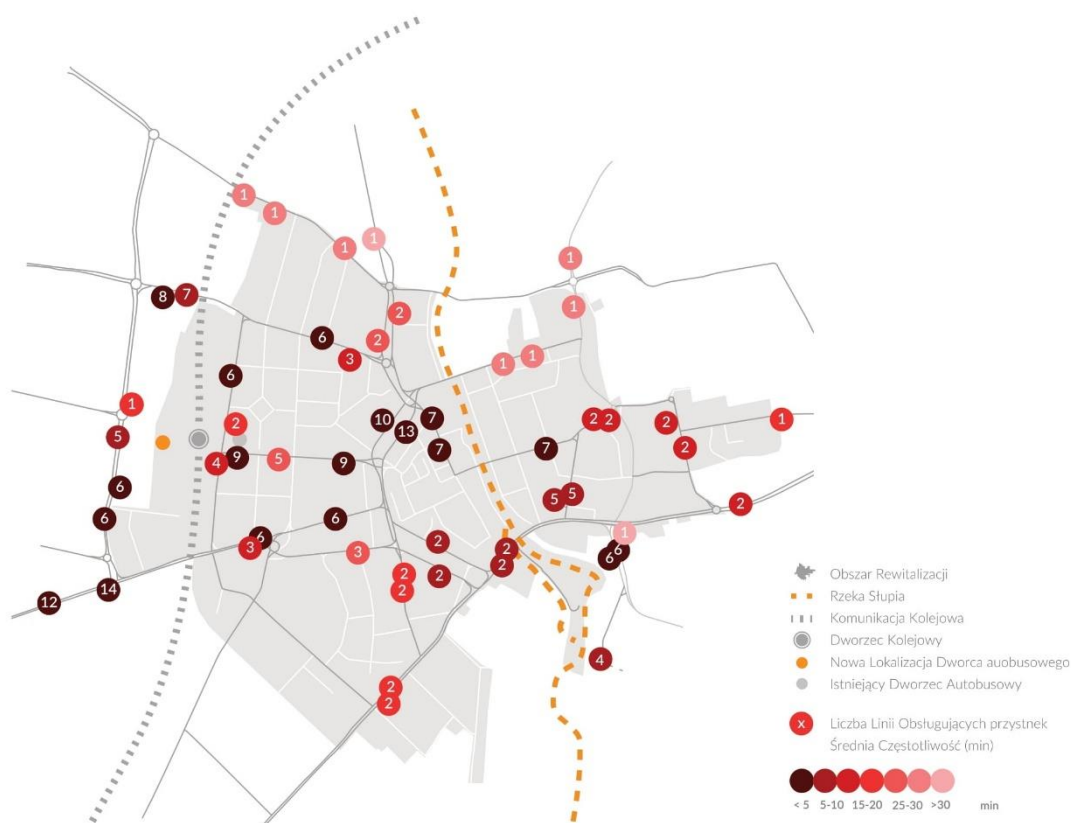
Ryc. 29. Mapa dostępności transportu zbiorowego w obszarze objętym rewitalizacją

Źródło: opracowanie własne Urzędu Miejskiego w Słupsku

Przystanki autobusowe na terenie obszaru rewitalizacji obsługują od 1 do 14 linii autobusowych, ze zróżnicowaną średnią częstotliwością odjazdu pojazdów.

Ryc. 30. Mapa częstotliwości dobowej odjazdów autobusów

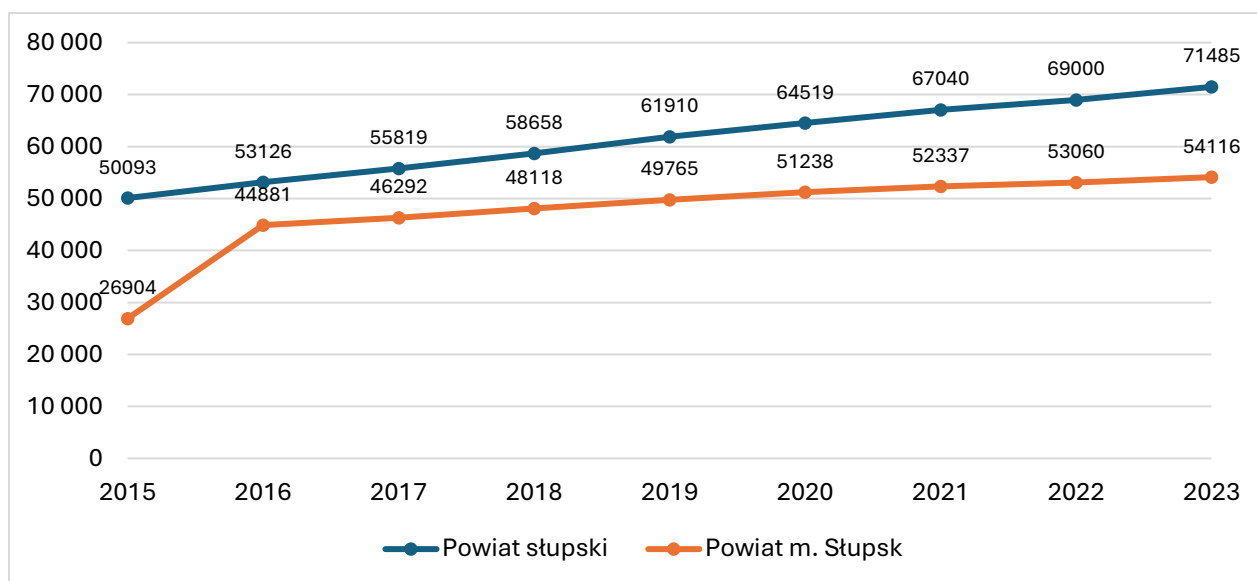
Źródło: opracowanie własne Urzędu Miejskiego w Słupsku

3.2.3.6. Infrastruktura drogowa

W obszarze rewitalizacji znajdują się 103 ulice, co stanowi ok. 1/3 spośród 340 słupskich ulic. Początkowo 9 ulic posiadało kategorię drogi krajowej (zmienionej obecnie na gminną, niemniej mają nadal charakter tranzytowy). Po oddaniu obwodnicy w ciągu S6 i wybudowaniu zachodniego odcinka ringu, dawne drogi krajowe 6 (Szczecin-Gdańsk) i 21 (Ustka-Poznań) przebiegające przez obszar rewitalizacji formalnie zostały zdegradowane do kategorii dróg gminnych. Nadal w ruchu lokalnym i regionalnym stanowią jednak szkielet połączeń drogowych, tym samym odznaczając się najwyższym ruchem. Ponadto przez obszar rewitalizacji biegną 3 drogi mające kategorię wojewódzką, 6 kategorię powiatową. Pozostałe mają status dróg gminnych. Łączna długość dróg publicznych w obszarze rewitalizacji wynosi 32,9 km, ponad 19% ogólnej długości dróg w mieście (przy czym powierzchnia obszaru rewitalizacji stanowi zaledwie 6,3% pow. Miasta).

Warto dodać, iż zarówno w Słupsku jak też w powiecie słupskim notowano dynamiczny wzrost liczby zarejestrowanych samochodów osobowych. Łącznie w ciągu kilku ostatnich lat liczba samochodów osobowych w obu powiatach wzrosła o około 30 tys.

Wykres 24. Liczba samochodów osobowych w Słupsku i w powiecie słupskim od 2015 do 2023 r.

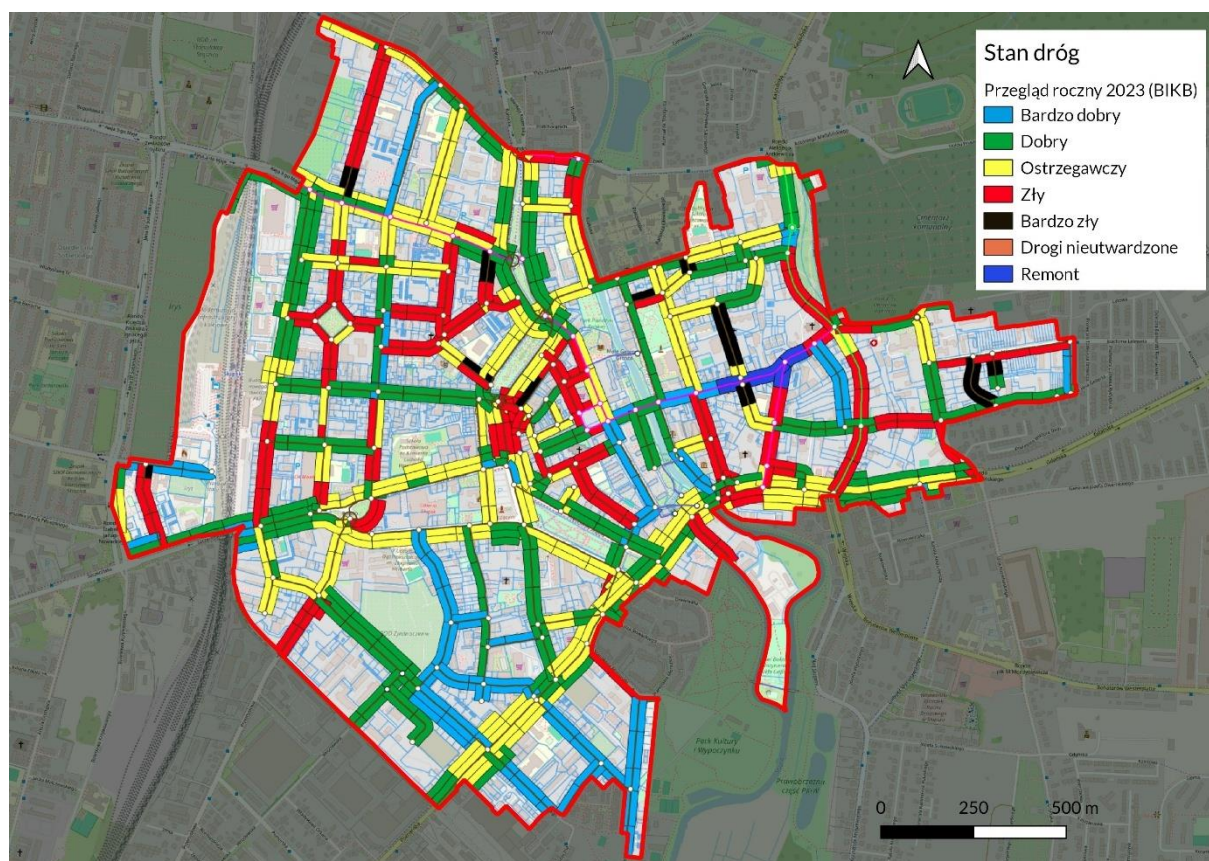
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS, dostęp kwiecień 2025 r.

Rodzi to wiele negatywnych skutków w aspekcie środowiskowym (zanieczyszczenie powietrza oraz emisje hałasu) oraz pod względem bezpieczeństwa uczestników ruchu drogowego. Drogi biegnące przez obszar rewitalizacji stanowią bariery dla potoków pieszych (w tym szczególnie dla osób niepełnosprawnych) i dla rowerzystów (podporządkowanie cyklu świateł pod ruch samochodowy, np. na ulicach: Paderewskiego, Lutostawskiego, Zamkowej).

3.2.3.6.1. Stan nawierzchni

Na obszarze rewitalizacji duża część dróg jest w złym stanie lub bardzo złym stanie technicznym, co obrazuje poniżej rysunek. Ponadto znaczący jest udział dróg, dla których stan techniczny określony jako ostrzegawczy. Stan ostrzegawczy sygnalizuje rozpoczęcie procesu degradacji nawierzchni, który po wystąpieniu pierwszych uszkodzeń ulega intensyfikacji. Diagnozuje się przy tym problem pomijania w planach remontowych ulic lokalnych (względem dróg tranzytowych), których stan dla jakości życia mieszkańców jest kluczowy. Koncentracja złego stanu dróg ma miejsce na Pogroździu oraz w centralnym rejonach Śródmieścia. Wskazuje na duże potrzeby remontowe dróg, które są najczęściej używane przez mieszkańców obszaru rewitalizacji i w największym stopniu służą ich potrzebom.

Ryc. 31. Stan dróg

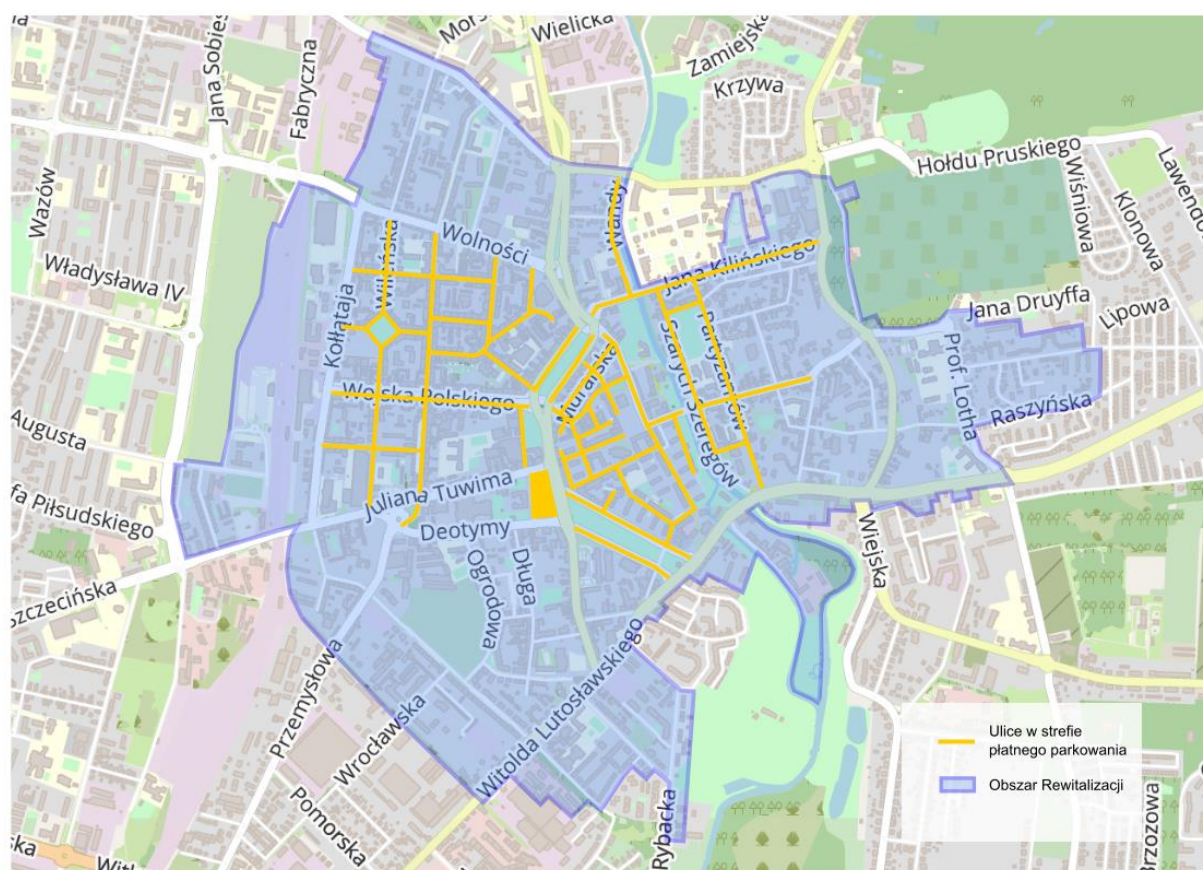

Źródło: opracowanie własne Urzędu Miejskiego w Słupsku, stan grudzień 2023 r.

3.2.3.6.2. Miejsca postojowe

Z uwagi na zwartą strukturę obszaru rewitalizacji i okres powstawania jego dzielnic, który znacząco wyprzedzał epokę skokowego wręcz rozwoju komunikacji samochodowej, pojemność parkingowa centrum miasta jest mocno ograniczona i nie zaspokaja zapotrzebowania zgłaszanego zarówno przez mieszkańców, jak i osoby przyjezdne. Także funkcjonująca obecnie na części obszaru rewitalizacji strefa płatnego parkowania nie spełnia w 100% swojej roli. Ograniczona dostępność miejsc w strefie powoduje przeniesienie problemów z parkowaniem na obszary bezpośrednio z nią sąsiadujące.

Wykres 25. Istniejąca strefa płatnego parkowania wraz z postulowanymi etapami jej rozwoju

Źródło: Funkcjonalno – przestrzenna analiza komunikacyjna obszaru rewitalizacji, grudzień 2016 r.

Zmiana organizacji ruchu na obszarze rewitalizacji oraz przekształcenie funkcji wielu ulic pozwoliłoby, dotychczasowe przestrzenie zarezerwowane dla parkujących samochodów, przekształcić w przestrzenie dla pieszych i rowerzystów, zwiększając szerokość efektywną chodników oraz usuwając bariery, którymi są parkujące samochody. W efekcie zmiana uległaby liczba miejsc parkingowych. Redukcja miejsc nastąpiła w okolicach Starego Rynku, gdzie nacisk położono na zwiększenie priorytetu ruchu pieszego, rowerowego oraz transportu zbiorowego. Obszary o przeważającej funkcji mieszkaniowej, oddalonej od centrum strefy, zyskałyby nawet do 15 % miejsc postojowych, w porównaniu do stanu istniejącego.

Kwestia dostępności i uporządkowania miejsc postojowych to jeden z kluczowych problemów zgłaszany w szczególności przez właścicieli i użytkowników lokali usługowych na terenie rewitalizacji w wywiadach prowadzonych z przedsiębiorcami w I/II kw. 2017 r. Także uczestnicy spacerów badawczych wskazywali na potrzeby właściwej organizacji miejsc parkingowych (rezygnacja z miejsc na chodnikach).

Przykładem dobrego rozwiązania w zakresie zagospodarowania pasa ruchu jest rejon ul. Mostnika, która doprowadza ruch do kluczowej infrastruktury zabytkowej miasta. Poprowadzono tu ruch jednokierunkowy, wprowadzono parkowanie po jednej stronie ulicy, utworzono szeroki chodnik, a ulicę uzupełniono o szpaler drzew. Całkowicie zmieniło to obraz tego rejonu miasta. Jeszcze parę lat temu ul. Mostnika, określana była jako umierająca ulica, pomimo dobrej lokalizacji na mapie Słupska.

Ulica Mostnika : „Jest smutna bo jest stara, nieodnowiona, zawałona samochodami, nic na niej nie ma. Można nią było dojść na jarmarki. Ma dobrą lokalizację, ale samochody uniemożliwiają zorganizowanie np. ogródków. Są jedynie betonowe tatane chodniki.”

[Wypowiedź uczestnika spaceru badawczego z kwietnia 2017 r.]

Fot. 3. Ul. Mostnika w Słupsku w 2025 r.

Źródło: zasoby Urzędu Miejskiego w Słupsku

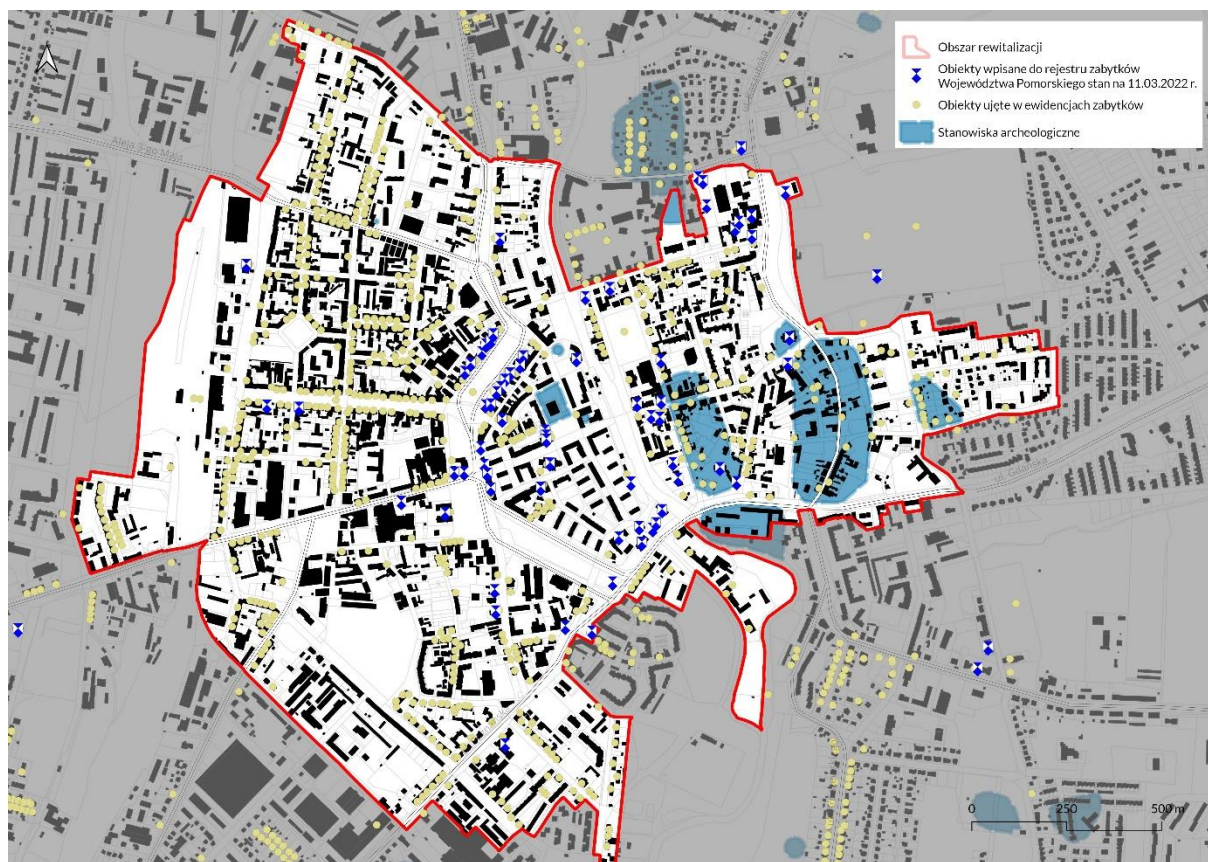
3.2.3.6.3. Układ funkcjonalny ulic

Uspokojenie ruchu i zmiana funkcji ulic polegająca na przywróceniu im miejskiego charakteru, wymusza zmianę organizacji ruchu, dotyczącą również logistyki miejskiej i regionalnej. Dużym utrudnieniem dla pozytywnego efektu uwspólniania przestrzeni jest ruch samochodów ciężarowych, który obniża poziom bezpieczeństwa, prowadzi do uszkodzeń nawierzchni oraz zwiększenia zanieczyszczenia powietrza i poziomu hałasu. W celu ograniczenia tych negatywnych zjawisk ściśle centrum Miasta jest objęte zakazem wjazdu pojazdów powyżej 3,5 tony. Dalszą poprawę mogłoby przynieść wyznaczenie na wybranych ulicach obszaru rewitalizacji stref zakazu wjazdu samochodów powyżej 12 ton.

3.2.3.7. *Ochrona zabytków i dziedzictwo kulturowe*

Paradoksalnie, losy miasta od wybuchu II Wojny Światowej, przyczyniły się do swoistej nobilitacji i wzrostu znaczenia Śródmieścia, w nieco mniejszym stopniu Podgródzia, w strukturze miejskiej, kosztem historycznego centrum miasta. Związane jest to z faktem niemal całkowitego unicestwienia miasta lokacyjnego, z jego Starym Rynkiem, przez wkraczające do Słupska oddziały Armii Czerwonej, i późniejszą, utrzymaną w duchu modernistycznym, jego odbudowę. Rynek pozostał Starym, praktycznie tylko nazwy, znacznie zredukowana została funkcja handlowa tego obszaru. W ten sposób punkt ciężkości centrum Słupska przesunął się wyraźnie na zachód, właśnie na teren Śródmieścia. Chociaż, o ile cały układ ulic i placów Podgródzia i Śródmieścia oparł się niekorzystnym zmianom przestrzennym, o tyle substancja zabytkowa ucierpiała w sposób znaczący w okresie PRL. Nie chodzi tu bynajmniej o unicestwienie kamienic w procesie wyburzeń, co Słupsk szczęśliwie ominęło, a co było praktyką w tamtych czasach dość częstą i miało miejsce w wielu miastach podobnej wielkości, ulokowanych na tzw. ziemiach odzyskanych, jak np. w Koszalinie, Legnicy, Jeleniej Górze, lecz o degradację zespołów kamienic poprzez skuwanie całego wystroju elewacji, w czasie przeprowadzanych „remontów”. Miasto, bezpowrotnie straciło w ten sposób wartościowe obiekty architektoniczne, o często неповtarzalnej architekturze. Proceder ten dotknął zarówno ulice położone poza głównymi osiami widokowymi, jak np. Wyspiańskiego, Mickiewicza, jak i główne, z ulicą Wojska Polskiego, Armii Krajowej, Aleją Sienkiewicza na czele. Do dziś zresztą większość kamienic, która szczęśliwie uniknęła tego zubożenia, nie została objęta najwyższą formą ochrony, czyli wpisem do rejestru zabytków.

Ryc. 32. Obiekty w rejestrze i ewidencji zabytków oraz strefy ochrony archeologiczno – konserwatorskiej

Źródło: Opracowanie własne, stan na grudzień 2024 r.

W rejestrze zabytków, prowadzonym przez Pomorskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków, ujętych jest 64 obiektów, z czego aż 59 znajduje się w obszarze rewitalizacji. W wojewódzkiej i gminnej ewidencji zabytków ujęto w mieście łącznie 1219 obiektów, z czego 758 znajduje się na obszarze rewitalizacji. Tak wysoka koncentracja obiektów objętych opieką konserwatorską świadczy o olbrzymich walorach architektonicznych i historycznych obszaru rewitalizacji. Jednocześnie, nałożenie na wskaźniki dotyczące opieki konserwatorskiej wskaźników stanu obiektów, prowadzi do wniosków, że zdecydowana większość, zwłaszcza obiektów mieszkalnych, wymaga pilnych prac remontowych, a zatrzymanie postępującej degradacji substancji zabytkowej, zwłaszcza wystroju elewacji, wymagać będzie olbrzymich nakładów finansowych.

Ze względu na posiadane walory kulturowo-historyczne, najwyższą wartość na obszarze rewitalizacji przedstawiają następujące obiekty i zespoły obiektów: ratusz miejski, kościół Mariacki, dawny kościół p.w. Św. Mikołaja, kościół poddominikański p.w. Św. Jacka, kaplica Św. Jerzego, zespół obwarowań miejskich z Bramą Młyńską, Bramą Nową i Basztą Czarownic, Zamek Książąt Pomorskich, Młyn Zamkowy, poczta główna, budynek Starostwa Powiatowego, budynek dawnego domu handlowego położony przy pl. Zwycięstwa 11, budynek dawnej

restauracji położony przy ul. A. Łajming 3, stary browar położony przy ul. Kilińskiego 26, spichlerz Richtera, spichlerz położony przy ul. Kopernika 10, biały i czerwony spichlerz przy ul. Partyzantów 11 oraz kamieniczki położone przy Starym Rynku nr 4, 5 i 6. Większość tych obiektów wymaga pilnych prac renowacyjnych, co znalazło swoje odzwierciedlenie w kartach zgłoszeń właścicieli bądź zarządców zabytkowych nieruchomości w celu umieszczenia na liście przedsięwzięć podstawowych do ujęcia w Gminnym Programie Rewitalizacji.

Kamienice zlokalizowane na rewitalizowanym obszarze, których część posiada bogaty, eklektyczny wystrój, wymagają gruntownych remontów elewacji wraz z izolacją ścian piwnic, remontów dachów i klatek schodowych. Istniejące elewacje są uszkodzone, a na wielu ścianach odpada tynk i łuszczy się farba. Z tego m. in. powodu podjęta została decyzja o ustanowieniu Specjalnej Strefy Rewitalizacji, umożliwiającej udzielania dotacji ze środków publicznych remontów części wspólnych w kamienicach.

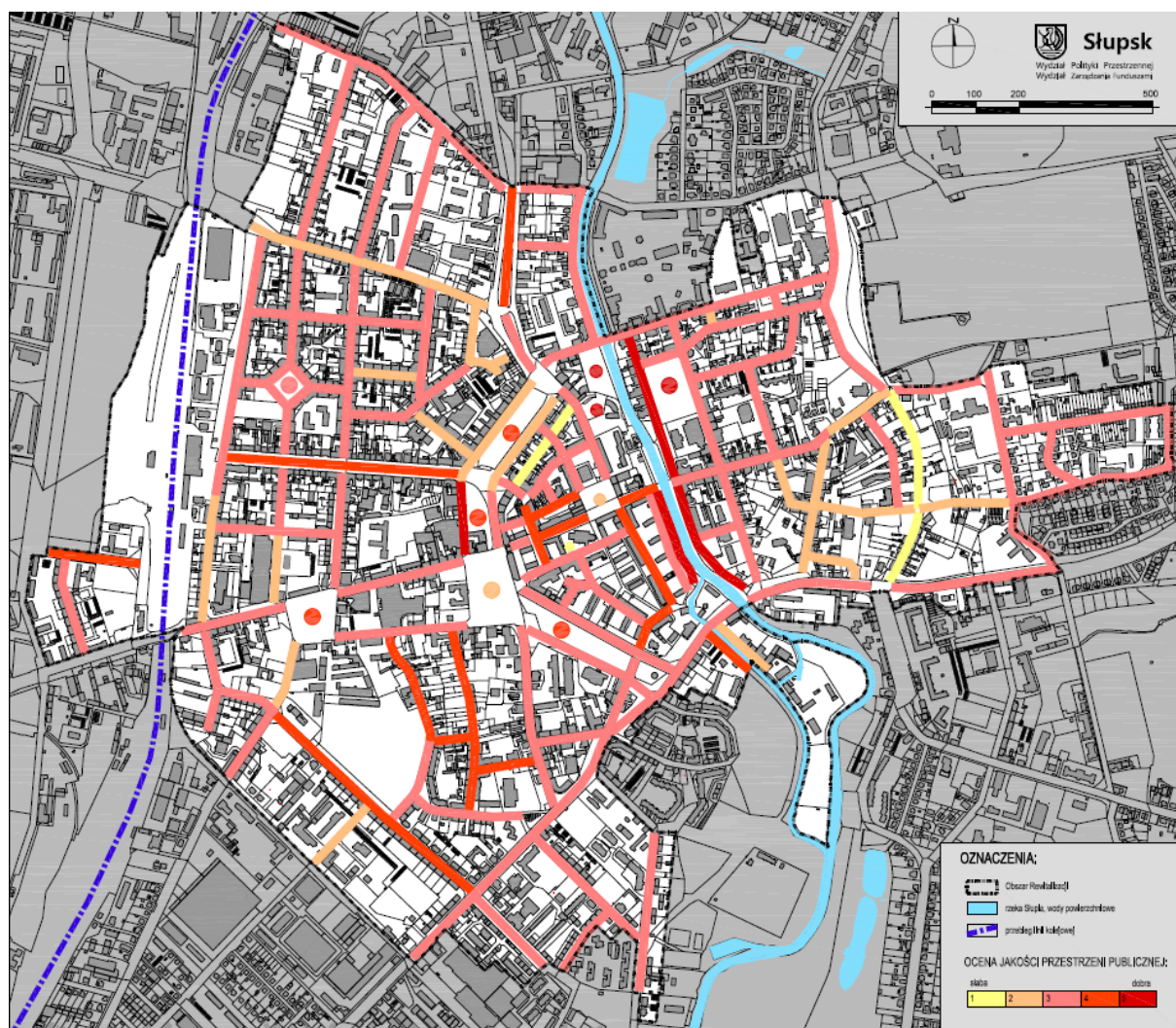
Na obszarze rewitalizacji podejmowane są działania mające na celu promocję i zachowanie dziedzictwa kulturowego. Przykładem jest akcja „Słupski Niedźwiadek Szczęścia”. Są tu również ścieżki tematyczne (głównie związane z okazami lokalnej roślinności). Zniszczenia wojenne w znacznym stopniu uszczupliły zasoby dziedzictwa kulturowego, dlatego zachowane obiekty mają szczególną wartość dla miasta i tożsamości.

3.2.3.8 Przestrzeń

Przemiany społeczno-gospodarcze na przestrzeni ostatnich dekad wywołały szereg niekorzystnych procesów na obszarze Miasta, których skutki najbardziej zauważalne są na obszarze rewitalizacji. Zjawiska suburbanizacji oraz starzenia się społeczeństwa spowodowały wyludnianie się centrum miasta oraz zubożenie jego mieszkańców. Aktywność mieszkańców przeniosła się w dużej części do podmiejskich centrów handlowych, na tereny nowych osiedli powstających masowo na przedmieściach Słupska i na terenach sąsiednich gmin oraz do przestrzeni wirtualnej. Problemy gospodarcze, społeczne oraz zmiana stylu życia mieszkańców spowodowała zaniedbanie, a nawet degradację wybranych przestrzeni publicznych poprzez długotrwałe zaniechanie inwestowania na tych terenach. W ostatnich latach poczyniono liczne inwestycje w przestrzeń publiczną. Zauważalny jest głód mieszkańców odnośnie przestrzeni publicznych wysokiej jakości. Wymaga to kontynuowania podjętych już działań. Strategia budowy przestrzeni publicznej jest jednym z kluczowych elementów programu rewitalizacji. Jest zadaniem interdyscyplinarnym, opartym zarówno na projektach związanych z fizyczną poprawą przestrzeni i jej ożywieniem, jak też na projektach „miękkich”, związanych z życiem lokalnej społeczności.

Wywiady przeprowadzone w listopadzie 2024 r. z liderami angażującymi się w działania rewitalizacyjne w Słupsku wskazują na wyzwania związane z kształtowaniem wymiaru przestrzennego. Diagnozuje się potrzebę poprawy jakości miejsc/ oferty czasu wolnego w przestrzeniach mieszkaniowych (przy obiektach mieszkaniowych) – np. skwerów, budynków gospodarczych, tworzenie małej infrastruktury, które skutkować będą poprawą atrakcyjność funkcji mieszkaniowej. Warto dodać, iż na obszarze rewitalizacji występują licznie bariery architektoniczne, a przy tym mieszka tu duży odsetek osób niepełnosprawnych i starszych, co determinuje potrzebę kształtowania przestrzeni publicznych. Największe potrzeby modernizacji przestrzeni publicznych dotyczą obszaru Podgrodzia – gdzie występują największe zaniedbania i deficyty. Na Podgrodziu planowano od wielu lat przebudowę drogi wojewódzkiej, co spowodowało, że w niektórych rejonach, np. ulic Sierpinka i Św. Piotra, nie realizowano żadnych inwestycji. Warto dodać, iż w działania konsultacyjne dot. wymiaru planowania przestrzennego angażuje się coraz większa grupa mieszkańców, niemniej zwiększenie zaangażowania społecznego jest nadal jednym z wyzwań. Pozwoli to na efektywniejsze planowanie rozwiązań, których oczekują mieszkańcy.

Ryc. 33. Ocena jakości przestrzeni na obszarze rewitalizacji

Źródło: opracowanie własne Urzędu Miejskiego w Słupsku

3.2.3.8.1 Życie w przestrzeni publicznej

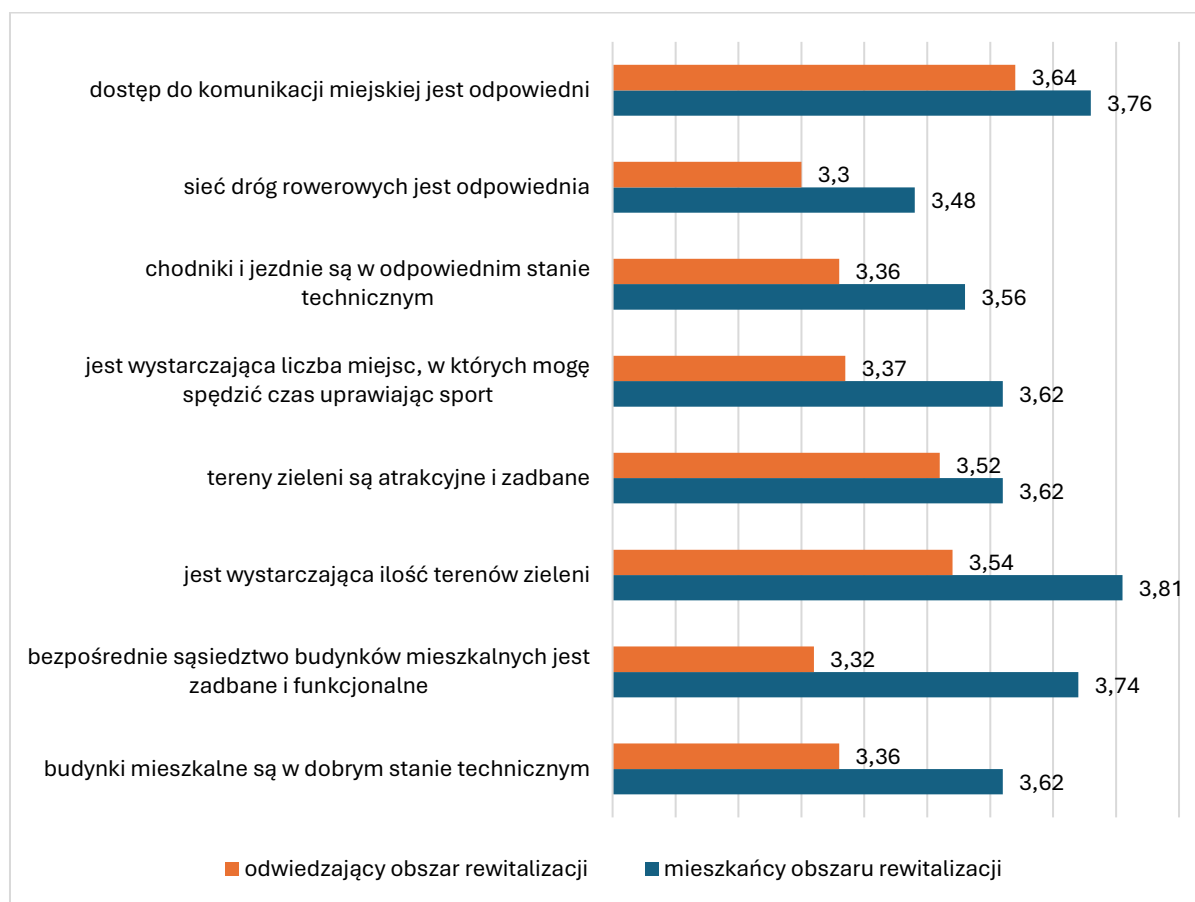
Przestrzeń publiczna odgrywa niebanalną rolę w życiu mieszkańców i w procesie tworzenia społeczeństwa oraz stymulowaniu aktywności życiowej, tym samym powinna odgrywać ważną rolę w procesie rewitalizacji obszarów zdegradowanych. W słupskim obszarze rewitalizacji występuje wiele przestrzeni nie przejawiających oznak życia społecznego, kulturalnego i gospodarczego. Powodem takiego stanu jest ich niska jakość, brak oferty dla mieszkańców lub przeznaczenie coraz większych powierzchni pod funkcje parkingowe. Niemniej warto podkreślić, iż na obszarze rewitalizacji doszło do zauważalnych przemian w wymiarze funkcjonalno-przestrzennym. Poprawiono między innymi stan techniczny wielu dróg, kamienic i zagospodarowano przestrzeń podwórek, wraz z nadaniem im nowych ogólnodostępnych funkcji rekreacyjnych. Istotną przemianę przeszły bulwary nad Stupią. Odnowienie bulwarów i przebudowa Starego Rynku miały duży wpływ na aktywność kulturalną i społeczną. Powstała

przestrzeń, w której można prowadzić różnorodne działania – co przekłada się na uczestnictwo mieszkańców w życiu miasta.

Z uwagi na liczne zaniedbania, zaniechania inwestycyjne dla obszaru Podgródzia opracowany został Masterplan, który w przystępny sposób (liczne mapy, schematy, wizualizacje) przedstawia spójną wizję daleko idących przekształceń przestrzennych i funkcjonalnych. Proponowane przemiany mają służyć zachowaniu wartościowych elementów krajobrazu przyrodniczego i historycznego oraz pozwolić na stworzenie przestrzeni nowoczesnej i przyjaznej do życia, uwzględniającej także wyzwania związane ze zmianą klimatu. Do tego powstaje Plan ogólny, który ułatwi realizację polityki zagospodarowania przestrzennego na obszarze rewitalizacji.

Badania zrealizowane z mieszkańcami Słupska w listopadzie 2024 r. wskazują na to, że mieszkańcy obszaru rewitalizacji zauważalnie lepiej oceniają wybrane elementy infrastruktury na obszarze rewitalizacji. Wynika to prawdopodobnie z lepszej znajomości zmian jakie zachodzą na obszarze rewitalizacji, z którego korzystają na co dzień. Szczególnie zauważalna jest różnica w ocenie takich aspektów jak sąsiedztwo budynków mieszkalnych (czy jest zadbane i funkcjonalne), stanu technicznego budynków, dostępu do terenów zieleni oraz miejsc, w których mogą spędzić czas uprawiając sport. Mieszkańcy obszaru rewitalizacji posiadają zapewne lepszą wiedzę nt. funkcji i potencjałów zlokalizowanych na obszarze rewitalizacji.

Wykres 26. Zestawienie opinii dotyczących infrastruktury; n=300, skala odpowiedzi od 1 do 5

Źródło: Raport z badań zrealizowanych w I etapie prac opracowania aktualizacji Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta Słupska na lata 2017-2025+

Każda przestrzeń publiczna powinna stanowić przemyślaną kontynuację otoczenia, a jednocześnie odróżniać się od innych podobnych przestrzeni. Istotną cechą przestrzeni publicznych jest ich program funkcjonalny. Warto tworzyć dla poszczególnych fragmentów obszaru rewitalizacji interesujący, indywidualny wielofunkcyjny program, ze wskazaniem wybranej funkcji dominującej, w celu wykreowania przestrzeni zróżnicowanych i niepowtarzalnych. Należy zastosować system zachęt dla lokowania w przestrzeni parterów przyległych budynków lokali użytkowych o funkcji przyciągającej mieszkańców – gastronomicznej, kulturalnej, rozrywkowej oraz ograniczonej do wybranych branż, funkcji handlowej czy usługowej. Partery budynków powinny być otwarte, posiadać duże, ciekawie zaaranżowane witryny, czytelnie umieszczone wejścia, estetyczne szyldy.

Warto wzbogacać wyposażenie przestrzeni o elementy niestandardowe, charakterystyczne, indywidualne, jak np. nietypowe elementy małej architektury czy oryginalne meble miejskie (huśtawki dla dorosłych, hamaki, leżaki, stoły), pojedyncze meble projektowane indywidualnie dla konkretnej lokalizacji, interaktywne formy przestrzenne, wszelkie urządzenia wykorzystujące

wodę oraz dzieła sztuki. W celu poprawy odbioru przestrzeni publicznej także po zmroku konieczne jest systemowe podejście do gospodarki światłem, w tym wykorzystanie w przestrzeniach publicznych elementów tożsamościowych, jakimi w Słupsku były neony i instalacje świetlne (m.in. tzw. „Szaszłyk”).

3.2.3.8.2. Chaos reklamowy

Analizy wykonane na potrzeby „uchwały reklamowej” niezbicie dowodzą, że krajobraz obszaru rewitalizacji jest w znacznym stopniu zdegradowany poprzez formę, jakość oraz liczbę nośników reklamowych, co więcej w dużej mierze umieszczonych nielegalnie. Z przeprowadzonego na potrzeby uchwały przeglądu nośników reklamowych na obszarze rewitalizacji wynika wyraźna potrzeba uporządkowania obecności szyldów i reklam (w tym także naklejanych na witryny) oraz określenie dopuszczalnych form.

Uchwałą Nr XII/208/19 Rady Miejskiej w Słupsku z dnia 30 października 2019 r. (z późn.zm.) w sprawie ustalenia zasad i warunków sytuowania obiektów małej architektury, tablic reklamowych i urządzeń reklamowych oraz ogrodzeń, ich gabarytów, standardów jakościowych oraz rodzajów materiałów budowlanych, z jakich mogą być wykonane, określono zasady obowiązujące na obszarze Miasta Słupska dotyczące materiałów reklamowych w przestrzeni publicznej.

Na potrzeby niniejszej uchwały, w granicach administracyjnych miasta, wprowadzono podział Miasta Słupska na następujące obszary:

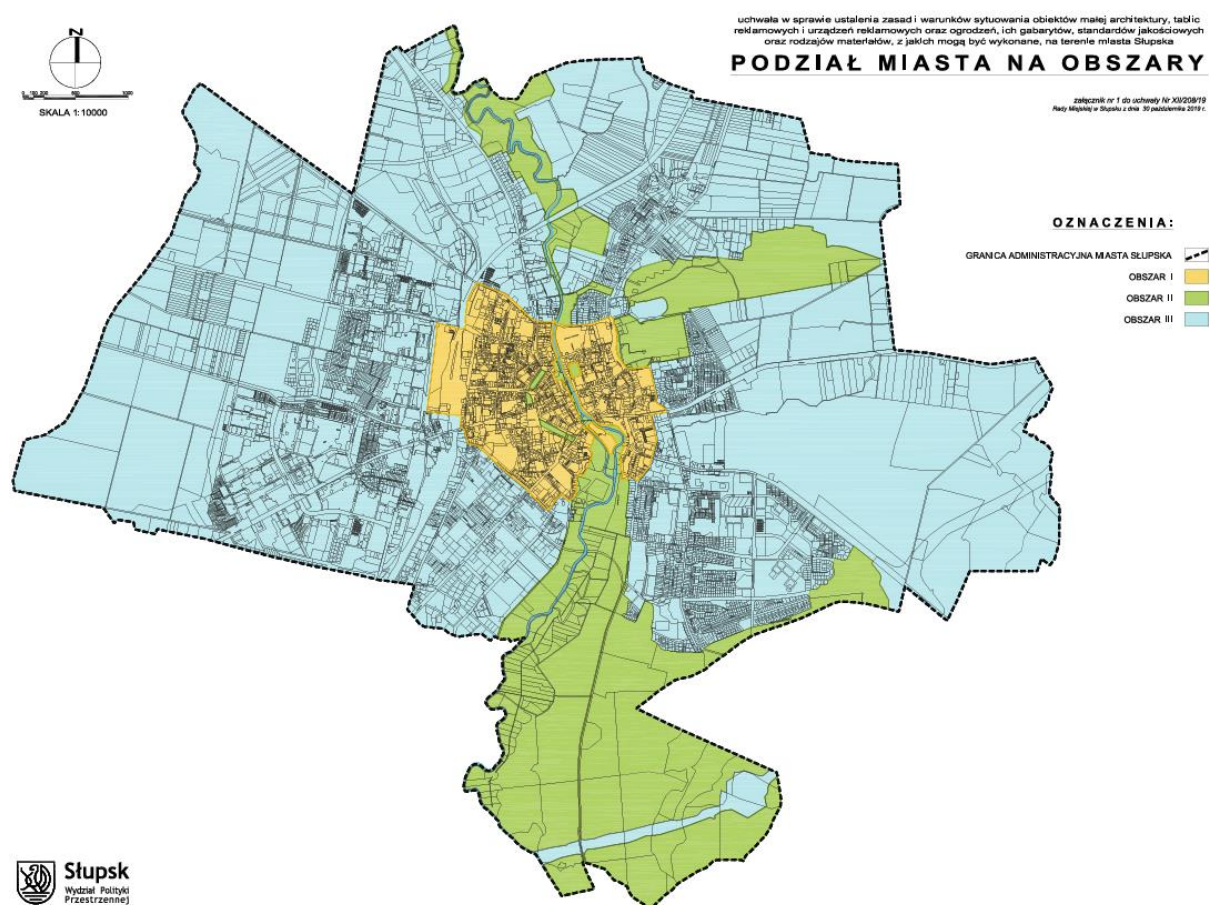
- 1) „Obszar I” – krajobrazu śródmiejskiego,
- 2) „Obszar II” - krajobrazu przyrodniczego i terenów zielonych,
- 3) „Obszar III” - obejmujący pozostałą część miasta.

Obszar rewitalizacji znalazł się w zasięgu Obszarów I i II.

Obszar I to obszar historycznego i śródmiejskiego krajobrazu miasta, stanowiący o tożsamości miasta i jego unikalnej wartości kulturowej, obejmujący w szczególności, obszary zabytkowe, a także kwartały historycznej tkanki urbanistycznej podlegające procesom rewitalizacji oraz teren węzła komunikacyjnego, który powinien stanowić wizytówkę miasta.

Obszar II to między innymi obszar terenów zieleni urządzonej i nieurządzonej, obejmuje on tereny zlokalizowane wzdłuż rzeki Słupi, po obu jej stronach.

Ryc. 34. Podział miasta na obszary realizacji założeń uchwały krajobrazowej

Źródło: opracowanie własne Urzędu Miejskiego w Słupsku

Od początku 2020 roku na terenie całego miasta obowiązuje tzw. „uchwała reklamowa” Nr XII/208/19 z dnia 30 października 2019 r. Rady Miejskiej w Słupsku (zmieniona uchwałą Rady Miejskiej w Słupsku nr LXVIII/958/24 z dnia 31 stycznia 2024 r. w sprawie zmiany uchwały Nr XII/208/19 Rady Miejskiej w Słupsku z dnia 30 października 2019 r. w sprawie ustalenia zasad i warunków sytuowania obiektów małej architektury, tablic reklamowych i urządzeń reklamowych oraz ogrodzeń, ich gabarytów, standardów jakościowych oraz rodzajów materiałów budowlanych, z jakich mogą być wykonane). Uchwała ta stanowi prawo miejscowe.

Jedną z podstawowych korzyści wprowadzenia uchwały reklamowej jest poprawa estetyki przestrzeni miejskiej. Przepisy te w założeniu pozwalają na kontrolowanie i ograniczanie nieestetycznych reklam, szyldów, billboardów oraz innych elementów, które mogą zakłócać harmonię przestrzeni. W rezultacie miasto staje się bardziej spójne wizualnie, a jego architektura i zabytki nie są przytłoczone przez chaos reklamowy.

W wyniku realizacji uchwały reklamowej, w pierwszej kolejności, udało się usunąć z przestrzeni miasta dużą część reklam w postaci banerów, w szczególności tych na ogrodzeniach i barierkach.

Część starszych szyldów została dostosowana do wymogów uchwały reklamowej lub usunięta. Większość szyldów i reklam montowanych od momentu wejścia w życie uchwały reklamowej spełnia wymogi w niej określone.

Nadal jednak nie ma wśród mieszkańców i przedsiębiorców wystarczającej świadomości obowiązujących regulacji w zakresie reklamy zewnętrznej. Część reklamodawców świadomie je lekceważy. Dlatego w dalszym ciągu pojawiają się w mieście reklamy niezgodne z uchwałą. Zdarzają się również powroty już raz usuniętych reklam. Ograniczone zasoby kadrowe i sprzętowe oraz brak odpowiednich narzędzi informatycznych znacznie ograniczają możliwość reagowania na wymienione zdarzenia. Najskuteczniejszym narzędziem, które pomoże usuwać z przestrzeni publicznej reklamy, których właściciele uporczywie uchylają się od przestrzegania przepisów, jest rozpoczęcie egzekwowania kar za reklamy umieszczone niezgodnie z zapisami uchwały Nr LXVIII/958/24.

Uporządkowanie reklam istniejących w mieście przed wejściem w życie uchwały Rady Miejskiej w Słupsku Nr XII/208/19 z dnia 30 października 2019 rok (z późn.zm.) znacznie utrudnia Wyrok Trybunału Konstytucyjnego z 13 grudnia 2023 roku. Wyrok stwierdza, że obowiązek dostosowania istniejących reklam do nowych przepisów bez zapewnienia odpowiednich mechanizmów rekompensaty (np. odszkodowania za usunięcie tablic reklamowych) narusza prawo do ochrony własności.

Wdrożenie uchwały krajobrazowej w mieście wpływa na wzrost świadomości społecznej mieszkańców w kwestiach związanych z estetyką przestrzeni miejskiej. Jednak, jak wcześniej wspomniano nie jest ona wystarczająca. Wprowadzenie jasnych zasad dotyczących reklam, szyldów czy wyglądu budynków zmusza przedsiębiorców oraz osoby prywatne do większej odpowiedzialności w kwestii zagospodarowania przestrzeni. Ponieważ w polskim systemie edukacji brakuje zintegrowanej edukacji estetycznej, należy prowadzić edukację lokalną dla różnych grup mieszkańców, szczególnie dzieci. W efekcie wzrośnie zrozumienie dla konieczności ochrony estetyki przestrzeni publicznej i walki z chaosem reklamowym.

3.2.3.8.3. Elementy wyposażenia przestrzeni publicznych

Tereny w obszarze rewitalizacji są przeważnie ubogo wyposażone w meble miejskie i inne elementy wzbogacające przestrzeń publiczną. Istniejące wyposażenie, wykonane często z materiałów o słabej jakości, nie jest wystarczająco często konserwowane czy choćby utrzymywane w czystości. Nawet dobrze lub przyzwoicie funkcjonujące przestrzenie publiczne wyposażone są często w elementy dobrane przypadkowo, niespójne stylistycznie albo pozbawione jakiegokolwiek stylu, nienowoczesne. Meble miejskie i pozostałe elementy

wyposażenia często nie są dostosowane do potrzeb różnych grup użytkowników np. seniorów, małych dzieci czy osób niepełnosprawnych. Bolączką nadal są kwestie utrzymaniowe. Należy podkreślić, że poprawiły się kwestie spójności i atrakcyjności. W Słupsku powołany został zespół ds. estetyzacji miasta i opracowano standardy dot. mebli miejskich. Opracowanie wskazuje na wytyczne w zakresie wyposażenia przestrzeni publicznych, katalog mebli miejskich i innych elementów wyposażenia przestrzeni publicznych, wytyczne dotyczących doboru materiałów i kolorystyki elementów wyposażenia przestrzeni, małej architektury i nawierzchni dla całego obszaru rewitalizacji.

Fot. 4. Przykłady wyposażenia przestrzeni publicznych w elementy mebli miejskich na obszarze rewitalizacji w Słupsku

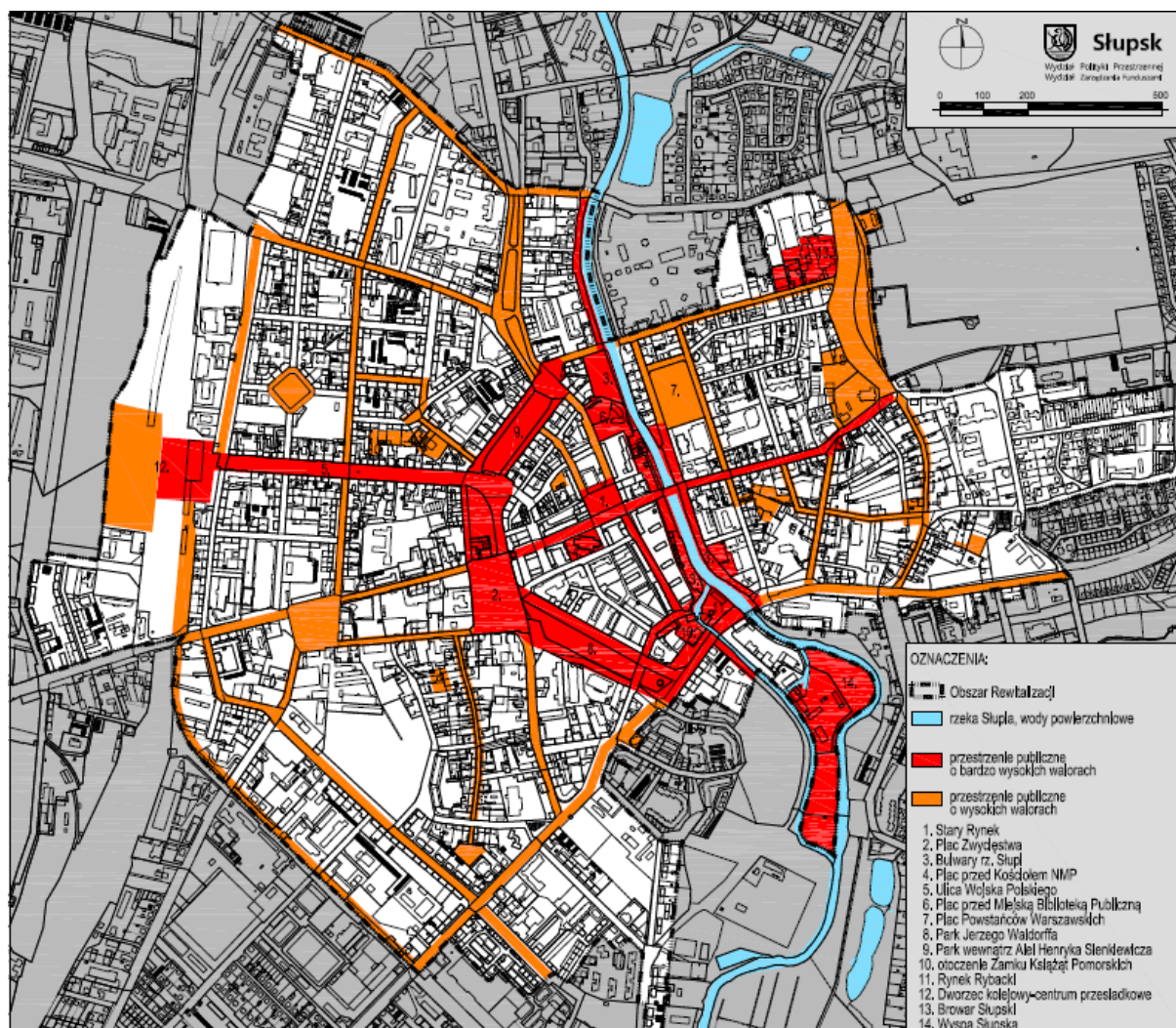
Źródło: zasoby Urzędu Miejskiego w Słupsku

Metodą wzbogacenia przestrzeni jest jej udostępnienie dla projektów kulturalnych i artystycznych, wspieranie działalności lokalnych twórców w przestrzeni publicznej oraz pozyskiwanie artystów uznanych w Polsce i świecie.

Niezbędna jest również bieżąca współpraca z projektantami i inwestorami działającymi w przestrzeni publicznej miasta.

3.2.3.8.4. Strategiczne przestrzenie publiczne na obszarze rewitalizowanym

Ryc. 35. Strategiczne przestrzenie publiczne na obszarze rewitalizacji

Źródło: opracowanie własne Urzędu Miejskiego w Słupsku

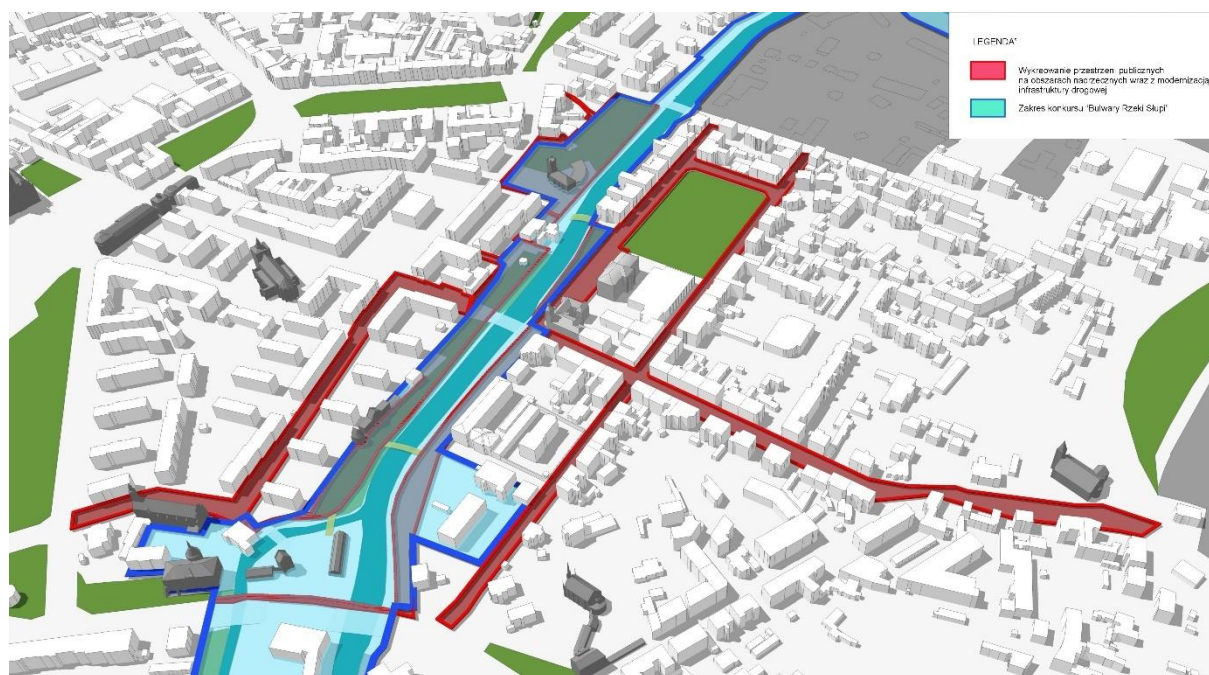
3.3.3.8.4.1 Bulwary Rzeki Słupi

Tereny położone wzdłuż rzeki stanowią obecnie ciąg rekreacyjny łączący centrum miasta z naturalnymi terenami zielonymi położonymi na jego krańcach. Jest przestrzeń zlokalizowana po obu stronach Słupi, w której doszło do zasadniczej przemiany. W ramach przedsięwzięcia „Zagospodarowanie nabrzeży rzeki Słupi” połączono przestrzeń Bulwarów trzema kładkami pieszymi, przebudowano znajdujące się tu ciągi piesze, zbudowano nowe drogi dla rowerów, przeprowadzono rewaloryzację terenów zielonych oraz wykreowano nowe place i skwery. Odtworzono przy tym „ulicę Krętą”, która umożliwiła przejście wzdłuż murów miejskich od strony biblioteki poprzez furtę w murach do Parku Pianistów Polskich. Zaadaptowano również teren przed budynkiem słupskiej księżnicy tworząc literacki ogród kwiatowy nawiązujący do istniejącego tu dawniej wirydarza (ogrodu klasztorowego). dopełnieniem tej przestrzeni, która

w założeniu miała służyć kreowaniu animacji społecznej, stał się ogromny stół ustawiony w linii łączącej kładką tereny po obu brzegach rzeki. Centrum Debaty Publicznej, bo tak określa się to miejsce, ma umożliwić mieszkańcom dialog w przestrzeni miasta i jednocześnie uzupełnić działania realizowane przez Miejsce Animacji Kultury (MAK) – strefę biblioteki przeznaczoną przed wszystkim dla dzieci i młodzieży.

Realizacja tej inwestycji odpowiadała na potrzeby mieszkańców w zakresie modernizacji nabrzeży Słupi, które dotychczas były miejscem mało atrakcyjnym dla słupszczyzan oraz trudnodostępnym ze względu na stan techniczny chodników i jezdni, niedostatecznej pielęgnacji zieleni oraz gromadzenia się w tych miejscach osób spożywających alkohol. Jest to inwestycja, która zwyciężyła w 16 edycji konkursu na Najlepszą Przestrzeń Publiczną Województwa Pomorskiego w 2024 r. organizowanym przez Zarząd Województwa Pomorskiego. Zadanie to wymaga kontynuacji m.in. poprzez przebudowę ul. Wandy, czy udrożnienie połączeń w rejonie Mostu Zamkowego.

Ryc. 36. Zakres interwencji zrealizowany w obrębie Bulwarów Rzeki Słupi

Źródło: opracowanie własne Urzędu Miejskiego w Słupsku

3.2.3.8.4.2 Rejon ulicy Długiej – kwartał pomiędzy ulicami Deotymy, Ogrodową, Sygietyńskiego i Jaracza

Kwartał zabudowy, o przeważającej funkcji mieszkaniowej, położony pomiędzy ulicami Deotymy, Ogrodową, Sygietyńskiego i Jaracza, zlokalizowany jest w ścisłym centrum miasta, w bezpośrednim sąsiedztwie zabytkowego ratusza, siedziby Urzędu Miejskiego. Ulica Długa

w świadomości stupszczan jawiła się jako miejsce niebezpieczne szczególnie dla osób spoza obszaru przylegającego do ulicy. W tej części obszaru rewitalizacji gromadziły się osoby nadużywające alkoholu, powodujące liczne zniszczenia i zanieczyszczenia.

Modernizacja ulicy Długiej i przylegających do niej skwerów zieleni, przyczyniła się do uporządkowania tego obszaru architektonicznie i urbanistycznie, a uzupełnienie brakującego oświetlenia przyczyniło się do poprawy bezpieczeństwa w tej części miasta. Nowa infrastruktura, m.in. Dom Sąsiedzki, przyczynia się do zwiększania aktywności mieszkańców poprzez rozwijanie ich pasji, organizowanie dla nich zajęć manualnych, integracyjnych, gry oraz wymianę doświadczeń pomiędzy pokoleniami.

W rejonie ul. Długiej nastąpiła przebudowa infrastruktury w pasach drogowych. Wymienione tu zostały wszystkie instalacje podziemne, zmieniona nawierzchnia ulic i chodników. Obecnie na ulicy Długiej ciągi komunikacyjne stanowią jedną płaszczyznę (bez krawężników). Wydzielenie chodników i jezdni nastąpiło poprzez zastosowanie zróżnicowanych materiałów nawierzchniowych o kontrastowej kolorystyce, a także poprzez wprowadzenie elementów geometrycznych w miejscach szczególnej uwagi, takich jak np. skrzyżowania. Wszystkie przebudowane ulice posiadają energooszczędne oświetlenie LED. Przebudowa dróg połączona z przebudową infrastruktury technicznej (instalacji wodnej, kanalizacyjnej, ciepłowniczej i energetycznej) stworzyła warunki do realizacji nowego budownictwa mieszkaniowego, zarówno społecznego/komunalnego, jak i komercyjnego. Inwestycje mieszkaniowe zrealizowane u zbiegu ulic Długiej, Ogrodowej i Płowieckiej uzupełniły istniejące pierzeje budynków i przyczynią się do uporządkowania przestrzeni publicznej. Kolejne budynki planowane są w rejonie ul. Ogrodowej.

Niemniej proces przywracania rejonu ul. Długiej społeczności lokalnej nie został jeszcze dokończony. Nadal notuje się tu zjawiska problemowe. Szczególnie podwórko na ul. Jaracza stało się miejscem licznych dewastacji, stąd konieczne jest podjęcie działań mających na celu poprawę bezpieczeństwa w tym miejscu.

3.2.3.8.4.3 Stary Rynek

Stupski Rynek był jednym z gorzej zagospodarowanych kwartałów miasta, mimo że sąsiaduje z niedawno oddanymi do użytku Bulwarami. Po wykonaniu badań archeologicznych w 2017 r. Rynek zyskał tymczasową nawierzchnię ze żwiru. Modernizacja Starego Rynku była jedną z bardziej oczekiwanych miejskich inwestycji, która uporządkowała ten teren i sprawiła, że stanie się on bardziej przystępny i atrakcyjny dla wszystkich mieszkańców oraz gości i turystów odwiedzających nasze miasto. Do końca 2022 r. zakończono prace projektowe. Realizacja robót budowlanych ruszyła w 2023 r., a zakończyła się w 2025 r. Przedsięwzięcie obejmowało wymianę

nawierzchni chodników i placu centralnego oraz dróg okalających plac od północy, zachodu i południa, przy wykorzystaniu szlachetnych materiałów, w celu stworzenia obszaru o charakterze placu pozbawionego barier komunikacyjnych i minimalizującego utrudnienia w ruchu pieszym, wynikające z ruchu oraz postoju pojazdów. Zadanie uwzględniło również przebudowę infrastruktury towarzyszącej (oświetlenie i odwodnienie) oraz zagospodarowanie zielenią i małą architekturą.

3.2.3.8.4.4 Oś śródmiejska rejonu ul. Wojska Polskiego

Istotne zmiany w przestrzeni obszaru rewitalizacji wystąpią w rejonie dworca PKP i ul. Wojska Polskiego. Powstaje tu nowa pod względem funkcjonalności i jakości przestrzeń publiczna. Obok inwestycji związanych z budową nowego obiektu dworca PKP, wraz z przejściem podziemnym, przed dworcem powstanie plac miejski z alejkami, zielenią oraz małą architekturą. Będzie on skomponowany kaskadowo z nachyleniem w kierunku pasażu prowadzącego do budynku dworca i dalej na perony. W przestrzeni tej pojawi się 30 nowych drzew. W północnej części placu zaprojektowano wiatę rowerową. Za budynkiem biurowym powstanie parking na 50 miejsc postojowych. Pomiędzy peronami a placem i dworcem, wzdłuż nowego fragmentu drogi, znajdą się zatoczki dla autobusów miejskich, niewielka strefa kiss&ride oraz postój taksówek. Zmiany dotyczyć będą również zagospodarowania ul. Wojska Polskiego, gdzie przewidziano montaż stalowych, podświetlanych łuków, których ażurowa konstrukcja podkreśli widoczność osi widokowych ulic Wojska Polskiego i Wileńskiej. Przy łukach zamontowane zostaną nowoczesne siedziska, a wzdłuż całej ul. Wojska Polskiego wymienione zostaną elementy małej architektury, tj. ławki, kosze na śmieci i stojaki rowerowe. Planowana przebudowa części pieszej pomiędzy szpalerami lip zakłada obetonowanie sporej części nawierzchni, wprowadzenie licznej roślinności, krzewów, bylin i roślin cebulowych.

3.2.3.9 Zieleni obszaru rewitalizacji

W wyniku przeglądu zieleni porastającej obszar rewitalizacji można podzielić ją na trzy typy: parkowe założenia zieleni wysokiej, zieleni przyuliczną oraz zieleni podwórek i ogrodów przydomowych.

W przypadku parkowych założeń zieleni wysokiej (park wewnątrz Alei Sienkiewicza, mały skwer na Placu Broniewskiego, zieleniec wzdłuż ulicy Kołłątaja, Skwer Pierwszych Słupszczan, szpalery drzew na deptaku Wojska Polskiego, Plac Powstańców Warszawskich, Park Waldorffa) mamy do czynienia z zachowaniem w niemal niezmienionej formie kompozycji powstałych jeszcze w czasach przedwojennych. Posadzone wówczas drzewa szlachetnych gatunków, często dość egzotycznych, stanowią dziś piękny starodrzew, nierzadko uznany już za pomnikowy, w olbrzymim

stopniu wzbogacający obszar rewitalizacji. Zieleń ta wymaga dziś głównie zabiegów pielęgnacyjnych i ewentualnych uzupełnień po drzewach obumarłych. Warte zauważenia jest, że w badaniach mieszkańcy większe skupiska zieleni (tereny nadrzeczne, parki i skwery) pomimo potrzeb rewaloryzacyjnych wskazywali jako jeden z ważniejszych potencjałów obszaru rewitalizacji.

Zdecydowanie gorzej wygląda kwestia drzew przyulicznych, które ze względu na postępujący proces degradacji, spowodowany bardzo trudnymi warunkami wzrostu, a także niewystarczającą pielęgnacją, dożywają właśnie swoich dni. Boczne ulice dawniej obsadzone, najczęściej obustronnie głogami, dziś zachowały ten element w stopniu szczątkowym (zaledwie kilkanaście sztuk). Z uwagi na gęstą zabudowę, niemal stuprocentowe wykorzystanie terenu pod funkcje mieszkaniowe, usługowe i komunikacyjne obszar rewitalizacji charakteryzuje się bardzo niskim wskaźnikiem powierzchni biologicznie czynnej na mieszkańca. W efekcie, pogorszeniu ulega nie tylko stan środowiska: jakość powietrza, hałas, ale także zmniejsza się atrakcyjność wizualna obszaru rewitalizacji.

W Słupsku dużą społeczną akceptacją cieszyły się zadania, których celem było zazielenienie miasta. W ramach przedsięwzięć rewitalizacyjnych ujętych zdefiniowanych pod nazwą „Słupskie kliny zieleni – urządzenie terenów zieleni na obszarze miasta Słupska”, zrealizowano inwestycje w ramach 8 zadań powiązanych ze sobą funkcjonalnie i przestrzennie w różnych częściach miasta. Zadania zrealizowane w obszarze rewitalizacji obejmowały:

1. Odtworzenie zieleni przyulicznej na terenie Śródmieścia (m. in. zieleń przyuliczna przy ul. Solskiego, Małachowskiego, Prusa, Sygietyńskiego),
2. Utworzenie miejskiego skweru przy skrzyżowaniu ulic Krasińskiego, Solskiego, Niedziałkowskiego,
3. Zagospodarowanie terenu przy ul. Lutostawskiego w Słupsku.

Pozostałe zadania poza obszarem rewitalizacji to: powiększenie Parku Kultury i Wypoczynku o teren przy ul. Nad Śluzami, podniesienie atrakcyjności w rejonie Stawku Łabędziego, zagospodarowanie terenu przy ul. Marii Zaborowskiej – Park Zachodni, zagospodarowanie terenu w rejonie ulic Hubalczyków i Marty Aluchny Emalianow – Park Wschodni, zagospodarowanie terenu przy ul. Szafranka.

Na obszarze rewitalizacji diagnozuje się potrzebę społeczną zagospodarowywania podwórek na małe enklawy zieleni. Aktualnie większość przestrzeni wewnątrz kwartałów nie jest zagospodarowana zielenią w sposób uporządkowany, a nielicznie zachowane skupiny drzew i krzewów wymagają prac pielęgnacyjnych i uzupełniających i wzbogacających szatę roślinną.

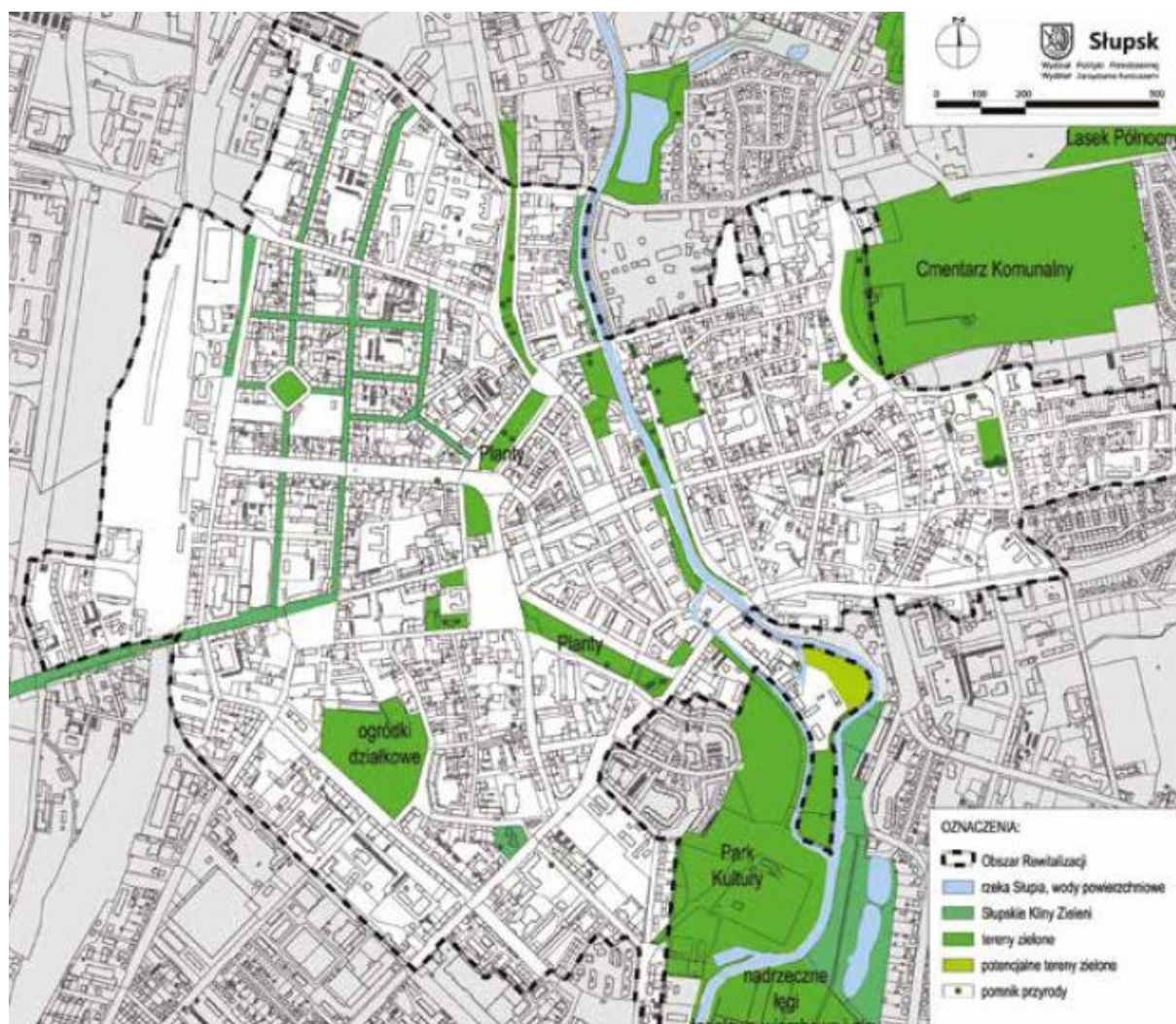
Konieczne jest stworzenie programu, który będzie wspierał właścicieli nieruchomości w zagospodarowaniu podwórek z uwzględnieniem zielonej i błękitnej infrastruktury.

Głównym celem działań realizowanych w ramach rewitalizacji powinno być:

- przeprowadzenie prac rewaloryzacyjnych w istniejących parkach;
- odtwarzanie szpalerów zieleni przyulicznej;
- wypracowanie rozwiązań organizacyjnych i finansowych służących stworzeniu na dotychczas niezagospodarowanych podwórkach swoistych enklaw zieleni, których zadaniem będzie poprawa zarówno komfortu bytowego mieszkańców, jak i poprawa relacji międzyludzkich wśród sąsiadów,
- na terenach zielonych powinno uwzględniać się elementy pozwalające na zagospodarowanie wód opadowych.

Powyższe prace w pierwszej kolejności objąć powinny teren Podgrodzia i Śródmieścia, które odznaczają się najniższą dostępnością terenów zielonych. Uzupełnienie obszarów zieleni powinno uwzględniać pasy przewietrzające, oraz zapewnienie ciągłości korytarza ekologicznego wzdłuż rzeki Stupi.

Ryc. 37. Istniejące i planowane tereny zielone na obszarze rewitalizacji

Źródło: opracowanie własne Urzędu Miejskiego w Słupsku

Układ terenów zielonych w Słupsku po uzupełnieniu o brakujące elementy zbliżony byłby do wzorcowych modeli przestrzennych opracowanych przez angielskiego urbanistę Georga Peplera, a na gruncie krajowym postulowanym m.in. przez Władysława Czarneckiego (autora poznańskich klinów zieleni). Koncepcje te zalecały 4 kliny zielone rozchodzące się od śródmieścia, a na zewnątrz łączące się z obszarami leśnymi. Realizacja koncepcji pozwoliłaby „przybliżyć” mieszkańcom obszaru rewitalizacji tereny leśne i wykorzystać je do celów sportowych i rekreacyjnych. Jednocześnie zachowanie jako tereny niezagospodarowane przez budownictwo pasów rozchodzących się promieniście od obszaru rewitalizacji będzie miało niebagatelne znaczenie w przewietrzaniu centrum miasta. Wreszcie planowane w ramach odtwarzania szpalerów przyulicznych nowe nasadzenia oparte na rodzimych gatunkach pozwolą ograniczyć uciążliwości komunikacyjne tj. hałas i emisje spalin do atmosfery.

Ryc. 38. Koncepcja 4 klinów zieleni w Słupsku

Źródło: opracowanie własne Urzędu Miejskiego w Słupsku

Ciekawe wnioski nt. potencjału do rozwoju niebiesko-zielonej infrastruktury na obszarze rewitalizacji płyną z analizy przeprowadzonej na potrzeby opracowania Masterplanu dla Podgrodzia.

Analiza istniejącej zieleni na obszarze Podgrodzia Słupska ukazuje zróżnicowany i cenny pod względem przyrodniczym krajobraz. Tereny przepuszczalne stanowią blisko 50% powierzchni obszaru, co wskazuje na jego duży potencjał retencyjny. Teren charakteryzuje się przede wszystkim dominacją niskiej zieleni nieurządzonej, która występuje głównie w zaniedbanych, wewnętrznych strefach kwartałów. Przestrzenie te, zwłaszcza luki w zabudowie wzdłuż ulic św. Piotra i Marii Curie-Skłodowskiej-, oferują duże możliwości dla rozwoju systemu błękitno-zielonej infrastruktury, która mogłaby przyczynić się do budowy systemu odporności na zmiany klimatyczne miasta Słupska.

Większość terenu Podgrodzia pokrywają zbiorowiska traw i bylin, a w niektórych miejscach występują płaty roślin wieloletnich, w tym pokrzywa zwyczajna, wrotycz pospolity czy różne gatunki traw i bylin. Na obszarze opracowania znajdują się także skupiska zieleni wysokiej, zazwyczaj w postaci młodych drzew liściastych. Są one rozmieszczone głównie wzdłuż ul. Gdańskiej, wokół kościoła pw. Najświętszego Serca Jezusowego oraz na skrzyżowaniu ul. Dąbrówki i Sierpinka. Ze względu na zróżnicowanie ukształtowania terenu i istniejący drzewostan, miejsca te mają znaczny potencjał do przekształcenia w przestrzeń, sprzyjające zatrzymywaniu wód opadowych i zwiększenia bioróżnorodności. Ponadto w okolicach ulic Marii Curie-Skłodowskiej, Dąbrówki, Sierpinka i Gdańskiej widoczne są ślady dawnego zagospodarowania tych terenów. Pojedyncze drzewa owocowe, takie jak jabłonie, grusze, śliwy, chmiel czy orzech włoski, przypominają o historycznych sadach i ogrodach. Ich obecność w wewnętrznych częściach kwartałów, uzupełniona o samosiewy topoli, wierzy i klonów, stanowi unikalny element przyrodniczy, który powinien zostać uwypuklony poprzez planowane przekształcenia dzielnicy.

Dla obszaru Podgrodzia charakterystyczne są również układy szpalerowe drzew, które można znaleźć przy ul. Henryka Pobożnego, Gdańskiej, Kaszubskiej oraz Obrońców Wybrzeża. Chociaż pełnią one funkcje kompozycyjne i izolacyjne, ich fragmentaryczność w ciągach ulic sugeruje potrzebę uzupełnienia tych nasadzeń tak, aby zwiększyć ich rolę w strukturze zieleni.

Obszar Podgrodzia jest także siedliskiem dla roślinności ruderalnej oraz roślin inwazyjnych. Podczas wizji terenowej zidentyfikowano obecność sumaka octowca, który stanowi zagrożenie dla rodzimych gatunków.

Elementy o dużym, lecz niewykorzystanym potencjale stanowią podwórka i niezagospodarowane place na terenie Podgrodzia. Obecnie pozostają one zaniedbane, bez żadnego systematycznego zagospodarowania, co negatywnie wpływa na ich walory użytkowe i estetyczne. Aby skutecznie poprawić ich stan, konieczne jest jednak podejście systemowe do kształtowania przestrzeni dzielnicy. Integracja tych obszarów w ramach kompleksowego planu pozwoliłaby na wprowadzenie zróżnicowanych form zieleni, które wzbogaciłyby całość układu, sprzyjając zarówno mieszkańcom, jak i środowisku.⁵

⁵ Źródło: Masterplan dla Podgrodzia

3.2.3.10 Stan powietrza atmosferycznego

Jakość powietrza atmosferycznego badana jest na terenie Słupska przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Gdańsku przez stację pomiarową znajdującą się przy ul. Kniaziewicza 30 (przy granicy obszaru rewitalizacji). Roczna ocena jakości powietrza za rok 2024 wykonana wg kryteriów ustanowionych ze względu na ochronę zdrowia oraz ochronę roślin wykazała w strefie pomorskiej, na terenie, której znajduje się Słupsk, że nie stwierdzono przekroczenia poziomów dopuszczalnych i docelowych. W strefie pomorskiej, której zlokalizowany jest Słupsk stwierdzono przekroczenie poziomu celu długoterminowego ozonu zarówno pod kątem ochrony zdrowia ludzi, jak i ochrony roślin. Podkreślono przy tym, iż w ostatnich latach występuje niski poziom zanieczyszczenia powietrza (poniżej poziomów dopuszczalnych/docelowych) w odniesieniu do: dwutlenku azotu, tlenku węgla, benzenu, pyłu zawieszonego PM10, pyłu zawieszonego PM2,5 oraz oznaczanych w pyłe zawieszonym PM10 metali: ołowiu, arsenu, kadmu i niklu.

Największym problemem w województwie pomorskim, pomimo dotrzymania poziomu docelowego w roku 2024, są wysokie stężenia benzo(a)pirenu, zawartego w pyłe zawieszonym PM10. Rokrocznie wysokie wartości stężeń tego zanieczyszczenia rejestrowano w okresach grzewczych (styczeń – marzec, październik – grudzień).

Stan powietrza na obszarze rewitalizacji jest stale monitorowany. Znajdują się tu czujki, a informacje z nich zebrane są wyświetlane na tablicy ustawionej przy Urzędzie Miasta oraz na miejskiej stronie internetowej. Dodatkowo informacje nt. stanu powietrza możliwe są do pozyskania w ramach bezpłatnej aplikacji Syngéos – Nasze Powietrze na telefony komórkowe z systemem Android oraz IOS (Apple). Oprócz stężenia pyłów zawieszonych PM2,5 oraz PM10 – w aplikacji można sprawdzić aktualną temperaturę, wilgotność i ciśnienie. Niemniej na obszarze rewitalizacji zlokalizowane są wciąż liczne indywidualne paleniska oraz generowane są zanieczyszczenia komunikacyjne.

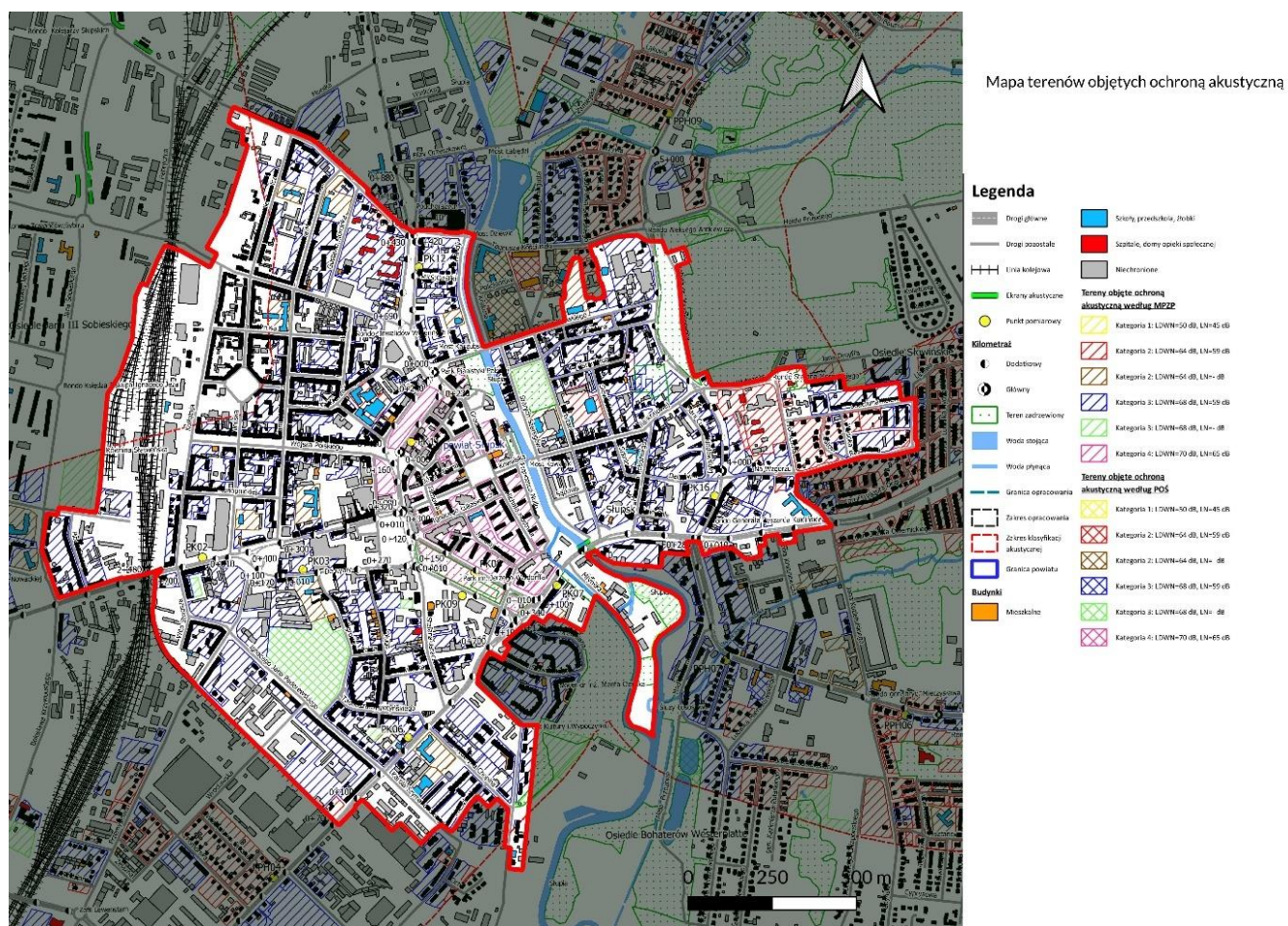
3.2.3.11 Klimat akustyczny

Klimat akustyczny obszaru rewitalizacji to przede wszystkim komunikacyjne źródła hałasu. Słupsk jako miasto poniżej 100 000 mieszkańców nie ma obowiązku sporządzania mapy akustycznej. W roku 2012 wykonano natomiast mapę akustyczną dla wybranych odcinków dróg o natężeniu powyżej 3 mln pojazdów rocznie. Analizie poddano 24 ulice na terenie miasta Słupska, w tym 12 ulic w ciągu drogi krajowej nr 21, 7 ulic w ciągu byłej drogi krajowej nr 6, 2 ulice w ciągu drogi wojewódzkiej nr 210 oraz 3 ulice w ciągu drogi wojewódzkiej nr 213. W przypadku obszaru rewitalizacji analizy objęły wszystkie ulice stanowiące szkielet komunikacyjny, tj. ulice: Tuwima,

Deotymy, Jana Pawła II, Jagiełły, Zamkową, Garncarską, Gdańską, Sierpinka, św. Piotra, Kaszubską, Lutostawskiego, Prostą, Pl. Zwycięstwa, Anny Łajming, Sienkiewicza, Kopernika. Wyniki prowadzonych w ramach prac pomiarów immisji i skalibrowane wg nich modelowania, wskazują, iż na wymienionych odcinkach dróg w obszarze rewitalizacji dochodziło do przekroczeń ówczesnych standardów jakości w zakresie klimatu akustycznego. Pamiętać jednak należy, iż pod koniec roku 2012 znacznej liberalizacji uległy normy w zakresie dopuszczalnego poziomu hałasu komunikacyjnego. Jednocześnie w ostatnich latach znacznemu zwiększeniu uległo również średnie natężenie ruchu na drogach, czego dowodem jest wzrost liczby pojazdów zarówno w Słupsku, jak też na terenie powiatu słupskiego. Migracje mieszkańców na tereny podmiejskie również wpływają na wzrost liczby codziennych dojazdów do Słupska.

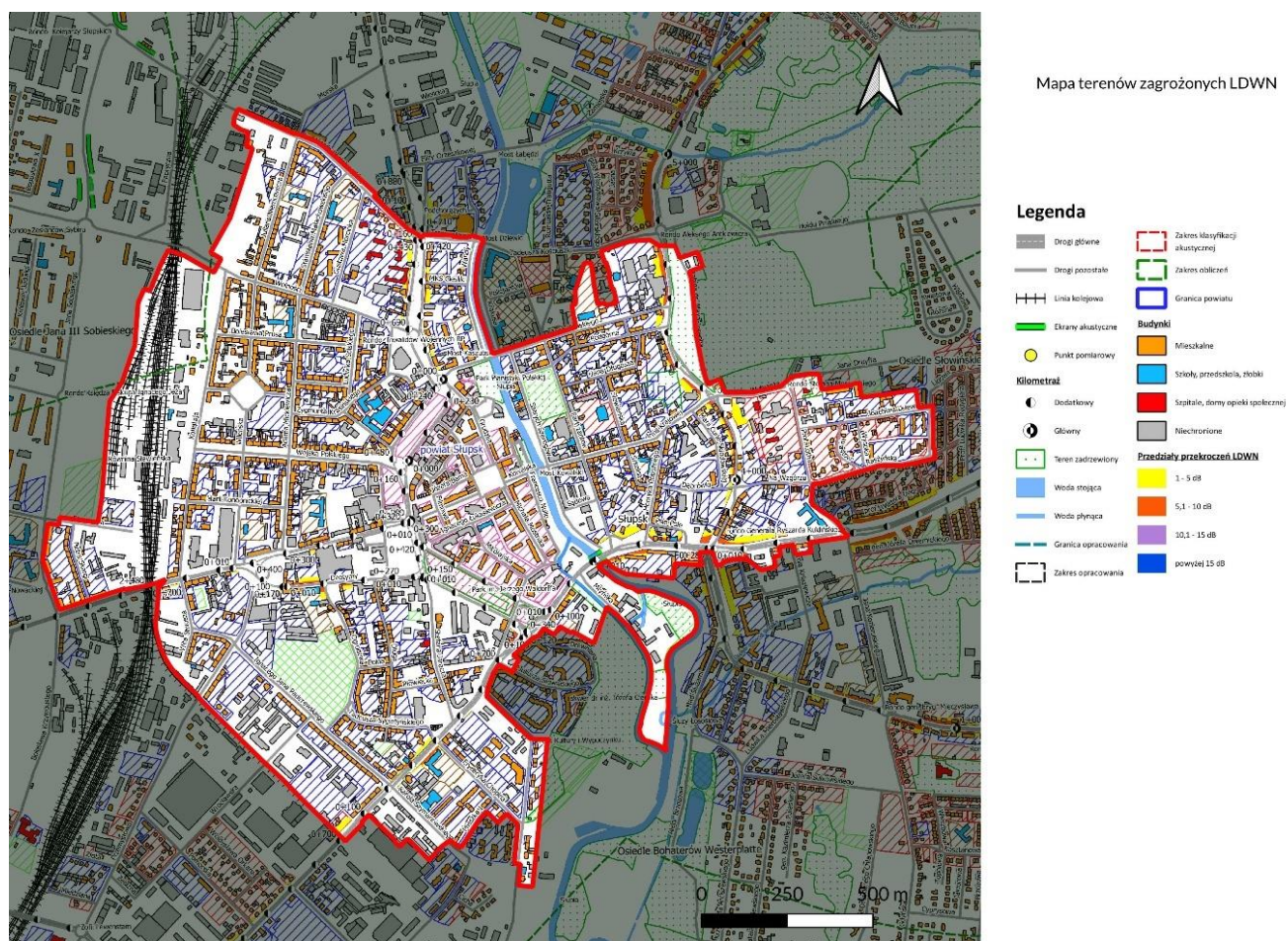
W celu ograniczenia negatywnego wpływu hałasu na zdrowie mieszkańców konieczne jest wprowadzenie rozwiązań skutkujących zmniejszeniem natężenia ruchu, promocja komunikacji zbiorowej, wprowadzenie elementów zmniejszających uciążliwości komunikacyjne, w tym odtwarzanie szpalerów zieleni przyulicznej. Te działania są systematycznie wdrażane, wymagają jednak kontynuacji.

Ryc. 39. Mapa terenów objętych ochroną akustyczną

Źródło: opracowanie własne Urzędu Miejskiego w Stupsku

Ryc. 40. Mapa terenów zagrożonych LWDN

Źródło: opracowanie własne Urzędu Miejskiego w Słupsku

3.2.3.12 Pozostałe aspekty środowiskowe – zagrożenie powodziowe

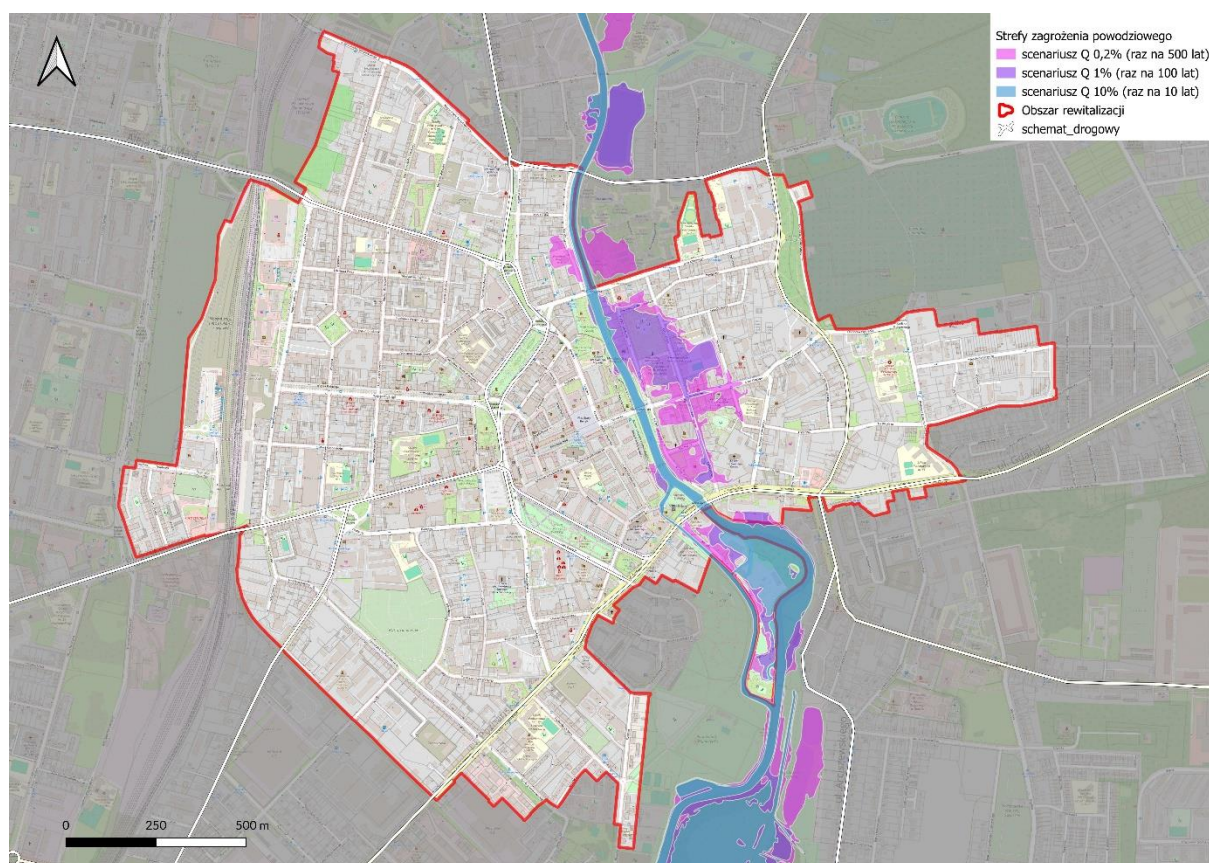
Obszar rewitalizacji położony jest w całości w zlewni rzeki Stupi, która go przecina i stanowi naturalną granicę oddzielającą Podgrodzie od Śródmieścia i Starego Miasta. Bliskość rzeki z jej walorami przestrzennymi, krajobrazowymi i przyrodniczymi stanowi jeden z ważniejszych potencjałów obszaru rewitalizacji, jednocześnie niesie ze sobą realne zagrożenie powodziowe. Ewentualnymi negatywnymi skutkami powodzi w przypadku wystąpienia zarówno wody 100-letniej ($Q=1$), jak i 500-letniej ($Q=0,2$) dotknięte zostałyby wyłącznie obszary Podgrodzia oraz Wyspy Młyńskiej (jednostki urbanistyczne nr 2 – Partyzantów oraz 4 – Młyńska/Drewniana).

Mapa poniżej przedstawia zasięg zagrożenia wodą stuletnią na tle obszaru rewitalizacji i obejmuje przede wszystkim ulicę Szarych Szeregów (na odcinku od ul. Armii Krajowej do ul. Kilińskiego, wraz z pierzeją kamienic), ulicę Partyzantów (niemal na całej długości), wraz z zabudową mieszkaniową i usługową pomiędzy Armii Krajowej i Podgórną. Zalaniu uległby także niemal cały park na Placu Powstańców Warszawskich i I LO.

W przypadku zagrożenia powodzią o wysokim prawdopodobieństwie ($Q=10$, ryzyko wystąpienia raz na 10 lat) tereny potencjalnie zagrożone zalaniem ograniczają się wyłącznie do wąskich pasów (do 5m) terenów zielonych położonych po obu stronach koryta rzeki Słupi. W razie swobodnego rozlewu wód powodziowych lustro wody zgodnie z modelami przestrzennymi podejdzie pod trzy obiekty mieszkalne (dwa przy ul. Szarych Szeregów i jeden przy ul. Francesco Nullo) oraz jeden obiekt o funkcji gospodarczej przy ul. Młyńskiej. Tym samym potencjalne szkody uznać należy za niewielkie, nie zagrażające życiu i w bardzo ograniczonym stopniu mieniu.

W przypadku wody pięciusetletniej zalaniu bądź podtopieniu na obszarze rewitalizacji uległoby ok. 14 ha, z czego 9,1 ha to tereny zagospodarowane – zurbanizowane, zamieszkiwane przez ok. 600 osób.

Ryc. 41. Obszar zagrożenia powodzią

Źródło: opracowanie własne

O tym, że zagrożenie powodziowe na tych obszarach nie jest jedynie teoretyczne świadczą opisy i relacja z największych wezbrań w 1888 r. i 1982 r., kiedy to woda zalała ulice: Szarych Szeregów i Armii Krajowej, do ul. Partyzantów.

Fot. 5. Zalana ulica Wodna (Wasserstrasse), dzisiejsza Szarych Szeregów, kwiecień 1888 r.

Źródło: zasoby Urzędu Miejskiego w Słupsku

Z uwagi na intensywne zagospodarowanie terenów zagrożonych powodzią oraz ich wartość historyczną, zamierzenia inwestycyjne ujęte w Gminnym Programie Rewitalizacji zlokalizowane na tym obszarze mają wyłącznie charakter rewaloryzacyjny.

W związku z realnym zagrożeniem powodziowym, w ramach technicznych zamierzeń inwestycyjnych planowanych w GPR zlokalizowanych na obszarze szczególnego zagrożenia powodzią (np. związanych z rewaloryzacją czy remontem) już na etapie prac projektowych stosowane są rozwiązania minimalizujące ryzyko powodzi i ewentualnych strat materialnych. Na obszarze zalewowym nie planuje się lokalizacji nowej trwałej zabudowy oraz uwzględniając w sposobie zagospodarowania zakazy i ograniczenia wynikające z zapisów prawa wodnego, również: zmiany ukształtowania terenu, składowania materiałów, w tym odpadów, gromadzenia ścieków, nawozów naturalnych i środków chemicznych. Dla wszystkich planowanych przedsięwzięć, w tym dotyczących budowy nowych obiektów lub wykonywania robót na obszarze szczególnego zagrożenia powodzią, które nie są objęte bezwzględnym zakazem, uzyskiwane będzie pozwolenie wodnoprawne.

Jednocześnie z roku na rok coraz większe zagrożenie stwarzają wody opadowe. Zabudowa terenów położonych powyżej dzisiejszego obszaru rewitalizacji, z których woda w sposób grawitacyjny spływa do Stupi, spowodowała radykalne zwiększenie częstotliwości występowania podtopień

i zalań w najstarszej części miasta – obszarze rewitalizacji. W połączeniu z niekorzystnym układem komunikacyjnym (koncentracja potoków ruchu w historycznym centrum miasta) zmiany te narażyły Słupsk także na częste paralize komunikacyjne i duże straty związane z gwałtownymi zjawiskami pogodowymi, w tym spowodowane nawałnymi deszczami.

Tym samym na skutek położenia w dolinie rzecznej, obszar rewitalizacji narażony jest zarówno na powódzie rozlewne, roztopowe i zimowe, jak i (zwłaszcza z powodu położenia silnie zurbanizowanych obszarów powyżej krawędzi terasy nadrzecznej) nasilające się w ostatnich dekadach powódzie błyskawiczne. Dalsza zabudowa rezerw mieszkaniowych położonych po zachodniej stronie miasta (obecnie w budowie i w fazie projektowej jest blisko 1000 mieszkań), ze spływem wód bezpośrednio w stronę rzeki Stupi zagrożenie to nieustannie potęguje.

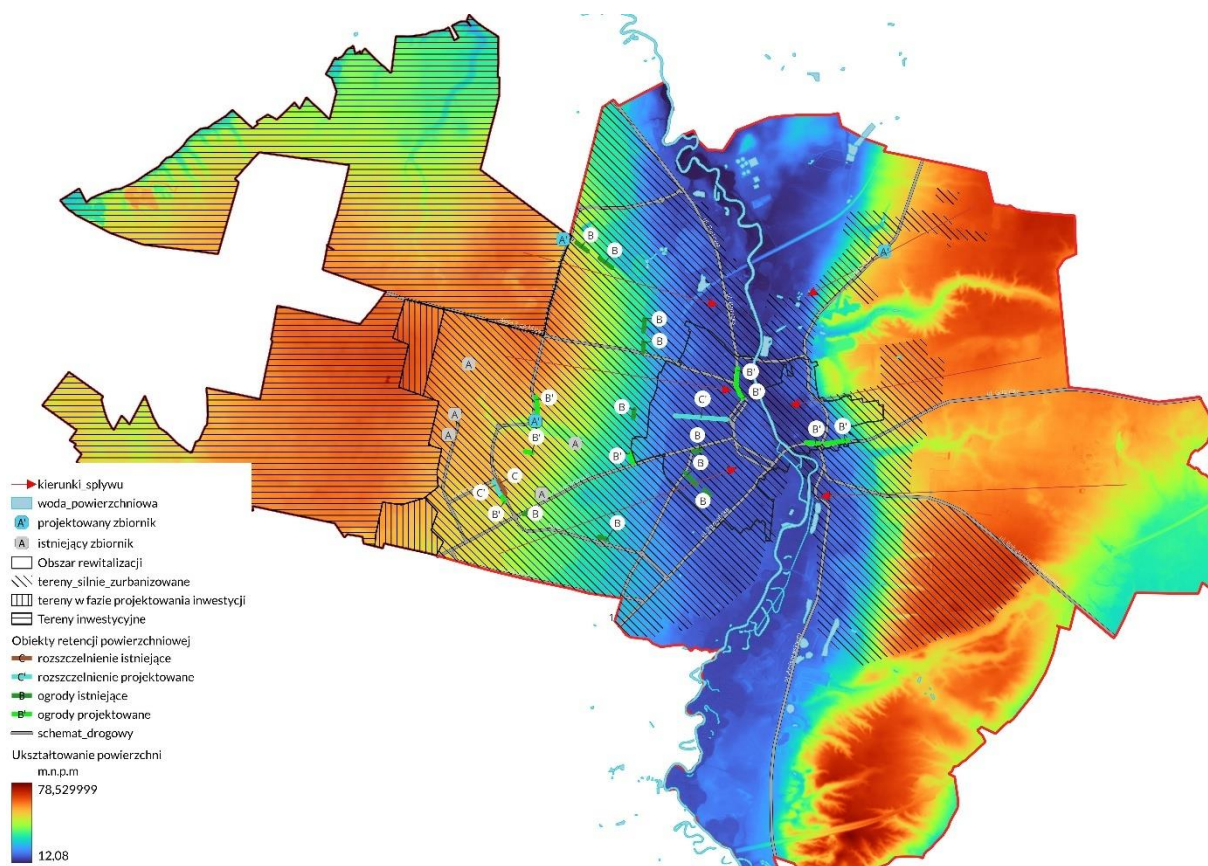
Na przestrzeni lat miasto rozwijało się po lewej i prawej stronie rzeki Stupi wykorzystując naturalne ukształtowanie terenu dla tworzonej infrastruktury. Znalazło to swoje odzwierciedlenie także w układzie kanalizacji deszczowej, której działanie oparte jest na spływie grawitacyjnym. System kanalizacji deszczowej w żaden sposób nie uwzględnia tak radykalnych zmian w zagospodarowaniu terenu miasta, nie był i nie jest przygotowany na przenoszenie coraz większych obciążeń wodami opadowymi.

O ile negatywnymi skutkami powodzi roztopowych i rozlewnych dotknięte zostałyby wyłącznie obszary Podgrodzia oraz Wyspy Młyńskiej, o tyle gwałtowne opady i powódzie błyskawiczne potencjalnie, z racji położenia, zagrażają niemal całemu obszarowi rewitalizacji (ponad 20 000 mieszkańców).

W przypadku powodzi błyskawicznych zalaniu uległaby większość urzędów, placówek oświatowych, placówek służby zdrowia, niemal wszystkie obiekty instytucji kultury, miejsca pamięci i zabytki wpisane do rejestru zabytków. Że zagrożenie to jest realne świadczą chociażby wydarzenia z końca XX i początku XXI w. kiedy w wyniku letnich nawałnic, z maksymalnym opadem blisko 90 mm/dzień zalany został niemal cały obszar rewitalizacji, a przywracanie pełnej funkcjonalności obszaru rewitalizacji z racji kumulacji funkcjonalności miastotwórczych w praktyce całego miasta, trwało wiele tygodni.

W związku z powyższym, z uwagi na intensywne zagospodarowanie terenów zagrożonych powodzią oraz ich wartość historyczną, konieczne jest maksymalne retencjonowanie wody na górnym trasie i/ lub przekierowanie jej poza obszarem zurbanizowanym.

Ryc. 42. Kierunek spływu wód opadowych z górnego tarasu na Obszar Rewitalizacji (mapa hipsometryczna)

Źródło: opracowanie własne Urzędu Miejskiego w Słupsku

Odpowiedzią na ww. problemy stała się konieczność zagospodarowania wód opadowych w miejscu ich powstania, nakierowana na zwiększenie potencjału retencji naturalnej oraz stymulowanie procesu samooczyszczania wód opadowych, zakładanie ogrodów deszczowych czy muld chłonnych (obszar Śródmieścia, Starego Miasta i Podgrodzia, oraz rejon ulicy Zaborowskiej). Kontynuowanie prac przy tworzeniu Klinów Zieleni opartych na rozwiązaniach pierścieniowo – promienistych zapewniających retencjonowanie i wykorzystanie wód opadowych, ochronę pasów przewietrzających przed zabudową, zwiększenie bioróżnorodności i wzrost świadomości ekologicznej mieszkańców.

3.3. Analiza lokalnych potencjałów obszaru rewitalizacji

W poprzednim podrozdziale przedstawiono pogłębioną diagnozę obszaru rewitalizacji głównie w aspekcie problemów i potrzeb w pięciu sferach: społecznej, technicznej, gospodarczej, przestrzenno – funkcjonalnej i środowiskowej. Aby stworzyć właściwy obraz obszaru rewitalizacji trzeba go również rozważyć przez pryzmat lokalnych potencjałów, charakterystycznych dla jego przestrzeni i mieszkańców. Większość potencjałów obszaru ujawniła się podczas analizy zjawisk kryzysowych, które go dotyczą. Planowane w dalszej części opracowania działania rewitalizacyjne oparto w znacznym stopniu na lokalnych potencjałach, które właściwie wykorzystane i wzmocnione mogą przyczynić się do niwelowania negatywnych zjawisk zdiagnozowanych w obszarze rewitalizacji.

Badania wśród głównych odbiorców, jak i kreatorów procesu rewitalizacji czyli mieszkańców obszaru rewitalizacji, podmiotów zlokalizowanych w tych przestrzeniach oraz podmiotów zewnętrznych kierujących swoją ofertę na rzecz tych społeczności bezsprzecznie pokazują, iż tereny rewitalizowane posiadają potencjał do wyjścia z kryzysu w jakim się znalazły. Niezaprzeczalnym atutem jest lokalizacja obszaru rewitalizacji na mapie Stupska i jego kompaktowość. W wybranych rejonach obszaru rewitalizacji występują przestrzenie o proporcjonalnie dużej liczbie dzieci, które ze względu na wiek charakteryzują się naturalną aktywnością na różnych polach i w różnych sferach życia. Osoby pracujące na co dzień z mieszkańcami, biorące udział w pogłębionych wywiadach jakościowych, wskazują, iż dużym atutem obszaru jest wielopokoleniowość i wielodzietność rodzin, co powoduje, iż na przykład wydarzenie w przedszkolu ściąga znaczną liczbę krewnych, gdyż mieszkają oni z danym dzieckiem bądź w bliskim sąsiedztwie. W wielu wywiadach dało się słyszeć głosy, iż są to społeczności, które zaczęły się zmieniać, chcą czegoś lepszego. Choć nie zawsze chcą się angażować i często prezentują postawę roszczeniową. Na tych terenach znajduje się spora liczba dobrze zakorzenionych instytucji i organizacji znających realia, w jakich funkcjonują mieszkańcy, a z drugiej strony otwartych na współpracę z nimi i stworzenie oferty nakierowanej na lokalną społeczność. Odnowiona ulica Nowobramska dostarcza przykładu, iż przy odpowiednim nakładzie sił i zasobów da się stworzyć w tej okolicy ulicę z klimatem, ściągającą mieszkańców i budującą atmosferę miasta. Zrealizowane liczne inicjatywy organizacji pozarządowych pokazują, iż są osoby/podmioty, które promieniują energią i ożywiają nierokujące wcześniej miejsca. Tego rodzaju przykład jest też silnym motywatorem do dalszych działań. Są to przestrzenie, które posiadają tożsamość, są ściśle powiązane z historią miasta, choć też naznaczone piętnem stereotypów i wcześniejszych wydarzeń. Kolejnym przykładem miejsca,

które wpisuje się w te założenia jest Stary Rynek. To historyczne centrum miasta jest miejscem, gdzie po przebudowie organizowane są różne wydarzenia. Również bulwary nad rzeką stały się miejscem bogatym w imprezy takie jak festiwale, koncerty, przedstawienia i jarmarki.

Badanie ankietowe pokazuje, iż obszary rewitalizowane różnią się w ocenie mieszkańców jeśli chodzi o ich największe zalety i potencjały. Tereny nad rzeką i na jej prawym brzegu (Stare Miasto i Podgrodzie) są najbardziej cenione za dogodną lokalizację (74% wskazań), dostęp do usług (65%), ciszę i spokój (53%) oraz dostęp do terenów rekreacyjnych, zielonych (44%), choć wymagających nakładów finansowych. Spokojny charakter miejsca jest częściej doceniany przez grupy najmłodszych (16-24 lata) i najstarszych (65 lat i więcej) respondentów. Jako mocne strony tereny po drugiej stronie i dalej od rzeki (Śródmieście) respondenci wskazują najczęściej dogodne połączenia komunikacyjne (88% wskazań), dostęp do usług (86%), dostęp do oferty edukacyjnej (60%) oraz dogodną lokalizację (40%).

Poniżej przedstawiono w formie tabelarycznej główne potencjały obszaru rewitalizacji. Z uwagi na głęboki kryzys w sferze społecznej, szerzej opisano główne potencjały tej sfery, które dotychczas nie były opisywane w pogłębionej diagnozie bądź były jedynie zasygnalizowane.

Tabela 34. Główne potencjały rozwojowe obszaru rewitalizacji

Sfera	Potencjał rozwojowy
Społeczna	• Wielopokoleniowość i wielodzietność rodzin na obszarze rewitalizacji • Znaczna liczba zarejestrowanych organizacji pozarządowych na obszarze rewitalizacji • Duża liczba instytucji kultury • Potencjał aktywności obywatelskiej • Poczucie dumy z historycznych miejsc na obszarze rewitalizacji i nostalgia za dawną świetnością, jako potencjał budowania tożsamości
Gospodarcza	• Funkcjonujące otoczenie biznesu • Duża dostępność usług, w tym potencjalnych klientów • Dostępność, choć ograniczona, lokali użytkowych w zasobie komunalnym Miasta w dobrym stanie technicznym, w atrakcyjnych lokalizacjach i w korzystnych cenach, w stosunku do rynku komercyjnego • Znaczny potencjał turystyczny obszaru
Przestrzenno-funkcjonalna	• Wysokie walory architektoniczne i historyczne zabudowy, koncentracja obiektów zabytkowych

Sfera	Potencjał rozwojowy
	• Centralna lokalizacja obszaru rewitalizacji w przestrzeni miasta • Bliskość dworca kolejowego • Wysoka dostępność komunikacji zbiorowej • Kompaktowy charakter obszaru • Koncentracja obiektów użyteczności publicznej, w tym szkół i urzędów
Techniczna	• Wyposażenie obiektów mieszkalnych w gaz, wodę bieżącą oraz kanalizację • Obecność elementów sieci ciepłnej i gazowej na znacznej części obszaru rewitalizacji
Środowiskowa	• Historyczne tereny zieleni urządzonej, zachowane w niezmienionej formie • Dobry stan środowiska

Źródło: opracowanie własne

3.3.1. Organizacje pozarządowe

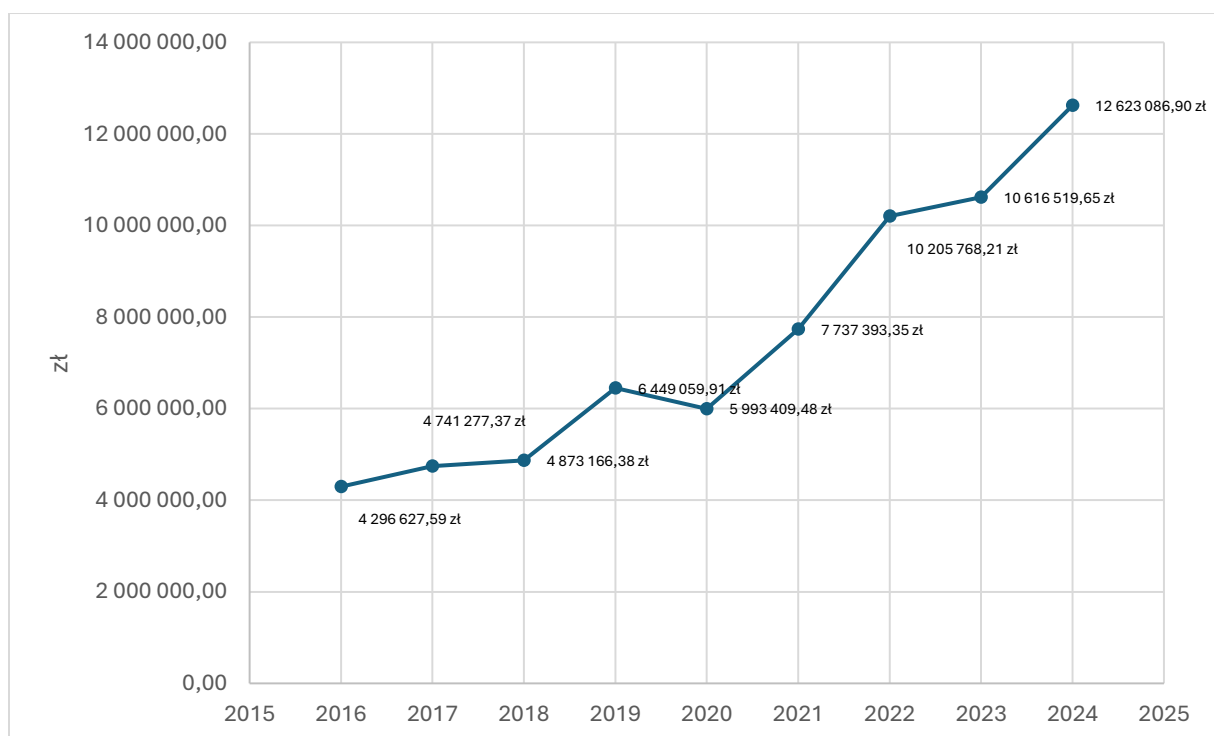
Działalność sektora obywatelskiego na stałe wpisała się w społeczny krajobraz Słupska. Organizacje pozarządowe powinny być naturalnym partnerem w procesie rewitalizacji obszaru objętego kryzysem. Na koniec 2024 roku w prowadzonej przez Urząd Miejski w Słupsku bazie organizacji znajdowały się 272 organizacje pozarządowe, 54 oddziały organizacji spoza Słupska, 75 fundacji. Organizacje pozarządowe mają coraz większy wpływ na rozwój miasta. Świadczą o tym dane corocznie przedstawiane w sprawozdaniach z realizacji Programów Współpracy miasta Słupska z organizacjami pozarządowymi, widoczny wzrost oddolnych działań w przestrzeni miasta oraz wzrost środków i wysokość udzielonych dotacji organizacjom pozarządowym.

W ramach Programu współpracy Miasta Słupska z organizacjami pozarządowymi na 2024 rok współpraca finansowa polegała na:

- powierzaniu realizacji zadania publicznego poprzez udzielenie dotacji na sfinansowanie jego realizacji;
- wspieraniu realizacji zadania publicznego poprzez udzielenie dotacji na dofinansowanie jego realizacji;
- oddaniu w najem na preferencyjnych warunkach należących do Miasta lokali użytkowych i obiektów organizacjom na cel prowadzonej przez nie działalności pożytku publicznego;

- dzierżawy na preferencyjnych warunkach należących do Miasta nieruchomości na potrzeby realizacji zadań na rzecz mieszkańców;
- działaniu Funduszu Wkładów Własnych dla organizacji realizujących projekty współfinansowane ze środków zewnętrznych, a służących realizacji zadań publicznych Miasta;
- wspieraniu zadań realizowanych w ramach inicjatywy lokalnej na zasadach określonych w ustawie oraz uchwale Rady Miejskiej w Słupsku w sprawie określenia trybu i kryteriów realizacji zadania publicznego w ramach inicjatywy lokalnej.

Wykres 27. Wysokość środków udzielonych organizacjom pozarządowym w ramach programów współpracy z organizacjami pozarządowymi

Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdań z realizacji programów współpracy z organizacjami pozarządowymi

Słupskie stowarzyszenia i fundacje swoją aktywnością obejmują niemal wszystkie sfery życia społecznego, a ich działalność dotyczy zarówno osób z niepełnosprawnościami, seniorów, dzieci i młodzieży, jak i wydarzeń sportowych, kulturalnych i edukacyjnych, rozwoju gospodarczego i rozwoju demokracji. W ocenie Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w mieście brakuje jednak organizacji zajmujących się profesjonalną, długofalową i zaplanowaną pomocą społeczną. W Słupsku aktywnie działa ok. 150 organizacji, które pozyskują środki zewnętrzne od Miasta oraz z innych źródeł. Niewielka liczba z tych organizacji to organizacje duże i wyspecjalizowane (komercyjne), których członkowie utrzymują się z grantów. Większość to organizacje małe,

działające w jednym obszarze lub na rzecz konkretnej grupy Słupszczyzan. Szczególnie te organizacje, aby sprawnie i efektywnie działać potrzebują wsparcia Miasta – w postaci grantów oraz usług doradczych, księgowych, prawnych i bazy lokalowej dostępnej dla osób z niepełnosprawnościami. Ale też w postaci przyjaznej, otwartej przestrzeni, w której będą mogły realizować swoje działania. Istotne jest też zwiększanie roli III sektora w decyzjach podejmowanych na szczeblu samorządowym. W Słupsku przedstawiciele organizacji włączani są do rad doradczych Prezydenta i aktywnie uczestniczą w tworzeniu polityk miejskich. W Słupsku powołana została Słupska Rada Działalności Pożytku Publicznego. Słupskie organizacje, co pokazuje organizowany co roku Słupski Festiwal Organizacji Pozarządowych, słabo się znają, a mieszkańcy słabo znają słupskie organizacje. Podczas lekcji Miejskiej Demokracji prowadzonych przez Prezydenta Miasta w słupskich szkołach gimnazjalnych oraz ponadgimnazjalnych tylko kilkoro uczniów potrafiło wymienić organizację pozarządową, która działa w Słupsku. Największą aktywność (w pozyskiwaniu środków) wykazują organizacje działające w obszarze sportu oraz kultury i sztuki, dużą aktywnością wykazują się organizacje z obszaru usług socjalnych i pomocy społecznej oraz te działające na rzecz seniorów, co ma szczególne znaczenie w kontekście procesu rewitalizacji i zdiagnozowanych problemów. Najmniejszą aktywność zauważyć można wśród organizacji zajmujących się ochroną środowiska oraz działających w obszarze rozwoju gospodarczego i promocji. Niewykorzystanym potencjałem w mieście nadal jest ekonomia społeczna.

Organizacje pozarządowe i mieszkańcy aktywni, działający na rzecz miasta i realizujący inicjatywy lokalne mają do bezpłatnej dyspozycji pomieszczenia w Słupskim Centrum Organizacji Pozarządowych i Ekonomii Społecznej, zlokalizowanym na obszarze rewitalizacji. Można w nim korzystać zarówno z biur, jak i z w pełni wyposażonych sal konferencyjnych. W 2024 r. z tej formy wsparcia skorzystało 56 organizacji pozarządowych.

Miasto oferuje również wsparcie merytoryczne dla organizacji pozarządowych, zapewniane przez Pełnomocnika Prezydenta Miasta ds. organizacji pozarządowych. Biorąc pod uwagę, że miasto wszechstronnie wspiera rozwój organizacji pozarządowych, istotne jest tworzenie programów zachęcających mieszkańców obszaru rewitalizowanego do zakładania i włączania się w działalność istniejących organizacji. Na obszarze rewitalizacji istnieje znacząca liczba organizacji pozarządowych, które mają tu swoje siedziby. Oznacza to, że na obszarze wymagającym szczególnej interwencji, działania rewitalizacyjne mogłyby znaleźć oparcie w podmiotach, których naturalnym celem jest zaangażowanie w rozwiązywanie lokalnych problemów. Aktywność organizacji uzupełniają prężnie działające na tym terenie parafie i organizacje kościelne, które wspierają najuboższych mieszkańców obszaru rewitalizowanego.

3.3.2. Instytucje kultury

Jeśli jednym z nadrzędnych celów rewitalizacji jest podnoszenie kapitału społecznego i zapewnienie spójności społecznej, to kultura z jej włączającym, integrującym i edukacyjnym charakterem staje się nieodzownym elementem procesu wyprowadzenia ze stanu kryzysowego obszarów rewitalizacji. Jest to tym istotniejsze, że instytucje kultury, zwłaszcza te działające lokalnie, jak np. filie bibliotek i domy kultury są przez lokalne społeczności traktowane jako „swoje”. Tym samym bariery mentalne, które często decydują o elitarnym odbiorze oferty kulturalnej, są w tym wypadku dużo mniejsze. Właśnie ta „lokalność” stanowić może i powinna olbrzymi potencjał, który pozwoli instytucjom kultury włączyć się w pobudzenie aktywności mieszkańców obszaru rewitalizacji, skupiającym większość instytucji kultury działających na terenie Miasta. Wśród omawianych instytucji znajduje się siedem, dla których organizatorem jest Miasto Słupsk i dwie, które podlegają pod Urząd Marszałkowski Województwa Pomorskiego.

Instytucje działające na obszarze Miasta Słupska:

- Miejska Biblioteka Publiczna im. Marii Dąbrowskiej w Słupsku, ul. Grodzka 3,
- Filia nr 7 MBP ul. Podgórna 1 ,
- Nowy Teatr im. Witkacego w Słupsku, ul. Lutostawskiego 1,
- Teatr Lalki Tęcza w Słupsku, ul. Waryńskiego 2,
- Ośrodek Teatralny Rondo, ul. Niedziałkowskiego 5,
- Rękodzielnia Słupskiego Ośrodka Kultury, ul. Wojska Polskiego 10a,
- Polska Filharmonia Sinfonia Baltica w Słupsku, ul. Jana Pawła II 3,
- Młodzieżowy Dom Kultury, ul. Szarych Szeregów 6,
- Instytucje podlegające pod Urząd Marszałkowski:
 - Muzeum Pomorza Środkowego w Słupsku, ul. Dominikańska 5-9,
 - Bałtycka Galeria Sztuki Współczesnej, ul. Partyzantów 31 a.

Każda z tych instytucji, gwarantując wysoko wykwalifikowaną kadrę zdolną podjąć się przeprowadzenia warsztatów i zajęć edukacyjno - kulturalnych skierowanych do zróżnicowanego wiekowo grona odbiorców, ma szansę przyczynić się do wzrostu poziomu uczestnictwa w życiu kulturalnym mieszkańców z obszaru rewitalizacji. Na przeszkodzie mogą jednak stanąć problemy natury lokalowej, które w znaczący sposób ograniczają możliwości rozwojowe, a czasem wręcz uniemożliwiają korzystanie z oferty kulturalnej osobom starszym i niepełnosprawnym (bariery architektoniczne w obiektach zabytkowych).

Zróznicowana oferta kulturalna, obejmująca niemal pełne spectrum dziedzin sztuki, oferowana przez placówki działające na obszarze rewitalizacji, stanowi niewątpliwie olbrzymi potencjał tego obszaru i w przypadku dalszego zacieśnienia wzajemnej współpracy instytucji kultury, także na polu promocji i działań w przestrzeni publicznej, może stać się jednym z motorów podnoszenia atrakcyjności osiedleńczej obszaru rewitalizacji. Wreszcie placówki kultury, poprzez właściwe ukierunkowanie oferty, w tym do grup dotkniętych różnymi dysfunkcjami (do których kierowane będą działania obejmujące edukację kulturalną i działania służące wyrównywaniu szans), mogą stać się także jednym z filarów przemian społecznych na tym obszarze.

W kontekście rewitalizacji nawet ważniejsze od oferty kulturalnej jest właśnie wspomniana wcześniej edukacja kulturalna, przygotowująca mieszkańców do świadomego uczestnictwa w kulturze, rozbudzająca wrażliwość, inspirująca do aktywności – zarówno kulturalnej, jak i obywatelskiej. Wykorzystując np. pedagogikę teatru można będzie zbudować system zintegrowanej współpracy szkół i przedszkoli z instytucjami kultury, organizacjami pozarządowymi, przedsiębiorcami i lokalną społecznością w celu podniesienia jakości edukacji kulturalnej dzieci i młodzieży. Niemniej, wobec zmian zachodzących w społeczeństwie, istotne jest również kierowanie tych działań do osób dorosłych, w tym seniorów, niepełnosprawnych oraz osób zagrożonych wykluczeniem. Niezbędnym działaniem będzie stworzenie kierunkowych projektów rodzinnych, międzypokoleniowych oraz osobnej oferty dla młodzieży i dorosłych. Na obszarze rewitalizacji działa kilka instytucji skupiających się na stałej, ciągłej, codziennej pracy z mieszkańcami, na edukacji kulturalnej i pracy środowiskowej (są to m.in. Miejska Biblioteka Publiczna oraz Rękodzielnia przy Słupskim Ośrodku Kultury), które są naturalnymi podmiotami do prowadzenia takiej właśnie działalności.

Niewątpliwie tradycja Słupska jako „miasta festiwali” (m.in. Niemen Non – Stop, Komeda Jazz Festiwal, Jesienny Przeciąg Gitarowy, Festiwal Pianistyki Polskiej, Witkacy pod strzechy) powinna nadal stanowić o jego atrakcyjności. W celu włączenia w życie kulturalne szerszego grona mieszkańców obszaru rewitalizacji konieczne jest wyjście festiwali w przestrzeń publiczną, obudowanie ich programu o atrakcyjny program edukacyjny, zawierający np. warsztaty artystyczne, spotkania z artystami itp. W tym celu należałoby wykorzystać także potencjał organizacji pozarządowych, z których kilkanaście, działających na obszarze rewitalizacji, traktuje kulturę (czy powiązane z nią obszary takie jak dziedzictwo, aktywność obywatelska, edukacja, czas wolny), jako kluczowy obszar swoich działań i działa w tym obszarze regularnie (a nie tylko eventowo). Dzięki temu okres trwania festiwali byłby bardziej odczuwalny, np. za sprawą organizacji imprez towarzyszących w różnych miejscach. Także większa integracja tych imprez pozwoliłaby odpowiednio wydobyć ich potencjał, wzmocnić oddziaływanie tych imprez, które

odbywają się od lat i traktowane są jako pewna oczywistość. Pozwoliłoby to także wykorzystać i ożywić przestrzeń publiczną oraz włączyć w działania także nieformalne miejsca kultury, z których chętnie i licznie korzystają mieszkańcy. Takie miejsca, jak chociażby kawiarnie i knajpki, które już teraz prowadzą własną nieformalną działalność kulturotwórczą, choćby poprzez stworzenie przestrzeni do spotkania. Wykorzystanie potencjału miejsc komercyjnych powinno zostać połączone ze zwiększeniem obecności kultury w przestrzeni miejskiej, np. poprzez wykorzystanie obecnego nagromadzenia lokali na ul. Nowobramskiej i przy Starym Rynku. Co ciekawe wspomniana ulica Nowobramska, która w ostatnich latach zaczęła tętnić życiem, także kulturalnym, jest ciekawym przykładem obszaru, gdzie zmiany zaszły nie dzięki działalności organizacji pozarządowych, ani publicznych instytucji kultury, lecz dzięki działaniom niezależnych, prywatnych podmiotów. Są one na tyle wyraziste, że nadają ulicy charakter żywego, przyjaznego kulturowo obszaru. Przykład ten pokazuje, że potencjały znaleźć można także poza podmiotami, które zajmują się kulturą „zawodowo”.

Uruchomienie przestrzeni publicznej (za pomocą przemysłowej, konkretnej strategii) może być najskuteczniejszym sposobem poszerzania grupy odbiorców kultury. Warto sięgnąć po ideę placemaking, czyli tworzenia dobrze działających, dośpołecznych miejsc (za pomocą infrastruktury, działań i we współpracy z ludźmi). Oprócz ulicy Nowobramskiej duży potencjał do wykorzystania tkwi także m.in. w:

- Ulicy Wojska Polskiego – obszar ten posiada ogromny potencjał wystawienniczy. Kiedyś była to ulica samoistnie tętniąca życiem. Dzisiaj w celu ożywienia ulicy niezbędne są działania animacyjne. Do tej pory ul. Alei Wojska Polskiego można było zobaczyć kilka wielkoformatowych wystaw, które doskonale wkomponowały się w przestrzeń miejską. Takie działania dają szansę na dotarcie do sztuki szerokiemu gronu odbiorców.
- Bulwarach rzeki Słupi, które dzięki dużym walorom przyrodniczym, historycznym i największej kumulacji instytucji kultury stanowią naturalną scenerię do prowadzenia działań artystycznych w przestrzeni miejskiej.
- Parku im. Jerzego Waldorffa - jako przestrzeni dobrej do „wyjścia kultury na ulice”. Sprzyja temu bliskość Filharmonii i Teatru Nowego, Park Waldorffa mógłby stać się obszarem działań w przestrzeni publicznej tych i innych podmiotów.
- Starym Rynku – historycznego centrum miasta, gdzie zlokalizowane są ważne zabytki.

Na obszarze rewitalizacji zrealizowano w przestrzeni publicznej kilka projektów mających na celu jej ożywienie i urozmaicenie. Mury budynków udekorowano muralami, przedstawiającymi historię i tradycję miasta oraz wybitnych mieszkańców Słupska. Barwne murale można zobaczyć przy

ul. Starzyńskiego, Bema, Nowobramskiej, Stary Rynek, Mostnika, Skwer Pierwszych Stupszczan. Bardzo inspirującym i angażującym przedsięwzięciem okazał się przede wszystkim projekt „Słowiańskie Bratanie”, którego efektem finalnym jest mural na ścianie przy ul. Bema. To artystyczne dzieło stworzyli sami mieszkańcy miasta, podejmując dialog poprzez kulturę i pozytywnie zmieniając wizerunek dzielnicy. W tym kontekście zauważalny jest także znaczny wzrost inicjatyw kulturotwórczych oraz coraz prężniej działających organizacji pozarządowych. Lokalni liderzy, nieformalne grupy, organizacje pozarządowe często sięgają po niekonwencjonalne formy, wychodzą w przestrzeń z działaniami kulturalnymi, docierają do szerokiej rzeszy mieszkańców. Daje to dużą szansę na pozyskanie nowych odbiorców wśród różnych grup społecznych i wiekowych.

Spory potencjał drzemie w działaniach międzypokoleniowych. Co roku przybywa seniorów korzystających z usług głównej siedziby Miejskiej Biblioteki Publicznej przy ul. Grodzkiej w Stupsku, natomiast w przypadku młodzieży notuje się trend odwrotny. Dzięki realizacji projektów kulturalnych i historycznych zauważono, że młodzież chętnie angażuje się w projekty związane z historią. Obserwuje się wzrost zaangażowania młodzieży – powstają grupy nieformalne chcące zapewnić młodzieży i młodym dorosłym ofertę, której według nich brakuje. Osoby starsze są z kolei otwarte na działania aktywizacyjne i chętnie współpracują z młodzieżą. Należy to wykorzystać w trakcie działań kulturalnych powiązanych z rewitalizacją.

Obecnie biblioteka nie jest miejscem, gdzie tylko wypożycza się książki. Jest instytucją kulturotwórczą, skupiającą wokół siebie ludzi z różnych środowisk i grup wiekowych. Integralną częścią biblioteki jest działalność animacyjna i utworzenie dla mieszkańców miasta przestrzeni, w której mogą się spotykać i dzielić swoimi pasjami (niekoniecznie związanymi z czytelnictwem). Nowe zagospodarowanie nadbrzeży rzeki Słupi, znajdujących się za budynkiem Biblioteki, umożliwi aktywizację społeczną, pozwala na rozwinięcie kompleksowej oferty dedykowanej uczestnikom kultury i mieszkańcom dotychczas nie uczestniczącym w wydarzeniach kulturalnych.

Fot. 6. Miejska Biblioteka Publiczna im. Marii Dąbrowskiej w Słupsku

Źródło: zasoby Urzędu Miejskiego w Słupsku

Oferta kulturalna kierowana jest również do osób wykluczonych, m.in. osób niepełnosprawnych, dzieci i młodzieży ze środowisk zaniedbanych, samotnych seniorów. Realizowane projekty dają im możliwość aktywnego uczestnictwa w kulturze, pomagają się integrować i przełamywać bariery. Przykładem są tu działania realizowane w Baszcie i budynku przymurnym. Obiekty te zostały zrekonstruowane na wzór średniowiecznych. Stworzono tym samym przestrzeń do organizacji warsztatów oraz innych wydarzeń kulturalnych. Inwestycja miała na celu przywrócenie fragmentu średniowiecznej architektury Słupska, nadając historycznym obiektom nowe, współczesne zastosowania.

Także działanie muzeum polegające na adaptacji na cele wystawiennicze Spichlerzy wpływa na ratowanie cennych przemysłowych obiektów architektury z okresu napoleońskiego, ale również wykreowanie marki Witkacego. Kolekcja Witkacego stała się jednym z symboli Miasta Słupsk, jego wyróżnikiem na mapie kulturowej regionu i kraju. Potencjał instytucjonalny muzeum przyczynia się do wzmocnienia edukacji kulturalnej zarówno dzieci, młodzieży jak i dorosłych.

Słupskie Spichlerze sztuki są prężnie funkcjonującą placówką uwzględniającą nowe rozumienie kultury w życiu społeczności lokalnej.

Fot. 7. Baszta i budynek przymurny

Źródło: zasoby Urzędu Miejskiego w Słupsku

3.3.3. Potencjał aktywności obywatelskiej

Mieszkańcy Słupska z roku na rok są coraz bardziej aktywni w obszarze partycypacji społecznej. Najbardziej znanymi narzędziami służącymi temu celowi są Słupski Budżet Obywatelski oraz inicjatywy lokalne. Dzięki nim mieszkańcy mogą realizować zgłaszane pomysły zarówno społeczne, jak i infrastrukturalne, zlokalizowane na terenie należącym do miasta.

Budżet Obywatelski został wprowadzony w Słupsku w 2013 roku jako Pilotażowy Budżet Obywatelski. Pierwsze zadania w ramach tej edycji realizowano w 2014 roku i dotyczyły jedynie działań infrastrukturalnych. Od tego czasu Słupski Budżet Obywatelski przeszedł wiele zmian i jest stale udoskonalany we współpracy z mieszkańcami podczas corocznej ewaluacji. Obecnie

obowiązującym aktem prawnym regulującym zasady i tryb przeprowadzania Słupskiego Budżetu Obywatelskiego jest Uchwała nr VII/96/19 Rady Miejskiej w Słupsku z dnia 24 kwietnia 2019, zmieniona Uchwałą XVII/321/20 z dnia 29 kwietnia 2020 roku. Nowelizacja uszczegółowiła zasady zgłaszania projektów oraz wprowadzono zmianę platformy do głosowania i trybu głosowania.

Słupski Budżet to wydzielona dla mieszkańców kwota, w ramach której mogą zgłaszać, a następnie wybrać w głosowaniu zadania, które według nich są najbardziej potrzebne i przyniosą mieszkańcom wiele korzyści.

Słupszczanie od pierwszej edycji budżetu partycypacyjnego dostrzegali konieczność ożywiania oraz odnawiania centrum miasta - uznawali ten obszar za najkorzystniejszą przestrzeń do działań społecznych oraz konieczny do zmian infrastrukturalnych. Wybór zadań pokazuje, że wskazany do rewitalizacji obszar uznawany jest za taki nie tylko przez wydziały i jednostki, które przeprowadziły badania i szeroką analizę statystyczną, ale również przez samych mieszkańców miasta.

Swoisty sukces Budżetu obywatelskiego skutkowało tym, iż z roku na rok Miasto przeznacza na ten cel coraz większą pulę środków. W ramach pierwszej edycji w 2014 r. było to 500 tys. zł, w 2024 r. było to już prawie 3,9 mln zł.

Inicjatywa lokalna jest kolejnym narzędziem, które pozwala mieszkańcom zmieniać przestrzeń miejską i realizować projekty w tych obszarach miasta, które są dla Słupszczan najkorzystniejsze. W ramach inicjatywy mieszkańcy składają wnioski z opisem zadań oraz kwotą, którą chcieliby otrzymać na realizację zaplanowanych działań, następnie komisja ocenia wnioski i wybiera najciekawsze. W 2024 r. Miasto przeznaczyło na finansowanie inicjatywy lokalnej 48,5 tys. zł.

Wyniki kilku edycji budżetu partycypacyjnego oraz inicjatywy lokalnej wyraźnie wskazują, że mieszkańcy miasta widzą potrzebę odnowy obszaru rewitalizacji i przywrócenia mu utraconych funkcji społecznych, kulturalnych i gospodarczych. Potrzeby te mieszkańcy dość licznie wyrażają również za pośrednictwem mediów społecznościowych.

3.4 Podsumowanie części diagnostycznej

Istotą rewitalizacji jest przede wszystkim rozwiązanie problemów społecznych występujących w obszarach kryzysowych. W związku z tym należy skupić się na działaniach zmierzających do rozwoju zasobów ludzkich, aktywizacji społecznej i zawodowej osób objętych wysokim ryzykiem socjalnym, rozwiązaniu problemów dotyczących bezpieczeństwa, niskiego poziomu dostępności do usług edukacji pozaszkolnej i usług społecznych. Przedsięwzięcia infrastrukturalne z kolei powinny być przyporządkowane celom związanym z odnową społeczną. W ramach przeprowadzonej diagnozy analizie poddano zarówno oddziaływanie negatywnych zjawisk wysypujących w sferze społecznej, jak też przeprowadzono analizę lokalnych potencjałów oraz innych elementów oddziałujących na sferę społeczną tj. kwestii technicznych, przestrzenno – funkcjonalnych, środowiskowych i gospodarczych. Analiza stanu deficytów społecznych zarówno całego miasta, jak też wydzielonego obszaru rewitalizacji wskazała, że natężenie negatywnych zjawisk społecznych na obszarze rewitalizacji jest znacznie wyższe niż na obszarze całego Stupska. Co więcej, zdiagnozowane problemy społeczne (m.in. bezrobocie, ubóstwo, niski poziom wykształcenia, niski poziom zaangażowania społecznego) są zjawiskami wzajemnie na siebie oddziałyującymi i przenikającymi się. Oznacza to, że wymagają działań skoordynowanych i kompleksowych.

Obszar rewitalizacji zamieszkuje wg stanu na koniec 2024 r. 22 412 osób. Ponad 26,6% stanowią osoby w wieku poprodukcyjnym. Jak zaobserwowano podczas badań, powszechny jest tu model zamieszkania wielopokoleniowego, co w dużej mierze wynika z sytuacji materialnej mieszkańców obszaru wskazanego do rewitalizacji. Na obszarze rewitalizacji odnotowano znaczące zmniejszenie się skali problemu bezrobocia. Wg danych Powiatowego Urzędu Pracy w Stupsku na koniec 2024 r. było tu ogółem 523 osób bezrobotnych, w tym 156 długotrwale bezrobotnych. Spadek liczby bezrobotnych był dynamiczniejszy, niż w skali całego miasta i wynosił 45,9% w stosunku do danych dla 2016 roku. Niemniej na obszarze rewitalizacji mieszkało około 50% ogółu osób bezrobotnych ze Stupska z wykształceniem gimnazjalnym i zawodowym oraz 40% z wykształceniem zasadniczym zawodowym, co wskazuje na wyraźną koncentrację tego zjawiska w skali całego miasta. Wysoki poziom koncentracji na obszarze rewitalizacji widoczny był również w przypadku osób bezrobotnych z niepełnosprawnością.

Na obszarze rewitalizacji nadal w 2024 r. widoczna była koncentracja osób korzystających z pomocy społecznej, pomimo spadku zasięgu pomocy społecznej w porównaniu do 2016 r. Wskazują na to dane odnoszące się do liczby świadczeń pomocy społecznej przyznawanych rodzinom. Mając na uwadze, że obszar rewitalizacji zamieszkały był przez około ¼ ogółu

mieszkańców Słupska, odsetek osób korzystających z pomocy społecznej wynoszący około 50% należy uznać za wysoki. Głównymi przestankami do udzielenia wsparcia pomocy społecznej były przy tym: długotrwała lub ciężka choroba, ubóstwo i niepełnosprawność. Wiele z tych osób jest beneficjentami pomocy społecznej od kilku pokoleń. Osób tych często dotyczy zjawisko dziedziczenia biedy i przejmowania zależności od instytucji pomocy społecznej z pokolenia na pokolenie.

Jednym z kryteriów oznaczenia poziomu ubóstwa i wykluczenia jest liczba wyroków eksmisyjnych z lokali mieszkaniowych. Nadal notuje się tu znaczną liczbę wyroków eksmisyjnych, które w 90% dotyczą w Słupsku mieszkań komunalnych, które zlokalizowane są na obszarze rewitalizacji. Jednocześnie tworzenie skupisk lokali socjalnych na obszarze rewitalizacji, w których umieszczane są eksmitowane rodziny nie sprzyja wyjściu z kryzysu, a wręcz powoduje komasację wszelkich dysfunkcji (alkoholizm, przemoc, dziedziczona bezradność, dziedziczone bezrobocie). Konieczne jest zatem stworzenie rozwiązań monitorujących stopniowe zadłużanie się mieszkańców lokali komunalnym i wprowadzanie działań, które pozwolą zapobiegać eksmisjom.

W obszarze rewitalizacji odnotowuje się na tle miasta także wysokie wskaźniki przestępczości. Zatracone zostały więzi społeczne. Problemy społeczne są dziedziczone. Wśród młodzieży dochodzi do wczesnej inicjacji alkoholowej i narkotykowej. Występuje tu wciąż również poczucie braku bezpieczeństwa związane m. in. z wybrykami chuligańskimi, przejawami dewastacji mienia prywatnego i publicznego, pomimo zachodzących pozytywnych przemian i rosnącego poziomu bezpieczeństwa. Wg aktualnych danych Policji w 2024 r. na obszarze rewitalizacji odnotowano łącznie 1328 przestępstw.

Szczegółnej uwagi wymaga zjawisko przemocy w rodzinie, bowiem jego natężenie w obszarze rewitalizacji jest szczególnie nasilone. Na obszarze rewitalizacji w 2024 r. odnotowano łącznie 128 przestępstw przeciwko rodzinie i opiece. W tym czasie Policja odnotowała w skali miasta łącznie 135 przestępstw z tej kategorii, co wskazuje na szczególną koncentrację tego problemu na obszarze rewitalizacji. Niepokojący jest także wzrost tej kategorii przestępczości, szczególnie widoczny na obszarze rewitalizacji.

Wyzwaniem stojącym przed Miastem jest również konieczność zmierzenia się z postępującym spadkiem liczby mieszkańców oraz zapewnienia wsparcia rosnącej liczbie osób w podeszłym wieku. Odsetek osób w wieku produkcyjnym na obszarze rewitalizacji wynosił na koniec 2024 r. 26,6%. Zarówno w skali całego miasta, jak i obszaru przeznaczonego pod rewitalizację wskaźnik obciążenia demograficznego wyraźnie przekracza wartość referencyjną dla Polski i woj. pomorskiego. O znaczeniu tego problemu świadczy również duże zainteresowanie korzystaniem

z Dziennego Domu Pomocy Społecznej w Słupsku i Środowiskowego Domu Samopomocy – wyższe na obszarze rewitalizacji niż w innych częściach miasta. Z roku na rok rośnie też zapotrzebowanie na usługi opiekuńcze. MOPR realizuje je jednak w zakresie nie w pełni odpowiadającym zdiagnozowanym potrzebom osób starszych i niepełnosprawnych. Brakuje przy tym miejsc integracji seniorów, a także wsparcia dla opiekunów osób zależnych. Sytuacja demograficzna w tym zakresie stanowi wyzwanie dla służb publicznych, w tym dla opieki zdrowotnej, gdyż zmienia się zapotrzebowanie na rodzaj świadczeń zdrowotnych ze wskazaniem na działania interdyscyplinarne i dostępność lekarza geriatry.

System wsparcia dla rodzin dysfunkcyjnych oraz doświadczających przemocy w rodzinie jest w Słupsku niewystarczający w stosunku do potrzeb. Wciąż deficytowa jest liczba mieszkań chronionych, diagnozuje się deficyt odpowiedniego specjalistycznego poradnictwa psychologicznego. Ważną funkcjonującą formą wsparcia jest asystentura rodzinna, realizowana w szczególności na obszarze rewitalizowanym, gdzie mieszka blisko połowa rodzin objętych takim wsparciem. Podobnie wygląda sytuacja w przypadku pieczy zastępczej – niemal połowa wszystkich rodzin zastępczych znajduje się na tym obszarze.

Na obszarze rewitalizacji zdiagnozowano niski poziom aktywności obywatelskiej i proces wycofania z życia społecznego. Realizowane działania rewitalizacyjne skupiają się na przełamaniu tego impasu, powinny być kontynuowane, gdyż widoczna są ich pozytywne rezultaty, skutkujące zwiększeniem społecznego zaangażowania. Niski poziom aktywności obywatelskiej przejawia się m.in. we wskaźnikach uczestnictwa w wyborach. Na obszarze rewitalizacji frekwencja była znacząco niższa (o ok 8-10 punktów procentowych) od frekwencji notowanej w kraju, w województwie oraz całym Słupsku. Zjawisko to wiąże się z brakiem zainteresowania mieszkańców sprawami przestrzeni publicznej, atomizacją lokalnej społeczności i niskim poziomem wspólnotowości. Potrzebna jest zatem długotrwała praca animatorów i instytucji (samorządowych, organizacji pozarządowych itp.), aby stopniowo doprowadzić do wzrostu aktywności społecznej, integracji i spójności społecznej, a jednocześnie wzmocnienia poczucia dumy z zamieszkiwania w obszarze miasta lokacyjnego, centrum i Podgrodzia. Kolejnym aspektem odnoszącym się do potrzeby integracji społecznej jest napływ migrantów z różnych stron świata. Duży ich odsetek mieszka, pracuje lub korzysta z obszaru rewitalizacji.

Chociaż centrum miasta skupia większość słupskiego życia kulturalnego ze względu na lokalizację w nim najważniejszych instytucji kultury, wyniki diagnozy wskazują, że mieszkańcy obszaru rewitalizacji nie w pełni korzystają z potencjału oferty kulturalnej – rzadko słyszą o wydarzeniach kulturalnych w mieście, a także nie są zainteresowani ofertą Teatru Nowego

i Filharmonii. Związane jest to m.in. z ograniczeniami finansowymi mieszkańców, a także biernością i wycofaniem z życia publicznego. Stan ten pogłębiają takie czynniki, jak: niewystarczająca współpraca instytucji kultury ze szkołami z obszaru rewitalizacji, niewystarczająca oferta czasu wolnego, w szczególności dla młodzieży, problemy infrastrukturalne instytucji kultury (bariery architektoniczne, zły stan techniczny), brak obiektów koncertowych i widowiskowych oraz przeniesienie życia rozrywkowego mieszkańców na teren Centrum Handlowego Jantar. Brak jest również oferty „otwartej”, bezpłatnej, dostępnej dla każdego. Pobieranie opłat przez instytucje kultury dodatkowo skutkuje tym, że osoby z kręgu wykluczenia społecznego nie korzystają z dostępnej oferty kulturalnej (czasami ze względu na ubóstwo nigdy nie były w teatrze).

Brakuje miejsc integracji seniorów (pomimo ich powstania, m. in. w Baszcie, wciąż jest ich za mało, m. in. ze względu na wzrost liczby seniorów), wsparcia udzielanego opiekunom osób zależnych, ale jednocześnie miejsc dedykowanych dzieciom i młodzieży, które mogłyby zapewnić alternatywną formę spędzania czasu, pomimo tego, że widoczny jest znaczny postęp w tworzeniu nowych przestrzeni publicznych, takich jak Bulwary Rzeki Stupi. Jak wynika z badań ankietowych przeprowadzonych na próbie 100 mieszkańców obszaru Śródmieścia na obszarze rewitalizacji mieszkańcy dotkliwie odczuwają braki w sferze oferty czasu wolnego dla seniorów, warsztatów i kółek tematycznych dla osób w wieku poprodukcyjnym (najwyższa wartość w hierarchii zidentyfikowanych braków). Konieczne więc są nie tylko doraźne działania ukierunkowane na walkę z ubóstwem i bezrobociem, ale wdrożenie długo falowej polityki odbudowy wspólnoty mieszkańców, wzmocnienia poczucia dumy z zamieszkania w obszarze miasta lokacyjnego, centrum i Podgrodzia, poprawy wizerunku obszaru rewitalizacji. Na obszarze rewitalizacji działa szereg instytucji kultury, pomocy społecznej, organizacji pozarządowych, stąd niezbędne jest wykorzystanie ich potencjału i dążenie do wykreowania przez nie spójnej oferty skierowanej szczególnie do mieszkańców obszaru rewitalizacji. Niezbędnym wydaje się zacieśnienie więzi współpracy między nimi na rzecz odnowy społecznej obszaru rewitalizacji.

Opracowując diagnozę skupiono się także na kilku innych aspektach oddziałujących na sferę społeczną. Pierwszym jest kwestia budownictwa i mieszkalnictwa. Około 80% powierzchni obszaru rewitalizacji stanowi zabudowa przedwojenna, a po 10% powojenna zabudowa budynków (bloków) wielorodzinnych powstałych do 1970 roku oraz nowsze budownictwo. W konsekwencji średni wiek zabudowy obszaru zbliża się do 100 lat, co przy niewystarczających nakładach finansowych na prace remontowe jest przyczyną złego stanu technicznego większości budynków mieszkalnych. Pomimo tego, ich wyposażenie w podstawowe media (instalacja gazowa, wodna i kanalizacyjna) jest bardzo wysokie, choć wciąż większość ogrzewana jest

poprzez indywidualne piece opalane węglem, a często również odpadami. Powoduje to pogorszenie jakości powietrza.

Biorąc pod uwagę sferę gospodarczą, zauważa się, że obszar rewitalizacji nie jest terenem aktywności dużych firm produkcyjnych, przeważają na nim małe i mikro firmy, działające głównie w branży usługowo-handlowej. Obszar rewitalizacji wpisuje się w ideę miasta kompaktowego, jest bowiem miejscem, które zaspokaja potrzeby bytowe mieszkańców, zapewniając pełną paletę usług w bezpośrednim sąsiedztwie miejsca zamieszkania. Na obszarze rewitalizacji funkcjonuje około 1/4 wszystkich słupskich firm. Występują tu również znacznie częściej niż w innych rejonach miasta branże zanikające i preferowane w mieście. Jest to efektem naturalnej koncentracji usług rzemieślniczych w centrum miasta, a jednocześnie pozytywnie wpływa na atrakcyjność obszaru rewitalizacji. Największy deficyt odnotowuje się natomiast w branżach o charakterze innowacyjnym. Brakuje również nowoczesnych powierzchni biurowych o wysokim standardzie, powierzchni typu open space oraz centrów co-workingowych i miejsc dla start-upów.

Wskaźnik aktywności gospodarczej na tym obszarze jest stosunkowo wysoki, choć z roku na rok zauważa się spadek dynamiki zakładania nowych działalności gospodarczych. Może to być związane z nasyceniem lokalnego rynku oraz koniecznością konkurowania z dużymi sieciami handlowymi. Dostrzega się też przestrzenną korelację problemów sfery gospodarczej z tymi występującymi w sferze społecznej – najmniej zarejestrowanych działalności gospodarczych znajduje się na tych obszarach, które odznaczają się jednocześnie najwyższymi wartościami wskaźników kryzysowych w aspekcie społecznym.

Obszar rewitalizacji posiada silne powiązania przestrzenne z innymi rejonami miasta. Przebiega przez niego linia kolejowa i ważne drogi transportu kołowego. W obszarze tym znajdują się 103 ulice, spośród których 9 posiada kategorię drogi krajowej, a 3 drogi wojewódzkiej. Znaczny odsetek nawierzchni dróg jest w złym stanie technicznym. Układ dróg w Słupsku wykorzystuje historyczny przebieg szlaków handlowych, który jednak nie w pełni odpowiada dzisiejszej strukturze funkcjonalno-przestrzennej. Na atrakcyjność obszaru negatywnie wpływa też koncentracja ruchu samochodowego, powodująca degradację przestrzeni miejskiej, zwiększenie hałasu oraz pogorszenie jakości powietrza i bezpieczeństwa na drodze. Niezbędne jest przeprowadzenie prac mających na celu poprawę stanu technicznego dróg, dostosowanie ich do potrzeb starzejącego się społeczeństwa oraz nadanie priorytetu pieszym i rowerzystom. Zasadne jest też uspokojenie ruchu samochodowego w sferze śródmiejskiej, m.in. poprzez tworzenie ulic jednokierunkowych i promowanie ekologicznych środków transportu.

Problemem jest także stan infrastruktury pieszo-rowerowej. Ciągi piesze w wielu miejscach są ograniczone przez parkujące samochody, często cechują się niską jakością nawierzchni chodników oraz niedostosowaniem do potrzeb osób o ograniczonej mobilności. Infrastruktura rowerowa cechuje się brakiem spójności, w szczególności w obrębie największych skrzyżowań i „wąskich gardel”, jakimi są wiadukty, pod którymi zabrakło miejsca na pasy rowerowe. Dopiero realizowane obecnie inwestycje uwzględniają tego typu rozwiązania. Niezbędne jest uzupełnienie liniowej infrastruktury rowerowej o sieć ogólnodostępnych parkingów rowerowych i stojaków.

Obszar rewitalizacji, podobnie jak cały Słupsk, cechuje się wysokim stopniem dostępności komunikacji zbiorowej i gęstą siecią przystanków – z każdego miejsca można dotrzeć do przystanku, przemierzając nie więcej niż 400 metrów. Mimo to wymaga ona pewnych zmian i ulepszeń, m.in. w kwestii infrastruktury przystanków (dostosowanie ich do potrzeb osób o ograniczonej mobilności). Konieczne w procesie poprawy jakości życia na obszarze rewitalizacji jest też rozbudowa węzła integrującego środki transportu zbiorowego wraz poprawą dostępności pieszej, rowerowej i samochodowej oraz nadanie priorytetu komunikacji publicznej.

Zjawiska suburbanizacji oraz starzenia się społeczeństwa spowodowały wyludnianie się centrum miasta i ubożenie jego mieszkańców, co z kolei wpłynęło na degradację przestrzeni śródmiejskiej. Wiele terenów w słupskim obszarze rewitalizacji nie przejawia oznak życia kulturalnego, społecznego czy gospodarczego z powodu ich niskiej jakości i braku oferty dla mieszkańców, szczególnie Pogrodzia. Ład i estetykę zaburza też przesyt treści reklamowej (tzw. chaos reklamowy), widoczny szczególnie w centralnej części miasta, pomimo wprowadzenia uchwały krajobrazowej. Również wyposażenie obszaru w meble miejskie i inne przedmioty wzbogacające przestrzeń publiczną jest ubogie, choć stan ten ulega systematycznej poprawie. Dobrą praktyką realizowaną w Słupsku w tym kontekście jest natomiast udostępnianie przestrzeni pod działania kulturalne i artystyczne.

Przestrzeń centrum miasta charakteryzuje się dużym nagromadzeniem obiektów zabytkowych. W rejestrze zabytków ujętych jest 64 słupskich obiektów, z czego aż 59 znajduje się w obszarze rewitalizacji. Tak wysoka koncentracja świadczy o walorach architektonicznych i historycznych obszaru rewitalizacji, stanowi również powód dumy rdzennych mieszkańców obszaru rewitalizowanego. Zdecydowana większość obiektów zabytkowych, zwłaszcza mieszkalnych, wymaga jednak pilnych działań remontowych. Niezbędne jest stworzenie długofalowej polityki mieszkaniowej na obszarze rewitalizacji, uzupełnianie zabudowy pierzejowej, wprowadzanie nowych mieszkańców w celu rozrzedzenia problemów społecznych, przy jednoczesnym unikaniu przesiedlania mieszkańców (np. w wyniku eksmisji) do miejsc o szczególnym nasileniu

negatywnych zjawisk społecznych, czy też poza obszar rewitalizacji (np. w celu fikcyjnej poprawy wskaźników wykluczenia społecznego). Działania twarde, ukierunkowane na poprawę stanu infrastruktury mają bowiem istotne znaczenie dla sfery społecznej. Skutkują bowiem zmianą wizerunku obszaru, jako miejsca zdewastowanego, niebezpiecznego i niewartego zamieszkania.

Obecne w przestrzeni śródmiejskiej obszary zieleni wysokiej, powstałe w czasach przedwojennych, stanowią piękny starodrzew, znakomicie wzbogacający obszar rewitalizacji. Zielen ta wymaga jednak uzupełnień i zabiegów pielęgnacyjnych. W dużo gorszym stanie są drzewa przyuliczne, na wielu ulicach zachowane jedynie w stopniu szczątkowym, co zmniejsza atrakcyjność wizualną i stan środowiska obszaru rewitalizacji. Koniecznymi działaniami rewitalizacyjnymi są prace rewaloryzacyjne w parkach, odtwarzanie szpalerów zieleni przyulicznej oraz wytworzenie rozwiązań służących przekształceniu niezagospodarowanych podwórek w enklawy zieleni.

Na obszarze rewitalizacji można wyróżnić cztery strategiczne przestrzenie publiczne, na których skupiają działania rewitalizacyjne. Należą do nich bulwary rzeki Słupi, rejon ulicy Długiej (kwartał pomiędzy ulicami Deotymy, Ogrodową, Sygietyńskiego i Jaracza), Stary Rynek, oś śródmiejska rejonu ul. Wojska Polskiego. Bulwary przeszły największą metamorfozę spośród przestrzeni publicznych na obszarze rewitalizacji. Rejon ul. Długiej również w znacznym stopniu zmienił swój wizerunek. W perspektywie najbliższych lat znaczące zmiany czekają okolice przebudowanego Starego Rynku i rejon ul. Wojska Polskiego. W kolejnych latach przebudowane zostaną sąsiednie ulice: Piekietko, Zamenhofa. Działania rewitalizacyjne w tych rejonach pozwolą na wzmocnienie pozytywnego obrazu i prestiżu obszaru rewitalizacji, dadzą impuls do pozytywnych zmian społecznych i gospodarczych. Zmian doczeka się również Podgrodzie.

Choć obszar rewitalizacji charakteryzuje się obecnością wielu omówionych problemów społecznych oraz braków w sferze przestrzennej, infrastrukturalnej czy gospodarczej, nie brak na nim również potencjałów, które w sposób kompaktowy prezentuje tabela w podrozdziale 3.3. Wykorzystanie potencjałów jest niezbędne dla skutecznego wyprowadzenia obszaru zdegradowanego ze stanu kryzysowego.

Jednym z głównych potencjałów w sferze społecznej są organizacje pozarządowe, z których wiele zlokalizowanych jest na obszarze rewitalizacji. Są one naturalnym partnerem w procesie rewitalizacji, a ich działalność ma coraz większy wpływ na rozwój Słupska. Swoją aktywnością obejmują niemal wszystkie sfery życia społecznego – zarówno wsparcie osób niepełnosprawnych, seniorów, dzieci i młodzieży, jak i organizacja wydarzeń sportowych, kulturalnych i edukacyjnych oraz wspieranie rozwoju gospodarczego i rozwoju demokracji.

W mieście działa około 400 organizacji, w zdecydowanej większości organizacji małych, działających na rzecz konkretnej grupy mieszkańców. Co jednak istotne, z roku na rok zwiększa się zarówno ich liczba, jak też liczba programów, w ramach których realizują zadania Miasta. Przedstawiciele organizacji włączani są do rad doradczych Prezydenta i aktywnie uczestniczą w tworzeniu polityk miejskich. Aktywni mieszkańcy i organizacje pozarządowe mogą nieodpłatnie korzystać z pomieszczeń w Słupskim Centrum Organizacji Pozarządowych i Ekonomii Społecznej, zlokalizowanym na obszarze rewitalizacji oraz korzystać ze wsparcia Pełnomocnika Prezydenta Miasta ds. organizacji pozarządowych. Niemniej jednak słupskie organizacje słabo się znają, a rozpoznawalność większości z nich jest znikoma. Z punktu widzenia wdrażania procesu rewitalizacji, konieczna wydaje się zarówno współpraca z organizacjami pozarządowymi, jak też wsparcie ich we wzajemnej współpracy i zachęcaniu mieszkańców do zaangażowania w ich działalność.

Potencjał można odnaleźć także poza podmiotami, które „zawodowo” zajmują się kulturą czy edukacją. Nieformalną działalność kulturotwórczą i integrującą mieszkańców prowadzą także liczne kawiarnie i puby zlokalizowane w centrum miasta. Przykładem jest ulica Nowobramska oraz Stary Rynek, które dzięki działalności prywatnych podmiotów przybrały charakter żywego, przyjaznego kulturowo obszaru. Należy dążyć do zacieśnienia więzi współpracy pomiędzy poszczególnymi instytucjami, organizacjami i podmiotami prywatnymi oraz wykreowania przez nie spójnej oferty przeznaczonej dla mieszkańców obszaru rewitalizacji. Szczególną uwagę warto poświęcić młodzieży, która może stanowić istotny i rozwojowy potencjał kapitału społecznego na obszarze rewitalizacji. Z perspektywy miasta potencjał ten nie jest jeszcze dobrze rozpoznany, niemniej widoczny jest wzrost zaangażowania młodych osób w działania społeczne, w tym dedykowane swojej grupie wiekowej.

W sferze przestrzenno -funkcjonalnej największym potencjałem obszaru jest jego lokalizacja, kompaktowość, bliskość do miejsc o szczególnym znaczeniu dla życia codziennego (budynki użyteczności publicznej, liczne usługi, dworzec PKP, dworzec autobusowy obsługujący linie regionalne, krajowe i międzynarodowe). Potencjał stanowią wreszcie sami mieszkańcy obszaru rewitalizacji, z których niektórzy przejawiają zaangażowanie społeczne i działają na rzecz miasta. Biorąc pod uwagę niską aktywność społeczną ogółu mieszkańców, należy wykorzystać i promować pozytywne przejawy, uświadamiając mieszkańcom, że mogą mieć wpływ na kierunki rozwoju miasta oraz swojej najbliższej okolicy, że ich głos ma znaczenie, a ich potrzeby są brane pod uwagę. W szczególności potencjał tkwi w działaniach międzypokoleniowych i wspólnym zaangażowaniu oraz współpracy młodzieży i seniorów. Choć poziom aktywności obywatelskiej pozostaje niski, z roku na rok zwiększa się, czego przejawem jest udział w Słupskim Budżecie

Partycypacyjnym czy inicjatywach lokalnych. Warto podkreślić, że wybór zadań realizowanych w ich ramach wskazuje, że mieszkańcy dostrzegają konieczność ożywienia centrum i uznają je za najkorzystniejszą przestrzeń do realizacji działań społecznych.

Skuteczne wykorzystanie zdiagnozowanych potencjałów w realizacji Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta Słupska pozwoli na wyprowadzenie centrum miasta ze stanu kryzysowego, ożywienie go, zaktywizowanie jego mieszkańców i przekształcenie w przestrzeń przyjazną oraz funkcjonalną.

4. Część planistyczna

4.1. Wizja i cele rewitalizacji

Wizja obszaru miasta objętego kryzysem po rewitalizacji, zarówno przestrzeni infrastrukturalnej, jak i społecznej, formułowana w ramach Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta Słupska, jest kompleksową projekcją przyszłości, do której dążyć powinni nie tylko władarze miasta czy społeczność lokalna obszaru rewitalizacji, ale również pozostali mieszkańcy Słupska, aby jakość życia w tej przestrzeni sięgnęła możliwie najwyższego poziomu. Wizja opisuje pożądany stan docelowy obszaru objętego kryzysem w perspektywie kilku/kilkunastu lat oraz wybrane uwarunkowania, które posłużyły do wyboru i formułowania realnych celów strategicznych.

Wyobrażenie obszaru rewitalizacji składa się z dwóch głównych elementów – nadrzędnej ideologii i wyobrażanej przyszłości. Definiuje ono to, kim jesteśmy i dlaczego istniejemy, jednocześnie wskazując kim chcemy się stać, co chcemy stworzyć i ostatecznie osiągnąć. Wizję obszaru rewitalizacji należy utożsamiać jako cel główny Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta Słupska. Jest ona, jako nadrzędny cel funkcjonowania, krótkim, syntetycznym określeniem docelowego kierunku rozwoju obszaru rewitalizacji, ze sprecyzowaniem nadrzędnych wartości, które konsekwentnie będą przestrzegane.

4.1.1 Opis wizji obszaru rewitalizacji Miasta Słupska 2032

Generalna wizja obszaru rewitalizacji 2032+ jest następująca:

Obszar rewitalizacji jest miejscem atrakcyjnym do zamieszkania, samorealizacji i prowadzenia działalności, zintegrowanym społecznie i przestrzennie z dobrze rozwiniętą infrastrukturą społeczną i czystym środowiskiem, tętniącym życiem, będącym świadectwem ambicji i gospodarności jego mieszkańców. Słupsk jest Miastem Bliskim – miastem równych szans, o niepowtarzalnej atmosferze i wyzwolonym potencjale mieszkańców obszaru rewitalizowanego.

Szersze rozwinięcie powyższej myśli wskazano poniżej.

Obszar Starego Miasta, Śródmieścia i Podgradzia to miejsce tętniące życiem, atrakcyjne do zamieszkania i prowadzenia działalności gospodarczej. Przestrzeń ta pełni funkcję reprezentacyjną i jest głównym kierunkiem, w którym udają się odwiedzający miasto turyści oraz jest przedmiotem dumy jego mieszkańców.

Ożywiony społecznie, gospodarczo, przestrzennie i środowiskowo teren zamieszkuje zintegrowana, wielopokoleniowa wspólnota, prowadząca aktywny styl życia, oparty na wzajemnym szacunku, poczuciu solidarności i otwartości. Mieszkańcy aktywnie uczestniczą w działaniach na rzecz zarówno lokalnej społeczności, jak i całego miasta, integrują się w stworzonych do tego przestrzeniach, wspólnie z władzami podejmują decyzje i angażują się w tworzenie bliskiego im Słupska.

W efekcie prowadzonych działań udaje się znacząco ograniczyć zjawisko bezrobocia, wykluczenia społecznego, apatii, poczucia bezsilności i beznadziei. Zbudowane w trakcie procesu rewitalizacji poczucie wspólnoty, dumy i tożsamości miejsca inspiruje mieszkańców do dbałości o otoczenie i ochrony przed dewastacją. Znacząco wzrasta liczba inicjatyw społecznych i kulturowych, stymulowana zarówno przez patriotyzm miejsca, jak i sieć instytucji publicznych i obywatelskich oraz bardzo aktywny trzeci sektor, który jest niezwykle zaangażowany w działania integrujące mieszkańców. Obszar rewitalizacji jest silny siłą młodych, doświadczeniem seniorów i różnorodny siłą wszystkich, którzy w Słupsku znaleźli swój dom.

Dzięki wdrożonym mechanizmom włączenia społecznego poprawie ulega samodzielność i komfort życia osób starszych, niepełnosprawnych i zależnych. Rodziny borykające się z trudnościami w wypełnianiu ról wychowawczych zyskują oparcie w formie zdeinstytucjonalizowanych placówek, nastawionych na łączenie, integrowanie pokoleń, kształtowanie więzi międzysąsiedzkich i wzmacnianie roli rodziny jako podstawowej jednostki społecznej.

Na obszarze rewitalizacji znikają bariery architektoniczne, otoczenie pięknieje zarówno w obszarze tkanki mieszkaniowej, jak i otwartych, atrakcyjnych przestrzeni publicznych, w tym kwartałów, ulic i podwórek, z dużą ilością drzew, krzewów i kwiatów. Inwestycje w nowoczesne energooszczędne oświetlenie, termomodernizacje budynków, przebudowa dróg wzmacniają poczucie bezpieczeństwa i służą poprawie stanu środowiska. Wyremontowane budynki stają się przestrzenią wypełnioną kulturą, placówkami wsparcia, klubami seniora, świetlicami i domami sąsiedzkimi, stają się miejscami spotkań, aktywności obywatelskiej i kreatywnego spędzania wolnego czasu. Oferta kulturalna i rekreacyjna obszaru staje się swoistą wizytówką turystyczną obszaru rewitalizacji.

Obszar rozwija się gospodarczo. Do parterów kamienic powracają lokale usługowe, które w szczególności w okresie wiosenno – letnim przyciągają duże grono mieszkańców chcących aktywnie spędzać popołudnia, na pierwsze miejsce wysuwają się lokale gastronomiczne i te z tradycyjnym rzemiosłem. Rozwijają się działalności o charakterze innowacyjnym, z zakresu

nowych technologii oraz branż kreatywnych. Pojawiają się nowe atrakcyjne miejsca pracy, promowane jest samozatrudnienie. Zatrzymane zostaje zjawisko tzw. urban sprawl – życie Słupszczan przenosi się z obrzeży i centrów handlowych do tętniącego życiem centrum Miasta, które stopniowo się zaludnia m.in. dzięki prywatnym inwestycjom, społecznemu budownictwu czynszowemu oraz szeregowi inicjatyw obywatelskich.

Poprawa układu komunikacyjnego miasta i obszaru rewitalizacji pozwala przekazać przestrzeń ludziom i wyzwolić miasto spod dominacji samochodów. Wykorzystując zwartą zabudowę i poprawiając funkcjonowanie komunikacji zbiorowej, Słupsk staje się miastem przyjaznym dla pieszych i rowerzystów. Obszar rewitalizacji obsługiwany jest przez nowoczesną, energooszczędną i bezawaryjną infrastrukturę techniczną jednocześnie obszar ten odporny jest na ekstremalne zjawiska pogodowe.

Stały proces monitorowania i czuwania nad efektywnym wdrażaniem przemian w obszarze rewitalizacji, realizowany w oparciu o partycypację społeczną, pozwala władzom reagować na komunikowane przez mieszkańców potrzeby. Poprawa warunków życia w centrum Miasta, troska o harmonijny rozwój wszystkich jego obszarów, zaangażowanie w utrzymanie osiągniętego wysokiego poziomu zadowolenia mieszkańców z wprowadzonych zmian oraz ich chęci w ciągłe angażowanie się i ulepszanie otaczającej ich przestrzeni, pozwala postrzegać miasto, jako obywatelskie, nowoczesne, rozwijające się w sposób trwały i zrównoważony, na wzór najlepszych miast w Europie.

Hasło promocyjne słupskiej rewitalizacji i przyjętej wizji– Słupsk Miasto Bliskie.

Te słowa mają przypominać mieszkańcom, że proces rewitalizacji zależy w równym stopniu od władz miasta, co od nich samych, a rolą miasta jest czuwać nad losem mieszkańców bez ograniczania ich kreatywności, aktywności i prawa do decydowania o kierunkach rozwoju ich „małej ojczyzny”. Jednocześnie hasło to wskazuje, że dla prawidłowego funkcjonowania organizmu miejskiego, konieczne jest dążenie do likwidacji różnic w poziomie rozwoju na poszczególnych jego obszarach, wykorzystanie potencjału miasta zwanego i przez to bliskiego potrzebom wszystkich mieszkańców.

Wizję Słupska jako Miasta Bliskiego wszystkim mieszkańcom, a w szczególności mieszkańcom obszaru rewitalizowanego postrzegamy następująco:

- Chcemy, by Słupsk był miastem bliskim sercom jego mieszkańców, a obszar rewitalizacji ich swoistą małą ojczyzną.

- Chcemy wzmocnić poczucie przynależności, przywrócić ambicje i wyzwolić potencjał mieszkańców obszaru rewitalizacji.
- Chcemy podnieść poziom zaangażowania mieszkańców obszaru rewitalizacji w sprawy miasta, pozwolić im współdecydować o przyszłości i kierunkach rozwoju obszaru rewitalizowanego.
- Chcemy realizować inwestycje centrotwórcze i kulturotwórcze w obszarze rewitalizacji, dążąc do zwiększenia atrakcyjności przestrzeni publicznych zapewniających komfort, bezpieczeństwo, wygodę i nowe doznania.
- Chcemy słuchać sercem i rozumem potrzeb mieszkańców, szanować ich poglądy, wyciągać pomocną dłoń do osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, bezrobociem i ubóstwem.
- Chcemy aktywnie wspierać rozwój przedsiębiorczości, promować ideę samozatrudnienia w obszarze rewitalizacji.
- Chcemy odzyskać centrum miasta spod dominacji samochodów i przekazać przestrzeń dla mieszkańców, wykorzystując naturalne uwarunkowania obszaru rewitalizacji, kompaktowy charakter miasta i dobrze rozbudowany system komunikacji zbiorowej.

Definiując ww. wartości wzięliśmy pod uwagę konieczność postrzegania rewitalizacji przez pryzmat komplementarności, koncentracji na obszarze rewitalizacji oraz współpracy z lokalną społecznością.

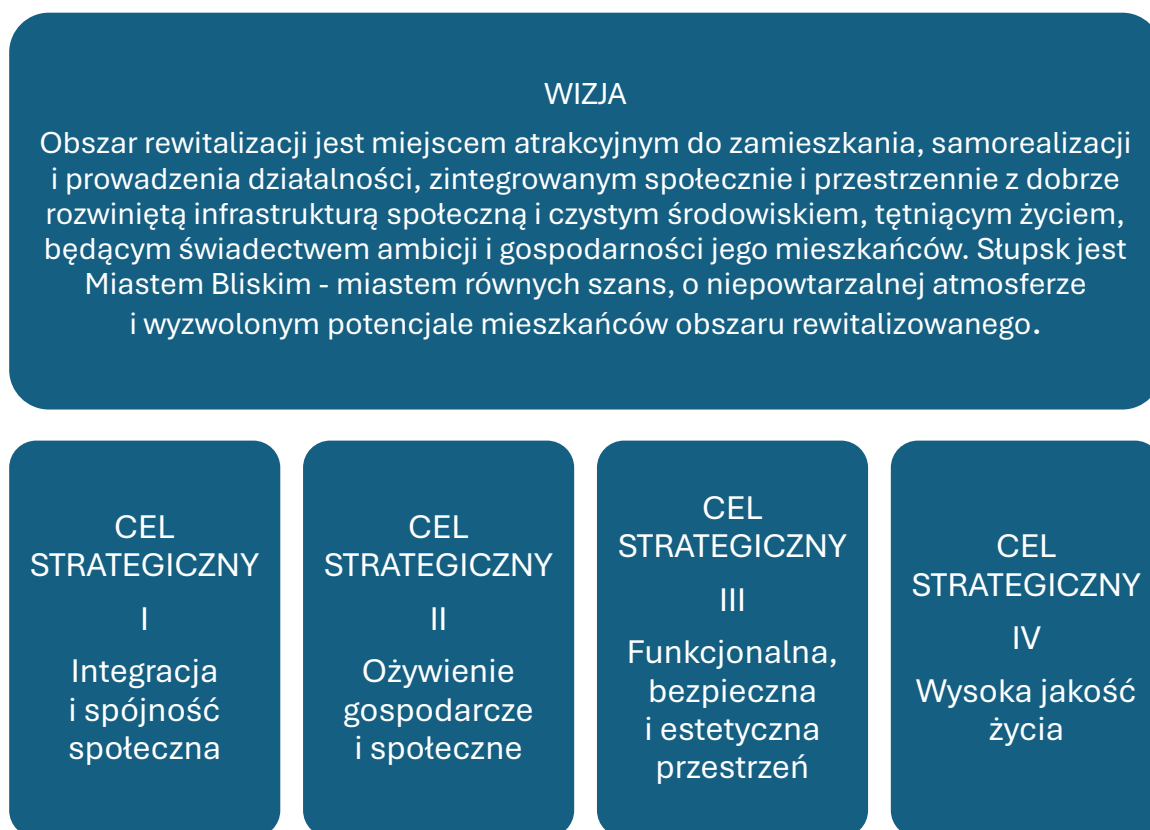
4.1.2. Cele i planowane kierunki działań służące minimalizacji negatywnych zjawisk

Struktura Gminnego Programu Rewitalizacji została zbudowana w oparciu o elementy składowe wzajemnie sobie podległe w hierarchii ważności (cele i wynikające z nich kierunki działań). Osiąganiu wizji służą wyznaczone cele strategiczne i cele operacyjne. Poszczególnym celom strategicznym podporządkowano cele operacyjne i kierunki działań. Główne cele strategiczne w sposób bezpośredni nawiązują do wizji. Powyższe podejście jest zgodne z zapisami art. 15 ust 1 pkt. 4 ustawy o rewitalizacji. Przyjęte kierunki działań nawiązują do części diagnostycznej Gminnego Programu Rewitalizacji i służą eliminacji bądź ograniczeniu negatywnych zjawisk, przy jednoczesnym wykorzystaniu i wzmocnieniu potencjałów obszaru rewitalizacji.

Cele rewitalizacji jak też kierunki działań stanowiące ich rozwinięcie, należy postrzegać jako cele w ramach Innego Instrumentu Terytorialnego (IIT) w polityce spójności Unii Europejskiej, z wykorzystaniem podejścia zintegrowanego. Z uwagi na hierarchiczną strukturę dokumentu –

rozwinięciem kierunków działań są przedsięwzięcia rewitalizacyjne, dla których zdefiniowano oczekiwane wskaźniki rezultatu i produktu. Przedsięwzięcia rewitalizacyjne są powiązane w zakresie finansowania z realizacją właściwego Programu IIT – zgodnie z wymogami wynikającymi z art. 36 ust. 8 ustawy z dnia 28 kwietnia 2022 r. o zasadach realizacji zadań finansowanych ze środków europejskich w perspektywie finansowej 2021 – 2027.

Ryc. 43. Schemat powiązania wizji i celów strategicznych

Źródło: opracowanie własne

CEL STRATEGICZNY I. INTEGRACJA I SPÓJNOŚĆ SPOŁECZNA

Cel obejmuje wszelkie działania przyczyniające się do niwelacji różnic społecznych oraz wzmocnienia więzi międzyludzkich. Obszar rewitalizacji cechuje wysoki poziom wykluczenia społecznego, stąd cel ten skupia wszelkie działania ukierunkowane na zmniejszenie bezrobocia i zwiększanie liczby miejsc pracy, przeciwdziałanie ubóstwu i zjawisku jego dziedziczenia, a także objęcie szczególną troską osób starszych, niepełnosprawnych i ich opiekunów. W celu zatrzymania i odwrócenia negatywnych zjawisk społecznych na obszarze rewitalizacji należy tworzyć mechanizmy mające na celu uniezależnienie się mieszkańców od pomocy społecznej i umożliwienie usamodzielnienia się w życiu zawodowym i społecznym. Działania w sferze integracji i spójności społecznej winny być ukierunkowane na umożliwienie włączenia się

mieszkańców w nurt życia społecznego. Niezbędnym elementem włączenia społecznego jest również odbudowa poczucia lokalnej tożsamości wśród mieszkańców oraz migrantów, którzy w Słupsku znaleźli swój dom. Jej funkcjonowanie, trwanie i przeobrażenia zależą w dużym stopniu od istnienia, ugruntowania przywiązania emocjonalnego, ale też i fizycznego – geograficznego – mieszkańców do obszaru rewitalizowanego.

Na obszarze rewitalizacji diagnozuje się potrzebę wzmocnienia opieki zdrowotnej i zdrowia mieszkańców. Widoczne są tu deficyty w zakresie dostępności do specjalistów z zakresu zdrowia psychicznego, w tym dzieci i młodzieży. Starzenie się społeczeństwa wymusza rozwijanie dedykowanej starszej grupie wiekowej oferty usług, w tym związanych z geriatrią. Ważne jest też prowadzenie działań profilaktycznych, które wspierać będą utrzymanie dobrego stanu zdrowia i kondycji fizyczno-psychicznej mieszkańców.

Tabela 35. Cele operacyjne i kierunki działań celu strategicznego I. Integracja i spójność społeczna

Cel operacyjny	Kierunki działań
1.1 Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu	1. Rozwój i wzrost dostępności usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych świadczonych w miejscu zamieszkania. 2. Tworzenie miejsc okresowego pobytu zapewniających dzienne i całodobowe usługi aktywizacyjne, opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze. 3. Organizacja kształcenia i doskonalenia umiejętności kadry zatrudnionej w instytucjach działających na rzecz rozwiązywania problemów społecznych. 4. Rozwój sektora działającego w obszarze pieczy zastępczej oraz wsparcia rodziny w zakresie doskonalenia kompetencji rodzicielskich i przeciwdziałania patologiom. 5. Aktywizacja społeczno-zawodowa osób bezrobotnych i biernych zawodowo. 6. Tworzenie warunków sprzyjających integracji mieszkańców i włączaniu w życie społeczne osób wykluczonych i zagrożonych wykluczeniem społecznym. 7. Tworzenie warunków sprzyjających integracji społeczno-kulturowej migrantów. 8. Wspieranie aktywności i samodzielności osób zagrożonych wykluczeniem społecznym. 9. Pobudzanie środowisk zagrożonych wykluczeniem społecznym, w tym migrantów do działań samopomocowych i integracyjnych. 10. Tworzenie i rozwój partnerstw na rzecz przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu.

Cel operacyjny	Kierunki działań
	11. Tworzenie programów wsparcia dla wykluczonych i zagrożonych wykluczeniem społecznym umożliwiających wyjście z długów oraz przeciwdziałających nadmiernemu zadłużaniu się.
1.2 Przywrócenie lokalnej tożsamości i ożywienie kulturalne obszaru rewitalizacji	1. Organizacja imprez i wydarzeń kulturalnych na obszarze rewitalizacji i żywych lekcji historii. 2. Animacja i podtrzymywanie różnorodnych inicjatyw, angażujących mieszkańców w zbiorowe działania i współtworzenie oferty kulturalnej. 3. Rozbudowa i poszerzenie oferty placówek kultury, w tym poprawa stanu infrastruktury obiektów kultury. 4. Edukacja mieszkańców na temat procesów miejskich, rewitalizacji oraz historii i tożsamości lokalnej, w celu wzmocnienia ich zaangażowania, poczucia przynależności i dumy z miejsca zamieszkania.
1.3. Wzmocnienie więzi społecznych	1. Tworzenie i rozwój przestrzeni umożliwiającej wspólną aktywność mieszkańców, spędzanie wolnego czasu i rozwój ich zainteresowań. 2. Realizacja programów edukacyjnych, sportowych i kulturalnych dla młodzieży i dzieci ukierunkowanych również na eliminowanie skutków doświadczania problemów życiowych rodziny. 3. Rozwijanie wolontariatu, głównie w sferze opiekuńczej oraz wychowawczej. 4. Angażowanie mieszkańców i wspieranie inicjatyw oddolnych służących zacieśnianiu relacji sąsiedzkich. 1. 5. Wsparcie działań na rzecz integracji międzypokoleniowej.
1.4. Zdrowie i profilaktyka	1. Realizacja działań na rzecz zdrowia psychicznego mieszkańców, ze szczególnym uwzględnieniem dzieci i młodzieży. 2. Realizacja programów profilaktycznych dla mieszkańców. 3. Rozwój oferty usług zdrowotnych dla mieszkańców. 4. Działania zwiększające dostępność usług dla mieszkańców oferowanych przez placówki opieki zdrowotnej. 5. Budowa, modernizacja i dostosowanie do potrzeb mieszkańców infrastruktury placówek opieki zdrowotnej na obszarze rewitalizacji.

Źródło: opracowanie własne

CEL STRATEGICZNY II. OŻYWIENIE GOSPODARCZE I SPOŁECZNE

Ożywienie gospodarcze i społeczne obszaru rewitalizacji odnosi się do działań związanych z aktywizacją mieszkańców (w tym zawodową), wysoką jakością kształcenia, dostosowaną do potrzeb rynku pracy, wyzwoleniem potencjału mieszkańców, umożliwieniem włączenia się

w proces kreowania wizerunku obszaru rewitalizacji, poprawą kondycji gospodarczej obszaru, w tym tworzenia nowych, atrakcyjnych miejsc pracy i przyciągania inwestorów. Działania rewitalizacyjne powinny być ukierunkowane przede wszystkim na aktywizację i integrację społeczno-zawodową mieszkańców obszaru rewitalizacji, a także tworzenia dogodnych warunków do rozwoju przedsiębiorczości, organizacji pozarządowych i podmiotów ekonomii społecznej. Aby przeciwdziałać negatywnym zjawiskom społecznym, takim jak bezrobocie oraz ubóstwo, konieczne jest wzmacnianie potencjału lokalnej gospodarki również poprzez poszerzanie oferty edukacyjnej szkół i dostosowanie jej do zmieniających się potrzeb lokalnej gospodarki, w szczególności oferty szkół technicznych przygotowujących do zawodu. Zdegradowana przestrzeń Śródmieścia, Podgrodzia i Starego Miasta posiada niewykorzystany potencjał zarówno ludzki, jak i inwestycyjny, predysponujący do stania się przestrzenią skupiającą ofertę usługową, gastronomiczną i kulturalną realizowaną na rzecz zarówno mieszkańców, jak i turystów. Konieczne jest wdrożenie szeregu działań wzajemnie powiązanych z celem strategicznym III m.in. odnowę i poprawę estetyki i funkcjonalności obszaru, stworzenie mechanizmów pobudzających lokowanie i rozwój działalności gospodarczej na tym obszarze, budowanie wizerunku miejsca, promocję turystyczną i gospodarczą obszaru rewitalizowanego. Cel integruje działania takie jak: wsparcie rodzimych przedsiębiorców obszaru rewitalizacji, tworzenie warunków dla napływu nowych inwestycji w obszarze rewitalizacji oraz pobudzanie mieszkańców do większej aktywności w zakresie zakładania własnej działalności gospodarczej. Ponadto cel ten zakłada wykorzystanie potencjału nowych interesariuszy obszaru rewitalizacji tj. młodzieży i młodych dorosłych.

Tabela 36. Cele operacyjne i kierunki działań celu strategicznego II. Ożywienie gospodarcze i społeczne

Cel operacyjny	Kierunki działań
2.1 Tworzenie dogodnych warunków do rozwoju przedsiębiorczości	1. Umożliwienie lokalizacji usług w parterach budynków, a także zagospodarowania budynków pod działalność gospodarczą. 2. Tworzenie dogodnych warunków do inkubacji przedsiębiorstw. 3. Tworzenie programów wsparcia obejmujących udogodnienia lokalowe, systemy zachęt, w tym ulg i zwolnień dla przedsiębiorców chcących podjąć działalność na obszarze rewitalizacji. 4. Wdrożenie programu umożliwiającego dzierżawy lokali za minimalne bądź zerowe stawki, pod warunkiem przeprowadzenia remontu. 5. Promocja szkolnictwa zawodowego ukierunkowanego na potrzeby rynku pracy.

Cel operacyjny	Kierunki działań
	- Promocja centrum miasta, jako miejsca atrakcyjnego do spędzania wolnego czasu, robienia zakupów, korzystania z usług dla mieszkańców i gastronomii. - Tworzenie programów wsparcia dla rodzimych działalności gospodarczych, w tym wspieranie zawodów ginących w obszarze rewitalizacji. - Stworzenie systemu bonifikat i zachęt do korzystania z handlu, usług i oferty instytucji: kultury, sportu i rekreacji działających na obszarze rewitalizacji w oparciu m.in. o kartę miejską.
2.2. Promocja samozatrudnienia i przedsiębiorczości mieszkańców	- Promocja postaw przedsiębiorczych wśród mieszkańców, ze szczególnym uwzględnieniem osób zagrożonych utratą pracy (np. z racji wieku). - Utworzenie centrum start – upów umożliwiającego inkubację nowych firm. - Wdrażanie poradnictwa w zakresie zakładania działalności, obowiązków, a także korzyści wynikających z założenia własnej działalności. - Wspieranie tworzenia i rozwoju podmiotów ekonomii społecznej na obszarze rewitalizacji.
2.3. Zwiększanie aktywności społecznej i obywatelskiej	- Tworzenie przestrzeni dla rozwoju oraz wsparcie dla działalności i tworzenia nowych organizacji pozarządowych. - Promocja inicjatywy lokalnej i innych narzędzi zwiększających zaangażowanie mieszkańców we współtworzenie miasta. - Edukacja kulturalna mieszkańców, przygotowująca ich do świadomego uczestnictwa w kulturze, rozbudzająca wrażliwość, inspirująca do aktywności –zarówno kulturalnej, jak i obywatelskiej. - Uruchomienie systemu mikrograntów dla lokalnych społeczności. - Tworzenie nowych i wspieranie istniejących centrów aktywności lokalnej. - Organizacja przedsięwzięć i wydarzeń realizowanych wspólnie z mieszkańcami, w tym także z inicjatywy mieszkańców i lokalnych liderów. - Wspieranie młodzieży i młodych dorosłych w angażowaniu się w działania i aktywności na obszarze rewitalizacji.
2.4. Podnoszenie jakości edukacji dla wyrównania szans rozwojowych i poprawy konkurencyjności	- Poprawa wyposażenia, stanu technicznego i dostępności placówek edukacyjnych. - Poprawa jakości kształcenia w szkołach, szczególnie w zakresie szkolnictwa zawodowego. - Poszerzanie oferty edukacyjnej szkół i dostosowanie jej do zmieniających się potrzeb lokalnej gospodarki,

Cel operacyjny	Kierunki działań
lokalnych zasobów ludzkich	w szczególności oferty szkół technicznych przygotowujących do zawodu. 4. Wspieranie działań w zakresie organizacji czasu wolnego dzieci i młodzieży oraz przeciwdziałanie zachowaniom niepożądanym. 5. Promowanie kształcenia ustawicznego, a także przeciwdziałanie wykluczeniu cyfrowemu. 6. Realizacja dla dzieci i młodzieży szkolnej zajęć pozalekcyjnych i pozaszkolnych nastawionych na wyrównywanie szans edukacyjnych, w tym promowanie zdrowego trybu życia, sportu i rozwijanie uzdolnień.

Źródło: opracowanie własne

CEL STRATEGICZNY III. FUNKCJONALNA I ESTETYCZNA PRZESTRZEŃ ORAZ INFRASTRUKTURA TECHNICZNA

Cel obejmuje działania związane z poprawą stanu infrastruktury technicznej w obszarze rewitalizacji, jak również kształtowaniem przestrzeni. Dotyczy podniesienia walorów estetycznych, przestrzennych i funkcjonalnych w celu realizacji celu IV tj. wysokiej jakości życia mieszkańców. Kierunki działań przyjęte w celu III polegające na poprawie układu komunikacyjnego obszaru, tworzeniu przyjaznych przestrzeni publicznych, budowie infrastruktury sportowej, rekreacyjnej i kulturalnej, a także zachowaniu dziedzictwa kulturowego i poprawie stanu technicznego infrastruktury mieszkaniowej mają wymiar głównie infrastrukturalny, ale służą realizacji zdiagnozowanych potrzeb i niwelacji problemów we wszystkich 5 sferach tj. społecznej, gospodarczej, technicznej, funkcjonalno – przestrzennej i środowiskowej. Ponadto cel obejmuje działania związane z adaptacją miasta do zmian klimatycznych.

Tabela 37. Cele operacyjne i kierunki działań celu strategicznego III. Funkcjonalna i estetyczna przestrzeń oraz infrastruktura techniczna

Cel operacyjny	Kierunki działań
3.1. Poprawa układu komunikacyjnego miasta i dostępności do obszarów rewitalizacji	1. Modernizacja układu drogowego w oparciu o nowoczesne podejście związane z ideą zrównoważonego rozwoju – wzmocnienie pozycji pieszych, rowerzystów, jak i komunikacji zbiorowej. 2. Opracowanie polityki parkingowej dla obszaru rewitalizacji, w tym organizacja miejsc parkingowych wewnątrz zabudowy mieszkaniowej. 3. Zapewnienie wysokiej jakości i dostępności komunikacji zbiorowej. 4. Kontynuacja programu chodnikowego.

Cel operacyjny	Kierunki działań
3.2. Odnowa zasobu mieszkaniowego	1. Remont budynków należących do wspólnot mieszkaniowych oraz komunalnego zasobu mieszkaniowego. 2. Uporządkowanie zabudowy substandardowej – pustostany, oficyny, garaże itp. 3. Poprawa efektywności energetycznej budynków. 4. Wprowadzanie na obszar rewitalizacji nowej zabudowy wpływającej na podniesienie estetyki przestrzeni, w tym zwłaszcza uzupełnianie zabudowy pierzejowej oraz wprowadzanie nowych funkcji centrotwórczych i mieszkańców. 5. Rozwój budownictwa społecznego na obszarze rewitalizacji. 6. Promocja Specjalnej Strefy Rewitalizacji.
3.3. Wysokiej jakości przestrzeń publiczna	1. Odnowienie i dostosowanie do potrzeb mieszkańców budynków użyteczności publicznej i ich bezpośredniego otoczenia. 2. Zwiększenie wykorzystania odnawialnych zasobów energii w przestrzeni miasta, w tym szczególnie w obiektach użyteczności publicznej. 3. Likwidacja barier architektonicznych. 4. Zagospodarowanie przestrzeni publicznych wewnątrz zabudowy mieszkaniowej na strefy aktywizacji kulturalnej, integracji społecznej, wypoczynku i rekreacji. 5. Poprawa estetyki terenów przestrzeni publicznych oraz budynków mieszkalnych centrum i ich otoczenia. 6. Uzupełnianie zieleni przyulicznej oraz rozwój terenów zielonych w obszarze rewitalizacji. 7. Wykorzystanie i ochrona terenów mających pótnaturalny charakter (np. „nieużytków”). 8. Działania służące ochronie i poprawie kondycji zdrowotnej starych drzew. 9. Zagospodarowanie podwórek i przestrzeni wewnątrzkwartałowych. 10. Utworzenie programu mikrograntów skierowanych na poprawę estetyki i funkcjonalności przestrzeni wewnątrzkwartałowych. 11. Wypracowanie zasad kompozycji przestrzennej nowej zabudowy, zagospodarowania i wyposażenia terenów przestrzeni publicznych –opracowanie miejscowych planów rewitalizacji. 12. Stworzenie miejskiego programu podwórkowego (odnowy podwórek). 13. Przeciwdziałanie i ograniczanie fragmentyzacji przestrzeni miejskiej (w tym spięcie miasta podzielonego przez tory kolejowe i rzekę Stupię).

Cel operacyjny	Kierunki działań
	14. Poprawa dostępności do obiektów sportowych i przestrzeni przeznaczonych do uprawiania sportu i promocji aktywnego stylu życia.
3.4. Ochrona dziedzictwa kulturowego	1. Odnowa zabudowy zabytkowej oraz obiektów świadczących o dziedzictwie kulturowym obszaru rewitalizacji. 2. Zachowanie dziedzictwa materialnego i niematerialnego charakterystycznego dla obszaru rewitalizacji. 3. Edukacja mieszkańców dotycząca lokalnego dziedzictwa kulturowego. 4. Tworzenie systemów wsparcia dla właścicieli obiektów ujętych w ewidencjach i rejestrze zabytków.
3.5. Obszar rewitalizacji odporny na zmiany klimatu	1. Działania zwiększające odporność obszaru rewitalizowanego na zmiany klimatyczne, w tym zakładanie zieleńców, ogrodów deszczowych, zielone dachy). 2. Wdrażanie działań na obszarze rewitalizacji służących zagospodarowaniu wód w miejscu ich powstania (nawierzchnie przepuszczalne, systemy rozsączające wodę). 3. Rozbudowa systemu zbiorników retencyjnych ograniczających spływ wody na obszar rewitalizacji. 4. Modernizacja infrastruktury z uwzględnieniem rozwiązań odpornych na upały, intensywne opady i silne wiatry, w tym np. rozszczelnianie powierzchni zasklepionych.

Źródło: opracowanie własne

CEL STRATEGICZNY IV. WYSOKA JAKOŚĆ ŻYCIA

Cel obejmuje wszelkie działania ukierunkowane na wykreowanie obszaru rewitalizacji jako miejsca atrakcyjnego i bezpiecznego do zamieszkania, posiadającego dobrze rozwiniętą i pozbawioną barier infrastrukturę, bogatą ofertę kulturalno-rekreacyjną i zadbane przestrzenie o wysokich walorach estetycznych. Cel integruje działania wynikające z celów strategicznych I-III przyczyniające się do podnoszenia jakości życia, związane przede wszystkim z tworzeniem lub modernizacją infrastruktury społecznej służącej integracji społecznej oraz podnoszeniem walorów estetycznych i funkcjonalnych.

Tabela 38. Cele operacyjne i kierunki działań celu strategicznego IV. Wysoka jakość życia

Cel operacyjny	Kierunki działań
4.1. Poprawa standardów zamieszkania	1. Likwidacja indywidualnych źródeł ogrzewania mieszkań – tworzenie warunków do przyłączenia się do ciepła systemowego, celem likwidacji zjawiska niskiej emisji i poprawy stanu środowiska. 2. Likwidacja zasobu komunalnego o najniższych standardach (np. ze wspólnymi toaletami na klatkach schodowych), przy

	jednoczesnym zapewnieniu możliwości pozostania mieszkańców likwidowanych budynków w obszarze rewitalizacji. 3. Promocja energooszczędnego budownictwa. 4. Likwidacja barier architektonicznych w obiektach mieszkalnych.
4.2. Poprawa bezpieczeństwa	1. Rozwijanie systemu monitoringu. 2. Tworzenie systemu umożliwiającego mieszkańcom sprawne przekazywanie informacji o zagrożeniach i zjawiskach budzących niepokój. 3. Podnoszenie wiedzy mieszkańców na temat zachowań w sytuacjach kryzysowych i niebezpiecznych (np. poprzez włączenie w działania Komendy Miejskiej Policji i Straży Miejskiej). 4. Otwieranie przestrzeni poprzez ograniczenie chaotycznej zabudowy (komórki, garaże) obniżającej poczucie bezpieczeństwa mieszkańców i doświetlanie miejsc niebezpiecznych.

Źródło: opracowanie własne

4.2 Przedsięwzięcia rewitalizacyjne

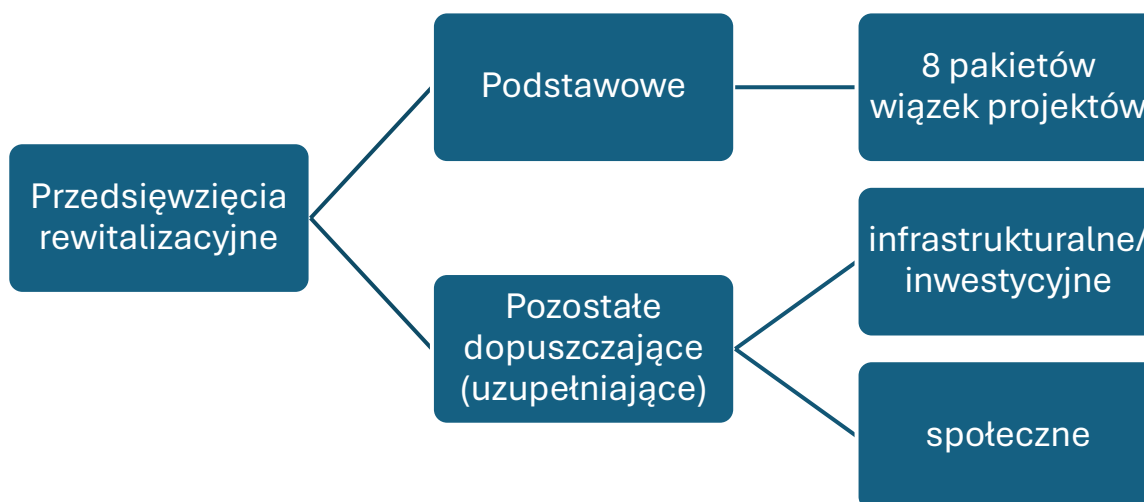
godnie z art. 15 ustawy o rewitalizacji z 9 października 2015 r., Gminny Program Rewitalizacji powinien zawierać opis przedsięwzięć rewitalizacyjnych, służących realizacji celów rewitalizacji w szczególności o charakterze społecznym, gospodarczym, środowiskowym, przestrzenno-funkcjonalnym lub technicznym, w tym: listę planowanych podstawowych przedsięwzięć rewitalizacyjnych oraz charakterystykę pozostałych dopuszczalnych przedsięwzięć rewitalizacyjnych. Przedsięwzięcia uwzględnione w Gminnym Programie Rewitalizacji Miasta Słupska **zawierają zarówno zamierzenia sformułowane przez Miasto i jemu podległe jednostki, jak również inicjatywy oddolnie zgłoszone przez mieszkańców, podmioty prywatne i publiczne.**

W dniach od 10 lutego do 11 kwietnia 2025 roku trwał otwarty nabór propozycji przedsięwzięć do ujęcia w GPR.

Wszystkie przedsięwzięcia, zarówno te zgłoszone w naborze, jak i te, które zostały zidentyfikowane na etapie prac Zespołu ds. opracowania Gminnego Programu Rewitalizacji, analizowane były pod kątem wniosków, które zostały opracowane w wyniku pogłębionej diagnozy, a także celów strategicznych i operacyjnych GPR. Zadania tego samego typu i o podobnym zakresie rzeczowym scalano, by uniknąć powtórzeń oraz w celu tworzenia kompleksowych wieloletnich programów. W kolejnym etapie przedsięwzięcia podzielono na zadania podstawowe

(8 pakietów – wiązek projektów) i uzupełniające stanowiące pozostałe dopuszczalne przedsięwzięcia rewitalizacyjne.

Ryc. 44. Schemat podziału przedsięwzięć rewitalizacyjnych zidentyfikowanych na etapie tworzenia Gminnego Programu Rewitalizacji

Źródło: opracowanie własne

4.2.1. Podstawowe przedsięwzięcia rewitalizacyjne

Zgodnie z zapisami ustawy o rewitalizacji, lista projektów podstawowych w odniesieniu do każdego przedsięwzięcia zawiera: nazwę, podmiot realizujący, zakres projektu, lokalizację, szacowaną wartość, prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny w odniesieniu do celów rewitalizacji. Za zadania podstawowe uznano takie, dla których możliwe było podanie konkretnego zakresu, terminu realizacji, wartości i źródła finansowania, ze szczególnym uwzględnieniem możliwości pozyskania funduszy zewnętrznych. Przedsięwzięcia podstawowe to kluczowe projekty rewitalizacyjne, które w najwyższym stopniu będą oferować kompleksowe rozwiązanie zdiagnozowanych problemów na obszarze rewitalizacji i w znaczący sposób wpłyną na osiągnięcie założonych celów strategicznych, celów operacyjnych i kierunków działań. Biorąc pod uwagę wzajemną komplementarność projektów, powiązania między nimi możliwe było przedstawienie zadań w podziale na pakiety – wiązki projektów. Podstawą tworzenia wiązek było określenie wspólnego mianownika – rozumianego jako wspólny cel i charakter przedsięwzięcia.

Wyłoniono 8 wiązek - pakietów przedsięwzięć:

1. Zwiększenie zaangażowania właścicieli i użytkowników wieczystych nieruchomości w odnowę budynków i przestrzeni przynależnych.
2. Rozwój budownictwa społecznego i deweloperskiego w obszarze rewitalizacji.
3. Przyjazna przestrzeń publiczna.
4. Sprawna komunikacja.
5. Przywrócenie lokalnej tożsamości, ożywienie kulturalne, wzmocnienie więzi społecznych.
6. Aktywizacja społeczno – zawodowa mieszkańców oraz podniesienie jakości edukacji na obszarze rewitalizacji.
7. Rozwój usług społecznych i tworzenie miejsc integracji społecznej.
8. Efektywna i proekologiczna infrastruktura.

Listę przedsięwzięć podstawowych przedstawiono w poniższych tabelach.

Jak czytać powiązania w ramach pakietów?

1. Powiązania pakietu przedsięwzięć z przedsięwzięciami innych pakietów: PX-Y, gdzie X oznacza numer pakietu, Y- numer zadania w ramach danego pakietu, np. P2- 3 oznacza powiązanie z zadaniem 3 w pakiecie 2.
2. Powiązania pakietu przedsięwzięć z przedsięwzięciami uzupełniającymi: I-X oznacza powiązanie z I - uzupełniającymi przedsięwzięciami rewitalizacyjnymi o charakterze inwestycyjnym (tabela 47) – X oznacza numer zadania, np. I-3 oznacza powiązanie z zadaniem 3 z listy zadań uzupełniających o charakterze uzupełniającym.
3. Powiązania pakietu przedsięwzięć z przedsięwzięciami uzupełniającymi: S-X oznacza powiązanie z S - uzupełniającymi przedsięwzięciami rewitalizacyjnymi o charakterze społecznym (tabela 48) – X oznacza numer zadania, np. S-2 oznacza powiązanie z zadaniem 2 z listy zadań uzupełniających o charakterze społecznym.

Tabela 39. Wiązka projektów - Pakiet 1

Zwiększenie zaangażowania właścicieli i użytkowników wieczystych nieruchomości w odnowę budynków i przestrzeni przynależnych
Cel: Odnowa zasobu mieszkaniowego i budynków użyteczności publicznej wraz z zagospodarowaniem ich otoczenia
Powiązanie pakietu przedsięwzięć z przedsięwzięciami innych pakietów: P2-1,2,3,4; P3-1,2,3,4,5,6,7,8,9,11; P4-1,3,4,5,6,7,8,9,10,13,14; P5-5,10; P6-16; P7-1,9,11,14,16,22; P8-1,5,6
Powiązanie pakietu przedsięwzięć z przedsięwzięciami uzupełniającymi: 10, 13, S - 5
Wskaźniki monitorowania pakietu P1: • Powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją (ha), wartość bazowa: 0 (2016), wartość docelowa: 13,9275 (2032). • Liczba wyremontowanych budynków wspólnot mieszkaniowych oraz komunalnego zasobu mieszkaniowego na obszarze rewitalizacji (szt.), wartość bazowa: 0 (2016), wartość docelowa: 236 (2032). • Liczba obiektów ujętych w rejestrze zabytków lub ewidencji zabytków wymagających prac remontowych (szt.), wartość bazowa: 163 (2016), wartości docelowa: 55 (2032). • Powierzchnia zagospodarowanych podwórek i przestrzeni wewnątrzkwartałowych na obszarze rewitalizacji (m²), wartość bazowa: 0 (2016), wartość docelowa: 35317 (2032). • Liczba zagospodarowanych podwórek i przestrzeni wewnątrzkwartałowych na obszarze rewitalizacji (szt.), wartość bazowa: 0 (2016), wartości docelowa: 6 (2032). • Powierzchnia uwolnionych terenów w wyniku likwidacji pustostanów (m²) wartość bazowa: 0 (2016), wartości docelowa: 13138 (2032). • Długość chodników z wymienioną nawierzchnią na obszarze rewitalizacji (km), wartość bazowa: 0 (2016), wartość docelowa: 1,84 (2032). • Powierzchnia wybudowanych/ przebudowanych/ wyremontowanych chodników na obszarze rewitalizacji (m²), wartość bazowa: 0 (2016), wartość docelowa: 6680 (2032). • Liczba obiektów wybudowanej/ zmodernizowanej infrastruktury sportowej na obszarze rewitalizacji (szt.), wartość bazowa: 0 (2016), wartość docelowa: 6 (2032). • Liczba wybudowanych /przebudowanych/wyremontowanych miejsc umożliwiających wspólną aktywność mieszkańców, spędzanie wolnego czasu i rozwój zainteresowań (szt.), wartość bazowa: 0 (2016), wartość docelowa: 35 (2032). • Liczba działań lokalnych i partycypacyjnych zrealizowanych przez mieszkańców obszaru rewitalizacji (szt.), wartość bazowa: 0 (2016), wartości docelowa: 28 (2032). • Liczba obiektów poddanych procesom termomodernizacyjnym (szt.), Wartość bazowa 0 (2016), wartość docelowa 34 (2032). • Liczba zlikwidowanych barier architektonicznych (szt.), wartość bazowa 0 (2016), wartość docelowa 4 (2032). • Liczba nowych nasadzeń drzew (szt.), wartość bazowa 0 (2016), wartość docelowa 20 (2032). • Liczba inicjatyw służących zagospodarowaniu wód (szt.), wartość bazowa 0 (2016), wartość docelowa 1 (2032).

A – zadania zrealizowane

Lp.	Nazwa/ tytuł przedsięwzięcia	Podmiot realizujący	Zakres przedsięwzięcia oraz lokalizacja	Cel przedsięwzięcia	Źródło finansowania	Szacunkowa wartość w zł	Planowany okres realizacji w latach	Realizowany/e cel/e operacyjny/e GPR	Podstawowe rezultaty oraz sposób ich monitorowania w odniesieniu do celów rewitalizacji
1.	Remont podwórek na terenach nadrzecznych Zadanie zrealizowane	Miasto Słupsk Zakład Infrastruktury Miejskiej	W ramach zadania zakłada się kompleksowe zagospodarowanie największego wewnętrzkwartalowego podwórka na Podgrodziu (o łącznej powierzchni ok. 0,6ha) ograniczonego ulicami: Partyzantów, Armii Krajowej, Szkolnej oraz zabudowaniami klasztorными. Zadanie służy wykreowaniu zielonej przestrzeni umożliwiającej aktywności różnym grupom wiekowym. Zapewnienie dostępności: Projekt zagospodarowania przestrzeni wewnętrzkwartalowej opracowano z uwzględnieniem zasad dostępności i uniwersalnego projektowania. Zagospodarowanie wód opadowych zaplanowano w sposób zapewniający wygodne i intuicyjne korzystanie z przestrzeni. Zastosowane rozwiązania zapewniają dostępność dla	Integracja mieszkańców i zaangażowanie ich w prace mające służyć przede wszystkim kreowaniu poczucia odpowiedzialności za własne podwórko.	Budżet Miasta Słupska/ RPO WP 2014-2020 poddziałanie 8.1.2, zintegrowany projekt rewitalizacji M. Słupska	2.400.000	2021-2022	1.2, 1.3, 3.3, 4.2	Powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją (ha). Liczba wybudowanych /przebudowanych/ wyremontowanych miejsc umożliwiających wspólną aktywność mieszkańców, spędzanie wolnego czasu i rozwój zainteresowań (szt.). Powierzchnia zagospodarowanych podwórek i przestrzeni wewnętrzkwartalowych na obszarze rewitalizacji (m2). Liczba zagospodarowanych podwórek i przestrzeni wewnętrzkwartalowych na obszarze rewitalizacji (szt.). Powierzchnia uwolnionych terenów w wyniku likwidacji pustostanów (m2).

Lp.	Nazwa/ tytuł przedsięwzięcia	Podmiot realizujący	Zakres przedsięwzięcia oraz lokalizacja	Cel przedsięwzięcia	Źródło finansowania	Szacunkowa wartość w zł	Planowany okres realizacji w latach	Realizowany/e cel/e operacyjny/e GPR	Podstawowe rezultaty oraz sposób ich monitorowania w odniesieniu do celów rewitalizacji
			osób z niepełnosprawnością i ograniczeniami ruchowymi (np. równe i antypoślizgowe nawierzchnie, ławki z podłokietnikami), wzroku (np. dobrze oświetlone przestrzenie). Rozwiązania zaproponowane na etapie projektowania przestrzeni uzgodniono z Miejską Społeczną Radą ds. Osób Niepełnosprawnych.						Długość chodników z wymienioną nawierzchnią na obszarze rewitalizacji (km). Powierzchnia wybudowanych/ przebudowanych/ wyremontowanych chodników na obszarze rewitalizacji (m2). Liczba obiektów wybudowanej/ zmodernizowanej infrastruktury sportowej na obszarze rewitalizacji (szt.). Liczba nowych nasadzeń drzew (szt.). Monitorowane na podstawie danych jednostek realizujących, zarządców nieruchomości.
2.	Renowacja, rewaloryzacja i remont wybranych elementów wspólnych w budynkach	Miasto Słupsk wspólnoty mieszkaniowe z obszaru rewitalizacji	Zakres prac obejmuje renowację elewacji, uzupełnienie detalu architektonicznego, remonty balkonów i renowację elementów metaloplastycznych,	Wsparcie procesów odnowy budynków mieszkalnych na obszarze rewitalizacji, które służyć mają	Budżet Miasta Słupska/wspólnocie mieszkaniowej /RPO WP 2014-2020 poddziałanie 8.1.2,	15.652.980	2017-2021	1.3, 3.2, 3.3, 4.1	Powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją (ha). Liczba wyremontowanych budynków wspólnot

Lp.	Nazwa/ tytuł przedsięwzięcia	Podmiot realizujący	Zakres przedsięwzięcia oraz lokalizacja	Cel przedsięwzięcia	Źródło finansowania	Szacunkowa wartość w zł	Planowany okres realizacji w latach	Realizowany/e cel/e operacyjny/e GPR	Podstawowe rezultaty oraz sposób ich monitorowania w odniesieniu do celów rewitalizacji
	mieszkalnych wraz z zagospodarowaniem bezpośredniego otoczenia budynków Zadanie zrealizowane		wykonanie izolacji pionowych i poziomych; remonty klatek schodowych, w tym: instalacji elektrycznych, remont stolarki drzwiowej – wejściowej; remont dachów i przemurowanie kominów oraz zagospodarowanie bezpośredniego otoczenia. Zadanie obejmuje 20 budynków komunalnych i 33 wspólnoty mieszkaniowe. Zapewnienie dostępności: Realizacja przedsięwzięcia uwzględniała dostępność dla osób ze szczególnymi potrzebami. Dostępność zapewniono przede wszystkim dzięki stosowaniu uniwersalnego projektowania przestrzeni, uwzględniając obowiązujące przepisy prawa, zalecenia konserwatora zabytków oraz standardy dostępności, a także poprzez usuwanie istniejących barier, w szczególności dla osób z niepełnosprawnościami ruchowymi i wzrokowymi (np. użycie odpowiednich materiałów, dobór źródeł	zachęceniu mieszkańców do wzięcia współodpowiedzialności za swoje najbliższe otoczenie. Jednocześnie wykorzystanie ścian szczytowych na cele artystyczne np. malowanie murali, zielone ściany oprócz podniesienia aktywności społecznej służyć będzie również podniesieniu atrakcyjności turystycznej oraz gospodarczej tego obszaru.	zintegrowany projekt rewitalizacji M. Stupska				mieszkaniowych oraz komunalnego zasobu mieszkaniowego na obszarze rewitalizacji (szt.). Liczba obiektów ujętych w rejestrze zabytków lub ewidencji zabytków wymagających prac remontowych (szt.). Monitorowane na podstawie danych administratorów wspólnot mieszkaniowych i Spółki PGM.

Lp.	Nazwa/ tytuł przedsięwzięcia	Podmiot realizujący	Zakres przedsięwzięcia oraz lokalizacja	Cel przedsięwzięcia	Źródło finansowania	Szacunkowa wartość w zł	Planowany okres realizacji w latach	Realizowany/e cel/e operacyjny/e GPR	Podstawowe rezultaty oraz sposób ich monitorowania w odniesieniu do celów rewitalizacji
			światła czy obniżone włączniki czy klamki).						
3.	Poprawa efektywności energetycznej Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Miasta Słupska poprzez termomodernizację budynków Zadanie Zrealizowane	Miasto Słupsk	Przedmiotem projektu jest głęboka termomodernizacja 49 obiektów użyteczności publicznej zlokalizowanych w MOF Słupska, w tym 22 budynki Miasta Słupska. Na obszarze rewitalizacji termomodernizacją zostaną objęte następujące budynki: Szkoła Podstawowa nr 1, ul. Lutostawskiego 23; V Liceum Ogólnokształcące, ul. Deotymy 15; I Liceum Ogólnokształcące, ul. Szarych Szeregów 15; Przedszkole Miejskie nr 7, ul. Wileńska 2; Miejska Biblioteka Publiczna - niski budynek, ul. Grodzka 3; Przedszkole Miejskie nr 2, ul. Zamkowa 6; Przedszkole Miejskie nr 4, ul. Lutostawskiego 6; Przedszkole Miejskie nr 5, ul. Niemcewicza 9; Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy, ul. Krasieńskiego 1; Teatr Rondo, ul. Niedziałkowskiego 5. Zakres prac obejmie m.in. ocieplenie ścian i pokrycia dachowego, wymianę	Celem termomodernizacji obiektów jest przede wszystkim zmniejszenie zapotrzebowania na energię cieplną w sektorze publicznym, zmniejszenie emisji gazów do atmosfery, zwiększenie izolacyjności termicznej obiektów, ograniczenie kosztów związanych z ogrzewaniem i zaopatrzeniem w ciepłą wodę użytkową oraz zwiększenie wykorzystania energii pochodzącej z OZE (kolektory słoneczne, fotowoltaika). Poprawie ulegnie standard	Budżet Miasta Słupska, RPO WP 2014-2020 poddziałanie 10.2.1	21.011.122	2016-2019	3.3, 4.2	Powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją (ha). Liczba obiektów ujętych w rejestrze zabytków lub ewidencji zabytków wymagających prac remontowych (szt.). Zmniejszenie emisji CO2 (tony/rok) w wyniku poprawy efektywności energetycznej budynków i infrastruktury technicznej. Zmniejszenie zapotrzebowania na energię cieplną w budynkach użyteczności publicznej (GJ/rok). Monitorowane na podstawie danych użytkowników infrastruktury (rachunki).

Lp.	Nazwa/ tytuł przedsięwzięcia	Podmiot realizujący	Zakres przedsięwzięcia oraz lokalizacja	Cel przedsięwzięcia	Źródło finansowania	Szacunkowa wartość w zł	Planowany okres realizacji w latach	Realizowany/e cel/e operacyjny/e GPR	Podstawowe rezultaty oraz sposób ich monitorowania w odniesieniu do celów rewitalizacji
			stolarki okiennej i drzwiowej, modernizację instalacji c.o., montaż instalacji OZE . Zapewnienie dostępności: Realizacja przedsięwzięcia uwzględniała dostępność dla osób ze szczególnymi potrzebami. Dostępność zapewniono przede wszystkim dzięki stosowaniu uniwersalnego projektowania przestrzeni, uwzględniając obowiązujące przepisy prawa, zalecenia konserwatora zabytków oraz standardy dostępności, a także poprzez usuwanie istniejących barier, w szczególności dla osób z niepełnosprawnościami ruchowymi i wzrokowymi (np. użycie odpowiednich materiałów, dobór źródeł światła czy obniżone włączniki czy klamki).	techniczny budynków, bezpieczeństwo użytkowników oraz osób korzystających, a także jakość życia i komfort pracy (dzieci, uczniów, nauczycieli, urzędników i pracowników obsługi) ze szczególnym uwzględnieniem obszaru rewitalizacji (ponad 50 % budynków zlokalizowanych jest na obszarze rewitalizacji).					
4.	Rozbiórka lokali użytkowych stanowiących własność Miasta Słupska (pustostany) – etap I	Miasto Słupsk Przedsiębiorstwo Gospodarki	Rozbiórka lokali użytkowych w bardzo złym stanie technicznym przy ulicach: Długa 3 (gosp), 4, 32, 33, 40a, 37-39 (gosp), F.Nullo 3, 4, H. Pobożnego 1, Jaracza 13 (garaże), Lotha 9, 10, 10a, M. Curie-Skłodowskiej 10-	Usunięcie zdegradowanej substancji znacząco wpłynię na ład architektoniczny i wizerunkowy obszaru	Budżet Miasta Słupska	2.000.000	2018-2024	3.3, 4.1, 4.2	Powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją (ha). Powierzchnia uwolnionych terenów w

Lp.	Nazwa/ tytuł przedsięwzięcia	Podmiot realizujący	Zakres przedsięwzięcia oraz lokalizacja	Cel przedsięwzięcia	Źródło finansowania	Szacunkowa wartość w zł	Planowany okres realizacji w latach	Realizowany/e cel/e operacyjny/e GPR	Podstawowe rezultaty oraz sposób ich monitorowania w odniesieniu do celów rewitalizacji
	Zadanie zrealizowane	Mieszkaniowej Sp. z o.o.	11, Niedziałkowskiego1, Niemcewicz 21a, Płowiecka 2, odgórna 19, Kilińskiego 22, Poniatowskiego 27b,27c, Sierpinka 3a,12, św. Piotra 19,33, Wileńska 26, Witta Stwosza 9, Długa 8, 8a, 9, 10, 11, 13, 14, 15, 36. Marii Curie-Skłodowskiej 12, Polna 1 (bud gosp), Partyzantów 23, A.Krajowej 11-12,20, prof.Lotha 11, Niemcewicz 2. Zapewnienie dostępności: Zapewnienie dostępności: nie dotyczy.	rewitalizacji. Celem przedsięwzięcia jest umożliwienie zagospodarowania podwórek, otwarcie przestrzeni, w tym poprawa bezpieczeństwa (likwidacja niebezpiecznych zaułków, umożliwienie bezpiecznego przejścia dla dzieci uczęszczających do szkoły).					wyniku likwidacji pustostanów –(m2). Monitorowane na podstawie danych PGM Sp. z o.o. oraz UM Stupsk.
5.	System małych grantów – zielone podwórka na obszarze rewitalizacji – etap I Zadanie zrealizowane	Miasto Stupsk	Przedsięwzięcie zakłada drobne prace inwestycyjne na obszarze rewitalizacji – zakup sadzonek i wspólne sadzenie drzew i krzewów z mieszkańcami. Realizacja w ramach projektu „Opracowanie modelu rewitalizacji społecznej, gospodarczej, przestrzennej i środowiskowej obszarów śródmiejskich na przykładzie Miasta Stupskiego”. Zakłada się realizację	Celem jest aktywizacja i integracja społeczna mieszkańców obszaru rewitalizowanego, w tym próba zakorzenienia w mieszkańcach przekonania, że warto dbać o własne podwórko.	POPT 2014-2020	50.000	2018	3.3	Powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją (ha). Liczba inicjatyw lokalnych i działań partycypacyjnych zrealizowanych przez mieszkańców obszaru rewitalizacji z wykorzystaniem (mikro)grantów (szt.). Liczba wybudowanych /przebudowanych/ wyremontowanych

Lp.	Nazwa/ tytuł przedsięwzięcia	Podmiot realizujący	Zakres przedsięwzięcia oraz lokalizacja	Cel przedsięwzięcia	Źródło finansowania	Szacunkowa wartość w zł	Planowany okres realizacji w latach	Realizowany/e cel/e operacyjny/e GPR	Podstawowe rezultaty oraz sposób ich monitorowania w odniesieniu do celów rewitalizacji
			dalszych etapów w formie programu wieloletniego. Zapewnienie dostępności: Całe przedsięwzięcie oraz jego poszczególne elementy składowe realizowano z uwzględnieniem zasad projektowania uniwersalnego oraz przy dążeniu do zaspokojenia potrzeb osób ze szczególnymi potrzebami – z niepełnosprawnościami ruchowymi, wzrokowymi (w szczególności umożliwienia im udziału w działaniu i korzystanie z powstałych przestrzeni).						miejsz umożliwiających wspólną aktywność mieszkańców, spędzanie wolnego czasu i rozwój zainteresowań (szt.). Monitorowane na podstawie danych PGM Sp. z o.o. oraz UM Słupsk.

B – zadania planowane od realizacji lub w trakcie realizacji

Lp.	Nazwa/ tytuł przedsięwzięcia	Podmiot realizujący	Zakres przedsięwzięcia oraz lokalizacja	Cel przedsięwzięcia	Źródło finansowania	Szacunkowa wartość w zł	Planowany okres realizacji w latach	Realizowany/e cel/e operacyjny/e GPR	Podstawowe rezultaty oraz sposób ich monitorowania w odniesieniu do celów rewitalizacji
1.	Zagospodarowanie terenów wnętrza kwartału ulic	Miasto Słupsk	Zadanie polega na uporządkowaniu i przekształceniu niezagospodarowanej	Integracja mieszkańców i zaangażowanie ich w prace mające	Budżet Miasta Słupska FEP 2021-2027	2.000.000	2026-2029	1.2, 1.3, 2.3, 3.3, 3.5, 4.2	Powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją (ha).

Lp.	Nazwa/ tytuł przedsięwzięcia	Podmiot realizujący	Zakres przedsięwzięcia oraz lokalizacja	Cel przedsięwzięcia	Źródło finansowania	Szacunkowa wartość w zł	Planowany okres realizacji w latach	Realizowany/e cel/e operacyjny/e GPR	Podstawowe rezultaty oraz sposób ich monitorowania w odniesieniu do celów rewitalizacji
	Lotha, Gdańska, Sierpinka, Na Wzgórzu	Zarząd Infrastruktury Miejskiej	przestrzeni wewnątrz kwartałowej ograniczonej ulicami: Lotha, Gdańską, Sierpinka, Na Wzgórzu w celu utworzenia miejsca przyjaznego mieszkańcom oraz stworzenia bezpiecznego połączenia ul. Na Wzgórzu z ul. Gdańską umożliwiającego przemieszczanie się pieszo i na rowerze oraz zagospodarowanie wód opadowych. Zapewnienie dostępności: Projekt zagospodarowania przestrzeni wewnątrzkwartałowej zostanie opracowany z uwzględnieniem zasad dostępności i uniwersalnego projektowania. Zaplanowane rozwiązania zapewnią dostępność dla osób z niepełnosprawnością i ograniczeniami ruchowymi (np. równe i antypoślizgowe nawierzchnie), wzroku (np. dobrze oświetlone przestrzenie) oraz dla osób neuroatypowych (m.in. przestrzenie cichego wypoczynku). Szczegółowe rozwiązania zostaną	służyć przede wszystkim kreowaniu poczucia odpowiedzialności za własne podwórko. Wykreowanie nowej przestrzeni na potrzeby mieszkańców, ułatwienie przejścia z ul. Na Wzgórzu do ul. Gdańskiej, zagospodarowania wód opadowych na górnym tarasie miasta.					Liczba wybudowanych /przebudowanych /wyremontowanych miejsc umożliwiających wspólną aktywność mieszkańców, spędzanie wolnego czasu i rozwój zainteresowań (szt.). Powierzchnia zagospodarowanych podwórek i przestrzeni wewnątrzkwartałowych na obszarze rewitalizacji (m2). Liczba zagospodarowanych podwórek i przestrzeni wewnątrzkwartałowych na obszarze rewitalizacji (szt.). Powierzchnia wybudowanych/ przebudowanych/ wyremontowanych chodników na obszarze rewitalizacji (m2). Liczba nowych nasadzeń drzew (szt.). Monitorowane na podstawie danych jednostek realizujących,

Lp.	Nazwa/ tytuł przedsięwzięcia	Podmiot realizujący	Zakres przedsięwzięcia oraz lokalizacja	Cel przedsięwzięcia	Źródło finansowania	Szacunkowa wartość w zł	Planowany okres realizacji w latach	Realizowany/e cel/e operacyjny/e GPR	Podstawowe rezultaty oraz sposób ich monitorowania w odniesieniu do celów rewitalizacji
			zaproponowane na etapie projektowania przestrzeni i uzgodnione z Miejską Spółeczną Radą ds. Osób Niepełnosprawnych.						zarządców nieruchomości. Liczba zlikwidowanych barier architektonicznych (szt.).
2.	Zielone podwórko przy Galerii/ Zielona Strefa – Łączymy naturę ze sztuką	Baltycka Galeria Sztuki Współczesnej	Przedsięwzięcie polega na usunięciu betonowej nawierzchni na części posesji i zastąpieniu jej powierzchnią biologicznie czynną. W miejsce utwardzonej przestrzeni powstanie teren zielony z nasadzeniami roślinności oraz strefą rekreacyjną, wyposażoną w ławki. Projekt poprawi estetykę i funkcjonalność przestrzeni, przyczyniając się do zwiększenia retencji wód opadowych oraz poprawy warunków środowiskowych. Zapewnienie dostępności: Całe przedsięwzięcie oraz jego poszczególne elementy składowe będą realizowane z uwzględnieniem zasad projektowania uniwersalnego oraz przy dążeniu do zaspokojenia	Celem zadania jest poprawa jakości przestrzeni publicznej na obszarze Podgródzia poprzez zwiększenie ilości i jakości terenów zielonych oraz stref rekreacji i integracji mieszkańców oraz gości BGSW. Przedsięwzięcie ma na celu: 1) Zwiększenie powierzchni biologicznie czynnej, co przyczyni się do lepszej retencji wody i ograniczenia efektu miejskiej wyspy ciepła. 2) Wzrost liczby przestrzeni sprzyjających integracji mieszkańców i osób	Środki unijne i budżetu państwa	200.000	2026-2032	1.1, 1.2, 1.3, 2.3, 3.3, 3.5,	Powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją (ha). Liczba wybudowanych /przebudowanych/ wyremontowanych miejsc umożliwiających wspólną aktywność mieszkańców, spędzanie wolnego czasu i rozwój zainteresowań (szt.). Liczba inicjatyw służących zagospodarowaniu wód opadowych. Monitorowane na podstawie danych BGSW.

Lp.	Nazwa/ tytuł przedsięwzięcia	Podmiot realizujący	Zakres przedsięwzięcia oraz lokalizacja	Cel przedsięwzięcia	Źródło finansowania	Szacunkowa wartość w zł	Planowany okres realizacji w latach	Realizowany/e cel/e operacyjny/e GPR	Podstawowe rezultaty oraz sposób ich monitorowania w odniesieniu do celów rewitalizacji
			potrzeb osób ze szczególnymi potrzebami – z niepełnosprawnościami ruchowymi, wzrokowymi (w szczególności umożliwienia im korzystania z obiektu i udziału w wydarzeniach). Szczegółowe rozwiązania zostaną zaproponowane na etapie projektowania przestrzeni i uzgodnione z Miejską Społeczną Radą ds. Osób Niepełnosprawnych.	odwiedzających BGSW, w tym obcokrajowców. 3) Poprawę estetyki i funkcjonalności przestrzeni publicznej Podgrodzia, znajdującego się w obszarze rewitalizacji. 4) Ograniczenie zanieczyszczenia powietrza poprzez zwiększenie ilości terenów zielonych.					
3.	Termomodernizacja budynków komunalnych w obszarze rewitalizacji	Miasto Słupsk	W ramach zadania zaplanowano przedsięwzięcia termomodernizacyjne na 15 wielorodzinnych budynkach komunalnych stanowiących 100 % mienie Miasta, w tym budynkach będących w ewidencji bądź rejestrze zabytków przy następujących ulicach: ul. Grodzka 5, ul. Kołtąja 17, ul. Krasieńskiego 21, ul. Mickiewicza 40, ul. Niemcewicza 13a, ul. Niemcewicza 19, ul. Niemcewicza 22, ul. Partyzantów 18, ul. Partyzantów 18a, ul.	Celem jest zmniejszenie zapotrzebowania na energię cieplną w sektorze mieszkalnictwa komunalnego, zmniejszenie zużycia energii oraz emisji gazów cieplarnianych i emisji zanieczyszczeń do powietrza, jak również zwiększenie izolacyjności termicznej obiektów. Zadanie przyczyni się do poprawy	Budżet Miasta Słupska FEP 2021-2027	20.000.000	2026-2032+	3.2, 3.3, 3.4, 3.5, 4.1	Powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją (ha). Liczba wyremontowanych budynków komunalnego zasobu mieszkaniowego na obszarze rewitalizacji (szt.). Liczba obiektów ujętych w rejestrze zabytków lub ewidencji zabytków wymagających prac remontowych (szt.). Liczba obiektów poddanych procesom

Lp.	Nazwa/ tytuł przedsięwzięcia	Podmiot realizujący	Zakres przedsięwzięcia oraz lokalizacja	Cel przedsięwzięcia	Źródło finansowania	Szacunkowa wartość w zł	Planowany okres realizacji w latach	Realizowany/e cel/e operacyjny/e GPR	Podstawowe rezultaty oraz sposób ich monitorowania w odniesieniu do celów rewitalizacji
			Poniatowskiego 38-41, ul. Psie Pole 12, ul. Staszica 5, Długosza: 3, 10, 25 Sierpinka: 5 i 8. Zakres prac obejmie prace zakładające zmniejszenie zużycia energii cieplnej oraz wymianę niskoemisyjnych źródeł ciepła na ciepło systemowe. Zapewnienie dostępności: Realizacja przedsięwzięcia będzie uwzględniała dostępność dla osób ze szczególnymi potrzebami. Dostępność będzie zapewniona przede wszystkim dzięki stosowaniu uniwersalnego projektowania przestrzeni, uwzględniając obowiązujące przepisy prawa oraz standardy dostępności, a także poprzez usuwanie istniejących barier, w szczególności dla osób z niepełnosprawnościami ruchowymi i wzrokowymi (np. montaż windy, dobór źródeł światła czy obniżone włączniki czy klamki) Szczegółowe rozwiązania zostaną zaproponowane na etapie projektowania przestrzeni i uzgodnione z	estetyki przestrzeni publicznej oraz zmniejszenia kosztów utrzymania nieruchomości.					termomodernizacyjnym (szt.). Monitorowane na podstawie danych Spółki PGM.

Lp.	Nazwa/ tytuł przedsięwzięcia	Podmiot realizujący	Zakres przedsięwzięcia oraz lokalizacja	Cel przedsięwzięcia	Źródło finansowania	Szacunkowa wartość w zł	Planowany okres realizacji w latach	Realizowany/e cel/e operacyjny/e GPR	Podstawowe rezultaty oraz sposób ich monitorowania w odniesieniu do celów rewitalizacji
			Miejską Społeczną Radą ds. Osób Niepełnosprawnych.						
4.	Kompleksowa modernizacja i renowacja zabudowy mieszkaniowej obszaru rewitalizacji Miasta Słupska wraz z remontem części wspólnych	Wspólnoty mieszkaniowe z obszaru rewitalizacji	Zadanie zakłada kompleksowe remonty i renowacje budynków mieszkalnych obszaru rewitalizacji. Dotyczy też modernizacji części wspólnych wielorodzinnych budynków m.in. klatek schodowych, piwnic, ścian fundamentowych, dachów, stolarki okiennej i drzwiowej w częściach wspólnych. Zapewnienie dostępności: Cale przedsięwzięcie oraz jego poszczególne elementy składowe będą planowane, projektowane i realizowane z uwzględnieniem zasad projektowania uniwersalnego oraz przy dążeniu do zaspokojenia potrzeb osób ze szczególnymi potrzebami w zakresie niepełnosprawności ruchowych czy wzroku. W budynkach zastosowanie rozwiązań zgodnych z zaleceniami i uzgodnieniami konserwatora zabytków. Szczegółowe rozwiązania	1. Poprawa estetyki i wizerunku miasta. 2. Polepszenie warunków mieszkaniowych i poziomu życia w obszarze rewitalizacji. 3. Poprawa funkcjonalności i walorów użytkowych nieruchomości. 4. Poprawa stanu technicznego nieruchomości, w tym ochrona dziedzictwa kulturowego.	Budżety wspólnot mieszkaniowych Budżet Miasta Słupska (w ramach SSR) Środki unijne i budżetu państwa	37.851.840	2017-2032	2.3, 3.2, 3.3, 3.4, 3.5, 4.1	Powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją (ha). Liczba wyremontowanych budynków wspólnot mieszkaniowych oraz komunalnego zasobu mieszkaniowego na obszarze rewitalizacji (szt.). Liczba obiektów ujętych w rejestrze zabytków lub ewidencji zabytków wymagających prac remontowych (szt.). Liczba obiektów poddanych procesom termomodernizacyjnym (szt.). Liczba zlikwidowanych barier architektonicznych (szt.). Monitorowane na podstawie danych administratorów wspólnot

Lp.	Nazwa/ tytuł przedsięwzięcia	Podmiot realizujący	Zakres przedsięwzięcia oraz lokalizacja	Cel przedsięwzięcia	Źródło finansowania	Szacunkowa wartość w zł	Planowany okres realizacji w latach	Realizowany/e cel/e operacyjny/e GPR	Podstawowe rezultaty oraz sposób ich monitorowania w odniesieniu do celów rewitalizacji
			zostaną zaproponowane na etapie projektowania przestrzeni i uzgodnione z Miejską Społeczną Radą ds. Osób Niepełnosprawnych.						mieszkaniowych i Spółki PGM.
5.	Renowacja zabytkowych budynków V LO przy ulicy Deotymy i Zespołu Szkół Mechanicznych i Logistycznych w Słupsku	Miasto Słupsk	Przedsięwzięcie będzie polegało na renowacji zabytkowych elewacji szkół, które są w złym stanie technicznym, w tym czyszczeniu, uzupełnieniu i impregnacji ceglanych elewacji, wymianie i renowacji stolarki okiennej i drzwiowej. Zapewnienie dostępności: Całe przedsięwzięcie oraz jego poszczególne elementy składowe będą planowane, projektowane i realizowane z uwzględnieniem zasad projektowania uniwersalnego oraz przy dążeniu do zaspokojenia potrzeb osób ze szczególnymi potrzebami ruchowymi, w zakresie niepełnosprawności wzroku i słuchu. W budynkach objętych ochroną konserwatorską zastosowanie rozwiązań zgodnych z zaleceniami i	Celem przedsięwzięcia jest poprawa stanu infrastruktury oświatowej o szczególnych walorach architektonicznych na obszarze rewitalizacji, wpisanej do ewidencji zabytków. W efekcie realizacji przedsięwzięcia nastąpi poprawa warunków bezpieczeństwa uczniów i pracowników szkoły.	Budżet Miasta Słupska Środki unijne i budżetu państwa	3.000.000	2025-2032	1.2, 2.4, 3.3, 3.4	Powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją (ha). Liczba obiektów ujętych w rejestrze zabytków lub ewidencji zabytków wymagających prac remontowych (szt.). Monitorowane na podstawie danych UM Słupsk.

Lp.	Nazwa/ tytuł przedsięwzięcia	Podmiot realizujący	Zakres przedsięwzięcia oraz lokalizacja	Cel przedsięwzięcia	Źródło finansowania	Szacunkowa wartość w zł	Planowany okres realizacji w latach	Realizowany/e cel/e operacyjny/e GPR	Podstawowe rezultaty oraz sposób ich monitorowania w odniesieniu do celów rewitalizacji
			uzgodnieniami konserwatora zabytków.						
6.	Restauracja Kościoła Mariackiego i Kościoła Najświętszego Serca Jezusowego w Słupsku jako elementów europejskiego Szlaku Jakubowego	Parafia NMP w Słupsku Parafia NSJ w Słupsku	Przedsięwzięcie obejmuje w: a) kościele NMP: konserwację elewacji, konserwację i malowanie ścian i sklepienia, naprawę odsoniętych elementów ceglanych - stupy i żebra nietynkowane, konserwację wieży dachowej, roboty remontowe wieży i chóru, renowację witraży i osłony witraży, b) kościele NSJ: renowacja ścian elewacji w tym wykonanie prac konstrukcyjnych, renowacja cokołu, dach nad prezbiterium wraz z konstrukcją, osłony witraży, ściany zakrystii, roboty elektryczne. Roboty konserwatorskie wewnątrz w tym renowacja witraży, tynków wewnętrznych kościoła, polichromii sufitowej oraz ściennej prezbiterium. Odnowienie najcenniejszego wyposażenia. Zapewnienie dostępności:	Celem przedsięwzięcia jest realizacja prac konserwatorskich dwóch niezwykle cennych dla obszaru rewitalizacji zabytkowych kościołów, zachowanie dziedzictwa kulturowego dla przyszłych pokoleń, a także poszerzenie oferty kulturalnej i turystycznej Miasta Słupska i subregionu słupskiego.	RPO WP 2014-2020 Środki własne parafii Fundusz kościelny Środki unijne i budżetu państwa Budżet Miasta Słupska	18.675.000	2016-2032	3.3, 3.4	Powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją (ha). Liczba obiektów ujętych w rejestrze zabytków lub ewidencji zabytków wymagających prac remontowych (szt.). Monitorowane na podstawie danych użytkowników.

Lp.	Nazwa/ tytuł przedsięwzięcia	Podmiot realizujący	Zakres przedsięwzięcia oraz lokalizacja	Cel przedsięwzięcia	Źródło finansowania	Szacunkowa wartość w zł	Planowany okres realizacji w latach	Realizowany/e cel/e operacyjny/e GPR	Podstawowe rezultaty oraz sposób ich monitorowania w odniesieniu do celów rewitalizacji
			Całe przedsięwzięcie oraz jego poszczególne elementy składowe będą planowane, projektowane i realizowane z uwzględnieniem zasad projektowania uniwersalnego oraz przy dążeniu do zaspokojenia potrzeb osób ze szczególnymi potrzebami ruchowymi, w zakresie niepełnosprawności wzroku i słuchu. W budynkach objętych ochroną konserwatorską zastosowanie rozwiązań zgodnych z zaleceniami i uzgodnieniami konserwatora zabytków.						
7.	Renowacja kościoła ewangelickiego św. Krzyża w Słupsku	Parafia Ewangelicko-Augsburska w Słupsku	Przedsięwzięcie obejmuje renowację elewacji oraz wnętrza budynku kościoła, który jest wpisany do rejestru zabytków województwa pomorskiego w tym: usunięcie pęknięć ścian, ubytków tynku wewnątrz i na zewnątrz oraz ubytków cegieł, remont dachu oraz wieży z wymianą pokrycia, modernizacja wnętrza, remont cokołu płotu wokół kościoła. Zadanie obejmuje też rozwój oferty kulturalnej poprzez	Celem przedsięwzięcia jest realizacja prac konserwatorskich jednego z cenniejszych dla obszaru rewitalizacji zabytkowych kościołów, zachowanie dziedzictwa kulturowego dla przyszłych pokoleń, a także poszerzenie	Środki Parafii Środki unijne i budżetu państwa Budżet Miasta	2.800.000	2026-2032	1.2, 3.3, 3.4	Powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją (ha). Liczba obiektów ujętych w rejestrze zabytków lub ewidencji zabytków wymagających prac remontowych (szt.). Monitorowane na podstawie danych użytkowników.

Lp.	Nazwa/ tytuł przedsięwzięcia	Podmiot realizujący	Zakres przedsięwzięcia oraz lokalizacja	Cel przedsięwzięcia	Źródło finansowania	Szacunkowa wartość w zł	Planowany okres realizacji w latach	Realizowany/e cel/e operacyjny/e GPR	Podstawowe rezultaty oraz sposób ich monitorowania w odniesieniu do celów rewitalizacji
			organizację koncertów, spektakli oraz spotkań dla mieszkańców Stupska. Zapewnienie dostępności: Całe przedsięwzięcie oraz jego poszczególne elementy składowe będą planowane, projektowane i realizowane z uwzględnieniem zasad projektowania uniwersalnego oraz przy dążeniu do zaspokojenia potrzeb osób ze szczególnymi potrzebami ruchowymi, w zakresie niepełnosprawności wzroku i słuchu. W budynkach objętych ochroną konserwatorską zastosowanie rozwiązań zgodnych z zaleceniami i uzgodnieniami konserwatora zabytków.	oferty kulturalnej Miasta Stupska i subregionu stupskiego.					
8.	Modernizacja i renowacja budynku zabytkowego Miejskiej Biblioteki Publicznej w Stupsku	Miejska Biblioteka Publiczna im. M. Dąbrowskiej	Przedsięwzięcie obejmuje renowację wszystkich elewacji zabytkowego budynku kościoła św. Mikołaja przy ul. Grodzkiej 3, w którym obecnie mieści się Miejska Biblioteka Publiczna im. Marii Dąbrowskiej oraz modernizację wnętrza. Renowacja obejmie m.in.	Celem głównym jest zachowanie dziedzictwa kulturowego obszaru rewitalizacji: zabezpieczenie, zachowanie i utrwalenie substancji zabytku poprzez: skuteczne	Środki samorządowej instytucji kultury Środki budżetu państwa (MKiDN)	909.309	2023-2028	1.1, 1.2, 1.3, 2.3, 3.3, 3.4	Powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją (ha). Liczba obiektów ujętych w rejestrze zabytków lub ewidencji zabytków wymagających prac remontowych (szt.).

Lp.	Nazwa/ tytuł przedsięwzięcia	Podmiot realizujący	Zakres przedsięwzięcia oraz lokalizacja	Cel przedsięwzięcia	Źródło finansowania	Szacunkowa wartość w zł	Planowany okres realizacji w latach	Realizowany/e cel/e operacyjny/e GPR	Podstawowe rezultaty oraz sposób ich monitorowania w odniesieniu do celów rewitalizacji
			prace związane z oczyszczeniem i usunięciem zabrudzeń z powierzchni ceglanych, wymianę spękanych i złuszczonych cegieł oraz wzmocnienie zdeintegrowanych, osłabionych części elewacji, jak również wymianę spoin pomiędzy cegłami. Ponadto zaplanowane są prace blacharskie. Zapewnienie dostępności: Całe przedsięwzięcie będzie planowane, projektowane i realizowane z uwzględnieniem zasad projektowania uniwersalnego oraz przy dążeniu do zaspokojenia potrzeb osób ze szczególnymi potrzebami ruchowymi, w zakresie niepełnosprawności wzroku i słuchu. W budynkach objętych ochroną konserwatorską zastosowanie rozwiązań zgodnych z zaleceniami i uzgodnieniami konserwatora zabytków.	usunięcie czynników niszczących, wzmocnienie materiału oryginalnego i późniejszego historycznego oraz zabezpieczenie murów przed dalszym niszczeniem; działania konserwatorskie.	Budżet Miasta Słupska				Monitorowane na podstawie danych zarządców nieruchomości.

Lp.	Nazwa/ tytuł przedsięwzięcia	Podmiot realizujący	Zakres przedsięwzięcia oraz lokalizacja	Cel przedsięwzięcia	Źródło finansowania	Szacunkowa wartość w zł	Planowany okres realizacji w latach	Realizowany/e cel/e operacyjny/e GPR	Podstawowe rezultaty oraz sposób ich monitorowania w odniesieniu do celów rewitalizacji
9.	Renowacja zabytkowego Ratusza Miejskiego w Słupsku	Miasto Słupsk	Zakres przedsięwzięcia obejmuje rewaloryzację Ratusza Miejskiego zlokalizowanego przy Placu Zwycięstwa obejmującą: renowację schodów drewnianych w części środkowej Ratusza, odtworzenie ściany przy wieży Ratusza, renowację i prace odtworzeniowe ogrodzenia od strony ul. Deotymy i Tuwima wraz z bramą, renowację elewacji zewnętrznej zabytkowego Ratusza, renowację okien i zabytkowych witraży, tynków wewnętrznych i kamiennych kolumn, renowację zabytkowej stolarki drzwiowej i okiennej oraz zabytkowych obrazów w sieni i sali sesyjnej budynku Ratusza. Zapewnienie dostępności: Całe przedsięwzięcie będzie planowane, projektowane i realizowane z uwzględnieniem zasad projektowania uniwersalnego oraz przy dążeniu do zaspokojenia potrzeb osób ze szczególnymi potrzebami w	Prowadzenie prac konserwatorskich i restauratorskich związanych z ochroną zabytkowego Ratusza Miejskiego przyczyni się do wieloaspektowej rewitalizacji centrum Słupska. Celem przedsięwzięcia jest wzrost znaczenia centrum miasta, ochrona i wykorzystanie dziedzictwa kulturowego, poprawa wizerunku obszaru rewitalizacji, wzrost poczucia tożsamości lokalnej mieszkańców centrum, aktywizacja kulturalna mieszkańców obszaru rewitalizacji.	Budżet Miasta Słupska Środki budżetu państwa	7.500.000	2017-2032	1.2, 3.3, 3.4	Powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją (ha). Liczba obiektów ujętych w rejestrze zabytków lub ewidencji zabytków wymagających prac remontowych (szt.). Monitorowane na podstawie danych UM Słupsk.

Lp.	Nazwa/ tytuł przedsięwzięcia	Podmiot realizujący	Zakres przedsięwzięcia oraz lokalizacja	Cel przedsięwzięcia	Źródło finansowania	Szacunkowa wartość w zł	Planowany okres realizacji w latach	Realizowany/e cel/e operacyjny/e GPR	Podstawowe rezultaty oraz sposób ich monitorowania w odniesieniu do celów rewitalizacji
			zakresie niepełnosprawności ruchowej oraz wzroku. W budynkach objętych ochroną konserwatorską zastosowanie rozwiązań zgodnych z zaleceniami i uzgodnieniami konserwatora zabytków.						
10.	Remont i/ lub termomodernizacja budynków użyteczności publicznej	Miasto Słupsk	Zakres zadania dotyczy remontu i/lub termomodernizacji obiektów użyteczności publicznej takich jak m.in. budynek Jaracza 5, budynek V LO ul. Deotymy 15, budynek ZSMiL ul. Niedziałkowskiego, budynek pl. Zwycięstwa 1, budynek przychodni przy ul. Wojska Polskiego 49 oraz przychodni przy ul. J. Tuwima 37 oraz budynku biurowego Filharmonii przy ul. Lutostawskiego 1. Zapewnienie dostępności: Działania zapewniające dostępność dla osób ze szczególnymi potrzebami oraz przestrzeganie zasad równościowych są zaplanowane w realizacji działań w obszarze dostępności	Poprawa efektywności energetycznej budynków objętych zadaniem, zmniejszenie kosztów eksploatacyjnych, wykorzystanie odnawialnych źródeł energii, poprawa jakości usług społecznych, dostosowanie obiektów użyteczności publicznej do potrzeb osób ze szczególnymi potrzebami, poprawa jakości życia mieszkańców poprzez poprawę estetyki otoczenia, zwiększenie atrakcyjności	Budżet Miasta Słupska Środki unijne i budżetu państwa	12.000.000	2027-2032+	1.4, 2.4, 3.3, 3.4 3.5,	Powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją (ha). Liczba obiektów ujętych w rejestrze zabytków lub ewidencji zabytków wymagających prac remontowych (szt.). Liczba obiektów poddanych procesom termomodernizacyjnym (szt.) Liczba zlikwidowanych barier architektonicznych (szt.) Monitorowane na podstawie danych UM Słupsk.

Lp.	Nazwa/ tytuł przedsięwzięcia	Podmiot realizujący	Zakres przedsięwzięcia oraz lokalizacja	Cel przedsięwzięcia	Źródło finansowania	Szacunkowa wartość w zł	Planowany okres realizacji w latach	Realizowany/e cel/e operacyjny/e GPR	Podstawowe rezultaty oraz sposób ich monitorowania w odniesieniu do celów rewitalizacji
			architektonicznej oraz stosowanych rozwiązań technicznych dla osób z niepełnosprawnością ruchową czy wzroku m.in. zachodzi taka potrzeba montaż windy/podnośników/płatfor m schodowych. Szczegółowe rozwiązania zostaną zaproponowane na etapie projektowania przestrzeni i uzgodnione z Miejską Społeczną Radą ds. Osób Niepełnosprawnych.	zabudowy centrum miasta.					
11.	Rozbiórka lokali użytkowych stanowiących własność Miasta Słupska (pustostany) – Etap II	Miasto Słupsk Przedsiębiorstwo Gospodarki Mieszkaniowej Sp. z o.o.	Rozbiórka lokali użytkowych w bardzo złym stanie technicznym przy ulicach: Starzyńskiego 4, Niemcewicza 11of, Niemcewicza 25a, Armii Krajowej 11of, św. Piotra 1, św. Piotra 1a, św. Piotra 2, św. Piotra 3, św. Piotra 9, św. Piotra 13of, św. Piotra 26, św. Piotra 27, św. Piotra 31, św. Piotra 34, Szkolna 2a, Sierpinka 16, Sierpinka 17, Sierpinka 18, Sierpinka 19, Sierpinka 21, Sygietyńskiego-Paderewskiego 30, Wileńska 17 (garaż), Wileńska 21of, Wileńska 24of, Wileńska 25a, Wileńska 28of,	Usunięcie zdegradowanej substancji znacząco wpłynie na ład architektoniczny i wizerunkowy obszaru rewitalizacji. Celem przedsięwzięcia jest umożliwienie zagospodarowania podwórek, otwarcie przestrzeni, w tym poprawa bezpieczeństwa (likwidacja niebezpiecznych zaułków, umożliwienie bezpiecznego	Budżet Miasta Słupska	4.000.000	2025-2032	3.2, 3.3, 4.1, 4.2	Powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją (ha). Powierzchnia uwolnionych terenów w wyniku likwidacji pustostanów –(m2). Monitorowane na podstawie danych PGM Sp. z o.o. oraz UM Słupsk.

Lp.	Nazwa/ tytuł przedsięwzięcia	Podmiot realizujący	Zakres przedsięwzięcia oraz lokalizacja	Cel przedsięwzięcia	Źródło finansowania	Szacunkowa wartość w zł	Planowany okres realizacji w latach	Realizowany/e cel/e operacyjny/e GPR	Podstawowe rezultaty oraz sposób ich monitorowania w odniesieniu do celów rewitalizacji
			Wileńska 33, Moniuszki 10-11, Kopernika 35a, Teatralna 6, Pl. Broniewskiego 3, Ogrodowa 12, Ogrodowa 13, Ogrodowa 13of, Ogrodowa 15a, Ogrodowa 16, Ogrodowa 16a, Ogrodowa 17, Ogrodowa 19, Ogrodowa 20, Ogrodowa 21a, Ogrodowa 22, Ogrodowa 22a, H.Pobożnego 16, H. Pobożnego 21/Armii Krajowej 15 (nr. 196, 195, 1085), Konopnickiej 28of, Wojska Polskiego 23, Garncarska 22, Garncarska 24of, Tuwima 21, Na Wzgórzu 18, Kaszubska 3, Sienkiewicza 5a/of 14, Mickiewicza 45 of, Mickiewicza 38 of, Wita Stwosza 8 of. Oficyny i garaże: Drewniana 6, Bałtycka 15-15, Niemcewicz 13a, Niemcewicz 22, Krasińskiego 21, Psie Pole 12, Dąbrówki 1, Sienkiewicza 19, Wileńska 21 – 23, Jaracza 5, Poniatowskiego 2, Poniatowskiego 38-41, Partyzantów 18, Polna 1	przejścia dla dzieci uczęszczających do szkoły). Wygospodarowanie terenów pod nowe budownictwo mieszkaniowe					

Lp.	Nazwa/ tytuł przedsięwzięcia	Podmiot realizujący	Zakres przedsięwzięcia oraz lokalizacja	Cel przedsięwzięcia	Źródło finansowania	Szacunkowa wartość w zł	Planowany okres realizacji w latach	Realizowany/e cel/e operacyjny/e GPR	Podstawowe rezultaty oraz sposób ich monitorowania w odniesieniu do celów rewitalizacji
			(bud.gosp), Wolności 32 (garaże, komórki). Zapewnienie dostępności: Prowadzone roboty rozbiórkowe oraz wygrozdzenie i oznakowanie zakładają sposób zapewniający bezpieczeństwo i dostępność przestrzeni przyległych dla wszystkich uczestników ruchu drogowego, ze szczególnym uwzględnieniem osób ze szczególnymi potrzebami – tj. z niepełnosprawnością ruchową czy wzroku.						
12.	Prace konserwatorsko-renowacyjne w budynkach oświatowych na obszarze rewitalizacji	Miasto Słupsk	Inwestycje w budynkach Szkoły Podstawowej nr 1 przy ul. Witolda Lutosławskiego 23, Szkole Podstawowej nr 2 przy ul. Pobożnego oraz II Liceum Ogólnokształcącym przy ul. Mickiewicza obejmą przeprowadzenie prac konserwatorskich i renowacyjnych elewacji wraz z elementami dekoracji architektonicznej (wymiana uszkodzonych elementów i uzupełnieniem ubytków), prace konserwatorskie i	Realizacja zadania przyczyni się do poprawy komfortu bezpieczeństwa użytkowników szkoły i poprawy komfortu ich użytkowania, a przede wszystkim pozwoli na utrwalenie substancji zabytku oraz zahamowanie procesów jego degradacji.	Budżet Miasta Rządowy Program Odbudowy Zabytków	4.836.436	2024-2025	1.2, 2.4, 3.3, 3.4,	Powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją (ha). Liczba obiektów ujętych w rejestrze zabytków lub ewidencji zabytków wymagających prac remontowych (szt.). Monitorowane na podstawie danych z UM Słupsk.

Lp.	Nazwa/ tytuł przedsięwzięcia	Podmiot realizujący	Zakres przedsięwzięcia oraz lokalizacja	Cel przedsięwzięcia	Źródło finansowania	Szacunkowa wartość w zł	Planowany okres realizacji w latach	Realizowany/e cel/e operacyjny/e GPR	Podstawowe rezultaty oraz sposób ich monitorowania w odniesieniu do celów rewitalizacji
			naprawcze stolarki drzwiowej i okiennej, remont dachu, izolację fundamentów, poprawę warunków termicznych budynku. Zapewnienie dostępności: Prowadzone roboty modernizacyjne zakładają wygrozdzenie i oznakowanie w sposób zapewniający bezpieczeństwo i dostępność przestrzeni przyległych dla wszystkich uczestników ruchu drogowego, ze szczególnym uwzględnieniem osób ze szczególnymi potrzebami – tj. z niepełnosprawnością ruchową czy wzroku.						
13.	System małych grantów – zielone podwórka na obszarze rewitalizacji – etap II	Miasto Stupsk Przedsiębiorstwo Gospodarki Mieszkaniowej Sp. z o.o.	Przedsięwzięcie zakładać będzie wsparcie drobnych prac nasadzeniowych i porządkujących na obszarze rewitalizacji poprzez grant lub zakup sadzonek i narzędzi, akcesoriów ogrodniczych, które zostaną wykorzystane w konkursach skierowanych do mieszkańców i instytucji na obszarze rewitalizacji. Nagrody posłużą do	Celem przedsięwzięcia jest edukacja ekologiczna, integracja wspólnot sąsiedzkich oraz zazielenienie podwórek na obszarze rewitalizacji.	Budżet Miasta Stupska	350.000	2024-2032	1.3, 2.3, 3.3, 3.5	Powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją (ha). Liczba działań lokalnych i partycypacyjnych zrealizowanych przez mieszkańców obszaru rewitalizacji (szt.). Liczba wybudowanych /przebudowanych/ wyremontowanych miejsc umożliwiających

Lp.	Nazwa/ tytuł przedsięwzięcia	Podmiot realizujący	Zakres przedsięwzięcia oraz lokalizacja	Cel przedsięwzięcia	Źródło finansowania	Szacunkowa wartość w zł	Planowany okres realizacji w latach	Realizowany/e cel/e operacyjny/e GPR	Podstawowe rezultaty oraz sposób ich monitorowania w odniesieniu do celów rewitalizacji
			zagospodarowania terenów zielonych na obszarze rewitalizacji (miejskich, prywatnych lub będących w użytkowaniu wieczystym). Zakłada się realizację tego działania w ramach programu wieloletniego. Zapewnienie dostępności: Informacja o naborze do projektu grantowego będzie prowadzona w sposób niewykluczający potencjalnych odbiorców ze względu na ich niepełnosprawność lub wykluczenie cyfrowe. Komunikaty będą proste i dostosowane do osób ze szczególnymi potrzebami.						wspólną aktywność mieszkańców, spędzanie wolnego czasu i rozwój zainteresowań (szt.). Monitorowane na podstawie danych PGM Sp. z o.o. oraz UM Słupsk.
14.	Prace konserwatorskie i restauratorskie średniowiecznych murów miejskich w Słupsku	Miasto Słupsk	Projekt zakłada renowację średniowiecznych murów miejskich tj. uzupełnienie ubytków, wzmocnienie fundamentów, wzmocnienie i oczyszczenie ścian. Cały proces renowacyjny prowadzony będzie zgodnie z wytycznymi konserwatorskimi. Zapewnienie dostępności:	Realizacja zadania pozwoli zachować kulturowy krajobraz, poprawić estetykę kluczowych przestrzeni publicznych bulwarów nad Słupią i zwiększy atrakcyjność turystyczną Słupska. Pozostałości dawnego	Budżet Miasta Rządowy Program Odbudowy Zabytków	998.829	2024-2026	3.3, 3.4,	Powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją (ha). Liczba obiektów ujętych w rejestrze zabytków lub ewidencji zabytków wymagających prac remontowych (szt.). Monitorowane na podstawie danych UM Słupsk.

Lp.	Nazwa/ tytuł przedsięwzięcia	Podmiot realizujący	Zakres przedsięwzięcia oraz lokalizacja	Cel przedsięwzięcia	Źródło finansowania	Szacunkowa wartość w zł	Planowany okres realizacji w latach	Realizowany/e cel/e operacyjny/e GPR	Podstawowe rezultaty oraz sposób ich monitorowania w odniesieniu do celów rewitalizacji
			Prowadzone roboty modernizacyjne zakładają wygrozdzenie i oznakowanie w sposób zapewniający bezpieczeństwo i dostępność przestrzeni przyległych dla wszystkich uczestników ruchu drogowego, ze szczególnym uwzględnieniem osób ze szczególnymi potrzebami – tj. z niepełnosprawnością ruchową czy wzroku.	obwarowania są symbolem dziedzictwa miasta, a ich renowacja umożliwi zachowanie go dla przyszłych pokoleń. Zadanie przyczyni się również do realizacji celów GPR: Funkcjonalna i estetyczna przestrzeń, w szczególności zachowanie dziedzictwa kulturowego.					
15.	Modernizacja infrastruktury oświatowej na obszarze rewitalizacji	Miasto Słupsk	Zadanie polega na modernizacji budynków oświatowych – zarówno szkół jak i sal gimnastycznych, zakłada m.in. wymianę podłóg w salach lekcyjnych, renowacje sal, klatek schodowych, modernizację instalacji wodno-kanalizacyjnych oraz likwidację barier architektonicznych i dostosowanie przestrzeni dla osób z niepełnosprawnościami.	Celem zadania jest poprawa bezpieczeństwa, estetyki i jakości edukacji poprzez modernizację budynków oświatowych, dostosowanie ich do potrzeb osób z niepełnosprawnościami poprzez likwidację barier architektonicznych (m.in. progów i elementów	Środki unijne i budżetu państwa Budżet Miasta Słupska	5.000.000	2026-2032+	1.1, 2.4, 3.3, 4.2.	Powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją (ha). Liczba obiektów ujętych w rejestrze zabytków lub ewidencji zabytków wymagających prac remontowych (szt.). Liczba zlikwidowanych barier architektonicznych (szt.). Monitorowane na podstawie danych UM Słupsk.

Lp.	Nazwa/ tytuł przedsięwzięcia	Podmiot realizujący	Zakres przedsięwzięcia oraz lokalizacja	Cel przedsięwzięcia	Źródło finansowania	Szacunkowa wartość w zł	Planowany okres realizacji w latach	Realizowany/e cel/e operacyjny/e GPR	Podstawowe rezultaty oraz sposób ich monitorowania w odniesieniu do celów rewitalizacji
			Zapewnienie dostępności: Całe przedsięwzięcie oraz jego poszczególne elementy składowe będą planowane, projektowane i realizowane z uwzględnieniem zasad projektowania uniwersalnego oraz przy dążeniu do zaspokojenia potrzeb osób ze szczególnymi potrzebami, w tym dostępności architektonicznej i informacyjno-komunikacyjnej poprzez m.in. zlikwidowanie barier architektonicznych zapewnienie podjazdów, dostosowanie toalet i szatni, w razie potrzeby pętli indukcyjnych dla osób z niepełnosprawnością słuchową oraz zapewnienie dostępności dla osób z niepełnosprawnością wzroku i słuchu. W budynkach objętych ochroną konserwatorską zastosowanie rozwiązań zgodnych z zaleceniami i uzgodnieniami konserwatora zabytków. Szczegółowe rozwiązania zostaną zaproponowane na etapie projektowania	utrudniających poruszanie się).					

Lp.	Nazwa/ tytuł przedsięwzięcia	Podmiot realizujący	Zakres przedsięwzięcia oraz lokalizacja	Cel przedsięwzięcia	Źródło finansowania	Szacunkowa wartość w zł	Planowany okres realizacji w latach	Realizowany/e cel/e operacyjny/e GPR	Podstawowe rezultaty oraz sposób ich monitorowania w odniesieniu do celów rewitalizacji
			przestrzeni i uzgodnione z Miejską Społeczną Radą ds. Osób Niepełnosprawnych.						
16.	Termomodernizacja budynku szkoły i sali gimnastycznej wraz z odnowieniem elewacji	Zespół Szkół Mechanicznych i Logistycznych im. Tadeusza Tańskiego Miasto Słupsk	Rewaloryzacja budynku szkoły i sali gimnastycznej polegająca na termomodernizacji, wymianie stolarki okiennej i drzwiowej, dociepleniu dachu szkoły i sali gimnastycznej, modernizacji centralnego ogrzewania, czyszczeniu elewacji wraz z uzupełnieniem ubytków ceglanych. Zapewnienie dostępności: Budynek szkoły oraz sali gimnastycznej będzie dostosowany do potrzeb osób ze specjalnymi potrzebami w szczególności osób z niepełnosprawnością ruchową, przedsięwzięcie będzie planowane, projektowane i realizowane z uwzględnieniem zasad projektowania uniwersalnego. W budynkach objętych ochroną konserwatorską zastosowanie rozwiązań zgodnych z zaleceniami i uzgodnieniami	Zwiększenie efektywności energetycznej obiektu i wykorzystanie placówki na cele społeczne. Realizacja zadania przyczyni się do zmniejszenia zapotrzebowania na energię, a tym samym na zmniejszenie kosztów utrzymania obiektów, zmniejszenia emisji CO ₂ do atmosfery, co korzystnie wpłynie na środowisko i jakość życia w mieście. Rewitalizacja elewacji poprawi jakość przestrzeni publicznej, pozytywnie wpłynie na wizerunek miasta dbającego o dziedzictwo kulturowe.	Środki unijne i budżetu państwa Budżet Miasta Słupska	2.000.000	2027-2032	2.4, 3.3, 3.4	Powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją (ha). Liczba obiektów poddanych procesom termomodernizacyjnym (szt.). Liczba obiektów wybudowanej/zmodernizowanej infrastruktury sportowej na obszarze rewitalizacji (szt.). Liczba obiektów ujętych w rejestrze zabytków lub ewidencji zabytków wymagających prac remontowych (szt.). Monitorowane na podstawie danych UM Słupsk.

Lp.	Nazwa/ tytuł przedsięwzięcia	Podmiot realizujący	Zakres przedsięwzięcia oraz lokalizacja	Cel przedsięwzięcia	Źródło finansowania	Szacunkow a wartość w zł	Planowan y okres realizacji w latach	Realizowa ny/e cel/e operacyjn y/e GPR	Podstawowe rezultaty oraz sposób ich monitorowania w odniesieniu do celów rewitalizacji
			konserwatora zabytków. Szczegółowe rozwiązania zostaną zaproponowane na etapie projektowania przestrzeni i uzgodnione z Miejską Społeczną Radą ds. Osób Niepełnosprawnych.						
17.	Rewitalizacja podwórek i przestrzeni miejskich na obszarze rewitalizowany m, przyjaznych dla mieszkańców.	Miasto Słupsk wspólnoty mieszkaniow e spółdzielnie mieszkaniow e prywatni właściciele	Zagospodarowanie przestrzeni miejskich, znajdujących się wewnątrz zabudowy pierzowej. Wykonanie odwodnienia terenów podwórek, ciągów pieszych znajdujących się na tyłach budynków zlokalizowanych w centrum miasta Słupska, poprzez budowę sieci odprowadzania wód opadowych do kanalizacji deszczowej, wykonanie studni retencyjnych i chłonnych. Wykonanie nasadzeń drzew i krzewów ozdobnych, utwardzenie terenów, wykonanie ciągów pieszych, miejsc spotkań mieszkańców, rozbiórka obiektów. Zamierzenie obejmuje tereny w obrębie ulic -W. Polskiego, Kołtątaja, Wolności, Solskiego, Niedziałkowskiego, -Wolności, Niemcewicza,	Celem jest poprawa stanu technicznego podwórek, poprawa jakości życia mieszkańców, tworzenie atrakcyjnej wielofunkcyjnej przestrzeni publicznej. W efekcie realizacji poprawie ulegnie bezpieczeństwo mieszkańców i wykreowane zostanie poczucie odpowiedzialności za własne podwórko. Realizacja przedsięwzięcia ma także na celu eliminację zagrożeń związanych ze zmianami klimatu, przeciwdziałanie skutkom lokalnych podtopień.	Budżet Miasta Słupska oraz budżety wspólnot mieszkaniowyc h, spółdzielni mieszkaniowyc h, prywatnych właścicieli. Wstępnie zakłada się limit środków budżetu Miasta rocznie 300 000 zł.	6 000 000	2025 – 2032	1.3, 3.3	Rezultaty: Wzrost liczby zagospodarowanych podwórek na obszarze rewitalizacji (szt.) Powierzchnia zrewitalizowanych podwórek (szt.). Monitowanie wskaźnika odbywać się będzie na podstawie danych z UM Słupsk oraz zarządców nieruchomości.

Lp.	Nazwa/ tytuł przedsięwzięcia	Podmiot realizujący	Zakres przedsięwzięcia oraz lokalizacja	Cel przedsięwzięcia	Źródło finansowania	Szacunkowa wartość w zł	Planowany okres realizacji w latach	Realizowany/e cel/e operacyjny/e GPR	Podstawowe rezultaty oraz sposób ich monitorowania w odniesieniu do celów rewitalizacji
			Poniatowskiego, Morcinka, -Mickiewicza, W. Polskiego, Starzyńskiego, Tuwima, -Wileńska, Konopnickiej, W. Polskiego, Mickiewicza, -Paderewskiego, Ogrodowej, Sygietyńskiego, Lutostawskiego, -Przemysłowej, Paderewskiego, Wrocławskiej, -Tuwima, Pl. Zwycięstwa, Deotymy, Pl. Dąbrowskiego, -Lutostawskiego, Moniuszki, Rybacka, Chopina, -Lutostawskiego, Chopina, Mieszka I, Szymanowskiego. Przedsięwzięcie realizowane będzie w trybie programu wieloletniego. Zapewnienie dostępności: Całe przedsięwzięcie oraz jego poszczególne elementy składowe będą realizowane z uwzględnieniem zasad projektowania uniwersalnego oraz przy dążeniu do zaspokojenia potrzeb osób ze szczególnymi potrzebami – z niepełnosprawnościami ruchowymi, wzrokowymi (w szczególności umożliwienia im korzystania z obiektu i	Przedsięwzięcie przyczyni się do poprawy jakości i komfortu życia mieszkańców obszaru rewitalizowanego, dzięki poprawie stanu technicznego podwórek oraz nieruchomości otaczających podwórka, które często przy intensywnych opadach ze względu na brak odwodnienia były zalewane.					

Lp.	Nazwa/ tytuł przedsięwzięcia	Podmiot realizujący	Zakres przedsięwzięcia oraz lokalizacja	Cel przedsięwzięcia	Źródło finansowania	Szacunkowa wartość w zł	Planowany okres realizacji w latach	Realizowany/e cel/e operacyjny/e GPR	Podstawowe rezultaty oraz sposób ich monitorowania w odniesieniu do celów rewitalizacji
			udziału w wydarzeniach). Szczegółowe rozwiązania zostaną zaproponowane na etapie projektowania przestrzeni						
						169.235.516			

Tabela 40. Wiązka projektów - Pakiet 2

Rozwój budownictwa społecznego w obszarze rewitalizacji
Cel: Poprawa warunków mieszkaniowych, zwiększenie atrakcyjności osiedleńczej obszaru rewitalizacji, zahamowanie odpływu ludności z obszaru rewitalizacji
Powiązanie pakietu przedsięwzięć z przedsięwzięciami innych pakietów: P1-1,6,9; P3-3,8; P4-5,6, przebudowa dróg w rejonie ul. Długiej, P7-2,3,9,27,30; P8-1,5,6
Powiązanie pakietu przedsięwzięć z przedsięwzięciami uzupełniającymi: S – 3, 8
Wskaźniki monitorowania pakietu P2: – Powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją (ha),wartość bazowa: 0 (2016) wartość docelowa 1,6904 (2032) – Powierzchnia zagospodarowanych podwórek i przestrzeni wewnątrzkwartałowych na obszarze rewitalizacji (m2), wartość bazowa: 0 (2016), wartość docelowa: 9544 (2032). – Liczba zagospodarowanych podwórek i przestrzeni wewnątrzkwartałowych na obszarze rewitalizacji (szt.), wartość bazowa: 0 (2016), wartość docelowa: 4 (2032). – Liczba lokali mieszkalnych oddanych do użytkowania w ramach budownictwa komunalnego i społecznego (szt.), wartość bazowa: 0 (2016), wartość docelowa: 159 (2032).

A – zadania zrealizowane

Lp.	Nazwa/ tytuł przedsięwzięcia	Podmiot realizujący	Zakres przedsięwzięcia oraz lokalizacja	Cel przedsięwzięcia	Źródło finansowania	Szacunkowa wartość w zł	Planowany okres realizacji w latach	Realizowany/e cel/e operacyjny/e GPR	Podstawowe rezultaty oraz sposób ich monitorowania w odniesieniu do celów rewitalizacji
1.	Rozwój budownictwa społecznego na obszarze rewitalizacji – etap I w ramach realizacji inwestycji celu publicznego Zadanie zrealizowane	Stupskie Towarzystwo Budownictwa Społecznego Sp. z o.o.	Budowa budynku wielorodzinnego przy ul. Długiej na ok. 60 mieszkań na działkach: 586/1, 587, 588, 585, 586/2 zabudowanych budynkami przeznaczonymi do rozbiórki. Zapewnienie dostępności: Realizacja przedsięwzięcia uwzględniała dostępność dla osób ze szczególnymi potrzebami. Dostępność zapewniono przede wszystkim dzięki stosowaniu uniwersalnego projektowania przestrzeni, uwzględniając obowiązujące przepisy prawa oraz standardy dostępności, a także poprzez usuwanie istniejących barier, w szczególności dla osób z niepełnosprawnościami ruchowymi i wzrokowymi (np. montaż windy, dobór źródeł światła czy	Celem przedsięwzięcia jest zaspokajanie potrzeb mieszkaniowych mieszkańców, stworzenie bazy lokali możliwych do zasiedlenia przez osoby wykwaterowane z budynków w złym stanie technicznym na obszarze rewitalizacji, porządkowanie przestrzeni publicznej, uzupełnianie pierzei budynków. Rezultaty: powstanie zasobu lokali mieszkalnych przeznaczonych na wynajem na zasadach specjalnych,	Budżet Miasta Stupska Środki własne STBS Sp. Z o.o. Środki BGK (Fundusz Doptat)	13.189.470	2017-2019	1,1, 3.2, 3.3, 3.5, 4.1	Powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją (ha). Powierzchnia zagospodarowanych podwórek i przestrzeni wewnątrzkwartalowych na obszarze rewitalizacji (m2). Liczba zagospodarowanych podwórek i przestrzeni wewnątrzkwartalowych na obszarze rewitalizacji (szt.). Liczba lokali mieszkalnych oddanych do użytkowania w ramach budownictwa społecznego – (szt.). Monitorowane na postawie danych STBS w Stupsku.

Lp.	Nazwa/ tytuł przedsięwzięcia	Podmiot realizujący	Zakres przedsięwzięcia oraz lokalizacja	Cel przedsięwzięcia	Źródło finansowania	Szacunkowa wartość w zł	Planowany okres realizacji w latach	Realizowany/e cel/e operacyjny/e GPR	Podstawowe rezultaty oraz sposób ich monitorowania w odniesieniu do celów rewitalizacji
			obniżone włączniki czy klamki).	korzystniejszych niż rynkowe.					
2.	Rozwój budownictwa społecznego na obszarze rewitalizacji – etap II w ramach realizacji inwestycji celu publicznego Zadanie zrealizowane	Miasto Słupsk Zarząd Infrastruktury Miejskiej	Zadanie obejmuje budowę 57 komunalnych lokali mieszkalnych, które zlokalizowane są w trzech budynkach A, B i C przy skrzyżowaniu ulic Długiej i Płowieckiej (budynki A i B) oraz ulicy Płowieckiej (budynek C) wraz zagospodarowaniem terenu kwartału ograniczonego ulicami: Jaracza, Płowiecką i Długą. Zapewnienie dostępności: Realizacja przedsięwzięcia uwzględniała dostępność dla osób ze szczególnymi potrzebami. Dostępność zapewniono przede wszystkim dzięki stosowaniu uniwersalnego projektowania przestrzeni, uwzględniając obowiązujące przepisy prawa oraz standardy dostępności, a także poprzez usuwanie istniejących barier, w szczególności dla osób z niepełnosprawnościami	Celem przedsięwzięcia jest poprawa standardu mieszkaniowego w zasobie komunalnym, porządkowanie i zagospodarowanie terenów dotychczas niezagospodarowanych. W budynkach przewidziano powstanie lokali przeznaczonych do realizacji polityk zaspokajanie potrzeb mieszkaniowych mieszkańców, stworzenie bazy lokali możliwych do zasiedlenia przez osoby wykwaterowane z budynków w złym stanie technicznym na obszarze	Budżet Miasta Słupska Środki własne STBS Sp. z o.o. Środki BGK (Fundusz Doptat)	21.172.134	2021 - 2023	1.1, 3.2, 3.3, 3.5, 4.1	Powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją (ha). Powierzchnia zagospodarowanych podwórek i przestrzeni wewnątrzkwartałowych na obszarze rewitalizacji (m2). Liczba zagospodarowanych podwórek i przestrzeni wewnątrzkwartałowych na obszarze rewitalizacji (szt.). Liczba lokali mieszkalnych oddanych do użytkowania w ramach budownictwa społecznego – (szt.). Monitorowane na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Słupsku.

Lp.	Nazwa/ tytuł przedsięwzięcia	Podmiot realizujący	Zakres przedsięwzięcia oraz lokalizacja	Cel przedsięwzięcia	Źródło finansowania	Szacunkowa wartość w zł	Planowany okres realizacji w latach	Realizowany/e cel/e operacyjny/e GPR	Podstawowe rezultaty oraz sposób ich monitorowania w odniesieniu do celów rewitalizacji
			ruchowymi i wzrokowymi (np. montaż windy, dobór źródeł światła czy obniżone włączniki czy klamki).	rewitalizacji, porządkowanie przestrzeni publicznej, uzupełnianie pierzei budynków. Rezultaty: powstanie zasobu lokali mieszkalnych przeznaczonych na wynajem na zasadach specjalnych, korzystniejszych niż rynkowe.					

B – zadania planowane od realizacji lub w trakcie realizacji

Lp.	Nazwa/ tytuł przedsięwzięcia	Podmiot realizujący	Zakres przedsięwzięcia oraz lokalizacja	Cel przedsięwzięcia	Źródło finansowania	Szacunkowa wartość w zł	Planowany okres realizacji w latach	Realizowany/e cel/e operacyjny/e GPR	Podstawowe rezultaty oraz sposób ich monitorowania w odniesieniu do celów rewitalizacji
1.	Rozwój budownictwa społecznego na obszarze rewitalizacji – etap III w ramach realizacji inwestycji celu publicznego	Miasto Słupsk Przedsiębiorstwo Gospodarki Mieszkaniowej Sp. z o.o. Zarząd Infrastruktury Miejskiej	Zadanie polega na budowie budynku mieszkalnego na 30 mieszkań przy ul. Na Wzgórzu. Przedsięwzięcie polega na wprowadzeniu nowej zabudowy wielorodzinnej, uzupełniającej przestrzeń pomiędzy kamienicami na zdegradowanej tkance miejskiej. Projekt zakłada budowę trzydziestu nowych mieszkań na Podgrodziu, które charakteryzuje się licznymi lukami w zabudowie, złym stanem istniejących obiektów oraz wieloma problemami społecznymi. Taka ingerencja ma na celu stworzenie na obszarze rewitalizacji przestrzeni równych szans, gdzie mieszkańcom zapewnione Zapewnienie dostępności: Realizacja przedsięwzięcia będzie uwzględniała dostępność dla osób ze	Celem przedsięwzięcia jest zwiększenie bazy lokali komunalnych o wysokim standardzie, w tym możliwych do zasiedlenia przez osoby wykwaterowane z budynków będących w złym stanie technicznym na obszarze rewitalizacji, porządkowanie przestrzeni publicznej, uzupełnianie pierzei budynków. Takie działania przyczynią się do polepszenia jakości życia mieszkańców tej części miasta, poprawy wizerunku Podgrodzia, co przełoży się na	Budżet Miasta Słupska Środki BGK (Fundusz Dopłat)	17.029.065	2025-2028	1.1, 3.2, 3.3, 3.5, 4.1	Powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją (ha). Powierzchnia zagospodarowanych podwórek i przestrzeni wewnątrzkwartalowych na obszarze rewitalizacji (m2). Liczba zagospodarowanych podwórek i przestrzeni wewnątrzkwartalowych na obszarze rewitalizacji (szt.). Liczba lokali mieszkalnych oddanych do użytkowania w ramach budownictwa społecznego (szt.) Monitorowane na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Słupsku.

Lp.	Nazwa/ tytuł przedsięwzięcia	Podmiot realizujący	Zakres przedsięwzięcia oraz lokalizacja	Cel przedsięwzięcia	Źródło finansowania	Szacunkowa wartość w zł	Planowany okres realizacji w latach	Realizowany/e cel/e operacyjny/e GPR	Podstawowe rezultaty oraz sposób ich monitorowania w odniesieniu do celów rewitalizacji
			szczególnymi potrzebami. Dostępność będzie zapewniona przede wszystkim dzięki stosowaniu uniwersalnego projektowania przestrzeni, uwzględniając obowiązujące przepisy prawa oraz standardy dostępności architektonicznej dla osób z ograniczeniami ruchowymi oraz niepełnosprawnością wzroku, a także poprzez usuwanie istniejących barier. Szczegółowe rozwiązania zostaną zaproponowane na etapie projektowania przestrzeni i uzgodnione z Miejską Społeczną Radą ds. Osób Niepełnosprawnych.	przyciągnięcie nowych mieszkańców oraz inwestorów.					
2.	Rozwój budownictwa społecznego na obszarze rewitalizacji – etap IV	Miasto Słupsk Przedsiębiorstwo Gospodarki Mieszkaniowej Sp. z o.o. Zarząd Infrastruktury Miejskiej	Przedsięwzięcie będzie realizowane na terenach powstałych w wyniku wyburzenia istniejących obiektów w rejonie ulic św. Piotra, Ogrodowej, Długiej i Wolności. Zapewnienie dostępności:	Przedsięwzięcie służy poszerzeniu zasobów mieszkań komunalnych spełniających współczesne standardy, przeznaczonych m.in. dla osób relokowanych z obiektów	Budżet Miasta Słupska Środki BGK (Fundusz Doptat)	60.000.000	2027 - 2032	1.1, 3.2, 3.3, 3.5, 4.1	Powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją (ha). Powierzchnia zagospodarowanych podwórek i przestrzeni wewnątrzkwartalowych na obszarze rewitalizacji (m2).

Lp.	Nazwa/ tytuł przedsięwzięcia	Podmiot realizujący	Zakres przedsięwzięcia oraz lokalizacja	Cel przedsięwzięcia	Źródło finansowania	Szacunkowa wartość w zł	Planowany okres realizacji w latach	Realizowany/e cel/e operacyjny/e GPR	Podstawowe rezultaty oraz sposób ich monitorowania w odniesieniu do celów rewitalizacji
			Realizacja przedsięwzięcia będzie uwzględniała dostępność dla osób ze szczególnymi potrzebami. Dostępność będzie zapewniona przede wszystkim dzięki stosowaniu uniwersalnego projektowania przestrzeni, uwzględniając obowiązujące przepisy prawa oraz standardy dostępności architektonicznej dla osób z ograniczeniami	wymagających remontu lub wyburzenia jednocześnie przyczyniając się do uporządkowania i uatrakcyjnienia przestrzeni miejskiej w celu zwiększenia atrakcyjności obszaru, przyciągnięcia nowych mieszkańców i inwestorów prywatnych obszaru, przyciągnięcia nowych mieszkańców i inwestorów prywatnych.					Liczba zagospodarowanych podwórek i przestrzeni wewnątrzkwartalowych na obszarze rewitalizacji (szt.). Liczba lokali mieszkalnych oddanych do użytkowania w ramach budownictwa społecznego (szt.) Monitorowane na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Słupsku.
						111.390.669			

Tabela 41. Wiązka projektów - Pakiet 3

Przyjazna przestrzeń publiczna
Cel: Kształtowanie przestrzeni publicznej poprawiającej jakość życia mieszkańców poprzez podniesienie jej walorów estetycznych, przestrzennych i funkcjonalnych
Powiązanie pakietu przedsięwzięć z przedsięwzięciami innych pakietów: P1-1,2,4,5,6,9,10,11,12,13,14,18,19; P2-1,2,3,4; P4-1,2,3,4,5,6,7,8,9,10,11,12,13,14 przebudowa dróg w rejonie ul. Długiej; P5-1,2,3; P6-16; P7-1,2,10,11,14,22,30; P8-1,5,6
Powiązanie pakietu przedsięwzięć z przedsięwzięciami uzupełniającymi: I-2, 3, 4, 6, 11, S -5, 8
Wskaźniki monitorowania pakietu P3: – Powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją (ha), wartość bazowa: 0 (2016), wartość docelowa 11,1574 (2032). – Powierzchnia zagospodarowanych podwórek i przestrzeni wewnątrzkwartałowych na obszarze rewitalizacji (m2), wartość bazowa: 0 (2016), wartość docelowa: 16783 (2032). – Liczba zagospodarowanych podwórek i przestrzeni wewnątrzkwartałowych na obszarze rewitalizacji (szt.), wartość bazowa: 0 (2016), wartość docelowa: 5 (2032). – Długość wyremontowanych/przebudowanych/wybudowanych dróg na obszarze rewitalizacji (km): wartość bazowa: 0 (2016), wartość docelowa: 0,43 (2032). – Powierzchnia wyremontowanych/przebudowanych/wybudowanych dróg na obszarze rewitalizacji (m2): wartość bazowa: 0 (2016), wartość docelowa: 7528 (2032). – Powierzchnia wybudowanych/przebudowanych/wyremontowanych chodników na obszarze rewitalizacji (m2): wartość bazowa: 0 (2016), wartość docelowa: 12459 (2032). – Długość chodników z wymienioną nawierzchnią na obszarze rewitalizacji (km): wartość bazowa: 0 (2016), wartość docelowa: 3,179 (2032). – Liczba obiektów wybudowanej/zmodernizowanej infrastruktury sportowej na obszarze rewitalizacji (szt.), wartość bazowa: 0 (2016), wartość docelowa: 9 (2032). – Liczba wybudowanych/przebudowanych/wyremontowanych miejsc umożliwiających wspólną aktywność mieszkańców, spędzanie wolnego czasu i rozwój zainteresowań (szt.): wartość bazowa: 0 (2016), wartość docelowa: 20 (2032). – Liczba nowopowstałych i zmodernizowanych punktów świetlnych na obszarze rewitalizacji (szt.): wartość bazowa: 0 (2016), wartość docelowa: 278 (2032). – Liczba zamontowanych i zmodernizowanych kamer monitoringu miejskiego na obszarze rewitalizacji (szt.), wartość bazowa 0 (2016), wartość docelowa 6 (2032). – Liczba zlikwidowanych barier architektonicznych (szt.), wartość bazowa 0 (2016), wartość docelowa 4 (2032). – Liczba nowych nasadzeń drzew (szt.), wartość bazowa 0 (2016), wartość docelowa 100 (2032).

A – zadania zrealizowane

Lp.	Nazwa/ tytuł przedsięwzięcia	Podmiot realizujący	Zakres przedsięwzięcia oraz lokalizacja	Cel przedsięwzięcia	Źródło finansowania	Szacunkowa wartość w zł	Planowany okres realizacji w latach	Realizowany/e cel/e operacyjny/e GPR	Podstawowe rezultaty oraz sposób ich monitorowania w odniesieniu do celów rewitalizacji
1.	Zagospodarowanie nabrzeży rzeki Słupi wraz z elementami poprawiającymi dostępność komunikacyjną Zadanie zrealizowane	Miasto Słupsk Zarząd Infrastruktury Miejskiej	Projekt zakłada budowę kładek pieszych; przebudowę ciągów pieszych; budowę drogi dla rowerów; rewaloryzację terenów zielonych i wykreowanie nowych placów, skwerów; odtworzenie „ulicy Krętej” - miejsca animacji; adaptację na potrzeby ogrodu literackiego parku przed biblioteką celem wykreowania Miejsca Animacji Kultury (MAK) oraz Centrum Debaty Publicznej. Zapewnienie dostępności: Realizacja projekt zagospodarowania terenu nabrzeży uwzględnia dostępność dla osób ze szczególnymi potrzebami. Dostępność zapewniono przede wszystkim	Cele przedsięwzięcia: 1. Stworzenie atrakcyjnej i funkcjonalnej przestrzeni umożliwiającej wykreowanie spójnej oferty społecznej służącej zarówno aktywizacji mieszkańców obszaru rewitalizowanego, jak i podniesieniu atrakcyjności osiedleńczej i gospodarczej tego obszaru. Wykorzystanie walorów przyrodniczych, krajobrazowych i kulturowych rzeki Słupi 2. Zapewnienie szerokiej dostępności do kluczowych instytucji wsparcia	Budżet Miasta Słupska RPO WP 2014-2020 „Łamiemy bariery, łączymy pokolenia - rewitalizacja obszaru Podgrodzia, Starego Miasta i Śródmieścia Miasta Słupska”	23.883.039	2017-2022	1.1, 1.2, 1.3, 2.3, 3.1, 3.3, 3.4, 4.2.	Powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją (ha). Długość wyremontowanych/przebudowanych/wybudowanych dróg na obszarze rewitalizacji (km). Powierzchnia wyremontowanych/przebudowanych/wybudowanych dróg na obszarze rewitalizacji (m2). Długość chodników z wymienioną nawierzchnią na obszarze rewitalizacji (km). Powierzchnia wybudowanych/przebudowanych/wyremontowanych chodników na obszarze rewitalizacji (m2). Liczba wybudowanych/przebudowanych/wyremontowanych miejsc umożliwiających

Lp.	Nazwa/ tytuł przedsięwzięcia	Podmiot realizujący	Zakres przedsięwzięcia oraz lokalizacja	Cel przedsięwzięcia	Źródło finansowania	Szacunkowa wartość w zł	Planowany okres realizacji w latach	Realizowany/e cel/e operacyjny/e GPR	Podstawowe rezultaty oraz sposób ich monitorowania w odniesieniu do celów rewitalizacji
				i aktywizacji osób dotkniętych problemami z zakresu wykluczenia społecznego.					wspólną aktywność mieszkańców. spędzanie wolnego czasu i rozwój zainteresowań (szt.). Liczba nowopowstałych i zmodernizowanych punktów świetlnych na obszarze rewitalizacji (szt.) Liczba zlikwidowanych barier architektonicznych (szt.) Liczba nowych nasadzeń drzew (szt.) Liczba zamontowanych i zmodernizowanych kamer monitoringu miejskiego na obszarze rewitalizacji (szt.), Monitorowane na podstawie danych jednostek realizujących, zarządców nieruchomości.
2.	Rewaloryzacja istniejących skwerów na obszarze rewitalizacji	Miasto Słupsk Zarząd Infrastruktury Miejskiej	Projekt obejmuje swym zakresem tereny zielone: Plac Powstańców Warszawskich, Aleję Sienkiewicza, Park	Celem jest podniesienie jakości przestrzeni publicznej poprzez wzbogacenie szaty	Budżet Miasta Słupska RPO WP 2014-2020	4.686.410	2017-2020	1.1, 1.2, 1.3, 2.3, 3.3, 3.4, 3.5, 4.2	Powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją (ha). Długość chodników z wymienioną

Lp.	Nazwa/ tytuł przedsięwzięcia	Podmiot realizujący	Zakres przedsięwzięcia oraz lokalizacja	Cel przedsięwzięcia	Źródło finansowania	Szacunkowa wartość w zł	Planowany okres realizacji w latach	Realizowany/e cel/e operacyjny/e GPR	Podstawowe rezultaty oraz sposób ich monitorowania w odniesieniu do celów rewitalizacji
	Zadanie zrealizowane		Waldorffa o łącznej pow. ok 4,8 ha położonych na obszarze rewitalizacji tj. Podgórdzia, Starego Miasta i Śródmieścia. Zakres przedsięwzięcia obejmuje także likwidację barier architektonicznych: schody, krawężniki, wytyczenie nowych przejść dla pieszych, uzupełnienie istniejącego oświetlenia, budowę fontanny (Plac Powstańców Warszawskich), źródło (Park Waldorffa). Zapewnienie dostępności: Realizacja przedsięwzięcia uwzględniła dostępność dla osób ze szczególnymi potrzebami. Dostępność zapewniono przede wszystkim dzięki stosowaniu uniwersalnego projektowania przestrzeni, uwzględniając obowiązujące przepisy prawa, standardy dostępności, a także poprzez usuwanie istniejących barier, w szczególności dla osób z niepełnosprawnościami ruchowymi i wzrokowymi	roślinnej, uzupełnienie elementami małej architektury, które dzięki umiejętnemu połączeniu stworzyć mają swoiste ogrody miejskie, atrakcyjne także dla osób z niepełnosprawnościami.	„Łamiemy bariery, łączymy pokolenia - rewitalizacja obszaru Podgórdzia, Starego Miasta i Śródmieścia Miasta Stupska”				nawierzchnią na obszarze rewitalizacji (km). Powierzchnia wybudowanych/ przebudowanych/wyre montowanych chodników na obszarze rewitalizacji (m2). Liczba obiektów wybudowanej/ zmodernizowanej infrastruktury sportowej na obszarze rewitalizacji (szt.). Liczba wybudowanych /przebudowanych/wyre montowanych miejsc umożliwiających wspólną aktywność mieszkańców, spędzanie wolnego czasu i rozwój zainteresowań (szt.). Liczba nowopowstałych i zmodernizowanych punktów świetlnych na obszarze rewitalizacji (szt.)

Lp.	Nazwa/ tytuł przedsięwzięcia	Podmiot realizujący	Zakres przedsięwzięcia oraz lokalizacja	Cel przedsięwzięcia	Źródło finansowania	Szacunkowa wartość w zł	Planowany okres realizacji w latach	Realizowany/e cel/e operacyjny/e GPR	Podstawowe rezultaty oraz sposób ich monitorowania w odniesieniu do celów rewitalizacji
			(np. użycie odpowiednich materiałów, dobór ilości i źródeł światła czy likwidacja krawężników). Rozwiązania zaproponowane na etapie projektowania przestrzeni uzgodniono z Miejską Społeczną Radą ds. Osób Niepełnosprawnych.						Liczba zlikwidowanych barier architektonicznych (szt.) Monitorowane na podstawie danych jednostek realizujących, zarządców nieruchomości.
3.	Zagospodarowanie podwórek w rejonie ulicy Długiej Zadanie zrealizowane	Miasto Słupsk Zarząd Infrastruktury Miejskiej	Zadanie obejmuje dwa poddziałania dotyczące zagospodarowania podwórek o odmiennym charakterze: a) Prace przy podwórku ograniczonym ulicami: Długą, Polną, Ogrodową i Deotymy obejmują: wykonanie odwodnienia, ciągów pieszych i pieszo – jezdnych, aranżację placu i skweru wraz z placem zabaw przy budynku „Dому sąsiedzkiego”, wykonanie oświetlenia i monitoringu wizyjnego, wykonanie kwater w ogrodzie społecznym, założenie publicznych terenów zielonych ze zróżnicowaną i wielopiętrową roślinnością. b) Projekt obejmujący założenie „parku	Celem jest wykorzystanie potencjału miejsca na potrzeby prezentowania działalności artystycznej seniorów, zarówno pensjonariuszy DDPS, jak i pozostałych seniorów, a także uczestników CIS. Celem jest również zapewnienie zielonej przestrzeni z placem zabaw w silnie zurbanizowanym obszarze na potrzeby domu sąsiedzkiego.	Budżet Miasta Słupska RPO WP 2014-2020 „Łamiemy bariery, łączymy pokolenia - rewitalizacja obszaru Podgrodzia, Starego Miasta i Śródmieścia Miasta Słupska”	3.381.812	2018-2019	1.1, 1.3, 2.3, 3.3, 4.2	Powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją (ha). Powierzchnia zagospodarowanych podwórek i przestrzeni wewnątrzkwartałowych na obszarze rewitalizacji (m²). Liczba zagospodarowanych podwórek i przestrzeni wewnątrzkwartałowych na obszarze rewitalizacji (szt.). Długość chodników z wymienioną nawierzchnią na obszarze rewitalizacji (km). Powierzchnia wybudowanych/

Lp.	Nazwa/ tytuł przedsięwzięcia	Podmiot realizujący	Zakres przedsięwzięcia oraz lokalizacja	Cel przedsięwzięcia	Źródło finansowania	Szacunkowa wartość w zł	Planowany okres realizacji w latach	Realizowany/e cel/e operacyjny/e GPR	Podstawowe rezultaty oraz sposób ich monitorowania w odniesieniu do celów rewitalizacji
			kieszonkowego” na zapleczu DDPS, który będzie przestrzenią ogólnodostępną w ciągu dnia, z dostępem od ulicy Długiej, z dodatkowym dostępem od ulicy Jaracza w czasie pracy DDPS, zakłada prace pielęgnacyjne przy istniejącym starodrzewiu i uzupełnienie nasadzeń, wykonanie alejek spacerowych wraz z oświetleniem i monitoringiem wizyjnym, zakup elementów małej architektury. Zapewnienie dostępności: Realizacja przedsięwzięcia uwzględniła dostępność dla osób ze szczególnymi potrzebami. Dostępność zapewniono przede wszystkim dzięki stosowaniu uniwersalnego projektowania przestrzeni, uwzględniając obowiązujące przepisy prawa, standardy dostępności, a także poprzez usuwanie istniejących barier, w szczególności dla osób z niepełnosprawnościami						przebudowanych/wyre montowanych chodników na obszarze rewitalizacji (m2). Liczba obiektów wybudowanej/zmodernizowanej infrastruktury sportowej na obszarze rewitalizacji (szt.). Liczba wybudowanych /przebudowanych/wyre montowanych miejsc umożliwiających wspólną aktywność mieszkańców, spędzanie wolnego czasu i rozwój zainteresowań (szt.). Liczba zlikwidowanych barier architektonicznych (szt.) Liczba nowych nasadzeń drzew (szt.) Monitorowane na podstawie danych jednostek realizujących, zarządców nieruchomości.

Lp.	Nazwa/ tytuł przedsięwzięcia	Podmiot realizujący	Zakres przedsięwzięcia oraz lokalizacja	Cel przedsięwzięcia	Źródło finansowania	Szacunkowa wartość w zł	Planowany okres realizacji w latach	Realizowany/e cel/e operacyjny/e GPR	Podstawowe rezultaty oraz sposób ich monitorowania w odniesieniu do celów rewitalizacji
			ruchowymi i wzrokowymi (np. użycie odpowiednich materiałów, dobór ilości i źródeł światła czy likwidacja krawężników). Rozwiązania zaproponowane na etapie projektowania przestrzeni uzgodniono z Miejską Społeczną Radą ds. Osób Niepełnosprawnych.						
4.	„Stupskie klify zieleni – urządzenie terenów zieleni na obszarze miasta Stupska” Zadanie zrealizowane	Miasto Stupsk Zarząd Infrastruktury Miejskiej	Projekt obejmuje 8 zadań powiązanych ze sobą funkcjonalnie i przestrzennie w różnych częściach miasta. Zadania realizowane w obszarze rewitalizacji obejmują: 1. Odtworzenie zieleni przyulicznej na terenie Śródmieścia, 2. Utworzenie miejskiego skweru przy skrzyżowaniu ulic Krasińskiego, Solskiego, Niedziałkowskiego, 3. Zagospodarowanie terenu przy ul. Lutostawskiego w Stupsku, Pozostałe zadania poza obszarem rewitalizacji powiększenie Parku Kultury i Wypoczynku o teren przy ul. Nad Śluzami, podniesienie	Celem jest zahamowanie spadku różnorodności biologicznej w mieście, poprawa jakości środowiska miejskiego mieszkańców, zwiększenie powierzchni terenów zieleni urządzonej, osłabienie zjawiska miejskiej wyspy ciepła, poprawienie możliwości przewietrzenia miasta oraz uzupełniania	Budżet Miasta Stupska POliŚ 2014-2020	10.359.293, z czego na OR 1.189.129	2017 – 2019	3.3, 3.5, 4.2	Powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją (ha). Powierzchnia zagospodarowanych podwórek i przestrzeni wewnątrzkwartałowych na obszarze rewitalizacji (m²) Liczba zagospodarowanych podwórek i przestrzeni wewnątrzkwartałowych na obszarze rewitalizacji (szt.) Długość chodników z wymienioną nawierzchnią na

Lp.	Nazwa/ tytuł przedsięwzięcia	Podmiot realizujący	Zakres przedsięwzięcia oraz lokalizacja	Cel przedsięwzięcia	Źródło finansowania	Szacunkowa wartość w zł	Planowany okres realizacji w latach	Realizowany/e cel/e operacyjny/e GPR	Podstawowe rezultaty oraz sposób ich monitorowania w odniesieniu do celów rewitalizacji
			atrakcyjności w rejonie Stawku Łabędziego, zagospodarowanie terenu przy ul. M. Zaborowskiej - Park Zachodni, zagospodarowanie terenu w rejonie ul. Hubalczyków i A. Emelianow - Park Wschodni, zagospodarowanie terenu przy ul. Szafranka. Zapewnienie dostępności: Realizacja przedsięwzięcia uwzględniła dostępność dla osób ze szczególnymi potrzebami. Dostępność zapewniono przede wszystkim dzięki stosowaniu uniwersalnego projektowania przestrzeni, uwzględniając obowiązujące przepisy prawa, standardy dostępności, a także poprzez usuwanie istniejących barier, w szczególności dla osób z niepełnosprawnościami ruchowymi i wzrokowymi (np. użycie odpowiednich materiałów, dobór ilości i źródeł światła czy likwidacja krawężników).	zasobów wody podziemnej w drodze infiltracji. Projekt ukierunkowany jest na zwiększenie powierzchni terenów zielonych, poprawę jakości powietrza oraz ochrona przed hałasem, zwłaszcza w obszarze rewitalizacji. Dzięki utworzeniu w ramach terenów zieleni różnych stref, np. rekreacji, chill-out, aktywności - powstaną miejsca sprzyjające integracji społecznej.					obszarze rewitalizacji (km). Powierzchnia wybudowanych/ przebudowanych/wyremontowanych chodników na obszarze rewitalizacji (m2) Liczba wybudowanych /przebudowanych/wyremontowanych miejsc umożliwiających wspólną aktywność mieszkańców, spędzanie wolnego czasu i rozwój zainteresowań (szt.). Liczba nowopowstałych i zmodernizowanych punktów świetlnych na obszarze rewitalizacji (szt.) Liczba zamontowanych i zmodernizowanych kamer monitoringu miejskiego na obszarze rewitalizacji (szt.), Liczba nowych nasadzeń drzew (szt.). Monitorowane na podstawie danych

Lp.	Nazwa/ tytuł przedsięwzięcia	Podmiot realizujący	Zakres przedsięwzięcia oraz lokalizacja	Cel przedsięwzięcia	Źródło finansowania	Szacunkowa wartość w zł	Planowany okres realizacji w latach	Realizowany/e cel/e operacyjny/e GPR	Podstawowe rezultaty oraz sposób ich monitorowania w odniesieniu do celów rewitalizacji
									jednostek realizujących, zarządców nieruchomości.
5.	Przebudowa Starego Rynku Zadanie zrealizowane	Miasto Słupsk Zarząd Infrastruktury Miejskiej	Przedsięwzięcie obejmuje wymianę nawierzchni chodników i placu centralnego oraz dróg okalających plac od północy, zachodu i południa przy wykorzystaniu szlachetnych materiałów w celu stworzenia obszaru o charakterze placu pozbawionego barier komunikacyjnych i minimalizującego utrudnienia w ruchu pieszym wynikające z ruchu oraz postoju pojazdów. Zadanie uwzględniać będzie również przebudowę infrastruktury towarzyszącej (oświetlenie i odwodnienie) oraz zagospodarowanie zielenią i małą architekturą. Zapewnienie dostępności: Realizacja przedsięwzięcia uwzględniła dostępność dla osób ze szczególnymi potrzebami. Dostępność zapewniono przede wszystkim dzięki stosowaniu uniwersalnego	Celem przedsięwzięcia jest stworzenie atrakcyjnej, funkcjonalnej i dostępnej dla wszystkich przestrzeni, przywrócenie utraconych funkcji społecznych, gospodarczych, kulturalnych i centrotwórczych Starego Rynku. Przedsięwzięcie wpłynie na poprawę jakości życia mieszkańców Starego Miasta, dziś zapomnianego, niegdyś tętniącego życiem.	Budżet Miasta Słupska Budżet Państwa „Rządowy program na rzecz zwiększenia szans rozwojowych Ziemi Słupskiej na lata 2019-2026”.	14.800.000	2019-2020 2022-2025	1.2, 1.3, 2.1, 3.1, 3.3, 3.4, 4.2	Powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją (ha). Długość wyremontowanych/przebudowanych/wybudowanych dróg na obszarze rewitalizacji (km). Powierzchnia wyremontowanych/przebudowanych/wybudowanych dróg na obszarze rewitalizacji (m2). Długość chodników z wymienioną nawierzchnią na obszarze rewitalizacji (km). Powierzchnia wybudowanych/przebudowanych/wyremontowanych chodników na obszarze rewitalizacji (m2). Liczba wybudowanych /przebudowanych/wyremontowanych miejsc

Lp.	Nazwa/ tytuł przedsięwzięcia	Podmiot realizujący	Zakres przedsięwzięcia oraz lokalizacja	Cel przedsięwzięcia	Źródło finansowania	Szacunkowa wartość w zł	Planowany okres realizacji w latach	Realizowany/e cel/e operacyjny/e GPR	Podstawowe rezultaty oraz sposób ich monitorowania w odniesieniu do celów rewitalizacji
			projektowania przestrzeni, uwzględniając obowiązujące przepisy prawa, zalecenia konserwatora zabytków oraz standardy dostępności, a także poprzez usuwanie istniejących barier, w szczególności dla osób z niepełnosprawnościami ruchowymi i wzrokowymi (np. użycie odpowiednich materiałów, dobór ilości i źródeł światła czy likwidacja barier architektonicznych).						umożliwiających wspólną aktywność mieszkańców, spędzanie wolnego czasu i rozwój zainteresowań (szt.). Liczba nowopowstałych i zmodernizowanych punktów świetlnych na obszarze rewitalizacji (szt.) Liczba zlikwidowanych barier architektonicznych (szt.) Liczba nowych nasadzeń drzew (szt.) Monitorowane na podstawie danych zarządców nieruchomości.

B – zadania planowane od realizacji lub w trakcie realizacji

Lp.	Nazwa/ tytuł przedsięwzięcia	Podmiot realizujący	Zakres przedsięwzięcia oraz lokalizacja	Cel przedsięwzięcia	Źródło finansowania	Szacunkowa wartość w zł	Planowany okres realizacji w latach	Realizowany/e cel/e operacyjny/e GPR	Podstawowe rezultaty oraz sposób ich monitorowania w odniesieniu do celów rewitalizacji
1.	Kompleksowy program modernizacji infrastruktury sportowej na obszarze rewitalizacji	Miasto Słupsk	Przedsięwzięcie obejmuje przebudowę i modernizację boisk sportowych na obszarze rewitalizacji. Z uwagi na zidentyfikowane na obszarze rewitalizacji deficyty terenów sportu i rekreacji, zakłada się, że program modernizacji boisk będzie realizowany jako program wieloletni (kolejne etapy wpisano do zadań uzupełniających). W I etapie planuje się utworzenie boiska wielofunkcyjnego przy SP 11 przy ul. Lotha. Boisko będzie dostępne dla wszystkich mieszkańców obszaru rewitalizowanego, w szczególności dla dzieci i młodzieży, zapewniając im ofertę czasu wolnego. W II etapie przedsięwzięcie polega na modernizacji istniejącej infrastruktury sportowej na obszarze rewitalizacji oraz budowie nowej. Obejmuje budowę, rozbudowę boisk sportowych oraz ścian wspinaczkowych, stref streetworkingu, itp.	Celem zadania jest zwiększenie dostępności infrastruktury sportowej oraz zapewnienie równych szans mieszkańcom w różnym wieku i o różnej sprawności fizycznej. Zwiększenie bezpieczeństwa użytkowników oraz aktywizacja społeczności lokalnej, promowanie aktywności fizycznej poprzez zwiększenie dostępności. Ponadto celem będzie poprawa estetyki przestrzeni publicznej poprzez modernizację zaniedbanej infrastruktury oraz wprowadzenie nowej, wraz z towarzyszącą małą architekturą.	Budżet Miasta Słupska środki Ministerstwa Sportu i Turystyki Środki unijne i budżetu państwa	5.000.000	2017-2030	1.1, 1.3, 1.4, 2.4, 3.3, 4.2	Powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją (ha). Liczba obiektów zmodernizowanej infrastruktury sportowej na obszarze rewitalizacji (szt.). Liczba wybudowanych /przebudowanych/wyremontowanych miejsc umożliwiających wspólną aktywność mieszkańców, spędzanie wolnego czasu i rozwój zainteresowań (szt.). Liczba zamontowanych i zmodernizowanych kamer monitoringu miejskiego na obszarze rewitalizacji (szt.). Liczba nowopowstałych i zmodernizowanych punktów świetlnych na obszarze rewitalizacji (szt.). Liczba zlikwidowanych barier

Lp.	Nazwa/ tytuł przedsięwzięcia	Podmiot realizujący	Zakres przedsięwzięcia oraz lokalizacja	Cel przedsięwzięcia	Źródło finansowania	Szacunkowa wartość w zł	Planowany okres realizacji w latach	Realizowany/e cel/e operacyjny/e GPR	Podstawowe rezultaty oraz sposób ich monitorowania w odniesieniu do celów rewitalizacji
			Zapewnienie dostępności: Realizacja przedsięwzięcia będzie uwzględniała dostępność dla osób ze szczególnymi potrzebami. Dostępność będzie zapewniona przede wszystkim dzięki stosowaniu podejścia uniwersalnego.						architektonicznych (szt.). Monitorowane na podstawie ewidencji użytkowników.
2.	Utworzenie skweru animacji w rejonie Teatru Lalki Tęcza przy ul. Piekietko.	Miasto Słupsk Zarząd Infrastruktury Miejskiej	Założeniem projektu jest otwarcie przestrzeni podwórka i płynne wkomponowanie jej w ulicę Piekietko. Zaproponowano wprowadzenie m.in. ławek, małej sceny, przestrzeni dla gier podwórkowych i elementu nawiązującego do teatru – interaktywnej marionetki. Projekt zakłada również uporządkowanie przestrzeni oraz zieleni. Zapewnienie dostępności: Realizacja przedsięwzięcia będzie uwzględniała dostępność dla osób ze szczególnymi potrzebami tj. niepełnosprawnością ruchową, wzroku. Dostępność będzie zapewniona przede wszystkim dzięki stosowaniu podejścia uniwersalnego	Celem przedsięwzięcia jest stworzenie atrakcyjnej, funkcjonalnej i dostępnej dla wszystkich przestrzeni w centrum Miasta. Przedsięwzięcie wpłynie na poprawę jakości życia mieszkańców sprzyjając integracji społecznej. Pozwoli także na realizację form teatralnych w przestrzeni publicznej przez Teatr Lalki „Tęcza”.	Budżet Miasta Słupska FEP 2021-2027	4.369.985	2026-2028	1.1, 1.2, 1.3, 2.3, 3.3, 4.2	Powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją (ha). Powierzchnia zagospodarowanych podwórek i przestrzeni wewnątrzkwartałowych na obszarze rewitalizacji (m²). Liczba zagospodarowanych podwórek i przestrzeni wewnątrzkwartałowych na obszarze rewitalizacji (szt.). Długość chodników z wymienioną nawierzchnią na obszarze rewitalizacji (km). Powierzchnia wybudowanych/

Lp.	Nazwa/ tytuł przedsięwzięcia	Podmiot realizujący	Zakres przedsięwzięcia oraz lokalizacja	Cel przedsięwzięcia	Źródło finansowania	Szacunkowa wartość w zł	Planowany okres realizacji w latach	Realizowany/e cel/e operacyjny/e GPR	Podstawowe rezultaty oraz sposób ich monitorowania w odniesieniu do celów rewitalizacji
			projektowania przestrzeni, uwzględniając obowiązujące przepisy prawa, standardy dostępności informacyjno-komunikacyjnej oraz dla osób neuroróżnorodnych.						przebudowanych/ wyremontowanych chodników na obszarze rewitalizacji (m2). Liczba wybudowanych /przebudowanych/wyremontowanych miejsc umożliwiających wspólną aktywność mieszkańców, spędzanie wolnego czasu i rozwój zainteresowań (szt.). Liczba nowopowstałych i zmodernizowanych punktów świetlnych na obszarze rewitalizacji (szt.). Liczba zamontowanych i zmodernizowanych kamer monitoringu miejskiego na obszarze rewitalizacji (szt.). Liczba zlikwidowanych barier architektonicznych (szt.). Monitorowane na podstawie danych jednostek realizujących,

Lp.	Nazwa/ tytuł przedsięwzięcia	Podmiot realizujący	Zakres przedsięwzięcia oraz lokalizacja	Cel przedsięwzięcia	Źródło finansowania	Szacunkowa wartość w zł	Planowany okres realizacji w latach	Realizowany/e cel/e operacyjny/e GPR	Podstawowe rezultaty oraz sposób ich monitorowania w odniesieniu do celów rewitalizacji
									zarządców nieruchomości.
3.	Rozwój terenów zielonych na obszarze rewitalizacji, jako II etap „Stupskich klinów zieleni”	Miasto Słupsk Zarząd Infrastruktury Miejskiej	Projekt polega na zwiększeniu powierzchni terenów zielonych, wzbogacenie o nowe gatunki głównie rodzime oraz zwalczaniu gatunków inwazyjnych. Planuje się wyznaczenie i zakładanie nowych terenów zieleni w tym parków kieszonkowych, skwerów, zieleńców, nasadzeń drzew w pasach drogowych oraz uzupełnienie istniejącej zieleni na obszarze rewitalizacji oraz rozbetonowanie terenów zasklepionych przy drzewach. Zapewnienie dostępności: Realizacja przedsięwzięcia będzie uwzględniała dostępność dla osób ze szczególnymi potrzebami. Dostępność będzie zapewniona przede wszystkim dzięki stosowaniu podejścia uniwersalnego projektowania przestrzeni, uwzględniając obowiązujące przepisy prawa, standardy	Celem przedsięwzięcia jest wielokrotnienie powierzchni biologicznie czynnej na obszarze rewitalizacji, zwiększenie powierzchni obszarów zieleni urządzonej. Zwiększenie bioróżnorodności obszaru rewitalizacji oraz redukcję miejskiej wyspy ciepła. Poprawa jakości powietrza, zatrzymanie wody opadowej w miejscu jej powstania. Wprowadzenie roślinności wielopiętrowej i wielogatunkowej ukształtowanej w sposób naturalny, wspierającej różnorodność	Budżet Miasta Słupska FEP 2021-2027 FENIKS 2021-2027	5.000.000	2026-2032+	3.3, 3.5, 4.2	Powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją (ha). Powierzchnia zagospodarowanych podwórek i przestrzeni wewnątrzkwartalowych na obszarze rewitalizacji (m²). Liczba wybudowanych /przebudowanych/wyremontowanych miejsc umożliwiających wspólną aktywność mieszkańców, spędzanie wolnego czasu i rozwój zainteresowań (szt.). Liczba nowych nasadzeń drzew (szt.). Liczba zlikwidowanych barier architektonicznych (szt.). Monitorowane na podstawie danych jednostek realizujących,

Lp.	Nazwa/ tytuł przedsięwzięcia	Podmiot realizujący	Zakres przedsięwzięcia oraz lokalizacja	Cel przedsięwzięcia	Źródło finansowania	Szacunkowa wartość w zł	Planowany okres realizacji w latach	Realizowany/e cel/e operacyjny/e GPR	Podstawowe rezultaty oraz sposób ich monitorowania w odniesieniu do celów rewitalizacji
			dostępności. Rozwiązania to m.in.: równe, antypoślizgowe nawierzchnie, brak progów i barier, ławki dostosowane dla osób z różnymi ograniczeniami ruchowymi, przestrzenie cichego wypoczynku dla osób.	biologiczną oraz obsadzenie roślinności rodzimej, spotykanej lokalnie. Dzięki utworzeniu w ramach terenów zieleni różnych stref np. rekreacji – aktywności powstaną miejsca sprzyjające integracji społecznej. Przedsięwzięcie ma również na celu zachowanie oraz rewitalizację najcenniejszych elementów przyrodniczych obszaru rewitalizacji.					zarządców nieruchomości.
4.	Rozwój błękitno-zielonej infrastruktury na obszarze rewitalizacji	Miasto Słupsk Zarząd Infrastruktury Miejskiej	Przedsięwzięcie to polega na wdrożeniu rozwiązań łączących przyrodę i gospodarkę wodną w przestrzeni miejskiej, aby zwiększyć jej odporność na zmiany klimatu i poprawić jakość życia. Działania składające się na przedsięwzięcie to m.in.	Celem jest zabezpieczenie terenów miejskich przed skutkami nawałnych deszczy oraz nadmierną ilością wód roztopowych. Projekt ma na celu zagospodarowanie	Budżet Miasta Słupska FEP 2021-2027 FENIKS 2021-2027	3.000.000	2026-2029	3.3, 3.5, 4.2	Powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją (ha). Powierzchnia zagospodarowanych podwórek i przestrzeni wewnątrzkwartalowych na obszarze rewitalizacji (m²).

Lp.	Nazwa/ tytuł przedsięwzięcia	Podmiot realizujący	Zakres przedsięwzięcia oraz lokalizacja	Cel przedsięwzięcia	Źródło finansowania	Szacunkowa wartość w zł	Planowany okres realizacji w latach	Realizowany/e cel/e operacyjny/e GPR	Podstawowe rezultaty oraz sposób ich monitorowania w odniesieniu do celów rewitalizacji
			budowa zbiorników retencyjnych i retencyjno-rozsączających zamkniętych, budowa ogrodów i zieleńców deszczowych między innymi przy ul. Garncarskiej/Gdańskiej, ul. Kopernika, ul. Sobieskiego, zakładanie parków kieszonkowych i skwerów z różnorodną roślinnością, odbetonowanie nawierzchni nieprzepuszczalnej i zmiana na biologicznie czynną (chodniki, pasy rozdziału jezdni, parkingi). Zapewnienie dostępności: Realizacja przedsięwzięcia będzie uwzględniała dostępność dla osób ze szczególnymi potrzebami. Dostępność będzie zapewniona przede wszystkim dzięki stosowaniu podejścia uniwersalnego projektowania przestrzeni, uwzględniając obowiązujące przepisy prawa, standardy dostępności. Rozwiązania to m.in.: równe, antypoślizgowe nawierzchnie, brak progów i barier, ławki dostosowane	i wykorzystanie wód spływających z wyższych partii miasta na niższy obszar rewitalizacji. Dodatkowo zwiększenie powierzchni terenów zielonych, zwiększenie bioróżnorodności, wprowadzenie gatunków odpornych na trudne warunki miejskie.					Liczba wybudowanych /przebudowanych/ wyremontowanych miejsc umożliwiających wspólną aktywność mieszkańców, spędzanie wolnego czasu i rozwój zainteresowań (szt.). Monitorowane na podstawie danych jednostek realizujących, zarządców nieruchomości.

Lp.	Nazwa/ tytuł przedsięwzięcia	Podmiot realizujący	Zakres przedsięwzięcia oraz lokalizacja	Cel przedsięwzięcia	Źródło finansowania	Szacunkowa wartość w zł	Planowany okres realizacji w latach	Realizowany/e cel/e operacyjny/e GPR	Podstawowe rezultaty oraz sposób ich monitorowania w odniesieniu do celów rewitalizacji
			dla osób z różnymi ograniczeniami ruchowymi, przestrzeń cichego wypoczynku dla osób neuroróżnorodnych. Szczegółowe rozwiązania zostaną zaproponowane na etapie projektowania przestrzeni i uzgodnione z Miejską Społeczną Radą ds. Osób Niepełnosprawnych.						
5.	Skwer „Bez barier” – zielona przestrzeń w rejonie Specjalnego Ośrodka Szkolno-Wychowawczego	Miasto Słupsk	Projekt zakłada zagospodarowanie fragmentu podwórka ograniczonego ulicami: Krasińskiego, Niedziałkowskiego i al. Sienkiewicza. Na terenie powstałym po wyburzeniu zabudowy substandardowej (garaży, komórek lokatorskich) i niewielkich lokali użytkowych powstanie zielony skwer dla mieszkańców okolicznych kamienic oraz uczniów SOSW, wyposażony m.in. w elementy zabawowe i rekreacyjne dedykowane również osobom z niepełnosprawnościami. Zapewnienie dostępności:	Zapewnienie zielonej przestrzeni w kwartale zabudowy bardzo intensywnie zagospodarowanego. Stworzenie przestrzeni umożliwiającej uczniom Specjalnego Ośrodka Szkolno – Wychowawczego aktywność na świeżym powietrzu a mieszkańcom sąsiedniej kamienicy miejsce relaksu i rekreacji, ponadto projekt ma na celu zapewnienie ładu przestrzennego i zwiększenie	Budżet Miasta Słupska FEP 2021-2027	1.500.000	2027-2028	1.1, 1.3, 1.4, 3.3, 3.5, 4.2	Powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją (ha). Powierzchnia zagospodarowanych podwórek i przestrzeni wewnątrzkwartalowych na obszarze rewitalizacji (m²). Liczba wybudowanych /przebudowanych/ wyremontowanych miejsc umożliwiających wspólną aktywność mieszkańców, spędzanie wolnego czasu i rozwój zainteresowań (szt.). Liczba zlikwidowanych barier

Lp.	Nazwa/ tytuł przedsięwzięcia	Podmiot realizujący	Zakres przedsięwzięcia oraz lokalizacja	Cel przedsięwzięcia	Źródło finansowania	Szacunkowa wartość w zł	Planowany okres realizacji w latach	Realizowany/e cel/e operacyjny/e GPR	Podstawowe rezultaty oraz sposób ich monitorowania w odniesieniu do celów rewitalizacji
			Realizacja przedsięwzięcia będzie uwzględniała dostępność dla osób ze szczególnymi potrzebami. Dostępność będzie zapewniona przede wszystkim dzięki stosowaniu podejścia uniwersalnego projektowania przestrzeni, uwzględniając obowiązujące przepisy prawa, standardy dostępności dla osób z różnymi niepełnosprawnościami: ruchu, wzroku czy dostępności informacyjnej. Rozwiązania to m.in.: równe, antypoślizgowe nawierzchnie, brak progów i barier, ławki i elementy zabawowe dostosowane dla osób z różnymi ograniczeniami ruchowymi, przestrzeń cichego wypoczynku dla osób neuroróżnorodnych. Szczegółowe rozwiązania zostaną zaproponowane na etapie projektowania przestrzeni i uzgodnione z Miejską Społeczną Radą ds. Osób Niepełnosprawnych.	powierzchni biologicznie czynnej.					architektonicznych (szt.). Monitorowane na podstawie danych jednostek realizujących, zarządców nieruchomości.
6.	Montaż dźwigów osobowych w	Miasto Słupsk	W ramach zadania zostaną zamontowane dźwigi osobowe w budynkach	Celem jest dostosowanie często	Budżet Miasta	3.000.000	2026-2032	1.1, 3.3, 3.4	Liczba zlikwidowanych barier

Lp.	Nazwa/ tytuł przedsięwzięcia	Podmiot realizujący	Zakres przedsięwzięcia oraz lokalizacja	Cel przedsięwzięcia	Źródło finansowania	Szacunkowa wartość w zł	Planowany okres realizacji w latach	Realizowany/e cel/e operacyjny/e GPR	Podstawowe rezultaty oraz sposób ich monitorowania w odniesieniu do celów rewitalizacji
	budynkach użyteczności publicznej – zapewnienie dostępności obiektów	Przedsiębiorstwo Gospodarki Mieszkaniowej Sp. z o.o. Zarząd Infrastruktury Miejskiej	użyteczności publicznej m.in. przy ul. Jaracza 5, al. Sienkiewicza 19, jest to konieczne, aby zapewnić swobodny dostęp do wszystkich kondygnacji, co jest szczególnie ważne dla osób z ograniczeniami ruchowymi, osób starszych i rodzin z małymi dziećmi. Dźwigi zwiększą komfort użytkowania budynków i zapewnią dostęp do wszystkich ich funkcji. Zapewnienie dostępności: Realizacja przedsięwzięcia będzie uwzględniała dostępność dla osób ze szczególnymi potrzebami. Dostępność będzie zapewniona przede wszystkim dzięki stosowaniu uniwersalnego projektowania przestrzeni, uwzględniając obowiązujące przepisy prawa oraz standardy dostępności m.in. utwardzone dojścia, szerokie wejścia, windy lub pochylnie, odpowiednie miejsca parkingowe oraz dostosowanie obiektów użyteczności publicznej, a	zabytkowych budynków do potrzeb osób z niepełnosprawnościami czy też osób starszych. Ma to zapewnić swobodne poruszanie się po budynkach, co jest zgodne z zasadami dostępności, zapewnieniem równych praw oraz spełnienie wymagań prawnych.	Budżet Państwa				architektonicznych (szt.). Monitorowane na podstawie danych jednostek realizujących.

Lp.	Nazwa/ tytuł przedsięwzięcia	Podmiot realizujący	Zakres przedsięwzięcia oraz lokalizacja	Cel przedsięwzięcia	Źródło finansowania	Szacunkowa wartość w zł	Planowany okres realizacji w latach	Realizowany/e cel/e operacyjny/e GPR	Podstawowe rezultaty oraz sposób ich monitorowania w odniesieniu do celów rewitalizacji
			także poprzez usuwanie istniejących barier.						
7.	Likwidacja gatunków inwazyjnych na obszarze rewitalizacji	Miasto Słupsk Zarząd Infrastruktury Miejskiej	Usunięcie najbardziej inwazyjnych gatunków obcych zagrażających rodzimej florze i mieniu ludzkiemu, w tym rdestowców, nawłoci kanadyjskiej i niecierpka gruczołowatego. Zapewnienie dostępności: Nie dotyczy – specyfika zadania uniemożliwia wprowadzenie rozwiązań dot. dostępności,	Celem przedsięwzięcia jest zachowanie wysokiej bioróżnorodności na terenach zielonych. Zmniejszenie ryzyka zniszczenia infrastruktury przez gatunki wykazujące ekstremalną siłę wzrostu (rdestowce).	Budżet Miasta Słupska FEP 2021-2027 FENIKS 2021-2027, Fundusze Szwajcarskie, Budżet Państwa (WFOŚiGW)	1 000 000	2026-2032	3.3, 3.5	Powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją (ha). Monitorowane na podstawie danych jednostek realizujących, zarządców nieruchomości.
8.	Poprawa stanu najcenniejszych drzew na obszarze rewitalizacji	Miasto Słupsk Zarząd Infrastruktury Miejskiej	Przedsięwzięcie obejmuje zwiększenie powierzchni chłonnych pod koronami drzew (m.in. poprzez rozbetonowanie nawierzchni utwardzonych), mikoryzację korzeni, prace pielęgnacyjne i korygujące koron. Zapewnienie dostępności: Nie dotyczy – specyfika zadania uniemożliwia wprowadzenie rozwiązań dot. dostępności	Celem przedsięwzięcia jest poprawa stanu zdrowotnego najcenniejszych (najstarszych, najbardziej okazałych, rzadkich gatunków) drzew, które stanowią nie tylko olbrzymią wartość przyrodniczą ale także krajobrazową i społeczną.	Budżet Miasta Słupska FEP 2021-2027 FENIKS 2021-2027, Fundusze Szwajcarskie, Budżet Państwa (WFOŚiGW)	2 000 000	2026-2032	3.3, 3.5	Powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją (ha). Monitorowane na podstawie danych jednostek realizujących, zarządców nieruchomości.
						72.810.375			

Tabela 42. Wiązka projektów - Pakiet 4

Sprawną komunikacja
Cel: Poprawa stanu infrastruktury technicznej w obszarze rewitalizacji z nadaniem priorytetu komunikacji publicznej i z zastosowaniem elementów uspokojenia ruchu
Powiązanie pakietu przedsięwzięć z przedsięwzięciami innych pakietów: P1-1,6; P2-1,2,3,4; P3-1,2,3,4,5; P7-1,2; P8-1,5,6.
Powiązanie pakietu przedsięwzięć z przedsięwzięciami uzupełniającymi: I-2, 12, 14
Wskaźniki monitorowania pakietu P4: – Powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją (ha): wartość bazowa: 0 (2016), wartość docelowa: 38,9118 (2032). – Liczba obiektów ujętych w rejestrze zabytków lub ewidencji zabytków wymagających prac remontowych (szt.): wartość bazowa: 0 (2016), wartość docelowa: 1 (2032). – Powierzchnia uwolnionych terenów w wyniku likwidacji pustostanów – (m2): wartość bazowa: 0 (2016), wartość docelowa: 1300 (2032). – Długość wybudowanych/przebudowanych/wyremontowanych dróg na obszarze rewitalizacji (km): wartość bazowa: 0 (2016), wartość docelowa: 20,342 (2032). – Powierzchnia wybudowanych/przebudowanych/wyremontowanych dróg na obszarze rewitalizacji (m²): wartość bazowa: 0 (2016), wartość docelowa: 179106 (2032). – Długość chodników z wymienioną nawierzchnią na obszarze rewitalizacji (km): wartość bazowa: 0 (2016), wartość docelowa: 34,25 (2032). – Powierzchnia wybudowanych/przebudowanych/wyremontowanych chodników na obszarze rewitalizacji (m2): wartość bazowa: 0 (2016), wartość docelowa: 157600 (2032). – Długość wybudowanych/przebudowanych dróg rowerowych na obszarze rewitalizacji z docelowego układu (mb): wartość bazowa: 0 (2016), wartość docelowa: 5371 (2032). – Liczba wybudowanych zintegrowanych węzłów przesiadkowych (szt.): wartość bazowa: 0 (2016), wartość docelowa: 1 (2032). – Liczba wybudowanych/przebudowanych/wyremontowanych miejsc umożliwiających wspólną aktywność mieszkańców, spędzanie wolnego czasu i rozwój zainteresowań (szt.): wartość bazowa: 0 (2016), wartość docelowa: 5 (2032). – Liczba zmodernizowanych punktów świetlnych na obszarze rewitalizacji (szt.): wartość bazowa: 0 (2016), wartość docelowa: 890 (2032). – Liczba zamontowanych i zmodernizowanych kamer monitoringu miejskiego na obszarze rewitalizacji (szt.), wartość bazowa 0 (2016), wartość docelowa 42 (2032). – Liczba wybudowanych i zmodernizowanych przystanków komunikacji zbiorowej (szt.) , wartość bazowa 0 (2016), wartość docelowa 12 (2032). – Liczba zlikwidowanych barier architektonicznych (szt.), wartość bazowa 0 (2016), wartość docelowa 72 (2032). – Liczba nowych nasadzeń drzew (szt.), wartość bazowa 0 (2016), wartość docelowa 160 (2032).

A – zadania zrealizowane

Lp.	Nazwa/ tytuł przedsięwzięcia	Podmiot realizujący	Zakres przedsięwzięcia oraz lokalizacja	Cel przedsięwzięcia	Źródło finansowania	Szacunkowa wartość w zł	Planowany okres realizacji w latach	Realizowany/e cel/e operacyjny/e GPR	Podstawowe rezultaty oraz sposób ich monitorowania w odniesieniu do celów rewitalizacji
1.	Przebudowa i modernizacja infrastruktury w ciągu pasów drogowych ulic: Mostnika, Dominikańska, Kowalska, Szarych Szeregów, Armii Krajowej Zadanie zrealizowane	Miasto Słupsk Zarząd Infrastruktury Miejskiej	Zadanie polega na kompleksowej przebudowie: infrastruktury drogowej, w tym infrastruktury podziemnej, ciągów pieszych, jezdnii ulic: Mostnika, Dominikańska, Kowalska, Szarych Szeregów, Armii Krajowej oraz chodników przy inwestycjach planowanych do realizacji w ramach Słupskiego Zintegrowanego Projektu Rewitalizacyjnego – ulica Partyzantów, ulica Powstańców Warszawskich. Zapewnienie dostępności: Realizacja przedsięwzięcia uwzględniła dostępność dla osób ze szczególnymi potrzebami. Dostępność zapewniono przede wszystkim dzięki stosowaniu uniwersalnego projektowania przestrzeni, uwzględniając obowiązujące przepisy prawa oraz standardy dostępności, a także poprzez usuwanie istniejących barier, w	Zapewnienie szerokiej dostępności do kluczowych instytucji wsparcia i aktywizacji osób dotkniętych problemami z zakresu wykluczenia społecznego. Realizacja zadania pozwoli połączyć wszystkie najważniejsze instytucje kultury z instytucjami wsparcia (Centrum Zdrowia Psychicznego, Dzienny Dom Pomocy Społecznej, Środowiskowy Dom Samopomocy, Centrum Integracji Społecznej, Centrum Współpracy Międzypokoleniowej i Streetworkingu)	Budżet Miasta Słupska RPO WP 2014-2020 „Łamiemy bariery, łączymy pokolenia - rewitalizacja obszaru Podgrodzia, Starego Miasta i Śródmieścia Miasta Słupska”	20.349.284	2017-2022	1.1, 3.1, 3.3, 3.4, 4.2	Powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją (ha). Długość wybudowanych/przebudowanych/wyremontowanych dróg na obszarze rewitalizacji (km). Powierzchnia wybudowanych/przebudowanych/wyremontowanych dróg na obszarze rewitalizacji (m²). Długość chodników z wymienioną nawierzchnią na obszarze rewitalizacji (km). Powierzchnia wybudowanych/przebudowanych/wyremontowanych chodników na obszarze rewitalizacji (m²). Długość wybudowanych/przebudowanych ścieżek rowerowych na obszarze

Lp.	Nazwa/ tytuł przedsięwzięcia	Podmiot realizujący	Zakres przedsięwzięcia oraz lokalizacja	Cel przedsięwzięcia	Źródło finansowania	Szacunkowa wartość w zł	Planowany okres realizacji w latach	Realizowany/e cel/e operacyjny/e GPR	Podstawowe rezultaty oraz sposób ich monitorowania w odniesieniu do celów rewitalizacji
			szczegółności dla osób z niepełnosprawnościami ruchowymi i wzrokowymi. Zastosowano m.in. obniżenie krawężników na przejściach dla pieszych i skrzyżowaniach, likwidacja progów, stopni i innych przeszkód utrudniających poruszanie się, kontrastową kolorystykę nawierzchni tam, gdzie jest to zasadne – np. przy krawędziach przejść, nawierzchnię dedykowaną osobom niedowidzącym.	ciągami komunikacyjnymi zapewniającymi komfort i bezpieczeństwo użytkownika.					rewitalizacji z docelowego układu (mb). Liczba wybudowanych /przebudowanych/wyre montowanych miejsc umożliwiających wspólną aktywność mieszkańców, spędzanie wolnego czasu i rozwój zainteresowań (szt.). Liczba zmodernizowanych punktów świetlnych na obszarze rewitalizacji (szt.). Liczba zlikwidowanych barier architektonicznych (szt.) Liczba nowych nasadzeń drzew (szt.) Monitorowane na podstawie ewidencji zarządców infrastruktury
2.	Węzeł transportowy Miejskiego Obszaru	Miasto Słupsk Miejski Zakład	Budowa ogólnodostępnego dworca autobusowego powiązanego tunelem z dworcem kolejowym oraz	Celem utworzenia transportowego węzła integracyjnego	Budżet Miasta Słupska	45.000.000	2017-2022	3.1, 3.3, 3.4, 4.2	Powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją (ha).

Lp.	Nazwa/ tytuł przedsięwzięcia	Podmiot realizujący	Zakres przedsięwzięcia oraz lokalizacja	Cel przedsięwzięcia	Źródło finansowania	Szacunkowa wartość w zł	Planowany okres realizacji w latach	Realizowany/e cel/e operacyjny/e GPR	Podstawowe rezultaty oraz sposób ich monitorowania w odniesieniu do celów rewitalizacji
	Funkcjonalnego Stupska z elementami priorytetów dla komunikacji zbiorowej Zadanie zrealizowane	Komunikacji Sp. z o.o. Zarząd Infrastruktury Miejskiej	bezpłatnymi parkingami „Park&Ride”, „Bike&Ride”, „Kiss&Ride” w rejonie ulicy Towarowej. Ponadto planuje się budowę zatoki autobusowej przy ul. Towarowej na kierunku od ul. Sobieskiego do dworca autobusowego oraz dwóch zatok autobusowych w pobliżu dworca przed projektowanym rondem, budowę układu drogowego umożliwiającego wpięcie węzła w system dróg wyższego rzędu, w tym ul. Sobieskiego, budowę chodników, ciągów pieszo-rollerowych, ścieżek rowerowych. Planuje się zakup 5 szt. taboru komunikacji miejskiej oraz budowę budynku obsługi węzła i wprowadzenie systemu biletu elektronicznego (karty miejskiej). Zapewnienie dostępności: Realizacja przedsięwzięcia uwzględnia dostępność dla osób ze szczególnymi potrzebami. Dostępność zapewniono przede	w Stupsku jest integracja miasta i jego otoczenia w ramach miejskiego obszaru funkcjonalnego, a także poprawa dostępności zewnętrznej. Skomunikowanie dwóch części miasta infrastrukturą przyjazną pieszym, rowerzystom i osobom niepełnosprawnym w powiązaniu ze zintegrowanym węzłem transportowym łączącym transport indywidualny, kołowy i szynowy stworzy element miastotwórczy. Wybudowanie węzła przesiadkowego w połączeniu z potencjalnymi zmianami zagospodarowania przestrzennego obszarów	budżet MZK Sp. z o.o. RPO WP 2014-2020				Powierzchnia uwolnionych terenów w wyniku likwidacji pustostanów (m2). Liczba obiektów ujętych w rejestrze zabytków lub ewidencji zabytków wymagających prac remontowych (szt.). Długość wyremontowanych/przebudowanych/wybudowanych dróg na obszarze rewitalizacji (km). Powierzchnia wyremontowanych/przebudowanych/wybudowanych dróg na obszarze rewitalizacji (m2). Długość chodników z wymienioną nawierzchnią na obszarze rewitalizacji (km). Powierzchnia wybudowanych/przebudowanych/wyremontowanych chodników na OR (m2). Długość wybudowanych/przebud

Lp.	Nazwa/ tytuł przedsięwzięcia	Podmiot realizujący	Zakres przedsięwzięcia oraz lokalizacja	Cel przedsięwzięcia	Źródło finansowania	Szacunkowa wartość w zł	Planowany okres realizacji w latach	Realizowany/e cel/e operacyjny/e GPR	Podstawowe rezultaty oraz sposób ich monitorowania w odniesieniu do celów rewitalizacji
			wszystkim dzięki stosowaniu uniwersalnego projektowania przestrzeni, uwzględniając obowiązujące przepisy prawa oraz standardy dostępności, w szczególności dla osób z niepełnosprawnościami ruchowymi i wzrokowymi, które umożliwiają im korzystanie z obiektu (np. montaż windy, dobór źródeł światła, zróżnicowana nawierzchnia, informacja dźwiękowa).	przyległych i perspektywą wzrostu wartości nieruchomości, oznacza pojawienie się możliwości rewitalizacji istniejących obszarów pod względem nowych funkcji i wzrostu zatrudnienia.					owanych dróg rowerowych na OR z docelowego układu (mb). Liczba wybudowanych zintegrowanych węzłów przesiadkowych – (szt.). Liczba zmodernizowanych punktów świetlnych na obszarze rewitalizacji (szt.). Liczba zlikwidowanych barier architektonicznych (szt.), Liczba nowych nasadzeń drzew (szt.) Monitorowanie na podstawie danych jednostki realizującej. Słupsk.
3.	Przebudowa ulicy Małachowskiego Zadanie zrealizowane	Miasto Słupsk Zarząd Infrastruktury Miejskiej	Przedsięwzięcie obejmuje wymianę nawierzchni na całej długości ulicy przebudowę skrzyżowań z drogami obsługującymi sąsiednie kwartały, powstanie nowej sieci kanalizacji deszczowej. Od	Celem przedsięwzięcia jest stworzenie atrakcyjnej i funkcjonalnej przestrzeni aktywizacji mieszkańców,	Budżet Miasta Słupska Środki budżetu państwa FDS 2020	1.299.207	2020	3.1, 3.3, 3.5, 4.2	Powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją (ha). Długość wybudowanych/przebudowanych/wyremontowa

Lp.	Nazwa/ tytuł przedsięwzięcia	Podmiot realizujący	Zakres przedsięwzięcia oraz lokalizacja	Cel przedsięwzięcia	Źródło finansowania	Szacunkowa wartość w zł	Planowany okres realizacji w latach	Realizowany/e cel/e operacyjny/e GPR	Podstawowe rezultaty oraz sposób ich monitorowania w odniesieniu do celów rewitalizacji
			podstaw wybudowane zostaną obustronne chodniki. Zniesione zostaną bariery architektoniczne utrudniające poruszanie się osobom z niepełnosprawnościami. W pasie drogowym zostaną wydzielone miejsca parkingowe. Odtworzone zostaną pasy zieleni oddzielającej ciągu pieszego od jezdni. Wymienione zostanie oznakowanie pionowe i poziome. Zapewnienie dostępności: Realizacja przedsięwzięcia uwzględniła dostępność dla osób ze szczególnymi potrzebami. Dostępność zapewniono przede wszystkim dzięki stosowaniu uniwersalnego projektowania przestrzeni, uwzględniając obowiązujące przepisy prawa oraz standardy dostępności, a także poprzez usuwanie istniejących barier, w szczególności dla osób z niepełnosprawnościami ruchowymi i wzrokowymi. Zastosowano m.in.	podniesienie atrakcyjności osiedleńczej i gospodarczej Śródmieścia zwiększając dostęp osób wykluczonych z głównego nurtu miejskiego życia z powodu swej niepełnosprawności czy podeszłego wieku. Zwiększenie estetyki tego rejonu, zapewnienie komfortu i bezpieczeństwa użytkownika. Kompleksowa przebudowa ciągów pieszych, poszerzenie i wprowadzenie elementów poprawiających bezpieczeństwo osób niepełnosprawnych. Przeciwdziałanie marginalizacji obszaru centrum miasta. Zapewnienie bezpiecznego					nych dróg na obszarze rewitalizacji (km). Powierzchnia wybudowanych/przebudowanych/wyremontowanych dróg na obszarze rewitalizacji (m²). Długość chodników z wymienioną nawierzchnią na obszarze rewitalizacji (km). Powierzchnia wybudowanych/przebudowanych/wyremontowanych chodników na obszarze rewitalizacji (m2). Liczba nowych nasadzeń drzew (szt.) Monitorowane na podstawie ewidencji ZIM Słupsk.

Lp.	Nazwa/ tytuł przedsięwzięcia	Podmiot realizujący	Zakres przedsięwzięcia oraz lokalizacja	Cel przedsięwzięcia	Źródło finansowania	Szacunkowa wartość w zł	Planowany okres realizacji w latach	Realizowany/e cel/e operacyjny/e GPR	Podstawowe rezultaty oraz sposób ich monitorowania w odniesieniu do celów rewitalizacji
			obniżenie krawężników na przejściach dla pieszych i skrzyżowaniach, likwidacja progów, stopni i innych przeszkód utrudniających poruszanie się.	dojścia uczniów oraz dzieci korzystających z placu zabaw i boiska szkolnego.					
4.	Przebudowa ul. Lipowej (odcinek od ul. Raszyńskiej do ul. Lelewela) Zadanie zrealizowane	Miasto Słupsk Zarząd Infrastruktury Miejskiej	Przedsięwzięcie obejmuje budowę jezdni o trwałej nawierzchni wraz z chodnikiem. Zapewnienie dostępności: Realizacja przedsięwzięcia uwzględniała dostępność dla osób ze szczególnymi potrzebami. Dostępność zapewniono przede wszystkim dzięki stosowaniu uniwersalnego projektowania przestrzeni, uwzględniając obowiązujące przepisy prawa oraz standardy dostępności, a także poprzez usuwanie istniejących barier, w szczególności dla osób z niepełnosprawnościami ruchowymi i wzrokowymi. Zastosowano m.in. obniżenie krawężników na przejściach dla pieszych i skrzyżowaniach, likwidacja progów, stopni i innych	Celem przedsięwzięcia jest zmniejszenie uciążliwości komunikacyjnych związanych z pyleniem powierzchni szutrowej, zwiększenie komfortu jazdy, poprawa jakości życia mieszkańców. Zapewnienie połączenia ul. Lelewela z ul. Raszyńską.	Budżet Miasta Słupska	564.218	2018	3.1, 4.2	Powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją (ha). Długość wybudowanych/przebudowanych/wyremontowanych dróg na obszarze rewitalizacji (km). Powierzchnia wybudowanych/przebudowanych/wyremontowanych dróg na obszarze rewitalizacji (m ²). Długość chodników z wymienioną nawierzchnią na obszarze rewitalizacji (km). Powierzchnia wybudowanych/przebudowanych/wyremontowanych chodników na obszarze rewitalizacji (m ²).

Lp.	Nazwa/ tytuł przedsięwzięcia	Podmiot realizujący	Zakres przedsięwzięcia oraz lokalizacja	Cel przedsięwzięcia	Źródło finansowania	Szacunkowa wartość w zł	Planowany okres realizacji w latach	Realizowany/e cel/e operacyjny/e GPR	Podstawowe rezultaty oraz sposób ich monitorowania w odniesieniu do celów rewitalizacji
			przeszkód utrudniających poruszanie się.						Monitorowane na podstawie ewidencji ZIM Słupsk.
5.	Przebudowa infrastruktury w pasach drogowych ulic kwartałów w rejonie ulicy Długiej Zadanie zrealizowane	Miasto Słupsk Zarząd Infrastruktury Miejskiej	Zakres prac obejmuje kompleksową przebudowę (instalacje ziemne, nawierzchnie, zieleń wraz z małą architekturą i oświetleniem ulicznym, zmianę geometrii) ciągów komunikacyjnych, w tym ulic: Długiej, Ogrodowej, Polnej, Płowieckiej, Sygietyńskiego, Świętopetka oraz dodatkowo wymianę nawierzchni chodników ulicy Jaracza. Zapewnienie dostępności: Realizacja przedsięwzięcia uwzględniała dostępność dla osób ze szczególnymi potrzebami. Dostępność zapewniono przede wszystkim dzięki stosowaniu uniwersalnego projektowania przestrzeni, uwzględniając obowiązujące przepisy prawa oraz standardy dostępności, a także poprzez usuwanie istniejących barier, w szczególności dla osób z niepełnosprawnościami	Umożliwienie powstania nowych budynków społecznego budownictwa czynszowego, poprawa bardzo złego stanu technicznego ulic i chodników, niedostosowanych do potrzeb osób niepełnosprawnych, wykreowanie nowych atrakcyjnych przestrzeni do działań animacyjnych – woonerf na Długiej	Budżet Miasta Słupska RPO WP 2014-2020 „Łamiemy bariery, łączymy pokolenia - rewitalizacja obszaru Podgrodzia, Starego Miasta i Śródmieścia Miasta Słupska”	8.162.738	2017-2019	1.1, 3.1, 3.3, 4.2	Powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją (ha). Długość wybudowanych/przebudowanych/wyremontowanych dróg na obszarze rewitalizacji (km). Powierzchnia wybudowanych/przebudowanych/wyremontowanych dróg na obszarze rewitalizacji (m²). Długość chodników z wymienioną nawierzchnią na obszarze rewitalizacji (km). Powierzchnia wybudowanych/ przebudowanych/ wyremontowanych chodników na obszarze rewitalizacji (m2). Liczba wybudowanych /przebudowanych/wyremontowanych miejsc

Lp.	Nazwa/ tytuł przedsięwzięcia	Podmiot realizujący	Zakres przedsięwzięcia oraz lokalizacja	Cel przedsięwzięcia	Źródło finansowania	Szacunkowa wartość w zł	Planowany okres realizacji w latach	Realizowany/e cel/e operacyjny/e GPR	Podstawowe rezultaty oraz sposób ich monitorowania w odniesieniu do celów rewitalizacji
			ruchowymi i wzrokowymi. Zastosowano m.in. obniżenie krawężników na przejściach dla pieszych i skrzyżowaniach, likwidacja progów, stopni i innych przeszkód utrudniających poruszanie się.						umożliwiających wspólną aktywność mieszkańców, spędzanie wolnego czasu i rozwój zainteresowań (szt.). Liczba zmodernizowanych punktów świetlnych na obszarze rewitalizacji (szt.). Liczba zlikwidowanych barier architektonicznych (szt.) Liczba nowych nasadzeń drzew (szt.) Monitorowane na podstawie ewidencji zarządców infrastruktury

B – zadania planowane od realizacji lub w trakcie realizacji

Lp.	Nazwa/ tytuł przedsięwzięcia	Podmiot realizujący	Zakres przedsięwzięcia oraz lokalizacja	Cel przedsięwzięcia	Źródło finansowania	Szacunkowa wartość w zł	Planowany okres realizacji w latach	Realizowany/e cel/e operacyjny/e GPR	Podstawowe rezultaty oraz sposób ich monitorowania w odniesieniu do celów rewitalizacji
1.	Program chodnikowy – likwidacja barier architektonicznych wraz z wymianą nawierzchni	Zarząd Infrastruktury Miejskiej	Przedsięwzięcie o charakterze wieloletniego programu zakłada wymianę nawierzchni chodników wraz z likwidacją barier architektonicznych przy ulicach: Niemcewicza, Wileńskiej, Piekietko, Reymonta, Prusa, Placu Broniewskiego, Wyspiańskiego, Krasińskiego. Raszyńskiej, Lelewela, prof. Lotha, Curie-Skłodowskiej, Kaszubskiej (strona zachodnia od ul. Armii Krajowej, do ul. Podgórznej), Piotra Skargi. Mickiewicza wraz z parkingami (od Tuwima do W. Polskiego), Stoneczna (str. pn od Szymanowskiego do Plastbox'u), Mieszka I, Szymanowskiego (str. wsch.), Przemysłowa – etap I (od Kasprowicza do dawnego przejazdu kolejowego), Żeromskiego, Rybacka, Solskiego, chodnik nadrzeczny do Mostu Zamkowego. Stowackiego (na odcinku od ulicy Jaracza do ulicy Lutostawskiego), Wandy, Henryka Pobożnego,	Podstawowym celem przedsięwzięcia jest likwidacja barier architektonicznych, poprawa stanu technicznego infrastruktury pieszej i komunikacji zbiorowej (przystanki wraz z wiatami) na obszarze rewitalizacji. Wdrożenie programu chodnikowego i przebudowa dróg na obszarze rewitalizacji pozwoli na odzyskanie przestrzeni miejskiej wykorzystywanej aktualnie jako miejsca parkingowe.	Budżet Miasta Słupska Środki budżetu państwa	21.015.500	2018-2032	1.1, 3.1, 3.3, 4.2	Powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją (ha). Długość chodników z wymienioną nawierzchnią na obszarze rewitalizacji (km). Powierzchnia wybudowanych/ przebudowanych/ wyremontowanych chodników na obszarze rewitalizacji (m2). Liczba zlikwidowanych barier architektonicznych (szt.). Monitorowane na podstawie ewidencji jednostki realizującej ZIM Słupsk.

Lp.	Nazwa/ tytuł przedsięwzięcia	Podmiot realizujący	Zakres przedsięwzięcia oraz lokalizacja	Cel przedsięwzięcia	Źródło finansowania	Szacunkowa wartość w zł	Planowany okres realizacji w latach	Realizowany/e cel/e operacyjny/e GPR	Podstawowe rezultaty oraz sposób ich monitorowania w odniesieniu do celów rewitalizacji
			Kopernika (południowa strona na odcinku od Wolności do Sienkiewicza), Lutosławskiego (od Jana Pawła II do Stowackiego), Moniuszki, Chopina, Murarska (od Jedności Narodowej do Grodzkiej), Wita Stwosza (od Kasprowicza na pd.), Dąbrówki, Słowiańska, Długosza, Plac Dąbrowskiego i Tuwima (od Mickiewicza do Kołłątaja), Niedziałkowskiego, Lelewela – 2 część, Staszica, Morcinka, MKS Cieśliki, Szkolna. Zapewnienie dostępności: Realizacja przedsięwzięcia będzie uwzględniała dostępność dla osób ze szczególnymi potrzebami. Dostępność będzie zapewniona przede wszystkim dzięki stosowaniu podejścia uniwersalnego projektowania przestrzeni, uwzględniając obowiązujące przepisy prawa, standardy dostępności. Planowane rozwiązania: M.in.: obniżenie krawężników na przejściach dla pieszych i						

Lp.	Nazwa/ tytuł przedsięwzięcia	Podmiot realizujący	Zakres przedsięwzięcia oraz lokalizacja	Cel przedsięwzięcia	Źródło finansowania	Szacunkowa wartość w zł	Planowany okres realizacji w latach	Realizowany/e cel/e operacyjny/e GPR	Podstawowe rezultaty oraz sposób ich monitorowania w odniesieniu do celów rewitalizacji
			skrzyżowaniach, likwidacja progów, stopni i innych przeszkód utrudniających poruszanie się, zastosowanie kontrastowej kolorystyki nawierzchni tam, gdzie jest to zasadne – np. przy krawędziach przejść. Szczegółowe rozwiązania zostaną zaproponowane na etapie projektowania przestrzeni i uzgodnione z Miejską Społeczną Radą ds. Osób Niepełnosprawnych.						
2.	Program poprawy bezpieczeństwa i funkcjonalności i układu komunikacyjnego obszaru rewitalizacji	Zarząd Infrastruktury Miejskiej	Przedsięwzięcie o charakterze wieloletniego programu zakłada wymianę nawierzchni, regulację studzienek i krawężników, montaż elementów uspokojenia ruchu na ulicach: Jaracza, Wrocławskiej, Rybackiej, Piekietko, Niemcewicz, Raszyńskiej, Mieszka I, Chopina, Curie-Skłodowskiej, Szczecińskiej (od Kołtąja do Sobieskiego), Tuwima (na odcinku od ul. Kołtąja do Placu Dąbrowskiego). Zadanie obejmuje także prace na ulicach: Powstańców Warszawskich, Szkolnej, Murarskiej (od	Program ma na celu poprawę podstawowej infrastruktury drogowej, wzrost bezpieczeństwa i funkcjonalności układu komunikacyjnego. Efektem realizacji będzie wzrost jakości życia mieszkańców obszaru rewitalizowanego poprzez likwidację wąskich gardel w układzie komunikacyjnym miasta, poprawę stanu nawierzchni,	Budżet Miasta Słupska Środki budżetu państwa	19.000.000	2018 - 2032	3.1, 3.3, 4.2	Powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją (ha). Długość wybudowanych/przebudowanych/wyremontowanych dróg na obszarze rewitalizacji-(km). Powierzchnia wybudowanych/przebudowanych/wyremontowanych dróg na obszarze rewitalizacji (m ²). Długość chodników z wymienioną nawierzchnią na obszarze rewitalizacji (km).

Lp.	Nazwa/ tytuł przedsięwzięcia	Podmiot realizujący	Zakres przedsięwzięcia oraz lokalizacja	Cel przedsięwzięcia	Źródło finansowania	Szacunkowa wartość w zł	Planowany okres realizacji w latach	Realizowany/e cel/e operacyjny/e GPR	Podstawowe rezultaty oraz sposób ich monitorowania w odniesieniu do celów rewitalizacji
			Jedności Narodowej do Grodzkiej), Wileńskiej (od al. Wojska Polskiego do Wolności), Henryka Pobożnego, Wita Stwosza (od Kasprowicza na pd.), Morcinka, Wolności. W ramach zadania zostanie zaprojektowana i przebudowana sygnalizacja świetlna na ulicach: Wiejskiej, Garncarskiej. Zapewnienie dostępności: Realizacja przedsięwzięcia będzie uwzględniała dostępność dla osób ze szczególnymi potrzebami tj. z niepełnosprawnością ruchową, wzroku. Dostępność będzie zapewniona przede wszystkim dzięki stosowaniu podejścia uniwersalnego projektowania przestrzeni, uwzględniając obowiązujące przepisy prawa, standardy dostępności, takie jak: m.in. brak barier architektonicznych (np. schody, krawężniki) płaskie powierzchnie, wydzielone miejsca parkingowe pozbawione barier, czytelne i zrozumiałe oznakowanie,	ograniczenie emisji hałasu oraz wzrost dostępności do miejsc integracji społecznej, infrastruktury publicznej i podwórek. Przebudowa sygnalizacji umożliwi właściwe zarządzanie ruchem i potokami pojazdów, które odbywać się mogą pomiędzy ościennymi osiedlami z pominięciem centrum miasta.					Powierzchnia wybudowanych/ przebudowanych/ wyremontowanych chodników na obszarze rewitalizacji (m2). Liczba zmodernizowanych punktów świetlnych na obszarze rewitalizacji (szt.). Liczba nowych nasadzeń drzew (szt.). Monitorowane na podstawie ewidencji zarządców infrastruktury drogowej.

Lp.	Nazwa/ tytuł przedsięwzięcia	Podmiot realizujący	Zakres przedsięwzięcia oraz lokalizacja	Cel przedsięwzięcia	Źródło finansowania	Szacunkowa wartość w zł	Planowany okres realizacji w latach	Realizowany/e cel/e operacyjny/e GPR	Podstawowe rezultaty oraz sposób ich monitorowania w odniesieniu do celów rewitalizacji
			dźwiękowa sygnalizacja świetlna, a także poprzez usuwanie istniejących barier. Szczegółowe rozwiązania zostaną zaproponowane na etapie projektowania przestrzeni i uzgodnione z Miejską Społeczną Radą ds. Osób Niepełnosprawnych.						
3.	Kompleksowa poprawa bezpieczeństwa niechronionych uczestników ruchu oraz mieszkańców poprzez modernizację infrastruktury technicznej	Miasto Słupsk Zarząd Infrastruktury Miejskiej	Przedsięwzięcie obejmuje: 1. Doświetlenie przejść dla pieszych oraz przejazdów rowerowych tj. montaż energooszczędnych lamp LED z czujnikami zmierzchowymi.- oznaczenie przejść fluorescencyjnymi pasami poprawiającymi widoczność nocą. 2. Wyniesienie skrzyżowań, podwyższenie nawierzchni na skrzyżowaniach, aby wymusić redukcję prędkości – dodatkowe progi zwalniające przed przejściami. 3. Zwiększona obecność patroli.	Głównym celem projektu jest zwiększenie bezpieczeństwa niechronionych uczestników ruchu drogowego oraz mieszkańców poprzez: zwiększenie obecności patroli policyjnych – poprawa poczucia bezpieczeństwa mieszkańców, wzrost świadomości mieszkańców w zakresie bezpieczeństwa.	Budżet Miasta Słupska Środki budżetu państwa	2.000.000	2025-2032	3.1, 3.3, 4.2.	Powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją (ha). Liczba zmodernizowanych punktów świetlnych na obszarze rewitalizacji (szt.). Monitorowane na podstawie ewidencji zarządców infrastruktury drogowej.

Lp.	Nazwa/ tytuł przedsięwzięcia	Podmiot realizujący	Zakres przedsięwzięcia oraz lokalizacja	Cel przedsięwzięcia	Źródło finansowania	Szacunkowa wartość w zł	Planowany okres realizacji w latach	Realizowany/e cel/e operacyjny/e GPR	Podstawowe rezultaty oraz sposób ich monitorowania w odniesieniu do celów rewitalizacji
			Zapewnienie dostępności: Realizacja przedsięwzięcia będzie uwzględniała dostępność dla osób ze szczególnymi potrzebami tj. z niepełnosprawnością ruchową, wzroku. Dostępność będzie zapewniona przede wszystkim dzięki stosowaniu podejścia uniwersalnego projektowania przestrzeni, uwzględniając obowiązujące przepisy prawa, standardy dostępności, takie jak: brak barier architektonicznych, czytelne i zrozumiałe oznakowanie, dźwiękowa sygnalizacja świetlna, doświetlenie przejść a także poprzez usuwanie istniejących barier. Szczegółowe rozwiązania zostaną zaproponowane na etapie projektowania przestrzeni i uzgodnione z Miejską Społeczną Radą ds. Osób Niepełnosprawnych.						
4.	Podniesienie jakości kluczowych przestrzeni publicznych	Zarząd Infrastruktury Miejskiej	Przedsięwzięcie o charakterze wieloletniego programu zakłada modernizację istniejących przestrzeni publicznych (tj. ciągów pieszych i dróg	Celem przedsięwzięcia jest wykreowanie poprzez modernizację przestrzeni	Budżet Miasta Słupska Środki budżetu państwa	30.000.000	2026-2032	1.2, 3.1, 3.3, 3.4, 4.2	Powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją (ha). Długość wyremontowanych/prze

Lp.	Nazwa/ tytuł przedsięwzięcia	Podmiot realizujący	Zakres przedsięwzięcia oraz lokalizacja	Cel przedsięwzięcia	Źródło finansowania	Szacunkowa wartość w zł	Planowany okres realizacji w latach	Realizowany/e cel/e operacyjny/e GPR	Podstawowe rezultaty oraz sposób ich monitorowania w odniesieniu do celów rewitalizacji
	obszaru rewitalizacji		rowerowych, pasów drogowych, placów z zastosowaniem szlachetnych materiałów, ponadto: wymianę oświetlenia, nasadzenia roślin wzdłuż ulic: Aleja Sienkiewicza, Łukasiewicza, Mikołajska, Zamenhofa, przebudowę Ronda Solidarności wraz z ul. Jedności Narodowej, przebudowę Ronda Staromiejskiego. Interwencji wymaga również Plac Mariacki – oprócz poprawienia estetyki tego ważnego w centrum Słupska miejsca, należy poprawić jego bezpieczeństwo. Zapewnienie dostępności: Realizacja przedsięwzięcia będzie uwzględniała dostępność dla osób ze szczególnymi potrzebami. Dostępność będzie zapewniona przede wszystkim dzięki stosowaniu podejścia uniwersalnego projektowania przestrzeni, uwzględniając obowiązujące przepisy prawa oraz standardy dostępności dla osób z niepełnosprawnością	publicznych pozytywnego wizerunku centrum miasta, jako miejsca o charakterze prestiżowym, będącego przedmiotem dumy mieszkańców obszaru rewitalizowanego. Nowe przestrzenie stworzą, wraz z przebudowanymi: ul. Grodzką/MBP, Starym Rynkiem czy Bulwarami strefę prestiżu, która ma zatrzymać odpływ mieszkańców z obszaru, wzrost jakości życia a co za tym idzie wzrost liczby nowych mieszkańców na tym terenie. Przebudowa Ronda Solidarności wraz z ul. Jedności Narodowej oraz Ronda Staromiejskiego pozwoli efektywniej wykorzystać					budowanych/wybudowanych dróg na obszarze rewitalizacji (km). Powierzchnia wyremontowanych/przebudowanych/wybudowanych dróg na obszarze rewitalizacji (m2). Długość chodników z wymienioną nawierzchnią na obszarze rewitalizacji (km). Powierzchnia wybudowanych/przebudowanych/wyremontowanych chodników na obszarze rewitalizacji (m2). Długość wybudowanych/przebudowanych dróg rowerowych na obszarze rewitalizacji z docelowego układu (mb). Liczba wybudowanych /przebudowanych/wyremontowanych miejsc umożliwiających wspólną aktywność mieszkańców,

Lp.	Nazwa/ tytuł przedsięwzięcia	Podmiot realizujący	Zakres przedsięwzięcia oraz lokalizacja	Cel przedsięwzięcia	Źródło finansowania	Szacunkowa wartość w zł	Planowany okres realizacji w latach	Realizowany/e cel/e operacyjny/e GPR	Podstawowe rezultaty oraz sposób ich monitorowania w odniesieniu do celów rewitalizacji
			ruchową, wzroku, osób neuro różnorodnych oraz dostępnością informacyjno-komunikacyjną dot. inwestycji. Planowane rozwiązania m.in.: projektowanie i przebudowa chodników z zastosowaniem gładkiej, równej, antypoślizgowej nawierzchni, obniżone krawężniki na przejściach dla pieszych, płytki prowadzące i ostrzegawcze dla osób niewidomych i słabowidzących, wyraźne oznakowanie przejść dla pieszych, dźwiękowa sygnalizacja świetlna, oświetlenie kluczowych punktów. Szczegółowe rozwiązania zostaną zaproponowane na etapie projektowania przestrzeni i uzgodnione z Miejską Społeczną Radą ds. Osób Niepełnosprawnych.	przestrzeń, która będzie dostępna dla mieszkańców (ciągi pieszce, zieleńce, place i inne), jednocześnie zostanie usprawnione połączenie obszarów rewitalizowanych – Wojska Polskiego i Bema. Renowacja Placu Mariackiego przyczyni się do wzrostu estetyki oraz bezpieczeństwa w tym obszarze Starego Miasta.					spędzanie wolnego czasu i rozwój zainteresowań (szt.). Liczba zmodernizowanych punktów świetlnych na obszarze rewitalizacji (szt.). Liczba zlikwidowanych barier architektonicznych (szt.). Liczba nowych nasadzeń drzew (szt.). Monitorowane na podstawie danych UM Słupsk.
5.	Modernizacja odcinków dróg kluczowych dla komunikacji zbiorowej	Miasto Słupsk Zarząd Infrastruktury Miejskiej	W ramach zadania planowane jest przede wszystkim: wzmocnienie podbudowy jezdni, regulacja wpustów, wykonanie nowej nawierzchni ścieralnej, wymiana nawierzchni chodników (odcinkowo),	Celem zadania jest zmniejszenie uciążliwości komunikacyjnych (drżenie, hałas) dróg o najwyższym natężeniu ruchu (dawne drogi	Budżet Miasta Słupska Środki budżetu państwa	20.000.000	2025-2028	3.1, 3.3, 4.2	Powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją (ha). Długość wybudowanych/przebudowanych/wyremontowa

Lp.	Nazwa/ tytuł przedsięwzięcia	Podmiot realizujący	Zakres przedsięwzięcia oraz lokalizacja	Cel przedsięwzięcia	Źródło finansowania	Szacunkowa wartość w zł	Planowany okres realizacji w latach	Realizowany/e cel/e operacyjny/e GPR	Podstawowe rezultaty oraz sposób ich monitorowania w odniesieniu do celów rewitalizacji
			wykonanie elementów poprawiających bezpieczeństwo pieszych i rowerzystów, wykonanie oznakowania, zagospodarowanie terenów zielonych. Zadanie obejmuje ulice: Zamkową, Rynek Rybacki, Garncarską, odcinek Lutostawskiego/Poznańskiej, ulicę Kołłątaja – na odcinku od ul. Tuwima do ul. Wolności wraz ze skrzyżowaniem z ulicą Tuwima, ulicę Anny Łajming, ulicę Poniatowskiego. Zapewnienie dostępności: Realizacja przedsięwzięcia będzie uwzględniała dostępność dla osób ze szczególnymi potrzebami. Dostępność będzie zapewniona przede wszystkim dzięki stosowaniu podejścia uniwersalnego projektowania przestrzeni, uwzględniając obowiązujące przepisy prawa oraz standardy dostępności dla osób z niepełnosprawnością ruchową, wzroku, osób neuroróżnorodnych oraz	krajowe przecinające miasto. Ponadto zwiększenie atrakcyjności komunikacji zbiorowej i komfortu podróży oraz poprawa bezpieczeństwa niechronionych użytkowników ruchu.					nych dróg na obszarze rewitalizacji (km). Powierzchnia wybudowanych/przebudowanych/wyremontowanych dróg na obszarze rewitalizacji (m²). Długość chodników z wymienioną nawierzchnią na obszarze rewitalizacji (km). Powierzchnia wybudowanych/przebudowanych/wyremontowanych chodników na obszarze rewitalizacji (m2). Monitorowane na podstawie ewidencji ZIM Stupsk.

Lp.	Nazwa/ tytuł przedsięwzięcia	Podmiot realizujący	Zakres przedsięwzięcia oraz lokalizacja	Cel przedsięwzięcia	Źródło finansowania	Szacunkowa wartość w zł	Planowany okres realizacji w latach	Realizowany/e cel/e operacyjny/e GPR	Podstawowe rezultaty oraz sposób ich monitorowania w odniesieniu do celów rewitalizacji
			dostępnością informacyjno-komunikacyjną dot.inwestycji. Planowane rozwiązania m.in.: projektowanie i przebudowa chodników z zastosowaniem gładkiej, równej, antypoślizgowej nawierzchni, obniżone krawężniki na przejściach dla pieszych, montaż płytek prowadzących i ostrzegawczych dla osób niewidomych i słabowidzących, wyraźne oznakowanie przejść dla pieszych, dźwiękowa sygnalizacja świetlna, oświetlenie kluczowych punktów. Szczegółowe rozwiązania zostaną zaproponowane na etapie projektowania przestrzeni i uzgodnione z Miejską Społeczną Radą ds. Osób Niepełnosprawnych.						
6.	Modernizacja i rozbudowa infrastruktury komunikacji zbiorowej	Miasto Słupsk Zarząd Infrastruktury Miejskiej	Zadanie obejmuje: - przebudowę infrastruktury przystankowej w następujących lokalizacjach: Sobieskiego – Ekonomik, Sienkiewicza, Ratusz (Deotymy), Jana	Celem przedsięwzięcia jest rozwój zrównoważonej zbiorowej mobilności miejskiej w Słupsku oraz podniesienie	Budżet Miasta Słupska FEP 2021 – 2027	4.000.000	2025 - 2027	1.1, 3.1, 3.3, 3.5, 4.2	Powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją (ha). Liczba wybudowanych i zmodernizowanych przystanków

Lp.	Nazwa/ tytuł przedsięwzięcia	Podmiot realizujący	Zakres przedsięwzięcia oraz lokalizacja	Cel przedsięwzięcia	Źródło finansowania	Szacunkowa wartość w zł	Planowany okres realizacji w latach	Realizowany/e cel/e operacyjny/e GPR	Podstawowe rezultaty oraz sposób ich monitorowania w odniesieniu do celów rewitalizacji
			Pawła II, Wolności, Dworzec Kolejowy i Autobusowy; - rozbudowę i modernizację systemu dynamicznej informacji pasażerskiej na przystankach oraz monitoringu CCTV na kilku przystankach zlokalizowanych na obszarze rewitalizacji: Wojska Polskiego, Kołtąta – Kaufland, Dworzec Kolejowy i Autobusowy, Kilińskiego, pl. Dąbrowskiego; - doposażenie pojazdów komunikacji miejskiej w tablice informacji pasażerskiej informujące o trasie przejazdu oraz aktualnego przystanku, tzw. „koraliki”. Zapewnienie dostępności: Realizacja przedsięwzięcia będzie uwzględniała dostępność dla osób ze szczególnymi potrzebami w zakresie niepełnosprawności ruchowej, wzroku, słuchu oraz dostępności komunikacyjno-informacyjnej. Dostępność	jakości świadczonych usług w transporcie zbiorowym poprzez rozwój infrastruktury transportu publicznego, cyfryzację transportu miejskiego. Przedsięwzięcie ma na celu również poprawę bezpieczeństwa niechronionych użytkowników dróg (w szczególności pieszych), w tym z osób niepełnosprawnościami poprzez przebudowę zatok i przystanków autobusowych.					komunikacji zbiorowej – 12 szt Liczba zamontowanych i zmodernizowanych kamer monitoringu miejskiego na obszarze rewitalizacji (szt.). Liczba zlikwidowanych barier architektonicznych (szt.) Monitorowane na podstawie ewidencji ZIM Stupsk.

Lp.	Nazwa/ tytuł przedsięwzięcia	Podmiot realizujący	Zakres przedsięwzięcia oraz lokalizacja	Cel przedsięwzięcia	Źródło finansowania	Szacunkowa wartość w zł	Planowany okres realizacji w latach	Realizowany/e cel/e operacyjny/e GPR	Podstawowe rezultaty oraz sposób ich monitorowania w odniesieniu do celów rewitalizacji
			będzie zapewniona przede wszystkim dzięki stosowaniu podejścia uniwersalnego projektowania przestrzeni, uwzględniając obowiązujące przepisy prawa, standardy dostępności, takie jak: czytelne i zrozumiałe oznakowanie poprawiające bezpieczeństwo użytkowników, zastosowanie nowoczesnych urządzeń informacyjnych oraz monitoringu w komunikacji publicznej ułatwiające korzystanie, a także poprzez usuwanie istniejących barier. Planowane rozwiązania m.in.: podwyższone krawędzie peronowe, nawierzchnie fakturowe, tablice informacji pasażerskiej w formie kontrastowej i dostępnej (także w ETR) , również dźwiękowe.						
7.	Budowa węzła transportowego w Słupsku – etap II	Miasto Słupsk Zarząd Infrastruktury Miejskiej	W ramach zadania przewidziano budowę drogi publicznej jednojezdniowej łączącej rondo na skrzyżowaniu ulic Banacha i Sobieskiego z węzłem transportowym (na wysokości przejścia pod torami kolejowymi). W ciągu projektowanego odcinka	Celem zadania jest udrożnienie połączenia węzła transportowego z ul. Sobieskiego. Obecny układ komunikacyjny węzła opiera się na jednym wlocie z drogi publicznej, co	Budżet Miasta Słupska Budżet Państwa	3.200.000	2026-2027	3.1, 3.3, 4.2.	Powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją (ha). Długość wybudowanych/przebudowanych/wyremontowanych dróg na obszarze rewitalizacji-(km).

Lp.	Nazwa/ tytuł przedsięwzięcia	Podmiot realizujący	Zakres przedsięwzięcia oraz lokalizacja	Cel przedsięwzięcia	Źródło finansowania	Szacunkowa wartość w zł	Planowany okres realizacji w latach	Realizowany/e cel/e operacyjny/e GPR	Podstawowe rezultaty oraz sposób ich monitorowania w odniesieniu do celów rewitalizacji
			drogi zaprojektowano jednopasmowe rondo miejskie, na którym przewidziano połączenie projektowanej drogi gminnej z jezdniami manewrowymi prowadzącymi ruch pojazdów do parkingów zlokalizowanych w projektowanym pasie drogowym. Wzdłuż jezdni przewidziano wykonanie stanowisk postojowych do parkowania równoległego dla pojazdów taxi oraz stanowiska do chwilowego postoju pojazdów – KISS & RIDE. Zostanie wykonany dodatkowy parking dla autobusów. W obszarze projektowanego pasa drogowego zaprojektowano drogi dla pieszych oraz drogi dla rowerów, w tym powstanie wiat rowerowych. Powyższa inwestycja połączy w jeden funkcjonalny organizm obszar dworca autobusowego z tzw. peronem usteckim położonym w bezpośrednim sąsiedztwie dworca. Zapewnienie dostępności:	w znaczący sposób ogranicza możliwości obsługi większej liczby autobusów/przewoźników. W okresie szczytów komunikacyjnych skutkuje także powstaniem zatorów w konsekwencji skutkując opóźnieniami w kursowaniu komunikacji zbiorowej. Powstanie nowego połączenia drogowego spowoduje zmianę charakteru węzła z węzeł przelotowy.					Powierzchnia wybudowanych/przebudowanych/wyremontowanych dróg na obszarze rewitalizacji (m²). Długość chodników z wymienioną nawierzchnią na obszarze rewitalizacji (km). Powierzchnia wybudowanych/ przebudowanych/ wyremontowanych chodników na obszarze rewitalizacji (m2). Liczba zmodernizowanych punktów świetlnych na obszarze rewitalizacji (szt.). Długość wybudowanych/przebudowanych dróg rowerowych na obszarze rewitalizacji z docelowego układu (mb). Liczba nowych nasadzeń drzew (szt.)

Lp.	Nazwa/ tytuł przedsięwzięcia	Podmiot realizujący	Zakres przedsięwzięcia oraz lokalizacja	Cel przedsięwzięcia	Źródło finansowania	Szacunkowa wartość w zł	Planowany okres realizacji w latach	Realizowany/e cel/e operacyjny/e GPR	Podstawowe rezultaty oraz sposób ich monitorowania w odniesieniu do celów rewitalizacji
			Realizacja przedsięwzięcia będzie uwzględniała dostępność dla osób ze szczególnymi potrzebami w zakresie niepełnosprawności ruchowej, wzroku, słuchu oraz dostępności komunikacyjno-informacyjnej. Dostępność będzie zapewniona przede wszystkim dzięki stosowaniu podejścia uniwersalnego projektowania przestrzeni, uwzględniając obowiązujące przepisy prawa, standardy dostępności, takie jak: czytelne i zrozumiałe oznakowanie poprawiające bezpieczeństwo użytkowników, zastosowanie nowoczesnych urządzeń informacyjnych ułatwiające korzystanie, a także poprzez usuwanie istniejących barier. Proponowane rozwiązania to m.in. płaskie, antypoślizgowe nawierzchnie, odpowiednie oznakowanie przejść, doświetlenie przejść, czytelne oznakowanie. Szczegółowe rozwiązania zostaną zaproponowane na etapie projektowania przestrzeni i uzgodnione z						Monitorowane na podstawie ewidencji ZIM Słupsk.

Lp.	Nazwa/ tytuł przedsięwzięcia	Podmiot realizujący	Zakres przedsięwzięcia oraz lokalizacja	Cel przedsięwzięcia	Źródło finansowania	Szacunkowa wartość w zł	Planowany okres realizacji w latach	Realizowany/e cel/e operacyjny/e GPR	Podstawowe rezultaty oraz sposób ich monitorowania w odniesieniu do celów rewitalizacji
			Miejską Społeczną Radą ds. Osób Niepełnosprawnych.						
8.	Rozwój systemu monitoringu miejskiego na obszarze rewitalizacji	Miasto Słupsk Zarząd Infrastruktury Miejskiej	Zadanie obejmuje rozbudowę istniejącego systemu monitoringu miejskiego o nowe lokalizacje, w tym w pierwszej kolejności objęte powinny zostać główne przestrzenie publiczne, jak wnętrze Alei Sienkiewicza, Stary Rynek, rejon ratusza miejskiego, Plac Powstańców Warszawskich, podwórko na ul. Małachowskiego a także terenów które zaplanowano do modernizacji i przebudowy w ramach działań rewitalizacyjnych jak np. skwer na ul. Piekietko przed Państwowym Teatrem Lalki „Tęcza”. Zapewnienie dostępności: System zarządzania monitoringiem (oprogramowanie, aplikacje, portale) musi spełniać wymogi dostępności cyfrowej. Wymagania dostępności cyfrowej spełniać też będzie postępowanie o udzielenie	Celem zadania jest podniesienie poczucia bezpieczeństwa wśród mieszkańców, zmniejszenie ryzyka kradzieży i dewastacji mienia publicznego, budowa wizerunku miasta zapewniającego wysoki komfort życia.	Budżet Miasta Słupska Budżet Państwa Środki unijne FEP 2021-2027	2.000.000	2026 - 2029	4.2	Powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją (ha). Liczba zamontowanych i zmodernizowanych kamer monitoringu miejskiego na obszarze rewitalizacji (szt.). Monitorowane na podstawie ewidencji ZIM Słupsk.

Lp.	Nazwa/ tytuł przedsięwzięcia	Podmiot realizujący	Zakres przedsięwzięcia oraz lokalizacja	Cel przedsięwzięcia	Źródło finansowania	Szacunkowa wartość w zł	Planowany okres realizacji w latach	Realizowany/e cel/e operacyjny/e GPR	Podstawowe rezultaty oraz sposób ich monitorowania w odniesieniu do celów rewitalizacji
			zamówienia – podobnie jak w przypadku wszystkich postępowań na realizację zdań wpisanych w GPR.						
9.	Rozwój infrastruktury rowerowej na Podgrodziu	Miasto Słupsk Zarząd Infrastruktury Miejskiej	Zadanie obejmuje: - nową infrastrukturę rowerową pod Mostem Zamkowym poprowadzoną tzw. wanną, która połączy obecnie odcięte od siebie tereny bulwarów staromiejskich z terenami rekreacyjnymi na południe od Mostu, - W rejonie Mostu Zamkowego, na południe od spichlerzy Muzeum Pomorza Środkowego, powstanie zadaszony i monitorowany parking rowerowy oraz zamontowany zostanie licznik pomiaru natężenia ruchu rowerowego. Ponadto obejmuje nową infrastrukturę rowerową wzdłuż jednej z głównych arterii komunikacyjnych ul. Św. Piotra oraz ul. Sierpinka. W ramach zadania przewidziana jest: - poprawa infrastruktury drogowej, w tym	Celem przedsięwzięcia jest uspołnienie istniejącej sieci infrastruktury rowerowej w układ zapewniający dogodne warunki korzystania z transportu rowerowego. Realizacja niniejszego przedsięwzięcia pozytywnie wpłynie na jakość życia i bezpieczeństwo mieszkańców, przyczyni się do zwiększenia atrakcyjności osiedleńczej i gospodarczej oraz do poprawy stanu środowiska naturalnego. Przejazd rowerowy pod Mostem Zamkowym podniesie	Budżet Miasta Słupska FEP 2021 – 2027	6.300.000	2025-2031	3.1, 3.3, 3.5, 4.2	Powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją (ha). Długość wybudowanych/przebudowanych dróg rowerowych na obszarze rewitalizacji z docelowego układu (mb). Monitorowane na podstawie ewidencji ZIM Słupsk.

Lp.	Nazwa/ tytuł przedsięwzięcia	Podmiot realizujący	Zakres przedsięwzięcia oraz lokalizacja	Cel przedsięwzięcia	Źródło finansowania	Szacunkowa wartość w zł	Planowany okres realizacji w latach	Realizowany/e cel/e operacyjny/e GPR	Podstawowe rezultaty oraz sposób ich monitorowania w odniesieniu do celów rewitalizacji
			modernizacja chodników, uspokojenie ruchu - wprowadzenie infrastruktury rowerowej zmniejszającej zagrożenie dla pieszych oraz rowerzystów. Zapewnienie dostępności: Realizacja przedsięwzięcia będzie uwzględniała dostępność dla osób ze szczególnymi potrzebami w zakresie niepełnosprawności ruchowych oraz wzroku a także dostępności informacyjno-komunikacyjnej. Dostępność będzie zapewniona przede wszystkim dzięki stosowaniu podejścia uniwersalnego projektowania przestrzeni, uwzględniając obowiązujące przepisy prawa, standardy dostępności. Planowane rozwiązania m.in.: projektowanie tras o czytelnej separacji od ruchu pieszego i samochodowego, równa, trwała, antypoślizgowa nawierzchnia, projektowanie	atrakcyjność Bulwarów rzeki Słupi, wzdłuż których, bezpośrednio w ich sąsiedztwie zlokalizowane są najatrakcyjniejsze obiekty historyczne, tj.: Kompleks zamkowy i spichlerze stanowiące obiekty wystawiennicze Muzeum Pomorza Środkowego, gotyckie obwarowania miejskie, gotyckie kościoły i cenne kompleksy przyrodnicze, wchodzące m.in. w skład Słupskich Klinów Zieleni.					

Lp.	Nazwa/ tytuł przedsięwzięcia	Podmiot realizujący	Zakres przedsięwzięcia oraz lokalizacja	Cel przedsięwzięcia	Źródło finansowania	Szacunkowa wartość w zł	Planowany okres realizacji w latach	Realizowany/e cel/e operacyjny/e GPR	Podstawowe rezultaty oraz sposób ich monitorowania w odniesieniu do celów rewitalizacji
			tras rowerowych w powiązaniu z przystankami komunikacji zbiorowej, montaż czytelnych, kontrastowych tablic informacyjnych i kierunkowych. Szczegółowe rozwiązania zostaną zaproponowane na etapie projektowania przestrzeni i uzgodnione z Miejską Społeczną Radą ds. Osób Niepełnosprawnych.						
10.	Rozwój infrastruktury rowerowej – Śródmiejski Węzeł Rowerowy	Miasto Słupsk Zarząd Infrastruktury Miejskiej	Zakres prac obejmuje: - Połączenie ścieżki rowerowej poprowadzonej wzdłuż południowego etapu ringu od ulicy Słonecznej równoległe do ulic Szymanowskiego i Paderewskiego, na północny zachód przecinając ul. Poznańską, Wrocławską do ulicy Przemysłowej (po śladzie dawnej linii kolejowej). - Poprowadzenie infrastruktury rowerowej przy dawnej linii kolejowej, na wschód od ul. Wita Stwosza. - W ramach inwestycji nad ul. Szczecińską	Celem przedsięwzięcia jest rozwój zrównoważonej mobilności miejskiej w Słupsku poprzez modernizację infrastruktury dla transportu rowerowego. Przedsięwzięcie ma na celu również poprawę bezpieczeństwa niechronionych użytkowników dróg (pieszych i rowerzystów), w tym osób z	Budżet Miasta Słupska FEP 2021 – 2027	5.000.000	2026 - 2029	3.1, 3.3, 3.5, 4.2	Powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją (ha). Długość wybudowanych/przebudowanych dróg rowerowych na obszarze rewitalizacji z docelowego układu (mb). Monitorowane na podstawie ewidencji ZIM Słupsk.

Lp.	Nazwa/ tytuł przedsięwzięcia	Podmiot realizujący	Zakres przedsięwzięcia oraz lokalizacja	Cel przedsięwzięcia	Źródło finansowania	Szacunkowa wartość w zł	Planowany okres realizacji w latach	Realizowany/e cel/e operacyjny/e GPR	Podstawowe rezultaty oraz sposób ich monitorowania w odniesieniu do celów rewitalizacji
			(poprowadzoną w wykopie) powstanie wiadukt rowerowy, a w jego pobliżu zadaszony i monitorowany parking rowerowy. - Zakup i montaż liczników pomiaru natężenia ruchu rowerowego (lokalizacja: wjazd do miasta i skrzyżowanie ze Śródmiejskim Węzłem Rowerowym). Zapewnienie dostępności: Realizacja przedsięwzięcia będzie uwzględniała dostępność dla osób ze szczególnymi potrzebami w zakresie niepełnosprawności ruchowych oraz wzroku a także dostępności informacyjno-komunikacyjnej. Dostępność będzie zapewniona przede wszystkim dzięki stosowaniu podejścia uniwersalnego projektowania przestrzeni, uwzględniając obowiązujące przepisy prawa, standardy dostępności. Planowane rozwiązania m.in.: projektowanie tras o	niepełnosprawnościami. Zadanie ma kluczowe znaczenie dla domknięcia pierścienia ścieżek rowerowych wokół centrum Miasta. Węzeł stanie się głównym miejscem przecinania potoków ruchu w układzie wschód-zachód i północ-południe. Przedsięwzięcie usprawni przejazd rowerowe w kluczowym węźle komunikacyjnym miasta.					

Lp.	Nazwa/ tytuł przedsięwzięcia	Podmiot realizujący	Zakres przedsięwzięcia oraz lokalizacja	Cel przedsięwzięcia	Źródło finansowania	Szacunkowa wartość w zł	Planowany okres realizacji w latach	Realizowany/e cel/e operacyjny/e GPR	Podstawowe rezultaty oraz sposób ich monitorowania w odniesieniu do celów rewitalizacji
			czytelnej separacji od ruchu pieszego i samochodowego, równa, trwała, antypoślizgowa nawierzchnia, projektowanie tras rowerowych w powiązaniu z przystankami komunikacji zbiorowej, montaż czytelnych, kontrastowych tablic informacyjnych i kierunkowych. Szczegółowe rozwiązania zostaną zaproponowane na etapie projektowania przestrzeni i uzgodnione z Miejską Spółeczną Radą ds. Osób Niepełnosprawnych.						
						187.890.940			

Tabela 43. Wiązka projektów - Pakiet 5

Przywrócenie lokalnej tożsamości, ożywienie kulturalne, wzmocnienie więzi społecznych
Cel: Zwiększenie wpływu działań kulturalnych na ożywienie społeczne obszaru rewitalizacji, pobudzanie oddolnych inicjatyw, kształtowanie postaw obywatelskich
Powiązanie pakietu przedsięwzięć z przedsięwzięciami innych pakietów: P1-3,7,10,11,12,13,14,17,19; P3-1,2,5,7,11; P4-1,2; P6-16; P7-1,10
Powiązanie pakietu przedsięwzięć z przedsięwzięciami uzupełniającymi: I-7, 8, 10, 15, S- 2, 3, 4, 6, 7, 8
Wskaźniki monitorowania pakietu P5:
– Powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją (ha), wartość bazowa: 0 (2016), wartość docelowa: 2,3154 (2032). – Powierzchnia zagospodarowanych podwórek i przestrzeni wewnątrzkwartalowych na obszarze rewitalizacji (m2), wartość bazowa: 0 (2016), wartość docelowa: 1400 (2032). – Liczba zagospodarowanych podwórek i przestrzeni wewnątrzkwartalowych na obszarze rewitalizacji (szt.), wartość bazowa: 0 (2016), wartość docelowa: 1 (2032). – Liczba obiektów ujętych w rejestrze lub ewidencji zabytków wymagających prac remontowych (szt.), wartość bazowa: 5 (2016), wartość docelowa: 4 (2032). – Liczba działań lokalnych i partycypacyjnych zrealizowanych przez mieszkańców obszaru rewitalizacji (szt.), wartość bazowa: 0 (2016), wartość docelowa: 15 (2032). – Liczba wybudowanych/przebudowanych/wyremontowanych miejsc umożliwiających wspólną aktywność mieszkańców, spędzanie wolnego czasu i rozwój zainteresowań (szt.), wartość bazowa: 0 (2016), wartość docelowa: 11 (2032). – Liczba osób objętych szkoleniami/doradztwem w zakresie rozwoju kompetencji (os.), wartość bazowa: 0 (2016), wartość docelowa: 600 (2032). – Liczba osób uczestniczących w działaniach kulturalno-animacyjnych realizowanych z zaangażowaniem mieszkańców (os.), wartość bazowa: 0 (2016), wartość docelowa: 3830 (2032). – Liczba wydarzeń kulturalno-animacyjnych zorganizowanych w miejscach/obiektach utworzonych/zmodernizowanych dzięki działaniom rewitalizacyjnym (szt.), wartość bazowa: 0 (2016), wartość docelowa: 21 (2032). – Liczba wspartych obiektów infrastruktury społecznej zlokalizowanych na obszarze rewitalizacji (szt.) wartość bazowa: 0 (2016), wartość docelowa: 5 (2032). – Liczba miejsc świadczenia usług społecznych istniejących na obszarze rewitalizacji (szt.)wartość bazowa: 0 (2016), wartość docelowa: 6 (2032). – Liczba inicjatyw lokalnych i działań partycypacyjnych zrealizowanych przez mieszkańców obszaru rewitalizacji z wykorzystaniem (mikro)grantów (szt.) wartość bazowa: 0 (2016), wartość docelowa: 20 (2032). – Liczba osób uczestniczących w działaniach integracyjnych i społecznych zrealizowanych z zaangażowaniem mieszkańców (os.) wartość bazowa: 0 (2016), wartość docelowa: 200 (2032). – Liczba wydarzeń kulturalno-animacyjnych na obszarze rewitalizacji (szt.), wartość bazowa: 0 (2016), wartość docelowa: 65 (2032).

A – zadania zrealizowane

Lp.	Nazwa/ tytuł przedsięwzięcia	Podmiot realizujący	Zakres przedsięwzięcia oraz lokalizacja	Cel przedsięwzięcia	Źródło finansowania	Szacunkowa wartość w zł	Planowany okres realizacji w latach	Realizowane/y cel/e operacyjne/y GPR	Podstawowe rezultaty oraz sposób ich monitorowania w odniesieniu do celów rewitalizacji
1.	Adaptacja i rozbudowa budynku tzw. wozowni na potrzeby Centrum Inicjatyw Społecznych i Artystycznych wraz z zagospodarowaniem dziedziny Filharmonii Zadanie zrealizowane	Miasto Słupsk Nowy Teatr im. Witkacego Polska Filharmonia "Sinfonia Baltica" im. Wojciecha Kilara w Słupsku	Rozbudowa i przebudowa obiektu dawnej wozowni na ulicy Lutosławskiego należącej do Nowego Teatru w Słupsku na potrzeby poszerzenia oferty kulturalnej obszaru rewitalizacji i zwiększenia uczestnictwa mieszkańców obszaru rewitalizowanego w życiu publicznym i kulturalnym. Projekt obejmuje: - prace budowlane i konserwatorskie, zakup i montaż dźwigu osobowego, zakup wyposażenia uzupełniającego, - zagospodarowanie terenu pomiędzy budynkiem wozowni a obiektem Filharmonii. Zapewnienie dostępności: Realizacja przedsięwzięcia uwzględnia dostępność dla osób ze szczególnymi potrzebami. Dostępność zapewniono przede wszystkim dzięki stosowaniu	Zwiększenie poziomu uczestnictwa w życiu publicznym i kulturalnym osób zagrożonych wykluczeniem z obszaru rewitalizacji.	Budżet Miasta Słupska RPO WP 2014-2020	17.724.526	2018-2020	1.1, 1.2, 1.3, 2.3, 3.3, 3.4	Powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją (ha). Powierzchnia zagospodarowanych podwórek i przestrzeni wewnątrzkwartalowych na obszarze rewitalizacji (m²). Liczba zagospodarowanych podwórek i przestrzeni wewnątrzkwartalowych na obszarze rewitalizacji (szt.). Liczba obiektów ujętych w rejestrze zabytków lub ewidencji zabytków wymagających prac remontowych (szt.). Liczba wybudowanych /przebudowanych/wyre montowanych miejsc umożliwiających wspólną aktywność mieszkańców, spędzanie wolnego czasu i rozwój zainteresowań (szt.).

Lp.	Nazwa/ tytuł przedsięwzięcia	Podmiot realizujący	Zakres przedsięwzięcia oraz lokalizacja	Cel przedsięwzięcia	Źródło finansowania	Szacunkowa wartość w zł	Planowany okres realizacji w latach	Realizowany/e cel/e operacyjny/e GPR	Podstawowe rezultaty oraz sposób ich monitorowania w odniesieniu do celów rewitalizacji
			uniwersalnego projektowania przestrzeni, uwzględniając obowiązujące przepisy prawa, zalecenia konserwatora zabytków oraz standardy dostępności, a także poprzez usuwanie istniejących barier, w szczególności dla osób z niepełnosprawnościami ruchowymi i wzrokowymi (np. użycie odpowiednich materiałów, dobór źródeł światła czy obniżone włączniki czy klamki, zastosowanie systemu wspomagającego osoby z aparatami słuchowymi).						Liczba wydarzeń kulturalno-animacyjnych zorganizowanych w miejscach/obiektach utworzonych/ zmodernizowanych dzięki działaniom rewitalizacyjnym (szt.). Liczba wspartych obiektów infrastruktury społecznej zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach (szt.). Liczba miejsc świadczenia usług społecznych istniejących na obszarze rewitalizacji (szt.). Monitorowane na podstawie danych jednostek realizujących, zarządców nieruchomości.
2.	Prace restauratorskie i adaptacyjne w ramach zabytkowego	Bałtycka Galeria Sztuki Współczesnej	Przedsięwzięcie zakłada prace budowlano-konserwatorskie i instalacyjne do przeprowadzenia w zabytkowym budynku Baszty Czarownic przy Francesco	Celem przedsięwzięcia jest ochrona dziedzictwa kulturowego – jednego z najstarszych	Środki samorządu województwa	1 520 000	2018+	1.2, 3.4	Powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją (ha). Liczba budynków ujętych w rejestrze zabytków lub ewidencji

Lp.	Nazwa/ tytuł przedsięwzięcia	Podmiot realizujący	Zakres przedsięwzięcia oraz lokalizacja	Cel przedsięwzięcia	Źródło finansowania	Szacunkowa wartość w zł	Planowany okres realizacji w latach	Realizowany/e cel/e operacyjny/e GPR	Podstawowe rezultaty oraz sposób ich monitorowania w odniesieniu do celów rewitalizacji
	obiektu Baszty Czarownic Zadanie zrealizowane		Nulla w tym, które pozwolą na zachowanie substancji zabytkowej oraz dostosowanie obiektu do współczesnych norm wystawienniczych. Zapewnienie dostępności: Realizacja przedsięwzięcia uwzględniła dostępność dla osób ze szczególnymi potrzebami. Dostępność zapewniono przede wszystkim dzięki stosowaniu uniwersalnego projektowania przestrzeni, uwzględniając obowiązujące przepisy prawa, zalecenia konserwatora zabytków oraz standardy dostępności, a także poprzez usuwanie istniejących barier, w szczególności dla osób z niepełnosprawnościami ruchowymi i wzrokowymi (np. użycie odpowiednich materiałów, dobór źródeł światła czy obniżone włączniki czy klamki, zastosowanie systemu wspomagającego osoby z aparatami słuchowymi). Zagospodarowano teren uwzględniając potrzeby	zabytków Słupska, zabezpieczenie obiektu przed dalszą degradacją tkanki cegły gotyckiej murów, elewacji, schodów. Realizacja inwestycji ma na celu udostępnienie obiektu dla osób niepełnosprawnych, starszych, mających trudności z poruszaniem się. Jednocześnie poprawa stanu technicznego budynku pozwoliłaby poszerzyć ofertę kulturalną, społeczną i edukacyjną Baszty położonej nad Bulwarami Rzeki Słupi.	Środki unijne i budżetu państwa				zabytków wymagających prac remontowych (szt.). Liczba wybudowanych /przebudowanych/wyremontowanych miejsc umożliwiających wspólną aktywność mieszkańców, spędzanie wolnego czasu i rozwój zainteresowań (szt.). Monitorowane na podstawie danych UM w Słupsku

Lp.	Nazwa/ tytuł przedsięwzięcia	Podmiot realizujący	Zakres przedsięwzięcia oraz lokalizacja	Cel przedsięwzięcia	Źródło finansowania	Szacunkowa wartość w zł	Planowany okres realizacji w latach	Realizowany/e cel/e operacyjny/e GPR	Podstawowe rezultaty oraz sposób ich monitorowania w odniesieniu do celów rewitalizacji
			osób z niepełnosprawnościami umożliwiając im korzystanie z obiektów i udział w wydarzeniach).						
3.	Witkacy w Słupskich Spichlerzach Sztuki - kompleksowa rewitalizacja i adaptacja dwóch zabytkowych spichlerzy XIX-wiecznych i ich otoczenia na cele kulturalne i społeczne. Etap I Spichlerz Biały i Etap II Spichlerz Czerwony. Zadanie zrealizowane	Muzeum Pomorza Środkowego w Słupsku	Przedsięwzięcie polegało na kompleksowej rewitalizacji i adaptacji zabytkowych spichlerzy położonych w kwartale ulic Partyzantów, Sądowej i Szarych Szeregów wraz z zagospodarowaniem okolicznego terenu na potrzeby mieszkańców Słupska. Stało się miejscem spotkań mieszkańców, z wydzieloną strefą wyłączonej z ruchu kołowego, przeznaczoną na wystawy plenerowe, plac zabaw i letnią kawiarnię. Do sześciokondygnacyjnego budynku białego przeniesiono m.in. kolekcję dzieł Stanisława Ignacego Witkiewicza, z której słupskie muzeum słynie. Powstała sala wielofunkcyjna – wernisazowo-koncertowa oraz sale edukacyjno-warsztatowe, biblioteka specjalistyczna z czytelną i studium digitalizacji oraz	Przedsięwzięcie ma na celu stworzenie i zwiększenie dostępności kompleksowej całorocznej oferty edukacyjno-kulturalno-społeczno-turystycznej, a także poprawę stanu i dostępności obiektu dziedzictwa kulturowego. Inwestycja przyczyni się do ograniczenia degradacji tkanki społecznej obszaru Podgrodzia, zachowania walorów historycznych i architektonicznych unikatowego zabytkowego	Środki samorządu województwa, RPO WP 2014-2020	30.000.000	2016-2024	1.2, 3.4	Powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją (ha). Liczba budynków ujętych w rejestrze zabytków lub ewidencji zabytków wymagających prac remontowych (szt.). Liczba wybudowanych /przebudowanych/wyremontowanych miejsc umożliwiających wspólną aktywność mieszkańców, spędzanie wolnego czasu i rozwój zainteresowań (szt.). Monitorowane na podstawie danych UM w Słupsku.

Lp.	Nazwa/ tytuł przedsięwzięcia	Podmiot realizujący	Zakres przedsięwzięcia oraz lokalizacja	Cel przedsięwzięcia	Źródło finansowania	Szacunkowa wartość w zł	Planowany okres realizacji w latach	Realizowany/e cel/e operacyjny/e GPR	Podstawowe rezultaty oraz sposób ich monitorowania w odniesieniu do celów rewitalizacji
			magazyn zbiorów edukacyjno-ekspozycyjnych, a także nowoczesne pracownie konserwatorskie. Zapewnienie dostępności: Realizacja przedsięwzięcia uwzględniała dostępność dla osób ze szczególnymi potrzebami. Dostępność zapewniono przede wszystkim dzięki stosowaniu uniwersalnego projektowania przestrzeni, uwzględniając obowiązujące przepisy prawa, zalecenia konserwatora zabytków oraz standardy dostępności, a także poprzez usuwanie istniejących barier, w szczególności dla osób z niepełnosprawnościami ruchowymi i wzrokowymi (np. montaż windy, użycie odpowiednich materiałów, dobór źródeł światła czy obniżone włączniki czy klamki, zastosowanie systemu wspomagającego osoby z aparatami słuchowymi).	obiektu przemysłowego, zabezpieczenie zabytkowego budynku i obiektów muzealnych przed kradzieżą i zniszczeniem. Realizacja przedsięwzięcia ma wpłynąć na podniesienie jakości życia mieszkańców obszaru rewitalizowanego oraz pozytywnie wpłynąć na ich integrację i identyfikację z miejscem zamieszkania.					

Lp.	Nazwa/ tytuł przedsięwzięcia	Podmiot realizujący	Zakres przedsięwzięcia oraz lokalizacja	Cel przedsięwzięcia	Źródło finansowania	Szacunkowa wartość w zł	Planowany okres realizacji w latach	Realizowany/e cel/e operacyjny/e GPR	Podstawowe rezultaty oraz sposób ich monitorowania w odniesieniu do celów rewitalizacji
4.	Mobilne Centrum Cyfrowe Zadanie zrealizowane	Miejska Biblioteka Publiczna im. M. Dąbrowskiej	Projekt ukierunkowano na edukację cyfrową dedykowaną seniorom, realizowaną w formie warsztatów, które pozwolą na wyposażenie seniorów w najważniejsze kompetencje niezbędne w życiu oraz funkcjonowaniu w świecie informacji – cyfryzacji, mobilności. W ramach projektu biblioteka będzie współpracować z organizacjami pozarządowymi organizując kursy komputerowe dla początkujących, dedykowane seniorom. Zapewnienie dostępności: Całe przedsięwzięcie oraz jego poszczególne elementy składowe realizowano z uwzględnieniem potrzeb osób w wieku senioralnym w szczególności mających specjalne wymagania związane z niepełnosprawnościami ruchowymi, wzrokowymi, słuchowymi (w szczególności umożliwienia im korzystania z obiektu i udziału w wydarzeniach).	Cele: 1. Biblioteka jako miejsce przyjazne seniorom, otwarte na ich potrzeby sprzyjające integracji, z bardzo bogatą ofertą skierowaną do osób starszych. 2. Przeciwdziałanie osamotnieniu i wykluczeniu. 3. Zwiększenie wiedzy seniorów na temat oferty różnego typu podmiotów skierowanej do osób w wieku 60+ - Internet sprzyja informacji. 4. Pokazanie pozytywnego wizerunku stąpskiego seniora jako aktywnego, rozwijającego swoje pasje i zainteresowania, korzystającego z nowych technologii,	Środki budżetu państwa programy MKiDN środki MBP im. Marii Dąbrowskiej w Stąpsku, Fundacje	230.000	2017-2023	1.1, 1.3	Liczba osób objętych szkoleniami/doradztwem w zakresie kompetencji cyfrowych (os.). Monitorowane na podstawie danych uzyskanych od MBP.

Lp.	Nazwa/ tytuł przedsięwzięcia	Podmiot realizujący	Zakres przedsięwzięcia oraz lokalizacja	Cel przedsięwzięcia	Źródło finansowania	Szacunkowa wartość w zł	Planowany okres realizacji w latach	Realizowany/e cel/e operacyjny/e GPR	Podstawowe rezultaty oraz sposób ich monitorowania w odniesieniu do celów rewitalizacji
				chcącego wciąż uczyć się i rozwijać.					
5.	Rewitalizacja kulturalna centrum miasta Słupska i animacja społeczna poprzez działania kulturalne we współpracy z mieszkańcami. Działania wychodzące w przestrzeń miasta, angażujące mieszkańców Zadanie zrealizowane	Organizacje pozarządowe	Przedsięwzięcie wieloletnie realizowane w ramach Programu Współpracy z Organizacjami Pozarządowymi na lata 2016-2020 w formie zlecenia działań kulturalnych prowadzonych na obszarze rewitalizacji. Priorytetowymi działaniami są zadania wykorzystujące innowacyjne formy współpracy z uczestnikami, takie jak happeningi, instalacje, interaktywne warsztaty, zabawy twórcze. Przedsięwzięcie realizowane będzie w całości w obszarze rewitalizacji. Zapewnienie dostępności: Całe przedsięwzięcie oraz jego poszczególne elementy składowe realizowano z uwzględnieniem zasad projektowania uniwersalnego oraz przy dążeniu do zaspokojenia potrzeb osób ze szczególnymi potrzebami – z niepełnosprawnościami ruchowymi, wzrokowymi,	Celem przedsięwzięcia jest rewitalizacja centrum Słupska poprzez kulturę, włączenie mieszkańców i organizacji pozarządowych w działania ukierunkowane na ożywienie społeczne i kulturalne obszaru rewitalizowanego.	Budżet Miasta Słupska – środki do wysokości limitów przyjętych w Programie Współpracy z Organizacjami Pozarządowymi	340.000	2017-2023	1.1, 1.2, 2.3	Liczba osób uczestniczących w działaniach kulturalno - animacyjnych realizowanych z zaangażowaniem mieszkańców (os.). Liczba wydarzeń kulturalno - animacyjnych zorganizowanych na obszarze rewitalizacji (szt.). Monitorowane na podstawie sprawozdań organizacji pozarządowych oraz danych UM Słupsk.

Lp.	Nazwa/ tytuł przedsięwzięcia	Podmiot realizujący	Zakres przedsięwzięcia oraz lokalizacja	Cel przedsięwzięcia	Źródło finansowania	Szacunkowa wartość w zł	Planowany okres realizacji w latach	Realizowany/e cel/e operacyjny/e GPR	Podstawowe rezultaty oraz sposób ich monitorowania w odniesieniu do celów rewitalizacji
			stuchowymi (w szczególności umożliwienia im udziału w wydarzeniach).						
6.	Cyrkowanie Zadanie zrealizowane	Słupski Ośrodek Kultury Towarzystwo Kultury Teatralnej - Rondo	Program edukacyjno-animacyjny realizowany na obszarze rewitalizacji mający na celu powołanie społeczności „cyrkowian”, a wykorzystujący metodykę Pedagogiki cyrku do pobudzania aktywności twórczej i stymulowania kreatywności dzieci i młodzieży ze środowisk zaniedbanych wychowawczo. Przedsięwzięcie realizowane będzie w całości w obszarze rewitalizacji. Zapewnienie dostępności: Całe przedsięwzięcie oraz jego poszczególne elementy składowe realizowano z uwzględnieniem zasad projektowania uniwersalnego oraz przy dążeniu do zaspokojenia potrzeb osób ze szczególnymi potrzebami – z niepełnosprawnościami ruchowymi, wzrokowymi, słuchowymi (w	Celem zadania jest integracja przedstawicieli różnych grup społecznych i wiekowych, grup zagrożonych wykluczeniem społecznym. Rezultatem bezpośrednim będzie zdobywanie nowych umiejętności i rozwijanie u dzieci i młodzieży zainteresowania aktywnością artystyczną w zakresie kultury.	Środki budżetu państwa MKiDN środki SOK w Słupsku, Fundacje	70.000	2017-2018	1.2, 1.3	Liczba osób uczestniczących w działaniach kulturalno - animacyjnych realizowanych z zaangażowaniem mieszkańców (os.). Liczba wydarzeń kulturalno - animacyjnych zorganizowanych na obszarze rewitalizacji (szt.). Monitorowane na podstawie sprawozdań SOK.

Lp.	Nazwa/ tytuł przedsięwzięcia	Podmiot realizujący	Zakres przedsięwzięcia oraz lokalizacja	Cel przedsięwzięcia	Źródło finansowania	Szacunkowa wartość w zł	Planowany okres realizacji w latach	Realizowany/e cel/e operacyjny/e GPR	Podstawowe rezultaty oraz sposób ich monitorowania w odniesieniu do celów rewitalizacji
			szczegółności umożliwienia im udziału w wydarzeniach).						
7.	Zajęcia teatralne dla dzieci i młodzieży z obszaru rewitalizacji Zadanie zrealizowane	Nowy Teatr im. Witkacego	Założeniem projektu jest realizacja stałych i cyklicznych zajęć artystycznych dla dzieci i młodzieży z obszaru rewitalizacji. Uczestnicy warsztatów poznają pracę różnych pionów teatralnych, z pomocą instruktorów będą pracowali nad materiałem scenicznym i w efekcie zaprezentują przygotowany przez siebie spektakl. Zapewnienie dostępności: Całe przedsięwzięcie oraz jego poszczególne elementy składowe realizowano z uwzględnieniem zasad projektowania uniwersalnego oraz przy dążeniu do zaspokojenia potrzeb osób ze szczególnymi potrzebami – z niepełnosprawnościami ruchowymi, wzrokowymi, słuchowymi (w szczególności umożliwienia im udziału w wydarzeniach).	Celem przedsięwzięcia jest zaangażowanie dzieci i młodzieży z obszaru rewitalizacji w działania artystyczne i okołoteatralne, pokazanie młodzieży możliwości rozwoju i samorealizacji. Rezultatem bezpośrednim będzie zdobywanie nowych umiejętności i rozwijanie u dzieci i młodzieży zainteresowania aktywnością artystyczną w zakresie kultury.	środki własne Nowego Teatru Fundacje Środki zewnętrzne	40.000	2020-2023	1.1, 1.2, 1.3	Liczba osób uczestniczących w działaniach kulturalno - animacyjnych realizowanych z zaangażowaniem mieszkańców (os.), Liczba wydarzeń kulturalno - animacyjnych zorganizowanych na obszarze rewitalizacji (szt.). Monitorowane na podstawie sprawozdań Nowego Teatru.

Lp.	Nazwa/ tytuł przedsięwzięcia	Podmiot realizujący	Zakres przedsięwzięcia oraz lokalizacja	Cel przedsięwzięcia	Źródło finansowania	Szacunkowa wartość w zł	Planowany okres realizacji w latach	Realizowany/e cel/e operacyjny/e GPR	Podstawowe rezultaty oraz sposób ich monitorowania w odniesieniu do celów rewitalizacji
8.	Ocieplamy świat Zadanie zrealizowane	Słupski Ośrodek Kultury	Warsztaty szydełkowania, warsztaty kreatywnego szycia. Ideą projektu jest pobudzenie wyobraźni, praca w skupieniu, a przede wszystkim pokazanie, że krawiectwo lub szydełkowanie to nie tylko pomysły dla starszych osób. W ramach warsztatów młodzież stworzy „ubrania” dla miasta - jego drzew, ławek, latarni. Wprowadzony kolor na ulice, ożywi przestrzeń. Pierwsza część warsztatów zakłada naukę podstaw krawiectwa lub szydełkowania, projektowanie przestrzeni, w której będziemy działać. Przedsięwzięcie realizowane będzie w całości w obszarze rewitalizacji. Zapewnienie dostępności: Całe przedsięwzięcie oraz jego poszczególne elementy składowe realizowano z uwzględnieniem zasad projektowania uniwersalnego oraz przy dążeniu do zaspokojenia potrzeb osób ze	Podjęmowane działania mają na celu zapobieganie wykluczeniu społecznemu, wzmocnienie pozytywnych wzorców, szczególnie wśród dzieci i młodzieży, aktywizację środowisk szczególnie zagrożonych apatią społeczną, charakteryzujących się brakiem aktywności społecznej. Zajęcia będą odbywały się w obiektach SOK i w przestrzeni rewitalizowanej.	Środki SOK zewnętrzne środki finansowe Fundacje	6.400	2017	1.1, 1.2, 1.3	

Lp.	Nazwa/ tytuł przedsięwzięcia	Podmiot realizujący	Zakres przedsięwzięcia oraz lokalizacja	Cel przedsięwzięcia	Źródło finansowania	Szacunkowa wartość w zł	Planowany okres realizacji w latach	Realizowany/e cel/e operacyjny/e GPR	Podstawowe rezultaty oraz sposób ich monitorowania w odniesieniu do celów rewitalizacji
			szczególnymi potrzebami – z niepełnosprawnościami ruchowymi, wzrokowymi, słuchowymi (w szczególności umożliwienia im udziału w wydarzeniach).						
9.	Zielone Czytelnie Zadanie zrealizowane	Miejska Biblioteka Publiczna im. Marii Dąbrowskiej	Projekt zakłada wykorzystanie potencjału zrewitalizowanego obszaru wokół MBP (Bulwary rzeki Słupi) w celu zorganizowania ogrodów czytelniczych przy budynku Biblioteki. W związku z istniejącym Lawendowym Ogrodem Literackim i powstałą zielenią wokół budynku mogą odbywać się zajęcia dla dzieci czy plenery plastyczne dla seniorów. Będzie można wypożyczyć książkę i wyjść poczytać ją w ogrodzie. Zapewnienie dostępności: Cale przedsięwzięcie oraz jego poszczególne elementy składowe realizowano z uwzględnieniem zasad projektowania uniwersalnego oraz przy dążeniu do zaspokojenia potrzeb osób ze szczególnymi potrzebami – z	Projekt odpowiada na problem niskiego zaangażowania w życie kulturalne mieszkańców obszaru rewitalizowanego. Działania mają również wzmocnić charakter aktywizacji społecznej w obszarze rewitalizacji, zintegrować osoby z różnych środowisk oraz w różnym wieku. Wspomóc tworzenie przestrzeni „tętniących życiem” społecznym, będących sercem obszaru.	Środki Miejskiej Biblioteki Publicznej	15.000	2022-2023	1.2, 1.3	Liczba osób uczestniczących w działaniach kulturalno - animacyjnych realizowanych z zaangażowaniem mieszkańców (os.), Liczba wydarzeń kulturalno - animacyjnych zorganizowanych na obszarze rewitalizacji (szt.). Monitorowane na podstawie sprawozdań MBP.

Lp.	Nazwa/ tytuł przedsięwzięcia	Podmiot realizujący	Zakres przedsięwzięcia oraz lokalizacja	Cel przedsięwzięcia	Źródło finansowania	Szacunkowa wartość w zł	Planowany okres realizacji w latach	Realizowany/e cel/e operacyjny/e GPR	Podstawowe rezultaty oraz sposób ich monitorowania w odniesieniu do celów rewitalizacji
			niepełnosprawnościami ruchowymi, wzrokowymi, słuchowymi (w szczególności umożliwienia im udziału w wydarzeniach).						
10.	Giełda talentów – scena pod ścianą Zadanie zrealizowane	Stupski Ośrodek Kultury	Proste działania animacyjne, zakładające oparcie na potencjale kulturalnym dzieci, młodzieży i dorosłych zamieszkujących ulice zaliczane do obszaru rewitalizowanego. Na wybranych ulicach odbędą się koncerty, a po nich warsztaty dla wszystkich, których uda się zachęcić do wystąpienia na scenie zorganizowanej w przestrzeni podwórek czy placów wokół ulicy. Przedsięwzięcie realizowane będzie w całości w obszarze rewitalizowanym. Zapewnienie dostępności: Całe przedsięwzięcie oraz jego poszczególne elementy składowe realizowano z uwzględnieniem zasad projektowania uniwersalnego oraz przy dążeniu do zaspokojenia potrzeb osób ze	Animacja kulturalno – społeczna przyczyni się do aktywizacji i integracji społecznej mieszkańców. Celem jest również zaangażowanie osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, wycofanych z życia społecznego w działania kulturalne. Realizacja działania ma na celu zawiązanie współpracy i aktywizację społeczności zamieszkującej obszar rewitalizacji.	Środki budżetu państwa MKiDN środki SOK	22.000	2018-2019	1,2, 1,3	Liczba osób uczestniczących w działaniach kulturalno - animacyjnych realizowanych z zaangażowaniem mieszkańców (os.), Liczba wydarzeń kulturalno - animacyjnych zorganizowanych na obszarze rewitalizacji (szt.). Monitorowane na podstawie sprawozdań SOK.

Lp.	Nazwa/ tytuł przedsięwzięcia	Podmiot realizujący	Zakres przedsięwzięcia oraz lokalizacja	Cel przedsięwzięcia	Źródło finansowania	Szacunkowa wartość w zł	Planowany okres realizacji w latach	Realizowany/e cel/e operacyjny/e GPR	Podstawowe rezultaty oraz sposób ich monitorowania w odniesieniu do celów rewitalizacji
			szczególnymi potrzebami – z niepełnosprawnościami ruchowymi, wzrokowymi, słuchowymi (w szczególności umożliwienia im udziału w wydarzeniach).						
11.	„Żyj Kolorowo” murale na obszarze rewitalizacji Zadanie zrealizowane	V Liceum Ogólnokształcące Zespół Szkół Technicznych	Wykonanie murali przy posesji szkoły ul. Deotymy 15a w ramach integracji młodzieży V LO i młodzieży sąsiadujących ulic. Wykonanie murali na murze granicznym Zespołu Szkół Technicznych ul. Szymanowskiego, jako formy wypowiedzi artystycznej, współtworzonej z mieszkańcami pobliskich ulic. Do zadań młodzieży będzie należało zaprojektowanie, wybór i wykonanie. Zapewnienie dostępności: Całe przedsięwzięcie oraz jego poszczególne elementy składowe realizowano z uwzględnieniem zasad projektowania uniwersalnego oraz przy dążeniu do zaspokojenia potrzeb osób ze szczególnymi potrzebami – z	Celem jest uczynienie młodzieży sąsiadnych ulic współgospodarza mi terenu, co w efekcie doprowadzi do integracji społecznej mieszkańców, wywołanie potrzeby dbałości o najbliższe otoczenie, wyrażenie ekspresji artystycznej młodzieży i zdolnych mieszkańców okolic.	Sponsorzy prywatni, budżet miasta, środki V Liceum Ogólnokształcące, Zespół Szkół Technicznych	40.000	2018	1.2, 1.3	Liczba inicjatyw lokalnych i działań partycypacyjnych realizowanych przez mieszkańców obszaru rewitalizacji z wykorzystaniem (mikro)grantów (szt.) Liczba osób uczestniczących w działaniach kulturalno - animacyjnych realizowanych z zaangażowaniem mieszkańców (os.), Monitorowane na podstawie sprawozdań szkół.

Lp.	Nazwa/ tytuł przedsięwzięcia	Podmiot realizujący	Zakres przedsięwzięcia oraz lokalizacja	Cel przedsięwzięcia	Źródło finansowania	Szacunkowa wartość w zł	Planowany okres realizacji w latach	Realizowany/e cel/e operacyjny/e GPR	Podstawowe rezultaty oraz sposób ich monitorowania w odniesieniu do celów rewitalizacji
			niepełnosprawnościami ruchowymi, wzrokowymi, słuchowymi (w szczególności umożliwienia im udziału w wydarzeniach).						

B – zadania planowane od realizacji lub w trakcie realizacji

Lp.	Nazwa/ tytuł przedsięwzięcia	Podmiot realizujący	Zakres przedsięwzięcia oraz lokalizacja	Cel przedsięwzięcia	Źródło finansowania	Szacunkowa wartość w zł	Planowany okres realizacji w latach	Realizowany/e cel/e operacyjny/e GPR	Podstawowe rezultaty oraz sposób ich monitorowania w odniesieniu do celów rewitalizacji
1.	Budowa Filharmonii w Słupsku	Miasto Słupsk	Budowa od podstaw nowoczesnego obiektu spełniającego swoje zadania zgodnie z obowiązującymi normami i standardami tego typu obiektów pod względem wyciszenia, wyposażenia do realizacji koncertów symfonicznych, z zapleczem technicznym, biurowym oraz audiowizualnym, uwzględniającego dostępność dla osób ze specjalnymi potrzebami. Lokalizacja w miejscu istniejącego budynku	Zwiększenie poziomu uczestnictwa w życiu publicznym i kulturalnym mieszkańców obszaru rewitalizacji, zwiększenie atrakcyjności osiedleńczej i inwestycyjnej obszaru.	Środki unijne i budżetu państwa	160.000.000	2027-2032 +	1.1, 1.2, 1.3, 2.3, 3.3, 3.4	Powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją (ha). Liczba wybudowanych /przebudowanych/wyremontowanych miejsc umożliwiających wspólną aktywność mieszkańców, spędzanie wolnego czasu i rozwój zainteresowań (szt.). Liczba wydarzeń kulturalno-animacyjnych zorganizowanych w miejscach/obiektach

Lp.	Nazwa/ tytuł przedsięwzięcia	Podmiot realizujący	Zakres przedsięwzięcia oraz lokalizacja	Cel przedsięwzięcia	Źródło finansowania	Szacunkowa wartość w zł	Planowany okres realizacji w latach	Realizowany/e cel/e operacyjny/e GPR	Podstawowe rezultaty oraz sposób ich monitorowania w odniesieniu do celów rewitalizacji
			Filharmonii, na obszarze rewitalizacji. Zapewnienie dostępności: Realizacja przedsięwzięcia będzie uwzględniała dostępność dla osób ze szczególnymi potrzebami. Dostępność będzie zapewniona przede wszystkim dzięki stosowaniu uniwersalnego projektowania przestrzeni, uwzględniając obowiązujące przepisy prawa oraz standardy dostępności dla osób z niepełnosprawnością ruchową, wzroku i słuchową oraz dostępności cyfrowej, informacyjno-komunikacyjnej i dla osób neuroróżnorodnych. Planowane rozwiązania do zastosowania m.in. bezprogowe wejścia główne z automatycznymi drzwiami przesuwными, winda, szerokie ciągi komunikacyjne, miejsca siedzące w sali koncertowej dedykowane osobom na wózkach, sanitariaty przystosowane do potrzeb osób z niepełnosprawnościami,						utworzonych/ zmodernizowanych dzięki działaniom rewitalizacyjnym (szt.). Liczba wspartych obiektów infrastruktury społecznej zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach (szt.). Liczba miejsc świadczenia usług społecznych istniejących na obszarze rewitalizacji (szt.). Monitorowane na podstawie danych jednostek realizujących, zarządców nieruchomości.

Lp.	Nazwa/ tytuł przedsięwzięcia	Podmiot realizujący	Zakres przedsięwzięcia oraz lokalizacja	Cel przedsięwzięcia	Źródło finansowania	Szacunkowa wartość w zł	Planowany okres realizacji w latach	Realizowany/e cel/e operacyjny/e GPR	Podstawowe rezultaty oraz sposób ich monitorowania w odniesieniu do celów rewitalizacji
			pętle indukcyjne w kasie, punkcie informacji oraz na sali koncertowej, brak barier architektonicznych, miejsca parkingowe dla osób z niepełnosprawnościami – blisko wejścia głównego. Szczegółowe rozwiązania zostaną zaproponowane na etapie projektowania przestrzeni i uzgodnione z Miejską Społeczną Radą ds. Osób Niepełnosprawnych.						
2.	Rewaloryzacja i przebudowa Starego Browaru w Słupsku wraz z adaptacją na cele społeczne, kulturalne i edukacyjne	Inwestor prywatny	Przedmiotem przedsięwzięcia będą działania polegające na wykonaniu prac konserwatorskich i restauratorskich, przywrócenie pierwotnego charakteru i cech stylistycznych wnętrza Browaru przy ul. Kilińskiego wraz z obiektami towarzyszącymi oraz nadanie im nowych walorów funkcjonalnych przy jednoczesnym zachowaniu ich niepowtarzalnego charakteru nawiązując do historii i dziedzictwa Ziemi Słupskiej. Słupski browar to kompleks zabytkowych budynków	Rewaloryzacja i przebudowa Starego Browaru w Słupsku ma na celu zachowanie dziedzictwa kulturowego obszaru rewitalizacji, zabezpieczenie i zachowanie zabytkowego obiektu. Rewitalizacja obiektu pozwoliłaby wyjść z ofertą kulturalną i społeczną do mieszkańców obszaru rewitalizacji. Zarówno	Środki prywatne, środki unijne	10.000.000	2020-2032+	1.2, 3.3, 3.4	Powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją (ha). Liczba obiektów ujętych w rejestrze zabytków lub ewidencji zabytków wymagających prac remontowych (szt.). Liczba wybudowanych /przebudowanych/wyremontowanych miejsc umożliwiających wspólną aktywność mieszkańców, spędzanie wolnego czasu i rozwój zainteresowań (szt.).

Lp.	Nazwa/ tytuł przedsięwzięcia	Podmiot realizujący	Zakres przedsięwzięcia oraz lokalizacja	Cel przedsięwzięcia	Źródło finansowania	Szacunkowa wartość w zł	Planowany okres realizacji w latach	Realizowany/e cel/e operacyjny/e GPR	Podstawowe rezultaty oraz sposób ich monitorowania w odniesieniu do celów rewitalizacji
			postindustrialnych usytuowany na Podgrodziu. Zapewnienie dostępności: Realizacja przedsięwzięcia będzie uwzględniała dostępność dla osób ze szczególnymi potrzebami. Dostępność będzie zapewniona przede wszystkim dzięki stosowaniu uniwersalnego projektowania przestrzeni, uwzględniając obowiązujące przepisy prawa oraz standardy dostępności, a także poprzez usuwanie istniejących barier. Wykorzystanie nowoczesnych rozwiązań architektonicznych i technicznych w celu umożliwienia użytkownikom ze szczególnymi potrzebami jak najpełniejsze korzystanie z zabytkowego obiektu, w tym pełna dostępność informacyjno-komunikacyjna oraz dla osób neuroróżnorodnych.	usytuowanie browaru jak i jego niesamowity charakter sprawiają, że idealnie nadaje się do stworzenia w nim naturalnego centrum społecznego i kulturotwórczego.					Monitorowane na podstawie danych UM w Stupsku.
3.	Modernizacja kamienicy przy al. Sienkiewicza 19 na potrzeby	Miasto Stupsk Przedsiębiorstwo	Przedsięwzięcie polega na kompleksowej modernizacji zabytkowej kamienicy zlokalizowanej przy al.	Celem przedsięwzięcia jest zapewnienie dostępności lokali	Budżet Miasta Stupska FEP 2021-2027	3.000.000	2026 – 2029	1.1, 1.3, 2.3, 3.3, 3.4	Powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją (ha).

Lp.	Nazwa/ tytuł przedsięwzięcia	Podmiot realizujący	Zakres przedsięwzięcia oraz lokalizacja	Cel przedsięwzięcia	Źródło finansowania	Szacunkowa wartość w zł	Planowany okres realizacji w latach	Realizowany/e cel/e operacyjny/e GPR	Podstawowe rezultaty oraz sposób ich monitorowania w odniesieniu do celów rewitalizacji
	funkcji społecznych	Gospodarki Mieszkaniowej Sp z o.o.	Sienkiewicza 19 wraz z zagospodarowaniem podwórka i zakupem wyposażenia przeznaczenie obiektu na cele społeczne, (działania na rzecz młodzieży i interesariuszy obszaru rewitalizacji) w tym miejsce spotkań dla młodzieży. W ramach przedsięwzięcia zrealizowane zostaną działania polegające na: - remoncie i odrestaurowaniu zabytkowej elewacji frontowej, dociepleniu ścian od podwórka; - naprawie dachu; - przebudowie w kontekście zapewnienia dostępności: (budowa windy, remont toalet); - remoncie i modernizacji wybranych elementów wnętrza kamienicy, w tym piwnicy na nowe funkcje społeczne (na potrzeby młodzieży); - przebudowie podwórka od strony ul. Murarskiej.	użytkowanych przez organizacje pozarządowe realizujące działania m.in. obszaru rewitalizacji do potrzeb osób z niepełnosprawnościami; zachowanie zabytkowego charakteru kamienicy oraz jej wnętrza w najcenniejszym zespole kamienicznym miasta oraz zwiększenie bazy lokalowej na potrzeby rozwoju oferty organizacji pozarządowych oraz grup nieformalnych świadczących usługi na rzecz interesariuszy obszaru rewitalizacji.					Liczba obiektów ujętych w rejestrze zabytków lub ewidencji zabytków wymagających prac remontowych (szt.). Liczba wybudowanych /przebudowanych/wyremontowanych miejsc umożliwiających wspólną aktywność mieszkańców, spędzanie wolnego czasu i rozwój zainteresowań (szt.). Liczba wspartych obiektów infrastruktury społecznej zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach (szt.). Liczba miejsc świadczenia usług społecznych istniejących na obszarze rewitalizacji (szt.). Monitorowane na podstawie danych jednostek realizujących, zarządców nieruchomości.

Lp.	Nazwa/ tytuł przedsięwzięcia	Podmiot realizujący	Zakres przedsięwzięcia oraz lokalizacja	Cel przedsięwzięcia	Źródło finansowania	Szacunkowa wartość w zł	Planowany okres realizacji w latach	Realizowany/e cel/e operacyjny/e GPR	Podstawowe rezultaty oraz sposób ich monitorowania w odniesieniu do celów rewitalizacji
			Zapewnienie dostępności: Realizacja przedsięwzięcia będzie uwzględniała dostępność dla osób ze szczególnymi potrzebami w zakresie niepełnosprawności ruchowej, wzroku, osób neuroróżnorodnych oraz w zakresie dostępności informacyjno-komunikacyjnej. Dostępność będzie zapewniona przede wszystkim dzięki stosowaniu uniwersalnego projektowania przestrzeni, uwzględniając obowiązujące przepisy prawa oraz standardy dostępności. W budynkach zastosowanie rozwiązań zgodnych z zaleceniami i uzgodnieniami konserwatora zabytków. Planowane rozwiązania: m.in. winda, platforma podnośnikowa przy klatce schodowej, jeśli układ konstrukcyjny nie pozwala na montaż windy. Zagospodarowanie terenu uwzględniające m.in. ciągi piesze bez barier, z czytelnym oznakowaniem i odpowiednim oświetleniem,						

Lp.	Nazwa/ tytuł przedsięwzięcia	Podmiot realizujący	Zakres przedsięwzięcia oraz lokalizacja	Cel przedsięwzięcia	Źródło finansowania	Szacunkowa wartość w zł	Planowany okres realizacji w latach	Realizowany/e cel/e operacyjny/e GPR	Podstawowe rezultaty oraz sposób ich monitorowania w odniesieniu do celów rewitalizacji
			ławki z oparciem i przestrzenie wypoczynku przed budynkiem. Szczegółowe rozwiązania zostaną zaproponowane na etapie projektowania przestrzeni i uzgodnione z Miejską Społeczną Radą ds. Osób Niepełnosprawnych.						
4.	Modernizacja i rozbudowa obiektów przy ul. Henryka Pobożnego o 21-22 na potrzeby stworzenia Świetlicy Miejskiej i przestrzeni dla młodzieży	Miasto Słupsk Zarząd Infrastruktury Miejskiej	Zadanie obejmuje generalną przebudowę obiektów na potrzeby stworzenia przestrzeni dla młodych oraz Świetlicy Miejskiej (domu sąsiedzkiego) wraz z zagospodarowaniem terenów przyległych oraz zakupem wyposażenia. Z uwagi na wartość historyczną kamienicy o numerze 22 planowane jest przywrócenie obiektowi pierwotnego wystroju (zgodnie z wytycznymi Narodowego Instytutu Dziedzictwa). Jednocześnie z uwagi na charakter planowanych funkcji, które zgodnie z oczekiwaniami młodzieży powinny mieć w jak największym stopniu zdeformalizowany charakter wnętrza obiektu zaprojektowane zostaną partycypacyjnie. Jeden	Celem zadania jest zapewnienie przestrzeni przyjaznej dla mieszkańców, osób młodych oraz rodzin pozwalającej im na realizowanie własnych pomysłów i spędzanie czasu i integrację; wsparcie inicjatyw oddolnych – pomocy sąsiedzkiej, zabezpieczenie kamienicy przed dalszą destrukcją; stworzenie alternatywy dla niebezpiecznych miejsc przebywania	Budżet Miasta Słupska FEP 2021-2027	6.000.000	2026-2029	1.1, 1.4, 2.3, 3.3, 3.4, 4.2	Powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją (ha). Liczba obiektów ujętych w rejestrze zabytków lub ewidencji zabytków wymagających prac remontowych (szt.). Liczba wybudowanych /przebudowanych/wyremontowanych miejsc umożliwiających wspólną aktywność mieszkańców, spędzanie wolnego czasu i rozwój zainteresowań (szt.). Liczba wspartych obiektów infrastruktury społecznej zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach (szt.).

Lp.	Nazwa/ tytuł przedsięwzięcia	Podmiot realizujący	Zakres przedsięwzięcia oraz lokalizacja	Cel przedsięwzięcia	Źródło finansowania	Szacunkowa wartość w zł	Planowany okres realizacji w latach	Realizowany/e cel/e operacyjny/e GPR	Podstawowe rezultaty oraz sposób ich monitorowania w odniesieniu do celów rewitalizacji
			obiekt po modernizacji pełnić będzie funkcję przestrzeni przeznaczonej dla młodych osób, drugi będzie Świetlicą Miejską służącą mieszkańcom obszaru. Zapewnienie dostępności: Realizacja przedsięwzięcia będzie uwzględniała dostępność dla osób ze szczególnymi potrzebami w zakresie niepełnosprawności ruchowej, wzroku, osób neuroróżnorodnych oraz w zakresie dostępności informacyjno-komunikacyjnej. Dostępność będzie zapewniona przede wszystkim dzięki stosowaniu uniwersalnego projektowania przestrzeni, uwzględniając obowiązujące przepisy prawa oraz standardy dostępności. W budynkach zastosowanie rozwiązań zgodnych z zaleceniami i uzgodnieniami konserwatora zabytków (w zabytkowej części). Planowane rozwiązania m.in. bezprogowe wejścia,	młodych osób (np. szpital na Kopernika); działanie na rzecz walki z uzależnieniami, w tym w szczególności behawioralnymi ; zwiększenie atrakcyjności Słupska i szans na pozostanie w mieście młodych ludzi, zapobiegając migracji młodych poza granice miasta.					Liczba miejsc świadczenia usług społecznych istniejących na obszarze rewitalizacji (szt.). Monitorowane na podstawie danych jednostek realizujących, zarządców nieruchomości.

Lp.	Nazwa/ tytuł przedsięwzięcia	Podmiot realizujący	Zakres przedsięwzięcia oraz lokalizacja	Cel przedsięwzięcia	Źródło finansowania	Szacunkowa wartość w zł	Planowany okres realizacji w latach	Realizowany/e cel/e operacyjny/e GPR	Podstawowe rezultaty oraz sposób ich monitorowania w odniesieniu do celów rewitalizacji
			winda lub platforma podnośnikowa, zapewniająca dostęp do wszystkich kondygnacji użytkowych, szerokie drzwi i korytarze, przestrzenie wspólne zaprojektowane w sposób czytelny, logiczny i otwarty, bez przeszkód w ciągach komunikacyjnych, obiekt dostosowany do potrzeb osób z niepełnosprawnościami (ruchowymi, sensorycznymi, osób neuroróżnorodnych), ciche przestrzenie, zapewnienie dostępności informacyjno-komunikacyjnej np. totopoint – dotyczy to wszystkich obiektów miejskich. Otoczenie budynku bez barier. Szczegółowe rozwiązania zostaną zaproponowane na etapie projektowania przestrzeni i uzgodnione z Miejską Społeczną Radą ds. Osób Niepełnosprawnych.						
5.	Przebudowa i restauracja dawnego domu przedpogrzebowego gminy żydowskiej na	Miasto Słupsk	Zadanie obejmuje prace przywracające oryginalny wygląd zabytkowego obiektu, w tym m.in. przebudowę dachu, remont	Celem zadania jest zachowanie najcenniejszego obiektu pożydowskiego w mieście z	Budżet Miasta Słupska Środki unijne	5.000.000	2027-2032	1.1, 1.2, 2.3, 3.3, 3.4	Powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją (ha). Liczba obiektów ujętych w rejestrze zabytków lub

Lp.	Nazwa/ tytuł przedsięwzięcia	Podmiot realizujący	Zakres przedsięwzięcia oraz lokalizacja	Cel przedsięwzięcia	Źródło finansowania	Szacunkowa wartość w zł	Planowany okres realizacji w latach	Realizowany/e cel/e operacyjny/e GPR	Podstawowe rezultaty oraz sposób ich monitorowania w odniesieniu do celów rewitalizacji
	potrzeby utworzenia centrum międzykulturowego	Zarząd Infrastruktury Miejskiej	elewacji, stolarki okiennej i drzwiowej. Z uwagi na daleko idące przekształcenia części wnętrza obiektu konieczna będzie ich generalna przebudowa, wykonanie nowych węzłów sanitarnych. Zadanie obejmuje także zagospodarowanie terenów przylegających i renowację zabytkowych przeseł ogrodzenia, jednych z nielicznych zachowanych judaikałów w Słupsku. Zapewnienie dostępności: Realizacja przedsięwzięcia będzie uwzględniała dostępność dla osób ze szczególnymi potrzebami. Dostępność będzie zapewniona przede wszystkim dzięki stosowaniu uniwersalnego projektowania przestrzeni, uwzględniając obowiązujące przepisy prawa oraz standardy dostępności, a także poprzez usuwanie istniejących barier. W budynku zastosowanie rozwiązań zgodnych z zaleceniami i uzgodnieniami	jednoczesnym nadaniem mu nowych funkcji. Z uwagi na rosnącą liczbę obcokrajowców w mieście istnieje potrzeba stworzenia przestrzeni ułatwiającej integrację międzykulturową oraz zaprezentowanie i wykorzystanie potencjałów nowych mieszkańców miasta.					ewidencji zabytków wymagających prac remontowych (szt.). Liczba wybudowanych /przebudowanych/wyremontowanych miejsc umożliwiających wspólną aktywność mieszkańców, spędzanie wolnego czasu i rozwój zainteresowań (szt.). Liczba wydarzeń kulturalno-animacyjnych zorganizowanych w miejscach/obiektach utworzonych/zmodernizowanych dzięki działaniom rewitalizacyjnym (szt.). Monitorowane na podstawie danych jednostek realizujących, zarządców nieruchomości.

Lp.	Nazwa/ tytuł przedsięwzięcia	Podmiot realizujący	Zakres przedsięwzięcia oraz lokalizacja	Cel przedsięwzięcia	Źródło finansowania	Szacunkowa wartość w zł	Planowany okres realizacji w latach	Realizowany/e cel/e operacyjny/e GPR	Podstawowe rezultaty oraz sposób ich monitorowania w odniesieniu do celów rewitalizacji
			konserwatora zabytków. Wykorzystanie nowoczesnych rozwiązań architektonicznych i technicznych w celu umożliwienia użytkownikom ze szczególnymi potrzebami (niepełnosprawności ruchowe, wzroku, słuchu, zapewnienie dostępności informacyjno-komunikacyjnej) jak najpełniejsze korzystanie z zabytkowego obiektu.						
6.	Plenerowa galeria fotograficzna	Miejska Biblioteka Publiczna im. Marii Dąbrowskiej	Przedsięwzięcie powiązane z realizacją zintegrowanego projektu rewitalizacji. Zaaranżowana przestrzeń przed biblioteką – dawny wirydarz to doskonałe miejsce na plenerową galerię sztuki. Planuje się we współpracy z lokalnymi artystami i uczniami szkół artystycznych organizować całoroczne plenerowe wystawy. Teren objęty wystawą: bulwary nadrzeczne. Zapewnienie dostępności: Przedsięwzięcie realizuje zasady dostępności i zapewnia osobom ze	Głównym motywem wszystkich wystaw będzie obszar rewitalizacji, i działania, które spowodują, że mieszkańcy popatrzą na niego z innej perspektywy. Obszar rewitalizacji, jako element sztuki wywoła w mieszkańcach poczucie przynależności, dumy z tego, że mieszkają właśnie tu, w miejscu, które staje się tworem	Środki Miejskiej Biblioteki Publicznej Środki Budżetu Miasta Środki unijne i budżetu państwa	55.800	2022-2032	1.2, 1.3	Liczba osób uczestniczących w działaniach kulturalno - animacyjnych realizowanych z zaangażowaniem mieszkańców (os.). Liczba wydarzeń kulturalno - animacyjnych zorganizowanych na obszarze rewitalizacji (szt.). Monitorowane na podstawie sprawozdań MBP.

Lp.	Nazwa/ tytuł przedsięwzięcia	Podmiot realizujący	Zakres przedsięwzięcia oraz lokalizacja	Cel przedsięwzięcia	Źródło finansowania	Szacunkowa wartość w zł	Planowany okres realizacji w latach	Realizowany/e cel/e operacyjny/e GPR	Podstawowe rezultaty oraz sposób ich monitorowania w odniesieniu do celów rewitalizacji
			szczególnymi potrzebami równy dostęp do udziału w projekcie bez względu na wiek, poziom sprawności lub z powodu innych ograniczeń. Osoby ze szczególnymi potrzebami, w tym z różnymi typami niepełnosprawności, nie będą wykluczone z możliwości korzystania z produktów i rezultatów przedsięwzięcia. Projekt realizowany będzie w przestrzeniach i obiektach dostępnych dla OzN, zarówno w zakresie architektonicznym jak i informacyjno-komunikacyjnym. Przy realizacji zostaną również zapewnione zasady dostępności cyfrowej.	artystycznym, zwiększa identyfikację z miejscem, powoduje, że żyje się, na poziomie mentalnym lepiej.					
7.	Miejsce dziennego wsparcia rodziców i dzieci	Miasto Słupsk Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie	Wykorzystanie budynku przy ul. Henryka Pobożnego 21-22 na potrzeby stworzenia przyjaznej, bezpiecznej i funkcjonalnej przestrzeni dziennego wsparcia dla rodzin z trudnościami opiekuńczo-wychowawczymi oraz wychowujących dzieci w sytuacjach kryzysowych. Miejsce to będzie stanowić	Celem jest stworzenie miejsca, w którym rodziny z dziećmi będą miały kompleksowe wsparcie, Dzieci będą uczestniczyły w zajęciach z rodzicami lub będą miały zapewnioną opiekę na czas	Budżet Miasta Słupsk FEP 2021-2027 Środki unijne i budżetu państwa	2.000.000	2026-2032	1.1,1.3, 1.4, 4.2	Powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją (ha). Liczba miejsc świadczenia usług społecznych istniejących na obszarze rewitalizacji (szt.). Liczba osób objętych szkoleniami/doradztwem

Lp.	Nazwa/ tytuł przedsięwzięcia	Podmiot realizujący	Zakres przedsięwzięcia oraz lokalizacja	Cel przedsięwzięcia	Źródło finansowania	Szacunkowa wartość w zł	Planowany okres realizacji w latach	Realizowany/e cel/e operacyjny/e GPR	Podstawowe rezultaty oraz sposób ich monitorowania w odniesieniu do celów rewitalizacji
			punkt kompleksowej pomocy, edukacji i integracji. Organizacja działań wspierających rozwój kompetencji rodzicielskich przy jednoczesnym zabezpieczeniu opieki i animacji dla dzieci, działania wspierające odbudowanie więzi i relacji. Zadanie o charakterze profilaktycznym, edukacyjnym i wspierającym, a jego celem jest wzmocnienie kompetencji opiekuńczo-wychowawczych rodziców, budowanie sieci wsparcia społecznego oraz tworzenie warunków do bezpiecznego rozwoju dzieci w rodzinach przeżywających trudności. Zapewnienie dostępności: Realizacja przedsięwzięcia będzie uwzględniała dostępność dla osób ze szczególnymi potrzebami w zakresie niepełnosprawności ruchowej, wzroku, osób neuroróżnorodnych oraz w zakresie dostępności informacyjno-	udziału rodziców w zajęciach. Ma być to odpowiedzią na rosnący kryzys rodziny i rosnąca liczbę dzieci umieszczanych w rodzinach zastępczych.					m w zakresie rozwoju kompetencji (os.). Monitorowane na podstawie sprawozdań MOPR.

Lp.	Nazwa/ tytuł przedsięwzięcia	Podmiot realizujący	Zakres przedsięwzięcia oraz lokalizacja	Cel przedsięwzięcia	Źródło finansowania	Szacunkowa wartość w zł	Planowany okres realizacji w latach	Realizowany/e cel/e operacyjny/e GPR	Podstawowe rezultaty oraz sposób ich monitorowania w odniesieniu do celów rewitalizacji
			komunikacyjnej. Dostępność będzie zapewniona przede wszystkim dzięki stosowaniu uniwersalnego projektowania przestrzeni, uwzględniając obowiązujące przepisy prawa oraz standardy dostępności. W budynkach zastosowanie rozwiązań zgodnych z zaleceniami i uzgodnieniami konserwatora zabytków (w zabytkowej części). Planowane rozwiązania m.in. bezprogowe wejścia, winda lub platforma podnośnikowa, zapewniająca dostęp do wszystkich kondygnacji użytkowych, szerokie drzwi i korytarze, przestrzenie wspólne zaprojektowane w sposób czytelny, logiczny i otwarty, bez przeszkód w ciągach komunikacyjnych, obiekt dostosowany do potrzeb osób z niepełnosprawnościami (ruchowymi, sensorycznymi, osób neuroróżnorodnych), ciche przestrzenie, zapewnienie dostępności informacyjno-komunikacyjnej np. totopoint – dotyczy to						

Lp.	Nazwa/ tytuł przedsięwzięcia	Podmiot realizujący	Zakres przedsięwzięcia oraz lokalizacja	Cel przedsięwzięcia	Źródło finansowania	Szacunkowa wartość w zł	Planowany okres realizacji w latach	Realizowany/e cel/e operacyjny/e GPR	Podstawowe rezultaty oraz sposób ich monitorowania w odniesieniu do celów rewitalizacji
			wszystkich obiektów miejskich. Otoczenie budynku bez barier. Szczegółowe rozwiązania zostaną zaproponowane na etapie projektowania przestrzeni i uzgodnione z Miejską Społeczną Radą ds. Osób Niepełnosprawnych.						
8.	"Akcja Rewitalizacja: Młodzi w Działaniu" – aktywizacja młodzieży na rzecz promocji obszaru rewitalizacji	Miasto Słupsk Organizacje pozarządowe	Przedsięwzięcie ma za zadanie włączyć społeczność lokalną, w szczególności młodzież, w działania związane z promocją i ożywieniem obszaru rewitalizacji. Jedną z grup, nowych interesariuszy obszaru rewitalizacji jest młodzież, która dostrzega potrzebę włączenia się w życie miasta. W ramach zadania planowane są: rozwój kompetencji młodych mieszkańców poprzez m.in. warsztaty dziennikarskie, promocyjne i organizacyjne. Stworzenie młodzieżowego zespołu medialnego do dokumentowania działań w obszarze rewitalizacji – zakup niezbędnego sprzętu. Realizacja kampanii w	Zwiększenie atrakcyjności i rozpoznawalności obszaru rewitalizacji w Słupsku poprzez aktywne działania promocyjne angażujące lokalną społeczność, szczególnie młodzież. Podniesienie poziomu zaangażowania młodzieży w życie społeczne poprzez włączenie ich w procesy planowania i realizacji wydarzeń. Zwiększenie liczby wydarzeń kulturalnych i społecznych na	Środki Budżetu Miasta FEP 2021-2027	350.000	2026-2030	1.1, 1.2, 1.3, 2.3	Liczba osób uczestniczących w działaniach kulturalno - animacyjnych realizowanych z zaangażowaniem mieszkańców (os.). Liczba wydarzeń kulturalno - animacyjnych zorganizowanych na obszarze rewitalizacji (szt.). Liczba działań lokalnych i partycypacyjnych zrealizowanych przez mieszkańców obszaru rewitalizacji (szt.). Monitorowane przez UM Słupsk.

Lp.	Nazwa/ tytuł przedsięwzięcia	Podmiot realizujący	Zakres przedsięwzięcia oraz lokalizacja	Cel przedsięwzięcia	Źródło finansowania	Szacunkowa wartość w zł	Planowany okres realizacji w latach	Realizowany/e cel/e operacyjny/e GPR	Podstawowe rezultaty oraz sposób ich monitorowania w odniesieniu do celów rewitalizacji
			mediach społecznościowych. Organizacja cyklicznych wydarzeń lokalnych – targów, jarmarków i innych form spotkań, które przyciągną mieszkańców i turystów np. "Dni Rewitalizacji". Stworzenie trwałej infrastruktury promocyjnej – zakup mobilnych stoisk targowych, namiotów, banerów i systemów nagłośnienia. Promocja lokalnych inicjatyw, rzemiosła, gastronomii i kultury, poprzez umożliwienie prezentacji ich oferty podczas organizowanych wydarzeń. Zakłada się współpracę ze szkołami, organizacjami pozarządowymi i miejskimi instytucjami kultury znajdującymi się na OR. Zakres wsparcia zostanie wypracowany z młodzieżą. Zapewnienie dostępności: Przedsięwzięcie realizuje zasady dostępności i zapewnia osobom ze szczególnymi potrzebami	teren rewitalizowanym, integrujących mieszkańców różnych grup wiekowych. Ułatwienie dostępu do przestrzeni promocyjnej lokalnym artystom, rzemieślnikom i przedsiębiorcom, jednostkom kultury i szkołom, dzięki zakupionym stoiskom targowym. Wzmocnienie tożsamości lokalnej i poczucia dumy z miejsca zamieszkania, poprzez wspólne działania na rzecz promocji dzielnicy. Rozwój kompetencji miękkich młodzieży – komunikacja, praca zespołowa, organizacja wydarzeń, promocja w mediach					

Lp.	Nazwa/ tytuł przedsięwzięcia	Podmiot realizujący	Zakres przedsięwzięcia oraz lokalizacja	Cel przedsięwzięcia	Źródło finansowania	Szacunkowa wartość w zł	Planowany okres realizacji w latach	Realizowany/e cel/e operacyjny/e GPR	Podstawowe rezultaty oraz sposób ich monitorowania w odniesieniu do celów rewitalizacji
			równy dostęp do udziału w projekcie bez względu na poziom sprawności lub z powodu innych ograniczeń. Osoby ze szczególnymi potrzebami, w tym z różnymi typami niepełnosprawności, nie będą wykluczone z możliwości korzystania z produktów i rezultatów przedsięwzięcia. Projekt realizowany będzie w przestrzeniach i obiektach dostępnych dla OzN z zapewnieniem dostępności informacyjno-komunikacyjnej. Organizator zapewni działania włączające dla osób z mniejszymi szansami, zaproszenia do udziału w projekcie spełniać będą wymogi dostępności cyfrowej i informacyjnej. Szczegółowe rozwiązania zostaną zaproponowane na etapie zlecania zadania i uzgodnione z Miejską Społeczną Radą ds. Osób Niepełnosprawnych.	społecznościowych.					
9.	Aktywizacja społeczna i kulturalna	Miasto Stupsk	Przedsięwzięcie zakłada: 1. Cykl tematycznych spacerów z ciekawymi osobami (np. z historią,	Celem zadania jest integracja mieszkańców poprzez edukację o dziedzictwie	Środki Budżetu Miasta FEP 2021-2027	350.000	2026-2030	1.1, 1.2, 1.3, 2.3	Liczba inicjatyw lokalnych i działań partycypacyjnych zrealizowanych przez mieszkańców obszaru

Lp.	Nazwa/ tytuł przedsięwzięcia	Podmiot realizujący	Zakres przedsięwzięcia oraz lokalizacja	Cel przedsięwzięcia	Źródło finansowania	Szacunkowa wartość w zł	Planowany okres realizacji w latach	Realizowany/e cel/e operacyjny/e GPR	Podstawowe rezultaty oraz sposób ich monitorowania w odniesieniu do celów rewitalizacji
	obszaru rewitalizacji	organizacje pozarządowe	urbanistą, specjalistą od zieleni), po obszarze rewitalizacji. Spacerzy zostaną również nagrane w celu zwiększenia dostępności oraz poszerzenia grona odbiorców. 2. Warsztaty i spotkania z mieszkańcami i mieszkankami dotyczącymi szukania lub/i tworzenia lokalnej tożsamości związanej z miejscem zamieszkania. Planuje się spotkania międzypokoleniowe z długoletnimi mieszkańcami i nowymi osadnikami. Wywiady z wieloletnimi mieszkańcami poszczególnych części miasta (Podgórze/Śródmieście/Stare miasto), w celu spisania kronik dla przyszłych pokoleń. Wydanie ich w formie albumu książkowego dotyczącego obszaru rewitalizacji, w którym znajdą się wspomnienia archiwalne zdjęcia, prace plastyczne oraz utwory	kulturowym i przyrodniczym obszarze rewitalizacji wraz ze zwiększeniem potencjału rewitalizowanych przestrzeni. Przedsięwzięcie dodatkowo zakłada: - wizualną promocję dzielnicy - aktywizację twórczą mieszkańców - zachowanie lokalnych historii w formie artystycznej - dokumentacja niematerialnego dziedzictwa - promocja turystyki lokalnej.	Środki unijne i budżetu państwa				rewitalizacji z wykorzystaniem (mikro)grantów (szt.). Liczba osób uczestniczących w działaniach kulturalno - animacyjnych realizowanych z zaangażowaniem mieszkańców (os.). Liczba wydarzeń kulturalno - animacyjnych zorganizowanych na obszarze rewitalizacji (szt.). Monitorowanie przez UM Słupsk.

Lp.	Nazwa/ tytuł przedsięwzięcia	Podmiot realizujący	Zakres przedsięwzięcia oraz lokalizacja	Cel przedsięwzięcia	Źródło finansowania	Szacunkowa wartość w zł	Planowany okres realizacji w latach	Realizowany/e cel/e operacyjny/e GPR	Podstawowe rezultaty oraz sposób ich monitorowania w odniesieniu do celów rewitalizacji
			literackie, które zwyciężyły w ogłoszonych konkursach. 3. Stworzenie map przedstawiających najciekawsze miejsca rewitalizowanych części miasta, mapy lokalnych miejsc, często poza „utartym szlakiem”. 4. Konkurs literacki oraz plastyczny dla mieszkańców dotyczący historii związanych z Podgrodziem, Śródmieściem oraz Starym Miastem. 5. Łapanie dźwięków – warsztaty fieldrecordingu dla mieszkańców i mieszkanków obszaru rewitalizacji – „Dźwięki rewitalizacji”. Zapewnienie dostępności: Przedsięwzięcie realizuje zasady dostępności i zapewnia osobom ze szczególnymi potrzebami równy dostęp do udziału w projekcie bez względu na poziom sprawności lub z powodu innych ograniczeń. Osoby ze szczególnymi potrzebami, w tym z różnymi						

Lp.	Nazwa/ tytuł przedsięwzięcia	Podmiot realizujący	Zakres przedsięwzięcia oraz lokalizacja	Cel przedsięwzięcia	Źródło finansowania	Szacunkowa wartość w zł	Planowany okres realizacji w latach	Realizowany/e cel/e operacyjny/e GPR	Podstawowe rezultaty oraz sposób ich monitorowania w odniesieniu do celów rewitalizacji
			typami niepełnosprawności, nie będą wykluczone z możliwości korzystania z produktów i rezultatów przedsięwzięcia. Projekt realizowany będzie w przestrzeniach i obiektach dostępnych dla OzN z zapewnieniem dostępności informacyjno-komunikacyjnej. Organizator zapewni działania włączające dla osób z mniejszymi szansami, zaproszenia do udziału w projekcie spełniać będą wymogi dostępności cyfrowej i informacyjnej. Szczegółowe rozwiązania zostaną zaproponowane na etapie zlecania zadania i uzgodnione z Miejską Społeczną Radą ds. Osób Niepełnosprawnych.						
10.	Program wsparcia lokalnych inicjatyw w formule „Święta sąsiada”, „Święta ulicy”	Miasto Stupsk organizacje pozarządowe	Przedsięwzięcie polega na wsparciu mieszkańców obszaru rewitalizacji w realizacji oraz organizowaniu lokalnych projektów. Zorganizowane zostaną otwarte nabory wniosków na mikrogranty. Wspierane będą inicjatywy dedykowane poszczególnym kwartałom zabudowy w	Celem zadania jest ukierunkowanie mieszkańców na pozytywne zmiany w lokalnych społecznościach, dzięki wsparciu drobnych inicjatyw na obszarze rewitalizacji. Działanie takie	Budżet Miasta Stupska Środki Unijne	350.000	2026-2032	1.1, 1.2, 1.3, 2.3	Liczba inicjatyw lokalnych i działań partycypacyjnych zrealizowanych przez mieszkańców obszaru rewitalizacji z wykorzystaniem (mikro)grantów (szt.). Liczba osób uczestniczących w działaniach kulturalno -

Lp.	Nazwa/ tytuł przedsięwzięcia	Podmiot realizujący	Zakres przedsięwzięcia oraz lokalizacja	Cel przedsięwzięcia	Źródło finansowania	Szacunkowa wartość w zł	Planowany okres realizacji w latach	Realizowany/e cel/e operacyjny/e GPR	Podstawowe rezultaty oraz sposób ich monitorowania w odniesieniu do celów rewitalizacji
			formule "święta sąsiada", "święta ulicy", w formie np.: - wystawy zdjęć autorstwa lokalnych artystów/dzieci - zajęć plastycznych dla dzieci - wspólnego gotowanie/grillowania - loterii fantowej - kiermaszu sąsiedzkiego zakładającego wymianę książek, ubrań, roślin itp. - propagowania aktywności fizycznej (tenis stołowy, biegi, gry zespołowe). Zapewnienie dostępności: Przedsięwzięcie realizuje zasady dostępności i zapewnia osobom ze szczególnymi potrzebami równy dostęp do udziału w projekcie bez względu na poziom sprawności lub z powodu innych ograniczeń. Osoby ze szczególnymi potrzebami, w tym z różnymi typami niepełnosprawności, nie będą wykluczone z możliwości korzystania z produktów i rezultatów	pomoże zwalczyć anonimowość sąsiedzką, stworzy poczucie przynależności do lokalnej wspólnoty. Aktywizacja społeczności zakłada dalszą integrację mieszkańców, którzy dzięki przeprowadzonemu u przedsięwzięciu zaczną wykazywać większe zainteresowanie wspólną przestrzenią. Będą inicjować dalsze organizowanie wspólnych projektów. Wzrost integracji lokalnych społeczności pomoże wyeliminować przykłady samotności wśród osób starszych, zaktywizuje pomoc pomiędzy sąsiadami np. w					animacyjnych realizowanych z zaangażowaniem mieszkańców (os.). Liczba wydarzeń kulturalno - animacyjnych zorganizowanych na obszarze rewitalizacji (szt.). Monitorowane przez UM Słupsk.

Lp.	Nazwa/ tytuł przedsięwzięcia	Podmiot realizujący	Zakres przedsięwzięcia oraz lokalizacja	Cel przedsięwzięcia	Źródło finansowania	Szacunkowa wartość w zł	Planowany okres realizacji w latach	Realizowany/e cel/e operacyjny/e GPR	Podstawowe rezultaty oraz sposób ich monitorowania w odniesieniu do celów rewitalizacji
			przedsięwzięcia. Projekt realizowany będzie w przestrzeniach i obiektach dostępnych dla OzN z zapewnieniem dostępności informacyjno-komunikacyjnej. Organizator zapewni działania włączające dla osób z mniejszymi szansami, zaproszenia do udziału w projekcie spełniać będą wymogi dostępności cyfrowej i informacyjnej. Szczegółowe rozwiązania zostaną zaproponowane na etapie zlecania zadania i uzgodnione z Miejską Społeczną Radą ds. Osób Niepełnosprawnych.	opieka nad zwierzętami, drobne naprawy, zakupy. Większa znajomość wśród mieszkańców zapewni zwiększenie poczucia bezpieczeństwa, w tym możliwość szybszej reakcji w sytuacjach kryzysowych.					
11.	Renowacja i rewaloryzacja dawnej willi Schultza na potrzeby domu harcerza	Związek Harcerstwa Polskiego Chorągiew Gdańska	Przedmiotem przedsięwzięcia jest remont budynku siedziby Hufca ZHP Słupsk przy ul. Partyzantów 31. W historycznym obiekcie zostanie wyremontowana fasada, zostanie on przystosowany do celów społecznych oraz zwiększy się jego dostępność. Zapewnienie dostępności: Realizacja przedsięwzięcia będzie uwzględniała	Celem przedsięwzięcia jest modernizacja budynku w celu lepszego przystosowania do planowanych funkcji. W obiekcie będą prowadzone działania służące poprawie sytuacji społeczno - gospodarczej obszaru, zmniejszenie	Środki własne ZHP Środki unijne i budżetu państwa	2.500.000	2026 - 2028	1.1, 1.3, 3.3, 3.4	Powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją (ha). Liczba obiektów ujętych w rejestrze zabytków lub ewidencji zabytków wymagających prac remontowych (szt.). Liczba wybudowanych /przebudowanych/wyremontowanych miejsc umożliwiających wspólną aktywność

Lp.	Nazwa/ tytuł przedsięwzięcia	Podmiot realizujący	Zakres przedsięwzięcia oraz lokalizacja	Cel przedsięwzięcia	Źródło finansowania	Szacunkowa wartość w zł	Planowany okres realizacji w latach	Realizowany/e cel/e operacyjny/e GPR	Podstawowe rezultaty oraz sposób ich monitorowania w odniesieniu do celów rewitalizacji
			dostępność dla osób ze szczególnymi potrzebami. Dostępność będzie zapewniona przede wszystkim dzięki stosowaniu uniwersalnego projektowania przestrzeni, uwzględniając obowiązujące przepisy prawa oraz standardy dostępności w zakresie osób z niepełnosprawnością ruchową, wzroku oraz dostępnością informacyjno-komunikacyjną), a także poprzez usuwanie istniejących barier. W budynku zastosowanie rozwiązań zgodnych z zaleceniami i uzgodnieniami konserwatora zabytków. Wykorzystanie nowoczesnych rozwiązań architektonicznych i technicznych w celu umożliwienia użytkownikom ze szczególnymi potrzebami jak najpełniejsze korzystanie z zabytkowego obiektu.	wykluczenia społecznego, pomoc w wyjściu na rynek pracy lub pozostanie na rynku pracy osobom zagrożonym marginalizacją.					mieszkańców, spędzanie wolnego czasu i rozwój zainteresowań (szt.). Liczba osób uczestniczących w działaniach kulturalno - animacyjnych realizowanych z zaangażowaniem mieszkańców (os.). Liczba wydarzeń kulturalno - animacyjnych zorganizowanych na obszarze rewitalizacji (szt.). Monitorowane przez Związek Harcerstwa Polskiego Chorągiew Gdańska.
12.	Stacja Słupsk	Związek Harcerstwa Polskiego Chorągiew Gdańska	Przedsięwzięcie zakłada wykorzystanie siedziby Hufca w Słupsku przy ul. Partyzantów do działań na rzecz lokalnej społeczności, aktywizacji społecznej	Celem realizacji przedsięwzięcia jest aktywizacja społeczna, sąsiedzka, integracja	Środki własne ZHP Środki unijne i budżetu państwa	500.000	2026-2032	1.1, 1.2, 1.3, 2.3	Liczba osób uczestniczących w działaniach kulturalno - animacyjnych realizowanych z

Lp.	Nazwa/ tytuł przedsięwzięcia	Podmiot realizujący	Zakres przedsięwzięcia oraz lokalizacja	Cel przedsięwzięcia	Źródło finansowania	Szacunkowa wartość w zł	Planowany okres realizacji w latach	Realizowany/e cel/e operacyjny/e GPR	Podstawowe rezultaty oraz sposób ich monitorowania w odniesieniu do celów rewitalizacji
			mieszkańców obszaru, w tym dzieci i rodzin. W pracy wykorzystywana jest metoda harcerska. Przedsięwzięcie obejmuje następujące działania: Stacja – miejsce spotkań dzieci i młodzieży - funkcjonowanie placówki wsparcia dziennego w formie pracy podwórkowej. Pracę z rodziną – integrację rodzi, akademię rodzica, warsztaty międzypokoleniowe itp. Prowadzenie klubu wolontariusza. Działania integrujące mieszkańców – pikniki i spotkania sąsiedzkie, pchle targi, kino plenerowe, festyny rodzinne. Założenie przedsiębiorstwa społecznego angażującego młodzież i seniorów. Zapewnienie dostępności: Przedsięwzięcie realizuje zasady dostępności i zapewnia osobom ze szczególnymi potrzebami równy dostęp do udziału w projekcie bez względu na poziom sprawności lub z powodu innych ograniczeń.	mieszkańców wokół wspólnego obszaru, zwiększenie szans rozwojowych dzieci i młodzieży. Profilaktyka chorób cywilizacyjnych i uzależnień.	FEP 2021-2027				zaangażowaniem mieszkańców (os.). Liczba wydarzeń kulturalno - animacyjnych zorganizowanych na obszarze rewitalizacji (szt.). Liczba osób uczestniczących w działaniach integracyjnych i społecznych realizowanych z zaangażowaniem mieszkańców (os.). Monitorowane przez Związek Harcerstwa Polskiego Chorągiew Gdańska.

Lp.	Nazwa/ tytuł przedsięwzięcia	Podmiot realizujący	Zakres przedsięwzięcia oraz lokalizacja	Cel przedsięwzięcia	Źródło finansowania	Szacunkowa wartość w zł	Planowany okres realizacji w latach	Realizowany/e cel/e operacyjny/e GPR	Podstawowe rezultaty oraz sposób ich monitorowania w odniesieniu do celów rewitalizacji
			Osoby ze szczególnymi potrzebami, w tym z różnymi typami niepełnosprawności, nie będą wykluczone z możliwości korzystania z produktów i rezultatów przedsięwzięcia. Projekt realizowany będzie w przestrzeniach i obiektach dostępnych dla OzN z zapewnieniem dostępności informacyjno-komunikacyjnej. Organizator zapewni działania włączające dla osób z mniejszymi szansami, zaproszenia do udziału w projekcie spełniać będą wymogi dostępności cyfrowej i informacyjnej.						
13.	Lekcje z Filharmonią – edukacja muzyczna dla uczniów szkół podstawowych i przedszkolaków	Polska Filharmonia "Sinfonia Baltica" im. Wojciecha Kilara w Słupsku	Przedsięwzięcie zakłada organizację zajęć edukacyjnych dla uczniów i przedszkolaków w filharmonii, podczas których omawiane będą instrumenty wraz z krótkim rysem historycznym, prezentacją ich brzmienia w wykonaniu muzyków. Zajęcia zakładały będą również interakcję w formie umożliwienia uczniom próby zagrania na instrumentach z zestawów edukacyjnych. W ramach	Celem przedsięwzięcia jest edukacja w zakresie muzyki młodych mieszkańców Słupska – rozwijanie wrażliwości muzycznej i estetycznej, kształtowanie umiejętności odbioru muzyki i przeżywania jej	Środki unijne i budżetu państwa Budżet Miasta Słupska	70.000	2026-2032	1.1, 1.2, 1.3, 2.3	Liczba osób uczestniczących w działaniach kulturalno - animacyjnych realizowanych z zaangażowaniem mieszkańców (os.). Liczba wydarzeń kulturalno - animacyjnych zorganizowanych na obszarze rewitalizacji (szt.).

Lp.	Nazwa/ tytuł przedsięwzięcia	Podmiot realizujący	Zakres przedsięwzięcia oraz lokalizacja	Cel przedsięwzięcia	Źródło finansowania	Szacunkowa wartość w zł	Planowany okres realizacji w latach	Realizowany/e cel/e operacyjny/e GPR	Podstawowe rezultaty oraz sposób ich monitorowania w odniesieniu do celów rewitalizacji
			zadania zakupione zostanie wyposażenie umożliwiające prowadzenie zajęć (instrumenty oraz sprzęt audiowizualny). Zapewnienie dostępności: Przedsięwzięcie realizuje zasady dostępności i zapewnia osobom ze szczególnymi potrzebami równy dostęp do udziału w projekcie bez względu na poziom sprawności lub z powodu innych ograniczeń. Osoby ze szczególnymi potrzebami, w tym z różnymi typami niepełnosprawności, nie będą wykluczone z możliwości korzystania z produktów i rezultatów przedsięwzięcia. Projekt realizowany będzie w przestrzeniach i obiektach dostępnych dla OzN. Organizator zapewni działania włączające dla osób z mniejszymi szansami, zaproszenia do udziału w projekcie spełniać będą wymogi dostępności cyfrowej i informacyjnej. Planowane działania m.in.: Wybór sal koncertowych lub przestrzeni szkolnych bez	jako formy ekspresji artystycznej. Ponadto celem jest upowszechnianie kultury muzycznej wśród dzieci i młodzieży oraz zachęcanie do aktywnego uczestnictwa w kulturze.					Monitorowane przez Słupską Filharmonię Sinfonia Baltica.

Lp.	Nazwa/ tytuł przedsięwzięcia	Podmiot realizujący	Zakres przedsięwzięcia oraz lokalizacja	Cel przedsięwzięcia	Źródło finansowania	Szacunkowa wartość w zł	Planowany okres realizacji w latach	Realizowany/e cel/e operacyjny/e GPR	Podstawowe rezultaty oraz sposób ich monitorowania w odniesieniu do celów rewitalizacji
			barier architektonicznych, dostępność cyfrowa: uproszczony, jasny język przekazu dla dzieci z trudnościami poznawczymi lub językowymi, możliwość tłumaczenia wystąpień lub narracji na Polski Język Migowy (PJM), również uwzględnienie osób neuroróżnorodnych oraz dzieci wrażliwych sensorycznie. Szczegółowe rozwiązania zostaną zaproponowane na etapie zlecania zadania i uzgodnione z Miejską Społeczną Radą ds. Osób Niepełnosprawnych.						
14.	Kawiarenka Obywatelska	Miasto Słupsk organizacje pozarządowe	Prowadzenie przez NGO (organizacja zostanie wybrana w konkursie) kawiarenki obywatelskiej, w której będą odbywały się spotkania otwarte dla mieszkańców, konsultacje społeczne, spotkania informacyjne, dyżury radnych i urzędników (wrazie potrzeby), warsztaty, szkolenia. Będzie to też miejsce otwarte na inicjatywy mieszkańców i grup nieformalnych.	Celem działania jest wzmocnienie integracji społecznej, aktywności obywatelskiej i dialogu lokalnego poprzez utworzenie i prowadzenie Kawiarenki Obywatelskiej jako przestrzeni wspólnej w kamienicy przy Sienkiewicza 19. Zwiększenie	Budżet Miasta Słupska Środki unijne i budżetu państwa	600.000	2026-2032	1.1, 1.3, 2.3	Powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją (ha). Liczba działań lokalnych i partycypacyjnych zrealizowanych przez mieszkańców obszaru rewitalizacji. Liczba wybudowanych/przebudowanych/wyremontowanych miejsc umożliwiających wspólną aktywność

Lp.	Nazwa/ tytuł przedsięwzięcia	Podmiot realizujący	Zakres przedsięwzięcia oraz lokalizacja	Cel przedsięwzięcia	Źródło finansowania	Szacunkowa wartość w zł	Planowany okres realizacji w latach	Realizowany/e cel/e operacyjny/e GPR	Podstawowe rezultaty oraz sposób ich monitorowania w odniesieniu do celów rewitalizacji
			Zapewnienie dostępności: Przedsięwzięcie realizuje zasady dostępności i zapewnia osobom ze szczególnymi potrzebami równy dostęp do udziału w projekcie bez względu na wiek, poziom sprawności lub z powodu innych ograniczeń. Osoby ze szczególnymi potrzebami, w tym z różnymi typami niepełnosprawności, nie będą wykluczone z możliwości korzystania z produktów i rezultatów przedsięwzięcia. Projekt realizowany będzie w przestrzeniach i obiektach dostępnych dla OzN. Organizator zapewni działania włączające dla osób z mniejszymi szansami, zaproszenia do udziału w projekcie spełniać będą wymogi dostępności cyfrowej i informacyjnej. Działania prowadzone w przestrzeni dostępnej. Szczegółowe rozwiązania zostaną zaproponowane na etapie zlecania zadania i uzgodnione z Miejską	poczucia dumy z bycia mieszkańcem poprzez edukację dot. obszaru rewitalizacji i tematów miejskich.					mieszkańców, spędzanie wolnego czasu i rozwój zainteresowań (szt.) Monitorowane na podstawie danych jednostek realizujących, zarządców nieruchomości.

Lp.	Nazwa/ tytuł przedsięwzięcia	Podmiot realizujący	Zakres przedsięwzięcia oraz lokalizacja	Cel przedsięwzięcia	Źródło finansowania	Szacunkowa wartość w zł	Planowany okres realizacji w latach	Realizowany/e cel/e operacyjny/e GPR	Podstawowe rezultaty oraz sposób ich monitorowania w odniesieniu do celów rewitalizacji
			Spółeczną Radą ds. Osób Niepełnosprawnych.						
15.	Modernizacja i przebudowa budynku Teatru Lalki „Tęcza” przy ul. Waryńskiego	Miasto Słupsk	Zadanie obejmuje prace mające na celu poprawę funkcjonalności, estetyki i efektywności energetycznej budynku na obszarze rewitalizacji, w którym swoją siedzibę ma Teatr Lalki „Tęcza”, z uwzględnieniem obowiązujących standardów bezpieczeństwa i komfortu. Przedsięwzięcie zakłada m.in. modernizację sali teatralnej, pomieszczeń prób, pracowni oraz pomieszczeń administracyjnych. Kluczowym zadaniem jest zapewnienie dostępności dla osób ze specjalnymi potrzebami. Zapewnienie dostępności: Dostępność zostanie zapewniona poprzez likwidację barier architektonicznych, zapewnienie dostępnych ciągów komunikacyjnych, dostosowanie toalet oraz wprowadzenie rozwiązań ułatwiających odbiór oferty kulturalnej. Modernizacja	Celem jest przede wszystkim poprawa dostępności – stworzenie warunków umożliwiających korzystanie z obiektu przez osoby ze szczególnymi potrzebami, w tym osoby z niepełnosprawnościami ruchowymi, sensorycznymi i poznawczymi. Ponadto podniesienie komfortu użytkowania – modernizacja infrastruktury technicznej i przestrzeni publicznych w celu zapewnienia wygody widzom, artystom i pracownikom, zwiększenie bezpieczeństwa – dostosowanie budynku do	Budżet Miasta Słupska Środki unijne i budżetu państwa	50.000.000	2030-2032	1.1, 1.2, 1.3, 2.3, 3.3, 3.4	Powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją (ha). Liczba wybudowanych /przebudowanych/wyremontowanych miejsc umożliwiających wspólną aktywność mieszkańców, spędzanie wolnego czasu i rozwój zainteresowań (szt.). Liczba wydarzeń kulturalno-animacyjnych zorganizowanych w miejscach/obiektach utworzonych/zmodernizowanych dzięki działaniom rewitalizacyjnym (szt.). Liczba wspartych obiektów infrastruktury społecznej zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach (szt.).

Lp.	Nazwa/ tytuł przedsięwzięcia	Podmiot realizujący	Zakres przedsięwzięcia oraz lokalizacja	Cel przedsięwzięcia	Źródło finansowania	Szacunkowa wartość w zł	Planowany okres realizacji w latach	Realizowany/e cel/e operacyjny/e GPR	Podstawowe rezultaty oraz sposób ich monitorowania w odniesieniu do celów rewitalizacji
			pozwoli zwiększyć dostępność i atrakcyjność Teatru, czyniąc go miejscem przyjaznym dla wszystkich odbiorców. Szczegółowe rozwiązania zostaną zaproponowane na etapie zlecenia zadania i uzgodnione z Miejską Społeczną Radą ds. Osób Niepełnosprawnych.	obowiązujących norm przeciwpożarowych, sanitarnych i technicznych, wzmocnienie oferty kulturalnej – stworzenie warunków do szerszego uczestnictwa społeczności lokalnej w wydarzeniach teatralnych, w tym grup dotychczas zagrożonych wykluczeniem oraz podniesienie atrakcyjności Teatru jako ważnego ośrodka życia kulturalnego miasta i regionu.					Monitorowane na podstawie danych UM Stupsk.
						290.783.726			

Tabela 44. Wiązka projektów - Pakiet 6

Aktywizacja społeczno-zawodowa mieszkańców oraz podniesienie jakości edukacji na obszarze rewitalizacji
Cel: Podnoszenie jakości edukacji dla wyrównywania szans rozwojowych i aktywizacja mieszkańców
Powiązanie pakietu przedsięwzięć z przedsięwzięciami innych pakietów: P1-10,17,20,21; P3-11; P4-1,2,3,7,10,11,12,13,14; P5-6; P7-1,2,4,10,19
Powiązanie pakietu przedsięwzięć z przedsięwzięciami uzupełniającymi: I-5, 9, 16
Wskaźniki monitorowania pakietu P6: – Liczba osób objętych szkoleniami/doradztwem w zakresie rozwoju kompetencji (os.), wartość bazowa: 0 (2016), wartość docelowa: 7953 (2032). – Liczba osób objętych wsparciem w ramach programu rozwoju szkół zawodowych (szt.), wartość bazowa: 0 (2016), wartość docelowa: 4921 (2032). – Liczba projektów uwzględniających udział osób długotrwale bezrobotnych w wieku produkcyjnym z obszaru rewitalizacji (szt.), wartość bazowa: 0 (2016), wartość docelowa: 3 (2032).

A – zadania zrealizowane

Lp.	Nazwa/ tytuł przedsięwzięcia	Podmiot realizujący	Zakres przedsięwzięcia oraz lokalizacja	Cel przedsięwzięcia	Źródło finansowania	Szacunkowa wartość w zł	Planowany okres realizacji w latach	Realizowany/e cel/e operacyjny/e GPR	Podstawowe rezultaty oraz sposób ich monitorowania w odniesieniu do celów rewitalizacji
1.	Szkoła zawodowa szkołą dobrego wyboru – modernizacja i wyposażenie trzech ponadgimnazjalnych szkół zawodowych w Słupsku Zadanie zrealizowane	Miasto Słupsk	Przedsięwzięcie obejmuje doposażenie szkół w sprzęt i pomoce dydaktyczne, prace adaptacyjne i modernizacyjne pomieszczeń na potrzeby pracowni zawodowych. Szkoły objęte projektem: Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych nr 1 ul. Szczecińska 60, Zespół Szkół Technicznych ul. Szymanowskiego 5 oraz Zespół Szkół Mechanicznych i Logistycznych ul. Niedziałkowskiego 2. Szkoły położone są na obszarze rewitalizacji (ZST, ZSMiL). Zapewnienie dostępności: Całe przedsięwzięcie oraz jego poszczególne elementy składowe realizowano z uwzględnieniem zasad projektowania uniwersalnego oraz przy dążeniu do zaspokojenia potrzeb osób ze szczególnymi potrzebami – z niepełnosprawnościami ruchowymi, wzrokowymi,	Celem przedsięwzięcia jest podniesienie jakości szkolnictwa zawodowego w mieście oraz na obszarze rewitalizacji. Projekt ma również na celu zwiększenie szans uczniów szkół zawodowych na odniesienie sukcesu na rynku pracy, dostosowanie kompetencji zawodowych nauczycieli do wymogów dynamicznie zmieniającego się rynku pracy, usystematyzowanie współpracy szkół z pracodawcami oraz szkołami wyższymi.	Budżet Miasta Słupska RPO WP 2014-2020	6.426.610	2016-2019	2.4, 3.3	Liczba osób objętych wsparciem w ramach programu rozwoju szkół zawodowych (szt.). Monitoring rezultatów odbywać się na podstawie danych UM Słupsk i szkół.

Lp.	Nazwa/ tytuł przedsięwzięcia	Podmiot realizujący	Zakres przedsięwzięcia oraz lokalizacja	Cel przedsięwzięcia	Źródło finansowania	Szacunkowa wartość w zł	Planowany okres realizacji w latach	Realizowany/e cel/e operacyjny/e GPR	Podstawowe rezultaty oraz sposób ich monitorowania w odniesieniu do celów rewitalizacji
			słuchowymi (w szczególności umożliwienia im korzystania z obiektów na równi z innymi użytkownikami oraz wyrównanie szans rozwojowych młodzieży.						
2.	Kierunek aktywność dla osób zagrożonych wykluczeniem społecznym Zadanie zrealizowane	Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie Powiatowy Urząd Pracy organizacje pozarządowe	Przedsięwzięcie skierowane do 180 osób dotkniętych i zagrożonych wykluczeniem społecznym, niepracujących, korzystających z pomocy Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Słupsku. Dla każdego z uczestników stworzone zostaną ścieżki integracji, w oparciu o które prowadzone będą dalsze działania aktywizacyjne. Na obszarze rewitalizacji utworzone zostanie Centrum Integracji Społecznej zlokalizowane przy DDPS przy ul. Jaracza, w którym – w oparciu o warsztaty praktyczne i zajęcia społeczne, będzie realizowana integracja uczestników. Zapewnienie dostępności: Całe przedsięwzięcie oraz jego poszczególne elementy	Celem projektu jest aktywizacja zawodowa osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, w szczególności: długotrwale bezrobotnych, niepełnosprawnych, uzależnionych od alkoholu, opuszczających zakłady karne oraz innych grup zagrożonych wykluczeniem społecznym, które dotychczas nie miały możliwości podjęcia zatrudnienia i zdobycia nowych kwalifikacji.	RPO WP 2014-2020 środki organizacji pozarządowych	2.694.997	2016-2018	1.1, 1.2	Liczba projektów uwzględniających udział osób długotrwale bezrobotnych wieku produkcyjnym z obszaru rewitalizacji (szt.). Monitorowanie odbywać się będzie na podstawie danych MOPR Słupsk w odniesieniu do całego Miasta i do obszaru rewitalizacji.

Lp.	Nazwa/ tytuł przedsięwzięcia	Podmiot realizujący	Zakres przedsięwzięcia oraz lokalizacja	Cel przedsięwzięcia	Źródło finansowania	Szacunkowa wartość w zł	Planowany okres realizacji w latach	Realizowany/e cel/e operacyjny/e GPR	Podstawowe rezultaty oraz sposób ich monitorowania w odniesieniu do celów rewitalizacji
			składowe realizowano z uwzględnieniem zasad projektowania uniwersalnego oraz przy dążeniu do zaspokojenia potrzeb osób ze szczególnymi potrzebami – z niepełnosprawnościami ruchowymi, wzrokowymi, słuchowymi. Wyrównanie szans osób zagrożonych wykluczeniem społecznym.						
3.	Szkoła zawodowa szkołą dobrego wyboru – podniesienie jakości edukacji w ponadgimnazjalnych szkołach zawodowych w Słupsku Zadanie zrealizowane	Miasto Słupsk Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych nr 1 Zespół Szkół Technicznych Zespół Szkół Mechanicznych i Logistycznych	Przedsięwzięcie zakłada m.in. organizację zajęć nastawionych na rozwój kompetencji uczniów i nauczycieli, udział uczniów i nauczycieli w zajęciach prowadzonych w szkole wyższej; organizację doradztwa zawodowego w szkołach; doposażenie szkół w sprzęt i pomoce dydaktyczne. Szkoly położone na obszarze rewitalizacji to ZST, ZSMiL. Zapewnienie dostępności: Całe przedsięwzięcie oraz jego poszczególne elementy składowe realizowano z uwzględnieniem zasad	Celem przedsięwzięcia jest podniesienie jakości szkolnictwa zawodowego w mieście oraz na obszarze rewitalizacji poprzez ukształtowanie sieci ponadgimnazjalnych szkół zawodowych odpowiadających lokalnym i regionalnym potrzebom rynku pracy. Projekt ma również na celu zwiększenie szans uczniów szkół	Budżet Miasta Słupska RPO WP 2014-2020	6.294.749	2016-2021	2.1, 2.4	Liczba osób objętych szkoleniami/doradztwem w zakresie rozwoju kompetencji (os.). Liczba osób objętych wsparciem w ramach programu rozwoju szkół zawodowych (szt.). Monitorowanie wskaźnika odbywać się będzie na podstawie danych uzyskanych od szkół.

Lp.	Nazwa/ tytuł przedsięwzięcia	Podmiot realizujący	Zakres przedsięwzięcia oraz lokalizacja	Cel przedsięwzięcia	Źródło finansowania	Szacunkowa wartość w zł	Planowany okres realizacji w latach	Realizowany/e cel/e operacyjny/e GPR	Podstawowe rezultaty oraz sposób ich monitorowania w odniesieniu do celów rewitalizacji
			projektowania uniwersalnego oraz przy dążeniu do zaspokojenia potrzeb osób ze szczególnymi potrzebami – z niepełnosprawnościami ruchowymi, wzrokowymi, słuchowymi (w szczególności umożliwienia im kształcenia w wybranych placówkach na równi z innymi użytkownikami oraz wyrównanie szans rozwojowych młodzieży.	zawodowych na odniesienie sukcesu na rynku pracy, dostosowanie kompetencji zawodowych.					
4.	Szansa na sukces-podniesienie jakości edukacji ogólnej w słupekich szkołach podstawowych Zadanie zrealizowane	SP nr 1 SP nr 2 SP nr 3 SP z Oddziałami Integracyjnymi nr 4 SP z Oddziałami Integracyjnymi nr 5 SP nr 6 SP nr 8 SP nr 9	Projekt przewiduje m.in.: a) wsparcie uczniów mających problemy z nauką poprzez udział w warsztatach, b) zwiększanie szans rozwojowych uczniów o specjalnych potrzebach edukacyjnych, c) rozwijanie kompetencji kluczowych uczniów, d) zajęcia dodatkowe umożliwiające rozwijanie talentów dla uczniów zdolnych, e) wyposażenie szkół w sprzęt multimedialny, f) organizację zajęć przyczyniających się do wzrostu poziomu	Projekt ma na celu kształtowanie i rozwijanie u uczniów kompetencji kluczowych niezbędnych na rynku pracy; doskonalenie kompetencji zawodowych nauczycieli w zakresie stosowania nowych metod nauczania w kształtowaniu kompetencji kluczowych niezbędnych na	RPO WP 2014-2020	4.390.289	2016-2018	1.1, 2.1, 2.4	Liczba osób objętych szkoleniami/doradztwem w zakresie rozwoju kompetencji (os.). Monitorowanie wskaźnika odbywać się będzie na podstawie danych szkół podstawowych.

Lp.	Nazwa/ tytuł przedsięwzięcia	Podmiot realizujący	Zakres przedsięwzięcia oraz lokalizacja	Cel przedsięwzięcia	Źródło finansowania	Szacunkowa wartość w zł	Planowany okres realizacji w latach	Realizowany/e cel/e operacyjny/e GPR	Podstawowe rezultaty oraz sposób ich monitorowania w odniesieniu do celów rewitalizacji
		SP z Oddziałami Integracyjnym i nr 10	kompetencji kluczowych niezbędnych na rynku pracy wśród uczniów. Na obszarze rewitalizacji projektem objęte będą 4 szkoły podstawowe (SP nr 1, 2,6,9). Zapewnienie dostępności: Całe przedsięwzięcie oraz jego poszczególne elementy składowe realizowano z uwzględnieniem zasad projektowania uniwersalnego oraz przy dążeniu do zaspokojenia potrzeb osób ze szczególnymi potrzebami – z niepełnosprawnościami ruchowymi, wzrokowymi, słuchowymi (w szczególności umożliwienia im rozwijania zainteresowań oraz wyrównanie szans rozwojowych młodzieży).	ryunku pracy oraz postaw i umiejętności uczniów; prowadzenie doradztwa edukacyjno-zawodowego, przygotowanie do prowadzenia procesu indywidualizacji pracy z uczniami ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi oraz młodszymi uczniami.					
5.	Smart Gimnazjalista, czyli zajęcia rozwijające – doskonalące dla uczniów szkół gimnazjalnych	Gimnazjum nr 2 Gimnazjum nr 3 Gimnazjum nr 4	Projekt przewiduje m.in.: a) zajęcia mające na celu wzrost poziomu kompetencji kluczowych niezbędnych na rynku pracy wśród uczniów, przekładającego się na lepsze przygotowanie uczniów do potrzeb rynku pracy,	Projekt ma na celu kształtowanie i rozwijanie u uczniów kompetencji kluczowych niezbędnych na rynku pracy; doskonalenie	RPO WP 2014-2020	1.986.634	2016-2018	1.1, 2.1, 2.4	Liczba osób objętych szkoleniami/doradztwem w zakresie kompetencji cyfrowych (os.). Monitorowanie wskaźnika odbywać się będzie na podstawie

Lp.	Nazwa/ tytuł przedsięwzięcia	Podmiot realizujący	Zakres przedsięwzięcia oraz lokalizacja	Cel przedsięwzięcia	Źródło finansowania	Szacunkowa wartość w zł	Planowany okres realizacji w latach	Realizowany/e cel/e operacyjny/e GPR	Podstawowe rezultaty oraz sposób ich monitorowania w odniesieniu do celów rewitalizacji
	Zadanie zrealizowane	Gimnazjum nr 5 Gimnazjum nr 6	b) wsparcie uczniów słabych oraz dzieci z orzeczeniami, c) rozwijanie kompetencji kluczowych i cyfrowych uczniów i nauczycieli, d) wyposażenie pracowni fizycznych i chemicznych oraz wyposażenie szkół w sprzęt wykorzystujący technikę TIK, e) organizację zajęć przyczyniających się do wzrostu poziomu kompetencji kluczowych niezbędnych na rynku pracy wśród uczniów. Projekt realizowany w 5 gimnazjach w Słupsku, z których dwa znajdują się na obszarze rewitalizacji (GM nr 3 i 5). Zapewnienie dostępności: Całe przedsięwzięcie oraz jego poszczególne elementy składowe realizowano z uwzględnieniem zasad projektowania uniwersalnego oraz przy dążeniu do zaspokojenia potrzeb osób ze szczególnymi potrzebami – z niepełnosprawnościami ruchowymi, wzrokowymi,	kompetencji zawodowych nauczycieli w zakresie stosowania nowych metod nauczania w kształtowaniu kompetencji kluczowych niezbędnych na rynku pracy oraz postaw i umiejętności uczniów; prowadzenie doradztwa edukacyjno-zawodowego, przygotowanie do prowadzenia procesu indywidualizacji pracy z uczniami ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi oraz młodszymi uczniami.					danych szkół gimnazjalnych.

Lp.	Nazwa/ tytuł przedsięwzięcia	Podmiot realizujący	Zakres przedsięwzięcia oraz lokalizacja	Cel przedsięwzięcia	Źródło finansowania	Szacunkowa wartość w zł	Planowany okres realizacji w latach	Realizowany/e cel/e operacyjny/e GPR	Podstawowe rezultaty oraz sposób ich monitorowania w odniesieniu do celów rewitalizacji
			stuchowymi (w szczególności wyrównanie szans rozwojowych młodzieży).						
6.	Rozwój kompetencji kluczowych, ścieżką do sukcesu edukacji w 5 - ciu LO w Słupsku Zadanie zrealizowane	I LO II LO III LO IV LO V LO	Projekt przewiduje m.in.: a) kształtowanie kompetencji kluczowych uczniów i nauczycieli, b) dodatkowe zajęcia dla uczniów, c) doradztwo edukacyjno-zawodowe dla uczniów, d) podnoszenie kwalifikacji zawodowych nauczycieli, e) doposażenie pracowni biologiczno-chemicznej, programistycznej, informatycznej, c) stworzenie i wyposażenie młodzieżowego biura karier. Projekt realizowany w pięciu liceach, z czego 3 zlokalizowane są na obszarze rewitalizacji (I LO, ZSO nr 2, V LO). Zapewnienie dostępności: Całe przedsięwzięcie oraz jego poszczególne elementy składowe realizowano z uwzględnieniem zasad projektowania uniwersalnego oraz przy dążeniu do zaspokojenia	Projekt ma na celu kształtowanie i rozwijanie u uczniów kompetencji kluczowych niezbędnych na rynku pracy; prowadzenie doradztwa edukacyjno-zawodowego; przygotowanie do prowadzenia procesu indywidualizacji pracy z uczniami ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi oraz młodszymi uczniami.	RPO WP 2014-2020	2.049.924	2016-2018	1.1, 2.1, 2.4	Liczba osób objętych szkoleniami/doradztwem w zakresie rozwoju kompetencji (os.). Monitorowanie wskaźnika odbywać się będzie na podstawie danych ze szkół.

Lp.	Nazwa/ tytuł przedsięwzięcia	Podmiot realizujący	Zakres przedsięwzięcia oraz lokalizacja	Cel przedsięwzięcia	Źródło finansowania	Szacunkowa wartość w zł	Planowany okres realizacji w latach	Realizowany/e cel/e operacyjny/e GPR	Podstawowe rezultaty oraz sposób ich monitorowania w odniesieniu do celów rewitalizacji
			potrzeb osób ze szczególnymi potrzebami – z niepełnosprawnościami ruchowymi, wzrokowymi, słuchowymi (w szczególności wyrównanie szans rozwojowych młodzieży).						
7.	Aktywizacja osób młodych pozostających bez pracy w powiecie stępskim i mieście Stępsk (III) Zadanie zrealizowane	Powiatowy Urząd Pracy	Projekt skierowany jest do osób młodych w wieku 18-29 lat, zarejestrowanych w PUP w Stępsku jako osoby bezrobotne, które należą do tzw. młodzieży NEET, która nie pracuje, nie kształci się, nie szkoli się. Zapewnienie dostępności: Całe przedsięwzięcie oraz jego poszczególne elementy składowe realizowano z uwzględnieniem zasad projektowania uniwersalnego oraz przy dążeniu do zaspokojenia potrzeb osób ze szczególnymi potrzebami – z niepełnosprawnościami ruchowymi, wzrokowymi, słuchowymi (w szczególności wyrównanie szans na rynku pracy).	Celem projektu jest zwiększenie możliwości zatrudnienia osób pozostających bez pracy poniżej 30 roku życia, która posiada deficyty w wykształceniu lub, co jest największą przeszkodą w zatrudnianiu osób młodych, w doświadczeniu zawodowym. Wsparcie w ramach projektu dostosowane jest zgodnie z potrzebami pracodawców, umożliwiając uzupełnienie doświadczenia, sprawdzenie	POWER 2014-2020,	9.750.784	2017-2018	1.1	Liczba projektów uwzględniających udział osób długotrwale bezrobotnych wieku produkcyjnym z OR (szt.). Monitorowanie odbywać się będzie w stosunku do ogólnej liczby osób objętej wsparciem w mieście Stępsk oraz do obszaru rewitalizacji.

Lp.	Nazwa/ tytuł przedsięwzięcia	Podmiot realizujący	Zakres przedsięwzięcia oraz lokalizacja	Cel przedsięwzięcia	Źródło finansowania	Szacunkowa wartość w zł	Planowany okres realizacji w latach	Realizowany/e cel/e operacyjny/e GPR	Podstawowe rezultaty oraz sposób ich monitorowania w odniesieniu do celów rewitalizacji
				przyszłego pracownika na konkretnym stanowisku pracy.					
8.	Aktywizacja zawodowa osób bezrobotnych powyżej 30 roku życia z powiatu stupskiego i miasta Stupsk (III) Zadanie zrealizowane	Powiatowy Urząd Pracy	Projekt skierowany do osób powyżej 30 roku życia, pozostających bez pracy w powiecie stupskim i mieście Stupsku, zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy spełniających jedno z kryteriów: - osoby o niskich kwalifikacjach - osoby długotrwale bezrobotne - osoby niepełnosprawne, - osoby powyżej 50 roku życia, - kobiety. Zapewnienie dostępności: Całe przedsięwzięcie oraz jego poszczególne elementy składowe realizowano z uwzględnieniem zasad projektowania uniwersalnego oraz przy dążeniu do zaspokojenia potrzeb osób ze szczególnymi potrzebami – z niepełnosprawnościami ruchowymi, wzrokowymi,	Celem projektu jest zwiększenie możliwości zatrudnienia osób bezrobotnych powyżej 30 roku życia zakwalifikowanych do I lub II profilu pomocy, pozostających bez pracy w powiecie stupskim i mieście Stupsku, zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Stupsku.	RPO WP 2014-2020	13.646.713	2017-2018	1.1	Liczba projektów uwzględniających udział osób długotrwale bezrobotnych wieku produkcyjnym z OR (szt.). Monitorowanie odbywać się będzie w stosunku do ogólnej liczby osób objętej wsparciem w mieście Stupsk oraz do obszaru rewitalizacji.

Lp.	Nazwa/ tytuł przedsięwzięcia	Podmiot realizujący	Zakres przedsięwzięcia oraz lokalizacja	Cel przedsięwzięcia	Źródło finansowania	Szacunkowa wartość w zł	Planowany okres realizacji w latach	Realizowany/e cel/e operacyjny/e GPR	Podstawowe rezultaty oraz sposób ich monitorowania w odniesieniu do celów rewitalizacji
			stuchowymi (w szczególności wyrównanie szans na rynku pracy).						

B – zadania planowane od realizacji lub w trakcie realizacji

Lp.	Nazwa/ tytuł przedsięwzięcia	Podmiot realizujący	Zakres przedsięwzięcia oraz lokalizacja	Cel przedsięwzięcia	Źródło finansowania	Szacunkowa wartość w zł	Planowany okres realizacji w latach	Realizowany/e cel/e operacyjny/e GPR	Podstawowe rezultaty oraz sposób ich monitorowania w odniesieniu do celów rewitalizacji
1.	„Akademia Talentów – Pomorski Program Rozwoju Edukacyjnego Uczniów Szczególnie Uzdolnionych”	Miasto Słupsk Uniwersytet Pomorski	Projekt zakłada udzielenie wsparcia uczniom w rozwoju ich uzdolnień oraz niwelowanie barier o charakterze społeczno-ekonomicznym, terytorialnym, psychofizycznym w dostępie do edukacji. Działania w ramach projektu obejmują m.in. warsztaty z matematyki, fizyki, informatyki, biologii, chemii i kompetencji społecznych; zajęcia laboratoryjne na uczelniach wyższych, wycieczki edukacyjne, warsztaty z doradztwa zawodowego, warsztaty z psychologiem dla rodziców i uczniów. Projekt obejmuje	Celem realizacji projektu jest rozwój uzdolnień uczniów w tym kompetencji kluczowych (cyfrowych oraz społecznych) oraz zwiększenie szans w dalszej edukacji i karierze zawodowej. Projekt zakłada również wzrost atrakcyjności i jakości oferty edukacyjnej szkół w zakresie wspierania uzdolnień uczniów, zwiększenie świadomości i	Środki unijne FEP 2021-2027 (EFS+)	860.000	2024-2027	1.1, 2.4	Liczba osób objętych szkoleniami/doradztwem w zakresie rozwoju kompetencji (os.). Liczba osób objętych wsparciem w ramach programu rozwoju szkół zawodowych (szt.). Monitorowanie wskaźnika odbywać się będzie na podstawie danych ze szkół.

Lp.	Nazwa/ tytuł przedsięwzięcia	Podmiot realizujący	Zakres przedsięwzięcia oraz lokalizacja	Cel przedsięwzięcia	Źródło finansowania	Szacunkowa wartość w zł	Planowany okres realizacji w latach	Realizowany/e cel/e operacyjny/e GPR	Podstawowe rezultaty oraz sposób ich monitorowania w odniesieniu do celów rewitalizacji
			uczniów klas VI-VIII, techników, szkół branżowych i liceów z Miasta Słupska Zapewnienie dostępności: Przedsięwzięcie realizuje zasady dostępności i zapewnia osobom ze szczególnymi potrzebami równy dostęp do udziału w projekcie bez względu na poziom sprawności lub z powodu innych ograniczeń. Osoby ze szczególnymi potrzebami, w tym z różnymi typami niepełnosprawności: ruchowymi, wzroku, słuchu i neuroróżnorodnymi, nie będą wykluczone z możliwości korzystania z produktów i rezultatów przedsięwzięcia. Projekt realizowany będzie w przestrzeniach i obiektach dostępnych dla OzN. Zostanie zapewniona dostępność cyfrowa oraz informacyjno-komunikacyjna.	zainteresowania szkół wyższych, pracodawców, innych podmiotów oraz rodziców wspieraniem uzdolnień uczniów.					
2.	„Szkoła zawodowa szkołą dobrego wyboru - podniesienie	Miasto Słupsk	Zakres rzeczowy projektu obejmuje zakup wyposażenia trwałego, w tym doposażenie w	Celem głównym projektu jest podniesienie jakości szkolnictwa	Środki unijne FEP 2021-2027 (EFRR)	1.206.582	2025	2.4	Liczba osób objętych wsparciem w ramach

Lp.	Nazwa/ tytuł przedsięwzięcia	Podmiot realizujący	Zakres przedsięwzięcia oraz lokalizacja	Cel przedsięwzięcia	Źródło finansowania	Szacunkowa wartość w zł	Planowany okres realizacji w latach	Realizowany/e cel/e operacyjny/e GPR	Podstawowe rezultaty oraz sposób ich monitorowania w odniesieniu do celów rewitalizacji
	jakości edukacji w ponadpodstawowych szkołach zawodowych w Słupsku na obszarze rewitalizacji (EFRR) etap II	Zespół Szkół Technicznych Zespół Szkół Mechanicznych i Logistycznych Poza obszarem: Zespół Szkół "ELEKTRYK"	specjalistyczne urządzenia, sprzęt, narzędzia i oprogramowanie oraz zakup mebli do szkół zawodowych na obszarze rewitalizacji w Słupsku: Zespołu Szkół Mechanicznych i Logistycznych i Zespołu Szkół Technicznych. Dostosowane w szczególności zostaną pracownie kształcenia zawodowego, warsztaty i sale do praktycznej nauki zawodu w branżach: elektroniczno-mechatronicznej, mechanicznej, spedycyjno-logistycznej, teleinformatycznej, motoryzacyjnej, drzewno-meblarskiej. Zapewnienie dostępności: Realizacja przedsięwzięcia będzie uwzględniała dostępność dla osób ze szczególnymi potrzebami. Dostępność będzie zapewniona przede wszystkim dzięki stosowaniu podejścia uniwersalnego projektowania przestrzeni, uwzględniając obowiązujące przepisy prawa, standardy	zawodowego w Mieście Słupsku poprzez dostosowanie szkół zawodowych do zmieniającej się gospodarki, w tym szczególności do potrzeb branż kluczowych dla regionu.					programu rozwoju szkół zawodowych (szt.). Monitorowanie wskaźnika odbywać się będzie na podstawie danych ze szkół.

Lp.	Nazwa/ tytuł przedsięwzięcia	Podmiot realizujący	Zakres przedsięwzięcia oraz lokalizacja	Cel przedsięwzięcia	Źródło finansowania	Szacunkowa wartość w zł	Planowany okres realizacji w latach	Realizowany/e cel/e operacyjny/e GPR	Podstawowe rezultaty oraz sposób ich monitorowania w odniesieniu do celów rewitalizacji
			dostępności, a także poprzez usuwanie istniejących barier. Nowe wyposażenie szkół w miarę możliwości będzie dostosowane do potrzeb użytkowników ze szczególnymi potrzebami.						
3.	„Szkola zawodowa szkołą dobrego wyboru – podniesienie jakości edukacji w ponadpodstawowych szkołach zawodowych (EFS+)”	Miasto Słupsk Zespół Szkół Technicznych Zespół Szkół Mechanicznych i Logistycznych	Zakres przedsięwzięcia obejmuje wsparcie szkół na obszarze rewitalizacji: - wsparcie dla uczniów w zakresie organizacji staży zawodowych, doradztwo zawodowe, przeprowadzenie kursów, szkoleń, zajęć specjalistycznych i laboratoryjnych, wyjazdów studyjnych. Zapewnienie dostępności: Przedsięwzięcie realizuje zasady dostępności i zapewnia osobom ze szczególnymi potrzebami równy dostęp do udziału w projekcie bez względu na poziom sprawności lub z powodu innych ograniczeń. Osoby ze szczególnymi potrzebami, w tym z różnymi typami niepełnosprawności: ruchowymi, wzroku, słuchu i neuroróżnorodnymi, nie	Celem realizacji projektu i zaplanowanych działań jest podniesienie jakości szkolnictwa zawodowego w szkołach zawodowych na obszarze rewitalizacji poprzez dostosowanie ich do zmieniającej się gospodarki, w szczególności do potrzeb branż kluczowych dla regionu. Działania przyczynią się również do zwiększenia umiejętności i podniesienia kwalifikacji	Środki unijne FEP 2021-2027 (EFS+)	9.182.102	2024-2028	1.1, 2.4	Liczba osób objętych wsparciem w ramach programu rozwoju szkół zawodowych (szt.). Liczba osób objętych szkoleniami/doradztwem w zakresie rozwoju kompetencji (os.). Monitorowanie wskaźnika odbywać się będzie na podstawie danych ze szkół.

Lp.	Nazwa/ tytuł przedsięwzięcia	Podmiot realizujący	Zakres przedsięwzięcia oraz lokalizacja	Cel przedsięwzięcia	Źródło finansowania	Szacunkowa wartość w zł	Planowany okres realizacji w latach	Realizowany/e cel/e operacyjny/e GPR	Podstawowe rezultaty oraz sposób ich monitorowania w odniesieniu do celów rewitalizacji
			będą wykluczone z możliwości korzystania z produktów i rezultatów przedsięwzięcia. Projekt realizowany będzie w przestrzeniach i obiektach dostępnych dla OzN. Zostanie zapewniona dostępność cyfrowa oraz informacyjno-komunikacyjna.	zawodowych uczniów.					
4.	„Kwalifikacje kluczowe i społeczne paszportem w dorosłość uczniów Miasta Słupsk”.	Miasto Słupsk z obszaru rewitalizacji : Szkoła Podstawowa nr 1 Szkoła Podstawowa nr 2 Szkoła Podstawowa nr 6 Szkoła Podstawowa nr 9 Poza obszarem:	Działania w ramach projektu obejmą m.in. zajęcia dydaktyczno-wyrównawczych, mających na celu wspieranie uczniów z trudnościami w nauce; rozwój zainteresowań i uzdolnień – stworzenie warunków do odkrywania i rozwijania pasji uczniów; rozwój kompetencji kluczowych – przedsiębiorczości, pracy w zespole, kreatywności oraz logicznego myślenia, wsparcie w zakresie kompetencji społeczno-emocjonalnych, innowacyjne metody uczenia się, wsparcie dla nauczycieli i doposażenie sal lekcyjnych i zakup	Projekt ma na celu zwiększenie dostępu do wysokiej jakości edukacji dzieci i młodzieży z terenów Miasta Słupska poprzez podniesienie poziomu usług edukacyjnych, rozwój umiejętności zawodowych, ale także kształtowanie kompetencji społecznych, które są niezbędne w dzisiejszym zróżnicowanym świecie.	Środki unijne FEP 2021-2027 (EFS +)	5.325.824	2024-2026	1.1, 2.4	Liczba osób objętych szkoleniami/doradztwem w zakresie rozwoju kompetencji (os.). Liczba osób objętych wsparciem w ramach programu rozwoju szkół zawodowych (szt.). Monitorowanie wskaźnika odbywać się będzie na podstawie danych ze szkół.

Lp.	Nazwa/ tytuł przedsięwzięcia	Podmiot realizujący	Zakres przedsięwzięcia oraz lokalizacja	Cel przedsięwzięcia	Źródło finansowania	Szacunkowa wartość w zł	Planowany okres realizacji w latach	Realizowany/e cel/e operacyjny/e GPR	Podstawowe rezultaty oraz sposób ich monitorowania w odniesieniu do celów rewitalizacji
		Szkoła Podstawowa z Oddziałami Integracyjnymi nr 4 Szkoła Podstawowa nr 8 IV Liceum Ogólnokształcące oraz Technikum nr 2 w Zespole Szkół Budowlanych i Kształcenia Ustawicznego	nowoczesnych pomocy dydaktycznych. Zapewnienie dostępności: Przedsięwzięcie realizuje zasady dostępności i zapewnia osobom ze szczególnymi potrzebami równy dostęp do udziału w projekcie bez względu na poziom sprawności lub z powodu innych ograniczeń. Osoby ze szczególnymi potrzebami, w tym z różnymi typami niepełnosprawności: ruchowymi, wzroku, słuchu i neuroróżnorodnymi, nie będą wykluczone z możliwości korzystania z produktów i rezultatów przedsięwzięcia. Projekt realizowany będzie w przestrzeniach i obiektach dostępnych dla OzN. Zostanie zapewniona dostępność cyfrowa oraz informacyjno-komunikacyjna						
5.	„Pozytywnie włączeni – kompleksowy system wdrażania edukacji	Miasto Słupsk w partnerstwie z firmą DC Doradztwo-	W projekcie weźmie udział 21 słupskich szkół w tym: 12 szkół podstawowych oraz 9 szkół ponadpodstawowych oraz Poradnia	Celem projektu jest wsparcie uczniów z niepełnosprawnościami, zaburzeniami zachowania i	Środki unijne FEP 2021-2027 (EFS+)	9.611.804	2024-2027	1.1, 2.4	Liczba osób objętych szkoleniami/doradztwem w zakresie rozwoju kompetencji (os.). Monitorowanie wskaźnika odbywać się

Lp.	Nazwa/ tytuł przedsięwzięcia	Podmiot realizujący	Zakres przedsięwzięcia oraz lokalizacja	Cel przedsięwzięcia	Źródło finansowania	Szacunkowa wartość w zł	Planowany okres realizacji w latach	Realizowany/e cel/e operacyjny/e GPR	Podstawowe rezultaty oraz sposób ich monitorowania w odniesieniu do celów rewitalizacji
	włączającej w słupskich szkołach”	Consulting Szczecin 12 szkół podstawowych oraz 9 szkół ponadpodstawowych Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna	Psychologiczno-Pedagogiczna w Słupsku. Projekt zakłada m.in. wsparcie uczniów z niepełnosprawnościami, zaburzeniami zachowania i emocji, z trudnościami w nauce, uczniów z doświadczeniem w migracji; wsparcie kadr systemu oświaty w zakresie podnoszenia jakości edukacji włączającej; integrację uczniów z różnych środowisk, zajęcia specjalistyczne z zakresu pomocy psychologiczno-pedagogicznej oraz doposażenie oraz wyposażenie sal lekcyjnych. Zapewnienie dostępności: Przedsięwzięcie realizuje zasady dostępności i zapewnia osobom ze szczególnymi potrzebami równy dostęp do udziału w projekcie bez względu na poziom sprawności lub z powodu innych ograniczeń. Osoby ze szczególnymi potrzebami, w tym z różnymi typami niepełnosprawności: ruchowymi, wzroku, słuchu i	emocji, z trudnościami w nauce, uczniów z doświadczeniem w migracji oraz integracja uczniów z różnych środowisk. Realizacja projektu przyczyni się do wzrostu kompetencji uczniów o specjalnych potrzebach edukacyjnych, a także podniesie umiejętności nauczycieli pracujących na rzecz tych uczniów.					będzie na podstawie danych ze szkół.

Lp.	Nazwa/ tytuł przedsięwzięcia	Podmiot realizujący	Zakres przedsięwzięcia oraz lokalizacja	Cel przedsięwzięcia	Źródło finansowania	Szacunkowa wartość w zł	Planowany okres realizacji w latach	Realizowany/e cel/e operacyjny/e GPR	Podstawowe rezultaty oraz sposób ich monitorowania w odniesieniu do celów rewitalizacji
			neuroróżnorodnymi, nie będą wykluczone z możliwości korzystania z produktów i rezultatów przedsięwzięcia. Projekt realizowany będzie w przestrzeniach i obiektach dostępnych dla OzN. Zostanie zapewniona dostępność cyfrowa oraz informacyjno-komunikacyjna. Nowe wyposażenie szkół będzie dostosowane do potrzeb użytkowników ze szczególnymi potrzebami.						
6.	Kompleksowy program aktywizacji społeczno-zawodowej mieszkańców i przedsiębiorców obszaru rewitalizowanego	Stowarzyszenie Słupski Inkubator Przedsiębiorczości	Przedsięwzięcie polegać będzie na aktywizacji i integracji społeczno-zawodowej mieszkańców obszaru rewitalizacji, a także tworzeniu dogodnych warunków do rozwoju przedsiębiorczości poprzez kompleksowe działania informacyjno-szkoleniowo-doradcze. W ramach zadania przeprowadzona zostanie również diagnoza potrzeb w zakresie nowych kwalifikacji i umiejętności zgodnych z potrzebami rynku pracy.	Celem przedsięwzięcia jest wyposażenie mieszkańców i przedsiębiorców z obszaru rewitalizacji w nowe umiejętności i kwalifikacje, w tym kompetencje cyfrowe, dostosowane do aktualnych potrzeb rynku pracy.	Środki unijne FEP 2021-2027	100.000	2026-2032	1.1, 2.4	Liczba osób objętych szkoleniami/doradztwem w zakresie rozwoju kompetencji (os.). Monitorowanie wskaźnika odbywać się będzie na podstawie danych realizatora.

Lp.	Nazwa/ tytuł przedsięwzięcia	Podmiot realizujący	Zakres przedsięwzięcia oraz lokalizacja	Cel przedsięwzięcia	Źródło finansowania	Szacunkowa wartość w zł	Planowany okres realizacji w latach	Realizowany/e cel/e operacyjny/e GPR	Podstawowe rezultaty oraz sposób ich monitorowania w odniesieniu do celów rewitalizacji
			Zapewnienie dostępności: Przedsięwzięcie realizuje zasady dostępności i zapewnia osobom ze szczególnymi potrzebami równy dostęp do udziału w projekcie bez względu na wiek, poziom sprawności lub z powodu innych ograniczeń. Osoby ze szczególnymi potrzebami, w tym z różnymi typami niepełnosprawności, nie będą wykluczone z możliwości korzystania z produktów i rezultatów przedsięwzięcia. Projekt realizowany będzie w przestrzeniach i obiektach dostępnych dla OzN. Organizator zapewni działania włączające dla osób z mniejszymi szansami. Planowane działania: miejsca spotkań, szkoleń, doradztwa dostępne dla osób z niepełnosprawnością ruchową, wzroku i słuchu. Zostanie zapewniona również dostępność cyfrowa i informacyjno-komunikacyjna.						

Lp.	Nazwa/ tytuł przedsięwzięcia	Podmiot realizujący	Zakres przedsięwzięcia oraz lokalizacja	Cel przedsięwzięcia	Źródło finansowania	Szacunkowa wartość w zł	Planowany okres realizacji w latach	Realizowany/e cel/e operacyjny/e GPR	Podstawowe rezultaty oraz sposób ich monitorowania w odniesieniu do celów rewitalizacji
7.	Sala wyciszeń dla społeczności Mechanika	Miasto Słupsk Zespół Szkół Mechanicznych i Logistycznych	Przedsięwzięcie polega na zaadaptowaniu pomieszczenia w celu utworzenia sali wyciszeń wyposażonej w panele akustyczne, wygodne siedziska lub leżaki, która zapewni jej użytkownikom przestrzeń na wyciszenie i odstresowanie w trakcie intensywnego dnia i wpłynie pozytywnie na polepszenie zdrowia psychicznego. Z pomieszczenia będą korzystali uczniowie, w tym osoby niepełnoletnie i migranci, osoby z niepełnosprawnościami i dysfunkcjami oraz nauczyciele Zapewnienie dostępności: Realizacja przedsięwzięcia będzie uwzględniała dostępność dla osób ze szczególnymi potrzebami. Dostępność będzie zapewniona przede wszystkim dzięki stosowaniu podejścia uniwersalnego projektowania przestrzeni, uwzględniając obowiązujące przepisy prawa, standardy dostępności dla osób z niepełnosprawnością	Celem przedsięwzięcia jest poprawa zdrowia psychicznego i wsparcie rozwoju emocjonalnego uczniów tj. umiejętności przetwarzania stresu, emocji i nadmiaru bodźców. Nauczycielom i terapeutom ułatwi prowadzenie indywidualnych i grupowych sesji, wspomagając rozwój umiejętności społecznych i emocjonalnych uczniów.	Środki Unii Europejskiej FEP 2021-2027 (EFS+)	120.000	2026-2032+	1.1, 2.4, 3.3	Liczba osób objętych wsparciem w ramach programu rozwoju szkół zawodowych (szt.). Monitorowanie wskaźnika odbywać się będzie na podstawie danych ze szkół.

Lp.	Nazwa/ tytuł przedsięwzięcia	Podmiot realizujący	Zakres przedsięwzięcia oraz lokalizacja	Cel przedsięwzięcia	Źródło finansowania	Szacunkowa wartość w zł	Planowany okres realizacji w latach	Realizowany/e cel/e operacyjny/e GPR	Podstawowe rezultaty oraz sposób ich monitorowania w odniesieniu do celów rewitalizacji
			ruchową, wzroku i słuchu oraz dla osób neuroróżnorodnych, m. in.: brak barier architektonicznych, płaskie powierzchnie, czytelne i zrozumiałe oznakowanie, a także poprzez usuwanie istniejących barier. Zostanie zapewniona dostępność informacyjno-komunikacyjna. Szczegółowe rozwiązania zostaną zaproponowane na etapie projektowania przestrzeni i uzgodnione z Miejską Społeczną Radą ds. Osób Niepełnosprawnych.						
8.	Budynek edukacyjno-kulturalny przy Zespole Szkół Mechanicznych i Logistycznych	Miasto Stupsk, Zespół Szkół Mechanicznych i Logistycznych	Przedsięwzięcie polegać będzie na rozbudowie szkoły o nowy budynek w miejscu dotychczas istniejącej starej sali gimnastycznej, składający się z kilku kondygnacji. W planach rozbudowy przewidziane jest stworzenie symulacji linii produkcyjno-montażowej samochodu osobowego. Ponadto przewidziano utworzenie profesjonalnej sali konferencyjno-teatralnej, jak również nowoczesnych sal dydaktycznych,	Celem zadania jest stworzenie nowoczesnego miejsca, które służyć będzie zarówno uczniom szkoły, jak i mieszkańcom obszaru rewitalizacji. W budynku będą prowadzone spotkania mające na celu integrację mieszkańców jak i działania wspierające ich	Środki Unii Europejskiej, FEP 2021-2027, Środki budżetu Państwa	10.000.000	2027-2029	2.4, 3.3	Liczba osób objętych szkoleniami/doradztwem w zakresie rozwoju kompetencji (os.). Monitorowanie wskaźnika odbywać się będzie na podstawie danych ze szkół.

Lp.	Nazwa/ tytuł przedsięwzięcia	Podmiot realizujący	Zakres przedsięwzięcia oraz lokalizacja	Cel przedsięwzięcia	Źródło finansowania	Szacunkowa wartość w zł	Planowany okres realizacji w latach	Realizowany/e cel/e operacyjny/e GPR	Podstawowe rezultaty oraz sposób ich monitorowania w odniesieniu do celów rewitalizacji
			laboratoryjnych i warsztatowych. Zapewnienie dostępności: Realizacja przedsięwzięcia będzie uwzględniała dostępność dla osób ze szczególnymi potrzebami. Dostępność będzie zapewniona przede wszystkim dzięki stosowaniu podejścia uniwersalnego projektowania przestrzeni, uwzględniając obowiązujące przepisy prawa, standardy dostępności dla osób z niepełnosprawnością ruchową, wzroku i słuchu oraz dla osób neuroróżnorodnych, m. in.: brak barier architektonicznych, płaskie powierzchnie, czytelne i zrozumiałe oznakowanie, a także poprzez usuwanie istniejących barier. Zostanie zapewniona dostępność informacyjno-komunikacyjna. Szczegółowe rozwiązania zostaną zaproponowane na etapie projektowania przestrzeni i uzgodnione z	aktywność, co będzie miało wymiar społeczny służący tworzeniu i zacieśnianiu więzi międzyludzkich. Pozwoli to także na uatrakcyjnienie kształcenia i podniesienie jakości kształcenia.					

Lp.	Nazwa/ tytuł przedsięwzięcia	Podmiot realizujący	Zakres przedsięwzięcia oraz lokalizacja	Cel przedsięwzięcia	Źródło finansowania	Szacunkowa wartość w zł	Planowany okres realizacji w latach	Realizowany/e cel/e operacyjny/e GPR	Podstawowe rezultaty oraz sposób ich monitorowania w odniesieniu do celów rewitalizacji
			Miejską Społeczną Radą ds. Osób Niepełnosprawnych.						
						83.647.012			

Tabela 45. Wiązka projektów - Pakiet 7

Rozwój usług społecznych i tworzenie miejsc integracji społecznej
Cel: Rozwój i wzrost dostępności usług społecznych oraz tworzenie warunków sprzyjających integracji mieszkańców
Powiązanie pakietu przedsięwzięć z przedsięwzięciami innych pakietów: P1-1,5,7,15,18; P3-11; P4-10; P5-1,2,5,6,7,8,9; P6-2,7,8,14
Powiązanie pakietu przedsięwzięć z przedsięwzięciami uzupełniającymi: I-1, 7, 8, 10, S -1, 3
Wskaźniki monitorowania pakietu P7: – Powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją (ha), wartość bazowa: 0 (2016), wartość docelowa: 1,7612 (2032). – Powierzchnia zagospodarowanych podwórek i przestrzeni wewnątrzkwartałowych na obszarze rewitalizacji (m2), wartość bazowa: 0 (2016), wartość docelowa: 5253 (2032). – Liczba zagospodarowanych podwórek i przestrzeni wewnątrzwarstwowych na obszarze rewitalizacji (szt.), wartość bazowa: 0 (2016), wartość docelowa: 21 (2032). – Powierzchnia uwolnionych terenów w wyniku likwidacji pustostanów (m2), wartość bazowa: 0 (2016), wartość docelowa: 200 (2032). – Liczba obiektów ujętych w rejestrze zabytków lub ewidencji zabytków wymagających prac remontowych (szt.), wartość bazowa: 0 (2016), wartość docelowa: 6 (2032). – Liczba działań lokalnych i partycypacyjnych zrealizowanych przez mieszkańców obszaru rewitalizacji (szt.) , wartość bazowa: 0 (2016), wartość docelowa: 57 (2032). – Liczba wybudowanych/przebudowanych/wyremontowanych miejsc umożliwiających wspólną aktywność mieszkańców, spędzanie wolnego czasu i rozwój zainteresowań (szt.), wartość bazowa: 0 (2016), wartość docelowa: 38 (2032). – Liczba osób uczestniczących w działaniach kulturalno - animacyjnych realizowanych z zaangażowaniem mieszkańców (os.), wartość bazowa: 0 (2016), wartość docelowa: 2100 (2032). – Liczba wydarzeń kulturalno - animacyjnych zorganizowanych w miejscach/obiektach utworzonych/zmodernizowanych dzięki działaniom rewitalizacyjnym (szt.), wartość bazowa: 0 (2016), wartość docelowa: 20 (2032). – Liczba osób korzystających z teleopieki (os.), wartość bazowa: 0 (2016), wartość docelowa: 450 (2032). – Liczba wspartych obiektów infrastruktury społecznej zlokalizowanych na obszarze rewitalizacji (szt.), wartość bazowa: 0 (2016), wartość docelowa: 11 (2032). – Liczba miejsc świadczenia usług społecznych istniejących na obszarze rewitalizacji (szt.), wartość bazowa: 0 (2016), wartość docelowa: 22 (2032). – Liczba seniorów i osób niepełnosprawnych korzystających z usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych, świadczonych w miejscu zamieszkania (osoby), wartość bazowa: 0 (2016), wartość docelowa: 500 (2032). – Liczba osób uczestniczących w działaniach społecznych realizowanych z zaangażowaniem mieszkańców (os.), wartość bazowa: 0 (2016), wartość docelowa: 100 (2032).

A – zadania zrealizowane

Lp.	Nazwa/ tytuł przedsięwzięcia	Podmiot realizujący	Zakres przedsięwzięcia oraz lokalizacja	Cel przedsięwzięcia	Źródło finansowania	Szacunkowa wartość w zł	Planowany okres realizacji w latach	Realizowane/e cele/operacyjne/e GPR	Podstawowe rezultaty oraz sposób ich monitorowania w odniesieniu do celów rewitalizacji
1.	Odbudowa i rewitalizacja Baszty Obronnej wraz z budynkiem przymurnym na potrzeby stworzenia Centrum Współpracy Międzypokoleniowej i Streetworkingu - „Obalmy mury” Zadanie zrealizowane	Miasto Słupsk	Przebudowa i adaptacja pozostałości dawnej baszty i budynku przymurnego wraz z zagospodarowaniem terenu zlokalizowanych przy ulicy Francesco Nullo na Centrum Współpracy Międzypokoleniowej i Streetworkingu i sale warsztatowe. W wyniku realizacji projektu powstanie baszta oraz budynek przymurny. Obiekty zawierać będą pomieszczenia warsztatowe, wyposażone w meble i urządzenia do prac rzemieślniczych, aneks biurowy, salę wykładowo – ekspozycyjną, placówkę wsparcia dziennego oraz centrum seniora i przestrzeń dla streetworkerów. Zapewnienie dostępności: Realizacja przedsięwzięcia uwzględniła dostępność dla osób ze szczególnymi potrzebami. Dostępność zapewniono przede wszystkim dzięki stosowaniu uniwersalnego projektowania przestrzeni,	Stworzenie centrum współpracy międzypokoleniowej i streetworkingu w połączeniu z miejscem aktywizacji osób zagrożonych wykluczeniem lub wykluczonych społecznie oraz integracja i ponowne włączanie tych osób w życie lokalnej społeczności i pobudzanie ich aktywności, w tym także zawodowej.	Budżet Miasta Słupska RPO WP 2014-2020	4.920.000	2020-2024	1.1, 1.2, 1.3, 2.3, 3.3, 3.4	Powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją (ha). Liczba budynków w rejestrze zabytków lub ewidencji zabytków wymagających prac remontowych (szt.). Liczba wybudowanych/przebudowanych/wyremontowanych miejsc umożliwiających wspólną aktywność mieszkańców, spędzanie wolnego czasu i rozwój zainteresowań (szt.). Liczba wspartych obiektów infrastruktury społecznej zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach – (szt.). Liczba miejsc świadczenia usług społecznych istniejących na obszarze rewitalizacji (szt.).

Lp.	Nazwa/ tytuł przedsięwzięcia	Podmiot realizujący	Zakres przedsięwzięcia oraz lokalizacja	Cel przedsięwzięcia	Źródło finansowania	Szacunkowa wartość w zł	Planowany okres realizacji w latach	Realizowany/e cel/e operacyjny/e GPR	Podstawowe rezultaty oraz sposób ich monitorowania w odniesieniu do celów rewitalizacji
			uwzględniając obowiązujące przepisy prawa, zalecenia konserwatora zabytków oraz standardy dostępności, w szczególności dla osób z niepełnosprawnościami ruchowymi i wzrokowymi (np. montaż windy, dobór źródeł światła czy obniżone włączniki czy klamki).						Monitoring rezultatów odbywać się na podstawie danych jednostek realizujących, zarządców nieruchomości.
2.	Remont i przebudowa obiektu na potrzeby utworzenia Placówki Wsparcia Dziennego „Dom Sąsiedzki” Zadanie zrealizowane	Miasto Słupsk	Modernizacja obiektu na zapleczu podwórza ulicy Długiej i Ogrodowej na potrzeby Domu Sąsiedzkiego służącego wsparciu opiekuńczemu. Planowane prace obejmują remont i adaptację obiektu mieszkaniowego wraz z zakupem wyposażenia. W planowanym obiekcie przewidziano salę zajęć indywidualnych, salę spotkań grupowych połączoną z jadalnią z aneksem kuchennym, przestrzeń świetlicową z biblioteczką i stanowiskami do pracy własnej o Zapewnienie dostępności: Realizacja przedsięwzięcia uwzględniała dostępność	W obiekcie pomoc uzyskają dzieci mające problemy edukacyjne oraz pochodzące z rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu ról wychowawczych. Obiekt pełnić ma także kluczową rolę w kształtowaniu aktywnych postaw lokalnych społeczności, integracji mieszkańców i uruchamianiu ich potencjału w bezpośrednich działaniach. Będzie także zapleczem działań	Budżet Miasta Słupska RPO WP 2014-2020	3.072.817	2018-2019	1.1, 1.3, 2.4, 3.3	Powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją (ha). Powierzchnia uwolnionych terenów w wyniku likwidacji pustostanów –(m2). Liczba wybudowanych /przebudowanych/wyre montowanych miejsc umożliwiających wspólną aktywność mieszkańców, spędzanie wolnego czasu i rozwój zainteresowań (szt.). Liczba wspartych obiektów infrastruktury społecznej zlokalizowanych na

Lp.	Nazwa/ tytuł przedsięwzięcia	Podmiot realizujący	Zakres przedsięwzięcia oraz lokalizacja	Cel przedsięwzięcia	Źródło finansowania	Szacunkowa wartość w zł	Planowany okres realizacji w latach	Realizowany/e cel/e operacyjny/e GPR	Podstawowe rezultaty oraz sposób ich monitorowania w odniesieniu do celów rewitalizacji
			dla osób ze szczególnymi potrzebami. Dostępność zapewniono przede wszystkim dzięki stosowaniu uniwersalnego projektowania przestrzeni, uwzględniając obowiązujące przepisy prawa, zalecenia konserwatora zabytków oraz standardy dostępności, a także poprzez usuwanie istniejących barier, w szczególności dla osób z niepełnosprawnościami ruchowymi i wzrokowymi (np. użycie odpowiednich materiałów, dobór źródeł światła czy obniżone włączniki czy klamki).	animacyjnych podejmowanych w przestrzeniach podwórek i ulic. Rolą placówki będzie także integracja międzypokoleniowa przy realizacji wspólnych zadań. Dom sąsiedzki będzie przestrzenią otwartą na różnorodne inicjatywy społeczne, w tym aktywizację osób starszych, tak by mogły poczuć się potrzebne i docenione.					rewitalizowanych obszarach – (szt.). Monitoring rezultatów odbywać się na podstawie danych jednostek realizujących, zarządców nieruchomości.
3.	Utworzenie Placówki Wsparcia Dziennego „Dom sąsiedzki” Zadanie zrealizowane	Miasto Słupsk Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie	Utworzenie i wyposażenie placówki wsparcia dziennego, która umiejscowiona zostanie w rejonie ulicy Długiej. W ramach utworzenia placówki planuje się zatrudnienie kierownika i wychowawców, pracownicy będą mogli korzystać z superwizji. Zapewnienie dostępności:	Wsparcie rodzin, w szczególności przeżywających trudności w wypełnianiu ról wychowawczych oraz w ramach działań profilaktycznych.	Budżet Miasta Słupska RPO WP 2014-2020	900.000	2019-2021	1.1, 1.3, 2.4, 3.3	Liczba miejsc świadczenia usług społecznych istniejących na obszarze rewitalizacji (szt.). Monitorowanie wskaźnika odbywać się będzie na podstawie danych MOPR Słupsk

Lp.	Nazwa/ tytuł przedsięwzięcia	Podmiot realizujący	Zakres przedsięwzięcia oraz lokalizacja	Cel przedsięwzięcia	Źródło finansowania	Szacunkowa wartość w zł	Planowany okres realizacji w latach	Realizowany/e cel/e operacyjny/e GPR	Podstawowe rezultaty oraz sposób ich monitorowania w odniesieniu do celów rewitalizacji
			Całe przedsięwzięcie oraz jego poszczególne elementy składowe realizowano z uwzględnieniem zasad projektowania uniwersalnego oraz przy dążeniu do zaspokojenia potrzeb osób ze szczególnymi potrzebami – z niepełnosprawnościami ruchowymi, wzrokowymi (w szczególności umożliwienia im korzystania z obiektu i udziału w wydarzeniach)						
4.	Remont i przebudowa wnętrza kamienicy Otto Freundlicha na potrzeby utworzenia Centrum Wsparcia Zadanie zrealizowane	Miasto Słupsk	Zakres prac obejmuje remont wnętrza całej kamienicy Otto Freundlicha wraz z adaptacją poddasza, zlokalizowanej przy ulicy Tuwima 34, zakup oraz montaż dźwigu osobowego, zakup wyposażenia. W ramach prac przewidziano także zagospodarowanie podwórka kamienicy: odwodnienie, nawierzchnie, oświetlenie, zieleń. Zapewnienie dostępności: Realizacja przedsięwzięcia uwzględniała dostępność dla osób ze szczególnymi potrzebami. Dostępność zapewniono przede	Dostosowanie i przebudowa wnętrza kamienicy na potrzeby utworzenia Centrum Wsparcia (utworzenie Psychologicznej Poradni Rodzinnej z mieszkaniem terapeutycznym/sz koleniowym oraz Lokalnego Punktu Koordynacyjnego). Poddasze kamienicy zaadaptowane zostanie na centrum startupów pozwalającym	Budżet Miasta Słupska RPO WP 2014-2020	2.562.289	2018-2019	1.1, 1.2, 1.3, 2.2, 2.3	Powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją (ha). Powierzchnia zagospodarowanych podwórek i przestrzeni wewnątrzkwartalowych na obszarze rewitalizacji (m2). Liczba zagospodarowanych podwórek i przestrzeni wewnątrzkwartalowych na obszarze rewitalizacji (szt.). Liczba obiektów ujętych w rejestrze lub ewidencji zabytków

Lp.	Nazwa/ tytuł przedsięwzięcia	Podmiot realizujący	Zakres przedsięwzięcia oraz lokalizacja	Cel przedsięwzięcia	Źródło finansowania	Szacunkowa wartość w zł	Planowany okres realizacji w latach	Realizowany/e cel/e operacyjny/e GPR	Podstawowe rezultaty oraz sposób ich monitorowania w odniesieniu do celów rewitalizacji
			wszystkim dzięki stosowaniu uniwersalnego projektowania przestrzeni, uwzględniając obowiązujące przepisy prawa, zalecenia konserwatora zabytków oraz standardy dostępności, a także poprzez usuwanie istniejących barier, w szczególności dla osób z niepełnosprawnościami ruchowymi i wzrokowymi (np. użycie odpowiednich materiałów, dobór źródeł światła czy obniżone włączniki czy klamki), umożliwiając im korzystanie z usług prowadzonych w obiekcie.	wystartować młodym kreatywnym ludziom ze swoimi pomysłami na otwartym rynku.					wymagających prac remontowych (szt.). Liczba wybudowanych /przebudowanych/wyremontowanych miejsc umożliwiających wspólną aktywność mieszkańców, spędzanie wolnego czasu i rozwój zainteresowań (szt.) Liczba wspartych obiektów infrastruktury społecznej zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach – (szt.). Liczba miejsc świadczenia usług społecznych istniejących na obszarze rewitalizacji (szt.). Monitoring rezultatów odbywać się na podstawie danych jednostek realizujących, zarządców nieruchomości.
5.	Rozwój usług opiekuńczych	Miasto Słupsk	Zadanie obejmuje rozszerzenie wymiaru usług opiekuńczych	Rozwój usług opiekuńczych i specjalistycznych	Budżet Miasta Słupska	1.702.017	2018-2020	1.1,	Liczba opiekunów świadczących usługi

Lp.	Nazwa/ tytuł przedsięwzięcia	Podmiot realizujący	Zakres przedsięwzięcia oraz lokalizacja	Cel przedsięwzięcia	Źródło finansowania	Szacunkowa wartość w zł	Planowany okres realizacji w latach	Realizowany/e cel/e operacyjny/e GPR	Podstawowe rezultaty oraz sposób ich monitorowania w odniesieniu do celów rewitalizacji
	w obszarze rewitalizacji Zadanie zrealizowane	Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie	i specjalistycznych usług opiekuńczych, głównie poprzez ich świadczenie w godzinach popołudniowych oraz w weekendy i święta. Standard usług będzie podniesiony, a ich świadczenie będzie podlegać monitoringowi i okresowej ewaluacji. Zakłada się zwiększenie o 10 liczby opiekunów świadczących usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania. Planowany jest także rozwój i usprawnienie systemu dostarczania posiłków do miejsca zamieszkania seniorów, niezdolnych do samodzielnego ich przygotowania. Zapewnienie dostępności: Realizacja przedsięwzięcia uwzględniła dostępność dla osób ze szczególnymi potrzebami. Dostępność zapewniono przede wszystkim dzięki stosowaniu uniwersalnego projektowania przestrzeni, uwzględniając obowiązujące przepisy prawa oraz	usług opiekuńczych świadczonych w miejscu zamieszkania seniorów i osób niepełnosprawnych przez Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie.	RPO WP 2014-2020				opiekuńcze w miejscu zamieszkania (os.). Liczba seniorów i osób niepełnosprawnych korzystających z usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych, świadczonych w miejscu zamieszkania (osoby). Monitorowanie wskaźnika odbywać się będzie na podstawie danych MOPR Stupsk.

Lp.	Nazwa/ tytuł przedsięwzięcia	Podmiot realizujący	Zakres przedsięwzięcia oraz lokalizacja	Cel przedsięwzięcia	Źródło finansowania	Szacunkowa wartość w zł	Planowany okres realizacji w latach	Realizowany/e cel/e operacyjny/e GPR	Podstawowe rezultaty oraz sposób ich monitorowania w odniesieniu do celów rewitalizacji
			standardy dostępności, a także poprzez usuwanie istniejących barier, w szczególności dla osób z niepełnosprawnościami ruchowymi i wzrokowymi (np. montaż windy, dobór źródeł światła, dostosowanie pomieszczeń i sanitariatów).						
6.	Utworzenie Psychologicznej Poradni Rodzinnej z mieszkaniem terapeutycznym Zadanie zrealizowane	Miasto Stupsk Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie	Zadanie zakłada świadczenie usług wspierających rodzinę w prawidłowym funkcjonowaniu w oparciu o działalność utworzonej Psychologicznej Poradni Rodzinnej, funkcjonującej na pierwszym piętrze wyremontowanej i zaadaptowanej kamienicy przy ul. Tuwima 34 - Dom Otto Freundlicha. Zapewnienie dostępności: Realizacja przedsięwzięcia uwzględniała dostępność dla osób ze szczególnymi potrzebami. Dostępność zapewniono przede wszystkim dzięki stosowaniu uniwersalnego projektowania przestrzeni, uwzględniając obowiązujące	Ulokowanie w kamienicy Otto Freundlicha zarówno Psychologicznej Poradni Rodzinnej, jak i mieszkania terapeutycznego, pozwoli zapewnić kompleksowe wsparcie. Projektowane działania będą obejmowały m.in. warsztaty umiejętności rodzicielskich, terapię rodzin, pracę ze sprawcami przemocy w ramach programu korekcyjno – edukacyjnego,	Budżet Miasta Stupsk RPO WP 2014-2020	324.482	2019-2021	1.1,1.3	Liczba miejsc świadczenia usług społecznych istniejących na obszarze rewitalizacji (szt.). Monitorowanie wskaźnika odbywać się będzie na podstawie danych MOPR Stupsk

Lp.	Nazwa/ tytuł przedsięwzięcia	Podmiot realizujący	Zakres przedsięwzięcia oraz lokalizacja	Cel przedsięwzięcia	Źródło finansowania	Szacunkowa wartość w zł	Planowany okres realizacji w latach	Realizowany/e cel/e operacyjny/e GPR	Podstawowe rezultaty oraz sposób ich monitorowania w odniesieniu do celów rewitalizacji
			przepisy prawa, zalecenia konserwatora zabytków oraz standardy dostępności, a także poprzez usuwanie istniejących barier, w szczególności dla osób z niepełnosprawnościami ruchowymi i wzrokowymi (np. użycie odpowiednich materiałów, dobór źródeł światła czy obniżone włączniki czy klamki), umożliwiając im korzystanie z usług prowadzonych w obiekcie.	mediację rodzinną i grupy wsparcia, specjalistyczne poradnictwo. W ramach działalności Poradni planuje się uruchomienie i wyposażenie mieszkania terapeutycznego, do którego trafiają rodziny korzystające ze wsparcia Poradni i wymagające specjalistycznego, długotrwałego i szczególnie intensywnego wsparcia.					
7.	Aktywizacja seniorów i osób niepełnosprawnych Zadanie zrealizowane	Nowy Teatr im. Witkacego	Przedsięwzięcie obejmuje działania aktywizujące osoby wykluczone ze względu na wiek i/lub stopień niepełnosprawności. Zajęcia prowadzone będą dwutorowo: stałe i cykliczne spotkania ukierunkowane na przygotowanie prezentacji scenicznej (przedstawienie, kabaret) przez osoby	Celem przedsięwzięcia jest stworzenie pozytywnego wizerunku aktywnego seniora, pokazanie społeczeństwu, że życie na emeryturze/rencie może być atrakcyjne. Zajęcia	środki własne Nowego Teatru Środki unijne i budżetu państwa	100.000	2020-2023	1.1, 1.2, 1.3	Liczba osób uczestniczących w działaniach kulturalno - animacyjnych realizowanych z zaangażowaniem mieszkańców (os.). Liczba wydarzeń kulturalno - animacyjnych zorganizowanych w miejscach/obiektach

Lp.	Nazwa/ tytuł przedsięwzięcia	Podmiot realizujący	Zakres przedsięwzięcia oraz lokalizacja	Cel przedsięwzięcia	Źródło finansowania	Szacunkowa wartość w zł	Planowany okres realizacji w latach	Realizowany/e cel/e operacyjny/e GPR	Podstawowe rezultaty oraz sposób ich monitorowania w odniesieniu do celów rewitalizacji
			wykluczone z terenu rewitalizowanego oraz stałe i cykliczne spotkania ukierunkowane na realizację wystaw, spotkań literackich, recitali, koncertów, wernisaży twórczości osób wykluczonych. Zajęcia będą prowadzone w Centrum Inicjatyw Społecznych i Artystycznych przy Nowym Teatrze im. Witkacego w Słupsku. Zapewnienie dostępności: Całe przedsięwzięcie oraz jego poszczególne elementy składowe realizowano z uwzględnieniem potrzeb osób w wieku senioralnym w szczególności mających specjalne wymagania związane z niepełnosprawnościami ruchowymi, wzrokowymi, słuchowymi (w szczególności umożliwienia im korzystania z obiektu i udziału w wydarzeniach).	mają na celu podniesienie satysfakcji, samooceny i komfortu życia osób wykluczonych.					utworzonych/ zmodernizowanych dzięki działaniom rewitalizacyjnym (szt.). Monitorowanie wskaźnika odbywać się będzie na podstawie sprawozdań Nowego Teatru.
8.	Akcja „Przekaż bilet opiekunowi”	Nowy Teatr im. Witkacego	Założeniem przedsięwzięcia jest systematyczne i cykliczne przekazywanie określonej puli biletów na spektakle Nowego Teatru im.	Projekt ma na celu zmienić stereotypy społeczne, podnieść komfort życia opiekunów	środki własne Nowego Teatru, sponsorzy	21.000	2020-2023	1.1, 1.2, 1.3	Liczba osób uczestniczących w działaniach kulturalno - animacyjnych realizowanych

Lp.	Nazwa/ tytuł przedsięwzięcia	Podmiot realizujący	Zakres przedsięwzięcia oraz lokalizacja	Cel przedsięwzięcia	Źródło finansowania	Szacunkowa wartość w zł	Planowany okres realizacji w latach	Realizowany/e cel/e operacyjny/e GPR	Podstawowe rezultaty oraz sposób ich monitorowania w odniesieniu do celów rewitalizacji
	Zadanie zrealizowane		Witkacego w Słupsku opiekunom osób niepełnosprawnych z obszaru rewitalizowanego. Bezpłatny bilet dawać ma możliwość kompensaty finansowej pozwalającej takiemu opiekunowi zatrudnienie bądź symboliczne wynagrodzenie osoby zastępującej jej obowiązki w tym czasie. Zapewnienie dostępności: Całe przedsięwzięcie oraz jego poszczególne elementy składowe realizowano z uwzględnieniem potrzeb osób w wieku senioralnym w szczególności mających specjalne wymagania związane z niepełnosprawnościami ruchowymi, wzrokowymi, słuchowymi (w szczególności umożliwienia im korzystania z obiektu i udziału w wydarzeniach).	poprzez stworzenie systemu zachęcającego do czynnego uczestniczenia w życiu kulturalnym miasta. Akcja „Przekaż bilet opiekunowi” daje pretekst do wyjścia z domu i nawiązania statych relacji ze społeczeństwem.	Środki unijne i budżetu państwa				z zaangażowaniem mieszkańców (os.). Liczba wydarzeń kulturalno - animacyjnych zorganizowanych w miejscach/obiektach utworzonych/ zmodernizowanych dzięki działaniom rewitalizacyjnym (szt.). Monitorowanie wskaźnika odbywać się będzie na podstawie sprawozdań Nowego Teatru.
9.	Miasto bliskie – realizacja przedsięwzięć służących zwiększeniu zaangażowania	Miasto Słupsk	Przedsięwzięcie zakłada zaangażowanie mieszkańców obszaru rewitalizacji w działania na rzecz poprawy jakości wspólnej przestrzeni	Celem realizowanych zadań jest integracja mieszkańców obszaru	Budżet Miasta Słupska RPO WP 2014-2020	740.000	2017-2022	1.1, 1.3	Powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją (ha). Powierzchnia zagospodarowanych

Lp.	Nazwa/ tytuł przedsięwzięcia	Podmiot realizujący	Zakres przedsięwzięcia oraz lokalizacja	Cel przedsięwzięcia	Źródło finansowania	Szacunkowa wartość w zł	Planowany okres realizacji w latach	Realizowany/e cel/e operacyjny/e GPR	Podstawowe rezultaty oraz sposób ich monitorowania w odniesieniu do celów rewitalizacji
	mieszkańców oraz rozwoju postaw społecznych Zadanie zrealizowane		publicznej i przywrócenia lokalnej tożsamości. Przewiduje się realizację następujących zadań: 1. Mój jest ten kawałek ogródka 2. Zróbmy to na nowo - kolorowo 3. Chodź pomaluj mój świat 4. Piękny jest ten świat 5. Wydobyć z mroku 6. Przetamując bariery 7. Z rewitalizacją za pan brat. 8. Wykonuję, segreguję, dbam. 9. Jerzyki i języki – aktywni i ekologiczni. Zadania realizowane będą na obszarze rewitalizacji. Zapewnienie dostępności: Całe przedsięwzięcie oraz jego poszczególne elementy składowe realizowano z uwzględnieniem zasad projektowania uniwersalnego oraz przy dążeniu do zaspokojenia potrzeb osób ze szczególnymi potrzebami – z niepełnosprawnościami ruchowymi, wzrokowymi (w szczególności umożliwienia	rewitalizacji w realizację wspólnych działań, a także kształtowanie aktywnych postaw lokalnych społeczności. Głównym założeniem przedsięwzięć jest zwiększenie zaangażowania mieszkańców i rozwój postaw społecznych, a także przybliżenie wiedzy na temat rewitalizacji poprzez utworzenie punktu konsultacyjnego.					podwórek i przestrzeni wewnątrzkwartałowych na obszarze rewitalizacji (m2). Liczba zagospodarowanych podwórek i przestrzeni wewnątrzkwartałowych na obszarze rewitalizacji (szt.). Liczba inicjatyw lokalnych i działań partycypacyjnych zrealizowanych przez mieszkańców obszaru rewitalizacji z wykorzystaniem (mikro)grantów (szt.). Liczba wybudowanych /przebudowanych/wyremontowanych miejsc umożliwiających wspólną aktywność mieszkańców, spędzanie wolnego czasu i rozwój zainteresowań (szt.). Liczba osób uczestniczących w działaniach kulturalno - animacyjnych realizowanych

Lp.	Nazwa/ tytuł przedsięwzięcia	Podmiot realizujący	Zakres przedsięwzięcia oraz lokalizacja	Cel przedsięwzięcia	Źródło finansowania	Szacunkowa wartość w zł	Planowany okres realizacji w latach	Realizowany/e cel/e operacyjny/e GPR	Podstawowe rezultaty oraz sposób ich monitorowania w odniesieniu do celów rewitalizacji
			im udział w działaniu i korzystanie z powstałych przestrzeni).						z zaangażowaniem mieszkańców (os.). Liczba wydarzeń kulturalno - animacyjnych zorganizowanych w miejscach/obiektach utworzonych/ zmodernizowanych dzięki działaniom rewitalizacyjnym (szt.). Monitorowanie wskaźnika odbywać się będzie na podstawie danych UM Słupsk.

B - zadania planowane od realizacji lub w trakcie realizacji

Lp.	Nazwa/ tytuł przedsięwzięcia	Podmiot realizujący	Zakres przedsięwzięcia oraz lokalizacja	Cel przedsięwzięcia	Źródło finansowania	Szacunkowa wartość w zł	Planowany okres realizacji w latach	Realizowany/e cel/e operacyjny/e GPR	Podstawowe rezultaty oraz sposób ich monitorowania w odniesieniu do celów rewitalizacji
1.	Dostosowanie głównej siedziby Miejskiej Biblioteki Publicznej w Słupsku do potrzeb i oczekiwań współczesnych użytkowników nowoczesnej instytucji kultury.	Miasto Słupsk Miejska Biblioteka Publiczna im. M.Dąbrowskiej	Projekt zakłada dostosowanie budynku dawnego kościoła p.w. św. Mikołaja wraz z przyległym do niego pawilonem do standardów współczesnych placówek instytucji kultury. Planowana jest zmiana sposobu użytkowania pomieszczeń biurowych znajdujących się w podpiwniczonej części budynku pawilonu na cele magazynowe oraz przebudowa pomieszczenia magazynowego na II piętrze budynku głównego biblioteki na cele biurowe. Zapewnienie dostępności: Realizacja projektu będzie przebiegać z poszanowaniem zasad dostępności dla osób z niepełnosprawnością ruchową, wzroku oraz osób neuroróżnorodnych, zgodnie z obowiązującymi przepisami i ideą włączenia społecznego. W miarę możliwości organizacyjnych i technicznych działania	Dzięki tej inwestycji nastąpi poprawa warunków pracy pracowników biblioteki (poprzez wyremontowanie pomieszczeń sanitarnych i socjalnych w podpiwniczonej części budynku pawilonu) oraz zwiększenie dostępności dla użytkowników biblioteki, szczególnie dla osób z niepełnoprawnościami - w budynku głównym znajduje się winda osobowa. Zmiana lokalizacji magazynu pozwoli też na odciążenie stropów, co wpłynie na poprawę bezpieczeństwa obiektu.	Budżet Miasta Słupska Środki budżetu państwa (MKiDN)	1.000.000	2027-2028	1.1, 1.2, 3.3, 3.4	Powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją (ha). Liczba obiektów ujętych w rejestrze lub ewidencji zabytków wymagających prac remontowych (szt.). Liczba wybudowanych /przebudowanych/wyremontowanych miejsc umożliwiających wspólną aktywność mieszkańców, spędzanie wolnego czasu i rozwój zainteresowań (szt.). Monitoring rezultatów odbywać się na podstawie danych jednostek realizujących, zarządców nieruchomości.

Lp.	Nazwa/ tytuł przedsięwzięcia	Podmiot realizujący	Zakres przedsięwzięcia oraz lokalizacja	Cel przedsięwzięcia	Źródło finansowania	Szacunkowa wartość w zł	Planowany okres realizacji w latach	Realizowany/e cel/e operacyjny/e GPR	Podstawowe rezultaty oraz sposób ich monitorowania w odniesieniu do celów rewitalizacji
			projektowe będą podejmowane w sposób niwelujący potencjalne bariery w dostępie, zarówno architektoniczne, informacyjne, jak i komunikacyjne. Szczegółowe rozwiązania zostaną zaproponowane na etapie projektowania przestrzeni i uzgodnione z Konserwatorem Zabytków i Miejską Społeczną Radą ds. Osób Niepełnosprawnych.						
2.	Przebudowa i remont budynków przy ul. Partyzantów 24-26 na potrzeby utworzenia Słupskiego Centrum Wsparcia	Miasto Słupsk Zarząd Infrastruktury Miejskiej	Zadanie obejmuje wykonanie prac budowlano – montażowych, które umożliwią połączenie działalności i przeniesienie trzech obiektów: Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie, Dziennego Domu Pomocy Społecznej, Centrum Integracji Społecznej do obiektów spełniających współczesne normy dostępności. W zmodernizowanym kompleksie zabytkowych budynków świadczone będą usługi społeczne dla mieszkańców miasta. Zmodernizowane i rozbudowane zostaną trzy	Dzięki tej inwestycji powstanie wyjątkowe miejsce, które przyczyni się nie tylko do poprawy świadczonych usług społecznych dla mieszkańców (oraz warunków pracy pracowników MOPR) ale także na nowo ożywi tę część Podgrodzia. Umieszczenie w/w placówek w jednym miejscu, tym bardziej w takiej lokalizacji pozwoli na poprawę dostępności i jakości usług	Budżet Miasta Rządowy Fundusz Polski Ład	50.764.037	2025-2027	1.1, 1.3, 1.4, 3.3, 3.4	Powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją (ha). Liczba obiektów ujętych w rejestrze lub ewidencji zabytków wymagających prac remontowych (szt.). Liczba miejsc świadczenia usług społecznych istniejących na obszarze rewitalizacji (szt.). Liczba wspartych obiektów infrastruktury społecznej zlokalizowanych na

Lp.	Nazwa/ tytuł przedsięwzięcia	Podmiot realizujący	Zakres przedsięwzięcia oraz lokalizacja	Cel przedsięwzięcia	Źródło finansowania	Szacunkowa wartość w zł	Planowany okres realizacji w latach	Realizowany/e cel/e operacyjny/e GPR	Podstawowe rezultaty oraz sposób ich monitorowania w odniesieniu do celów rewitalizacji
			kamienice przy ul. Partyzantów 24-26 oraz teren za nimi, gdzie powstanie niski budynek pozbawiony barier architektonicznych, dedykowany podopiecznym Dziennego Domu Pomocy Społecznej, w pełni dostosowany do potrzeb osób ze specjalnymi potrzebami. Po rozbudowie i przebudowie części zaplecza obecnej sali gimnastycznej, powstaną również nowe pomieszczenia, w których działalność będzie prowadziło Centrum Integracji Społecznej. Zapewnienie dostępności: Realizacja projektu będzie przebiegać z poszanowaniem zasad dostępności dla osób z niepełnosprawnością ruchową, wzroku oraz osób neuroróżnorodnych, zgodnie z obowiązującymi przepisami i ideą włączenia społecznego. Działania projektowe będą	świadczone przez te jednostki. Pozwoli również wykorzystać potencjał istniejących obiektów o cennych walorach architektonicznych oraz ciekawej historii, tym samym chroniąc je od dalszej degradacji.					obszarze rewitalizacji (szt.). Monitorowanie wskaźnika odbywać się będzie na podstawie danych MOPR Stupsk.

Lp.	Nazwa/ tytuł przedsięwzięcia	Podmiot realizujący	Zakres przedsięwzięcia oraz lokalizacja	Cel przedsięwzięcia	Źródło finansowania	Szacunkowa wartość w zł	Planowany okres realizacji w latach	Realizowany/e cel/e operacyjny/e GPR	Podstawowe rezultaty oraz sposób ich monitorowania w odniesieniu do celów rewitalizacji
			podejmowane w sposób niwelujący potencjalne bariery w dostępie, zarówno architektoniczne, informacyjne, jak i komunikacyjne m.in. równe powierzchnie, winda, rampy, szerokie korytarze, przestronne lobby bez barier.						
3.	Wdrożenie teleopieki wraz z niezbędną infrastrukturą towarzyszącą	Miasto Słupsk Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie	Zadanie obejmuje wdrożenie nowoczesnego systemu teleopieki w oparciu o telefonię GSM, z elementami telemedycyny i możliwością lokalizowania abonenta, w połączeniu z uruchomieniem i wyposażeniem Lokalnego Punktu Koordynującego - wsparcie, do którego zadań będzie należało m.in. prowadzenie telefonu zaufania, który jednocześnie pełnił będzie funkcję centrum koordynacji działań zatrudnionych asystentów osób niepełnoprawnych, animatorów seniorów oraz streetworkerów. Dodatkowo projekt zakłada m.in.: a) Zakup opasek bezpieczeństwa (opasek SOS) w celu zwiększenie liczby użytkowników	Wdrożenie projektowanych rozwiązań pozwoli na stworzenie na obszarze rewitalizowanym kompleksowego systemu wsparcia teleopieki, tj. usług świadczonych w miejscu zamieszkania.	Budżet Miasta Słupska RPO WP 2014-2020 FEP 2021-2027	1.990.096	2018-2029	1.1, 1.3, 1.4	Liczba osób korzystających z teleopieki (os.). Monitorowanie wskaźnika odbywać się będzie na podstawie danych MOPR Słupsk.

Lp.	Nazwa/ tytuł przedsięwzięcia	Podmiot realizujący	Zakres przedsięwzięcia oraz lokalizacja	Cel przedsięwzięcia	Źródło finansowania	Szacunkowa wartość w zł	Planowany okres realizacji w latach	Realizowany/e cel/e operacyjny/e GPR	Podstawowe rezultaty oraz sposób ich monitorowania w odniesieniu do celów rewitalizacji
			teleopieki oraz dodanie nowych funkcjonalności, zgodnie z możliwościami wynikającymi z rozwoju tej technologii (np. przypominanie o przyjęciu leków); b) Wdrożenie narzędzia z obszaru teleopieki, dzięki któremu możliwe będzie monitorowanie miejsca wykonywania pracy przez opiekunów w ramach realizacji usług opiekuńczych w czasie rzeczywistym oraz archiwizowanie tych danych - rozwiązanie ma na celu podniesienie jakości i efektywności usług opiekuńczych; c) Monitoring systemu teleopieki. Zapewnienie dostępności: Działanie ma na celu zapewnienie dostępności do teleopieki osobom ze szczególnymi potrzebami aby mogły swobodnie, przy zapewnieniu sprzyjających oraz komfortowych warunków, zdalnie otrzymać fachową pomoc medyczną. Planowane działania m.in.: opaski SOS dostosowane do						

Lp.	Nazwa/ tytuł przedsięwzięcia	Podmiot realizujący	Zakres przedsięwzięcia oraz lokalizacja	Cel przedsięwzięcia	Źródło finansowania	Szacunkowa wartość w zł	Planowany okres realizacji w latach	Realizowany/e cel/e operacyjny/e GPR	Podstawowe rezultaty oraz sposób ich monitorowania w odniesieniu do celów rewitalizacji
			potrzeb osób z różnymi rodzajami niepełnosprawności, z prostym interfejsem, możliwość integracji opasek z czytnikami ekranowymi lub z komunikatami głosowymi (dla osób niewidomych lub słabowidzących), przystosowanie urządzeń i aplikacji do obsługi przez osoby starsze: czytelna czcionka, wysoki kontrast, prosta nawigacja. Projekt promowany zgodnie z zasadami dostępności cyfrowej.						
4.	„Emocje łatwo wypowiedziane – specjalistyczna pomoc dla dzieci z Placówek Wsparcia Dziennego	Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie	Projekt polegał będzie na wsparciu dzieci z Placówek Wsparcia Dziennego w rozwoju, integracji społecznej oraz w zakresie edukacji. Dzięki tym działaniom dzieci będą miały szansę na lepszy start w życie społeczne i edukacyjne. Skierowany on będzie do dzieci korzystających na co dzień z zajęć w Placówkach Wsparcia Dziennego. Zapewnienie dostępności:	Celem przedsięwzięcia jest przygotowanie dzieci do wejścia w życie z odpowiednimi kompetencjami społecznymi, komunikacyjnymi, poprawa funkcjonowania w trudnych sytuacjach, umiejętność radzenia sobie ze stresem oraz rozwój zainteresowań i pasji	Środki unijne i budżetu państwa	600.000	2026-2032	1.1, 1.4	Liczba osób uczestniczących w działaniach społecznych realizowanych z zaangażowaniem mieszkańców (os.). Liczba wspartych obiektów infrastruktury społecznej zlokalizowanych na obszarze rewitalizacji (szt.). Monitorowanie wskaźnika odbywać się będzie na podstawie danych MOPR Stupsk

Lp.	Nazwa/ tytuł przedsięwzięcia	Podmiot realizujący	Zakres przedsięwzięcia oraz lokalizacja	Cel przedsięwzięcia	Źródło finansowania	Szacunkowa wartość w zł	Planowany okres realizacji w latach	Realizowany/e cel/e operacyjny/e GPR	Podstawowe rezultaty oraz sposób ich monitorowania w odniesieniu do celów rewitalizacji
			Planowane działania m.in.: Przekazywanie informacji (np. o zajęciach, wydarzeniach, procedurach) w formatach dostępnych, indywidualizacja metod nauczania i prowadzenia zajęć – zgodnie z możliwościami dzieci. Zakres rozwiązań dostosowawczych w zakresie dostępności architektonicznej, cyfrowej oraz informacyjno-komunikacyjnej zostanie doprecyzowany na etapie dokumentacji projektowej, z uwzględnieniem potrzeb osób ze szczególnymi potrzebami, w tym osób z niepełnosprawnościami.						
5.	Świetlica międzypokoleniowa przy Kościele Najświętszego Serca Jezusowego	Parafia p.w. Najświętszego Serca Jezusowego	Zadanie obejmuje przebudowę i adaptację istniejącego budynku gospodarczego z funkcją użytkową na potrzeby świetlicy międzypokoleniowej działającej przy Kościele Najświętszego Serca Jezusowego. Budynek wykonany w systemie muru pruskiego, konstrukcja drewniana szachulcowa wypetniona cegłą	Celem jest poprawa jakości życia starszych osób poprzez oferowanie im różnorodnych zajęć, takich jak spotkania towarzyskie, warsztaty edukacyjne, aktywności fizyczne, pomoc psychologiczną oraz wsparcie w	Środki unijne i budżetu państwa	1.000.000	2027-2028	1.1, 1.3, 1.4, 3.4	Powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją (ha). Liczba wybudowanych /przebudowanych/wyre montowanych miejsc umożliwiających wspólną aktywność mieszkańców, spędzanie wolnego czasu i rozwój zainteresowań (szt.).

Lp.	Nazwa/ tytuł przedsięwzięcia	Podmiot realizujący	Zakres przedsięwzięcia oraz lokalizacja	Cel przedsięwzięcia	Źródło finansowania	Szacunkowa wartość w zł	Planowany okres realizacji w latach	Realizowany/e cel/e operacyjny/e GPR	Podstawowe rezultaty oraz sposób ich monitorowania w odniesieniu do celów rewitalizacji
			budowlaną czerwoną. Obiekt znajduje się w złym stanie technicznym, jest jednym z nielicznych budynków wykonanych w technologii muru pruskiego. Świątlica parafialna (przykościelna) ma być miejscem spotkań głównie dla osób starszych - wspólnego spędzania czasu, wsparcia społecznego i aktywizacji seniorów. Zapewnienie dostępności: Realizacja projektu będzie przebiegać z poszanowaniem zasad dostępności, zgodnie z obowiązującymi przepisami i ideą włączenia społecznego. W miarę możliwości organizacyjnych i technicznych działania projektowe będą podejmowane w sposób niwelujący potencjalne bariery w dostępie, zarówno architektoniczne, informacyjne, jak i komunikacyjne. Budynek będzie dostępny architektonicznie dla osób ze szczególnymi potrzebami zgodnie z zaleceniami i	codziennych sprawach. Świątlica będzie miejscem, w którym seniorzy będą mogli integrować się z innymi, rozwijać swoje zainteresowania oraz otrzymywać pomoc w różnych aspektach życia, w tym zdrowia i samopoczucia.					Monitorowanie wskaźnika odbywać się będzie na podstawie danych UM Stupsk.

Lp.	Nazwa/ tytuł przedsięwzięcia	Podmiot realizujący	Zakres przedsięwzięcia oraz lokalizacja	Cel przedsięwzięcia	Źródło finansowania	Szacunkowa wartość w zł	Planowany okres realizacji w latach	Realizowany/e cel/e operacyjny/e GPR	Podstawowe rezultaty oraz sposób ich monitorowania w odniesieniu do celów rewitalizacji
			uzgodnieniami z Konserwatorem Zabytków. Szczegółowe rozwiązania zostaną zaproponowane na etapie projektowania przestrzeni i uzgodnione z Miejską Społeczną Radą ds. Osób Niepełnosprawnych.						
6.	Mieszkanie treningowe dla usamodzielniających się wychowanków pieczy zastępczej	Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie	Utworzenie drugiego mieszkania treningowego dla pełnoletnich osób opuszczających pieczę zastępczą, którzy nie dysponują własnym zasobem mieszkaniowym i wymagają kontynuacji działań zmierzających do uzyskania przez nich samodzielności i niezależności w dorosłym życiu. Ważnym elementem planowanego przedsięwzięcia jest lokalizacja mieszkania treningowego, które umiejscowione będzie bezpośrednio nad całodobową placówką opiekuńczo – wychowawczą, będącą elementem instytucjonalnego systemu pieczy zastępczej. Zapewnienie dostępności:	W utworzonej placówce zostaną pełnoletnie osoby opuszczające pieczę zastępczą, z którymi będą prowadzona działania zmierzające do rozwinięcia kompetencji społecznych i zawodowych umożliwiających późniejsze samodzielne funkcjonowanie, m.in: treningi motywacyjne, kursy zawodowe, indywidualne specjalistyczne poradnictwo, dostosowane do potrzeb mieszkańców.	BGK Budżet Miasta Stupska Środki unijne i budżetu państwa	750.000	2027 - 2032	1.1, 1.3	Powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją (ha). Liczba wybudowanych /przebudowanych/wyremontowanych miejsc umożliwiających wspólną aktywność mieszkańców, spędzanie wolnego czasu i rozwój zainteresowań (szt.). Monitorowanie wskaźnika odbywać się będzie na podstawie danych UM Stupsk.

Lp.	Nazwa/ tytuł przedsięwzięcia	Podmiot realizujący	Zakres przedsięwzięcia oraz lokalizacja	Cel przedsięwzięcia	Źródło finansowania	Szacunkowa wartość w zł	Planowany okres realizacji w latach	Realizowany/e cel/e operacyjny/e GPR	Podstawowe rezultaty oraz sposób ich monitorowania w odniesieniu do celów rewitalizacji
			Realizacja projektu będzie przebiegać z poszanowaniem zasad dostępności, zgodnie z obowiązującymi przepisami i ideą włączenia społecznego. Działania projektowe będą podejmowane w sposób niwelujący potencjalne bariery w dostępie, zarówno architektoniczne, informacyjne, jak i komunikacyjne (lokal bez barier, dostępność informacyjno-komunikacyjna). Zapewnione zostaną warunki sprzyjające pełnemu i komfortowemu użytkowaniu, z uwzględnieniem zróżnicowanych potrzeb. Szczegółowe rozwiązania zostaną zaproponowane na etapie projektowania przestrzeni i uzgodnione z Miejską Społeczną Radą ds. Osób Niepełnosprawnych.						
7.	Program zacieśniania relacji sąsiedzkich i	Baltycka Galeria Sztuki Współczesnej	Przedsięwzięcie polega na kreowaniu i realizacji szeroko pojętych wspólnych działań na rzecz budowania i zacieśniania relacji sąsiedzkich i	Celem zadania jest poprawa jakości przestrzeni publicznej na obszarze Podgrodzia poprzez zwiększenie	Budżet Miasta Środki unijne i budżetu państwa	300.000	2025-2032	1.1, 1.2, 1.3, 2.3	Powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją (ha). Liczba wydarzeń kulturalno -

Lp.	Nazwa/ tytuł przedsięwzięcia	Podmiot realizujący	Zakres przedsięwzięcia oraz lokalizacja	Cel przedsięwzięcia	Źródło finansowania	Szacunkowa wartość w zł	Planowany okres realizacji w latach	Realizowany/e cel/e operacyjny/e GPR	Podstawowe rezultaty oraz sposób ich monitorowania w odniesieniu do celów rewitalizacji
	międzykulturowych „Nawzajem”		międzykulturowych w dzielnicy Podgórze. Projekt będzie realizowany przy ul. Partyzantów 31A. Planowane są spotkania integracyjne i włączające, warsztaty artystyczne oraz działania społeczne polegające na tworzeniu otwartej przestrzeni sąsiedzkiej pozbawionej barier. Tworzenie przestrzeni inkluzywnej pod działania integrujące różne społeczności. Zapewnienie dostępności: Realizacja projektu będzie przebiegać z poszanowaniem zasad dostępności, zgodnie z obowiązującymi przepisami i ideą włączenia społecznego. Działania projektowe będą podejmowane w sposób niwelujący potencjalne bariery w dostępie, zarówno architektoniczne, informacyjne, jak i komunikacyjne. Planowane działania: materiały kampanii (ulotki, plakaty, broszury, infografiki, spoty) zostaną przygotowane	ilości i jakości działań społecznych ukierunkowanych w wzrost integracji międzykulturowej i sąsiedzkiej mieszkańców obszaru Podgórze. Przedsięwzięcie ma na celu wzmocnienie poczucia lokalnej tożsamości, umożliwienie asymilacji migrantów, wzmocnienie więzi międzyludzkich, integracja os. z niepełnosprawnościami zwiększenie poziomu uczestnictwa w życiu publicznym i kulturalnym, przeciwdziałanie poczuciu osamotnienia wśród osób zamieszkujących Podgórze oraz osób migranckich, przeciwdziałanie	FEP 2021-2027				animacyjnych zorganizowanych w miejscach/obiektach utworzonych/zmodernizowanych dzięki działaniom rewitalizacyjnym (szt.). Monitorowanie wskaźnika odbywać się będzie na podstawie danych BGSW w Słupsku.

Lp.	Nazwa/ tytuł przedsięwzięcia	Podmiot realizujący	Zakres przedsięwzięcia oraz lokalizacja	Cel przedsięwzięcia	Źródło finansowania	Szacunkowa wartość w zł	Planowany okres realizacji w latach	Realizowany/e cel/e operacyjny/e GPR	Podstawowe rezultaty oraz sposób ich monitorowania w odniesieniu do celów rewitalizacji
			zgodnie z zasadami dostępności cyfrowej. Spotkania, prelekcje, konsultacje czy będą organizowane w miejscach dostępnych architektonicznie, z możliwością zapewnienia tłumacza PJM. Materiały tłumaczone na języki (hiszpański, angielski i ukraiński).	wszelkim wykluczeniom.					
8.	Kampania profilaktyczno-edukacyjna służąca ochronie zdrowia mieszkańców	Samodzielny Publiczny Miejski Zakład Opieki Zdrowotnej	Przedsięwzięcie zakłada realizację kampanii profilaktycznych, w tym m.in.: 1. Kampania profilaktyczno-edukacyjna w zakresie profilaktyki próchnicy dla dzieci w wieku przedszkolnym. 2. Kampania profilaktyczno-edukacyjna w zakresie profilaktyki cukrzycy typu 2 wśród mieszkańców. 3. Kampania profilaktyczno-edukacyjna w zakresie zapobiegania krótkowzroczności i kształtowaniu prawidłowych nawyków dbania o higienę	Cele to m.in. Zapobieganie zdrowotnym skutkom późno wykrytej próchnicy u dzieci poprzez wczesne ich diagnozowanie oraz działania informacyjno-edukacyjne skierowane do uczniów i ich rodziców. Modyfikacja stylu życia, z przede wszystkim redukcja masy ciała oraz zwiększenie poziomu aktywności fizycznej w celu ograniczenia występowania	Środki unijne i budżetu państwa	769.075	2025 - 2028	1.1, 1.4	Liczba miejsc świadczenia usług społecznych istniejących na obszarze rewitalizacji (szt.). Monitorowanie wskaźnika odbywać się będzie na podstawie danych SPMZOZ w Słupsku.

Lp.	Nazwa/ tytuł przedsięwzięcia	Podmiot realizujący	Zakres przedsięwzięcia oraz lokalizacja	Cel przedsięwzięcia	Źródło finansowania	Szacunkowa wartość w zł	Planowany okres realizacji w latach	Realizowany/e cel/e operacyjny/e GPR	Podstawowe rezultaty oraz sposób ich monitorowania w odniesieniu do celów rewitalizacji
			wzroku wśród dzieci ze szkół podstawowych. Zapewnienie dostępności: Realizacja projektu będzie przebiegać z poszanowaniem zasad dostępności, zgodnie z obowiązującymi przepisami i ideą włączenia społecznego. Działania projektowe będą podejmowane w sposób niwelujący potencjalne bariery w dostępie, zarówno architektoniczne, informacyjne, jak i komunikacyjne. Planowane działania: materiały kampanii (ulotki, plakaty, broszury, infografiki, spoty) zostaną przygotowane w wersji Dostępnej cyfrowo. Spotkania, prelekcje, konsultacje czy akcje zdrowotne będą organizowane w miejscach dostępnych architektonicznie. Szczegółowe rozwiązania zostaną zaproponowane na etapie projektowania przestrzeni i uzgodnione z	nadwagi, otyłości oraz cukrzycy typu II wśród mieszkańców miasta Słupska. Spółeczny i zdrowotny: niewystarczająca dostępności oferty ochrony zdrowia. Zapobieganie zdrowotnym i społecznym skutkom późno wykrytych wad i schorzeń narządu wzroku u dzieci poprzez wczesne ich diagnozowanie oraz działania informacyjno-edukacyjne skierowane do uczniów i ich rodziców.					

Lp.	Nazwa/ tytuł przedsięwzięcia	Podmiot realizujący	Zakres przedsięwzięcia oraz lokalizacja	Cel przedsięwzięcia	Źródło finansowania	Szacunkowa wartość w zł	Planowany okres realizacji w latach	Realizowany/e cel/e operacyjny/e GPR	Podstawowe rezultaty oraz sposób ich monitorowania w odniesieniu do celów rewitalizacji
			Miejską Społeczną Radą ds. Osób Niepełnosprawnych.						
9.	Wsparcie mieszkańców obszaru rewitalizowanego w zakresie radzenia sobie w sytuacjach kryzysu życiowego i przemocy domowej oraz poprawa jakości życia	Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie – Punkt interwencji Kryzysowej i Przeciwdziałania Przemocy Domowej PIKBAZA	Projekt zakłada kompleksowe wsparcie psychologiczne, społeczne i emocjonalne mieszkańców obszaru rewitalizacji, ze szczególnym uwzględnieniem osób w kryzysie psychicznym, ofiar przemocy, rodzin dotkniętych problemami społecznymi oraz osób zagrożonych wykluczeniem. Zapewnienie dostępności: Planowane działania m.in.: Punkty konsultacyjne i terapeutyczne bez barier architektonicznych, możliwość kontaktu różnymi kanałami: telefon, SMS, komunikator, online, usługi wsparcia psychologicznego także w formie zdalnej – teleporady, e-konsultacje, prosty, zrozumiały język w materiałach informacyjnych i kampaniach promujących pomoc, możliwość rozmowy z osobą wspierającą w obecności tłumacza PJM lub asystenta. Informacje o projekcie dostępne cyfrowo.	Celem projektu jest odpowiedź na rosnące potrzeby społeczności zamieszkujące obszar rewitalizacji w zakresie pomocy bezpośredniej, działań profilaktycznych, edukacyjnych i integracyjnych związane z kryzysem. Celem jest zwiększenie dostępu do bezpłatnej pomocy specjalistycznej, wzmocnienie kompetencji emocjonalnych i społecznych mieszkańców, ograniczenie skutków przemocy domowej i wykluczenia społecznego, poprawa dobrostanu psychicznego i fizycznego uczestników, aktywizacja lokalnej	Budżet Miasta Słupska FEP 2021-2027 Środki unijne i budżetu państwa	1.200.000	2026-2032+	1.1, 1.4, 2.3	Liczba miejsc świadczenia usług społecznych istniejących na obszarze rewitalizacji (szt.). Monitorowanie wskaźnika odbywać się będzie na podstawie danych MOPR w Słupsku.

Lp.	Nazwa/ tytuł przedsięwzięcia	Podmiot realizujący	Zakres przedsięwzięcia oraz lokalizacja	Cel przedsięwzięcia	Źródło finansowania	Szacunkowa wartość w zł	Planowany okres realizacji w latach	Realizowany/e cel/e operacyjny/e GPR	Podstawowe rezultaty oraz sposób ich monitorowania w odniesieniu do celów rewitalizacji
				społeczności przez działania twórcze i wspólne inicjatywy.					
10.	Animacja Inicjatyw Młodzieżowych	Organizacje pozarządowe	Zadanie polega na realizacji kompleksowego projektu społecznego na rzecz młodzieży, zintegrowanego z projektami infrastrukturalnymi planowanymi do realizacji na obszarze rewitalizacji (m.in. modernizacja Kamienicy przy al. Sienkiewicza 19, budynku przy ul. H. Pobożnego 21-22 i inne). Zadanie obejmuje zaprojektowanie i sukcesywne rozwijanie procesu animacji, uwzględniając specyficzne potrzeby grup młodzieży (edukacja, warsztaty, wsparcie psychologiczne, spotkania tematyczne, wsparcie liderów młodzieżowych, działania równościowe, wydarzenia kulturalne, projektowanie przestrzeni itp.). Zapewnienie dostępności: Realizacja projektu będzie przebiegać z poszanowaniem zasad	Działanie ma na celu zaangażowanie młodych osób w działania partycypacyjne i społecznie użyteczne oraz zapewnienie ekosystemu pozwalającego młodzieży na realizowanie własnych kreatywnych pomysłów. Zadanie ma również na celu zwiększenie atrakcyjności Stupska jako miejsca atrakcyjnego do życia dla młodych ludzi.	Budżet Miasta Stupska FEP 2021-2027 Środki unijne i budżetu państwa	1.000.000	2026-2032+	1.1, 1.3, 2.3	Liczba miejsc świadczenia usług społecznych istniejących na obszarze rewitalizacji (szt.). Liczba wybudowanych, przebudowanych, wyremontowanych. miejsc umożliwiających wspólną aktywność mieszkańców. spędzanie wolnego czasu i rozwój zainteresowań (szt.). Liczba osób uczestniczących w działaniach kulturalno - animacyjnych realizowanych z zaangażowaniem mieszkańców (os.). Monitorowane na podstawie danych CIO w Stupsku.

Lp.	Nazwa/ tytuł przedsięwzięcia	Podmiot realizujący	Zakres przedsięwzięcia oraz lokalizacja	Cel przedsięwzięcia	Źródło finansowania	Szacunkowa wartość w zł	Planowany okres realizacji w latach	Realizowany/e cel/e operacyjny/e GPR	Podstawowe rezultaty oraz sposób ich monitorowania w odniesieniu do celów rewitalizacji
			dostępności, zgodnie z obowiązującymi przepisami i ideą włączenia społecznego. Działania projektowe będą podejmowane w sposób niwelujący potencjalne bariery w dostępie, zarówno architektoniczne, informacyjne, jak i komunikacyjne. Budynek/ki, w których odbywały się będą działania będzie dostępny architektonicznie dla osób ze szczególnymi potrzebami (dla osób z niepełnosprawnością ruchową, wzroku, osób neuroróżnorodnych) zgodnie z zaleceniami i uzgodnieniami ochrony konserwatorskiej. Szczegółowe rozwiązania zostaną zaproponowane na etapie projektowania przestrzeni i uzgodnione z Miejską Społeczną Radą ds. Osób Niepełnosprawnych.						
11.	Rozbudowa bazy sprzętowej przychodni rehabilitacyjnej przy ul.	Avenir sp. z o.o.	Zadanie obejmuje modernizację i wyposażenie przychodni rehabilitacyjnej poprzez zakup nowego, specjalistycznego sprzętu rehabilitacyjnego, oraz informatycznego i	Celem jest przeciwdziałanie deficytom w zakresie dostępności do skutecznych i efektywnych	Środki prywatne Avenir Środki unijne i budżetu państwa	1.000.000	2025-2026	1.1, 1.4	Liczba miejsc świadczenia usług społecznych istniejących na obszarze rewitalizacji (szt.).

Lp.	Nazwa/ tytuł przedsięwzięcia	Podmiot realizujący	Zakres przedsięwzięcia oraz lokalizacja	Cel przedsięwzięcia	Źródło finansowania	Szacunkowa wartość w zł	Planowany okres realizacji w latach	Realizowany/e cel/e operacyjny/e GPR	Podstawowe rezultaty oraz sposób ich monitorowania w odniesieniu do celów rewitalizacji
	Kilińskiego w Słupsku		robotycznego służącego rehabilitacji leczniczej. Zapewnienie dostępności: Realizacja projektu będzie przebiegać z poszanowaniem zasad dostępności, zgodnie z obowiązującymi przepisami i ideą włączenia społecznego. Działania projektowe będą podejmowane w sposób niwelujący potencjalne bariery w dostępie, zarówno architektoniczne, informacyjne, jak i komunikacyjne. Zakup sprzętu z myślą o osobach ze specjalnymi potrzebami, dostosowanie przestrzeni diagnostycznej do osób z ograniczeniami ruchowymi. Szczegółowe rozwiązania zostaną zaproponowane na etapie projektowania przestrzeni i uzgodnione z Miejską Społeczną Radą ds. Osób Niepełnosprawnych.	świadczeń opieki zdrowotnej z zakresu rehabilitacji leczniczej poprzez zwiększenie dostępności do bezpłatnych usług rehabilitacyjnych.	FEP 2021 - 2027				Monitorowane na podstawie danych Avenir sp. z o.o. w Słupsku.
12.	Rozbudowa bazy sprzętowej i lokalowej przychodni	Samodzielny Publiczny Miejski Zakład	Projekt obejmuje rozbudowę i doposażenie przychodni przy ul. Tuwima umożliwiającą rozszerzenie działalności podmiotu o	Celem jest zwiększenie dostępu do świadczeń opieki zdrowotnej finansowanych ze	Środki SPMZOZ Środki unijne i budżetu państwa	10.000.000	2025 - 2027	1.1,1.4	Liczba miejsc świadczenia usług społecznych istniejących na obszarze rewitalizacji (szt.).

Lp.	Nazwa/ tytuł przedsięwzięcia	Podmiot realizujący	Zakres przedsięwzięcia oraz lokalizacja	Cel przedsięwzięcia	Źródło finansowania	Szacunkowa wartość w zł	Planowany okres realizacji w latach	Realizowany/e cel/e operacyjny/e GPR	Podstawowe rezultaty oraz sposób ich monitorowania w odniesieniu do celów rewitalizacji
	rejonowej przy ul. Tuwima	Opieki Zdrowotnej	świadczenia z zakresu leczenia wad postawy i badania diagnostyczne rezonansem magnetycznym, a także poprawę dostępności i komfortu użytkowania pomieszczeń Zakładu Diagnostyki Laboratoryjnej, Zakładu Rentgenodiagnostyki i Ambulatoryjnej Opieki Specjalistycznej. Zapewnienie dostępności: Realizacja projektu będzie przebiegać z poszanowaniem zasad dostępności dla osób z niepełnosprawnością ruchową, wzroku oraz osób neuroróżnorodnych, zgodnie z obowiązującymi przepisami i ideą włączenia społecznego. Działania projektowe będą podejmowane w sposób niwelujący potencjalne bariery w dostępie, zarówno architektoniczne, informacyjne, jak i komunikacyjne. Planowane działania m.in.: likwidacja barier architektonicznych – zapewnienie ciągów komunikacyjnych wolnych	środków publicznych oraz podniesienie ich jakości poprzez rozwój i wzmocnienie infrastruktury Samodzielnego Publicznego Miejskiego Zakładu Opieki Zdrowotnej w Słupsku będącego strategicznym podmiotem udzielającym świadczeń w zakresie podstawowej opieki zdrowotnej, ambulatoryjnej opieki specjalistycznej oraz diagnostyki.	FEP 2021 - 2027				Monitorowane na podstawie danych SPMZOZ w Słupsku.

Lp.	Nazwa/ tytuł przedsięwzięcia	Podmiot realizujący	Zakres przedsięwzięcia oraz lokalizacja	Cel przedsięwzięcia	Źródło finansowania	Szacunkowa wartość w zł	Planowany okres realizacji w latach	Realizowany/e cel/e operacyjny/e GPR	Podstawowe rezultaty oraz sposób ich monitorowania w odniesieniu do celów rewitalizacji
			od progów, schodów i przeszkód. Zakup sprzętu z myślą o osobach ze specjalnymi potrzebami, dostosowanie przestrzeni diagnostycznej do osób z ograniczeniami ruchowymi. Szczegółowe rozwiązania zostaną zaproponowane na etapie projektowania przestrzeni i uzgodnione z Miejską Społeczną Radą ds. Osób Niepełnosprawnych.						
13.	Utworzenie na Podgrodziu Środowiskowego Domu Samopomocy na potrzeby osób z niepełnosprawnością intelektualną wraz z zagospodarowaniem terenu	Miasto Słupsk	Projekt zakłada budowę przy Warsztatach Terapii Zajęciowej Polskiego Stowarzyszenia na rzecz Osób z Niepełnosprawnością Intelektualną zlokalizowanego przy ul. Długosza nowego budynku Środowiskowego Domu Samopomocy zaprojektowanego pod potrzeby osób z wysokim stopniem niepełnosprawności, zapewniającego dzienną opiekę specjalistyczną. Pozwoli to zwiększyć powierzchnię przeznaczoną na tego typu funkcje o około połowę i przenieść uczestników z pomieszczeń	Zapewnienie osobom z niepełnosprawnością intelektualną dostępu do wysokiej jakości dziennych usług opiekuńczych i terapeutycznych poprzez budowę nowego, w pełni dostosowanego budynku Środowiskowego Domu Samopomocy oraz jego wyposażenie w niezbędny specjalistyczny sprzęt. Ponadto ważnym celem jest realizacja opieki wychowawczej dla	Budżet Miasta Słupska FEP 2021-2027	8.000.000	2026-2029	1.1, 1.4, 2.3	Powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją (ha). Liczba wspartych obiektów infrastruktury społecznej zlokalizowanych na obszarze rewitalizacji (szt.). Monitorowane przez UM Słupsk.

Lp.	Nazwa/ tytuł przedsięwzięcia	Podmiot realizujący	Zakres przedsięwzięcia oraz lokalizacja	Cel przedsięwzięcia	Źródło finansowania	Szacunkowa wartość w zł	Planowany okres realizacji w latach	Realizowany/e cel/e operacyjny/e GPR	Podstawowe rezultaty oraz sposób ich monitorowania w odniesieniu do celów rewitalizacji
			obecnie wynajmowanych do nowego obiektu. Nastąpi również zwiększenie liczby miejsc o ok.10 miejsc. Dodatkowo projekt zakłada doposażenie budynku w niezbędny specjalistyczny sprzęt. Przedsięwzięcie obejmuje również zagospodarowanie terenu. Kompleks zostanie uzupełniony o pomieszczenia dla funkcjonujących na tym terenie Warsztatów Terapii Zajęciowej. Zapewnienie dostępności: Realizacja projektu będzie przebiegać z poszanowaniem zasad dostępności, zgodnie z obowiązującymi przepisami i ideą włączenia społecznego. W miarę możliwości organizacyjnych i technicznych działania projektowe będą podejmowane w sposób niwelujący potencjalne bariery w dostępie, zarówno architektoniczne, informacyjne, jak i komunikacyjne. Planowane działania m.in.: Budynek	osób opiekujących się osobami z niepełnosprawnościami przy wykorzystaniu ŚDS.					

Lp.	Nazwa/ tytuł przedsięwzięcia	Podmiot realizujący	Zakres przedsięwzięcia oraz lokalizacja	Cel przedsięwzięcia	Źródło finansowania	Szacunkowa wartość w zł	Planowany okres realizacji w latach	Realizowany/e cel/e operacyjny/e GPR	Podstawowe rezultaty oraz sposób ich monitorowania w odniesieniu do celów rewitalizacji
			ŚDS będzie pozbawiony barier architektonicznych: brak progów, schodów i przeszkód w ciągach komunikacyjnych, szerokie drzwi, korytarze i podjazdy dla osób poruszających się na wózkach, przystosowane toaleta i łazienka, kontrastowe oznaczenia, odpowiednie oświetlenie i wyciszenie przestrzeni. W budynku znajdują się pomieszczenia wyciszenia (tzw. pokoje sensoryczne) dla osób przeżywających kryzysy emocjonalne. Szczegółowe rozwiązania zostaną zaproponowane na etapie projektowania przestrzeni i uzgodnione z Miejską Społeczną Radą ds. Osób Niepełnosprawnych.						
14.	Rozwój oferty i specjalistycznego wsparcia dla dzieci w przebywających w 3 placówkach opiekuńczo – wychowawczych oraz rodzinach zastępczych	Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie	Przedsięwzięcie zakłada: a)Wsparcie w zakresie relacji, zdrowia, edukacji i aktywizacji zawodowej dla wychowanków pieczy zastępczej w poniższym zakresie, m. in.: poradnictwo specjalistyczne (np: dietetyk, logopeda, pedagog); wsparcie psychologiczne i psychiatryczne; rozwój	Celem działania jest poprawa jakości życia i wyrównywanie szans rozwojowych dzieci i młodzieży umieszczonych w pieczy zastępczej poprzez rozwój oferty wsparcia specjalistycznego, w tym również	Budżet Miasta Stupski FEP 2021-2027	2.500.000	2026-2032+	1.1, 1.4	Liczba miejsc świadczenia usług społecznych istniejących na obszarze rewitalizacji. Monitorowanie wskaźnika odbywać się będzie na podstawie danych MOPR Stupsk.

Lp.	Nazwa/ tytuł przedsięwzięcia	Podmiot realizujący	Zakres przedsięwzięcia oraz lokalizacja	Cel przedsięwzięcia	Źródło finansowania	Szacunkowa wartość w zł	Planowany okres realizacji w latach	Realizowany/e cel/e operacyjny/e GPR	Podstawowe rezultaty oraz sposób ich monitorowania w odniesieniu do celów rewitalizacji
			zainteresowań, pasji poprzez organizację zajęć tematycznych, kierowanie na zajęcia pozalekcyjne; półkolonie, kolonie, korepetycje; b)Wsparcie dla rodziców zastępczych, m. in.: organizacja szkoleń specjalistycznych; organizacja wydarzeń kulturalnych; grupa wsparcia; poradnictwo specjalistyczne. Zapewnienie dostępności: Działanie ma na celu zapewnienie dostępności osobą ze szczególnymi potrzebami aby mogły swobodnie, przy zapewnieniu sprzyjających oraz komfortowych warunków, otrzymać fachową pomoc. Działania projektowe będą podejmowane w sposób niwelujący potencjalne bariery w dostępie, zarówno architektoniczne, informacyjne, jak i komunikacyjne. Planowane działania m.in.: Wsparcie psychologiczne, pedagogiczne,	wzmocnienie kompetencji i umiejętności rodziców zastępczych.					

Lp.	Nazwa/ tytuł przedsięwzięcia	Podmiot realizujący	Zakres przedsięwzięcia oraz lokalizacja	Cel przedsięwzięcia	Źródło finansowania	Szacunkowa wartość w zł	Planowany okres realizacji w latach	Realizowany/e cel/e operacyjny/e GPR	Podstawowe rezultaty oraz sposób ich monitorowania w odniesieniu do celów rewitalizacji
			terapeutyczne i wychowawcze będzie dostosowane do indywidualnych potrzeb dzieci – zarówno z rodzin zastępczych, jak i z placówek, zajęcia będą odbywać się w miejscach pozbawionych barier architektonicznych. W razie potrzeby dziecko będzie mogło uczestniczyć w zajęciach z towarzyszeniem opiekuna lub asystenta. Informacje o projekcie (rekrutacja, harmonogramy, materiały edukacyjne) będą przygotowane: w języku prostym, w wersjach dostępnych cyfrowo.						
15.	Rozwój, doposażenie i upowszechnienie wypożyczalni sprzętu rehabilitacyjnego	Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie	Projekt zakłada rozwój wypożyczalni sprzętu rehabilitacyjnego dla osób potrzebujących, celem wsparcia ich w środowisku lokalnym. Przedsięwzięcie zakłada głównie: zakup sprzętu rehabilitacyjnego; konserwacja sprzętu; rozpowszechnienie informacji na temat wypożyczalni. Zapewnienie dostępności:	Celem działania jest zwiększenie dostępności do sprzętu wspierającego proces rehabilitacji i codziennego funkcjonowania osób z niepełnosprawnościami, przewlekłe chorych oraz osób starszych, a także odciążenie systemu opieki	Budżet Miasta Słupska FEP 2021-2027	550.000	2026-2029	1.1, 1.4	Liczba miejsc świadczenia usług społecznych istniejących na obszarze rewitalizacji. Liczba seniorów i osób niepełnosprawnych korzystających z usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych, świadczonych w miejscu zamieszkania.

Lp.	Nazwa/ tytuł przedsięwzięcia	Podmiot realizujący	Zakres przedsięwzięcia oraz lokalizacja	Cel przedsięwzięcia	Źródło finansowania	Szacunkowa wartość w zł	Planowany okres realizacji w latach	Realizowany/e cel/e operacyjny/e GPR	Podstawowe rezultaty oraz sposób ich monitorowania w odniesieniu do celów rewitalizacji
			Planowane działania m.in.: informacje o wypożyczalni (oferta, zasady, dostępność sprzętu) będą publikowane zgodnie z zasadami dostępności cyfrowej. W razie potrzeby zapewniona będzie pomoc tłumacza języka migowego (PJM) lub asysty pracownika wypożyczalni przy obsłudze zgłoszenia.	instytucjonalnej poprzez zapewnienie wsparcia w środowisku domowym.					Liczba osób korzystających z teleopieki (os.). Monitorowanie wskaźnika odbywać się będzie na podstawie danych MOPR Stupsk.
16.	Pakiet zdeinstytucjonalizowanych usług dla seniorów i osób z niepełnosprawnościami, w tym dowóz posiłków, transport osób, usługi specjalistyczne i doraźne w miejscu zamieszkania	Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie	Przedsięwzięcie zakłada rozwój zdeinstytucjonalizowanych usług dla seniorów i osób z niepełnosprawnościami, m. in.: poradnictwo specjalistyczne np: dietetyczne, rehabilitacyjne itp; rozwój usług świadczonych w miejscu zamieszkania (np.: masażysta, fryzjer, podolog); dostarczanie posiłków do miejsc zamieszkania (Zakup samochodu osobowego, pojemników do pakowania posiłków, przygotowywanie posiłków przez Jadłodajnię funkcjonującą w strukturach MOPR); usługa door-to-door (przy wykorzystaniu zakupionego samochodu osobowego); wydarzenia	Celem działania jest wzrost dostępności i jakości zdeinstytucjonalizowanych usług społecznych dla seniorów i osób z niepełnosprawnościami poprzez świadczenie zindywidualizowanego pakietu usług wspierających ich codzienne funkcjonowanie w miejscu zamieszkania.	Budżet Miasta Stupska FEP 2021-2027	1.300.000	2026-2029	1.1, 1.4	Liczba miejsc świadczenia usług społecznych istniejących na obszarze rewitalizacji. Liczba seniorów i osób niepełnosprawnych korzystających z usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych, świadczonych w miejscu zamieszkania. Liczba osób korzystających z teleopieki (os.). Monitorowanie wskaźnika odbywać się będzie na podstawie danych MOPR Stupsk.

Lp.	Nazwa/ tytuł przedsięwzięcia	Podmiot realizujący	Zakres przedsięwzięcia oraz lokalizacja	Cel przedsięwzięcia	Źródło finansowania	Szacunkowa wartość w zł	Planowany okres realizacji w latach	Realizowany/e cel/e operacyjny/e GPR	Podstawowe rezultaty oraz sposób ich monitorowania w odniesieniu do celów rewitalizacji
			kulturalno-integracyjne, kierowanie do ŚDS i inne usługi świadczone w środowisku lokalnym. Zapewnienie dostępności: Planowane działania m.in.: informacje o usługach (oferta, zasady) będą publikowane zgodnie z zasadami dostępności cyfrowej. W razie potrzeby zapewniona będzie pomoc tłumacza języka migowego (PJM). Zakres rozwiązań dostosowawczych w zakresie dostępności architektonicznej, cyfrowej i informacyjno-komunikacyjnej zostanie doprecyzowany na etapie dokumentacji projektowej, z uwzględnieniem potrzeb osób ze szczególnymi potrzebami, w tym osób z niepełnosprawnościami.						
17.	Rozwój działalności Pracowni Samodzielności ZAKĄTEK w kontekście wsparcia w obszarze	Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie	Przedsięwzięcie zakłada rozwój oferty wsparcia dla usamodzielnianych wychowanków pieczy zastępczej poprzez m. in.: organizację Treningów Samodzielności całodobowych; realizację	Celem działania jest wzmocnienie kompetencji życiowych, społecznych i zawodowych młodzieży	Budżet Miasta Słupska FEP 2021-2027	740.000	2026-2029	1.1, 1.3 2.4	Liczba miejsc świadczenia usług społecznych istniejących na obszarze rewitalizacji. Monitorowanie wskaźnika odbywać się

Lp.	Nazwa/ tytuł przedsięwzięcia	Podmiot realizujący	Zakres przedsięwzięcia oraz lokalizacja	Cel przedsięwzięcia	Źródło finansowania	Szacunkowa wartość w zł	Planowany okres realizacji w latach	Realizowany/e cel/e operacyjny/e GPR	Podstawowe rezultaty oraz sposób ich monitorowania w odniesieniu do celów rewitalizacji
	usamodzielniania dzieci i młodzieży przebywającej w pieczy zastępczej		działań w zakresie aktywizacji zawodowej (indywidualne ścieżki wsparcia, doradca zawodowy, kursy zawodowe, wizyty studyjne do pracodawców, wolontariat pracowniczy); kursy edukacyjne/korepetycje/kursy przygotowujące do matury i egzaminów na studia; bony edukacyjne; poradniki usamodzielniające. Zapewnienie dostępności: Działania projektowe będą odbywać się w obiektach pozbawionych barier architektonicznych, zapewniających możliwość indywidualnych dostosowań – np. dostosowanie rytmu dnia, wyciszenie sensoryczne przestrzeni, wsparcie asystenta. Kursy zawodowe, wizyty studyjne oraz inne działania aktywizujące będą dostosowane do poziomu edukacyjnego i możliwości poznawczych uczestników, prowadzone z użyciem materiałów w języku prostym. Uczestnicy z	opuszczającej pieczę zastępczą.					będzie na podstawie danych MOPR Stupsk.

Lp.	Nazwa/ tytuł przedsięwzięcia	Podmiot realizujący	Zakres przedsięwzięcia oraz lokalizacja	Cel przedsięwzięcia	Źródło finansowania	Szacunkowa wartość w zł	Planowany okres realizacji w latach	Realizowany/e cel/e operacyjny/e GPR	Podstawowe rezultaty oraz sposób ich monitorowania w odniesieniu do celów rewitalizacji
			trudnościami poznawczymi lub językowymi otrzymają asystę mentora lub tutora. Materiały edukacyjne, poradniki usamodzielniające oraz treści promujące projekt będą przygotowane w języku łatwym do zrozumienia (ETR) i w wersji cyfrowej dostępnej.						
18.	Pakiet działań promujących rodzinną pieczę zastępczą	Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie	Przedsięwzięcie zakłada promocję idei, jaką jest rodzicielstwo zastępcze tj. np. stworzenie filmu promujący i innych materiałów/gadżetów promocyjnych; organizację wydarzeń kulturalnych i animacyjnych promujących rodzicielstwo zastępcze. Zapewnienie dostępności: Planowane działania m.in. film promujący rodzicielstwo zastępcze zostanie zrealizowany zgodnie z zasadami dostępności, materiały drukowane (ulotki, broszury, plakaty) będą przygotowane w czytelnej, kontrastowej szacie graficznej, w wersji elektronicznej - dostępne	Celem działania „Pakiet działań promujących rodzinną pieczę zastępczą” jest zwiększenie świadomości społecznej, poprawa wizerunku pieczy zastępczej oraz rekrutacja nowych rodzin zastępczych	Budżet Miasta Stupska FEP 2021-2027	420.000	2027-2032+	1.1, 1.3	Liczba miejsc świadczenia usług społecznych istniejących na obszarze rewitalizacji. Monitorowanie wskaźnika odbywać się będzie na podstawie danych MOPR Stupsk.

Lp.	Nazwa/ tytuł przedsięwzięcia	Podmiot realizujący	Zakres przedsięwzięcia oraz lokalizacja	Cel przedsięwzięcia	Źródło finansowania	Szacunkowa wartość w zł	Planowany okres realizacji w latach	Realizowany/e cel/e operacyjny/e GPR	Podstawowe rezultaty oraz sposób ich monitorowania w odniesieniu do celów rewitalizacji
			cyfrowo. Wydarzenia animacyjne, informacyjne i kulturalne będą organizowane w miejscach dostępnych architektonicznie. W razie potrzeby zapewniona zostanie obecność tłumacza PJM. W kampanii uwzględnione zostaną różnorodne potrzeby odbiorców – także osób z niepełnosprawnością intelektualną, barierami językowymi lub społecznymi.						
19.	Rozwój działalności CIS poprzez utworzenie i prowadzenia warsztatu naprawczo – porządkowego dla obszaru rewitalizowanego	Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie	Projekt zakłada utworzenie i działanie warsztatu naprawczo-porządkowego prowadzonego przez uczestników CIS dla obszaru rewitalizowanego. Działania będą obejmować m.in.: organizację i wyposażenie warsztatu. Zakup narzędzi i sprzętu; zakup materiałów eksploatacyjnych; adaptację lub remont pomieszczeń pod warsztat. Ponadto: szkolenia i przygotowanie uczestników CIS. Szkolenia zawodowe: z zakresu drobnych napraw, prac porządkowych, BHP,	Celem projektu jest wzmocnienie integracji społecznej i zawodowej osób zagrożonych wykluczeniem poprzez rozwój działalności CIS i świadczenie usług porządkowo-naprawczych na rzecz społeczności lokalnej w obszarze rewitalizowanym. Ponadto projekt ma na celu poprawę jakości życia mieszkańców obszaru	Budżet Miasta Słupska FEP 2021-2027	1.754.441	2026-2029	1.1, 1.4, 2.2, 2.3	Liczba miejsc świadczenia usług społecznych istniejących na obszarze rewitalizacji. Monitorowanie wskaźnika odbywać się będzie na podstawie danych MOPR Słupsk.

Lp.	Nazwa/ tytuł przedsięwzięcia	Podmiot realizujący	Zakres przedsięwzięcia oraz lokalizacja	Cel przedsięwzięcia	Źródło finansowania	Szacunkowa wartość w zł	Planowany okres realizacji w latach	Realizowany/e cel/e operacyjny/e GPR	Podstawowe rezultaty oraz sposób ich monitorowania w odniesieniu do celów rewitalizacji
			obsługi narzędzi; szkolenia miękkie: rozwój kompetencji społecznych, pracy zespołowej, zarządzania czasem. Przedsięwzięcie zakłada również realizację usług na rzecz społeczności lokalnej: prace naprawcze: drobne naprawy sprzętu, elementów małej architektury, ogrodzeń, ławek itp., prace porządkowe: sprzątnięcie terenów zielonych, usuwanie śmieci, pielęgnacja zieleni, czyszczenie chodników i elewacji oraz działania sezonowe: odśnieżanie, grabienie liści, drobne prace ogrodnicze. Zapewnienie dostępności: Realizacja projektu będzie przebiegać z poszanowaniem zasad dostępności, zgodnie z obowiązującymi przepisami i ideą włączenia społecznego. Działania projektowe będą podejmowane w sposób niwelujący potencjalne bariery w dostępie, zarówno architektoniczne,	rewitalizowanego, uporządkowanie i estetyzację przestrzeni publicznej.					

Lp.	Nazwa/ tytuł przedsięwzięcia	Podmiot realizujący	Zakres przedsięwzięcia oraz lokalizacja	Cel przedsięwzięcia	Źródło finansowania	Szacunkowa wartość w zł	Planowany okres realizacji w latach	Realizowany/e cel/e operacyjny/e GPR	Podstawowe rezultaty oraz sposób ich monitorowania w odniesieniu do celów rewitalizacji
			informacyjne, jak i komunikacyjne. Zakres rozwiązań dostosowawczych w zakresie dostępności architektonicznej, cyfrowej i informacyjno-komunikacyjnej zostanie doprecyzowany na etapie dokumentacji projektowej, z uwzględnieniem potrzeb osób ze szczególnymi potrzebami, w tym osób z niepełnosprawnościami.						
20.	Działanie na obszarze rewitalizacji środowiskowego domu samopomocy dla osób z niepełnosprawnością intelektualną	Miasto Słupsk Organizacje pozarządowe	Przedsięwzięcie polega na prowadzeniu placówki pobytu dziennego dla osób niepełnosprawnych intelektualnie, często ze sprzężoną niepełnosprawnością, oraz osób wykazujących inne przewlekłe zaburzenia czynności psychicznych. ŚDS świadczy usługi w ramach indywidualnych lub zespołowych treningów samoobsługi i treningów umiejętności społecznych, polegających na nauce, rozwijaniu lub podtrzymywaniu umiejętności w zakresie czynności dnia codziennego	Celem prowadzonych przez SDS działań jest osiągnięcie przez uczestników poprawy jakości ich życia i funkcjonowania w społeczeństwie oraz poprawa funkcjonowania ich rodzin.	Budżet Państwa	7.000.000	do 2032 +	1.1, 1.4	Liczba miejsc świadczenia usług społecznych istniejących na obszarze rewitalizacji. Liczba seniorów i osób niepełnosprawnych korzystających z usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych, świadczonych w miejscu zamieszkania.

Lp.	Nazwa/ tytuł przedsięwzięcia	Podmiot realizujący	Zakres przedsięwzięcia oraz lokalizacja	Cel przedsięwzięcia	Źródło finansowania	Szacunkowa wartość w zł	Planowany okres realizacji w latach	Realizowany/e cel/e operacyjny/e GPR	Podstawowe rezultaty oraz sposób ich monitorowania w odniesieniu do celów rewitalizacji
			i funkcjonowania w życiu społecznym. Dobór wsparcia oraz sposób jego realizacji uzależniony jest od potrzeb i możliwości uczestników i szczegółowo określony w indywidualnych planach postępowania wspierająco - aktywizującego. Zapewnienie dostępności: Realizacja projektu przebiega z poszanowaniem zasad dostępności, zgodnie z obowiązującymi przepisami i ideą włączenia społecznego. Działania są podejmowane w sposób niwelujący potencjalne bariery w dostępie, zarówno architektoniczne, informacyjne, jak i komunikacyjne. Działania są prowadzone w budynku dostępnym architektonicznie. Nowy, projektowany budynek również będzie spełniał wszystkie normy z zakresu dostępności.						
21.	Świetlica Miejska – utworzenie miejsca integracji	Miasto Stupsk	Projekt ma polegać na zapewnieniu działania tzw. Świetlicy Miejskiej (domu	Celem przedsięwzięcia jest integracja	Budżet Miasta Stupska	500.000	2026-2029	1.1, 1.2, 1.3, 2.3	Liczba osób uczestniczących w działaniach kulturalno -

Lp.	Nazwa/ tytuł przedsięwzięcia	Podmiot realizujący	Zakres przedsięwzięcia oraz lokalizacja	Cel przedsięwzięcia	Źródło finansowania	Szacunkowa wartość w zł	Planowany okres realizacji w latach	Realizowany/e cel/e operacyjny/e GPR	Podstawowe rezultaty oraz sposób ich monitorowania w odniesieniu do celów rewitalizacji
	mieszkańców na Podgrodziu	organizacje pozarządowe	sąsiedzkiego na obszarze Podgrodzia) oraz włączeniu w działania integracyjne mieszkańców tego obszaru (dzieci, rodziny, migrantów - nowych mieszkańców). W odrestaurowanym budynku przy ul. Pobożnego znajdują się m.in. pomieszczenia warsztatowe, sala terapeutyczna, sensoryczna oraz sala zabaw dla maluchów, pomieszczenia do spotkań wraz z zapleczem socjalnym. Pomieszczenia te umożliwią wprowadzenie oferty dla mieszkańców - spotkania, możliwość organizacji oddolnych inicjatyw - tzw. pomoc sąsiedzką, kluby książki, spotkania z psychologami, animacje dla dzieci, warsztaty, zajęcia rekreacyjne itp. Będzie też doskonałym zapleczem do prowadzenia działań dot. promocji obszaru rewitalizacji (spotkania z ciekawymi mieszkańcami itp.). Oferta na bieżąco będzie tworzona z udziałem mieszkańców przez operatora Świetlicy.	mieszkańców różnych grup wiekowych i społecznych (dzieci, seniorów, rodzin, migrantów – nowych mieszkańców OR, budowanie więzi sąsiedzkich i lokalnej tożsamości, aktywizacja społeczna i przeciwdziałanie wykluczeniu, wsparcie dla osób starszych, samotnych czy zagrożonych wykluczeniem społecznym, rozwój lokalnych inicjatyw obywatelskich (m.in. pomocy sąsiedzkiej) oraz umożliwienie mieszkańcom współorganizacji wydarzeń i korzystania z przestrzeni świetlicy.	FEP 2021-2027				animacyjnych realizowanych z zaangażowaniem mieszkańców (os.). Liczba wspartych obiektów infrastruktury społecznej zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach – (szt.). Liczba miejsc świadczenia usług społecznych istniejących na obszarze rewitalizacji.

Lp.	Nazwa/ tytuł przedsięwzięcia	Podmiot realizujący	Zakres przedsięwzięcia oraz lokalizacja	Cel przedsięwzięcia	Źródło finansowania	Szacunkowa wartość w zł	Planowany okres realizacji w latach	Realizowany/e cel/e operacyjny/e GPR	Podstawowe rezultaty oraz sposób ich monitorowania w odniesieniu do celów rewitalizacji
			Zapewnienie dostępności: Realizacja projektu będzie przebiegać z poszanowaniem zasad dostępności, zgodnie z obowiązującymi przepisami i ideą włączenia społecznego. Działania projektowe będą podejmowane w sposób niwelujący potencjalne bariery w dostępie, zarówno architektoniczne, informacyjne, jak i komunikacyjne. Planowane działania m.in.: budynek zostanie przystosowany do potrzeb osób z różnymi ograniczeniami, bezbarierowy dostęp do wszystkich pomieszczeń (podjazdy, szerokie drzwi, winda) - opisane w działaniu 3 (wiązka nr 5). Oferta Świetlicy będzie tworzona w konsultacji z mieszkańcami, aby odpowiadała różnorodnym potrzebom i była dostępna dla wszystkich grup, także osób z niepełnosprawnościami i barierami językowymi, zajęcia i spotkania będą prowadzone z uwzględnieniem metod						

Lp.	Nazwa/ tytuł przedsięwzięcia	Podmiot realizujący	Zakres przedsięwzięcia oraz lokalizacja	Cel przedsięwzięcia	Źródło finansowania	Szacunkowa wartość w zł	Planowany okres realizacji w latach	Realizowany/e cel/e operacyjny/e GPR	Podstawowe rezultaty oraz sposób ich monitorowania w odniesieniu do celów rewitalizacji
			pracy dostosowanych do uczestników, informacje o działalności świetlicy i planowanych wydarzeniach będą udostępniane w różnych formatach, dostępnych cyfrowo.						
						107.480.254			

Tabela 46. Wiązka projektów - Pakiet 8

Efektywna i proekologiczna infrastruktura
Cel: Poprawa stanu infrastruktury technicznej w obszarze rewitalizacji wpływającej na poprawę jakości życia mieszkańców i jakości środowiska
Powiązanie pakietu przedsięwzięć z przedsięwzięciami innych pakietów: P1-1,3,8,9,15,20,21; P2-1,5; P4-1,7,8
Powiązanie pakietu przedsięwzięć z przedsięwzięciami uzupełniającymi: I-2
Wskaźniki monitorowania pakietu P8: – Liczba nowopowstałych i zmodernizowanych punktów świetlnych na obszarze rewitalizacji (szt.): wartość bazowa: 0 (2016), wartość docelowa: 1860 (2032). – Liczba mieszkań posiadających zamontowany system monitorujący zużycie mediów (szt.): wartość bazowa: 0 (2016), wartość docelowa: 2600 (2032). – Liczba zamontowanych i zmodernizowanych kamer monitoringu miejskiego na obszarze rewitalizacji (szt.), wartość bazowa 0 (2016), wartość docelowa 30 (2032). – Liczba budynków zmodernizowanych w celu ograniczenia niskiej emisji (szt.): wartość bazowa: 0 (2016), wartość docelowa: 60 (2032).

A – zadania zrealizowane

Lp.	Nazwa/ tytuł przedsięwzięcia	Podmiot realizujący	Zakres przedsięwzięcia oraz lokalizacja	Cel przedsięwzięcia	Źródło finansowania	Szacunkowa wartość w zł	Planowany okres realizacji w latach	Realizowany/e cel/e operacyjny/e GPR	Podstawowe rezultaty oraz sposób ich monitorowania w odniesieniu do celów rewitalizacji
1.	Poprawa efektywności systemów oświetlenia zewnętrznego na terenie Obszaru Funkcjonalnego Miasta Stupska Zadanie zrealizowane	Miasto Stupsk Zarząd Infrastruktury Miejskiej	Projekt obejmuje modernizację oświetlenia ulicznego poprzez wymianę opraw na energooszczędne typu LED, wymianę części słupów wraz z okablowaniem, wymianę wysięgników, wymianę i budowę nowych skrzynek oświetleniowych oraz montaż systemu zarządzania oświetleniem. Na terenie Miasta Stupska modernizacja 3260 punktów świetlnych na 125 ulicach, z czego połowę stanowią ulice zlokalizowane na obszarze rewitalizacji tj. Niemcewicz, Deotymy, Chopina, . Garncarska, Gdańska, MKS Cieślaki, Morcinka, Kołtątaja, Długosza, Jana Pawła II, Tuwima, Słowackiego, Szymanowskiego, Kaszubska, Solskiego, Mieszka I, Kopernika, Na Wzgórzu, Partyzantów, Podgórna, prof. Lotha, Piastów, . Prosta,	Celem nadrzędnym projektu jest poprawa efektywności energetycznej oraz redukcja emisji zanieczyszczeń do powietrza. Cele szczegółowe: - zmniejszenie zużycia energii, - zmniejszenie kosztów związanych z utrzymaniem oświetlenia zewnętrznego, - poprawa jakości życia mieszkańców, w tym mieszkańców obszaru rewitalizacji, - ujednolicenie i poprawa oświetlenia ulicznego	Budżet Miasta Stupska, RPO WP 2014-2020 poddziałanie 10.4	22.546.923	2017-2020	3.3, 4.2	Zmniejszenie udziału procentowego budynków generujących niską emisję (szt.). Liczba zmodernizowanych punktów świetlnych na obszarze rewitalizacji (szt.). Zmniejszenie rocznego zapotrzebowania na energię przez oświetlenie uliczne (Mwh/rok) Monitorowane na podstawie danych zarządcy infrastruktury-ZIM.

Lp.	Nazwa/ tytuł przedsięwzięcia	Podmiot realizujący	Zakres przedsięwzięcia oraz lokalizacja	Cel przedsięwzięcia	Źródło finansowania	Szacunkowa wartość w zł	Planowany okres realizacji w latach	Realizowany/e cel/e operacyjny/e GPR	Podstawowe rezultaty oraz sposób ich monitorowania w odniesieniu do celów rewitalizacji
			Przemysłowa, Raszyńska, Rybacka, Sądowa, Słowiańska, Małachowskiego, Moniuszki, Staszica, Jaracza, Starzyńskiego, Żeromskiego, Szczecińska, ul. Wandy, Wita Stwosza, Lutosławskiego, Reymonta, Wolności, Zamkowa, Krasińskiego. Zapewnienie dostępności: Realizacja przedsięwzięcia uwzględniała dostępność dla osób ze szczególnymi potrzebami. Dostępność zapewniono przede wszystkim dzięki stosowaniu uniwersalnego projektowania przestrzeni, uwzględniając obowiązujące przepisy prawa oraz standardy dostępności, w szczególności dla osób z niepełnosprawnościami ruchowymi i wzrokowymi (np. dobór źródeł i barw światła).						

B - zadania planowane od realizacji lub w trakcie realizacji

Lp.	Nazwa/ tytuł przedsięwzięcia	Podmiot realizujący	Zakres przedsięwzięcia oraz lokalizacja	Cel przedsięwzięcia	Źródło finansowania	Szacunkowa wartość w zł	Planowany okres realizacji w latach	Realizowany/e cel/e operacyjny/e GPR	Podstawowe rezultaty oraz sposób ich monitorowania w odniesieniu do celów rewitalizacji
1.	Montaż systemów monitorujących zużycie mediów w budynkach mieszkalnych	Przedsiębiorstwo Gospodarki Mieszkaniowej Sp. z o.o.	Montaż w lokalach wodomierzy elektronicznych (około 2 400 szt.) oraz ciepłomierzy . Opomiarowanie zużycia wody dotyczy wszystkich lokali, w tym mieszkalnych i socjalnych. Montaż ciepłomierzy w budynkach, w których istnieje instalacja centralnego ogrzewania i ciepłej wody. Przedsięwzięcie obejmuje budynki zlokalizowane na obszarze rewitalizowanym. Zapewnienie dostępności: Instalacja urządzeń będzie prowadzona w taki sposób, aby zagwarantować do nich dostęp osobom z niepełnosprawnościami.	Celem przedsięwzięcia jest racjonalizacja zużycia wody i energii cieplnej, przeciwdziałanie tworzeniu się zadłużeń na lokalach nieopomiarowanych z uwagi na brak możliwości monitorowania faktycznego zużycia danego medium. Projekt pozwoli także na szybszą identyfikację awarii instalacji wodnych, usprawni system rozliczania kosztów zużycia mediów, urealni opłaty mieszkańców nieruchomości za media. Celem jest również zwiększenie odpowiedzialności mieszkańców obszaru rewitalizowanego	Budżet PGM Sp. z o. o., budżety wspólnot mieszkaniowych	3.000.000	2023-2027	1.1, 3.2, 4.1	Liczba mieszkań posiadających zamontowany system monitorujący zużycie mediów (szt.). Monitorowane na podstawie danych PGM Sp. z o. o. oraz UM Słupsk.

Lp.	Nazwa/ tytuł przedsięwzięcia	Podmiot realizujący	Zakres przedsięwzięcia oraz lokalizacja	Cel przedsięwzięcia	Źródło finansowania	Szacunkowa wartość w zł	Planowany okres realizacji w latach	Realizowany/e cel/e operacyjny/e GPR	Podstawowe rezultaty oraz sposób ich monitorowania w odniesieniu do celów rewitalizacji
				za utrzymanie zajmowanych lokali, poprawa świadomości ekologicznej i edukacja społeczeństwa.					
2.	Podłączenie budynków komunalnych i wspólnot mieszkaniowych do miejskiej sieci ciepłowniczej	Przedsiębiorstwo Gospodarki Mieszkaniowej Sp. z o.o. wspólnoty mieszkaniowe Engie EC Słupsk Sp. z o.o.	Zakres wieloletniego przedsięwzięcia obejmuje zmianę systemów ogrzewania w budynkach komunalnych i budynkach wspólnot mieszkaniowych, likwidację węglowych źródeł ciepła,. Wykonanie instalacji centralnego ogrzewania i ciepłej wody użytkowej w częściach wspólnych i lokalach. Zamierzenie obejmuje budynki komunalne oraz budynki wspólnot mieszkaniowych i spółdzielni mieszkaniowych na obszarze rewitalizacji. Zapewnienie dostępności: Wykonanie instalacji centralnego ogrzewania i ciepłej wody użytkowej w częściach wspólnych i lokalach co do zasady może być działaniem neutralnym w zakresie dostępności. Jednakże w związku z	Celem przedsięwzięcia jest poprawa warunków życia mieszkańców obszaru rewitalizowanego, poprzez poprawę czystości powietrza atmosferycznego, zmniejszenie emisji pyłu PM10 i B(á)P), eliminację niskosprawnych systemów grzewczych opartych o węgiel, zwiększenie komfortu użytkowania systemów ogrzewania, podniesienie bezpieczeństwa użytkowania systemów grzewczych, wzrost świadomości	PGM Sp. z o. o. w Słupsku, Wspólnoty Mieszkaniowe, Engie EC Słupsk Sp. z o. o., środki budżetu Miasta do limitu przeznaczonego na odnowę budynków komunalnych.	15.000.000	2017-2030	3.2, 3.5, 4.1	Liczba mieszkań posiadających zamontowany system monitorujący zużycie mediów (szt.). Zmniejszenie udziału procentowego budynków generujących niską emisję (szt.). Monitorowane na podstawie danych PGM Sp. z o. o, zarządców nieruchomości.

Lp.	Nazwa/ tytuł przedsięwzięcia	Podmiot realizujący	Zakres przedsięwzięcia oraz lokalizacja	Cel przedsięwzięcia	Źródło finansowania	Szacunkowa wartość w zł	Planowany okres realizacji w latach	Realizowany/e cel/e operacyjny/e GPR	Podstawowe rezultaty oraz sposób ich monitorowania w odniesieniu do celów rewitalizacji
			zakresem prowadzonych prac wszyscy interesariusze tego przedsięwzięcia zostaną poinformowani o nim zgodnie z zasadami dostępności cyfrowej i informacyjno-komunikacyjnej.	ekologicznej mieszkańców. Dodatkowo biorąc pod uwagę znaczącą liczbę osób starszych na obszarze rewitalizacji, przedsięwzięcie będzie miało na celu także poprawę komfortu życia tych osób, a także niwelację dysproporcji w standardach mieszkaniowych w Słupsku.					
3.	Likwidacja niskoemisyjnych źródeł ciepła w budynkach komunalnych	Miasto Słupsk Przedsiębiorstwo Gospodarki Mieszkaniowej Sp. z o.o. Engie EC Słupsk Sp. z o.o.	Zakres przedsięwzięcia obejmuje zmianę systemów ogrzewania w budynkach komunalnych likwidację węglowych źródeł ciepła,. Wykonanie instalacji centralnego ogrzewania i ciepłej wody użytkowej w częściach wspólnych i lokalach. Zamierzenie obejmuje budynki komunalne przy ul. Długosza 3, Długosza 10, Długosza 25, Grodzka 5, Kołtątaja 17, Krasińskiego 21, Mickiewicza 40, Niemcewicza 13a, Niemcewicza 19,	Celem przedsięwzięcia jest poprawa warunków życia mieszkańców obszaru rewitalizowanego poprzez poprawę czystości powietrza atmosferycznego, zmniejszenie emisji pyłu PM10 i B(á)P), eliminację niskosprawnych systemów grzewczych opartych o węgiel,	PGM Sp. z o. o. w Słupsku Budżet Miasta Słupska Środki unijne FEP 2021-2027	5.700.000	2025-2029	3.2, 3.5, 4.1	Liczba mieszkań posiadających zamontowany system monitorujący zużycie mediów (szt.). Zmniejszenie udziału procentowego budynków generujących niską emisję (szt.). Monitorowane na podstawie danych PGM Sp. z o. o, zarządców nieruchomości.

Lp.	Nazwa/ tytuł przedsięwzięcia	Podmiot realizujący	Zakres przedsięwzięcia oraz lokalizacja	Cel przedsięwzięcia	Źródło finansowania	Szacunkowa wartość w zł	Planowany okres realizacji w latach	Realizowany/e cel/e operacyjny/e GPR	Podstawowe rezultaty oraz sposób ich monitorowania w odniesieniu do celów rewitalizacji
			Niemcewicz 22, Partyzantów 18, Partyzantów 18a, Poniatowskiego, 38 -41, Psie Pole 12, Sierpinka 5, Sierpinka 8, Staszica 5. Zapewnienie dostępności: Zmiana systemów ogrzewania co do zasady może być działaniem neutralnym w zakresie dostępności. Jednakże w związku z zakresem prowadzonych prac wszyscy interesariusze tego przedsięwzięcia zostaną poinformowani o nim zgodnie z zasadami dostępności cyfrowej i informacyjno-komunikacyjnej.	zwiększenie komfortu użytkowania systemów ogrzewania, podniesienie bezpieczeństwa użytkowania systemów grzewczych, wzrost świadomości ekologicznej mieszkańców.					
4.	Rozbudowa i modernizacja infrastruktury oświetleniowej obszaru rewitalizacji	Miasto Słupsk Zarząd Infrastruktury Miejskiej	Projekt obejmuje wymianę najbardziej zdekapitalizowanej infrastruktury oświetleniowej na obszarze rewitalizacji. m.in. na ulicach: Mickiewicza, Żeromskiego, Konopnickiej i budowę oświetlenia w miejscach pozbawionych oświetlenia i/lub uznanych przez mieszkańców jako ciemne i	Celem zadania jest: - zmniejszenie zużycia energii, - zmniejszenie kosztów związanych z utrzymaniem oświetlenia zewnętrznego,	Budżet Miasta Słupska Środki Budżetu Państwa (Rządowy Program Inwestycji Strategicznych)	2.000.000	2025 - 2027	3.1, 3.3, 3.5	Liczba nowopowstałych i zmodernizowanych punktów świetlnych na obszarze rewitalizacji (szt.). Monitorowane na podstawie danych zarządcy infrastruktury-ZIM.

Lp.	Nazwa/ tytuł przedsięwzięcia	Podmiot realizujący	Zakres przedsięwzięcia oraz lokalizacja	Cel przedsięwzięcia	Źródło finansowania	Szacunkowa wartość w zł	Planowany okres realizacji w latach	Realizowany/e cel/e operacyjny/e GPR	Podstawowe rezultaty oraz sposób ich monitorowania w odniesieniu do celów rewitalizacji
			niebezpieczne jak np. wewnątrz al. Sienkiewicza. Zapewnienie dostępności: Realizacja projektu będzie przebiegać z poszanowaniem zasad dostępności dla osób z niepełnosprawnością ruchową, wzroku oraz neuro różnorodnych. Działania projektowe będą podejmowane w sposób niwelujący potencjalne bariery architektoniczne oraz zwiększające bezpieczeństwo użytkowników. Możliwe rozwiązania: m.in. instalacja asymetrycznych opraw LED, zastosowanie oświetlenia kierunkowego, montaż opraw o barwie neutralnej, eliminacja tzw. "ciemnych punktów" w przestrzeni miejskiej –Szczegółowe rozwiązania zostaną zaproponowane na etapie projektowania przestrzeni i uzgodnione z Miejską Spółeczną Radą ds. Osób Niepełnosprawnych.	- poprawa jakości życia mieszkańców obszaru rewitalizacji, - ujednolicenie i poprawa oświetlenia ulicznego, - zwiększenie bezpieczeństwa pieszych i ruchu kołowego na drogach.					
5.	Kompleksowa poprawa	Miasto Słupsk	Przedsięwzięcie zakłada modernizację istniejących	Głównym celem projektu jest	Budżet Miasta Słupska	3.000.000	2026-2030	3.3, 4.2	Liczba nowopowstałych i zmodernizowanych

Lp.	Nazwa/ tytuł przedsięwzięcia	Podmiot realizujący	Zakres przedsięwzięcia oraz lokalizacja	Cel przedsięwzięcia	Źródło finansowania	Szacunkowa wartość w zł	Planowany okres realizacji w latach	Realizowany/e cel/e operacyjny/e GPR	Podstawowe rezultaty oraz sposób ich monitorowania w odniesieniu do celów rewitalizacji
	bezpieczeństwa niechronionych uczestników ruchu oraz mieszkańców poprzez modernizację infrastruktury oraz rozbudowę sieci monitoringu	Zarząd Infrastruktury Miejskiej	przebieg dla pieszych, budowę doświetlaczy przebieg i przejazdów rowerowych, separację ruchu w miejscach niebezpiecznych. Projekt obejmuje również rozbudowę sieci monitoringu. Zapewnienie dostępności: Realizacja projektu będzie przebiegać z poszanowaniem zasad dostępności dla osób z niepełnosprawnością ruchową, wzroku oraz neuroroznorodnych. Działania projektowe będą podejmowane w sposób niwelujący potencjalne bariery architektoniczne oraz zwiększające bezpieczeństwo użytkowników. Planowane rozwiązania: m.in. płaskie, antypoślizgowe nawierzchnie, obniżone krawężniki, doświetlenie, instalacja kamer w punktach o zwiększonym ryzyku zdarzeń. Szczegółowe rozwiązania zostaną zaproponowane na etapie projektowania przestrzeni i uzgodnione z Miejską	zwiększenie bezpieczeństwa niechronionych uczestników ruchu drogowego oraz mieszkańców w obszarze rewitalizacji.	Środki Budżetu Państwa				punktów świetlnych na obszarze rewitalizacji (szt.).

Lp.	Nazwa/ tytuł przedsięwzięcia	Podmiot realizujący	Zakres przedsięwzięcia oraz lokalizacja	Cel przedsięwzięcia	Źródło finansowania	Szacunkowa wartość w zł	Planowany okres realizacji w latach	Realizowany/e cel/e operacyjny/e GPR	Podstawowe rezultaty oraz sposób ich monitorowania w odniesieniu do celów rewitalizacji
			Spoteczną Radą ds. Osób Niepełnosprawnych.						
						51.246.923			

4.2.2. Pozostałe dopuszczalne przedsięwzięcia rewitalizacyjne

Dla pozostałych dopuszczalnych przedsięwzięć rewitalizacyjnych o charakterze uzupełniającym zidentyfikowanych w wyniku naboru oraz prac Zespołu ds. opracowania GPR, podano podstawowe informacje o zakresie, podmiocie realizującym, celach, szacunkowej wartości, a także zgodności z celami operacyjnymi GPR. Przedsięwzięcia te stanowią ważną uzupełnienie działań realizowanych w procesie rewitalizacji obszaru Śródmieścia, Starego Miasta i Podgrodzia. Jednocześnie ich realizacja w dużym stopniu zależeć będzie od możliwości finansowych Miasta Słupska i innych podmiotów wskazanych jako realizatorów, a także od dostępności zewnętrznych źródeł finansowania, dlatego w zestawieniu nie uwzględniono planowanych terminów realizacji. Mimo iż, stanowią ważną wartość dodaną w prowadzonym procesie rewitalizacji nie wskazano wskaźników rezultatu ani informacji o sposobach ich monitorowania, z uwagi na fakt, iż mają one charakter uzupełniający. Listę dotychczas zidentyfikowanych przedsięwzięć uzupełniających (inwestycyjnych oraz społecznych) przedstawiono w poniższych tabelach.

Tabela 47. Uzupełniające przedsięwzięcia o charakterze inwestycyjnym

Lp.	Nazwa/ tytuł przedsięwzięcia	Podmioty realizujące	Zakres przedsięwzięcia oraz lokalizacja	Cel przedsięwzięcia	Szacunkowa wartość (zł.)	Realizowane cele operacyjne
1.	Utworzenie Ośrodka Pomocy Osobom Nietrzeźwym Zadanie zrealizowane	Miasto Słupsk	OPON to połączenie – pod jednym dachem i w ramach jednego projektu adresowanego do tego samego kręgu osób – dwóch odrębnych stacjonarnych usług, które łączy to, że jest w nich tolerowana umiarkowana nietrzeźwość klientów - pod warunkiem nieagresywnego zachowania. Te dwie funkcje to: 1. Funkcja całodziennego świetlicy dla osób używających alkoholu. 2. Funkcja ogrzewalni z możliwością noclegu, z tolerowaniem umiarkowanej nietrzeźwości. W świetlicy powinien funkcjonować odrębnie punkt poradnictwa z dyżurami specjalistów. Świetlica powinna być też bazą działań dla streetworkerów pracujących z klientami usług. Powstanie OPON przewidziano w Polityce Społecznej SŁUPSK 2025+. Realizacja tego przedsięwzięcia wiązałaby się z likwidacją Słupskiego Ośrodka Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, pełniącego także funkcję Izby Wyrzeźwień wraz z	Celem przedsięwzięcia jest stworzenie systemu wsparcia osób ubogich i używających alkoholu. W założeniu OPON nie jest formą terapii ani profilaktyki. Jest on instytucją mieszaną: w świetlicy dziennej jest realizowana redukcja szkód z elementami wsparcia i profilaktyki, natomiast noclegownia OPON jest formą redukcji szkód wynikających z faktu istnienia w Słupsku znacznej grupy bezdomnych, którzy są najgłębiej wykluczeni, gdyż w związku z tym, że nie mogą zachować trzeźwości, nie mają wstępu do ogólnej noclegowni dla bezdomnych i w rezultacie koczują i piją w przestrzeni publicznej. To ta właśnie grupa jest najbardziej narażona na głębokie szkody zdrowotne i zarazem najbardziej problematyczna dla społeczności mieszkańców miasta.	Pozyskanie i remont budynku - 600 tys. zł	1.1

Lp.	Nazwa/ tytuł przedsięwzięcia	Podmioty realizujące	Zakres przedsięwzięcia oraz lokalizacja	Cel przedsięwzięcia	Szacunkowa wartość (zł.)	Realizowane cele operacyjne
			przejęciem - w określonym zakresie - ich zadań.			
2.	„Zielona Niemcewicz, jasno, oszczędnie i bezpiecznie”	Miasto Stupsk	Przedsięwzięcie obejmuje modernizację ciągów komunikacyjnych (chodniki, droga) wzdłuż ul. J. Niemcewicza, drogi pożarowej na posesji przedszkola, remont i zagospodarowanie podwórek miejskich – ogródki jordanowskie, wykonanie monitoringu wizyjnego w celu podniesienia bezpieczeństwa. To zadanie zakłada wprowadzenie zieleni (drzew, krzewów) oraz systemu mebli miejskich (donice, ławki, stoły) na ulicę J. Niemcewicza. Na terenie posesji przedszkola utworzona zostanie „Ekologiczna ścieżka zdrowia”. Zakłada się także modernizację systemu oświetlenia ulicznego. Planuje się zaangażowanie wspólnot mieszkaniowych i PGM Sp. z o.o. w realizację pomysłu poprzez zachęcanie i angażowanie mieszkańców ulicy czy budynków do prac na rzecz swojego najbliższego otoczenia np.: remont klatek, uporządkowanie podwórek itp.	Celem przedsięwzięcia jest poprawa bezpieczeństwa pieszych i zmotoryzowanych, wzrost bezpieczeństwa mieszkańców, poprawa wyglądu i estetyki, poprawa jakości życia mieszkańców obszaru rewitalizowanego. Przebudowa elementów infrastruktury zwiększy dostępność do miejsc aktywizacji i integracji społecznej. Projekt ma na celu zazielenienie ulicy, poprawę jej estetyki oraz komfort przebywania i mieszkania w tej części miasta, umożliwienie obcowania z roślinnością.	1 500 000	1.2, 3.3, 4.2

Lp.	Nazwa/ tytuł przedsięwzięcia	Podmioty realizujące	Zakres przedsięwzięcia oraz lokalizacja	Cel przedsięwzięcia	Szacunkowa wartość (zł.)	Realizowane cele operacyjne
3.	Poprawa estetyki ulicy Szymanowskiego	Miasto Słupsk	Rewitalizacja ulicy Szymanowskiego – nasadzenie roślin kwitnących na pasie trawy, ustawienie ławek i koszy na nieczystości, wystawienie poidel dla zwierząt – wykonanie murali wzdłuż alei spacerowej.	Celem jest poprawa atrakcyjności przestrzeni przy ul. Szymanowskiego. Zapewnienie ławeczek (szczególnie dla starszych, w większości mieszkańców dzielnicy) i koszy na śmieci, co poprawi estetykę ulicy.	60 000	3.3
4.	Modernizacja ogrodzenia terenu Szkoły Podstawowej nr 11 oraz dokończenie modernizacji placu rekreacyjnego na jej terenie	Miasto Słupsk	Przedsięwzięcie polega na modernizacji ogrodzenia terenu Szkoły Podstawowej nr 11, do której rocznie uczęszcza ok. 500 uczniów. Teren szkoły został ogrodzony pod koniec lat 60 – tych. Istniejące ogrodzenie grozi zawaleniem. Zakłada się dokończenie remontu placu, co poprawi bezpieczeństwo uczniów oraz wpłynie na poprawę wizerunku terenu szkolnego. Dodatkowo planuje się wykonanie zadaszzonego parkingu rowerowego.	Modernizacja placu umożliwi organizowanie festynów i pikników dla uczniów, ich rodzin oraz dla środowiska lokalnego w celu integracji społecznej. Nowe ogrodzenie zapewni bezpieczeństwo uczniów realizujących zajęcia wychowania fizycznego na boisku szkolnym. Teren szkoły usytuowany jest przy głównej arterii komunikacyjnej Szczecin – Gdańsk. Nowe ogrodzenie zapewni bezpieczeństwo społeczności szkolnej oraz poprawi estetykę obiektu znajdującego się przy drodze w kierunku Gdańska	400 000	3.3
5.	Rozbudowa hali sportowej przy Szkole Podstawowej nr 11	Miasto Słupsk	Do Szkoły uczęszcza ok. 500 uczniów rocznie. W okolicy, w której usytuowana jest szkoła nie ma pełnowymiarowego obiektu sportowego – 15m x 28m, z którego mogli by korzystać uczniowie szkoły,	Budowa sali gimnastycznej umożliwi realizację podstawy programowej z wychowania fizycznego, pozwoli rozwijać zdolności sportowe, a wspólne zajęcia sportowe z rodzicami poprawią stosunki i integrują	9 000 000	1.3, 2.4, 3.3

Lp.	Nazwa/ tytuł przedsięwzięcia	Podmioty realizujące	Zakres przedsięwzięcia oraz lokalizacja	Cel przedsięwzięcia	Szacunkowa wartość (zł.)	Realizowane cele operacyjne
			młodzież i mieszkańcy zamieszkujący ten obszar. Planuje się rozbudowę hali połączenie z budynkiem szkolnym i podłączenie do wszystkich mediów. Obecnie Szkoła nie posiada pełnowymiarowej sali gimnastycznej i zaplecza sportowego.	rodziny. Własna sala gimnastyczna zredukuje też obciążenia finansowe rodziców, którzy sponsorują wynajmowanie innych obiektów sportowych na treningi i zawody dla uczniów. Z obiektu sportowego będą mogli korzystać również kluby sportowe i organizacje pozarządowe oraz mieszkańcy tej części Podgrodzia.		
6.	Ogrodzenie otaczające Szkołę Podstawową nr 9 w Słupsku	Miasto Słupsk	Wymiana ogrodzenia otaczającego szkołę SP nr 9	Celem jest poprawa bezpieczeństwa na boisku szkolnym, wyglądu i estetyki Śródmieścia. Zapewnienie bramy i furtki z bezpiecznym wjazdem dla osób niepełnosprawnych poruszających się na wózkach.	200 000	3.3, 4.2
7.	„Siłownia plenerowa dla mieszkańców”	Miasto Słupsk	Przedsięwzięcie obejmuje stworzenie siłowni w plenerze pomiędzy ul. J. Niemcewicza a ul. Małachowskiego, z której będą korzystać dzieci i młodzież oraz ich rodziny.	Przedsięwzięcie ma ona na celu uaktywnić mieszkańców, którzy zadbają o własny rozwój fizyczny, a także zachęcić do pracy nad własnym zdrowiem. Siłownia spełniałaby też funkcję wspierającą rehabilitację dla mieszkańców mających problemy ze zdrowiem, zachęcałaby mieszkańców do odpoczynku i rekreacji.	150 000	3.3

Lp.	Nazwa/ tytuł przedsięwzięcia	Podmioty realizujące	Zakres przedsięwzięcia oraz lokalizacja	Cel przedsięwzięcia	Szacunkowa wartość (zł.)	Realizowane cele operacyjne
8.	Piękna Szóstka zawsze otwarta na społeczność lokalną Zadanie zrealizowane	Miasto Słupsk/ SP 6	Zadanie dotyczy rozbudowy placu zabaw i stworzenie małego boiska do piłki nożnej dla klas I-III i boiska do lekkiej atletyki, „siłowni dla Seniora. Dodatkowo konieczne jest doświetlenie terenu i poprawa dojścia do szkoły (chodniki).	Cele bezpośrednie: poprawa relacji pomiędzy społecznością szkolną a mieszkańcami centrum miasta, poprawa funkcjonalności estetyki przestrzeni publicznej, poprawa bezpieczeństwa przebywania na terenie placówki poprzez montaż kamer, podłączeń do monitoringu i wykonanie oświetlenia w miejscach niebezpiecznych, poprawa atrakcyjności terenów zielonych,.	500 000	3.3
9.	Sala gimnastyczna przy Szkole Podstawowej nr 9 w Słupsku	Miasto Słupsk	Budowa Sali gimnastycznej przy Szkole Podstawowej nr 9 w Słupsku	Celem jest poprawa bezpieczeństwa w szkole, zwiększenie dostępności do infrastruktury sportowej młodzieży i społeczności lokalnej. Właściwa realizacja podstawy programowej z wychowania fizycznego w klasach I – VI. Celem jest także właściwa organizacja imprez sportowych na szczeblu szkoły i miasta. Atrakcyjne zajęcia pozalekcyjne dla dzieci z rodzin zagrożonych patologią społeczną. Zagospodarowanie czasu wolnego dzieci, młodzieży oraz społeczności lokalnej. Upowszechnienie zdrowego	5 000 000	1.3, 2.4, 3.3

Lp.	Nazwa/ tytuł przedsięwzięcia	Podmioty realizujące	Zakres przedsięwzięcia oraz lokalizacja	Cel przedsięwzięcia	Szacunkowa wartość (zł.)	Realizowane cele operacyjne
				stylu życia dzieci, młodzieży oraz społeczności lokalnej.		
10.	Miejsce Animacji Kultury – scena na dachu – przebudowa pawilonu	Miasto Słupsk/ MBP Słupsk	Przedsięwzięcie obejmuje przebudowę pawilonu Miejskiej Biblioteki Publicznej w ramach utworzenia sceny na dachu. Rozważane są dwa rozwiązania: dach obecnego pawilonu bądź taras pawilonu. Taka scena mogłaby służyć zaprezentowaniu talentów lokalnej młodzieży muzycznej. Na proponowanej scenie będą odbywać się koncerty, warsztaty wokalne, instrumentalne, itp. Scena mogłaby posiadać szklane zadaszenie, które będzie otwierane w okresie letnim na potrzeby koncertów, zaś po zamknięciu zadaszenia będzie salonem literackim/ kawiarnią literacką, miejscem animacji.	Muzyka, teatr, sztuka współczesna, to niezwykle istotne wartości edukacyjne, które, zaproponowane w atrakcyjnej formie mogą wpłynąć na rozwój i integrację społeczną. Takie miejsce mogłoby włączyć mieszkańców, zachęcić do działań w przestrzeni miejskiej, przeciwdziałać izolacji młodego pokolenia. Ogólnie dostępna scena dla mieszkańców Słupska, również z dostępem do darmowych koncertów pozwoliłyby na obcowanie z tą formą sztuki. Koncerty dają możliwość poznania wielu ciekawych ludzi o podobnych zainteresowaniach. Muzyka łączy, a spontaniczny i trochę szalony wymiar koncertów, sprzyja otwieraniu się na nowe znajomości. Koncerty integrują, dają możliwość pocucia przynależności do danej grupy.	1 250 000	1.2, 1.3, 3.3
11.	Stworzenie przy zabytkowym budynku SP nr 1 ogrodu- parku muzycznego	Miasto Słupsk/ SP nr 1	Nawiązanie do nazw otaczających ulic: Lutosławskiego, Chopina, Paderewskiego oraz do Festiwalu Pianistyki Polskiej	Park muzyczny pozwoli na integrację mieszkańców obszaru rewitalizacji i przyczyni się do podniesienia wiedzy dotyczącej życia i twórczości	300 000	1.2, 1.3, 3.3

Lp.	Nazwa/ tytuł przedsięwzięcia	Podmioty realizujące	Zakres przedsięwzięcia oraz lokalizacja	Cel przedsięwzięcia	Szacunkowa wartość (zł.)	Realizowane cele operacyjne
	z multimedialnymi ławeczkami Zadanie zrealizowane		w Słupsku. W przyszłości planowane jest organizowanie koncertów muzycznych na żywo oraz konkursów muzycznych na terenie ogrodu. Wprowadzenie nowej formy edukacyjnej. W skład przedsięwzięcia wchodziłaby renowacja ogrodzenia, remont nawierzchni placu w części między boiskiem a budynkami szkoły poprzez wyłożenie terenu kostką brukową i wkomponowaniem dodatkowych wysepek zieleni, poprzez dodatkowe nasadzenia drzewek i krzewów parkowych. Montaż ławeczek multimedialnych.	polskich kompozytorów. Kontakt z muzyką uwarściwia, poszerza wyobraźnię, uszlachetnia, wzbogaca i kształtuje naszą osobowość, powinien on nastąpić jak najwcześniej, w okresie dziecięcym. Utworzenie ogrodu stworzy okazję do rozwijania takich zainteresowań, zintegruje całe rodziny zapewniając jednocześnie miejsce wypoczynku i rekreacji.		
12.	Budowa drogi rowerowej wzdłuż Parku Zamkowego.	Zarząd Infrastruktury Miejskiej w Słupsku	Wykonanie brakującego odcinka drogi rowerowej łączącej drogę rowerową w Parku Waldorffa z drogą rowerową w PKiW w ramach międzyregionalnego szlaku M14 Ustka – Słupsk – Bytów – Sominy.	Zapewnienie ciągłości infrastruktury rowerowej na obszarze rewitalizacji w celu zapewnienia bezpiecznego i funkcjonalnego połączenia z terenami rekreacyjnymi Miasta (park, las). Zadanie komplementarne z zadaniem: Bulwary rzeki Słupi.	300 000	3.1
13.	Zagospodarowanie podwórka na tyłach kamienicy przy ul. Kilińskiego 48.	PGM Sp. z o.o.	Uporządkowanie i zagospodarowanie podwórza poprzez odwodnienie i utwardzenie nawierzchni , wyznaczenie miejsc	Podniesienie jakości przestrzeni wewnątrz kwartału, zapewnienie miejsca integracji mieszkańców	300 000	3.3, 1.3

Lp.	Nazwa/ tytuł przedsięwzięcia	Podmioty realizujące	Zakres przedsięwzięcia oraz lokalizacja	Cel przedsięwzięcia	Szacunkowa wartość (zł.)	Realizowane cele operacyjne
			parkingowych, wprowadzenie zieleni i elementów małej architektury			
14.	Budowa drogi rowerowej wzdłuż ulic Prostej i Lutostawskiego	Zarząd Infrastruktury Miejskiej w Słupsku	Poprawa infrastruktury rowerowej wzdłuż ulic Prostej i Lutostawskiego	Zapewnienie spójności infrastruktury rowerowej w centrum miasta w układzie wschód-zachód.	1 200 000	3.1
15.	Przywrócenie historycznego wyglądu budynków przy ul. J. Tuwima 22a i 23 w Słupsku wraz z zastosowaniem kompleksowych rozwiązań termomodernizacyjnych	Stowarzyszenie Słupski Inkubator Przedsiębiorczości	Projekt zakłada modernizację (termo) dwóch budynków zlokalizowanych przy ul. Tuwima wraz z odtworzeniem detalu na potrzeby działalności SSIP	Poprawa estetyki ul. Tuwima, ochrona historycznych elementów architektonicznych oraz poprawa efektywności energetycznej budynków	1 500 000	3.2, 3.4
16.	Stworzenie eko przestrzeni na działalność gospodarczą	Stowarzyszenie Słupski Inkubator Przedsiębiorczości	Zadanie zakłada modernizację przestrzeni użytkowanej przez SSIP na potrzeby prowadzenia działalności gospodarczej zastosowaniem ekologicznych rozwiązań oraz elementów błękitno-zielonej infrastruktury, które będą miały również wymiar edukacyjny.	Celem jest rozwój lokalnej infrastruktury służącej celom społecznym i gospodarczym	2 000 000	1.3, 2.1
SUMA					24 260 000,00	

Tabela 48. Uzupełniające przedsięwzięcia rewitalizacyjne o charakterze społecznym (S)

Lp.	Nazwa/ tytuł przedsięwzięcia	Podmioty realizujące	Zakres przedsięwzięcia oraz lokalizacja	Cel przedsięwzięcia	Szacunkowa wartość	Realizowane cele operacyjne
1	Posiłek na kótkach Zadanie zrealizowane	MOPR/ organizacje pozarządowe	Usługa – posiłek z dowozem, jako oferta dla ludzi starszych, niepełnosprawnych, chorych, po wypadkach, urazach, rekonwalescentów. Regularne dostarczanie posiłków, w tym ciepłych z dowozem do mieszkania. Usługa zawiera ofertę wyboru menu np. posiłki dietetyczne, dla cukrzyków, niskosolne, lekkostrawne, wegetariańskie, posiłki papki i płynne (problemy z przetykaniem).	Celem przedsięwzięcia jest podniesienie standardu świadczonych usług, jak również objęcie większą ilość osób potrzebujących usług opiekuńczych. Zapewnienie odpowiedniego wyżywienia dla osób wieku starszego, schorowanych z różnymi problemami zdrowotnymi. Nieodpowiednie żywienie tej grupy odbiorców powoduje pogłębienie się chorób, niedożywienie, osłabienie i pogłębienie problemów gastrycznych. Projekt rozwiąże problem braku ciepłego posiłku w weekendy.	165 000	1.1
2	Rytm świata – w rytmie ulicy Zadanie zrealizowane	SOK	Projekt zakłada przeprowadzenie 55 godzin warsztatów bębniarskich oraz z zakresu improwizacji rytmicznej. Uczestnicy zintegrują się i podniosą swoje umiejętności artystyczne tworząc zespół bębniarski. Uczestnicy zdobędą wiedzę na temat historii i budowy bębna djembe, poznają składowe i rodzaje rytmu. Podczas warsztatów zostaną także przekazane techniki	Celem przedsięwzięcia jest aktywizacja społeczna mieszkańców, bezpieczna i twórcza forma spędzania czasu wolnego. Poszerzy się w ten sposób grupa odbiorców bezpośrednich. Uczestnicy, przekazując wiedzę, utrwalać zwłaszcza swoje umiejętności, dodatkowo sprawdzając się w nowej roli- nauczyciela. Wskażą w ten sposób pozytywny wzorzec zachowania, zachęcając swoją	17 830	1.2, 1.3

Lp.	Nazwa/ tytuł przedsięwzięcia	Podmioty realizujące	Zakres przedsięwzięcia oraz lokalizacja	Cel przedsięwzięcia	Szacunkowa wartość	Realizowane cele operacyjne
			takie jak: perkusja ciała, improwizacja głosem oraz wydobywanie muzyki z przedmiotów codziennego użytku	postawą do aktywności twórczej		
3	Bądź aktywny po 50-tce	Młodzieżowy Dom Kultury I Liceum Ogólnokształcące im. B. Krzywoustego	Projekt ma zintegrować lokalną społeczność i zaktywizować osoby w wieku powyżej 50-tego roku życia do działań artystycznych oraz promowanie aktywnego i zdrowego stylu życia. Planowane przedsięwzięcie pozwoliłoby, przy wykorzystaniu bazy lokalowej MDK, spędzać ten czas aktywnie na działaniach artystycznych. Do realizacji tych zadań niezbędny jest remont garażu oraz jego wyposażenie.	Celem jest zwiększenie aktywności psychofizycznej osób powyżej 50-tego roku życia.	30 000	1.1, 1.3
4	Klub Aktywizacji Emeryta w II Liceum Ogólnokształcącym im. A. Mickiewicza w Słupsku	LO nr II	Warsztaty informatyczne dla seniorów prowadzić będą uczniowie II Liceum Ogólnokształcącego im. A. Mickiewicza w Słupsku w ramach realizowanego, od lat, projektu społeczno-obywatelskiego. Szczególny nacisk podczas warsztatów położony zostanie na konieczność ustawicznego powtarzania wiadomości zarówno na kursie, jak	Celem projektu jest aktywizacja i integracja środowiska seniorów miasta Słupska, podniesienie ich kwalifikacji w zakresie obsługi komputera, zmiana świadomości i podejścia seniorów do komputera i Internetu, zwiększenie aktywności osób starszych, polepszanie jakości życia starszego człowieka, przybliżenie seniorom	65 000	1.1, 1.3

Lp.	Nazwa/ tytuł przedsięwzięcia	Podmioty realizujące	Zakres przedsięwzięcia oraz lokalizacja	Cel przedsięwzięcia	Szacunkowa wartość	Realizowane cele operacyjne
			i po zajęciach. Po każdych zajęciach seniorzy otrzymają materiał dydaktyczny, który ułatwi im samodzielnie ćwiczenie.	nowoczesnych systemów komunikacji, wyrównanie szans edukacyjnych osób starszych, zmotywowanie do działań na rzecz środowiska lokalnego.		
5	„Wydź na podwórko”, „Zagraj z nami”	Słupski Ośrodek Kultury	To cykl działań animacyjno - artystycznych kierowanych do dzieci w przedziale wiekowym 8 - 12 lat. Zajęcia odbywać się będą na placu przy ul. Lipowej i w świetlicy środowiskowej przy ulicy Raszyńskiej. Proponowany zakres: zabawy z chustą animacyjną, warsztaty z puszczania baniek, modelowanie balonów, tematyczne zajęcia plastyczne, warsztatowe zajęcia muzyczne i rytmiczne z własnoręcznie wykonanymi instrumentami. Warsztatowe zajęcia muzyczne z użyciem instrumentów nietypowych (bębny, bongosy, shakery itd.) kierowane do dzieci niezależnie od wieku.	Zajęcia mają służyć - organizacji aktywnego wypoczynku dla dzieci zostających podczas wakacji w mieście i na osiedlu, - rozwijaniu zainteresowań alternatywnymi działaniami artystycznymi, - aktywizacji i integracji lokalnego środowiska.	1 600	1.1, 1.3
6	Festyny rodzinne przy Szkole Podstawowej nr 9 w Słupsku	SP nr 9	Organizacja festynów rodzinnych przy Szkole Podstawowej nr 9 w Słupsku	Celem jest zapewnienie atrakcyjnych zajęć pozalekcyjnych dla dzieci z rodzin zagrożonych dysfunkcjami społecznymi. Zagospodarowanie czasu	40 000	1.1, 1.3

Lp.	Nazwa/ tytuł przedsięwzięcia	Podmioty realizujące	Zakres przedsięwzięcia oraz lokalizacja	Cel przedsięwzięcia	Szacunkowa wartość	Realizowane cele operacyjne
				wolnego dzieci, młodzieży oraz społeczności lokalnej. Podniesienie jakości procesu wychowawczego dla dzieci w wieku szkolnym, w tym dzieci z niepełnosprawnościami. Upowszechnienie zdrowego stylu życia dzieci, młodzieży oraz społeczności lokalnej		
7	Powrót do przeszłości	Słupski Ośrodek Kultury	Podczas trwania projektu planuje się zapoznanie dzieci i młodzieży z grami podwórkowymi ich przodków. W dzisiejszych czasach dzieci często nie znają najprostszych zabaw, takich jak skakanie przez gumę czy na skakance. Ostatnim etapem projektu będzie stworzenie gry miejskiej w oparciu o gry uliczne – w różnych częściach centrum Słupska ulokowane zostaną najrozmaitsze quizy, turnieje i konkursy	Celem jest zacieśnianie więzi społecznych, wymiana międzypokoleniowa, aktywizacja seniorów, dzieci i młodzieży.	17 200	1.1, 1.3,
8	Cykl letnich koncertów i działań performatywno-teatralnych, festiwale bardów, piosenki autorskiej	Miejska Biblioteka Publiczna im. Marii Dąbrowskiej	Przedsięwzięcie zakłada wykorzystanie terenu Parku Chopina jako scenarii do działań kulturalnych. Planujemy włączyć mieszkańców w życie kulturalne poprzez udostępnianie przestrzeni i elementów nagłośnienia dla	Projekt odpowiada na problem niskiego zaangażowania mieszkańców obszaru rewitalizacji w życie kulturalne miasta w charakterze uczestników. W mieście niewiele jest przestrzeni, gdzie ludzie mogą realizować swoje artystyczne wizje i pasje,	60 000	1.2, 1.3, 2.3

Lp.	Nazwa/ tytuł przedsięwzięcia	Podmioty realizujące	Zakres przedsięwzięcia oraz lokalizacja	Cel przedsięwzięcia	Szacunkowa wartość	Realizowane cele operacyjne
			organizacji cyklicznych koncertów oraz wydarzeń z zakresu sztuki performatywnej. Swoją twórczość artystyczną mogliby prezentować szerszej publiczności uczniowie szkół artystycznych, amatorskie grupy performerskie i teatralne. Oprócz koncertów amatorskich planuje się zorganizowanie dwóch-trzech koncertów zawodowych grup o rozpoznawalnej marce oraz przynajmniej jednego występu zawodowej grupy teatralnej/kabaretu. Można ożywić modę na muzykę bardowską, piosenkę autorską, która przeżywała swoje najlepsze lata pod koniec ubiegłego wieku, ale jest dość popularna do dzisiaj.	prezentować swój dorobek szerszej publiczności. Różnorodność stylów i gatunków przyciągnie różne grupy odbiorców, często do tej pory niezainteresowane odbiorem kultury. Imprezy plenerowe zwykle przyciągają większą liczbę osób, często na zasadzie zainteresowania daleko roznoszącym się dźwiękiem.		
SUMA					396 630 zł.	

W ramach Gminnego Programu Rewitalizacji dopuszcza się także realizację innych przedsięwzięć, które dotychczas nie zostały wprost zidentyfikowane, ale również mogą się istotnie przyczynić do realizacji celów operacyjnych i kierunków działań wskazanych w Programie Rewitalizacji. Przedsięwzięcia te wynikają m.in. z potencjałów i problemów zgłaszanych podczas spotkań prowadzonych z mieszkańcami, konsultacji społecznych, a także od członków Zespołu ds. przygotowania GPR i innych interesariuszy rewitalizacji m.in. Komitetu Rewitalizacji.

W toku wdrażania i monitorowania procesu rewitalizacji przedsięwzięcia te będą mogły podlegać doprecyzowaniu i w efekcie także trafić na listę przedsięwzięć podstawowych. Mogą być one realizowane niezależnie, w przypadku zapewnienia np. prywatnych źródeł finansowania lub pojawiania się dodatkowych środków finansowych własnych, różnych źródeł zewnętrznych, bądź oszczędności w środkach przeznaczonych na finansowanie przedsięwzięć podstawowych. Celem realizacji przedsięwzięć uzupełniających, wyszczególnionych poniżej, w odniesieniu do celów operacyjnych GPR, jest przede wszystkim rozwiązywanie problemów społecznych, gospodarczych, środowiskowych, technicznych i przestrzennych przez Miasto Słupsk i pozostałych interesariuszy, a także wskazanie istniejących potencjałów.

Tabela 49. Przykładowe typy pozostałych dopuszczalnych przedsięwzięć rewitalizacyjnych

Cel operacyjny	Typy pozostałych dopuszczalnych przedsięwzięć rewitalizacyjnych
1.1 Przeciwdziałanie wykluczeniu Społecznemu	1. Programy umożliwiające aktywne uczestnictwo seniorów i osób niepełnosprawnych w życiu społeczno – kulturalnym i integrację międzypokoleniową. 2. Programy aktywizacji zawodowej i na rzecz walki z bezrobociem, w tym szkolenia, kursy umożliwiające podnoszenie kompetencji i nabywanie kwalifikacji zawodowych. 3. Staże i praktyki, prace społecznie użyteczne organizowane dla osób bezrobotnych. 4. Poprawa dostępu do żłobków i przedszkoli w celu umożliwienia kobietom podjęcie pracy bądź powrót do pracy. 5. Utworzenie nowych miejsc dziennego pobytu osób niepełnosprawnych i zależnych w celu umożliwienia opiekunom powrotu do pracy. 6. Świadczenie usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania seniorów i osób niepełnosprawnych. 7. Zapewnienie miejsc pobytu dla osób bezdomnych i doświadczających przemocy.

Cel operacyjny	Typy pozostałych dopuszczalnych przedsięwzięć rewitalizacyjnych
	8. Programy dokształcania kadry zatrudnionej w instytucjach działających na rzecz rozwiązywania problemów społecznych. 9. Poradnictwo prawne, doradztwo zawodowe oraz wsparcie psychologiczne dla osób bezrobotnych i zagrożonych wykluczeniem społecznym. 10. Utworzenie miejsc integracji seniorów, w tym rozwój sieci klubów seniora. 11. Programy aktywizacji seniorów i osób niepełnosprawnych umożliwiające im udział w życiu społeczno-kulturalnym. 12. Programy profilaktyczno-edukacyjno-wychowawcze, w tym profilaktyka uzależnień. 13. Programy ukierunkowane na umożliwienie uregulowania zaległości czynszowych. 14. Dostosowanie obiektów do osób niepełnosprawnych. 15. Programy promujące zatrudnienie osób niepełnosprawnych oraz w wieku 50+. 16. Programy na rzecz poprawy stanu zdrowia mieszkańców, w tym programy profilaktyczne. 17. Programy resocjalizacyjne i terapeutyczno-resocjalizacyjne. 18. Organizacja lekcji obywatelskich, debat i dialogów z przedstawicielami różnych kultur, religii, zawodów, organizacji społecznych o charakterze szkolnym i międzyszkolnym, zajęć dotyczących praw człowieka i praw dziecka, mediacji rówieśniczych. 19. Organizowanie różnych form wsparcia nauczycieli z zakresu bieżących problemów społecznych i szkolnych (zgłaszanych przez jednostki oświatowe), m.in. przygotowanie nauczycieli do wspierania uczniów zmagających się z kryzysem społecznym, wprowadzenie systemu szybkiej interwencji wobec ucznia przejawiającego trudności edukacyjne.
1.2 Przywrócenie lokalnej tożsamości i ożywienie kulturalne obszaru rewitalizacji	1. Warsztaty historyczne i żywe lekcje historii. 2. Rozbudowa i poszerzenie oferty placówek kultury, w tym poprawa stanu infrastruktury obiektów kultury i dostępności do nich. 3. Przedsięwzięcia edukacyjne, kulturalne i animacyjne na rzecz odbudowy poczucia tożsamości lokalnej. 4. Przedsięwzięcia realizowane w ramach budżetu partycypacyjnego oraz Wieloletniego Programu Współpracy z Organizacjami Pozarządowymi na rzecz ożywienia kulturalnego obszaru. 5. Wydarzenia artystyczne i kulturalne na obszarze rewitalizacji.

Cel operacyjny	Typy pozostałych dopuszczalnych przedsięwzięć rewitalizacyjnych
1.3. Wzmocnienie więzi społecznych	1. Tworzenie i rozwijanie świetlic środowiskowych, klubów seniora, klubów sąsiedzkich, miejsc integracji społecznej. 2. Programy edukacyjne, sportowe i kulturalne dla młodzieży i dzieci ukierunkowane na zapewnienie oferty na spędzanie czasu wolnego i integrację społeczną. 3. Programy oparte na inicjatywie oddolnej, służące zacieśnianiu realizacji sąsiedzkich. 4. Przedsięwzięcia realizowane w ramach budżetu partycypacyjnego oraz Wieloletniego Programu Współpracy z Organizacjami Pozarządowymi na rzecz integracji społecznej. 5. Tworzenie banków czasu i innych form samopomocy sąsiedzkiej.
2.1 Tworzenie dogodnych warunków do rozwoju przedsiębiorczości	1. Adaptacja lokali w celu lokalizacji usług w parterach budynków, zagospodarowania budynków pod działalność gospodarczą. 2. Programy wsparcia obejmujące udogodnienia lokalowe, systemy zachęt, w tym ulg i zwolnień dla przedsiębiorców chcących podjąć działalność na obszarze rewitalizacji. 3. Programy typu „Remontuję- użytkuję” – umożliwienie dzierżawy lokali za minimalne bądź zerowe stawki, pod warunkiem przeprowadzenia remontu. 4. Programy wsparcia dla rodzimych działalności gospodarczych, w tym wspieranie zawodów ginących w obszarze rewitalizacji. 5. Przygotowanie terenów pod inwestycje (w szczególności poprzez likwidację pustostanów, porządkowanie i uwalnianie przestrzeni). 6. System bonifikat i zachęt do korzystania z handlu, usług i oferty instytucji kultury, sportu i rekreacji, działających na obszarze rewitalizacji, w oparciu o kartę miejską. 7. Projekty z zakresu specjalistycznych usług doradczych, wsparcia szkoleniowo –doradczego dla firm i podnoszenia kwalifikacji zawodowych pracowników. 8. Programy na rzecz zwiększania aktywności eksportowej przedsiębiorców. 9. Programy obejmujące subsydiowane zatrudnienie, refundację wyposażenia lub doposażenia stanowiska pracy.
2.2. Promocja samozatrudnienia i przedsiębiorczości mieszkańców	1. Tworzenie i rozwój inkubatorów przedsiębiorczości. 2. Projekty ukierunkowane na tworzenie nowych przedsiębiorstw (wsparcie finansowe na rozpoczęcie działalności gospodarczej, wsparcie pomostowe).

Cel operacyjny	Typy pozostałych dopuszczalnych przedsięwzięć rewitalizacyjnych
	3. Poradnictwo w zakresie zakładania własnej działalności, obowiązków, a także korzyści wynikających z założenia działalności. 4. Projekty ukierunkowane na tworzenie i rozwój podmiotów ekonomii społecznej.
2.3. Zwiększanie aktywności społecznej i obywatelskiej	1. Programy na rzecz wsparcia tworzenia i rozwoju organizacji pozarządowych. 2. Utworzenie Centrum Debaty Społecznej. 3. Program inicjatywy lokalnej. 4. Programy edukacyjne, przygotowujące mieszkańców do świadomego uczestnictwa w życiu publicznym. 5. System mikrograntów dla lokalnych społeczności. 6. Tworzenie centrów aktywności lokalnej.
2.4. Podnoszenie jakości edukacji dla wyrównania szans rozwojowych i poprawy konkurencyjności lokalnych zasobów ludzkich	1. Poprawa stanu technicznego szkół oraz doposażenie w pomoce dydaktyczne. 2. Tworzenie pracowni umożliwiających rozwijanie wiedzy i zdolności. 3. Zapewnienie bazy sportowej i rekreacyjnej szkołom i przedszkolom. 4. Zajęcia dodatkowe dla dzieci i młodzieży służące, wyrównywaniu dysproporcji edukacyjnych, poprawie stanu zdrowia, rozwojowi zainteresowań i poszerzaniu horyzontów. 5. Zapewnienie bogatej oferty zajęć pozalekcyjnych. 6. Organizacja praktyk i staży u potencjalnych pracodawców. 7. Doradztwo edukacyjno-zawodowe dla uczniów szkół podstawowych i ponadpodstawowych. 8. Tworzenie programów wymiany młodzieży (m.in. zagranicznej). 9. Organizacja kursów, szkoleń, studiów podyplomowych dla nauczycieli. 10. Projekty i programy realizowane przez uczelnie wyższe, w tym rozwój szkolnictwa wyższego dostosowanego do potrzeb rynku pracy.
3.1. Poprawa układu komunikacyjnego miasta i dostępności do obszarów rewitalizacji	1. Budowa i przebudowa dróg, chodników, ścieżek rowerowych i miejsc parkingowych na obszarze rewitalizacji. 2. Rozbudowa Systemu Dynamicznej Informacji Pasażerskiej. 3. Projekty ukierunkowane na promocję ruchu pieszego, rowerowego i transportu publicznego.
3.2. Odnowa zasobu mieszkaniowego	1. Remonty budynków mieszkalnych na obszarze rewitalizacji. 2. Programy na rzecz przyłączenia nieruchomości do sieci ciepłowniczej i gazowej.

Cel operacyjny	Typy pozostałych dopuszczalnych przedsięwzięć rewitalizacyjnych
	3. Programy na rzecz poprawy termoizolacyjności budynków mieszkalnych, w tym wykorzystujące odnawialne źródła energii. 4. Przedsięwzięcia związane z zagospodarowaniem pustostanów na cele mieszkalne. 5. Wprowadzanie na obszar rewitalizacji nowej zabudowy, wpływającej na podniesienie estetyki przestrzeni, w tym zwłaszcza poprzez uzupełnianie zabudowy pierzejowej oraz wprowadzanie nowych funkcji i mieszkańców.
3.3. Wysokiej jakości przestrzeń publiczna	1. Odnowa i dostosowanie budynków użyteczności publicznej i ich bezpośredniego otoczenia do potrzeb mieszkańców obszaru rewitalizacji. 2. Likwidacja barier architektonicznych. 3. Zagospodarowanie podwórek i przestrzeni publicznych wewnątrz zabudowy mieszkaniowej na strefy aktywizacji kulturalnej, integracji społecznej, wypoczynku i rekreacji. 4. Przedsięwzięcia na rzecz poprawy estetyki terenów przestrzeni publicznych i budynków mieszkalnych centrum oraz ich otoczenia. 5. Przedsięwzięcia związane z rozwojem terenów zielonych na obszarze rewitalizacji. 6. Programy zachęcające mieszkańców do realizacji działań ukierunkowanych na poprawę estetyki i funkcjonalności przestrzeni wewnątrzkwartalowych.
3.4. Ochrona dziedzictwa kulturowego	1. Renowacja obiektów ujętych w gminnej ewidencji zabytków, bądź w rejestrze zabytków, stanowiących dziedzictwo kulturowe obszaru rewitalizacji. 2. Programy na rzecz zachowania i upowszechniania dziedzictwa materialnego i niematerialnego charakterystycznego dla obszaru rewitalizacji.
4.1. Poprawa standardów zamieszkania	1. Programy wspierające podłączanie budynków mieszkaniowych do miejskiej sieci ciepłowniczej, w tym programy wspierające wymianę kotłów i palenisk domowych na paliwa stałe. 2. Programy wspierające instalację źródeł energii odnawialnej na budynkach mieszkalnych wielorodzinnych i jednorodzinnych (np. realizacja programu Czyste Powietrze Pomorza). 3. Programy wspierające remonty najbardziej zaniedbanych lokali socjalnych i komunalnych. 4. Remonty pustostanów w celu udostępnienia lokali o wyższych standardach mieszkańcom obszaru.

Cel operacyjny	Typy pozostałych dopuszczalnych przedsięwzięć rewitalizacyjnych
	5. Programy wspierające likwidację toalet na klatkach schodowych.
4.2. Poprawa bezpieczeństwa	1. Rozwój sieci monitoringu na obszarze rewitalizacji. 2. Programy oparte na współpracy z policją, strażą miejską i strażą pożarną w zakresie kreowania właściwych zachowań w sytuacjach kryzysowych i niebezpiecznych. 3. Programy nauki sztuk walki i samoobrony.

Źródło: opracowanie własne

5. Część zarządcza

KOORDYNACJA I ZARZĄDZANIE PROCESEM REWITALIZACJI

U podstaw przyjętych w niniejszej części rozwiązań organizacyjnych w zakresie przygotowania, wdrażania, jak i zarządzania procesem rewitalizacji, leżą dotychczasowe doświadczenia, procedury oraz dobre praktyki związane z przygotowaniem i realizacją przedsięwzięć rewitalizacyjnych w Mieście, a także z przygotowaniem dokumentów strategicznych Miasta, w tym Lokalnego Programu Rewitalizacji obowiązującego w mieście w latach 2005 – 2015.

Z uwagi na konieczność stałego monitorowania procesu rewitalizacji, zachowania i utrzymania pełnej komplementarności podejmowanych działań, niezbędne było wypracowanie szczegółowej koncepcji zarządzania i przygotowania Gminnego Programu Rewitalizacji. Rozwiązania zarządcze zostały udoskonalone na etapie wdrażania projektu pn. „Opracowanie modelu rewitalizacji społecznej, gospodarczej, przestrzennej i środowiskowej obszarów śródmiejskich na przykładzie Miasta Słupska”, realizowanego w ramach konkursu pod tytułem „Modelowa rewitalizacja miast” w ramach Programu Pomoc Techniczna 2014–2020. Celem projektu było m.in. opracowanie wzorcowego modelu prowadzenia i zarządzania procesem rewitalizacji w obszarach miejskich, zorientowanego na osiągnięcie jak największego efektu dla miasta i jego mieszkańców, przy uwzględnieniu specyfiki miejsca oraz jego indywidualnych uwarunkowań. Poniżej opisano sposób zarządzania przygotowaniem GPR i partycypacji w nim poszczególnych grup interesariuszy, następnie jego wdrażania, monitorowania i aktualizacji, a także włączania poszczególnych grup interesariuszy w proces rewitalizacji. U podstaw aktualizacji GPR leżą też doświadczenia z wdrażania tego dokumentu oraz współpracy z różnymi Zespołami powołanymi na jego potrzeby.

5.1. Struktura zarządzania przygotowaniem Gminnego Programu Rewitalizacji i jego aktualizacji

Na potrzeby opracowania Gminnego Programu Rewitalizacji w 2016 r. Zarządzeniem Prezydenta Miasta Słupska nr 97/ZF/2016 z dnia 12 lutego 2016 r. powołano Zespół ds. opracowania Gminnego Programu Rewitalizacji dla Miasta Słupska na lata 2016-2025. W skład Zespołu weszli przedstawiciele Wydziałów Urzędu Miejskiego w Słupsku i jednostek organizacyjnych Miasta, instytucje kultury, pomocy społecznej, rynku pracy oraz wybrani w otwartym naborze przedstawiciele organizacji pozarządowych.

Celem prac Zespołu ds. opracowania Gminnego Programu Rewitalizacji było w szczególności:

- 1) zebranie i analiza informacji niezbędnych do opracowania Programu Rewitalizacji,
- 2) przeprowadzenie diagnozy problemów społecznych, gospodarczych, środowiskowych, przestrzenno -funkcjonalnych i technicznych,
- 3) identyfikacja potrzeb rewitalizacyjnych i wypracowanie kierunków działań,
- 4) przeprowadzenie diagnozy lokalnych potencjałów występujących na terenie Miasta Słupska,
- 5) delimitacja Miasta Słupska w celu wyznaczenia obszaru/ów zdegradowanych i obszaru/ów rewitalizacji,
- 6) ustalenie hierarchii potrzeb w zakresie działań rewitalizacyjnych,
- 7) analiza zgłoszonych przedsięwzięć rewitalizacyjnych i opracowanie listy projektów rekomendowanych do realizacji,
- 8) opracowanie struktury zarządzania Programem Rewitalizacji,
- 9) wypracowanie wskaźników monitorowania i oceny Programu Rewitalizacji,
- 10) ocena zasadności utworzenia Specjalnej Strefy Rewitalizacji oraz opracowania Miejscowego Planu Rewitalizacji.

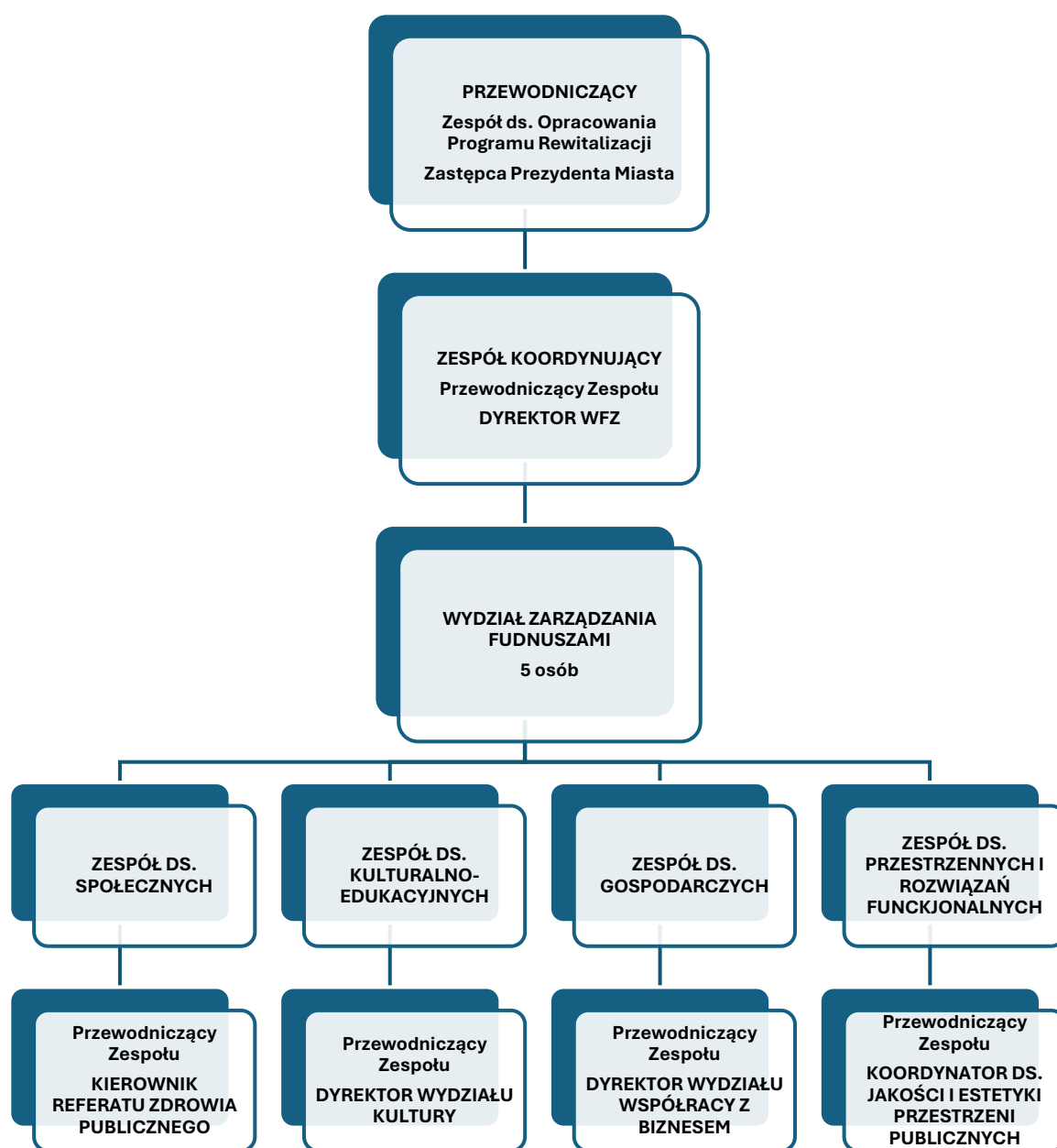
W skład Zespołu weszły następujące zespoły zadaniowe:

- 1) Zespół ds. społecznych,
- 2) Zespół ds. kulturalno – edukacyjnych,
- 3) Zespół ds. gospodarczych,
- 4) Zespół ds. przestrzennych i rozwiązań funkcjonalno – technicznych.

Nad całością prac czuwał Przewodniczący Zespołu – Zastępca Prezydenta Miasta Słupska oraz Zespół ds. Koordynacji (pracownicy Wydziału Zarządzania Funduszami) odpowiedzialny za:

- 1) koordynację działań związanych z przygotowaniem Programu Rewitalizacji,
- 2) kontakty z instytucjami opiniującymi/uzgadniającymi Program Rewitalizacji,
- 3) organizację konsultacji społecznych na każdym etapie opracowania Programu Rewitalizacji,
- 4) koordynację prac Zespołów Zadaniowych,
- 5) analizę możliwości pozyskania środków zewnętrznych na realizację działań w ramach Programu Rewitalizacji,
- 6) uzgadnianie kierunków działań rewitalizacyjnych, ujętych w Programie Rewitalizacji, pod kątem zakresu rzeczowego i finansowego Zintegrowanego Projektu Rewitalizacji, o którego dofinansowanie ubiegać się będzie Miasto Słupsk w ramach RPO WP 2014-2020,
- 7) organizację prac zespołów zadaniowych.

Ryc. 45. Struktura zarządzania przygotowaniem Gminnego Programu Rewitalizacji

Źródło: opracowanie własne

5.1.2. Aktualizacja Gminnego Programu Rewitalizacji w 2025 roku.

W 2023 roku Dział Rewitalizacji (dział Wydziału Zarządzania Funduszami) przeprowadził analizę dotyczącą stopnia realizacji oraz ewaluację mid-term Programu i przygotował Sprawozdanie z realizacji Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta Słupska na lata 2017-2025+ w latach 2020-

2022. Z oceny stanu realizacji Gminnego Programu Rewitalizacji wynikało, że stopień zaawansowania przedsięwzięć (rzeczowy i finansowy) oraz stopień, w jakim przedsięwzięcia przyczyniły się do osiągnięcia założonych celów, był bardzo wysoki, jak na zaledwie 5 lat od momentu uchwalenia Programu. Na koniec 2023 r. (rok po ewaluacji i monitoringu) postęp finansowy wyniósł ok 80%, a postęp rzeczowy osiągnął poziom blisko 90% realizacji zaplanowanych zadań. W związku z koniecznością zapewnienia trwałości osiągniętych dotychczas rezultatów, wprowadzenia do dokumentu zadań zgłaszanych przez mieszkańców i innych interesariuszy procesu rewitalizacji w trakcie spotkań, spacerów badawczych, prac nad innymi dokumentami strategicznymi, a także wynikami monitoringu GPR za lata 2020-2022, wskazującymi w dalszym ciągu na istnienie kryzysu społeczno-gospodarczego na obszarze rewitalizacji, niezbędne było wszczęcie procedury aktualizacji Programu i ujęcie w nim nowych zadań oraz aktualizacja części diagnostycznej dokumentu, w celu jak najdokładniejszego zbadania aktualnych potrzeb mieszkańców obszaru rewitalizacji.

Rada Miejska w Słupsku uchwałą nr LXXI/1009/24 z dnia 24 kwietnia 2024 r. w sprawie przystąpienia do zmiany Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta Słupska na lata 2017 - 2025+ przystąpiła do zmiany dokumentu. W ślad za tą deklaracją został powołany Zespół ds. opracowania zmiany Gminnego Programu Rewitalizacji (Zarządzeniem Prezydenta Miasta Słupska nr 479/ZF/2024 z dnia 21 czerwca 2024 roku z późn.zm.). Celem prac Zespołu ds. zmiany było w szczególności:

- 1) zebranie i analiza informacji niezbędnych do opracowania projektu aktualizacji Gminny Program Rewitalizacji Miasta Słupska do 2032 roku, w tym aktualizacja części diagnostycznej Programu,
- 2) identyfikacja potrzeb rewitalizacyjnych i wypracowanie kierunków działań,
- 3) ustalenie hierarchii potrzeb w zakresie działań rewitalizacyjnych,
- 4) analiza zgłoszonych przedsięwzięć rewitalizacyjnych i opracowanie listy projektów rekomendowanych do realizacji,
- 5) wypracowanie wskaźników monitorowania i oceny Programu,
- 6) opiniowania projektów dokumentu i udziału w konsultacjach społecznych Programu.

5.2. Struktura zarządzania realizacją GPR

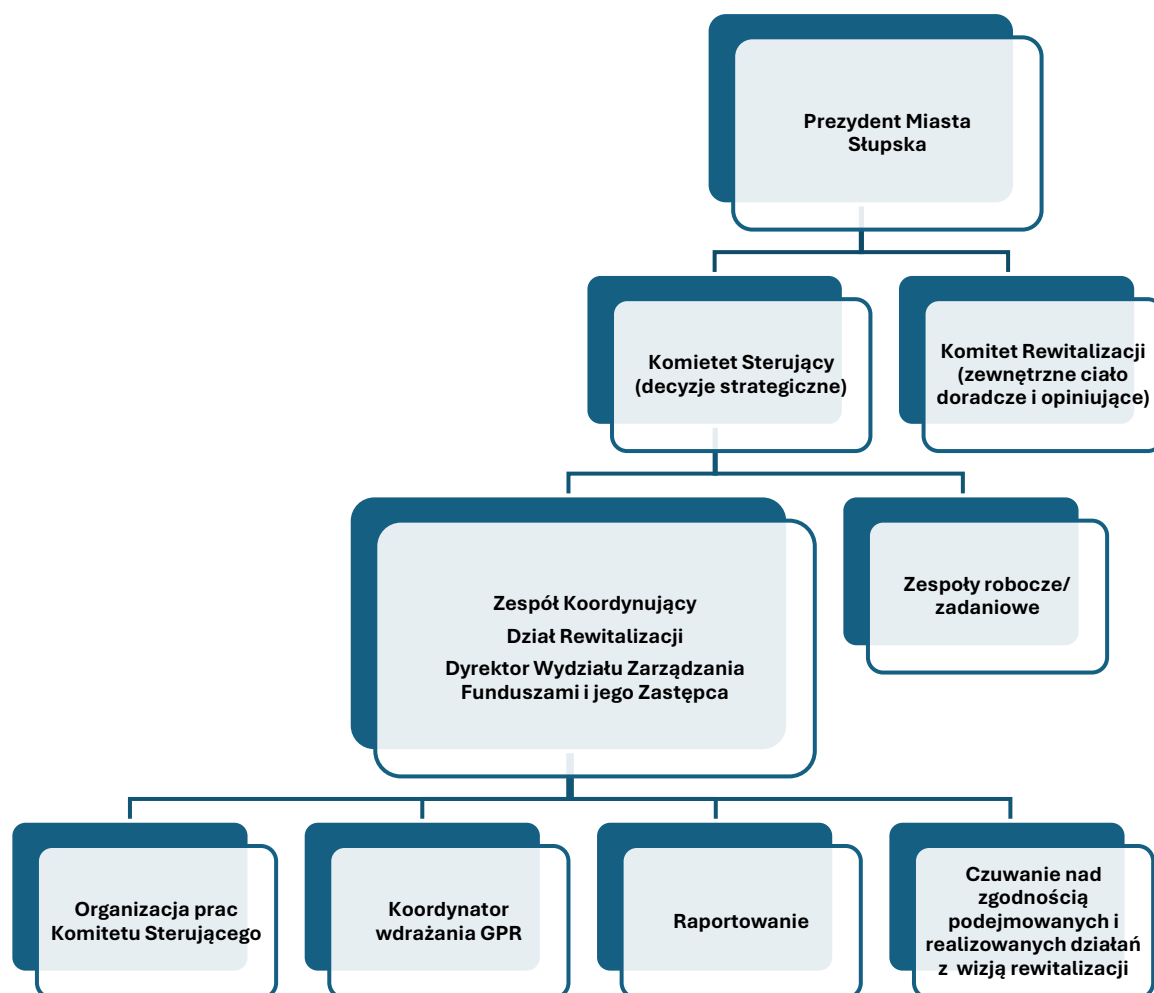
Biorąc pod uwagę zapisy ustawy o rewitalizacji, stanowiące, że przygotowanie, prowadzenie, koordynowanie i tworzenie warunków do prowadzenia rewitalizacji stanowi zadanie własne gminy, zarządzanie Gminnym Programem Rewitalizacji odbywa się w strukturach organizacyjnych Miasta.

Koordinacja i monitoring procesu wdrażania GPR odbywa się w Wydziale Zarządzania Funduszami Urzędu Miejskiego w Słupsku (WZF), w którym powołany został Zespół Koordynujący, w skład którego wchodzi Dyrektor Wydziału i jego Zastępca oraz Dział Rewitalizacji. Powyższa decyzja wynika z faktu przypisania w regulaminie organizacyjnym Wydziału roli wiodącej w opracowaniu, aktualizacji i wdrażaniu Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta Słupska oraz w monitorowaniu realizacji celów w nim określonych. Rolą Zespołu Koordynującego jest więc koordynacja wdrażania GPR, monitoring, ewaluacja i prowadzenie procesów ewentualnej aktualizacji tego dokumentu. Powołany Dział Rewitalizacji prowadzi ścisłą współpracę z wydziałami, jednostkami organizacyjnymi miasta oraz innymi instytucjami w zakresie pozyskiwania danych i informacji na temat aktualnie prowadzonych i planowanych prac w zakresie rewitalizacji. Zespół jest również odpowiedzialny za organizację pracy Komitetu Sterującego. Zespół Koordynujący inicjuje tworzenie i realizację programów wspomagających program rewitalizacji miasta, w tym odpowiedzialny jest za rozpowszechnianie informacji i promocję działań rewitalizacyjnych podejmowanych przez Miasto Słupsk. Strategicznym działaniem Zespołu Koordynującego (przy wsparciu Referatu Pozyskiwania Funduszy umiejscowionego również w strukturze WZF) jest także aplikowanie o środki zewnętrzne dla projektów Miasta z zakresu rewitalizacji obszarów zdegradowanych. Powierzenie koordynacji, przygotowania, a następnie zarządzania Gminnym Programem Rewitalizacji Wydziałowi Zarządzania Funduszami, stanowi naturalną konsekwencję kompetencji i działań Wydziału podejmowanych w latach ubiegłych (opracowanie i aktualizacja Lokalnego Programu Rewitalizacji Miasta Słupska, Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta Słupska, opracowanie i wdrażanie Strategii Rozwoju Miasta Słupska 2030, opracowanie Planu Gospodarki Niskoemisyjnej, opracowanie Strategii Rozwoju Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Miasta Słupska, przygotowanie i wdrażanie projektów rewitalizacyjnych w perspektywie finansowej 2007-2013, 2014-2020 oraz 2021-2027, koordynacja projektu pn. „Opracowanie modelu rewitalizacji społecznej, gospodarczej, przestrzennej i środowiskowej obszarów śródmiejskich na przykładzie Miasta Słupska”, współfinansowanego ze środków Funduszu Spójności Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna 2014-2020, realizowanego w ramach konkursu „Modelowa rewitalizacja miast”). Zespół Koordynujący pełni rolę zarządzającą Programem w ścisłej współpracy z właściwymi komórkami/jednostkami organizacyjnymi Miasta, realizującymi działania na rzecz rewitalizacji, zgodnie z przypisanymi im kompetencjami. Poszczególne komórki/jednostki organizacyjne miasta w ramach swoich budżetów, prowadzą działania służące realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych. Dodatkowo, w okresie wdrażania projektu pn. „Opracowanie modelu rewitalizacji społecznej, gospodarczej, przestrzennej i środowiskowej obszarów śródmiejskich na przykładzie Miasta Słupska”, Zespół Koordynujący wspierany był przez

ekspertów: ds. gospodarczo - przestrzennych i analiz ilościowych oraz ds. społecznych, partycypacji i animacji społecznej.

Poniżej przedstawiono schemat zarządzania Gminnym Programem Rewitalizacji.

Ryc. 46. Schemat zarządzania Gminnym Programem Rewitalizacji

Źródło: opracowanie własne

W celu wdrażania poszczególnych przedsięwzięć rewitalizacyjnych przypisanych Miastu i jego jednostkom, a także założonych w nim działań takich jak np. funkcjonowanie Specjalnej Strefy Rewitalizacji czy opracowanie Miejscowych Planów Rewitalizacji powoływane są zespoły robocze/zadaniowe. Powoływanie odrębnych zespołów ds. przygotowania projektów oraz ds. realizacji projektów w zakresie przedsięwzięć rewitalizacyjnych ujętych w GPR w ramach perspektywy 2014-2020 było zgodne z procedurą przygotowywania i realizacji projektów współfinansowanych ze środków zewnętrznych w ramach perspektywy 2014-2020 przyjętą Zarządzeniem nr 783/ZF/2015 Prezydenta Miasta Słupska z dnia 5 listopada 2015 roku. W ramach

trwającej perspektywy 2021-2027 powoływanie zespołów jest zgodne z zapisami procedury przygotowywania i realizacji projektów współfinansowanych ze środków zewnętrznych w perspektywie do 2030 roku (Zarządzenie Prezydenta Miasta Słupska nr 465/ZF/2023 z dnia 22 czerwca 2023 roku z późn.zm.).

Metodyka przygotowania i realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych z udziałem środków zewnętrznych opierała się na zapisach ww. procedury, a więc na szczegółowym i indywidualnym podejściu do poszczególnych projektów zarówno na etapie planowania i przygotowania, jak i realizacji oraz monitorowania projektu. Założono, że zespoły co do zasady będą miały charakter sformalizowany (powołanie nastąpi zarządzeniem Prezydenta Miasta Słupska). Każdorazowo wskazany powinien zostać koordynator zespołu, lista członków oraz powinien zostać dokonany podział zadań przypisanych koordynatorowi i poszczególnym członkom zespołu. Przedsięwzięcia realizowane w ramach jednej jednostki lub wydziału, o mniejszym stopniu skomplikowania, nie będą wymagały obligatoryjnego powoływania zespołu roboczego/zadaniowego. W przypadku przedsięwzięć realizowanych przez inne podmioty, nie będące jednostkami organizacyjnymi miasta, Zespół Koordynujący odpowiedzialny będzie za kontakt z tymi podmiotami w celu prowadzenia monitoringu realizacji założonych w GPR przedsięwzięć. Decyzje strategiczne w procesie wdrażania Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta Słupska podejmowane są przez powołany Zarządzeniem Prezydenta Miasta Komitet Sterujący, podległy bezpośrednio pod Prezydenta Miasta Słupska. Stały skład tego Komitetu stanowią:

- Zastępca Prezydenta Miasta Słupska,
- Dyrektor Wydziału Gospodarki Komunalnej i Ochrony Środowiska,
- Dyrektor Wydziału Zarządzania Nieruchomościami,
- Dyrektor Wydziału Zdrowia i Spraw Społecznych,
- Dyrektor Wydziału Zarządzania Funduszami,
- Dyrektor Wydziału Polityki Przestrzennej,
- Dyrektor Wydziału Współpracy, Kultury i Promocji
- Dyrektor Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Słupsku,
- Prezes Przedsiębiorstwa Gospodarki Mieszkaniowej,
- Dyrektor Zarządu Infrastruktury Miejskiej.

Na posiedzenia Komitetu Sterującego zapraszani są w zależności od tematyki i potrzeb także przedstawiciele innych Wydziałów, Jednostek organizacyjnych Miasta oraz Rady Miejskiej. Z uwagi na priorytetowy charakter rewitalizacji, zakłada się, że Komitet Sterujący spotyka się cyklicznie, w miarę potrzeb. Komitet decyduje o powoływaniu zespołów roboczych/zadaniowych, ustala ich

skład i cel działania. Decyzje podejmowane są na zasadzie konsensusu. Za organizację pracy Komitetu odpowiada Zespół Koordynujący, w skład którego wchodzi Dyrektor Wydziału Zarządzania Funduszami i jego Zastępca oraz pracownicy Działu Rewitalizacji.

Istotną rolę w zarządzaniu procesem rewitalizacji w mieście odgrywa Komitet Rewitalizacji, stanowiący forum współpracy i dialogu interesariuszy z organami miasta, w szczególności Komitetem Sterującym i Zespołem Koordynującym. Pełni on funkcję opiniotawczą-doradczą dla Prezydenta Miasta Słupska w sprawach dotyczących przygotowania, prowadzenia i oceny rewitalizacji. Obsługę Komitetu Rewitalizacji zapewnia Zespół Koordynujący. Komitet Rewitalizacji dostarcza opinie pomocne przy wdrażaniu Gminnego Programu Rewitalizacji, a także dla oceny przebiegu procesu rewitalizacji Miasta. W skład Komitetu wchodzi w szczególności przedstawiciele interesariuszy rewitalizacji, w rozumieniu art. 2 ust. 2 ustawy o rewitalizacji liczy on nie więcej niż 30 członków. Informacja o naborze na członków Komitetu jest podawana do publicznej wiadomości co najmniej na 14 dni przed planowanym naborem członków do Komitetu, trwającym minimum 14 dni. Kluczowe przy powoływaniu Komitetu jest zapewnienie reprezentatywności najważniejszych grup interesariuszy procesu rewitalizacji (m.in. mieszkańców, NGO, MŚP), w tym reprezentatywności przestrzennej obszaru rewitalizacji. Jego głównym zadaniem jest reprezentowanie interesariuszy obszaru rewitalizacji, doradztwo na etapie wdrażania Programu, a także umożliwienie prowadzenia dyskusji w celu wypracowania wspólnego najkorzystniejszego stanowiska w sprawach związanych z rewitalizacją, z punktu widzenia interesariuszy obszaru rewitalizacji. Pierwszy Komitet powołano w 2018 na kadencję do 2020 roku, drugi na lata 2021-2023, trzeci na lata 2024-2026 (kolejno będą powoływane składy na lata 2027-2029 i 2030-2032 itd.). Komitet powoływany jest Zarządzeniem Prezydenta Miasta. Zasady wyznaczania składu Komitetu oraz jego działania określone zostały w Uchwale Nr XLII/578/17 Rady Miejskiej w Słupsku z dnia 27 września 2017 r. w sprawie przyjęcia zasad wyznaczania składu oraz zasad działania Komitetu Rewitalizacji Miasta Słupska.

Fot. 8. Spotkanie Komitetu Rewitalizacji Miasta Słupska 28.11.2024 r.

Źródło: zasoby Urzędu Miejskiego w Słupsku

5.3. Mechanizmy włączania interesariuszy w proces rewitalizacji i opracowywania GPR

Doświadczenia wielu krajów, w tym także wielu miast w Polsce pokazują, że skuteczne i dobre zarządzanie miastem musi opierać się na słuchaniu głosu jego mieszkańców. Warunkiem dobrego rządzenia, a także budowania zaufania społecznego jest umożliwienie obywatelom udziału w podejmowaniu decyzji, świadome i aktywne uczestnictwo mieszkańców we współdecydowaniu o sprawach ich miasta, dzielnicy, ulicy, czy podwórka. Dlatego też proces rewitalizacji, który dotyka tak wielu sfer życia społecznego, musi być oparty na dialogu między władzami, urzędnikami, ekspertami, a mieszkańcami miasta, którzy przecież najlepiej znają swoje potrzeby. Doświadczenia modnych w wielu miastach budżetów partycypacyjnych pokazują, jak wielki potencjał pomysłów i zaangażowania drzemie w społeczeństwie. Ten potencjał można wykorzystać planując, a następnie wdrażając odnowę obszarów objętych kryzysem.

Partycypacja społeczna jest nieodzowną częścią procesów rewitalizacji miast. Pozwala nie tylko precyzyjniej identyfikować obszary kryzysowe, ale także wypracować rozwiązania, mające na celu przeciwdziałanie dalszym dysfunkcjom obszarów, a także poprawę warunków życia jego

mieszkańców. Wspólna praca nad kierunkami rewitalizacji integruje lokalną społeczność. Budowane jest także poczucie wartości obywateli – mieszkańcy dowiadują się, że mogą mieć realny wpływ na otaczającą ich rzeczywistość i stają się dzięki temu bardziej aktywni. Dlatego też obowiązkiem władz po uchwaleniu Gminnego Programu Rewitalizacji jest bieżące informowanie o postępach we wdrażaniu planów rewitalizacyjnych miasta, a także dalsze konsultowanie podejmowanych działań z lokalną społecznością i pozostałymi interesariuszami procesu rewitalizacji.

5.3.1. Udział interesariuszy rewitalizacji w procesie tworzenia Gminnego Programu Rewitalizacji

5.3.1.1. Pierwsze kroki, badania i debaty społeczne

W prace nad Gminnym Programem Rewitalizacji Miasta Słupska zaangażowani zostali nie tylko mieszkańcy obszaru rewitalizacji, ale także liczne instytucje, organizacje pozarządowe, lokalni liderzy skupieni m.in. wokół instytucji kultury i pomocy społecznej, przedsiębiorcy, a także eksperci, czuwający nad prawidłowym i opartym na współpracy procesem planowania kierunków zmian w obszarze objętym kryzysem. Pierwsze prace nad nową odstoną rewitalizacji ruszyły jeszcze w 2013 r., kiedy to, na podstawie badania natężenia zjawisk kryzysowych w wybranych obszarach miasta, podjęto decyzję o opracowaniu koncepcji funkcjonalno – finansowej rewitalizacji obszaru Śródmieścia, od wielu lat wykazującego cechy kryzysu społecznego, gospodarczego i przestrzennego. W III kwartale 2014 r. rozpoczęto badania społeczne oparte na bezpośrednich wywiadach jakościowych, spacerach w terenie oraz badaniach ankietowych. Do udziału w bezpośrednim wywiadzie eksperckim zaproszono mieszkańców Śródmieścia, przedstawicieli podmiotów społeczno-gospodarczych działających na terenie planowanym do rewitalizacji, bądź reprezentujących lokalne środowisko mieszkańców (organizacje pozarządowe, wspólnoty mieszkaniowe, przedsiębiorców, administratorów wspólnot, samorząd lokalny, instytucje kultury, pracowników socjalnych, policję). Łącznie w wywiadzie prowadzonym w ten sposób wzięło udział 15 osób. Wywiad został przeprowadzony w terenie, był moderowany i nagrywany w trybie audio/wideo.

Pytania adresowane do respondentów miały charakter otwarty i w szczególności dotyczyły:

- obserwowanych problemów związanych z zamieszkiwaniem w obszarze, prowadzeniem tu działalności gospodarczej, społecznej, innych problemów o charakterze społecznym,

- zmian, które należy wprowadzić, głównie w przestrzeni publicznej, aby podnieść atrakcyjność obszaru pod względem miejsca zamieszkania i prowadzenia działalności gospodarczej,
- działań, które należy przedsięwziąć na rzecz lokalnej społeczności i przedsiębiorców, aby odwrócić trendy depopulacyjne i suburbanizacyjne.

Pytania ankietowe skierowane do mieszkańców obszaru Śródmieścia były podobne do tych, na które odpowiadali respondenci biorący udział w wywiadach eksperckich. Pytania ankietowe skierowane do osób mieszkających w innych rejonach miasta zostały tak sformułowane, aby uzyskać odpowiedzi na pytania badawcze dotyczące warunków, jakie powinien spełniać obszar Śródmieścia w przyszłości, aby był atrakcyjny jako miejsce pracy, prowadzenia działalności gospodarczej oraz jako miejsce do zamieszkania. W badaniu ilościowym wzięło udział 100 mieszkańców z terenu Śródmieścia, a także 169 mieszkańców spoza tego terenu. Na podstawie wyników badań, rozmów z pracownikami socjalnymi, administratorami wspólnot, pracownikami instytucji rynku pracy, a także przedstawicielami lokalnie działających organizacji pozarządowych i instytucji kultury, opracowano koncepcję przedstawiającą propozycje przedsięwzięć rewitalizacyjnych na rzecz Śródmieścia oraz pogłębioną diagnozę problemów charakterystycznych dla tego obszaru.

W marcu 2015 r. w spotkaniu informacyjno-konsultacyjnym dotyczącym propozycji rozwiązań i działań, służących poprawie jakości życia i przestrzeni publicznej w obszarze Śródmieścia, wzięło udział ponad 200 osób z całego Miasta. W efekcie wypracowanej wspólnie z mieszkańcami koncepcji podjęto decyzję o opracowaniu szeregu dokumentacji technicznych dla inwestycji ujętych m.in. w proponowanych kierunkach działań rewitalizacyjnych oraz kartach.

Fot. 9. Debata na temat rewitalizacji Śródmieścia w Słupskim Klubie Bokserskim przy Ogrodowej 5

Źródło: zasoby Urzędu Miejskiego w Słupsku

Po podjęciu uchwały o przystąpieniu do opracowania Gminnego Programu Rewitalizacji w celu opracowania diagnozy obszaru rewitalizowanego przeprowadzono pogłębione badania ilościowe i jakościowe zarówno wśród mieszkańców miasta, jak i przedsiębiorców przedstawicieli ważnych instytucji działających na obszarze rewitalizacji. Badania prowadzono w I i II kw. 2017 r.

Tabela 50. Rodzaj metod i wielkości prób zastosowanych w badaniach jakościowych - zestawienie

Narzędzia badawcze	Zakres badań	Liczba osób
Wywiady pogłębione	• 6 wywiadów z asystentami rodziny lub pracownikami socjalnymi, • 4 wywiady z pielęgniarkami środowiskowymi, • 3 wywiady z nauczycielami i pedagogami - 2 wywiady z zawodowymi kuratorami sądowymi, • 2 wywiady z doradcami zawodowymi z Powiatowego Urzędu Pracy, • 2 wywiady z kadrą kierowniczą PUP i MOPR- • 3 wywiady z organizacjami pozarządowymi, • 1 wywiad z przedstawicielem firmy zajmującej się administracją budynków mieszkalnych w obszarze wyznaczonym do rewitalizacji, • 2 wywiady z przedstawicielami wspólnot mieszkaniowych, • 2 wywiady z przedstawicielami Przedsiębiorstwa Gospodarki Mieszkaniowej Sp. z o. o.	27 osób pracujących z mieszkańcami obszaru rewitalizowanego
Spacer badawczy z mieszkańcami obszaru rewitalizowanego	• II trasy spacerowe, 4 grupy spacerowe, każda z grup złożona z 7-9 uczestników, • dodatkowo w trakcie konsultacji społecznych GPR 2 spaceru badawcze (II trasy).	32 uczestników, 20 uczestników
Zogniskowane wywiady grupowe (FGI) z mieszkańcami obszarów rewitalizowanych	• 4 wywiady fokusowe, każdy złożony z 7 - 9 uczestników.	32 uczestników
Bezpośredni wywiad kwestionariuszowy (PAPI) - ankieta papierowa realizowana przez ankietera w domu respondenta	• Mieszkańcy obszaru rewitalizowanego.	106 mieszkańców
Warsztat z dziećmi	• 1 grupa dzieci w wieku 6-7 lat.	21 dzieci
Wywiady pogłębione z przedsiębiorcami	• 20 przedsiębiorców z obszaru rewitalizowanego,	35

Narzędzia badawcze	Zakres badań	Liczba osób
i instytucjami okołobiznesowym	• 10 wywiadów z przedsiębiorcami spoza obszaru, • 5 wywiadów z instytucjami okołobiznesowymi.	
Badania ilościowe techniką PAPI wśród przedsiębiorców	• 60 wywiadów wśród przedsiębiorców z obszaru rewitalizowanego, • 40 wywiadów z przedsiębiorcami spoza obszaru rewitalizowanego,	100
Łącznie	-	373 osoby

Źródło: opracowanie własne

Jak wynika z powyższej tabeli w celu przeprowadzenia pogłębionej diagnozy obszaru rewitalizowanego stosowano różne metody i narzędzia badawcze. Pozwoliło to dotrzeć do jak najszerszego grona interesariuszy procesu rewitalizacji. Ważnym elementem procesu badawczego było pogłębienie wątków i informacji zdobytych w czasie spacerów badawczych. Zaproszenie uczestników spacerów do udziału w zogniskowanych wywiadach grupowych stworzyło okazję do zebrania opinii o rozwiązaniach planowanych do realizacji w czasie procesu rewitalizacji oraz umożliwiło poznanie potrzeb, poglądów i stanowiska różnych grup mieszkańców (osób starszych, młodzieży, osób wychowujących dzieci). Dyskusja grupowa miała charakter dyskusji eksploracyjnej, co prowadziło do zdobycia nowej wiedzy zarówno dla badacza, jak i samych uczestników.

Fot. 10. Praca w grupach focusowych

Źródło: zasoby Urzędu Miejskiego w Słupsku

Warsztaty z dziećmi pomogły poznać wizje i oczekiwania związane ze zmianą przestrzeni i jej funkcji wśród najmłodszych mieszkańców miasta. Dzieci są często grupą nie braną pod uwagę przy badaniach, a warto pamiętać, że dla nich podwórka mogą mieć inną funkcję niż kolejne miejsca do parkowania, o które w każdym mieście starają się dorośli. Dzieci podczas warsztatów stworzyły własny "dziecięcy plan zagospodarowania" obszaru rewitalizowanego, gdzie będą mogły pojawić się w dowolnych miejscach place zabaw i inne miejsca ważne z punktu widzenia dzieci. Dzięki warsztatowi możliwe także jest porównanie oczekiwań dorosłych z oczekiwaniami najmłodszych. Powstała praca ("dziecięcy plan zagospodarowania") może stanowić inspirację do stworzenia plakatu promującego proces rewitalizacji w Słupsku. W warsztacie wzięło udział 21 przedszkolaków z najstarszej grupy podopiecznych Przedszkola Miejskiego nr 4 „Królestwo Skrzatów” przy ul. Lutostawskiego 6.

Wywiady pogłębione z pracownikami socjalnymi, przedstawicielami PUP, MOPR, oświaty, pozwoliły spojrzeć na obszar rewitalizowany oczami osób, które na co dzień pracują z jego mieszkańcami. Pozwoliły one rozpoznać problemy, które trawią obszar rewitalizowany, ale także zdiagnozować ich przyczyny oraz zapotrzebowanie na usługi społeczne.

5.3.1.2. Włączenie różnych grup interesariuszy do prac Zespołu ds. opracowania Gminnego Programu Rewitalizacji

Chcąc prowadzić świadomą i opartą na rzeczywistych potrzebach rewitalizację obszaru objętego kryzysem, władze Miasta podjęły decyzję o samodzielnym przygotowaniu Gminnego Programu Rewitalizacji, opartego na włączeniu różnych środowisk do powołanego w tym celu Zespołu ds. opracowania GPR.

Do prac w poszczególnych podzespołach ds.: społecznych, kulturalno – edukacyjnych, gospodarczych oraz Zespole ds. przestrzennych i rozwiązań funkcjonalno – technicznych zaproszono przedstawicieli m.in.: instytucji kultury, edukacji, pomocy społecznej, rynku pracy, instytucji okołobiznesowych. W opracowaniu GPR uczestniczyli także reprezentanci kluczowych wydziałów Urzędu Miejskiego w Słupsku oraz jednostek organizacyjnych Miasta. W grudniu 2015 r. ogłoszono otwarty nabór przedstawicieli organizacji pozarządowych działających na terenie Miasta Słupska do prac Zespołu. W efekcie ponad 20% członków Zespołu stanowili przedstawiciele sektora organizacji pozarządowych, którym na co dzień bliskie są w szczególności sprawy społeczne, w tym budowanie więzi międzyludzkich i respektowanie praw obywatelskich. Trwałe włączanie organizacji non-profit w proces rewitalizacji jest niezbędne dla budowania tożsamości lokalnej i zaangażowania mieszkańców, a także często innego spojrzenia na rewitalizację, od strony zwykłego człowieka, z dala od urzędniczego biurka.

5.3.1.3. Otwarte spotkania informacyjne i konsultacyjne

Konsultacje społeczne i spotkania informacyjne są jednocześnie obligatoryjną i najpopularniejszą formą partycypacji społecznej w procesie tworzenia programu rewitalizacji, a także wielu innych aktów prawa miejscowego. Proces konsultacji nie może ograniczać się tylko do informowania społeczeństwa o konkretnych zamiarach władz lokalnych i ewentualnego opiniowania dokumentów. Prawidłowo prowadzone konsultacje to coś więcej niż informowanie – to przede wszystkim zapewnienie lokalnej społeczności możliwości decydowania, zgłaszania uwag, pomysłów oraz propozycji. Partycypacja społeczna w procesie rewitalizacji pozwala władzom prawidłowo zdefiniować obszary kryzysowe i kierunki działań. Proces planowania rewitalizacji przeprowadzony metodą uspołecznioną, w formie spotkań konsultacyjnych, pozwala także na wykreowanie wielu nowych rozwiązań, których eksperci, czy urzędnicy, nie byłiby w stanie wskazać. Mobilizuje ponadto twórczy potencjał mieszkańców, zachęca ich do aktywności, a przy właściwie przeprowadzonym procesie rewitalizacji oraz implementacji zaproponowanych rozwiązań, daje im poczucie, że mogą realnie wpływać na otaczającą ich rzeczywistość.

Na etapie wyznaczania obszaru rewitalizacji, w celu dotarcia do jak najszerszego grona mieszkańców, informacje o prowadzonych konsultacjach zamieszczono na oficjalnej stronie Miasta Słupska: www.slupsk.pl i stronie poświęconej konsultacjom społecznym w Słupsku: dialog.slupsk.eu, udostępniając jednocześnie formularz zgłaszania uwag. Wypełniony formularz można było dostarczyć drogą e-mail, pocztą, bądź wydrukować i przynieść do Wydziału Zarządzania Funduszami, Plac Zwycięstwa 1. Materiał informacyjny oraz formularz zgłaszania uwag były dostępne dla mieszkańców także w Biuletynie Informacji Publicznej oraz w sekretariacie Wydziału Zarządzania Funduszami. Informacje zamieszczone zostały również na oficjalnym profilu Miasta Słupska oraz Słupskiego Centrum Organizacji Pozarządowych i Ekonomii Społecznej na portalu Facebook. Ponadto zamieszczono ogłoszenia w prasie oraz przedstawiono jako temat przewodni lokalnym i regionalnym mediom, w trakcie tradycyjnych cotygodniowych konferencji prasowych Prezydenta Miasta Słupska. Zorganizowano dwa spotkania konsultacyjne, podczas których przedstawiono mieszkańcom ideę procesu rewitalizacji oraz udostępniono mapy w celu zasięgnięcia opinii i propozycji poszczególnych interesariuszy rewitalizacji w kwestii granic obszaru. Dodatkowo zorganizowano oddzielną prezentację dla zarządców nieruchomości na terenie Miasta Słupska.

5.3.1.4. Konkursy urbanistyczno-architektoniczne

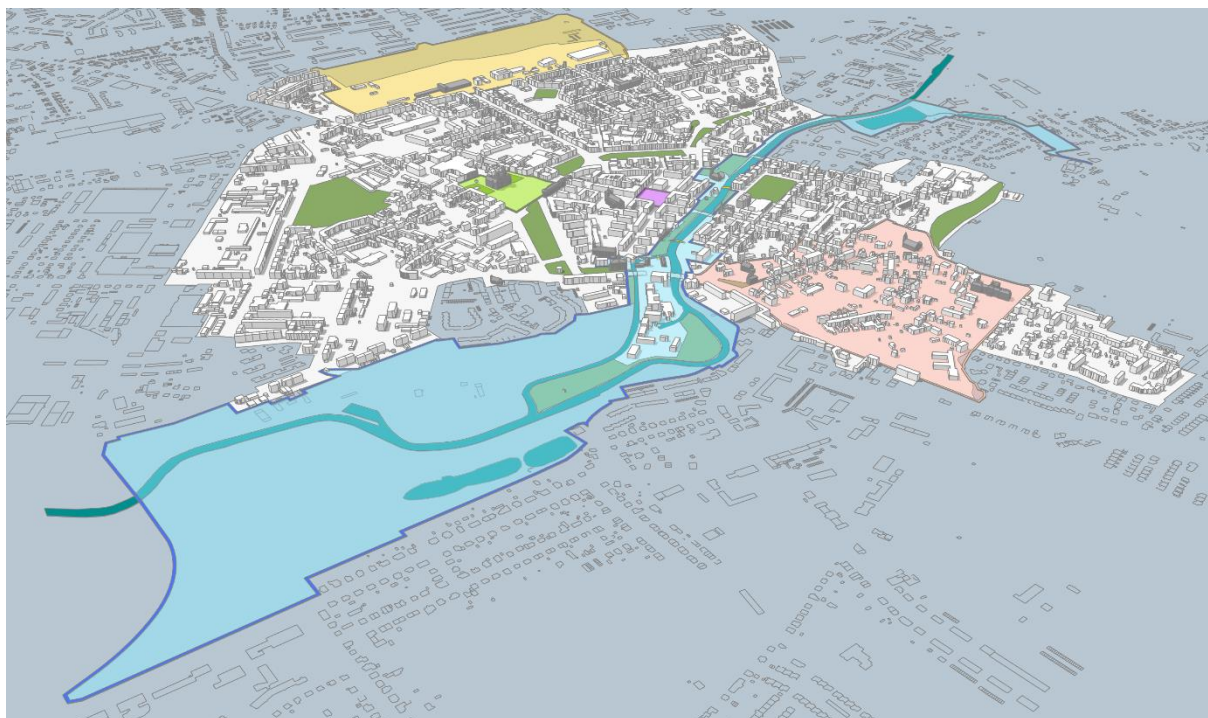
Jedną z form pracy nad wytypowaniem kierunków działań oraz przyszłych przedsięwzięć rewitalizacyjnych na obszarze objętym kryzysem były konkursy urbanistyczno-architektoniczne.

Konkurs jest często pierwszym etapem budowania świadomości społecznej jaką dane miejsce może odgrywać w strukturze miasta. Prace konkursowe mogą stanowić punkt wyjścia do dalszych prac planistycznych zarówno w gronie eksperckim, jak i z mieszkańcami.

W 2015 r. na obszarze rewitalizacji przeprowadzono 3 konkursy urbanistyczno-architektoniczne, dotyczące:

- zagospodarowania Placu Zwycięstwa przed słupskim Ratuszem,
- zagospodarowania Bulwarów Rzeki Słupi (konkurs pod patronatem Stowarzyszenia Architektów Polskich),
- zagospodarowania terenów wokół planowanego węzła transportowego (konkurs pod patronatem Stowarzyszenia Architektów Polskich).

Ryc. 47. Lokalizacja terenów objętych konkursami

Źródło: opracowanie własne

Przed ogłoszeniem konkursów, przez kilka miesięcy trwały prace przygotowawcze, oparte m.in. na wizjach w terenie i dokumentacji zdjęciowej, analizach mapowych, stanu własności, materiałów historycznych. Badano także kontekst społeczny oraz prowadzono szeroko zakrojone konsultacje z interesariuszami. W prace zespołów przygotowujących wytyczne konkursowe włączono mieszkańców, instytucje, organizacje pozarządowe oraz lokalnych liderów. Konsultacje, połączone ze spacerem, pozwoliły zespołom lepiej zdiagnozować potrzeby poszczególnych grup

użytkowników i przenieść oczekiwania mieszkańców i innych interesariuszy do zapisów wymogów konkursowych.

Fot. 11. Ogłoszenie wyników konkursowych

Źródło: zasoby Urzędu Miejskiego w Słupsku

Wyniki konkursów stały się podstawą do wszechstronnych działań organizacyjno-prawnych, zmierzających do przyjęcia właściwych kierunków zagospodarowania i funkcjonowania określonych fragmentów obszaru rewitalizacji. Prace pokazały potencjał i możliwe kierunki przekształceń w obszarze rewitalizacji, stały się też podstawą do dalszej dyskusji i debaty społecznej. Wyniki konkursów przez kilka miesięcy prezentowano wzdłuż najpopularniejszych ciągów spacerowych w mieście.

5.3.1.5. Konferencje prasowe, spacerory badawcze i wspólne przejażdżki rowerowe szlakiem zamierzeń rewitalizacyjnych

W celu rozpowszechniania informacji o zamiarach i postępach w pracach nad rewitalizacją Miasta, a także mając na względzie zapewnienie otwartości na pomysły i potrzeby poszczególnych interesariuszy rewitalizacji, władze miasta wielokrotnie czyniły rewitalizację głównym tematem tradycyjnych cotygodniowych konferencji Prezydenta Miasta.

Konferencje organizowano w różnych miejscach – zarówno tych, które oczekują na odnowę społeczną, przestrzenną i gospodarczą, jak i tych, których oblicze udało się zmienić w ramach

pierwszej odsłony rewitalizacji miasta, prowadzonej w latach 2010-2015. Istotnym elementem wspomagającym proces informowania mieszkańców o postępach w pracach nad Gminnym Programem Rewitalizacji były narzędzia komunikowania i docierania z informacją do szerokiego grona odbiorców. Dla sprawniejszego informowania mieszkańców o działaniach rewitalizacyjnych na stronie internetowej Miasta utworzono zakładkę rewitalizacja, w której na bieżąco można śledzić wydarzenia i plany z nią związane. W kolejnym etapie w ramach wdrażania projektu modelowej rewitalizacji planowano utworzenie portalu dedykowanego procesowi rewitalizacji, na którym na bieżąco będzie można śledzić wydarzenia i plany związane z rewitalizacją, a także zgłaszać swoje opinie i uwagi.

W ramach Europejskiego Tygodnia Mobilności w Słupsku odbyła się przejażdżka rowerowa z Prezydentem. Uczestnicy rajdu – ponad 200 mieszkańców, w tym dzieci i młodzież, wyruszyło spod Ratusza Miejskiego. Podczas przejazdu zaprezentowane zostały plany rewitalizacyjne Miasta związane m.in. z przebudową Bulwarów Rzeki Słupi i parków miejskich.

Przygotowując się do procesu rewitalizacji władze Miasta Słupska sięgnęły także po inne aktywne narzędzie poznawania potrzeb i opinii interesariuszy rewitalizacji – mianowicie spacer badawczy. Spacer badawczy to interaktywna, terenowa metoda pytania mieszkańców o ich opinie – stosuje się ją przede wszystkim do badania przestrzeni. Warto z niej skorzystać, chcąc dokonać oceny przestrzeni oczami jej użytkowników (np. pod kątem dostosowania do potrzeb osób starszych lub niepełnosprawnych, ogólnej oceny konkretnych rozwiązań architektonicznych czy infrastrukturalnych) lub w celu zebrania pomysłów na nowe rozwiązania w sposobie zagospodarowania przestrzeni (np. nowe lokalizacje ławek, przystanków). Spacer pozwala na zaproszenie użytkowników do krytycznego „audytu przestrzeni” i umożliwia poddanie różnych rozwiązań przestrzennych ocenie w autentycznej sytuacji ich użycia. Rekomendacje z takich konsultacji mogą służyć instytucjom miejskim w projektowaniu nowych lub ulepszaniu dotychczasowych rozwiązań w zagospodarowaniu przestrzeni miasta. Łącznie przeprowadzono 4, a 2 z nich odbywały się na etapie konsultacji społecznych Gminnego Programu Rewitalizacji. Spacer badawczy odbywały się po dwóch szczegółowo zaplanowanych trasach obejmujących wybrane obszary Śródmieścia i Podgrodzia, charakteryzujące się jednocześnie największymi problemami, jak i największym potencjałem w zakresie zmian społecznych i przestrzennych. Zgodnie z założeniami spaceru prowadzone były według przygotowanego scenariusza. Wzięło w nich udział 52 uczestników.

5.3.1.6. Wspólne kreowanie przedsięwzięć rewitalizacyjnych, projektowanie przestrzeni i działań społecznych

Istotnym mechanizmem włączenia interesariuszy w przygotowanie Gminnego Programu Rewitalizacji była możliwość wniesienia przez nich własnej propozycji przedsięwzięcia rewitalizacyjnego. Taki sposób kształtowania zawartości Programu Rewitalizacji można uznać za formę szerokiej partycypacji społecznej.

Od 22.11.2016 r. do 09.12.2016 r. trwał otwarty, skierowany do wszystkich interesariuszy rewitalizacji, nabór propozycji do ujęcia w Gminnym Programie Rewitalizacji. Dodatkowo Zespół Koordynujący GPR zorganizował otwarte spotkanie informacyjne, na którym szczegółowo objaśniono jak wypełniać fiszki oraz debatowano wspólnie z mieszkańcami nad potencjalnymi propozycjami do ujęcia na liście przedsięwzięć Gminnego Programu Rewitalizacji. W spotkaniu wzięło udział ok. 40 osób. Ogółem złożonych zostało 121 fiszek projektowych, które w toku analizy zostały podzielone na pakiety. Większość stanowiły propozycje złożone przez szkoły, instytucje kultury, wspólnoty mieszkaniowe, a także organizacje pozarządowe.

Jednocześnie, w związku z opracowywaniem listy przedsięwzięć rewitalizacyjnych oraz pracami nad przyszłym zintegrowanym projektem rewitalizacyjnym, planowanym do aplikowania o środki Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Pomorskiego na lata 2014-2020, ogłoszono nabór wspólnot mieszkaniowych, będących właścicielami budynków zlokalizowanych na obszarze rewitalizacji. W efekcie przeprowadzonego naboru zgłosiło się 147 wspólnot mieszkaniowych, co potwierdza jak ważna w procesie rewitalizacji jest odnowa zasobu mieszkaniowego. W spotkaniu informacyjnym nt. miejsca mieszkalnictwa w procesie rewitalizacji oraz możliwości wsparcia wspólnot ze środków dotacyjnych wzięło udział ponad 60 osób.

W ramach prac przygotowawczych nad przyszłymi przedsięwzięciami rewitalizacyjnymi rozpoczęto proces projektowania poszczególnych inwestycji zintegrowanego projektu rewitalizacyjnego. Obowiązkowym elementem każdego przedsięwzięcia było wspólne wypracowanie wstępnej koncepcji. Mieszkańców włączono w proces projektowania na zasadzie debaty, zbierania opinii czy też warsztatów, podczas których nanoszono na przekazanych mapach własne uwagi i pro pozycje rozwiązań. Łącznie przeprowadzono osiem spotkań konsultacyjnych, w których wzięło udział blisko 150 mieszkańców. Uwagi przyjmowano także w formie formularzy umożliwiających zgłoszenie propozycji zmian i ewentualnych zapytań. W ten sposób projektowano m.in. kwartały zabudowy w rejonie ulicy Długiej (podwórko wraz z Domem Sąsiedzkiem), przebudowę kilkunastu ulic na obszarze rewitalizacji, rozbudowę budynku po tzw. Wozowni na potrzeby utworzenia Centrum Inicjatyw Społecznych i Artystycznych.

5.3.1.7. I aktualizacja Gminnego Programu Rewitalizacji

25 kwietnia 2018 r. Rada Miejska w Słupsku podjęła uchwałę w sprawie przystąpienia do zmiany Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta Słupska na lata 2017-2025+ dając w ten sposób zielone światło do rozpoczęcia prac nad aktualizacją istotnych zapisów dokumentu z punktu widzenia procesu rewitalizacji.

Projekt zmiany Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta Słupska na lata 2017-2025+ podlegał konsultacjom społecznym, które odbyły się w dniach 3 października - 3 listopada 2020 r. w formach określonych w Ustawie o rewitalizacji.

Konieczność zmiany GPR podyktowana była m.in. potrzebą uaktualnienia najważniejszej części dokumentu, czyli części planistycznej dotyczącej podstawowych i uzupełniających przedsięwzięć rewitalizacyjnych. Modyfikacje w części dotyczącej pakietu przedsięwzięć do realizacji na obszarze rewitalizacji dotyczyły: uaktualnienia zakresów rzeczowych projektów, źródeł dofinansowania, zwiększenia wartości całkowitej i kwot dofinansowania, prognozowanych rezultatów, aktualizacji listy przedsięwzięć rewitalizacyjnych (przeniesienia części przedsięwzięć na listę podstawowych w związku z pozyskaniem na nie dofinansowania). Zwiększono również zakres niektórych zadań, z uwagi na wysoki stopień ich realizacji, przy wciąż dużych potrzebach związanych m.in. ze złym stanem chodników, nawierzchni ulic.

Zmiany w GPR wynikały także z konieczności dostosowania dokumentu do wymogów stawianych przez ustawę o rewitalizacji, zawartych także w wytycznych Urzędu Marszałkowskiego oraz podręcznikach dobrych praktyk opracowanych przez Ministerstwo Rozwoju. Dotyczyły one doprecyzowania zasięgu Miejscowych Planów Rewitalizacji opisanych w dziale 5.9 oraz lat obowiązywania Specjalnej Strefy Rewitalizacji planowanej do ustanowienia w 2021 r.

W związku z przystąpieniem do prac nad Miejscowym Planem Rewitalizacji, obejmującym rejon ulicy Długiej oraz planowanym przystąpieniem w 2021 r. do prac nad kolejnymi, konieczne było doprecyzowanie obszarów wskazanych do objęcia Miejscowymi Planami Rewitalizacji (z precyzją do działki ewidencyjnej) oraz dokonanie zmian w załączniku graficznym pn. „Podstawowe kierunki zmian funkcjonalno– przestrzennych obszaru rewitalizacji”.

Zmiany w dokumencie związane były także z wypracowanym przez Ministerstwo Rozwoju, również na bazie słupskich doświadczeń katalogiem dobrych praktyk, w którym m.in. wskazano najbardziej efektywny sposób monitoringu i ewaluacji programów rewitalizacji. W związku z powyższym uaktualniono listę wskaźników, przypisując jednocześnie do każdego z nich wartość wyjściową i wartość docelową.

5.3.1.8. II Aktualizacja Gminnego Programu Rewitalizacji

Miasto Słupsk przystąpiło do aktualizacji dokumentu Gminnego Programu Rewitalizacji miasta Słupska (GPR) zgodnie z aktualnymi dokumentami unijnymi, krajowymi, wojewódzkimi oraz lokalnymi dokumentami planistycznymi i strategicznymi przyjętymi przez organy Miasta Słupsk. Potrzeba aktualizacji wynikała z oceny stopnia aktualności GPR. Podstawą do oceny aktualności założeń GPR była ewaluacja Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta Słupska na lata 2017-2025+ za okres 2017-2022 (ewaluacja mid – term). Pomimo wysokiego poziomu realizacji przedsięwzięć ujętych w GPR, stwierdzono potrzebę kontynuowania rewitalizacji. Potwierdzono ciągłe występowanie kryzysu społeczno – gospodarczego na obszarze rewitalizacji oraz stwierdzono, że konieczne jest jak najszybsze wszczęcie procedury aktualizacji Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta Słupska i ujęcie w nim nowych zadań.

Pierwszy etap prac związanych z aktualizacją GPR obejmował m. in.: zorganizowanie i przeprowadzenie niezbędnych badań jakościowych i ilościowych. Badania obejmowały spotkania z interesariuszami rewitalizacji, których celem była identyfikacja potrzeb i problemów występujących na obszarze rewitalizacji. Założono, iż badanie obejmie następujące grupy interesariuszy:

- Zespół ds. zmiany Gminnego Programu Rewitalizacji,
- Komitet Rewitalizacji Miasta Słupska,
- Mieszkańcy obszaru rewitalizacji.

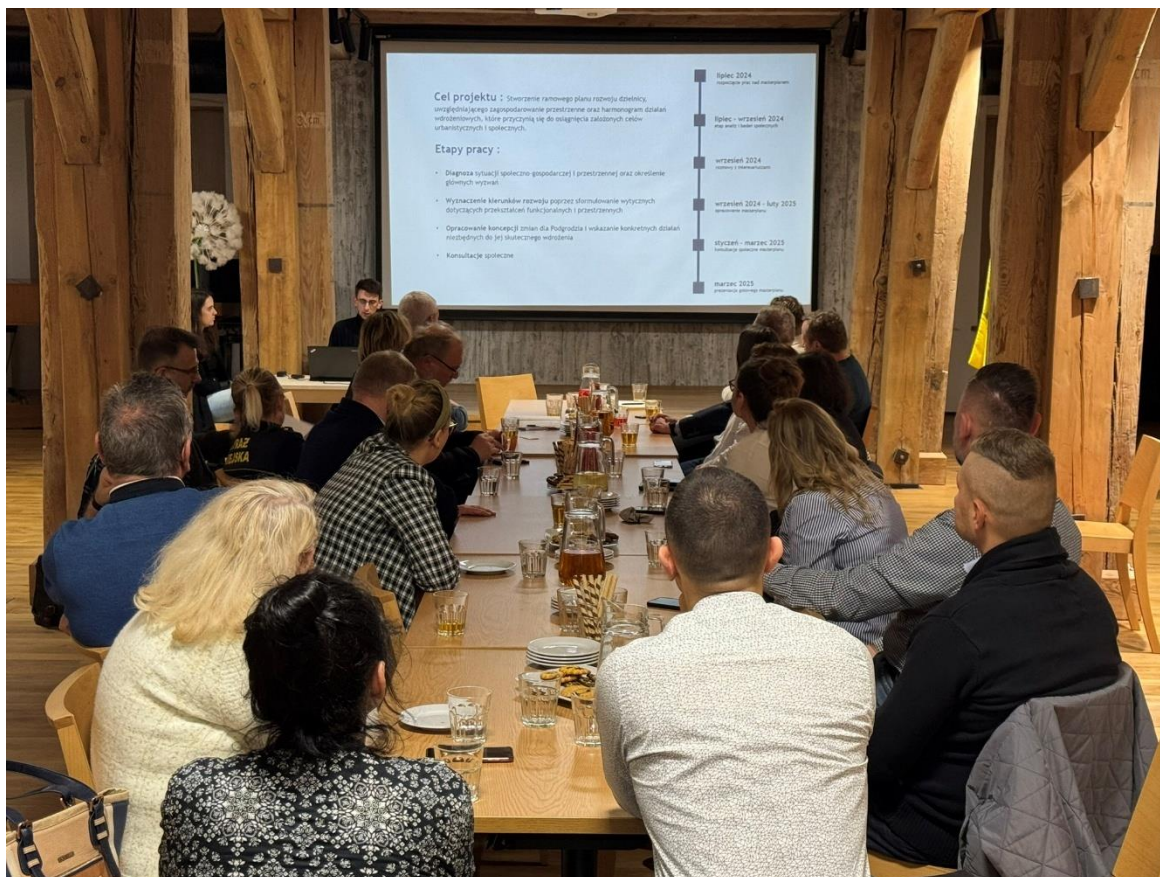
Badania prowadzone były w okresie od dnia 28.10.2024 r. do dnia 19.12.2024 r. w formie:

- Telefonicznych indywidualnych wywiadów pogłębionych z liderami i osobami zaangażowanymi w realizację działań rozwojowych na obszarze rewitalizacji w Słupsku oraz z członkami Komitetu Rewitalizacji Miasta Słupska oraz z osobami reprezentującymi Zespół ds. Aktualizacji Gminnego Programu Rewitalizacji,
- Badania ilościowego z mieszkańcami obszaru rewitalizacji i mieszkańcami Słupska,
- Badania fokusowego w dniu 10.12.2024 r. z członkami Komitetu Rewitalizacji,
- Spaceru badawczego w dniu 19.12.2024 r. z udziałem mieszkańców obszaru rewitalizacji.

Proces aktualizacji GPR związany był również z szerokimi konsultacjami. Pierwsze spotkania dotyczące diagnozy OR i potencjałów, w szczególności dla Podgrodzia odbyły się październiku: 11.10.2024 r. – posiedzenie Komitetu Rewitalizacji, 26.10 i 7.11.2024 r. – spacerzy badawcze dla członków Komitetu Rewitalizacji. 16.11.2024 r. odbył się spacer badawczy po Podgrodziu dla wszystkich zainteresowanych. 28.11.2024 r. odbyło się spotkanie Komitetu Rewitalizacji

z Zespołem ds. aktualizacji Gminnego Programu Rewitalizacji, które to gremia, potwierdziły, że nowe działania w głównej mierze powinny skupić się na Podgrodziu. W grudniu 2024 roku odbył się jeszcze jeden spacer badawczy (20.12.2024 r.), w którym wzięli udział głównie aktywni seniorzy, działający na OR i na rzecz OR. Działania partycypacyjne realizowane były również na etapie naboru przedsięwzięć rewitalizacyjnych (wiosna 2025 r.). Ponadto w okresie wiosennym 2025 r. zrealizowano warsztaty z młodzieżą oraz spotkania partycypacyjne.

Fot. 12. Spotkanie Komitetu Rewitalizacji 11.10.2024 r.

Źródło: zasoby własne Urzędu Miejskiego w Słupsku

Fot. 13. Spacer badawczy z Komitetem Rewitalizacji 07.11.2024 r.

Źródło: zasoby własne Urzędu Miejskiego w Słupsku

Fot. 14. Spacer badawczy z mieszkańcami 16.11.2024 r.

Źródło: zasoby własne Urzędu Miejskiego w Słupsku

Wywiady pogłębione

Badanie TDI lub TIDI (ang. Telephone In-Depth Interview, pol. telefoniczny indywidualny wywiad pogłębiony) to metoda jakościowego badania danych, polegająca na przeprowadzeniu bezpośredniego, ustrukturyzowanego, częściowo ustrukturyzowanego lub swobodnego wywiadu między badaczem (moderator) a jednym respondentem. W badaniu udział wzięło 14 osób reprezentujących Komitet Rewitalizacji w Słupsku, Zespół ds. zmiany Gminnego Programu Rewitalizacji oraz mieszkańców obszaru rewitalizacji. Wyniki badania usystematyzowano w odniesieniu do sfer społecznej, gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej i technicznej. Głównym celem badania była identyfikacja problemów i potrzeb rewitalizacyjnych. Wyniki badania wykorzystane zostały w diagnozie.

Przeprowadzone badania wskazują na występowanie problemów w każdej ze sfer rewitalizacji: społecznej, gospodarczej, przestrzenno-funkcjonalnej i technicznej.

Do zasadniczych problemów wskazanych przez uczestników badania w sferze społecznej należy zaliczyć m. in. samotność, chorobę, niepełnosprawność, co wynika ze starzenia się społeczeństwa oraz zerwania więzi rodzinnych. Obszar rewitalizacji to przestrzeń, w której występuje problem bezdomności. Pogarsza się poczucie bezpieczeństwa mieszkańców, na co wpływ ma m. in. pojawienie się w mieście migrantów. Znaczącym problemem jest także zły stan zdrowia psychicznego, szczególnie wśród osób młodych. Częściowo udało się zorganizować wsparcie w tym zakresie, niemniej jest ono ciągle niewystarczające. Do istotnych zauważonych problemów należy zaliczyć także uzależnienie od alkoholu oraz przemoc w rodzinie.

Trudność prowadzenia rewitalizacji społecznej polega na deficycie liderów lokalnych oraz dziedziczeniu problemów społecznych. Wyzwaniem będzie integracja coraz liczniejszych i odmiennych kulturowo migrantów, m. in. z Ameryki Południowej.

Badania jakościowe w małym stopniu dotyczyły wymiaru gospodarczego. Niemniej starzejące się społeczeństwo i zmniejszanie się populacji osób aktywnych na rynku pracy – stanowią wyzwanie dla większości sektorów gospodarki, w tym usług i handlu. Widoczny napływ migrantów częściowo i chwilowo zrekomensował deficyt kadr dla lokalnego rynku pracy. Wyzwaniem w sferze gospodarczej będzie podtrzymanie konkurencyjności biorąc pod uwagę presję płacową.

W wymiarze środowiskowym problemy uczestnicy badania wskazali na zły stan powietrza, hałas oraz zanieczyszczenie wód powierzchniowych.

W sferze przestrzenno-funkcjonalnej koncentrację negatywnych zjawisk diagnozuje się na obszarze Podgrodzia. Jest to część obszaru rewitalizacji, w której nie realizowano do tej pory

znaczących inwestycji. Kluczowym problemem tej przestrzeni jest przebieg ruchliwej i tranzytowej drogi wojewódzkiej. Duży ruch generuje hałas i zanieczyszczenie powietrza, w dużym stopniu wpływa na pogorszenie jakości życia. Kluczowym problemem w sferze technicznej jest zły stan techniczny budynków mieszkalnych.

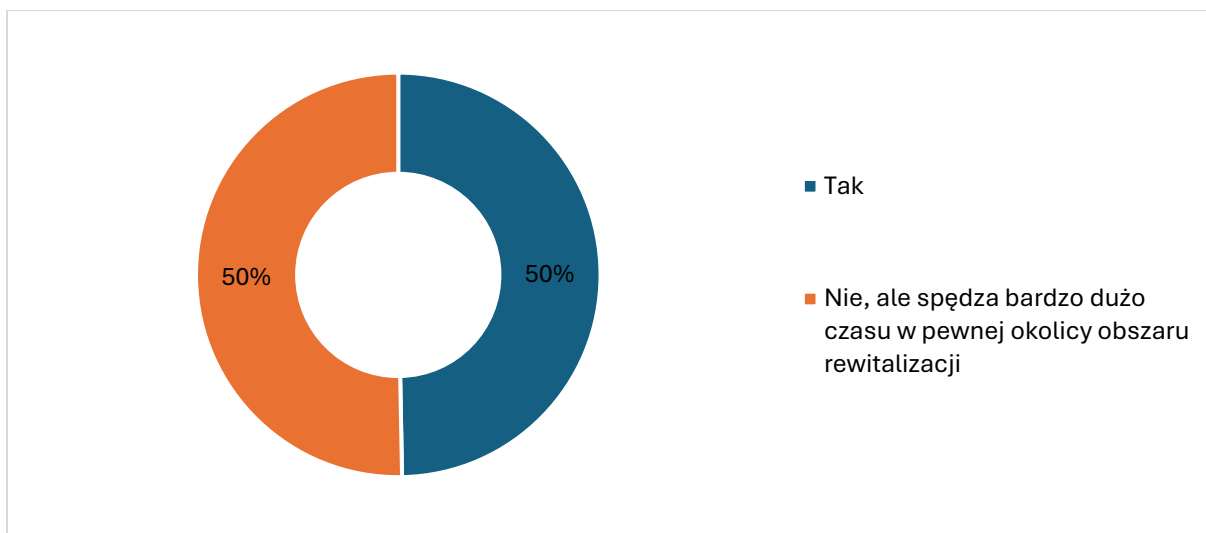
Badania ankietowe z mieszkańcami

W grudniu 2024 roku zrealizowano badanie z mieszkańcami Słupska mające na celu pogłębienie wiedzy na temat obszaru rewitalizacji Słupska oraz problemów i potrzeb rewitalizacyjnych.

Ankietę wypełniło łącznie $n=300$ respondentów, mieszkających na terenie jednego z osiedli leżących na obszarze rewitalizacji bądź bywających na tym terenie wystarczająco często, by móc poddać go ocenie.

Kwestionariusz badaczy zawierał dwa bloki pytań: skierowany do mieszkańców obszaru rewitalizacji oraz pozostałych badanych. Oceniali oni w pięciostopniowej skali liczne aspekty związane z jakością życia na zamieszkiwanych terenach. Obie grupy miały również możliwość swobodnego (w pytaniach otwartych) wskazania, co najbardziej podoba im się, ale również czego brakuje w zamieszkiwanych przez nich częściach miasta.

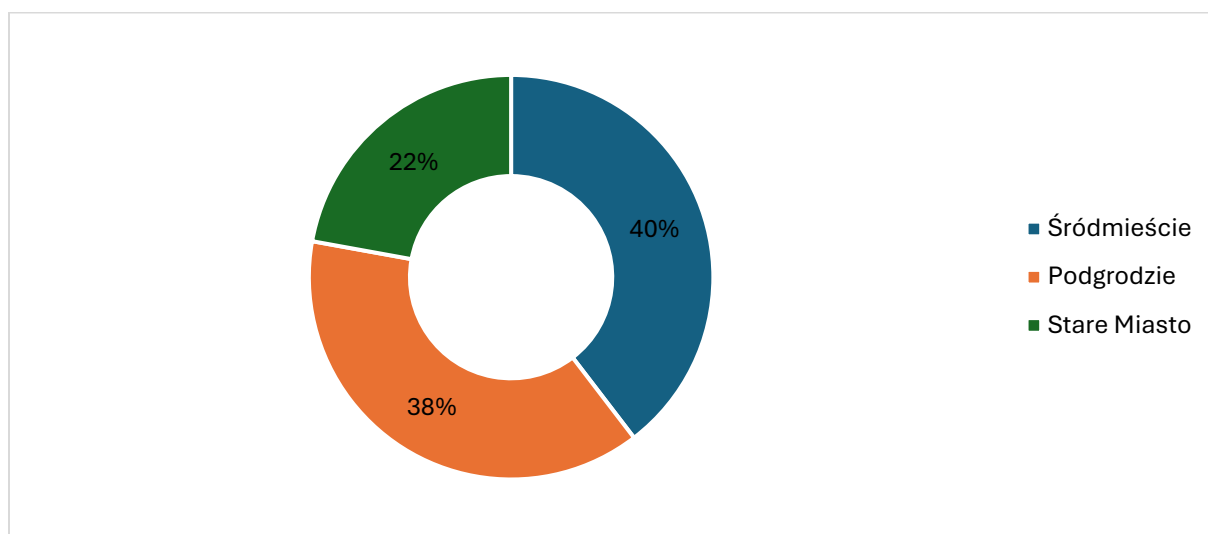
Wykres 28. Miejsce zamieszkania respondentów; $n=300$

Źródło: opracowanie własne

W badaniu niemal równolicznie uczestniczyły osoby zamieszkujące osiedla położone na obszarze rewitalizacji oraz bywające tam bardzo często i mogące wypowiadać się na ich temat na podstawie własnych doświadczeń.

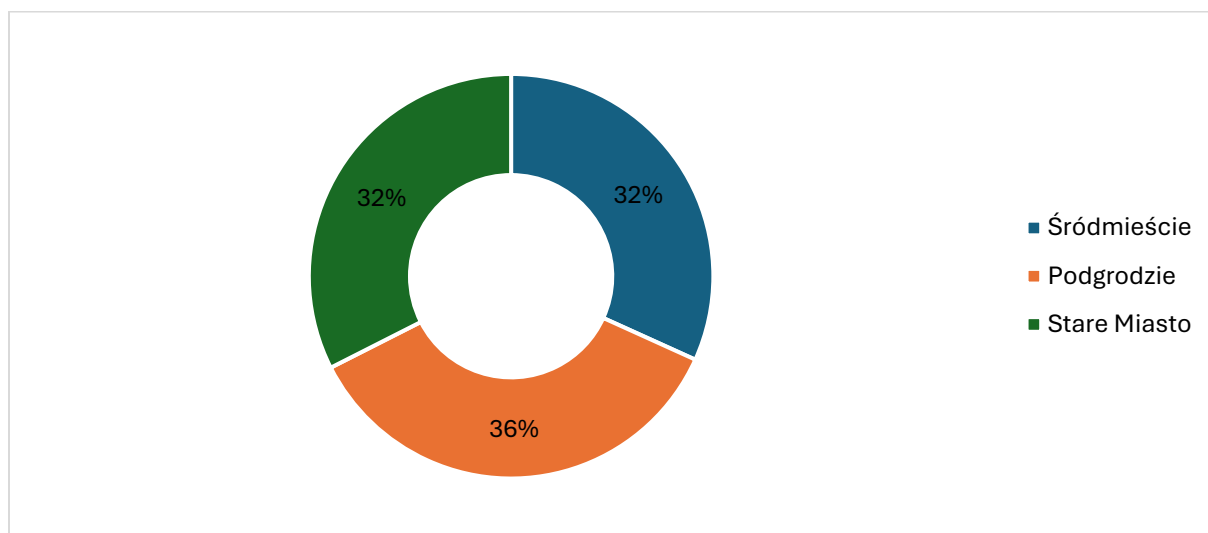
Wykres 29. Osiedle na obszarze rewitalizacji, zamieszkiwane przez respondentów; n=149

Źródło: opracowanie własne

Około dwie piąte badanych (40%) zamieszkujących obszar rewitalizacji to mieszkańcy Śródmieścia; nieznacznie mniejszy odsetek (38%) zamieszkuje Podgórze. Najmniej licznie w badaniu reprezentowani byli natomiast mieszkańcy Starego Miasta (22%).

Wykres 30. Osiedle oceniane przez respondentów nie mieszkających na obszarze rewitalizacji; n=151

Źródło: opracowanie własne

Respondenci zamieszkujący poza obszarem rewitalizacji niemal równolicznie deklarowali chęć oceniania trzech omawianych osiedli; nieznacznie częściej niż pozostałe tereny oceniane było osiedle Podgórze (36%).

Zgodnie z założeniem metodologicznym, kwestionariusz badania podzielony został na dwie części – skierowaną do mieszkańców osiedli na obszarze rewitalizacji (n=149) oraz osób bywających tam na tyle często, by móc swobodnie wypowiadać się o nim na podstawie własnych doświadczeń (n=151). Wyniki badania wykorzystane zostały w diagnozie.

Wyniki badania z mieszkańcami wskazują na następujące kluczowe wnioski:

- Mieszkańcy obszaru rewitalizacji deklarują dużą przynależność do społeczności lokalnej (64%) oraz częste kontakty sąsiedzkie (68%). Wskazują jednak na ograniczoną liczbę inicjatyw społecznych i wydarzeń integrujących mieszkańców. Osoby odwiedzające te tereny doceniają ich unikalny charakter, ale zauważają brak przestrzeni do integracji. Warto przy tym uzupełnić, iż w czerwcu 2025 r. oddany został do użytku Stary Rynek po przebudowie, którym w pewnym stopniu zapełnia lukę miejsc i przestrzeni dedykowanych integracji mieszkańców. Kolejnym wyzwaniem będzie wykreowanie w tym miejscu oferty kulturalnej, która ożywi przestrzeń i zachęcać będzie do integracji.
- Zdecydowana większość mieszkańców obszaru rewitalizacji (77%) czuje się bezpiecznie, jednak blisko połowa wskazuje na obecność osób mogących budzić niepokój, a dwie piąte zauważa zagrożenia związane z ruchem drogowym i wandalizmem. Mieszkańcy spoza obszaru rewitalizacji częściej dostrzegają przypadki wandalizmu i zagrożenia związane z bezpieczeństwem w omawianych rejonach.
- Respondenci doceniają historyczny klimat i dostępność miejsc kultury, takich jak filharmonia, ale wskazują na potrzebę wzbogacenia oferty kulturalnej oraz rozwój infrastruktury sportowej. Szczególną uwagę zwracają na brak przestrzeni rekreacyjnych, siłowni plenerowych i miejsc do organizacji wydarzeń lokalnych.
- Mieszkańcy cenią dostępność zieleni (75%) oraz zadbaną okolicę, choć wskazują na problem z zanieczyszczeniami ulic, hałasem i jakością powietrza. Pojawia się potrzeba poprawy czystości oraz ochrony terenów zielonych. Podobne oczekiwania zgłaszają osoby odwiedzające te osiedla.
- Większość mieszkańców jest zadowolona z dostępu do komunikacji miejskiej (71%) oraz podstawowych punktów handlowych. Problemem pozostaje niewystarczająca liczba kawiarni, restauracji i usług rzemieślniczych. Mieszkańcy spoza obszaru rewitalizacji zwracają uwagę na brak inwestycji oraz niedostateczną liczbę placów zabaw, ścieżek rowerowych i miejsc parkingowych.
- Mieszkańcy obszaru rewitalizacji mają lepszą opinię o ofercie dla dzieci i młodzieży oraz usługach w swojej okolicy niż osoby spoza tego obszaru. Ci drudzy częściej wskazują na niedostatki w infrastrukturze, czystości i ofercie gastronomicznej.

Badanie fokusowe

Badanie fokusowe odbyło się 10.12.2024 r. w formie on-line. Dotyczyło zagadnień związanych z aktualizacją Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta Słupska na lata 2017-2025. W spotkaniu uczestniczyli członkowie Komitetu Rewitalizacji Miasta Słupska. Spotkanie prowadzone i moderowane było przez ekspertów zewnętrznych.

Głównym celem spotkania było omówienie dotychczasowych działań rewitalizacyjnych, zidentyfikowanie problemów, potencjałów oraz potrzeb mieszkańców z obszaru rewitalizacji. Punktem ciężkości badania było uzyskanie szczerych opinii i przemyśleń członków komitetu rewitalizacji na temat tego, co zostało zrobione, co działa dobrze, a co wymaga zmian w procesie rewitalizacji w Słupsku.

Na podstawie dyskusji z członkami komitetu rewitalizacji miasta Słupska, można wywnioskować kilka kluczowych obszarów, które warto byłoby zmienić lub ulepszyć w mieście.

Sfera społeczna:

- Zwiększenie udziału mieszkańców w procesie rewitalizacji jest kluczowe dla jego sukcesu. Obecnie, konsultacje społeczne odbywają się często na zbyt późnym etapie, kiedy zmiany są już trudne do wprowadzenia. Należy włączyć mieszkańców już na etapie projektowania, aby mieli realny wpływ na to, jak miasto będzie wyglądać i funkcjonować. Potrzebne są też przejrzyste zasady wyboru miejsc (projektów) do rewitalizacji, tak aby decyzje były zrozumiałe i akceptowane przez społeczność.
- NGO powinny być traktowane jako partnerzy w procesie rewitalizacji, a nie tylko jako podwykonawcy działań miękkich. Należy zaangażować je w zarządzanie infrastrukturą i realizację projektów, wykorzystując ich potencjał i doświadczenie.
- Chociaż w Słupsku jest bogata oferta kulturalna, warto zadbać o jej lepszą koordynację i unikać sytuacji, w których wiele wydarzeń odbywa się w tym samym czasie. Należy też wspierać prywatne inicjatywy kulturotwórcze.
- Ważne jest, aby edukować mieszkańców na temat tego, jak działa miasto, jak są realizowane projekty rewitalizacyjne i jakie mają na to wpływ. Należy podnosić świadomość ekologiczną i zachęcać do dbania o wspólną przestrzeń. Należy wzmocnić komunikację z mieszkańcami oraz dbać aby zaproszenia i informacje trafiały do wszystkich zainteresowanych.
- W projektowanych działaniach rewitalizacyjnych należy skupić się na zmianach społecznych zachodzących w Słupsku, które są dość dynamiczne. Są tutaj wciąż do

rozwiązania dość liczne problemy społeczne. Problem starzejącego się społeczeństwa wymaga kompleksowych rozwiązań instytucjonalnych.

- Miasto zмага się z wyzwaniami integracji uchodźców z Ukrainy i pracowników z Kolumbii.
- Identyfikuje się podziały społeczne pomiędzy mieszkańcami centrum a pozostałymi obszarami miasta.
- Struktura Komitetu Rewitalizacji w Słupsku nie do końca odpowiada potrzebom rewitalizacji. Jest to zbyt mała reprezentacja mieszkańców spoza obszaru rewitalizacji.
- Istotny potencjał do zwiększenia zaangażowania społecznego na obszarze rewitalizacji dotyczy młodych. Młodzież potrzebuje swoich miejsc spotkań i rozwoju. Należy stworzyć przestrzeń, które będą dostosowane do ich potrzeb i zainteresowań, a także włączyć ich w proces planowania i zarządzania tymi miejscami.

Sfera gospodarcza:

- Diagnozuje się znikomy wpływ podejmowanych działań rewitalizacyjnych na rozwój działalności i przedsiębiorczość. W Słupsku brakuje wysokiej jakości miejsc pracy, co wpływa na aktywność społeczną mieszkańców. Należy stymulować rozwój lokalnej gospodarki i wspierać tworzenie dobrze płatnych miejsc pracy.
- Należy rozważyć stworzenie przestrzeni dla rzemieślników w obszarze rewitalizacji,
- Diagnozuje się potrzebę stworzenia systemu lub programu wsparcia przedsiębiorców z obszaru rewitalizacji, np. w formie ulg, zwolnień od podatku czy niższych czynszów.

Sfera środowiskowa:

- Należy przemyśleć system utrzymania nowo powstałej infrastruktury, tak aby służyła mieszkańcom przez długi czas. Jednocześnie trzeba dbać o zielen miejską, która jest ważna dla jakości życia mieszkańców.
- Tematy ekologiczne coraz mocniej są eksponowane w dyskusjach miejskich.

Sfera przestrzenno-funkcjonalna i techniczna:

- Trzeba przemyśleć organizację ruchu w mieście, tak aby oddać więcej przestrzeni pieszym i rowerzystom. Należy też promować alternatywne środki transportu i zachęcać mieszkańców do korzystania z komunikacji miejskiej. Należy rozważyć odważniejsze podejścia do przekształcania przestrzeni miejskiej na rzecz pieszych.
- Na obszarze rewitalizacji jest wyraźny konflikt między potrzebą powiększania parkingów a tworzeniem przestrzeni publicznych.

Spacer badawczy z udziałem mieszkańców obszaru rewitalizacji w dniu 19.12.2024 r.

W dniu 19.12.2024 r. zaplanowano spacer badawczy po obszarze rewitalizacji. Spacer badawczy zaplanowano na terenie Podgrodzia. Spacer rozpoczął się w zaplanowanym miejscu, jednak z powodu deszczu szybko został zakończony i dyskusja z uczestnikami spaceru przeniosła się do budynku Miejskiej Biblioteki Publicznej przy ul. Grodzkiej 3. Tam zgromadzeni uczestnicy spotkania omawiali wybrane zagadnienia, które miały być poruszone podczas spaceru.

Plan spaceru zakładał następujące przystanki:

- Skrzyżowanie ulic Na Wzgórzu i Świętego Piotra: infrastruktura drogowa (stan techniczny chodników, jezdni, oświetlenia), przestrzenie publiczne i półpubliczne (np. podwórka) – ich funkcje, braki, potrzeby.
- Skrzyżowanie ulic Armii Krajowej i Henryka Pobożnego: lokalne centra aktywności, miejsca spędzania wolnego czasu dla młodzieży i seniorów.
- Tereny zieleni poniżej kościoła Najświętszego Serca Jezusowego: tereny zieleni, ich obecne zagospodarowanie, potrzeby mieszkańców w zakresie rozwoju terenów zieleni.
- Dawny ekonomik przy ulicy Stowiańskiej: planowane centrum wsparcia, usługi i udogodnienia (zwłaszcza dla seniorów), brakujące usługi społeczne w obszarze rewitalizacji, dostępność i jakość usług społecznych.
- Rejon skrzyżowania ulicy Podgórnej i Żwirki i Wigury: programy wsparcia dla wspólnot mieszkaniowych, rola instytucji kultury w procesie rewitalizacji, dostępność i oferta instytucji kultury.
- Stary Browar: dziedzictwo kulturowe, wykorzystanie potencjału dziedzictwa kulturowego, obiekty do odnowienia i adaptacji, współpraca z biznesem.

Fot. 15. Relacja fotograficzna ze spaceru badawczego w dniu 19.12.2024 r. (fot. M. Ługawiak)

Źródło: zasoby Urzędu Miejskiego w Słupsku

W spotkaniu wzięło udział 18 osób, w tym mieszkańcy Słupska, przedstawiciele Stowarzyszenia Seniorów Ziemi Słupskiej „Alternatywa”, Słupskiego Uniwersytetu Trzeciego Wieku im. Urszuli Wyrwy, Urzędu Miejskiego w Słupsku, Centrum Inicjatyw Obywatelskich, Komendy Miejskiej Policji w Słupsku, Zarządu Infrastruktury Miejskiej w Słupsku oraz Komitetu Rewitalizacji Miasta Słupska. Dyskusję poprowadził Pełnomocnik Prezydenta ds. rewitalizacji i rozwoju miasta – Paweł Krzemień oraz przedstawiciel konsorcjum wykonawcy opracowania aktualizacji Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta Słupska na lata 2017-2025+ - Marcin Ługawiak. Dyskusja była swobodna. Wyniki badania wykorzystane zostały w diagnozie oraz w części postulatywnej. Uczestnicy zwracali uwagę na następujące problemy:

- Seniorzy potrzebują miejsc, w których mogliby realizować swoje pasje i spędzać czas wolny – organizować pikniki, grillować, tańczyć czy po prostu spotykać się w większym gronie. Istniejące miejsca nie są wystarczające lub nie są dostępne dla wszystkich chętnych. Stowarzyszenie seniorów "Alternatywa" potrzebuje większych pomieszczeń do prowadzenia swojej działalności. Uczestnicy spotkania zwrócili uwagę na rosnące potrzeby seniorów i konieczność zapewnienia im odpowiednich usług oraz miejsc do spędzania czasu.
- Mieszkańcy odczuwają brak zieleni, na przykład w postaci sadów, które kiedyś były charakterystyczne dla Podgrodzia. Chcieliby, aby w obszarze rewitalizacji odtworzyć w miejscach, gdzie to możliwe, sady, na przykład w formie ogrodów społecznych, gdzie mogliby aktywnie uczestniczyć w uprawie roślin.
- Droga wojewódzka nr 213 przebiegająca przez Podgrodzie jest źródłem wielu problemów dla mieszkańców tego rejonu. Generuje ona duży ruch tranzytowy, w tym pojazdów ciężarowych, co jest uciążliwe i negatywnie wpływa na komfort życia. Uczestnicy spotkania oczekują priorytetyzacji ruchu pieszego i rowerowego, a także uspokojenia ruchu samochodowego. Wprowadzenie strefy parkowania mogłoby częściowo rozwiązać problem nadmiernej liczby parkujących samochodów, szczególnie pojazdów pozostawianych na czas pracy w centrum Słupska przez osoby tu pracujące, ale nie będące mieszkańcami obszaru rewitalizacji. Zauważono również brak transportu publicznego w rejonie Podgrodzia i podkreślono potrzebę rozwoju transportu autobusowego, który mógłby częściowo zaspokoić potrzeby dotarcia m.in. w rejon Podgrodzia.
- Stary Browar i Rzeźnia Miejska to cenne obiekty dziedzictwa kulturowego, które mogłyby zostać zaadaptowane na cele społeczne. W przypadku Starego Browaru, który jest w rękach prywatnych, konieczna jest współpraca z właścicielem.

- Na obszarze rewitalizacji brakuje miejsc do serwisowania rowerów – nawet tak podstawowego narzędzia jak pompka. Mieszkańcy podkreślają, że seniorzy chętnie poruszają się po mieście rowerem, dlatego dostęp do takich punktów serwisowych jest istotny.

Warsztaty z młodzieżą

13 maja 2025 roku w Słupskim Centrum Organizacji Pozarządowych i Ekonomii Społecznej zrealizowano warsztaty partycypacyjne z udziałem młodzieży szkół średnich, zlokalizowanych na terenie obszaru rewitalizacji. Celem spotkania było zidentyfikowanie potrzeb oraz oczekiwań w zakresie kształtowania i zagospodarowania miejskich przestrzeni publicznych, służących spędzaniu czasu wolnego.

Fot. 16. Warsztaty z młodzieżą

Źródło: zasoby Urzędu Miejskiego w Słupsku

Analiza zebranych danych wskazuje na kluczowe preferencje młodego pokolenia w odniesieniu do przestrzeni miejskich. Młodzież wyraża potrzebę tworzenia miejsc umożliwiających zarówno aktywny wypoczynek, jak i regenerację psychiczną. Preferowane są obszary o bogatym udziale zieleni, sprzyjające wyciszeniu i kontemplacji natury, zlokalizowane poza głównymi arteriami miejskimi. Kluczowe elementy infrastrukturalne obejmują miękkie siedziska (ławki, leżaki, pufy), stoliki, zadaszenia chroniące przed niekorzystnymi warunkami atmosferycznymi, punkty ładowania urządzeń mobilnych oraz ogólnodostępne poidelka. Istotnym elementem jest dostępność obiektów sportowych, w tym zadaszonych boisk do koszykówki i piłki nożnej, minimalizujących wpływ warunków pogodowych na możliwość aktywności fizycznej. Podkreślono również zapotrzebowanie na przestrzeń o charakterze wielofunkcyjnym, zdolne do organizacji wydarzeń kulturalnych (np. koncertów) przy jednoczesnym zapewnieniu stref umożliwiających wycofanie się i kontemplację. Młodzież zgłosiła także potrzebę wyodrębnionych miejsc do wspólnej pracy projektowej. Jako modelowy przykład przestrzeni całorocznej,

zarządzanej przez młodych ludzi, wskazano "Młodzieżownię" w Ostródzie – zaadaptowany lokal w centrum handlowym, oferujący strefy do nauki, relaksu i organizacji wydarzeń.

Głównym problemem, wielokrotnie akcentowanym przez uczestników warsztatów, jest znaczące obniżenie poczucia bezpieczeństwa w publicznych przestrzeniach miejskich, szczególnie na bulwarach. Jest to bezpośrednio związane z obecnością grup społecznych wykazujących zachowania patologiczne, w tym spożywanie alkoholu i werbalne zaczepianie innych użytkowników. Zwrócono uwagę na niewystarczającą skuteczność interwencji służb porządkowych w zakresie egzekwowania obowiązujących przepisów.

Dodatkowe problemy obejmują:

- Deficyt i stan infrastruktury siedziskowej: Niewystarczająca liczba ławek, zwłaszcza w bezpośrednim sąsiedztwie placówek edukacyjnych, oraz ich degradacja (brak elementów konstrukcyjnych, zajmowanie przez osoby bezdomne lub spożywające alkohol).
- Problemy sanitarne i estetyczne: Zaniedbanie zieleni, niedostateczne opróżnianie koszy na śmieci oraz obecność zanieczyszczeń w niektórych parkach.
- Niewystarczające oświetlenie: Brak odpowiedniego oświetlenia w rejonie Osiedla Batorego, co ogranicza możliwość korzystania z infrastruktury rekreacyjnej po zmroku.
- Niewykorzystany potencjał przestrzeni: Istniejące obszary, takie jak Park Witkacego, Stary Rynek (w kontekście zadrzewienia), strefa rzeki przy ul. Wandy czy Park Jana Pawła II, nie są w pełni zaadaptowane do potrzeb młodzieży.
- Brak zadaszonych miejsc całorocznych: Ograniczona oferta przestrzeni pod dachem, co zmusza młodzież do korzystania z obiektów komercyjnych w chłodniejsze miesiące.
- Problemy komunikacyjne w transporcie: Brak darmowych miejsc parkingowych w centralnych obszarach miasta.
- Niedostateczna oferta komunikacja miejska: Brak transparentnej i kompleksowej informacji ze strony władz miejskich na temat przyczyn i celów realizowanych inwestycji, co prowadzi do niezrozumienia i krytyki społecznej (np. w kwestii "betonozy" na Starym Rynku).
- Niewłaściwa jakość usług ochrony: Zła jakość usług ochrony w klubach, prowadząca do incydentów i poczucia zagrożenia.

- Problemy infrastrukturalne w starszej zabudowie: Zagrożenie bezpieczeństwa pieszych wynikające z uszkodzeń balkonów w starszych kamienicach.

Wnioski z warsztatów jednoznacznie wskazują na potrzebę kompleksowego podejścia do planowania i zarządzania przestrzeniami miejskimi, uwzględniającego partycypację młodych mieszkańców. Kluczowe jest stworzenie bezpiecznych, funkcjonalnych i estetycznych miejsc, które będą odpowiadały na zróżnicowane potrzeby młodzieży, jednocześnie promując pozytywne postawy społeczne.

Spotkanie partycypacyjne

13 maja 2025 roku w Centrum Inicjatyw Obywatelskich odbyło się spotkanie partycypacyjne z udziałem przedstawicieli instytucji kultury, podmiotów działających w sferze polityki społecznej oraz organizacji pozarządowych. Celem spotkania było omówienie przedsięwzięć zaplanowanych w Gminnym Programie Rewitalizacji (GPR) oraz dyskusja nad działaniami społecznymi, których wdrożenie jest rekomendowane na obszarze rewitalizacji.

Uczestnicy dyskusji podkreślili strategiczną rolę GPR jako dokumentu integrującego różnorodne działania infrastrukturalne i społeczne. Podkreślono konieczność dalszego wpisywania ambitnych projektów do GPR, nawet jeśli ich finansowanie wydaje się odległe, ze względu na kluczową rolę dokumentu jako podstawy do aplikowania o fundusze.

W kontekście ewolucji programów rewitalizacyjnych, zwrócono uwagę na zmianę priorytetów – od koncentracji na rozwiązywaniu problemów społecznych (takich jak samotność czy kondycja psychologiczna) w kierunku aktywnego wykorzystywania potencjałów lokalnych społeczności. Wskazano, że ze względu na zmiany demograficzne i kurczenie się ludności, nacisk kładziony będzie na podtrzymywanie i rozbudowywanie oferty w istniejących obiektach, zamiast nieograniczonej rozbudowy infrastruktury.

Dyskutowano także o strukturze GPR i procesie zgłaszania projektów. Podkreślono, że obecne prace stanowią aktualizację GPR, zachowującą ciągłość z dotychczasowymi działaniami. Konieczne jest uwzględnienie w zaktualizowanej diagnozie nowych zjawisk, takich jak migracje i obecność uchodźców wojennych, co ma zapewnić spójność między diagnozą a proponowanymi zadaniami. GPR dzieli projekty tematycznie na wiązki, obejmujące infrastrukturę, plany klimatyczne, działania miękkie, adaptację do zmian klimatu, a także przedsięwzięcia związane z przywracaniem tożsamości lokalnej, budownictwem społecznym, aktywizacją społeczno-zawodową i rozwojem usług społecznych. Instytucje i organizacje proszone są o weryfikację i zgłaszanie brakujących projektów, szczególnie tych o charakterze ogólnym, które mogą łączyć

kilka mniejszych inicjatyw. Kluczową kwestią pozostaje również konieczność uzyskania zgody podmiotów prywatnych na wpisanie zadań do GPR, co dotyczy np. remontów podwórek należących do wspólnot mieszkaniowych.

Szczególny nacisk położono na konieczność zapewnienia pełnej dostępności infrastruktury dla osób ze szczególnymi potrzebami (niepełnosprawnych, osób starszych, rodziców z wózkami) we wszystkich planowanych modernizacjach i budynkach. Postulowano, aby standardy dostępności były włączone automatycznie w proces planowania i precyzyjnie opisane w dokumencie, co ma zapobiec późniejszym problemom w realizacji.

Nabór przedsięwzięć rewitalizacyjnych

W lutym 2025 r. (10.02.2025 r.) ogłoszony został nabór przedsięwzięć do aktualizowanego GPR (trwał do 11.04.2025). Do zgłaszania przedsięwzięć zaproszeni zostali wszyscy interesariusze rewitalizacji, w tym przede wszystkim mieszkańcy i mieszkanki obszaru. Informacja o naborze była tematem konferencji Prezydentki Miasta Słupka, trafiła do lokalnych mediów oraz w formie plakatów do jednostek miejskich i podmiotów na OR. Była również szeroko promowana w social mediach miasta i rewitalizacji. Swoje przedsięwzięcia, oprócz mieszkańców zgłaszali również przedstawiciele jednostek i spółek miejskich, organizacje pozarządowe, przedsiębiorcy, przedstawiciele urzędu i Komitetu Rewitalizacji.

Ryc. 48. Plakat dotyczący naboru przedsięwzięć rewitalizacyjnych

Źródło: zasoby Urzędu Miejskiego w Słupsku

W ramach prac nad listą przedsięwzięć odbyły się również spotkania konsultacyjne, w tym otwarty spacer badawczy (8.04.2025 r.). Podczas naboru przedsięwzięć wpłynęło ponad 100 nowych pomysłów. Wszystkie przedsięwzięcia, zarówno te zgłoszone w naborze, jak i te, które zostały zidentyfikowane na etapie prac Zespołu ds. aktualizacji Gminnego Programu Rewitalizacji, analizowane były pod kątem wniosków, które zostały opracowane w wyniku pogłębionej diagnozy powstałej na potrzeby aktualizowanego GPR, a także celów strategicznych i operacyjnych GPR. Zadania tego samego typu i o podobnym zakresie rzeczowym scalano, by uniknąć powtórzeń oraz w celu tworzenia kompleksowych wieloletnich programów. Część zadań stanowi kontynuację i jest zintegrowana z działaniami realizowanymi oraz już zrealizowanymi w ramach GPR. Propozycje te zostały przeanalizowane również pod względem formalnym przez Zespół ds. przygotowania koncepcji Pakietu Projektów Rewitalizacyjnych niezbędnych do ubiegania się o dofinansowanie w ramach Programu Fundusze Europejskie dla Pomorza 2021-2027 oraz zostały skonsultowane z Komitetem Rewitalizacji (5.03.2025 r. i 15.05.2025 r.).

5.3.2 Udział interesariuszy na etapie wdrażania Gminnego Programu Rewitalizacji

Jak wspomniano w części opisującej proces włączania różnych grup interesariuszy w tworzenie Gminnego Programu Rewitalizacji i przedsięwzięć z niego wynikających, także po uchwaleniu aktualizacji GPR niezbędny jest aktywny udział interesariuszy w procesie rewitalizacji. Obowiązkiem władz jest bieżące informowanie o postępach we wdrażaniu planów rewitalizacyjnych miasta, a także dalsze konsultowanie podejmowanych działań z interesariuszami procesu rewitalizacji.

Interesariuszami rewitalizacji, w mieście Słupsk są w szczególności:

- 1) mieszkańcy obszaru rewitalizacji
- 2) pozostali mieszkańcy miasta,
- 3) właściciele, użytkownicy wieczystości nieruchomości i podmioty zarządzające nieruchomościami znajdującymi się na obszarze rewitalizacji, w tym spółdzielnie mieszkaniowe, wspólnoty mieszkaniowe i towarzystwo budownictwa społecznego;
- 4) przedsiębiorcy prowadzący bądź planujący prowadzić na obszarze Miasta działalność gospodarczą;
- 5) instytucje okołobiznesowe i zraszające przedsiębiorców;
- 6) organizacje pozarządowe, podmioty ekonomii społecznej i grupy nieformalne;
- 7) Urząd Miejski i jednostki organizacyjne miasta;
- 8) organy władzy publicznej;
- 9) kościoły i związki wyznaniowe,
- 10) administracja rządowa, samorząd województwa i podległe im jednostki;
- 11) instytucje publiczne i podległe im jednostki

Włączanie poszczególnych interesariuszy w proces wdrażania GPR jest zapewnione poprzez:

- 1) Realizację przedsięwzięć rewitalizacyjnych przez Miasto samodzielnie i w partnerstwie z organizacjami pozarządowymi, wspólnotami mieszkaniowymi, instytucjami kultury itp., a także samodzielnie przez sektor społeczny i/lub gospodarczy.
- 2) Powołanie i funkcjonowanie Komitetu Rewitalizacji, w skład którego wejdą przedstawiciele organizacji pozarządowych, przedsiębiorstw, mieszkańców, lokalnych liderów itp., będącego podstawowym, trwałym i sformalizowanym elementem mechanizmu włączenia interesariuszy w proces rewitalizacji

- 3) Wspólne projektowanie przedsięwzięć rewitalizacyjnych w ramach konsultacji społecznych.
- 4) Organizację konsultacji społecznych i spotkań informacyjnych w ważnych kwestiach dotyczących wdrażania GPR, np. w sytuacji konieczności aktualizacji/modyfikacji programu.
- 5) Wsparcie zawiązywania partnerstw projektowych integrujących sektory.
- 6) Prowadzenie aktywnej polityki informacyjnej przez Miasto Stupsk, promującej potencjalne źródła finansowania rewitalizacji oraz efekty podejmowanych działań rewitalizacyjnych.
- 7) Aktywizację sektora NGO poprzez ujęcie rewitalizacji w rocznych programach współpracy z organizacjami pozarządowymi.
- 8) Aktywizację mieszkańców poprzez ujęcie rewitalizacji w ramach budżetu partycypacyjnego.
- 9) Wspólne tworzenie programów rewitalizacyjnych z mieszkańcami np. programy podwórkowe, chodnikowe, zielone podwórka.
- 10) Uruchomienie re:informatorium odpowiedzialnego za informację i promocję procesu rewitalizacji.
- 11) Aktywizację mieszkańców poprzez organizację spacerów po obszarze rewitalizacji – zarówno badawczych w ramach konsultacji, jak i rekreacyjnych, organizowanych m. in. przez Centrum Informacji Turystycznej.

Biorąc pod uwagę, że w ramach Gminnego Programu Rewitalizacji wskazano potrzebę ustanowienia na obszarze rewitalizacji Specjalnej Strefy Rewitalizacji, a także opracowania dwóch Miejscowych Planów Rewitalizacji, niezbędne jest włączenie kluczowych grup interesariuszy do zespołów roboczych odpowiedzialnych za ww. dokumenty, a także bieżące informowanie społeczeństwa o postępach prac, głównych założeniach, prezentowanie wizualizacji, zapewnienie udziału społeczeństwa poprzez prowadzenie otwartych konsultacji społecznych, czy spotkań o charakterze warsztatowym. Partycypacja społeczna będzie niezbędna zarówno na etapie realizacji konkretnych przedsięwzięć w obszarze rewitalizacji, jak i prac związanych z planowaniem przekształceń obszaru i tworzeniem regulacji prawnych odnoszących się w szczególności do obszaru rewitalizacji.

Jak wspomniano wcześniej włączanie interesariuszy w proces rewitalizacji zapewniony będzie poprzez aktywną politykę komunikacyjną Miasta. W celu promowania procesu rewitalizacji i informowania społeczeństwa o planowanych działaniach i pracach wykorzystywana będzie zarówno strona internetowa Miasta, media, media społecznościowe, dedykowane rewitalizacji

strony/ fanpage'e, narzędzie informacyjne w postaci ulotek, broszur, plakatów itp. Organizowane będą konsultacje społeczne, spotkania, debaty, spacery badawcze i warsztaty tematyczne.

5.4. Harmonogram realizacji Gminnego Programu Rewitalizacji oraz szacunkowe ramy finansowe wraz ze wskazaniem środków finansowych ze źródeł publicznych i prywatnych

Gminny Program Rewitalizacji Miasta Słupska na lata 2017-2025 + został przygotowany jako program wieloletni. Z uwagi na brak określenia w ustawie o rewitalizacji wymogów, co do okresu na jaki Program powinien zostać uchwalony, za datę rozpoczęcia wdrażania GPR przyjęto rok 2017. Natomiast ze względu na możliwość aktualizacji dokumentu nie podano precyzyjnej daty jego zakończenia. Z oceny stanu realizacji Gminnego Programu Rewitalizacji przeprowadzonej w 2023 roku wynikało, że stopień zaawansowania przedsięwzięć (rzeczowy i finansowy) oraz stopień, w jakim przedsięwzięcia przyczyniły się do osiągnięcia założonych celów, był bardzo wysoki, jak na zaledwie 5 lat od momentu uchwalenia Programu. Na koniec 2023 r. (rok po ewaluacji i monitoringu) postęp finansowy wyniósł ok 80%, a postęp rzeczowy osiągnął poziom blisko 90% realizacji zaplanowanych zadań. W związku z koniecznością zapewnienia trwałości osiągniętych dotychczas rezultatów oraz wprowadzenia do dokumentu nowych zadań, a także wynikami monitoringu GPR za lata 2020-2022, wskazującymi w dalszym ciągu na istnienie kryzysu społeczno-gospodarczego na obszarze rewitalizacji, niezbędne było wszczęcie procedury aktualizacji Programu. Ramy czasowe wydłużyły się do 2032 roku.

Niektóre przedsięwzięcia będą realizowane również po 2032 roku. Wynika to m.in. z faktu realizacji wieloletnich programów i przedsięwzięć rewitalizacyjnych, zależnych m.in. od dostępności zewnętrznych źródeł finansowania, możliwości finansowych Miasta Słupska i innych podmiotów zaangażowanych w proces rewitalizacji. Biorąc pod uwagę listę podstawowych przedsięwzięć rewitalizacyjnych, założono następujące ramy finansowe Gminnego Programu Rewitalizacji:

Tabela 51. Szacunkowe ramy finansowe realizacji podstawowych przedsięwzięć rewitalizacyjnych Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta Słupska

INDYKATYWNE ŚRODKI FINANSOWE W RAMACH PROGRAMU REWITALIZACJI Z PODZIAŁEM NA ŹRÓDŁA FINANSOWANIA [W ZŁ]					
	Pochodzące z źródeł krajowych publicznych	Pochodzące z źródeł prywatnych	Pochodzące z funduszy UE; EFRR, EFS, FS	Pochodzące z innych źródeł	suma
Przedsięwzięcia podstawowe	577 764 189, w tym budżet miasta: 363 653 589 budżet państwa: 214 110 600	108 280 652	387 440 581	1 000 000	1 074 485 422
Przedsięwzięcia uzupełniające	22 456 630, w tym budżet miasta: 20 896 630 budżet państwa: 1 600 000	100 000	2 100 000	0	24 656 630
Suma	600 220 819, w tym budżet miasta: 384 510 219 budżet państwa: 215 710 600	108 380 652	389 540 581	1 000 000	1 099 142 052

Źródło: opracowanie własne

Ramy finansowe Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta Słupska na lata 2017-2025+ oraz jego aktualizacji do 2032 roku obejmują przedsięwzięcia Miasta Słupska i podległych mu jednostek oraz pozostałych podmiotów publicznych i prywatnych, które zgłosiły swoje propozycje w trakcie prac Zespołu ds. opracowania GPR, naboru kart przedsięwzięć do ujęcia w Programie Rewitalizacji (również w 2025 roku) oraz ciągłej pracy z interesariuszami rewitalizacji (m.in. w formie spotkań i spacerów badawczych). Ramowy harmonogram realizacji Gminnego Programu Rewitalizacji został przygotowany w odniesieniu do planowanych terminów monitoringu i ewaluacji. Zakłada się, że Gminny Program Rewitalizacji Miasta Słupska będzie dokumentem otwartym, co oznacza, że w miarę pojawiających się potrzeb będą podejmowane decyzje o wprowadzeniu zmian do GPR, z uwzględnieniem ustawowych procedur.

Tabela 52. Ramowy harmonogram realizacji Gminnego Programu Rewitalizacji

2017	2018-2019 I OKRES PEŁNEJ FUNKCJONALN OŚCI GPR	2020-2021 II OKRES PEŁNEJ FUNKCJONALN OŚCI GPR	2022-2023 III OKRES PEŁNEJ FUNKCJONALN OŚCI GPR	2024-2025 IV OKRES PEŁNEJ FUNKCJONALN OŚCI GPR	2026-2028 V OKRES PEŁNEJ FUNKCJONALNOŚ CIGPR	2029-2031 VI OKRES PEŁNEJ FUNKCJONALNOŚ CIGPR	2032 KOŃCOWY ROK WDRAŻANI A GPR
1. Opracowanie i przyjęcie GPR. 2. Powołanie Zespołu koordynującego proces rewitalizacji Miasta. 3. Podjęcie uchwały ws. Przyjęcia zasad wyznaczania składu oraz zasad działania Komitetu Rewitalizacji. 4. Przystąpienie do prac nad Specjalną Strefą Rewitalizacji oraz Miejscowym	1. Powołanie Komitetu Sterującego ds. wdrażania Gminnego Programu Rewitalizacji. 2. Powołanie Komitetu Rewitalizacji. 3. Powołanie Zespołu ds. opracowania Specjalnej Strefy Rewitalizacji. 4. Przystąpienie do pierwszego Miejscowego Planu Rewitalizacji. 5. Realizacja przedsięwzięć przewidzianych na lata 2018-2019. 6. Opracowanie harmonogramu działań na lata	1. Realizacja przedsięwzięć Rewitalizacyjnych przewidzianych na lata 2020-2021. 2. Przeprowadzenie monitoringu, oceny aktualności i stopnia realizacji GPR w 2020 roku. 3. Opracowanie harmonogramu działań na lata 2022-2023 w roku 2021 r. 4. Ustanowienie Specjalnej Strefy Rewitalizacji. 5. Powołanie II kadencji Komitetu Rewitalizacji.	1. Realizacja przedsięwzięć rewitalizacyjnych przewidzianych na lata 2022-2023. 2. Przeprowadzenie w 2022 r. ewaluacji w trakcie wdrażania GPR (on-going) Programu Rewitalizacji. 3. Przeprowadzenie II monitoringu, oceny aktualności i stopnia realizacji GPR w 2023 roku. 4. Opracowanie harmonogramu działań na lata 2024-2025 w roku	1. Realizacja przedsięwzięć rewitalizacyjnych przewidzianych na lata 2024-2025. 2. Opracowanie masterplanu dla Podgrodzia. 3. Opracowanie harmonogramu działań na lata 2026-2028. 4. Powołanie III kadencji Komitetu Rewitalizacji. 5. Przystąpienie do aktualizacji GPR. 6. Przyjęcie zaktualizowanego Gminnego Programu Rewitalizacji na lata 2017 – 2032.	1. Realizacja przedsięwzięć rewitalizacyjnych przewidzianych do 2028 roku. 2. Przeprowadzenie III monitoringu, oceny aktualności i stopnia realizacji GPR. 4. Opracowanie harmonogramu działań na lata 2029-2031. 5. Powołanie IV kadencji Komitetu Rewitalizacji. 6. Przystąpienie do drugiego Miejscowego Planu Rewitalizacji oraz przyjęcie pierwszego Miejscowego Planu Rewitalizacji „Długa”..	1. Realizacja przedsięwzięć rewitalizacyjnych przewidzianych do 2031 roku. 2. Ewaluacja w trakcie wdrażania GPR (on-going). 3. Powołanie V kadencji Komitetu Rewitalizacji. 4. Przeprowadzenie III monitoringu, oceny aktualności i stopnia realizacji GPR.	1. Realizacja przedsięwzięć rewitalizacyjnych przewidzianych w 2032 roku. 2. Przygotowanie podsumowania dotyczącego realizacji GPR. 3. W zależności od wyników monitoringu i ewaluacji opracowanie GPR na kolejne lata.

Planem Rewitalizacji. 5. Realizacja przedsięwzięć rewitalizacyjnych przewidzianych na rok 2017. 6. Opracowanie harmonogramu działań na lata 2018 – 2019.	2020-2021 w roku 2019 r.		2023.				

Źródło: opracowanie własne

5.5. Określenie niezbędnych zmian w uchwałach

5.5.1. Określenie niezbędnych zmian w uchwałach podejmowanych w trybie ustawy z dnia 21 czerwca 2001 r. o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie Kodeksu Cywilnego

Zaplanowane w Gminnym Programie Rewitalizacji przedsięwzięcia nie rodzą konieczności wprowadzenia zmian w uchwałach, o których mowa w art. 21 ust. 1 ustawy z dnia 21 czerwca 2001 r. o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie Kodeksu Cywilnego ((Dz. U. z 2023 r. poz. 725).

5.5.2. Określenie niezbędnych zmian w uchwale, o której mowa w art. 7 ust. 3 ustawy o rewitalizacji

Nie przewiduje się zmian w uchwale o której mowa w art. 7 ust. 3 ustawy o rewitalizacji.

5.6. Ustanowienie Specjalnej Strefy Rewitalizacji

W momencie przyjmowania Gminnego Programu Rewitalizacji na lata 2017-2025+ planowano utworzenie na obszarze rewitalizacji Specjalnej Strefy Rewitalizacji.

Uchwałą Rady Miejskiej w Słupsku Nr XXXVII/573/21 z dnia 24 listopada 2021 r. została utworzona Specjalna Strefa Rewitalizacji. Strefa ma na celu aktywizację gospodarczą, społeczną i przestrzenną obszarów dotkniętych degradacją, poprawę warunków życia mieszkańców oraz przywrócenie atrakcyjności inwestycyjnej tych terenów.

W ramach SRR Miasto Słupsk corocznie dotuje roboty budowlane lub prace konserwatorskie i restauratorskie dla właścicieli lub użytkowników wieczystych nieruchomości znajdujących się w strefie. Warunki przyznawania wsparcia określone są w uchwale o ustanowieniu SSR, zgodnie z przyjętymi zasadami, maksymalna wartość wsparcia wynosi do 50% oszacowanej wartości prac modernizacyjnych, przy jednoczesnym założeniu, że nie będzie to więcej niż 100 tys. zł. Prace objęte wsparciem dotyczą części wspólnych budynków tj. dachów, elewacji klatek schodowych.

Od 2021 roku czyli początku trwania programu, do Wydziału Zarządzania Funduszami – odpowiedzialnego za realizację Programu wpłynęło 99 wniosków o dofinansowanie, z czego zakwalifikowanych do wypłaty dotacji zostało 30 z nich. Czas trwania programu zgodnie z zapisami uchwały został przewidziany na 10 lat.

Można zaobserwować, że pojawienie się narzędzia wsparcia dla właścicieli nieruchomości zlokalizowanych w SSR wpłynęło pozytywnie na cały obszar – coraz więcej kamienic przechodzi metamorfozę finansowaną również z innych środków, poza wsparciem Miasta w ramach SSR (środki własne, inne dotacje itp.). Przyjęte rozwiązania poza wymiernymi efektami – remontami budynków, przyniosły także kluczowy efekt społeczny czyli zaangażowanie mieszkańców.

Fot. 17. Odnowiony budynek przy ul. Anny Łajming 6

Źródło: zasoby Urzędu Miejskiego w Słupsku

Fot. 18. Odnowiona przestrzeń publiczna oraz budynki przy ul. Grodzkiej 11

Źródło: zasoby Urzędu Miejskiego w Stupsku

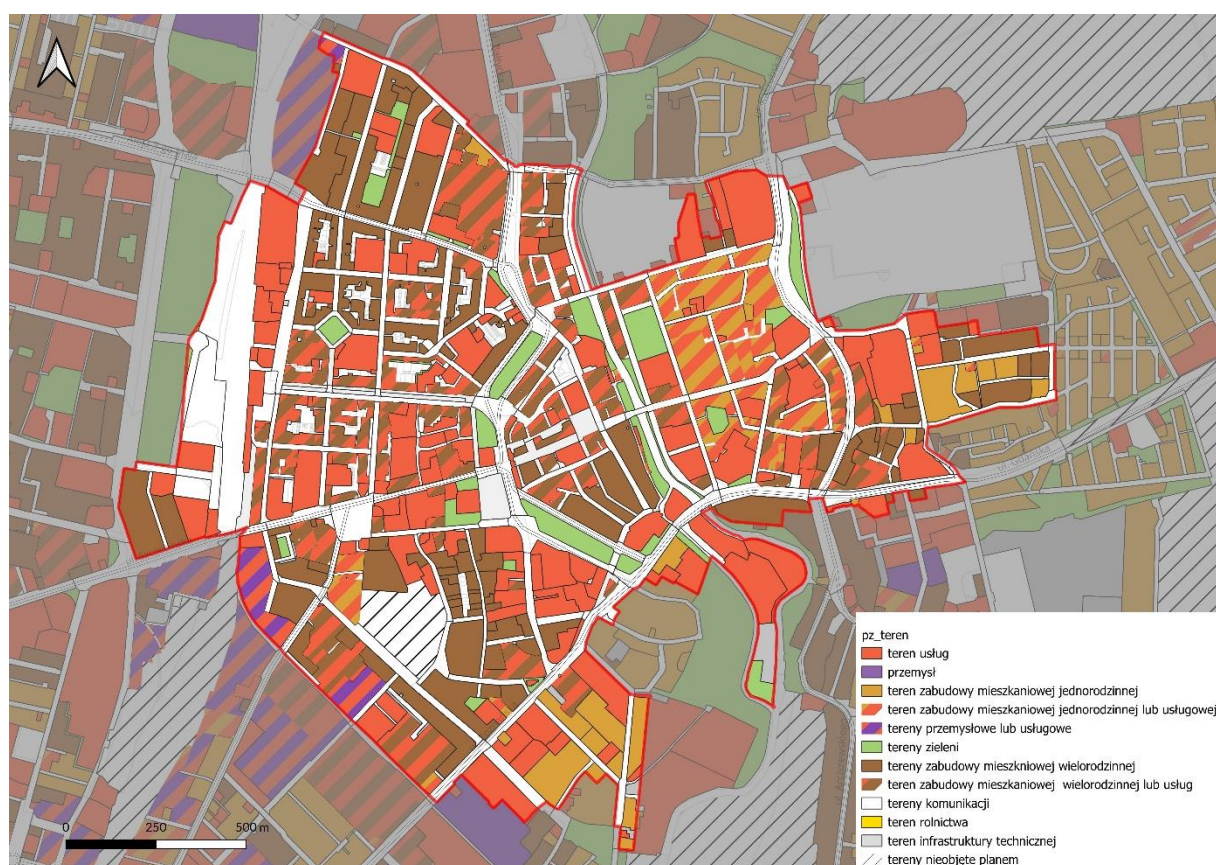
5.7. Określenie niezbędnych zmian w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Stupska

Na obszarze miasta Stupska **obowiązuje uchwała nr XXX/493/21 Rady Miejskiej w Stupsku z dnia 28 kwietnia 2021 roku w sprawie uchwalenia zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Stupska**, która nie stanowi prawa miejscowego, ale jest podstawą do uchwalania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego. Jednak 24 września 2023 roku weszła w życie zmiana ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. 2024 r. poz. 1130 ze zmianami), która zakłada zastąpienie dotychczasowych studiów uwarunkowań i kierunków zagospodarowania

przestrzennego planami ogólnymi. Po wejściu w życie zmiany ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym oraz niektórych innych ustaw, studia uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego zachowują moc do dnia wejścia w życie planu ogólnego gminy, jednak nie dłużej niż do dnia 30 czerwca 2026 roku. Uchwałą Nr LXIV/912/23 Rady Miejskiej w Słupsku z dnia 25 października 2023 r. przystąpiono do sporządzenia planu ogólnego miasta Słupska. Projektowany Plan ogólny opracowywany jest równoległe z aktualizacją Gminnego Programu Rewitalizacji, więc jest z nią na bieżąco korelowany i zakłada pełną zgodność między tymi dokumentami.

5.8. Określenie niezbędnych zmian w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego

Ryc. 49. Obowiązujące ustalenia miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego na obszarze rewitalizacji

Źródło: opracowanie własne Urzędu Miejskiego w Słupsku

W rejonie planowanych działań rewitalizacyjnych ustanowiono priorytet dla procedowania zmian miejscowych planów:

- umożliwiających bądź ułatwiających sytuowanie zabudowy mieszkaniowo-usługowej i mieszkaniowej (w tym budownictwa społecznego) - o parametrach i skali odpowiednich dla zabudowy śródmiejskiej, zwłaszcza w postaci zabudowy plombowej, dopełniającej istniejące założenia urbanistyczne,
- ułatwiających racjonalne wykorzystanie terenów w ścisłym centrum miasta oraz mających na celu poprawę stanu istniejących struktur, ukierunkowanych na rozwój i wzbogacanie funkcji prestiżowych, centrotwórczych i usług publicznych,
- mających na celu kształtowanie lub podniesienie jakości systemu terenów przestrzeni publicznych (w tym – tworzenie przyjaznych przestrzeni wspólnych we wnętrzach kwartałów zabudowy),
- umożliwiających rozwój społeczno-gospodarczy na obszarze i tworzenie miejsc aktywności lokalnej,
- umożliwiających przebudowę układów drogowych, w których samochód stanowi priorytetowy środek obsługi komunikacyjnej, w celu ułatwiania dostępu do poszczególnych terenów rowerzystom i pieszym (zwłaszcza dzieciom, osobom starszym i niepełnosprawnym).

Konieczna jest również rewizja dotychczasowej i przyjęcie bardziej racjonalnej polityki parkingowej, której naczelną zasadą byłoby uzależnienie dopuszczalnej liczby miejsc postojowych od lokalizacji parkingu, funkcji i intensywności użytkowania terenu oraz dostępności zorganizowanej komunikacji zbiorowej.

Na obszarze rewitalizacji identyfikuje się potrzebę zmiany miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego. Dotyczy to następujących planów (numer, nazwa i uchwała):

- Nr 9 przyjęty uchwałą nr XXVIII/403/08 Rady Miejskiej w Słupsku z dnia 24.09.2008 r.
- Nr 46 Podgrodzie II, przyjęty uchwałą nr V/41/03 Rady Miejskiej w Słupsku z dnia 29.01.2003r.,
- Nr 59 Lelewela, przyjęty uchwałą nr XLI/495/05 Rady Miejskiej w Słupsku z dnia 25.05.05r.,
- Nr 65 Śródmieście, przyjęty uchwałą nr L/63705 Rady Miejskiej w Słupsku z dnia 30.11.2005r.,
- Nr 116 Kniaziewicza A, przyjęty uchwałą nr XXIII/318/12 Rady Miejskiej w Słupsku z dnia 30.05.2012
- Nr 159 Lelewela-C, przyjęty uchwałą nr VIII/126/19 Rady Miejskiej w Słupsku z dnia 29.05.2019r.,

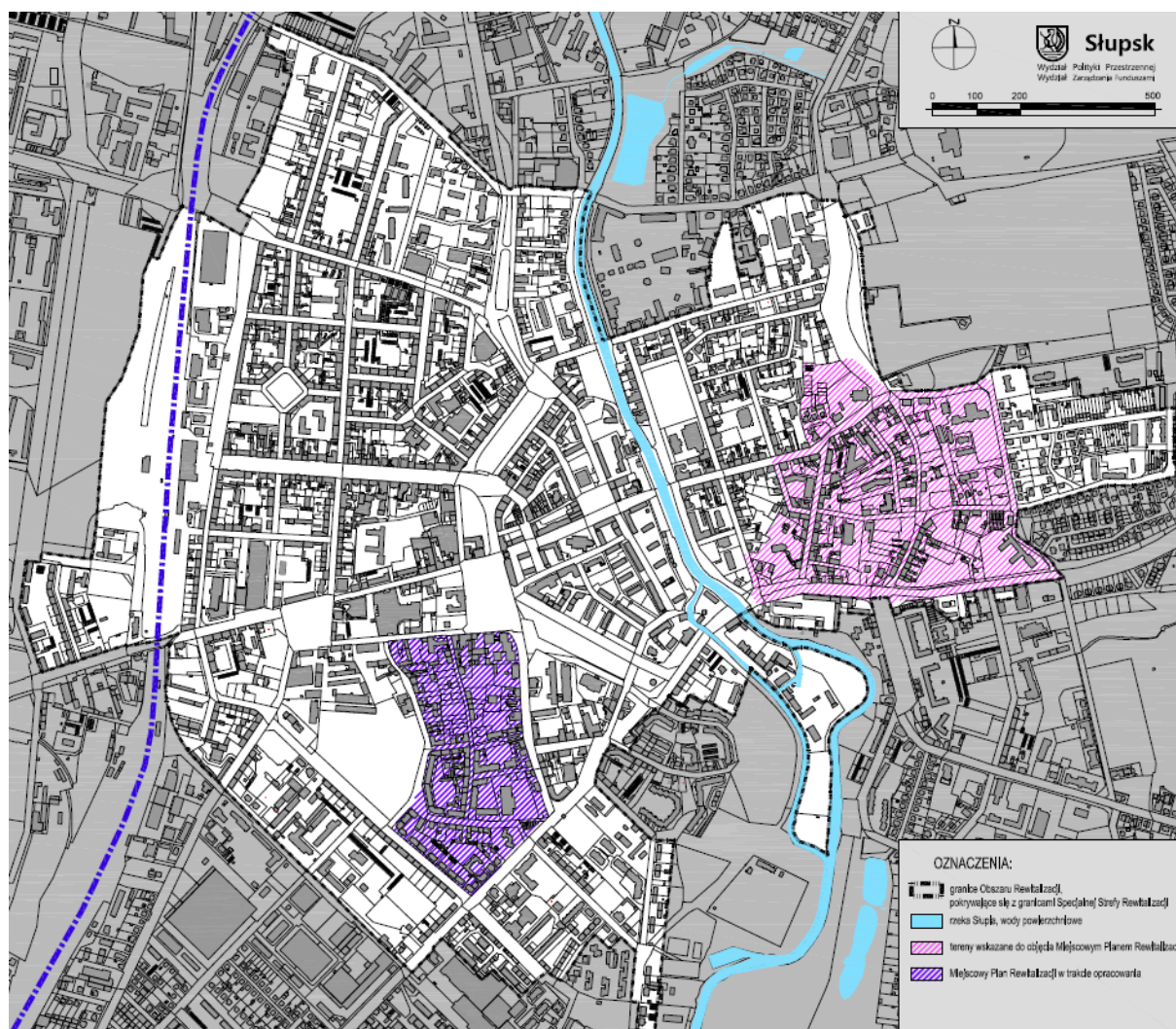
- Nr 162 Na Wzgórzu, przyjęty uchwałą nr XVI/291/20 Rady Miejskiej w Słupsku z dnia 26.02.2020 r.

W przypadku planów nr 46 oraz 162 potrzeba zmiany wynika z konieczności dostosowania ich do Masterplanu dla Podgrodzia.

5.9. Miejscowy Plan Rewitalizacji

Na obszarze rewitalizacji w Słupsku zaplanowane jest docelowo przyjęcie Miejscowych Planów Rewitalizacji. Lokalizację docelowych Miejscowych Planów Rewitalizacji na terenie obszaru rewitalizowanego określa poniższa mapa.

Ryc. 50. Teren wskazany do objęcia Miejscowymi Planami Rewitalizacji

Źródło: opracowanie własne Urzędu Miejskiego w Słupsku

Oprócz standardowych elementów planu miejscowego, wymienionych w art. 15 ust. 2 i 3 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, w miejscowych planach rewitalizacji w zależności od potrzeb, zawarte zostaną :

- zasady kompozycji przestrzennej nowej zabudowy i harmonizowania jej z zabudową istniejącą,
- ustalenia dotyczące charakterystycznych cech elewacji projektowanych budynków,
- szczegółowe ustalenia dotyczące zagospodarowania i wyposażenia terenów przestrzeni publicznych, w tym urządzania i sytuowania zieleni,
- zasady kształtowania pasa ruchu drogowego jako przestrzeni publicznej (przewidując np. uspokojenie ruchu ulicznego, wykreowanie przestrzeni wspólnych, tworzenie miejsc typu woonerf),
- opracowanie przekrojów ulic i wizualizacji planowanej zabudowy,
- zakazy i ograniczenia dotyczące działalności handlowej lub usługowej oraz maksymalnej powierzchni sprzedaży,
- w przypadku zawarcia umowy urbanistycznej (o której mowa w art. 37i ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym i w której inwestor, w zamian za zgodę na wykonanie inwestycji głównej, zobowiązuje się do realizacji na swój koszt i nieodpłatnego przekazania gminie inwestycji uzupełniających) – zakres inwestycji głównej i uzupełniających,
- zakres niezbędnej do wybudowania infrastruktury technicznej, społecznej lub lokali.

5.10. Koszty zarządzania programem

Zarządzanie Gminnym Programem Rewitalizacji odbywa się w ramach struktur organizacyjnych Miasta Słupska. Tym samym koszty zarządzania Programem ponosi Miasto Słupsk. Zgodnie z przyjętą w rozdziale 5.2 strukturą zarządzania realizacją GPR, podstawowe koszty zarządzania Programem stanowią koszty osobowe związane z zatrudnianiem pracowników odpowiedzialnych za koordynację i monitoring procesu rewitalizacji, a więc koszty osobowe Zespołu Koordynującego.

Biorąc pod uwagę, iż powołany został Komitet Sterujący odpowiedzialny za decyzje strategiczne w procesie wdrażania GPR, osoby będące jego członkami, część swojego czasu poświęcają ściśle na sprawy związane z zarządzaniem GPR. Przewiduje się także możliwość powstania kosztów zarządzania na poziomie realizacji poszczególnych przedsięwzięć rewitalizacyjnych, wyznaczonych w GPR, w szczególności w zakresie projektów współfinansowanych ze środków

zewnętrznych (np. koszty nadzoru inwestorskiego, kierownika/koordynatora projektu, księgowej projektu itp.). Nie będą one jednak generowane bezpośrednio z tytułu zarządzania GPR i będą możliwe do bliższego określenia w momencie rozpoczęcia realizacji danego przedsięwzięcia. Wszystkie przedsięwzięcia rewitalizacyjne są realizowane zgodnie z uchwaloną przez Radę Miejską Wieloletnią Prognozą Finansową, budżetami rocznymi oraz budżetami podmiotów zewnętrznych, których zadania wpisano na listę przedsięwzięć rewitalizacyjnych Gminnego Programu Rewitalizacji. Ze względu na charakter społeczny Komitetu Rewitalizacji, jego funkcjonowanie nie jest związane z ponoszeniem kosztów.

Reasumując za podstawowe koszty zarządzania programem uznano koszty osobowe tj. wynagrodzeń (w całości bądź w części) pracowników UM w Słupsku, wchodzących w skład Zespołu Koordynującego.

Poniżej przedstawiono zestawienie szacunkowych kosztów zarządzania Programem z uwzględnieniem planowanych środków zewnętrznych.

Tabela 53. Szacunkowe koszty zarządzania Programem

ROK	ŁĄCZNY KOSZT (W ZŁ)	ŚRODKI BUDŻETU MIASTA SŁUPSKA (W ZŁ)	ŚRODKI BUDŻETU PAŃSTWA I UE (W ZŁ)
2017-2024	1.450.000	1.297.650	52.350
2025	210.000	210.000	0
2026	220.000	220.000	0*
2027	240.000	240.000	0*
2028	260.000	260.000	0*
2029	280.000	280.000	0*
2030	300.000	300.000	0*
2031	320.000	320.000	0*
2032	340.000	340.000	0*
ŁĄCZNIE	3.620.000	3.467.650	52.350

Źródło: opracowanie własne

5.11 Proces opiniowania GPR

Prezydent Miasta Słupska zgodnie z art. 17 ust. 2 pkt 4 Ustawy o rewitalizacji, wystąpił do właściwych podmiotów o zaopiniowanie projektu GPR. Zestawienie podmiotów, do których zwrócono się z prośbą o opinię opublikowano na stronie internetowej Miasta Słupska w zakładce

rewitalizacja oraz na BIP UM Słupsk w dziale ogłoszenia. Część podmiotów zgłosiła swoje uwagi i zastrzeżenia, do których konieczne było ustosunkowanie się, a także w części wprowadzenie zmian do GPR. Projekt Gminnego Programu Rewitalizacji nie wymagał przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko. W dniu 30 października 2025 Pomorski Państwowy Inspektor Sanitarny w Gdańsku pismem zn. ONS.9022.501.31.2025.AR wyraził opinię, że po przedstawieniu projektu GPR Miasta Słupska nie zachodzą przesłanki do przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko. Pismem znak: RDOŚ-Gd-WOO.410.69.2025.IBA.1 z dnia 28 listopada 2025 r. Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Gdańsku również potwierdził, że nie jest wymagane przeprowadzenie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko.

5.12. Mechanizmy integrowania działań oraz przedsięwzięć rewitalizacyjnych

Gminny Program Rewitalizacji Miasta Słupska opracowany na rzecz obszaru rewitalizacji objętego zjawiskami kryzysowymi, wyznaczonymi na podstawie kryteriów społecznych, gospodarczych, przestrzennych, środowiskowych i technicznych został sporządzony z uwzględnieniem szeregu istotnych zasad integrowania przedsięwzięć rewitalizacyjnych.

1. Zasada kompleksowości

Działania i przedsięwzięcia w GPR zaplanowane zostały w sposób kompleksowy, z uwzględnieniem aspektu społecznego, gospodarczego i przestrzennego (w tym również infrastrukturalnego, środowiskowego i kulturowego), związanego zarówno z danym obszarem, jak i jego otoczeniem. W Programie ujęto różnorodne przedsięwzięcia, mające przyczynić się do kompleksowej interwencji na rzecz obszaru rewitalizacji. Realizacja danego przedsięwzięcia ma przyczyniać się do rozwiązania problemu społecznego oraz innego, co najmniej jednego, problemu natury przestrzenno- funkcjonalnej, technicznej, środowiskowej, gospodarczej.

2. Zasada koncentracji interwencji

Zasada ta oznacza koncentrację prowadzonych działań rewitalizacyjnych na obszarze o największym nasileniu różnorodnych problemów i zjawisk kryzysowych, a jednocześnie obszarze o istotnym znaczeniu dla rozwoju Miasta. Działania rewitalizacyjne z definicji skierowane są na określony i zidentyfikowany dzięki diagnozie obszar rewitalizacji, przy założeniu zastosowania adekwatnych narzędzi oraz możliwości finansowania procesu rewitalizacji. Ustawowe zapisy, a także fakt szczególnej koncentracji zjawisk stały się podstawą do wskazania części obszaru zdegradowanego jako obszaru rewitalizacji.

Obszar rewitalizacji w Słupsku o powierzchni ok. 272 ha (6,3% powierzchni miasta), zamieszkały przez 22 320 osób (24% całkowitej liczby mieszkańców miasta), objęty będzie działaniami mającymi przyczynić się do przeciwdziałania negatywnym zjawiskom społecznym.

3. Zasada komplementarności interwencji

Wymogiem niezbędnym dla wspierania projektów i przedsięwzięć o charakterze rewitalizacyjnym jest zapewnienie ich wielowymiarowej komplementarności. Zasada zostanie spełniona poprzez spójność działań planowanych i realizowanych w różnych wymiarach: przestrzennym, problemowym, proceduralno-instytucjonalnym, międzyokresowym oraz źródeł finansowania.

a) Zasada komplementarności przestrzennej

Zasadę komplementarności przestrzennej zastosowano podczas programowania procesu rewitalizacji, biorąc pod uwagę wzajemne powiązania pomiędzy różnymi przedsięwzięciami, zarówno na obszarze rewitalizacji, jak i znajdującymi się poza nim, ale na ten obszar oddziałującymi. Podstawowe przedsięwzięcia rewitalizacyjne skupione są na obszarze rewitalizacji i pozostają z nim w ścisłym związku. Są odpowiedzią na najważniejsze problemy wyznaczonego obszaru. Ważne jest traktowanie przestrzeni jako całości i zapobieganie realizacji projektów w sposób punktowy. Wówczas projekty dopełniając się przestrzennie zapewnią efekt synergii. Dzięki temu pozytywne efekty rewitalizacji widoczne będą na całym obszarze, gdyż wiele działań dotyczy miejsc lub obiektów użyteczności publicznej, z których korzystać będą mieszkańcy obszaru rewitalizacji, całego miasta, jak i regionu. Wszystkie działania będą prowadzone w taki sposób, aby niwelować zjawiska kryzysowe, a nie przenosić je w inne miejsca, w tym poza obszar rewitalizacji, czy też doprowadzać do społecznej segregacji i wykluczenia. Zakłada się poprawę wizerunku Miasta, dzięki rozwiązaniu problemów, które stały się argumentem dla rewitalizacji, a jednocześnie wpływają na atrakcyjność inwestycyjną i społeczną Słupska. Działania w GPR zaplanowano w taki sposób, aby ich realizacja przyczyniała się do rozwoju lokalnego w obszarze rewitalizacji i tym samym wspierała rozwój całego Miasta.

Działania rewitalizacyjne wpisują się w wizję wypracowaną na bazie wyników konkursów architektoniczno – urbanistycznych, które znajdują odzwierciedlenie w planach miejscowych, do których zmiany już przystąpiono. Takie podejście zapewni komplementarność przestrzenną podejmowanych w ramach rewitalizacji działań. Planowane zmiany przestrzenne będą wykorzystywać potencjał Słupska jako miasta zwarteo, m.in. poprzez:

- wykorzystanie inwestycyjne niezabudowanych działek w celu lokalizacji nowego budownictwa mieszkaniowego z lokalami użytkowymi w parterach,

- zapewnienie dostępności transportu zbiorowego do obszarów nowego zagospodarowania wyznaczonych w GPR, tj. rejonu ulic Sierpinka, św. Piotra oraz Długiej, Ogrodowej, Jaracza,
- tworzenie terenów rekreacyjnych, w tym skwerów, podwórek zapewniających ich bliskość i dostępność.

b) Zasada komplementarności problemowej

Komplementarność problemowa oznacza konieczność realizacji projektów rewitalizacyjnych, które będą się wzajemnie dopełniały tematycznie, sprawiając, że proces rewitalizacji będzie odczuwany we wszystkich niezbędnych aspektach, w tym zwłaszcza w aspekcie społecznym, gospodarczym i przestrzennym (w tym technicznym i środowiskowym). Zgodnie z omawianą zasadą poszczególne przedsięwzięcia wpisują się w kierunki działań, a co za tym idzie, również w wyznaczone cele operacyjne i strategiczne. Wzajemne dopełnianie się projektów oraz powiązanie ich z celami będzie przeciwdziałać fragmentacji działań w zakresie rewitalizacji, przez co kryzys będzie niwelowany w sposób kompleksowy we wszystkich sferach. Aktywizacja społeczna przyczyni się zarówno do aktywizacji zawodowej, jak i ograniczania problemu patologii, w tym bezrobocia. Problemy związane z funkcjonowaniem osób niepełnosprawnych będą niwelowane tak w sferze społecznej i zawodowej, jak i w odniesieniu do funkcjonowania osób w przestrzeni publicznej (bariery architektoniczne). Zadania infrastrukturalne, związane z renowacją bądź przebudową zniszczonych budynków użyteczności publicznej, zakładają prowadzenie tam działań o charakterze społecznym (kulturalnym, integracyjnym, aktywizującym mieszkańców).

W całym procesie identyfikowania problemów, określania kierunków działań i generowania listy przedsięwzięć rewitalizacyjnych ściśle współpracowano ze społecznościami lokalnymi obszaru zdegradowanego. Komplementarność problemowa oznacza również powiązanie procesu rewitalizacji ze strategicznymi decyzjami Miasta w innych sferach, co wpływa na lepszą koordynację tematyczną oraz sprawną organizację działań. Komplementarność problemowa znajduje swoje odzwierciedlenie w określeniu pożądanego stanu rewitalizacji. Został on opisany zarówno w postaci wizji obszaru rewitalizacji, jak i za pomocą wskaźników. Komplementarność problemowa przejawia się także w powiązaniu niniejszego GPR z głównymi opracowaniami strategicznymi/planistycznymi Miasta Słupska. Są to dokumenty o najwyższym – ogólnym – znaczeniu, np. Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego i Strategia Rozwoju Miasta. Opracowaniami dopełniającymi komplementarność, powiązanymi z podejmowaną tematyką, są liczne dokumenty/opracowania sektorowe/tematyczne

c) Zasada komplementarności instytucjonalnej

Komplementarność instytucjonalna oznacza konieczność zaprojektowania takiego systemu zarządzania programem rewitalizacji, który pozwoli na efektywne współdziałanie różnych instytucji na jego rzecz oraz umożliwi wzajemne uzupełnianie się i spójność procedur.

Zasada ta została spełniona poprzez zaplanowanie kompleksowego systemu wdrażania procesu rewitalizacji, składającego się z:

- Systemu zarządzania GPR. Głównym operatorem Programu będzie Zespół ds. wdrażania i monitorowania procesu rewitalizacji Miasta. Obsługę techniczną i organizacyjną Zespołu zapewnią będzie Wydział Zarządzania Funduszami UM Słupsk. Efektywność zarządzania oraz wdrażania zostanie zapewniona w wyniku współpracy z jednostkami o odpowiednich kompetencjach. Szczegółowy opis struktury i sposobu zarządzania realizacją GPR przedstawiony został w rozdziale 5.8. Koordynacja i zarządzanie procesem rewitalizacji.
- Systemu monitorowania postępów realizacji GPR, jego oceny i aktualizacji. W monitorowaniu mają brać udział wszystkie podmioty zaangażowane we wdrażanie Gminnego Programu Rewitalizacji. Szczegółowo system ten opisano w podrozdziale podrozdziale System monitorowania i oceny GPR.

Wzmocnienie zdolności instytucjonalnej Miasta Słupska oraz interesariuszy procesu rewitalizacji nastąpi m.in. poprzez:

- uruchomienie re:informatarium odpowiedzialnego za informację i promocję procesu rewitalizacji,
- działania informacyjno – promocyjne skierowane do mieszkańców obszaru rewitalizacji (spotkania informacyjne, broszury, foldery, ulotki itp.),
- prowadzenie zakładki na stronie internetowej poświęconej rewitalizacji Miasta Słupska,
- prowadzenie kanałów w social mediach,
- działania edukacyjne.

Partycypację społeczną na etapie wdrażania Gminnego Programu Rewitalizacji opisano w podrozdziale 5.3. W celu zapewnienia stałych standardów przeprowadzania audytu miejskiego utworzono w strukturach Wydziału Zarządzania Funduszami Urzędu Miejskiego w Słupsku stanowisko ds. wdrażania, monitorowania i promocji rewitalizacji miasta, które wejdzie w skład Zespołu Koordynującego GPR.

d) Zasada komplementarności międzyokresowej

Gminny Program Rewitalizacji Miasta Słupska zachowuje zasadę komplementarności międzyokresowej, polegającą na ocenie działań rewitalizacyjnych zrealizowanych w poprzednich latach. W rozdziale poświęconym przedsięwzięciom rewitalizacyjnym ujęto informacje nt. przedsięwzięć zrealizowanych w okresie od 2016 do 2025 r.

e) Zasada komplementarności źródeł finansowania

Komplementarność źródeł finansowania projektów rewitalizacyjnych GPR zostanie zagwarantowana poprzez zaplanowanie wsparcia poszczególnych przedsięwzięć z różnych źródeł finansowania. Przewidziano zarówno przedsięwzięcia współfinansowane przez sektor prywatny, jak i publiczny, środki osób/podmiotów indywidualnych, sektora pozarządowego, jak i pieniądze publiczne – Budżetu Miasta Słupska, a także znajdujące się w dyspozycji jednostek Skarbu Państwa i administracji rządowej. Także perspektywa finansowa 2021 - 2027 daje możliwość finansowania z różnych środków, jak np. EFRR, EFS.

Źródła finansowania planowanych projektów zostały wskazane w listach przedsięwzięć. Zakłada się, że priorytetowymi projektami są te, dla których:

- istnieje realna szansa i możliwość pozyskania środków ze źródeł zewnętrznych, w tym ze środków programów Unii Europejskiej oraz budżetu Państwa;
- występuje duże zainteresowanie podmiotów prywatnych, skłonnych do zainwestowania własnych środków;
- możliwe jest wykorzystanie różnego rodzaju zasobów (rzeczowych i ludzkich), co wpływa na obniżenie niezbędnych nakładów finansowych.

5.13. Monitoring i ewaluacja Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta Słupska

Opracowanie dobrze funkcjonującego monitoringu i ewaluacji działań umożliwia prawidłowe zarządzanie projektem oraz polityką miejską. Monitorowanie jest procesem systematycznego zbierania, raportowania i interpretowania danych, opisujących postęp i efekty programu.

Cele systemu monitoringu i ewaluacji Gminnego Programu Rewitalizacji:

- weryfikacja skuteczności działań ujętych w dokumencie,
- zaangażowanie interesariuszy procesu rewitalizacji,
- podejmowanie szybkiej reakcji na pojawiające się wyzwania i odchylenia od założeń programu,

- podejmowanie działań korygujących sposób wdrażania programu oraz dokonywanie modyfikacji zawartości dokumentu,
- udostępnianie wiarygodnej informacji interesariuszom procesu rewitalizacji.

W monitorowaniu winny brać udział wszystkie podmioty zaangażowane we wdrażanie Gminnego Programu Rewitalizacji. Do instytucji i podmiotów biorących udział w monitoringu zaliczyć należy w szczególności:

- Radę Miejską w Słupsku,
- Prezydenta Miasta Słupska,
- Zespół Koordynujący (Wydział Zarządzania Funduszami UM Słupsk),
- Zespół ds. opracowania Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta Słupska,
- Komitet Rewitalizacji,
- Beneficjentów GPR.

Na poziomie monitorowania GPR głównym podmiotem, monitorującym i dokonującym oceny osiągania założonych wskaźników oraz celów strategicznych i operacyjnych będzie Zespół Koordynujący szerzej opisany w podrozdziale 5.2. Rola ww. Zespołu obejmować powinna jednocześnie monitoring oraz sprawozdawczość. Obsługę techniczną i organizacyjną Zespołu zapewniać będzie Wydział Zarządzania Funduszami UM Słupsk.

5.13.1. Procedura monitoringu i oceny Gminnego Programu Rewitalizacji

1. Monitoring realizowany będzie co trzy lata, na dwóch poziomach: strategicznym i operacyjnym.
2. W ujęciu strategicznym ocena postępu realizacji programu rewitalizacji odbywać się będzie w oparciu o określone wskaźniki, które posłużyły do wyznaczenia obszaru rewitalizacji. Porównany zostanie stan wyjściowy wartości wskaźników kryzysowych (z poziomu delimitacji) ze stanem obecnym (dane za rok poprzedzający rok przeprowadzania monitoringu). Na tej podstawie zostaną wyciągnięte wnioski na temat dynamiki zmian na obszarze rewitalizacji. Ponadto wykonanie planowanych działań w ujęciu strategicznym mierzone będzie za pomocą harmonogramu realizacji pakietów projektów opisanych w podrozdziale 4.2.1. Źródłem weryfikacji wskaźników będą m.in. dane statystyczne, dane źródłowe znajdujące się w dyspozycji Urzędu Miejskiego w Słupsku, jednostek organizacyjnych bądź też partnerów – wnioskodawców, którzy współpracując z Miastem realizują przedsięwzięcia rewitalizacyjne przyczyniające się do implementacji GPR. W celu weryfikacji wskaźników możliwe jest przeprowadzanie dodatkowych analiz, badań, ekspertyz.

3. Monitoring na poziomie operacyjnym stanowić będzie ocenę stopnia realizacji celów GPR poprzez ocenę efektów przedsięwzięć podstawowych, określonych za pomocą wskaźników produktu i rezultatu. Monitorowane będą zarówno poszczególne przedsięwzięcia, jak i cele strategiczne, jako suma wskaźników pochodzących z wiązek projektów wykazanych w rozdziale 4.2.1. W tabeli nr 45 wskazano wskaźniki produktu i rezultatu wraz z przypisaniem im wartości bazowych i wartości docelowych, które planuje się osiągnąć w związku z realizacją przedsięwzięć rewitalizacyjnych. Celem procesu monitoringu będzie więc pomiar wartości częściowych wskaźników na etapie przechodzenia z poziomu roku bazowego do poziomu roku docelowego. Punktem odniesienia w procesie weryfikacji wskaźników będą dane pochodzące z 2016 r., a w przypadku ich braku z okresu czasowo najbliższego.

4. Jednostki odpowiedzialne za realizację projektów (instytucje publiczne, wydziały UM, podmioty prywatne korzystające ze środków na rewitalizację) przygotowują niezbędne dane dotyczące wykonanych projektów - w postaci sprawozdań częściowych przekazywanych Zespołowi ds. wdrażania i monitorowania procesu rewitalizacji Miasta, do 15 listopada w danym roku sprawozdawczym. Dane zawierają informacje, takie jak m.in.: harmonogram, osiągnięte efekty (wskaźniki), napotkane/potencjalne trudności i problemy, wykaz zasobów niezbędnych do zrealizowania zadania, a także listę proponowanych działań do realizacji.

5. Zespół Koordynujący usytuowany w Wydziale Zarządzania Funduszami, na podstawie pozyskanych informacji, opracowuje całościowe sprawozdanie, które zawierać będzie m.in.:

- wyniki działań związanych z pozyskiwaniem funduszy zewnętrznych na realizację działań zapisanych w Gminnym Programie Rewitalizacji Miasta Słupska,
- określenie zmian zachodzących na obszarze rewitalizacji poprzez analizę wartości wskaźników kryzysowych i porównanie ich ze stanem wyjściowym,
- analizę terminowości realizacji projektów zaplanowanych w harmonogramie wdrażania GPR oraz analizę ewentualnych przyczyn nierealizowania przedsięwzięć (projektów) zapisanych w Gminnym Programie Rewitalizacji Miasta Słupska,
- stan przygotowań i ocenę stopnia wdrażania przedsięwzięć (projektów) wpisanych do realizacji w ramach Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta Słupska – określenie ich skuteczności w stosunku do zakładanych wskaźników produktów i rezultatów przypisanych poszczególnym przedsięwzięciom,
- ocenę stopnia realizacji celów GPR poprzez pomiar wskaźników częściowych wskazanych w poniższej tabeli.

6. W ciągu 10 dni od otrzymania sprawozdania, Prezydent Miasta Słupska zwołuje spotkanie Komitetu Rewitalizacji, podczas którego konsultuje ujęte w sprawozdaniu wyniki monitoringu, rekomendacje oraz ewentualną listę zadań planowanych do realizacji, w przypadku stwierdzenia konieczności aktualizacji GPR.

7. W przypadku konieczności wprowadzenia zmian w Gminnym Programie Rewitalizacji, pod obrady Rady skierowany zostanie projekt uchwały ws. aktualizacji GPR.. Informacje z systemu monitorowania posłużą zarządzającym realizacją Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta Słupska na lata 2017 – 2025+ do sprawowania bieżącego nadzoru.

Tabela 54. Wskaźniki monitorowania realizacji celów Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta Słupska – I. CEL STRATEGICZNY - INTEGRACJA I SPÓJNOŚĆ SPOŁECZNA

Nazwa wskaźnika	Źródło	Wartość bazowa w 2016 r.	Wartość docelowa w 2032
Liczba seniorów i osób z niepełnosprawnościami korzystających z usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych, świadczonych w miejscu zamieszkania (osoby).	Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Słupsku	115	250
Liczba opiekunów świadczących usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania	Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Słupsku	12	30
Liczba osób korzystających z teleopieki	Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Słupsku	25	300
Liczba wydarzeń kulturalno-animacyjnych zorganizowanych w miejscach/obiektach utworzonych/ zmodernizowanych dzięki działaniom rewitalizacyjnym (szt.).	Urząd Miejski Wydział Kultury, Wydział Współpracy i Promocji, Nowy Teatr, Słupski Ośrodek Kultury, Miejska Biblioteka Publiczna, szkoły.	13 (2017)	40
Frekwencja wyborcza obszaru rewitalizacji - wybory prezydenckie	Urząd Miejski	45,51 (2015)	Na poziomie frekwencji krajowej
Liczba wybudowanych /przebudowanych/ wyremontowanych miejsc umożliwiających wspólną aktywność mieszkańców, spędzanie wolnego czasu i rozwój zainteresowań (szt.).	Urząd Miejski Wydział Inwestycji, zarządcy nieruchomości, Zarząd Infrastruktury Miejskiej, Przedsiębiorstwo Gospodarki Mieszkaniowej.	6	115

Nazwa wskaźnika	Źródło	Wartość bazowa w 2016 r.	Wartość docelowa w 2032
Liczba osób objętych szkoleniami/doradztwem w zakresie kompetencji cyfrowych (os.)	Miejska Biblioteka Publiczna, szkoły, zarządcy nieruchomości	0	8 553
Liczba wspartych obiektów infrastruktury społecznej zlokalizowanych na obszarze rewitalizacji (szt.)	Zarządcy nieruchomości	0	20
Liczba osób uczestniczących w działaniach kulturalnych i animacyjnych realizowanych z udziałem zaangażowania mieszkańców obszaru rewitalizacji (os.)	Urząd Miejski, Nowy Teatr, Słupski Ośrodek Kultury, Miejska Biblioteka Publiczna, szkoły	0	10 000

Źródło: opracowanie własne

Tabela 55. Wskaźniki monitorowania realizacji celów Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta Słupska – II. CEL STRATEGICZNY – OŻYWIENIE GOSPODARCZE I SPOŁECZNE

Nazwa wskaźnika	Źródło	Wartość bazowa w 2016 r.	Wartość docelowa w 2032 r.
Liczba zarejestrowanych działalności gospodarczych na obszarze rewitalizacji na 100 osób	Urząd Miejski Wydział Centrum Obsługi Mieszkańca, Wydział Zarządzania Nieruchomościami	16,28	17,00
Udział uczniów szkół zawodowych w liczbie uczniów szkół średnich	Urząd Miejski Wydział Edukacji	62,00	68,00
Udział długotrwale bezrobotnych wśród osób w wieku produkcyjnym (%)	Powiatowy Urząd Pracy w Słupsku	6,42 (2015)	3,00
Liczba inicjatyw lokalnych i działań partycypacyjnych zrealizowanych przez mieszkańców obszaru rewitalizacji z wykorzystaniem (mikro)grantów (szt.)	Urząd Miejski Wydział Zarządzania Funduszami, organizacje pozarządowe	0	25 rocznie

Źródło: opracowanie własne

Tabela 56. Wskaźniki monitorowania realizacji celów Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta Słupska – III. CEL STRATEGICZNY – FUNKcjONALNA, BEZPIECZNA I ESTETYCZNA PRZESTRZEŃ

Nazwa wskaźnika	Źródło	Wartość bazowa w 2016 r.	Wartość docelowa w 2032 r.
Powierzchnia wybudowanych/ przebudowanych/ wyremontowanych dróg na obszarze rewitalizacji (m ²)	Zarząd Infrastruktury Miejskiej w Słupsku	8 520	195 154
Długość wybudowanych/ przebudowanych/ wyremontowanych dróg na obszarze rewitalizacji (km)	Zarząd Infrastruktury Miejskiej w Słupsku	1,42	22,19
% wybudowanych/ przebudowanych ścieżek rowerowych na OR z docelowego układu	Zarząd Infrastruktury Miejskiej w Słupsku	42	80
Powierzchnia wybudowanych/ przebudowanych/ wyremontowanych chodników na obszarze rewitalizacji (m ²)	Zarząd Infrastruktury Miejskiej w Słupsku	11 042	187 781
Długość chodników z wymienioną nawierzchnią na obszarze rewitalizacji (km)	Zarząd Infrastruktury Miejskiej w Słupsku	2,83	42,04
Liczba wybudowanych zintegrowanych węzłów przesiadkowych (szt.)	Zarząd Infrastruktury Miejskiej w Słupsku	0	1
Udział budynków mieszkalnych należących do wspólnot mieszkaniowych oraz komunalnego zasobu mieszkaniowego wymagających remontu (%)	Przedsiębiorstwo Gospodarki Mieszkaniowej Sp. z o.o., zarządcy nieruchomości	74,70 (2015)	50,00
Liczba wyremontowanych budynków wspólnot mieszkaniowych oraz komunalnego zasobu mieszkaniowego na obszarze rewitalizacji (szt.)	Przedsiębiorstwo Gospodarki Mieszkaniowej Sp. z o.o., zarządcy nieruchomości	274	510
Liczba lokali mieszkalnych oddanych do użytkowania w ramach budownictwa społecznego i komunalnego(szt.)	STBS Sp. z o.o.; Przedsiębiorstwo Gospodarki Mieszkaniowej Sp. z o.o	0	200
Powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją (ha)	Zarząd Infrastruktury Miejskiej w Słupsku, Urząd Miejski Wydział Inwestycji, zarządcy nieruchomości	9,2	78,96
Liczba nowych nasadzeń drzew	Zarząd Infrastruktury Miejskiej w Słupsku	519 (2017)	1 600
Powierzchnia zagospodarowanych podwórek i przestrzeni wewnątrzkwartałowych na obszarze rewitalizacji (m2)	Urząd Miejski Wydział Inwestycji, Przedsiębiorstwo Gospodarki	24 280	92 577

Nazwa wskaźnika	Źródło	Wartość bazowa w 2016 r.	Wartość docelowa w 2032 r.
	Mieszkaniowej Sp. z o.o., zarządcy nieruchomości		
Liczba zagospodarowanych podwórek i przestrzeni wewnątrzkwartałowych na obszarze rewitalizacji (szt.)	Urząd Miejski Wydział Inwestycji, Przedsiębiorstwo Gospodarki Mieszkaniowej Sp. z o.o., zarządcy nieruchomości	8	45
Powierzchnia terenów zielonych na osobę	Zarząd Infrastruktury Miejskiej w Słupsku	13,08	13,30
Liczba budynków ujętych w rejestrze zabytków lub ewidencji zabytków wymagających prac remontowych (szt.)	Urząd Miejski Wojewódzki Konserwator Zabytków	564	300
Liczba obiektów wybudowanej/zmodernizowanej infrastruktury sportowej na obszarze rewitalizacji (szt.)	Urząd Miejski, jednostki realizujące	6	16
Powierzchnia uwolnionych terenów na obszarze rewitalizacji w wyniku likwidacji pustostanów (m2)	Przedsiębiorstwo Gospodarki Miejskiej Sp. z o. o.	0	14 638

Źródło: opracowanie własne

Tabela 57. Wskaźniki monitorowania realizacji celów Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta Słupska – IV. CEL STRATEGICZNY – WYSOKA JAKOŚĆ ŻYCIA

Nazwa wskaźnika	Źródło	Wartość bazowa w 2016 r.	Wartość docelowa w 2032 r.
Udział procentowy budynków generujących niską emisję	Zarządcy nieruchomości, Przedsiębiorstwo Gospodarki Mieszkaniowej Sp. z o.o.	86,79	65,00
Zmniejszenie emisji CO2 w wyniku poprawy efektywności energetycznej budynków infrastruktury technicznej (t/rok)	Zarządcy nieruchomości, Urząd Miejski w Słupsku	0,00	2 000
Zmniejszenie rocznego zapotrzebowania na energię ciepłą w budynkach użyteczności publicznej (GJ/rok)	Zarządcy nieruchomości, Urząd Miejski w Słupsku	0	15 000
Zmniejszenie rocznego zapotrzebowania na energię (MWh/rok) przez oświetlenie uliczne	Urząd Miejski w Słupsku/ Zarząd Infrastruktury Miejskiej w Słupsku	0	1 000
Liczba kamer monitoringu na obszarze rewitalizacji (szt)	Straż Miejska	24	180
Liczba zmodernizowanych punktów świetlnych na obszarze rewitalizacji (szt.)	Zarząd Infrastruktury Miejskiej w Słupsku	0	2 500
Liczba przestępstw na 1000 ludności	Komenda Miejska Policji w Słupsku	47,71	30,00
Liczba złożonych niebieskich kart na 10 000 ludności	Komenda Miejska Policji w Słupsku/ Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Słupsku	21,88	30,00

Źródło: opracowanie własne

5.13.2. Procedura ewaluacji

Ewaluacja Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta Słupska pozwala oszacować oddziaływanie samego Programu, jak i pomocy publicznej, w tym pomocy strukturalnej Unii Europejskiej w odniesieniu do założonych celów. Wyniki oceny powinny zostać wykorzystane w celu optymalnego dopasowania realizowanych przedsięwzięć do rzeczywistych potrzeb oraz efektywnego wydatkowania środków. Procedura ewaluacji udziela odpowiedzi na pytanie o celowość, trafność i wartość dodaną interwencji planowanej, przeprowadzanej lub zakończonej. Warunkiem dobrej oceny jest dostępność danych i terminowość raportowania przez wszystkie podmioty zaangażowane w system wdrażania Programu. Ocena taka bada sam program i jego efekty długotrwałe, czyli oddziaływania.

Ewaluacja GPR prowadzona będzie w oparciu o następujące zasady:

1. Ewaluacja będzie miała charakter przedmiotowy – analizie zostanie poddany stopień realizacji kierunków działania oraz celów rewitalizacji określonych w GPR.

2. I ewaluacja przeprowadzona została w 2022 r., II ewaluacja będzie w 2029 r. – są to ewaluacje typu on-going obejmujące m.in. analizę:

- efektywności wykorzystania środków,
- skuteczności w zakresie osiągnięcia założonych celów,
- oddziaływania na sytuację społeczno-gospodarczą,
- funkcjonowania systemu realizacji.

3. W razie zaistnienia potrzeby znacznej modyfikacji GPR, prowadzącej do zmiany celów oraz wizji rewitalizacji, przeprowadzona zostanie ewaluacja typu ex-post, obejmująca okres od początku obowiązywania GPR. Ocena powinna zostać zakończona nie później niż 3 lata po zakończeniu okresu programowania. Celem oceny ex-post będzie określenie długotrwałych efektów wdrożenia Programu, w tym wielkości zaangażowanych środków, skuteczności i efektywności pomocy. Z ewaluacji końcowej wynikać powinny wskazania odnośnie dalszych kierunków polityki rozwoju Miasta, szczególnie w zakresie zdefiniowania czynników, które przyczyniły się do sukcesu lub niepowodzenia wdrażania Programu.

4. Podstawowe źródło informacji w procesie przygotowania ewaluacji będą stanowiły sprawozdania monitoringowe. W uzasadnionych przypadkach właściwe może być przeprowadzenie stosownych badań czy opracowanie dodatkowych ekspertyz.

5. Ewaluacja będzie uwzględniała analizę wpływu czynników wewnętrznych oraz zewnętrznych na realizację GPR.

6. Za organizację ewaluacji odpowiedzialny będzie Zespół Koordynujący GPR usytuowany w Wydziale Zarządzania Funduszami.

7. Ewaluacja przygotowana zostanie przez podmiot niezależny (niezaangażowany merytorycznie we wdrażanie GPR).

8. Wyniki ewaluacji przyjmą postać raportów opiniowanych przez Komitet Rewitalizacji. Raport powinien zawierać zestawienie najważniejszych wniosków ze sprawozdań prowadzonych przez cały okres obowiązywania Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta Słupska. Dodatkowo, ewaluacja powinna obejmować badania społeczno-ekonomiczne, które będą stanowiły odpowiedź na problemy zdiagnozowane w dokumencie „Raport z delimitacji obszarów zdegradowanych dla Miasta Słupska”. Takie zestawienie pozwoli na wykazanie efektów, które zostały osiągnięte dzięki podjętej interwencji.

9. Raporty z ewaluacji przekazywane będą Radzie Miejskiej w Słupsku.

10. Raport z realizacji programu zostanie upubliczniony i opublikowany na stronie internetowej Miasta (Biuletyn Informacji Publicznej).

5.13.3 System wprowadzania zmian w reakcji na zmienność otoczenia

Gminny Program Rewitalizacji Miasta Słupska jest dokumentem otwartym, co oznacza, że w miarę pojawiających się potrzeb interesariuszy, bądź pojawieniu się istotnych problemów z wdrażaniem, Prezydent Miasta może podjąć procedurę zmiany GPR, uwzględniając ustawową procedurę.

Zmiany w Gminnym Programie Rewitalizacji mogą wynikać z monitoringu i ewaluacji, lecz mogą być również efektem innych działań (np. aktualizacji listy przedsięwzięć). Wszelkie zmiany w ramach przedsięwzięć z listy podstawowej wymagać będą przeprowadzenia pełnej procedury zmiany GPR.

Zgodnie z zapisami ustawy o rewitalizacji, procedura ta zakłada pominięcie etapu pozyskiwania opinii uprawnionych organów oraz przeprowadzenia konsultacji społecznych. Jej zastosowanie jest dopuszczalne w dwóch przypadkach:

- 1) Zmiana nie dotyczy przedsięwzięć zawartych w GPR na podstawie art. 15 ust. 1 pkt 5 lit. a ustawy. Chodzi o przedsięwzięcia zawarte na liście podstawowych przedsięwzięć, w odniesieniu do których GPR określa szczegóły realizacji;

- 2) Zmiana nie wymaga zmiany uchwały w sprawie ustanowienia Specjalnej Strefy Rewitalizacji – nie dotyczy zatem m.in. zmiany obszaru rewitalizacji.

6. Powiązanie GPR z dokumentami strategicznymi

Dobrze prowadzona rewitalizacja kładzie nacisk na kompleksowe, zintegrowane podejście do działań rewitalizacyjnych. Podejmowana interwencja musi być wieloaspektową odpowiedzią na lokalnie występujący kryzys. Ma stanowić zespół działań stawiających sobie za cel pełne przywrócenie do życia konkretnego obszaru tak, aby poprawie uległa jakość życia jego mieszkańców. Jednym z celów interwencji jest pomoc w zakresie odzyskania przez słabsze grupy społeczne zdolności do ich reintegracji na rynku pracy i uczestnictwa w sferze konsumpcji, kultury i rekreacji. W działaniach prowadzonych na rzecz rewitalizacji wskazuje się na potrzebę prowadzenia skoordynowanych, zintegrowanych przedsięwzięć w różnej skali i o różnym zakresie, realizujących szerszą wizję odnowy miasta oraz wspierających powiązania przestrzenne z szerszym otoczeniem.

Rewitalizacja jest jednym z podstawowych działań mających na celu przyczynienie się do zrównoważonego rozwoju poszczególnych miast. Jest to też zagadnienie, które znajduje swoje miejsce w wielu dokumentach strategicznych oraz aktach prawnych i różnorodnych regulacjach. Gminny Program Rewitalizacji Miasta Słupska opracowany został w oparciu o założenia dokumentów strategicznych o charakterze krajowym, regionalnym i lokalnym. W związku z tym komplementarność z celami, działaniami czy priorytetami innych dokumentów wpływa na skuteczność i efektywność procesu rewitalizacji.

6.1. Powiązanie Gminnego Program Rewitalizacji Miasta Słupska z krajowymi dokumentami strategicznymi

Gminny Plan Rewitalizacji (GPR) stanowi kluczowe narzędzie prowadzenia polityki rewitalizacyjnej na poziomie lokalnym. Oparty jest na diagnozie problemów społecznych, gospodarczych, środowiskowych, przestrzennych i technicznych, a jego działania są ukierunkowane na przywrócenie obszarom zdegradowanym ich pełnych funkcji społecznych i gospodarczych. Rewitalizacja – jako proces wieloletni i wielowątkowy – wymaga jednak silnego osadzenia w szerszym kontekście polityk publicznych i dokumentów strategicznych. Dlatego GPR pozostaje w ścisłym powiązaniu z dokumentami strategicznymi na poziomie krajowym, które wyznaczają ramy i kierunki działań dla samorządów. Powiązanie GPR-u z dokumentami krajowymi zapewnia nie tylko jego zgodność z nadrzędnymi kierunkami rozwoju państwa, ale także wzmacnia potencjał wdrażania działań rewitalizacyjnych poprzez dostęp do środków pomocowych, narzędzi planistycznych i instytucjonalnego wsparcia. Przede wszystkim jednak

umożliwia prowadzenie rewitalizacji jako procesu przemysłanego, systemowego i opartego na trwałych fundamentach.

6.1.1 Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030 (KSRR 2030)

Strategia jest dokumentem kształtowania polityki regionalnej w Polsce do 2030 roku. Określa kierunki oraz zasady polityki regionalnej, a także przedstawia cele oraz wyzwania stojące przed rozwojem kraju w wymiarze regionalnym. Głównym celem KSRR 2030 jest efektywne wykorzystanie endogenicznych potencjałów terytoriów i ich specjalizacji do osiągnięcia zrównoważonego rozwoju kraju, co tworzyć będzie warunki do wzrostu dochodów mieszkańców Polski przy jednoczesnym osiąganiu spójności w wymiarze społecznym, gospodarczym, środowiskowym oraz przestrzennym. By osiągnąć główny cel zostały wyznaczone również cele szczegółowe dla polityki regionalnej:

- I. Zwiększenie spójności rozwoju kraju w wymiarze społecznym, gospodarczym, środowiskowym i przestrzennym
- II. Wzmacnianie regionalnych przewag konkurencyjnych
- III. Podniesienie jakości zarządzania i wdrażania polityk ukierunkowanych terytorialnie

Gminny Program Rewitalizacji Miasta Słupsk koresponduje zwłaszcza z celami szczegółowymi wskazanymi w strategii dotyczącymi wzmacniania regionalnych przewag konkurencyjnych:

- 1.4 Przeciwdziałanie kryzysom na obszarach zdegradowanych,
- 2.2 Wspieranie przedsiębiorczości na szczeblu lokalnym i regionalnym.

6.1.2 Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju (SOR)

Dokument ten jest aktualizacją średniookresowej strategii rozwoju kraju (Strategii Rozwoju Kraju 2020). Jako kluczowy dokument kraju w obszarze średnio- i długofalowej polityki gospodarczej określa ona podstawowe uwarunkowania, cele oraz kierunki rozwoju kraju w wymiarze społecznym, gospodarczym, regionalnym i przestrzennym w perspektywie roku 2030. Celem przewodnim realizacji SOR jest stworzenie warunków dla wzrostu dochodów mieszkańców Polski przy jednoczesnym wzroście spójności w wymiarze społecznym, ekonomicznym, środowiskowym i terytorialnym. Strategia wyróżnia ponadto trzy cele szczegółowe, którymi są:

- I. Trwały wzrost gospodarczy oparty coraz silniej o wiedzę, dane i doskonałość organizacyjną,
- II. Rozwój społecznie wrażliwy i terytorialnie zrównoważony,

- III. Skuteczne państwo i instytucje służące wzrostowi oraz włączeniu społecznemu i gospodarczemu.

GPR Miasta Słupska jest spójny z drugim celem szczegółowym, dokładniej obszar koncentracji działań związany ze spójnością społeczną którego kierunki wspominają o poprawie dostępności usług świadczonych w odpowiedzi na wyzwania demograficzne oraz wzroście i poprawie wykorzystania potencjału kapitału ludzkiego na rynku pracy. Program wpisuje się również w obszary koncentracji działań pierwszego celu szczegółowego, które odnoszą się do małych oraz średnich przedsiębiorstw.

6.1.3 Krajowa Polityka Miejska 2030 (KPM 2030)

Krajowa Polityka Miejska 2030 wskazuje wyzwania rozwojowe stojące przed miastami oraz ich obszarami funkcjonalnymi. Jednocześnie formułuje rozwiązania oraz określa planowane działania administracji rządowej w zakresie prawnym, finansowym oraz organizacyjnym na rzecz zrównoważonego rozwoju. KPM 2030 traktuje rewitalizację jako jedno z kluczowych narzędzi, mających na celu wspierać rozwój miast, zwłaszcza tych dotkniętych kryzysami społecznymi i gospodarczymi. Nadrzędnym celem tego dokumentu jest stawianie czoła wyzwaniom rozwojowym oraz budowanie warunków do wzmacniania zdolności miast i miejskich obszarów funkcjonalnych do zrównoważonego rozwoju, polepszania jakości życia mieszkańców i budowania odporności na obserwowane zmiany klimatu. KPM określa również sześć celów wpisujących się w długofalowy rozwój miast i ich obszarów funkcjonalnych:

- I. Miasto kompaktowe,
- II. Miasto zielone,
- III. Miasto produktywne,
- IV. Miasto cyfrowe,
- V. Miasto dostępne,
- VI. Miasto sprawne.

Niniejszy program wpisuje się w założenia zarówno miasta kompaktowego, zwłaszcza w założeniach związanych z racjonalnym wykorzystaniem przestrzeni, jak również w cele miasta zielonego – szczególnie w kwestii ograniczenia emisji zanieczyszczeń powietrza. Nawiązuje również w swoich celach do miasta dostępnego oraz miasta produktywnego.

6.2. Powiązanie Gminnego Program Rewitalizacji Miasta Słupsk z dokumentami strategicznymi Województwa Pomorskiego

Zgodnie z obowiązującymi przepisami oraz wytycznymi w zakresie prowadzenia działań rewitalizacyjnych, Gminny Program Rewitalizacji (GPR) powinien pozostawać w spójności z dokumentami strategicznymi szczebla krajowego, regionalnego i lokalnego. W szczególności istotne znaczenie dla kształtowania kierunków i zakresu działań rewitalizacyjnych na poziomie lokalnym mają strategie rozwoju województwa i plany zagospodarowania przestrzennego województwa, które określają ramy polityki rozwoju regionalnego oraz jego aspekty przestrzenne. Analiza spójności pozwala wykazać zgodność lokalnych działań rewitalizacyjnych z polityką regionalną, co jest warunkiem nie tylko skuteczności i komplementarności działań, ale również ubiegania się o środki zewnętrzne na ich realizację.

6.2.1 Strategia Rozwoju Województwa Pomorskiego 2030

Strategia rozwoju województwa to to jeden z najważniejszych dokumentów samorządu regionalnego. Określa wizję i cele polityki regionalnej w wymiarze gospodarczym, społecznym i przestrzennym oraz działania niezbędne do ich osiągnięcia w perspektywie do 2030 roku.

Jako cel główny strategii rozumie się pożądaný stan docelowy, który jest efektem inwestycji wskazanych w dokumencie. Wizja rozwoju województwa pomorskiego opierać się ma na trwałym, zrównoważonym wzroście, który wykorzystuje unikatowe zasoby regionu – aktywność mieszkańców, wysoki kapitał ludzki, dziedzictwo kulturowe oraz walory środowiskowe i krajobrazowe. Region dąży do neutralności klimatycznej poprzez efektywne gospodarowanie zasobami i rozwój odnawialnych źródeł energii. Pomorze ma być otwarte społecznie i kulturowo, uczestnicząc jednocześnie w globalnych procesach gospodarczych i technologicznych. Strategia zakłada budowanie spójności terytorialnej i społecznej, zapewniając równy dostęp do usług publicznych i eliminując nierówności. Kluczowe znaczenie ma również innowacyjność – wdrażanie nowoczesnych rozwiązań technologicznych oraz cyfryzacja różnych sfer życia. Wizja ta opierać się ma na trzech filarach, będących jednocześnie celami strategicznymi:

- I. Trwałe bezpieczeństwo,
- II. Otwarta wspólnota regionalna,
- III. Odporna gospodarka.

Opracowany program rewitalizacji bezpośrednio wpisuje się w realizację wizji rozwoju regionu określonej w Strategii Rozwoju Województwa Pomorskiego 2030. Głównie zahacza o wskazane w strategii cele operacyjne:

- 1.1 Bezpieczeństwo środowiskowe,
- 1.2 Bezpieczeństwo energetyczne,
- 2.2 Wrażliwość społeczna,
- 2.3 Kapitał społeczny,
- 3.2 Rynek pracy

Wśród kluczowych kierunków interwencji dla policentrycznej sieci ośrodków osadniczych (w której Słupsk zajmuje 2. miejsce w województwie, po Trójmieście) wskazano między innymi „realizację kompleksowych przedsięwzięć rewitalizacyjnych”.

6.2.2 Plan zagospodarowania przestrzennego województwa pomorskiego 2030

Plan zagospodarowania przestrzennego województwa pomorskiego jest najważniejszym dokumentem Samorządu Województwa Pomorskiego określającym politykę przestrzenną w granicach administracyjnych regionu. Plan określa model rozwoju przestrzennego, cele polityki przestrzennej i kierunki zagospodarowania przestrzennego województwa oraz rozmieszczenie inwestycji celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym, a także zasady zagospodarowania obszarów funkcjonalnych. W dokumencie zostały wskazane poniższe cele polityki przestrzennego zagospodarowania województwa:

- I. Wysoka jakość przestrzeni zamieszkania i pracy,
- II. Konkurencyjna oraz wielofunkcyjna przestrzeń gospodarcza i bezpieczeństwo,
- III. Zachowane zasoby i walory środowiska,
- IV. Uruchomione potencjały rozwojowe obszarów funkcjonalnych.

GPR Miasta Słupska pozostaje również zgodny z kierunkami określonymi w Planie zagospodarowania przestrzennego województwa pomorskiego 2030. Program w największym stopniu pokrywa się z kierunkami:

- K. 1.1 Kształtowanie struktur sieci osadniczej zgodnie z wymogami ładu przestrzennego,
- K. 1.3 Racjonalizacja rozmieszczenia oraz poprawa dostępności infrastruktury społecznej i usług publicznych w tym zakresie,
- K. 3.3 Ograniczanie emisji zanieczyszczeń środowisk,
- K. 4.4 przeciwdziałanie marginalizacji przez poprawę dostępu do dóbr i usług i rozwijanie nowych usług.

6.3. Powiązanie Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta Słupska z innymi dokumentami strategicznymi Miasta oraz na poziomie ponadlokalnym

Gminny Program Rewitalizacji Miasta Słupska stanowi integralny element lokalnej polityki rozwoju i jest spójny z kluczowymi dokumentami strategicznymi obowiązującymi na poziomie miejskim oraz ponadlokalnym – Miejskim Obszarze Funkcjonalnym Słupsk-Ustka. GPR uzupełnia i wspiera realizację długofalowej wizji rozwoju miasta, wzmacniając efektywność lokalnych działań i zapewniając ich koordynację przestrzenną i funkcjonalną.

6.3.1 Strategia rozwoju miasta Słupska do roku 2030

Wizję miasta określono w Strategii rozwoju miasta Słupska do roku 2030, przyjętej w 2025 r. Treść wizji jest dość rozbudowana i podzielona na zapisy odnoszące się do sfer wymienionych w art. 10e. ust. 3 pkt. 1) ustawy o samorządzie gminnym. Już na wstępie stwierdza się, że „Słupsk jest miejscem, w którym każdy mieszkaniec znajduje wsparcie i zrozumienie. Jest to miasto bliskie i przyjazne dla wszystkich grup społecznych”. Zapis ten znajduje odzwierciedlenie w wizji obszaru rewitalizacji w rozdz. 4.1.1. niniejszego programu, zapewniając powiązanie obu dokumentów. W dalszych sformułowaniach wizji miasta w Strategii rozwoju stwierdza się, że „Społeczność lokalna miasta stanowi zintegrowaną i aktywną wspólnotę, która angażuje się w procesy rozwojowe miasta” oraz że „Rozwój tkanki urbanistycznej zachodzi przy jednoczesnym utrzymaniu i rozwijaniu wysokiej jakości terenów zielonych oraz przestrzeni publicznych.” Są to również zapisy znajdujące odzwierciedlenie w GPR.

Strategia rozwoju miasta Słupska do roku 2030 jest dokumentem szerszym niż Rewitalizacji Miasta Słupska na lata 2017-2025+ (Aktualizacja) i nadrzędnym, „parasolowym” wobec innych strategii oraz polityk miejskich. Układ celów Strategii rozwoju miasta ma jednak strukturę podobną do GPR – zaczyna się od problematyki budowy wspólnoty lokalnej (cel 1.), by przez problematykę infrastruktury społecznej (cel 2.) przejść do wymiaru gospodarczego (cel 3.), klimatyczno-środowiskowego (cel 4.) i przestrzennego (cel 5.), jak to zostało ukazane w poniższej tabeli.

Tabela 58. Spójność GPR ze Strategią rozwoju miasta Słupska do roku 2030.

Strategia rozwoju miasta Słupska do roku 2030		Gminny Program Rewitalizacji	
wymiar	cele strategiczne	sfera	cele strategiczne
społeczny	1. Poprawa jakości i dostępności usług publicznych.	społeczna	I. Integracja i spójność społeczna
społeczny	2. Rozbudowa i modernizacja infrastruktury społecznej w celu zapewnienia wysokiej jakości usług dla wszystkich mieszkańców.	społeczna i gospodarcza	II. Ożywienie gospodarcze i społeczne
gospodarczy	3. Zwiększenie innowacyjności gospodarki i rozwój nowoczesnych usług biznesowych	społeczna, gospodarcza, techniczna, funkcjonalno – przestrzenna i środowiskowa	III. Funkcjonalna, bezpieczna i estetyczna przestrzeń
klimatyczno-środowiskowy	4. Ochrona środowiska naturalnego oraz rozwój terenów zielonych	społeczna, techniczna, funkcjonalno – przestrzenna i środowiskowa	IV. Wysoka jakość życia
przestrzenny	5. Zrównoważony rozwój przestrzenny Słupska		

Źródło: opracowanie własne

Na poziomie kierunków niemal wszystkie kierunki GPR znajdują swoje odzwierciedlenie w zapisach kierunkowych Strategii rozwoju miasta.

6.3.2 Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w mieście Słupsku na lata 2019 – 2025+ ze szczególnym uwzględnieniem obszaru rewitalizacji – POLITYKA SPOŁECZNA SŁUPSK 2025+

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w mieście Słupsku na lata 2019 – 2025+ ze szczególnym uwzględnieniem obszaru rewitalizacji – POLITYKA SPOŁECZNA SŁUPSK 2025+ już przez sam tytuł kieruje uwagę na problematykę rewitalizacji i dzieli z GPR koncentrację działań na obszarze rewitalizacji. Jak stwierdza się w analizowanym dokumencie: „*W zakresie spójności i koordynacji polityki miejskiej Polityka Społeczna SŁUPSK 2025+ jest kierunkowo zgodna z Gminnym Programem Rewitalizacji Miasta Słupska na lata 2017 – 2025+, w szczególności z przyjętą w nim wizją strategiczną obszaru rewitalizacji 2025+ jako miejsca atrakcyjnego do zamieszkania, samorealizacji i prowadzenia działalności, zintegrowanego społecznie i przestrzennie z dobrze rozwiniętą infrastrukturą społeczną i czystym środowiskiem, tętniącego życiem, będącego świadectwem ambicji i gospodarności jego mieszkańców. Słupsk jest Miastem*

Bliskim - miastem równych szans, o niepowtarzalnej atmosferze i wyzwolonym potencjale mieszkańców obszaru rewitalizowanego. Polityka Społeczna SŁUPSK 2025+ w szczególności jest ściśle zgodna z celami GPR, a w szczególności z Celem Strategicznym I: Integracja i spójność społeczna. (...)

W ramach celu I GPR niniejsza Polityka Społeczna jest zbieżna w szczególności z celem operacyjnym 1.1. Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu, oraz z celem operacyjnym 1.3. Wzmocnienie więzi społecznych.”

Z uwagi na koncentrację na wymiarze społecznym w zakresie działań nieinwestycyjnych, z pozostałymi celami GPR Polityka Społeczna SŁUPSK 2025+ jest zgodna kierunkowo.

Powiązania występują także na etapie przedsięwzięć rewitalizacyjnych, szczególnie w przypadku wiązki projektów – pakietu 7, ale także w wiązkach 2, 3, 5 i 6, aczkolwiek Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych odwołuje się do projektów z GPR, które w znaczącej większości zostały już zrealizowane.

6.3.3 Miejski Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Uzależnień na 2022 rok

Jest to program, który stanowi część strategii rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii i uzależnieniom behawioralnym. Jako dokument polityki zdrowia społecznego nakreśla cele strategiczne oraz operacyjne, a także istotne zadania mające poprawić stan zdrowia i związaną z nim jakość życia mieszkańców. Dokument wyznaczył cztery cele główne, do których zalicza się:

- I. Eliminowanie i łagodzenie zagrożeń społecznych oraz przejawów niedostosowania społecznego, w szczególności zagrażających zdrowiu i życiu dzieci, młodzieży oraz osób dorosłych
- II. Zapewnienie dostępnej i efektywnej pomocy psychospołecznej, osobom uzależnionym od alkoholu i narkotyków oraz ich rodzinom.
- III. Zapewnienie dostępnej i efektywnej pomocy psychospołecznej i prawnej osobom doświadczającym przemocy w rodzinie.
- IV. Powiększenie świadomości społecznej w zakresie szkodliwości uzależnień oraz przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Przygotowany program rewitalizacyjny pozwala na spójne dążenie do celów z programem profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień w kierunkach działań takich jak:

- Działania uprzedzające,
- Działania interwencyjne,
- Działania wspierające i korekcyjne.

6.3.4 Słupski Program Wspierania Rodziny i Rozwoju Pieczy Zastępczej na lata 2021-2023

Program, którego głównym celem jest profesjonalne wsparcie rodzin z miasta Słupska w prawidłowym wypełnianiu funkcji rodzicielskich, celem zapewnienia ich trwałości i stabilności oraz sprawnie działający system pieczy zastępczej dostosowany do zmieniających się warunków i potrzeb. Swoim zakresem obejmuje obszary rodziny biologicznej, rodzinnej pieczy zastępczej, instytucjonalnej pieczy zastępczej adopcji oraz profesjonalizacji kard.

W programie tym wyróżniono 11 celów szczegółowych, z czego poniższe są spójne z niniejszym programem rewitalizacyjnym:

- 1. Wzmacnianie rodziny w prawidłowym funkcjonowaniu poprzez rozbudowane oferty wsparcia
- 2. Podniesienie w rodzinie zdolności do wypełniania funkcji opiekuńczo-wychowawczych
- 3. Rozwój sektora działającego w obszarze pieczy zastępczej oraz wsparcia rodziny w zakresie doskonalenia kompetencji rodzicielskich i przeciwdziałania patologiom.
- 6. Rozwój kompetencji kadr organizatora rodzinnej pieczy zastępczej i rodziców zastępczych.

6.3.5 Plan adaptacji do zmian klimatu dla Miasta Słupska (MPA)

Cel nadrzędny MPA sformułowano w brzmieniu:

Skuteczna ochrona mieszkańców, infrastruktury i gospodarki miejskiej przed skutkami ekstremalnych zjawisk pogodowych

Natomiast 9 celów szczegółowych tego dokumentu dotyczą odporności miasta na poszczególne zagrożenia o charakterze katastrof naturalnych. Sformułowanie celów MPA nie wskazuje powiązania z GPR, jednak w treści dokumentu wskazuje się na ich spójność: „*Oba dokumenty przyczyniają się do zwiększenia odporności problemowych terenów miasta*”.

6.3.6 Program Ochrony Środowiska dla Miasta Słupska na lata 2021-2024 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2025-2028

W obowiązującym Programie Ochrony Środowiska dla Miasta Słupska zawarto cel: Utrzymanie standardów jakości powietrza na dobrym poziomie poprzez stałą redukcję emisji pyłów i gazów

Z celem 4.1 GPR koreluje kierunek 1. ww. celu Likwidacja indywidualnych źródeł ogrzewania mieszkań – tworzenie warunków do przyłączania się do miejskiej sieci ciepłowniczej, celem likwidacji zjawiska niskiej emisji i poprawy stanu środowiska.

6.3.7 Program gospodarowania mieszkaniowym zasobem Miasta Słupska na lata 2022-2026

Z uwagi na koncentrację komunalnych zasobów mieszkaniowych w obszarze rewitalizacji, problematyce tej w omawianym programie dedykowano zapisy § 18. Rewitalizacja zasobu mieszkaniowego, gdzie wskazane zostały zasady postępowania w zakresie zasobów lokalowych Miasta na obszarze rewitalizacji.

Ponadto w § 6. ust. 3 wskazano możliwość pierwszeństwa we wskazywaniu lokali komunalnych gospodarstwom domowym z obszaru rewitalizacji w przypadku konieczności realizacji działań wynikających z GPR.

6.3.8 Strategia Rozwoju Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Słupsk-Ustka na lata 2022-2030

Dokument niniejszy, zwany także Strategią MOF, obejmuje 8 samorządów, wśród których znajdują się Miasto Słupsk oraz Gmina Miasto Ustka, 5 gmin wiejskich, zlokalizowanych na terenie powiatu słupskiego, a także powiat słupski. Strategia MOF zawiera 6 przekrojowych celów strategicznych, nieodnoszących się bezpośrednio tematycznie czy obszarowo do zagadnienia rewitalizacji w Słupsku, jednak w ramach celu 2. przywołana jest polityka branżowa „Modelowe rewitalizowanie”.

Także kierunek działań 9. Wdrażanie procesu rewitalizacji jako instrumentu poprawy jakości życia mieszkańców odniesione jest bezpośrednio do problematyki rewitalizacji.

Również w ramach załącznika 1. Indyktywnej listy przedsięwzięć przewidzianych do realizacji przez partnerów MOF Słupsk-Ustka wskazano działania zapisane w niniejszym GPR.

6.3.9 Strategia Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych dla Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Słupsk-Ustka

Strategia ZIT jest dokumentem pochodnym, realizującym cele i kierunki działań Strategii Rozwoju Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Słupsk-Ustka na lata 2022-2030, precyzującym Strategię MOF w zakresie sieciowania oraz integracji działań i przedsięwzięć.

Strategia ZIT zawiera listę przedsięwzięć, spośród których część ma silny związek z przedsięwzięciami zaplanowanymi w ramach GPR. Są wśród nich następujące:

- Program pomocy w zakresie profilaktyki problemów zdrowia psychicznego dzieci i młodzieży na terenie MOF S-U;
- Profilowany Dzienny Dom Pomocy Społecznej dla osób starszych z zaburzeniami otępiennymi w tym dotkniętymi chorobą Alzheimera;
- System wsparcia dla seniorów-usługi opiekuńcze i asystenckie;
- Wsparcie osób zagrożonych bezdomnością;
- Budowa Centrum Wsparcia i Opieki w Słupsku;
- Aktywizacja społeczno-zawodowa mieszkańców MOF S-U;
- Podniesienie standardu usług społecznych świadczonych na terenie MOF oraz rozwój i poprawa infrastruktury przeznaczonej do realizacji zadań z zakresu pomocy społecznej oraz wspierania rodziny;
- Edukacja kulturalna MOF S-U;
- Organizacja cyklicznych imprez o charakterze kulturalnym na terenie MOF S-U;
- Budowa i modernizacja infrastruktury społecznej, elementów zagospodarowania przestrzeni oraz modernizacji i dostosowaniu przestrzeni publicznej do funkcji społecznych i rekreacyjnych na terenie MOF S-U;
- Aktywizacja społeczna, zawodowa, edukacyjna, kulturalna i zdrowotna imigrantów przebywających na terenie MOF;

a także przedsięwzięcia polegające na rozbudowie obiektów sportowych.

Szczególny związek wykazują przedsięwzięcia w ramach kierunku działania 9. Wdrażanie procesu rewitalizacji jako instrumentu poprawy jakości życia mieszkańców

Powyższe zapisy – porównania świadczą o bardzo wysokiej integracji celów i kierunków działań poszczególnych strategii i sektorowych programów oraz polityk miejskich w Słupsku, począwszy od Strategii rozwoju miasta Słupska do roku 2030. Gminny Program Rewitalizacji Miasta Słupska

na lata 2017-2025+ (Aktualizacja) jest w tym zestawieniu dokumentów i działań istotnym komponentem.

Spis rysunków, tabel, wykresów

Fot. 1. Fotografia przedstawiająca nowo wytyczoną ulicę Dworcową, w kierunku dworca kolejowego, lata 70 XIX w.	21
Fot. 2. Kładka piesza nad Słupią	116
Fot. 3. Ul. Mostnika w Słupsku w 2025 r.	128
Fot. 4. Przykłady wyposażenia przestrzeni publicznych w elementy mebli miejskich na obszarze rewitalizacji w Słupsku.....	139
Fot. 5. Zalana ulica Wodna (Wasserstrasse), dzisiejsza Szarych Szeregów, kwiecień 1888 r. ...	154
Fot. 6. Miejska Biblioteka Publiczna im. Marii Dąbrowskiej w Słupsku	166
Fot. 7. Baszta i budynek przymurny	167
Fot. 8. Spotkanie Komitetu Rewitalizacji Miasta Słupska 28.11.2024 r.	432
Fot. 9. Debata na temat rewitalizacji Śródmieścia w Słupskim Klubie Bokserskim przy Ogrodowej 5.....	435
Fot. 10. Praca w grupach focusowych.....	438
Fot. 11. Ogłoszenie wyników konkursowych	442
Fot. 12. Spotkanie Komitetu Rewitalizacji 11.10.2024 r.	447
Fot. 13. Spacer badawczy z Komitetem Rewitalizacji 07.11.2024 r.	448
Fot. 14. Spacer badawczy z mieszkańcami 16.11.2024 r.	448
Fot. 15. Relacja fotograficzna ze spaceru badawczego w dniu 19.12.2024 r. (fot. M. Ługawiak)	455
Fot. 16. Warsztaty z młodzieżą	457
Fot. 17. Odnowiony budynek przy ul. Anny Łajming 6.....	469
Fot. 18. Odnowiona przestrzeń publiczna oraz budynki przy ul. Grodzkiej 11	470
 Tabela 1. Źródła i typy danych wykorzystywane w audycie miejskim.....	10
Tabela 2. Lista wskaźników delimitacyjnych: obowiązkowych w podsystemie gospodarczym i przestrzenno - funkcjonalnym.....	12
Tabela 3. Lista wskaźników delimitacyjnych: obowiązkowych w podsystemie społecznym	12
Tabela 4. Lista wskaźników delimitacyjnych: fakultatywnych w podsystemie społecznym i gospodarczym	13
Tabela 5. Lista wskaźników delimitacyjnych: fakultatywnych w podsystemie przestrzenno-funkcjonalnym, technicznym i środowiskowym	13
Tabela 6. Rejestr obowiązujących MPZP na obszarze rewitalizacji.....	32

Tabela 7. Ludność w wieku przedprodukcyjnym, produkcyjnym i poprodukcyjnym w Słupsku w 2011, 2013, 2015 i 2023 r.	41
Tabela 8. Ludność w wieku przedprodukcyjnym, produkcyjnym i poprodukcyjnym na obszarze rewitalizacji w 2013, 2015 i 2023 r.	41
Tabela 9. Ruch naturalny w Słupsku w 2011, 2013, 2015 i 2023 r.	41
Tabela 10. Migracje wewnętrzne i zagraniczne w Słupsku w 2011, 2013, 2015 i 2023 r.	42
Tabela 11. Dane nt. bezrobocia w Słupsku i na obszarze rewitalizacji w 2024 r.	49
Tabela 12. Główne przyczyny przyznania pomocy społecznej rodzinom w Słupsku	54
Tabela 13. Główne przyczyny przyznania pomocy społecznej rodzinom w Słupsku i na obszarze rewitalizacji w 2023 r.	54
Tabela 14. Główne przyczyny przyznania pomocy społecznej rodzinom w Słupsku i na obszarze rewitalizacji w 2023 r. – liczba osób w rodzinach	55
Tabela 15. Zasięg i wartość pomocy społecznej w Słupsku i na obszarze rewitalizacji w 2023 r.	56
Tabela 16. Poczucie bezpieczeństwa [mieszkańcy obszaru rewitalizacji]; n=149	64
Tabela 17. Zestawienie ilości Usługobiorców, dla których świadczone były usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze realizowane przez Dział Usług Opiekuńczych i Specjalistycznych Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Słupsku na terenie Miasta Słupsk w roku 2020 i 2023.	67
Tabela 18. Zestawienie liczby Usługobiorców, dla których świadczone były usługi w ramach programów „Asystent osobisty osoby niepełnosprawnej” oraz „Asystent osobisty osoby z niepełnosprawnością”	68
Tabela 19. Zestawienie liczby Usługobiorców, dla których świadczone były usługi w ramach programów opieki wychowawczej	69
Tabela 20. Przedszkola z obszaru rewitalizacji.	81
Tabela 21. Publiczne szkoły podstawowe z obszaru rewitalizacji.	81
Tabela 22. Szkoły ponadpodstawowe z obszaru rewitalizacji	81
Tabela 23. Wyniki egzaminów ósmoklasisty z 2024 r.	82
Tabela 24. Frekwencja w szkołach podstawowych – rok szkolny 2023/2024	83
Tabela 25. Frekwencja w wyborach	86
Tabela 26. Poczucie przynależności i relacje ze społecznością lokalną [mieszkańcy obszaru rewitalizacji]; n=149.	92
Tabela 27. Ocena oferty dla dzieci i młodzieży [mieszkańcy obszaru rewitalizacji]; n=149	94
Tabela 28. Sposób oceny stanu technicznego budynków komunalnych Miasta Słupska.	97
Tabela 29. Ocena elementów związanych z infrastrukturą mieszkaniową [mieszkańcy obszaru rewitalizacji]; n=149.	99

Tabela 30. Opinie na temat dostępności handlu i usług [mieszkańcy obszaru rewitalizacji]; n=149	105
Tabela 31. Opinie na temat dostępności handlu i usług [badani spoza obszaru rewitalizacji]; n=151	105
Tabela 32. Lista branż zanikających na obszarze rewitalizacji	108
Tabela 33. Opinie na temat komunikacji [mieszkańcy obszaru rewitalizacji]; n=149	118
Tabela 34. Główne potencjały rozwojowe obszaru rewitalizacji	158
Tabela 35. Cele operacyjne i kierunki działań celu strategicznego I. Integracja i spójność społeczna	183
Tabela 36. Cele operacyjne i kierunki działań celu strategicznego II. Ożywienie gospodarcze i społeczne.....	185
Tabela 37. Cele operacyjne i kierunki działań celu strategicznego III. Funkcjonalna i estetyczna przestrzeń oraz infrastruktura techniczna	187
Tabela 38. Cele operacyjne i kierunki działań celu strategicznego IV. Wysoka jakość życia	189
Tabela 39. Wiązka projektów - Pakiet 1	193
Tabela 40. Wiązka projektów - Pakiet 2	224
Tabela 41. Wiązka projektów - Pakiet 3	231
Tabela 42. Wiązka projektów - Pakiet 4	251
Tabela 43. Wiązka projektów - Pakiet 5	280
Tabela 44. Wiązka projektów - Pakiet 6	324
Tabela 45. Wiązka projektów - Pakiet 7	347
Tabela 46. Wiązka projektów - Pakiet 8	394
Tabela 47. Uzupełniające przedsięwzięcia o charakterze inwestycyjnym	405
Tabela 48. Uzupełniające przedsięwzięcia rewitalizacyjne o charakterze społecznym (S)	413
Tabela 49. Przykładowe typy pozostałych dopuszczalnych przedsięwzięć rewitalizacyjnych....	418
Tabela 50. Rodzaj metod i wielkości prób zastosowanych w badaniach jakościowych - zestawienie	436
Tabela 51. Szacunkowe ramy finansowe realizacji podstawowych przedsięwzięć rewitalizacyjnych Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta Słupska	465
Tabela 52. Ramowy harmonogram realizacji Gminnego Programu Rewitalizacji	466
Tabela 53. Szacunkowe koszty zarządzania Programem	475
Tabela 54. Wskaźniki monitorowania realizacji celów Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta Słupska – I. CEL STRATEGICZNY - INTEGRACJA I SPÓJNOŚĆ SPOŁECZNA.....	483
Tabela 55. Wskaźniki monitorowania realizacji celów Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta Słupska – II. CEL STRATEGICZNY – OŻYWIENIE GOSPODARCZE I SPOŁECZNE	484

Tabela 56. Wskaźniki monitorowania realizacji celów Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta Słupska – III. CEL STRATEGICZNY – FUNKCJONALNA, BEZPIECZNA I ESTETYCZNA PRZESTRZEŃ	485
Tabela 57. Wskaźniki monitorowania realizacji celów Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta Słupska – IV. CEL STRATEGICZNY – WYSOKA JAKOŚĆ ŻYCIA.....	487
Tabela 58. Spójność GPR ze Strategią rozwoju miasta Słupska do roku 2030.	497
Ryc. 1.Obszar zdegradowany i obszar rewitalizacji w Słupsku	8
Ryc. 2. Zespoły danych wykorzystane na potrzeby wyznaczenia jednostek urbanistycznych.....	9
Ryc. 3. Podział delimitacyjny Słupska	10
Ryc. 4. Jednostki urbanistyczne objęte kryzysem wg grup wskaźników	14
Ryc. 5. Zarys rozwoju przestrzennego miasta lokacyjnego i Pogrodzia	18
Ryc. 6. Fragment mapy Słupska z 1926 r.....	20
Ryc. 7. Główne wloty komunikacyjne obszaru rewitalizacji	24
Ryc. 8. Podział na kwartały zabudowy	25
Ryc. 9. Ważniejsze obiekty użyteczności publicznej.....	26
Ryc. 10. Funkcje terenu.....	27
Ryc. 11. Struktura władania.....	29
Ryc. 12. Pokrycie miasta Słupska miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego – rozmieszczenie planów obowiązujących i będących w trakcie opracowania	30
Ryc. 13. Aktualność miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego	31
Ryc. 14. Rozmieszczenie mieszkańców Słupska.....	34
Ryc. 15. Odsetek osób w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności w Słupsku.....	38
Ryc. 16. Odsetek osób w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności na obszarze rewitalizacji.....	39
Ryc. 17. Zmiany liczby ludności w mieście Słupsk i gminach ościennych w latach 2010-2023 ...	40
Ryc. 18. Podsumowanie statystyczne dotyczące demografii dnia roboczego dla miasta Słupska.	43
Ryc. 19. Natężenie wyroków eksmisyjnych.....	60
Ryc. 20. Ocena obszaru rewitalizacji przez mieszkańców pod kątem bezpieczeństwa	61
Ryc. 21. Frekwencja w wyborach do parlamentu 2023 r. w centralnych rejonach Słupska	87
Ryc. 22. Wyburzenia na obszarze rewitalizacji w okolicy ul. Ogrodowej i Długiej (kolor czerwony)	101
Ryc. 23. Lokalizacja usług w obszarze rewitalizacji	104

Ryc. 24. Model funkcjonalno – przestrzenny Słupska wraz z głównymi elementami sieci transportowych	112
Ryc. 25. Planowane warianty przebiegu drogi Sierpinka - św. Piotra	114
Ryc. 26. Mapa układu transportowego obszaru rewitalizacji	115
Ryc. 27. Mapa dostępności pieszej obszaru rewitalizowanego	117
Ryc. 28. Mapa infrastruktury rowerowej w obszarze objętym rewitalizacją	120
Ryc. 29. Mapa dostępności transportu zbiorowego w obszarze objętym rewitalizacją	123
Ryc. 30. Mapa częstotliwości dobowej odjazdów autobusów.....	124
Ryc. 31. Stan dróg.....	126
Ryc. 32. Obiekty w rejestrze i ewidencji zabytków oraz strefy ochrony archeologiczno – konserwatorskiej.....	130
Ryc. 33. Ocena jakości przestrzeni na obszarze rewitalizacji	133
Ryc. 34. Podział miasta na obszary realizacji założeń uchwały krajobrazowej	137
Ryc. 35. Strategiczne przestrzenie publiczne na obszarze rewitalizacji	140
Ryc. 36. Zakres interwencji zrealizowany w obrębie Bulwarów Rzeki Słupi	141
Ryc. 37. Istniejące i planowane tereny zielone na obszarze rewitalizacji.....	146
Ryc. 38. Koncepcja 4 klinów zieleni w Słupsku	147
Ryc. 39. Mapa terenów objętych ochroną akustyczną.....	151
Ryc. 40. Mapa terenów zagrożonych LWDN.....	152
Ryc. 41. Obszar zagrożenia powodzią	153
Ryc. 42. Kierunek spływu wód opadowych z górnego tarasu na Obszar Rewitalizacji (mapa hipsometryczna)	156
Ryc. 43. Schemat powiązania wizji i celów strategicznych	182
Ryc. 44. Schemat podziału przedsięwzięć rewitalizacyjnych zidentyfikowanych na etapie tworzenia Gminnego Programu Rewitalizacji	191
Ryc. 45. Struktura zarządzania przygotowaniem Gminnego Programu Rewitalizacji	426
Ryc. 46. Schemat zarządzania Gminnym Programem Rewitalizacji	429
Ryc. 47. Lokalizacja terenów objętych konkursami	441
Ryc. 48. Plakat dotyczący naboru przedsięwzięć rewitalizacyjnych	461
Ryc. 49. Obowiązujące ustalenia miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego na obszarze rewitalizacji.....	471
Ryc. 50. Teren wskazany do objęcia Miejscowymi Planami Rewitalizacji.....	473
Wykres 1. Wykorzystanie terenu wg dominującej funkcji	27
Wykres 2. Struktura własności	29

Wykres 3. Liczba mieszkańców Słupska oraz gmin wiejskich: Redzikowo i Słupsk w latach 2010, 2013, 2017, 2020, 2023.....	35
Wykres 4. Saldo migracji wewnętrznych w okresie od 2010 do 2023 r. w Słupsku, gminie Redzikowo i Kobylnica	36
Wykres 5. Struktura wieku mieszkańców obszaru rewitalizacji w 2023 r.....	37
Wykres 6. Saldo migracji w Słupsku w 2011, 2013, 2015 i 2023 r.	42
Wykres 7. Bezrobocie rejestrowane w Słupsku, województwie pomorskim, kraju w okresie od 2016 do 2024 r.	48
Wykres 8. Odsetek osób bezrobotnych z wykształceniem gimnazjalnym lub poniżej w ogólnej liczbie bezrobotnych.....	51
Wykres 9. Liczba osób korzystających z zasiłków pomocy społecznej na 1 tys. ludności	57
Wykres 10. Wartość pomocy społecznej na osobę	58
Wykres 11. Odsetek osób pobierających zasiłek pielęgnacyjny.....	59
Wykres 12. Zestawienie opinii dotyczących bezpieczeństwa; n=300	65
Wykres 13. Liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców	71
Wykres 14. Porównanie liczby przestępstw przeciw rodzinie i opiece na 10 tys. ludności na obszarze rewitalizacji, w Słupsku, województwie i kraju w 2015 i 2024 r. –	72
Wykres 15. Zgony osób z powodu chorób układu krążenia na 100 tys. ludności	78
Wykres 16. Zgony z powodu nowotworów ogółem na 100 tys. ludności	79
Wykres 17. Zestawienie opinii dotyczących oferty dla dzieci i młodzieży; n=300	94
Wykres 18. Zestawienie opinii dotyczących oferty dla dzieci i młodzieży; n=300	95
Wykres 19. Podział budynków na obszarze rewitalizacji wg roku zabudowy	97
Wykres 20. Ocena stanu technicznego budynków komunalnych Miasta Słupska na obszarze rewitalizacji wg stanu na dzień 31 grudnia 2024 roku	98
Wykres 21. Zestawienie opinii dotyczących usług dla ludności; n=300 (skala 1-5)	106
Wykres 22. Podmioty prywatne w rejestrze REGON w Słupsku	107
Wykres 23. Długość dróg dla rowerów w Słupsku i powiecie słupskim od 2015 do 2023 r.	119
Wykres 24. Liczba samochodów osobowych w Słupsku i w powiecie słupskim od 2015 do 2023 r.	124
Wykres 25. Istniejąca strefa płatnego parkowania wraz z postulowanymi etapami jej rozwoju .	127
Wykres 26. Zestawienie opinii dotyczących infrastruktury; n=300, skala odpowiedzi od 1 do 5	135
Wykres 27. Wysokość środków udzielonych organizacjom pozarządowym w ramach programów współpracy z organizacjami pozarządowymi.....	160
Wykres 28. Miejsce zamieszkania respondentów; n=300.....	450

Wykres 29. Osiedle na obszarze rewitalizacji, zamieszkiwane przez respondentów; n=149	451
Wykres 30. Osiedle oceniane przez respondentów nie mieszkających na obszarze rewitalizacji; n=151	451

Załączniki

Załącznik nr 1. Podstawowe kierunki zmian funkcjonalno-przestrzennych obszaru rewitalizacji

Załącznik nr 2. Lista projektów planowanych do objęcia wsparciem w ramach FEP 2021-2027
obejmująca wybrane przedsięwzięcia podstawowe zawarte w GPR